

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

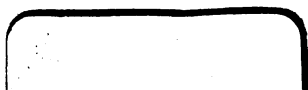
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

TE

~~XIX D²~~

f40 te 177-

יהוה

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

IOANNIS STOBAEI
FLORILEGIUM

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. II.

L I P S I A E

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLV.

Recd. Aug. 28, 1879.

DISCREPANTIA LECTIONIS A TEXTU
GAISFORDI.

P. 1, 2. ὡς νῦν] ὡς νυν Dindorfius 3. ἄπτεται] ἄψεται Brunckius 18. ἀνολβίην — ὄλβον] ἀνολβίη — ὄλβω ex A

P. 2, 17. ἔργον] ἔργου 20. σὸν πατέρα] πατέρα σὸν Bothius 27. Euripidis versus est Philoct.

P. 3, 2. γενομένους] πενομένους Bentleius μέχρις ἂν [ῶσιν] μέχρι ἂν οὐ ζῶσιν 9. ἐντελεχέαις] ἐνδελεχέαις e codd. 24. ἦξει] ἄψει O. Schneiderus 25. separavi a praecedenti versu; Euripidis est in Telepho, ut constat ex hoc ipso titulo no. 9

P. 4, 12. εὐάνδριαν] rectius alias εὐδοξίαν 18. δύσεις, τροπᾶς] corr. δύσεις τροπᾶς, 20. συγγενικῶν] συγγενῶν Grotius 30. ἀλγύνει] ἀλδαίνει Musgravius

P. 5, 15. Ἀπολλοδώρου] Ἀπολλοδότου Vind. 16. χρόνον] χρόνον βραχύν Vind. et B m. s. ἔαν] ἂν 18. Ἀρχελάου acc. e Voss. 22. ποιούνηθ'] πονούνηθ' Grotius

P. 6, 5. ante σὴ πατρίς Grotius et Gaisfordus ex Euripide add. ὄρας; ἄβουλος ὡς κεκερτομημένη | τοῖς κερτομοῦσι γοργὸν ὡς ἀναβλέπει 10. βουκολικοῦ] βουκολικῶν

11. θαμινῆς] θαμινᾶς αἰῆς ἰοίσας] ἀναοίσας 14. λόγον] χρόνον Hirschigius 16. ἄλλο] αλλου B m. s. 19. ἀγαθᾶς] ἀγαθὰ Nauckius φίλοις] φίλοι Grotius 22. τὰρ'] ante Porsonum γὰρ

P. 7, 3. 4. ἐσπούδασεν] ἐσπούδακεν 6. πόνοις τοῖς] πόνοισι τοῖσι 7. ἀναγκαίσις] ἀναγκαίοισι 10. τῆς ὑστεραίας] τῆ ὑστεραία Hirschigius 11. ἐκκλησίας] ἐκκλησία Hirschigius 24. ἀκουσίαν] ἀεκουσίαν 25. ἐλαφροτέραν] ἐλαφροτέρην 27. ἐαυτοῦ τῆ συνηθείᾳ] ἐαυτοῦ συνηθείᾳ A

P. 8, 4. γίνονται] γίνονται 9. παρὰ Κόννω] ante Grotium παρακόωντι 17. Ἐρμιονεύς] ὁ Ἐρμιονεύς e cod. Par. apud Boisson. AG. IV p. 197 18. πείρα] ἡ πείρα e cod. Par.

P. 10, 2. ὥσπερ οἱ ἔρῳντες ἀκολάστως] haec fort. delenda 3. οἱ ἄλλοι] ἄλλοι ex A 17. δοξοκόπος εἶη] δοξοκόπος τις ἢ Halmius; posui δοξοκοπὸς ἢ, nisi praestat δοξοκοπήση 19. κακοποιήση, τοῦτο σκοπεῖν ὅπως μηδὲν] κακοποιήση τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ ex A 20. ὥσπερ οἱ κόλακες] haec fort. insiticia 25. ἦ add. Halmius

P. 11, 1. ἄλλο τί γε] ἄλλο τι? 15. ἵνα ἀγαθοῖ] ἵνα αὐτοὶ ἀγαθοὶ A 16. ὃ acc. ex B 19. πάντα πόνω] πόνω πάντα ex A 29. ἀποροῦσιν] ἀπεροῦσιν e Xenophonte

P. 12, 24. ἀργοὶ εἰσι] πρόοιντο Xenophon, ἀργοὶ εἶεν Nauckius

P. 14, 2. εἶναι] ἔρχονται e codd. 6. μετῴσι] μετῴσι 12. τουτέστι τῆς ψυχῆς] haec fort. delenda 30. τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθῶν Nauckius 31. τῶν κακῶν] κακῶν Nauckius

P. 15, 1. ἀληθῶν] ἀληθῶς A

P. 16, 6. ἰδίᾳ] ἰδίῃ ἑαυτῶ] ἑαυτοῦ Halmius ἀτρέμας] ἀτρέμα ex Eur.

P. 17, 14. λέγη τις καὶ ἀκούῃ] λέγοι τις καὶ ἀκούοι Halmius 29. ἔν δὲ ἄκος τῇ ἐπιτυχίῃ] ἔάν δὲ ἀποστῇ ἐπιτυχίῃ Iacobsius

P. 18, 18. πειρατηρίοις] πυριατηρίοις 22. ἐκ τοῦ Φαίδρου acc. e Vind.

P. 19, 3. ἐν δ'] ἐν α' e Vind.

P. 21, 11. βλοτον] βλον τὸν ex Vind. 13. τῇ συνηθείᾳ] τὴν συνηθειαν Gaisfordus 22. πόνοι] πόνος ex A

P. 23, 9. Ἀντίστη add. e Vind. 11. ἀμελεία παρείς] ἀμελεία παρεισάσει ante Valckenarium 28. τὸ] γὰρ Cobetus

P. 24, 6. τύχης] τέχνης Bentleius 7. εἵνεκα] οὔνεκα 8. ἀπαιδευτοῦ] ἀπαιδευτος Bentleius 11—13.

Hi versus vulgo leguntur post vs. 6. transposuit Kiddius 25. ἀθλιώτερος] ἀχρειώτερος Dobraeus γοῦν] δ' Dobraeus

28. δεῖ] αἰεὶ ante Porsonum 29. μηδὲ περινοστεῖν] μηδὲν, περινοστεῖν δὲ ante Porsonum

P. 25, 4. ψυχῆ] τύχη? 10. Μελανίπη add. e Vind. 19. τούτων] τούτω e Vind. 28. ὦν] ὦν οὐκ e Demosthene

P. 26, 2. ἀμελετησῆ ἀσκήσιος] aut ἀσκήσιος delendum, aut scribendum ἀμελησῆ ἀσκήσιος 4. ἐν γ' ἀπομνημονευμάτων add. ex Vind.

P. 27, 9. Εὐρυπίδου] Τέννη (oper. vitio Γέννη) add. Nauckius e Vind. in quo est ζῆνη 23. πᾶς] ἅπας Grotius 25. ἄρξης] ἄρη e Damasc. 27. Δημοκρίτου] Damasc. Δημοκράτους. hinc servavi formas vulgares

P. 28, 3. Πυθιάδος add. e Vind. 7. Σαπάτρω περὶ ἀρετῆς add. e Vind. 8. εἴη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα, τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἦθη] εἴη τὰ τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἦθη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα? 16. δὲ νόμιξε] δ' ἐνόμιξε e Vind. μηδὲν] μηδένα 24. ἀλλ' αἰδέομαι] ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι e Damasc. 25. ἐκ Κρεσφόντου add. e Vind.

P. 29, 5. ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος add. e Damasc.

P. 30, 1. Διφίλου] Μενάνδρου Vind. 5. ἔστιν] ἔστ' 6. separavi a superioribus τάναιδὲς] ante Valckenarium γ' ἀναιδὲς 17. inter lineas hunc versum habet Vind. qui cum Voss. aliisque τὰ pro τήν· spurium recte iudicavit Nauckius 21. Καρίνη add. e Vind. et marg. Gesn. 24. τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομιζέται θεός] Artemidorus, ut Com. Gr. IV p. 144 indicavi, τὸ κρατοῦν γὰρ πᾶν δύναμιν ἔχει θεοῦ, quod praefert Cobetus Var. L. p. 119 iterumque Mnemos. IV p. 269. Non assentientur qui meminerint νομιζειν θεοὺς esse deos publica lege receptos colere; recte etiam et fere necessarium νῦν. eo scilicet iam ventum est ut penes quem potestas est pro deo colatur. quae omnia non insunt in ieiuno illo ac ne vero quidem πᾶν κρατοῦν δύναμιν ἔχειν θεοῦ 26. ἰστοριῶν α' add. e Vind. 27. χιτῶνι] κιθῶνι e Damasc. 29. ἐκ τῆς Κύρου παιδείας add. e Vind.

P. 31, 6. Πολλοῖς] Πολλῶν Nauckius 10. Ἀλεάσι] Ἀλεάδαις 16. Ἀθηνοδώρου] non poetae hoc nomen est, sed scriptoris Simonideo dicto notissimo usi

P. 32, 18. Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις add. e Vind.

P. 33, 13. τῶν περὶ θεῶν ὅτι] τοῖς περὶ θεῶν ὅ τι Wyt-

tenb. 18. Ἀρχελάω add. ex Vind. 19. λέγ' εὖ] ante Valck. λέγε 21. Αἰγεῖ add. e marg. Gesn., Αἰγέως Vind. et codex Mendozae

P. 34, 27. ἐτέροις ἐντυγχάνων] imo ἐτέροις συντυγχάνων

P. 35, 14. μειρακίων] μειρακίσκων? 25. Ἀναξάρχου] e libro περὶ βασιλείας apud Clementem Alex. Strom. I p. 297. cf. praefat. Stobaei vol. I p. XXIX. idem Anaxarchus tit. XXX, 13

28. φωνεῦντα] φωνέοντα Clemens 30. ὄρος] οὖρος Bergkius οἱ δὲ] εἰ δὲ οἱ A, ὅσοι δὲ e Clem. ἔξω] seclusi ut interpretationem vocis θύρησιν ῥῆσιν μουσικῆν] θύρησιν αἰδουσιν ἢ ἦν Clemens, θύρησιν αἰδουσι κῆν Bergkius

P. 36, 1. πεπνυμένως] πη πεπνυμένα Clemens αἰσασιν] αἰσουσιν A Clem. οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ] οὐ τιθέμενοι ἐν σοφίῃ Clemens. Bergkius Stobaeum legisse putat οὐ παρεχόμενοι ἐν ἀργίῃ, Clementem οὐ τιθέμενοι ἐν σιωπῇ 2. αἰτίην δ'] om. αἰτίην Clemens 19. συνιείς] συνιείς

P. 38, 14. σωφρονέστεραι] ἐμφρονέστεραι 25. Μεάνδρου] seclusi cl. Com. gr. vol. IV p. 257 ἐπὶ γλώσση φυεῖς] v. Cobetum Mnemos. IV p. 233

P. 39, 3. Μεάνδρου] seclusi, Euripidis est 4. καρτερὸν] καρτερᾶς Cobetus; at μεθιέναι λίθον ἐκ χειρὸς non est lapidem manu iaculari sed missum facere 5. ῥᾶον] ἐλαφρόν? 6. Εὐριπίδου] τοῦ αὐτοῦ e Vind. Δικτύος] Δίκτυος

P. 40, 3. ἐρωτηθεῖς] ἐν ἐρωτηθεῖς recte Iacobsius 10. ἀφρόνων] ἀφρόνως 19. ἔφη μὲν] μὲν ἔφη λαλεῖν] λέγειν scribendum, dicendi non garriendi magister erat Isocrates

P. 41, 6. ὀδόντων] ὀδόντας 7. χρήζομεν] χρηρίζομεν 8. ἂν] εἰάν

P. 42, 11. ταῦτα ὅσα] ταῦτά πως ἂ 21. ὦ] ὡς? 23. χρηστοῖς νομιζομένοις] ante Grotium χρηστὸς νομιζομένουσ

P. 43, 4. τέχνην] τύχην. illud tuetur Cobetus 6. Περιίδου] v. Valcken. diatr. p. 198 10. λόγοις] λόγος? 17. Ὑμνῖς] Ὑμνῖς 18. μακάριον ἢ] μακάριόν γ' ἢ, sed praestat μακάριόν τι 21. πιστικὸν] πειστικὸν 23. οὐ] εὖ e codd.

P. 44, 13. Θαυμαστόν] αξιοθαύμαστον e codd. 17. βίος] ὁ βίος 18. συντίτανται] εὐτίτανται?

P. 46, 7. καὶ Φωκίωνα ἰδὼν ἐρχόμενον] ὡς εἶδε Φωκίωνα παριόντα ex A 8. ἔρχεται] hic ponit A, vulgo post ποτὶς 9. σφῦρα καὶ] haec seclusi 13. ἀνελθεῖν] ἀπελθεῖν 18. τοῦ βασιλέως] acc. ex A 27. ἐκουσίως] ἐκουσίως? 28. ἀκουσίως] ἀκουσίως?

P. 47, 14. μέχρι τοῦ] μέχρι του Vind. 15. δοκῶ] δοκῆ Vind. 17. λιτὸς γενόμενος] αὐτὸς πενόμενος? 23. καὶ πότε] καὶ ποτ' 24. 25. ὄμματα ἔσθ' ἡμῖν;] ὄμματα; οὐκ ἔστιν 26. πότοις ἤ] ποτοιῖσι Valek.

P. 48, 5. ἐν βίῳ βεβιωκότα] εὐβίου βεβηκότα? 28. δίκαιον] ἴδιον ante Porsonum 29. αὐτὸ τὸ κτήμα] τὸ del. Wakef. et Gaisf. quo metricum vitium aufertur, grammaticum infertur

P. 49, 6. ὄ] codd. ἄ, ὀ Trinc. ἤ Nauckius; malim ὀ et mox σωτήριον pro σωτηρία 8. τίς δέ κα λῶη] τίς δ' ἐγκαλοῖη codd. corr. Porsonus 9. ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς] γὰρ quod ferri non potest om. Voss. et Ars. scripsi quod sententia postulare videbatur ἀπῆρος οὐδεὶς 10. ἠλέησ' ἰδὼν τις] ἠλέησέ τις ἰδὼν e codd. 17. ἀκούων πολλὰ] ἀκούων τὰ πολλὰ A, unde κλύων τὰ πολλὰ Nauckius 24. εὐχαίμαν] εὐχαίμ' ἄν ante Seidlerum V. D. p. 409

P. 50, 7. πάντα τὰ λυμαινόμεν'] πάντα τὰ λυμανόμεν'? an πᾶν τὸ λυμαινόμενον? 8. τὸ σιδήριον] ante Bentleium τὸν (A τὸ) σίδηρον . 20. ἐκλαμφθῶσιν] ἐκλάμψωσιν e Plut.

P. 51, 11. κοινῶν] hoc addidi e Trinc. 19. ἀνὴρ ἀγαθὸς γὰρ] γὰρ om. codd. ἀνὴρ γὰρ ἀγαθός? an delendum ἀνὴρ? 23. 24. τοῖς καλλίστοις ἀργῶν καὶ ἀπρακτῶν] restitui formas ionicas, at sententiam non expedio

P. 53, 23. κατασχόντες] κατέχοντες AB 25. μιμησάμενοι] μιμησάμενοι Iacobsius

P. 54, 4. φθονητέον] fort. add. εὐτυχίαν 7. πολλὰ ἔχων χρηστὰ] rectius πολλὰ ἔχων καὶ χρηστὰ 9. ἀγγεῖω] ἀγγηῖω?

P. 55, 7. παθῶν seclusit Iacobsius 16. δύναμι' ἄν] δύναι' ἄν ex Eur. 17. τοῦ αὐτοῦ add. e Vind. 18. γὰρ] fort. del.

P. 56, 1. vulgo Δικτύος 2. πόλιν] πάτραν Boissonadus 3. πάτραν] πόλιν Boissonadus 4. ἐν γέ μοι] ἐν γ' ἐμοὶ Valckenarius; huic versui quod vulgo praefigitur lemma τοῦ αὐτοῦ Δίκτυος delendum esse intellexit Nauckius

19. κάλλιστα] μάλιστα Brunckius

P. 57, 5. Φοινίσσαις acc. e Vind.

P. 58, 19. καὶ ὅπως] καὶ fort. del. αὐτῶν] αὐτέων τάξει] τάξι 21. 22. ἐπιτηδεῖα μόνη] ἐπὶ τῇ διαμονῇ Iacobsius 25. καθεστῶσας] κατεσετῶσας

P. 59, 4. οἱ Λάκωνες] Haec quo pertineant docet Herod. VII, 134. Lucianus Enc. Dem. 32 15. τῇ μικροπολιτεῖα] τὴν μικροπολιτεῖαν ex AB

P. 60, 4. ἀείρασα] ἄρασα? 11. erat Τεγεάται et mox Φενεάται 15. σκεψάμενος] σκηψάμενος ex B 22. ἀποκτεῖναι] ἀποκτείνει Hirschigius 24. τρίτῳ] πρώτῳ Gaisfordus 28. Περσεφόνην] Περσεφόνη Gesnerus 29. Θρασιδέα] Φρασιδέα A, Πραξιδέα Valesius, cf. Plutarchi mor. p. 310 d.

P. 61, 1. τὸν πόλεμον] τοῖς πολεμοῖς Hirschigius 7. πρῶτος] ἢ πρῶτος? 8. τιθέμενος] θέμενος ex B 11. τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρῶσ] τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ex marg. A 13. γινομένων] γονέων posui, at rectius fort. Bentleius γειναμένων 14. δεῖ] corr. typoth. errorem δὴ 24. τὸ προκειμένον] τὸν προκρινόμενον Bentleius 31. ἐξετάζοιτο] ἐξετάζοι Hirschigius καθήκειν] καθήκοι?

P. 62, 2. ὄς] ἐνὸς Hirschigius 5. συγκεφαλαιώσθω] συγκεφαλαιώσθω Hirschigius, scribendum potius συγκεφαλαιούσθω, ut habent edd. ante Gaisfordum; συγκεφαλαιώσθω typoth. vitium videtur 6. κοινὸν] κοινὸν ἢ libri, κοινῇ Halmius 10. συμφέρον πολίτη] πολίτη συμφέρον ex A 17. ἀποικονομεῖσθαι] ἀπονομεῖσθαι A, ἀποικοδομεῖσθαι Gesnerus 20. 21. τελειοῦντα] τε βιοῦντα Badham 21. κἂν ἢ] libri κἂν εἰ, Needham κἂν ἢ

P. 63, 1. παραδιατάττοιτο] παραδιαλλάττοιτο Bentleius 4. εἰ τὰ τε] ἐπεὶ τὰ γε 5. τὰ νῦν] haec seclusi 13. εὐτυχοῦντ'] τυχόντ' Matthiae 14. δυστυχοῦντα] δυστυχοῦσα ex B 26. ἀβελτηρίαν] ἀβελτερίαν

P. 64, 9. Ἐρεσίου] Ἐρέσου 10. Γλαύκων] Γλύκων

Plutarchus, fort. *Λύκων*, de quo v. ad Stephanum Byz. p. 721 11. ἐκ Κέω. τούτους ἐδίωξεν οὐδείς] ἐκ κωτιεοῦν τούτους ἐδίωξεν οὐδείς libri i. e. ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδείς. Cf. Plutarchus l. l. 26. ἂν δὲ μικρὸν] ἂν μικρὸν e Plutarcho

P. 65, 3. *λάματα*] *λήματα* 14. *εἰπόντι*] addendum videtur *τινὲ τὴν φυγὴν κακὸν* vel simile quid 15. *ποίων*] ἢ *παίων* Iacobsius 26. *φεύγει*] *φησὶ* vel *λέγει* 28. *ὦ καὶ*] *ὦ παῖδες?* sic certe Plutarchus aliique

P. 66, 8. *Ἀντιγόνω*] *Ἀντιγόνου?* 9 — 11. *Ἴππομέδων* — *ὑπὸ Πτολεμαίου*] haec transponenda videntur l. 13 ante *καὶ τὸ τελευταῖον*, sed ut verbum finitum exciderit 19. *αὐτοῖς εἶη ὀδυνῶντο*] *αὐτοῖς; εἰ δ' ὠδυνῶντο*, fere ut Gaisfordus qui voluit *αὐτοῖς ἦ;* *εἰ ὀδυνῶντο*, in quibus *ὀδυνῶντο* pro *ὠδυνῶντο* sokus B 21. *ἦ*] *σὺ* Gesnerus in versione *ἦ ὀλίγων*] haec seclusi 31. 32. *οὐδ' εἰς*] *οὐδ' οἱ πάντες εἰς?* 32. *ἔχομεν*] *ἔχομεν?*

P. 67, 9. *πόλιν* abundat 11. *ἠσσωμένου*] *ἠγωνισμένου*, quo ducebat A *ἠσσω ἴσμεν οὐ* 12. *ἀστεῖως*] ante Gaisfordum *ἀστεως* 24. *πότερα ἂν*] *πότερα* ex A

P. 68, 3. *ἔχεις*] *ἔξεις* 10. *Κύπριος*] Valckenarius *Κύνθιος*, fort. *Σκύριος* 11. *Βελβινήτης*] ante Valckenarium *Βελβινθείτης*, A *Βελβινοεῖτης*, fort. *Λεβινθείτης* 16. *εὐγενής*] *ἔγγενής* Valckenarius 21. *Θήβαις*] *ἐν Θήβαις* an *Θήβησι*

P. 69, 4. *ὅτι δὲ*] *τί δὲ* Halmius *δόξη*] *δόξαι* Halmius 12. *ἄγνοια*] *ἀγωνία* Nauckius 19. *τύχης* — *ταφήση*] *τύχους* — *ταφείης* Halmius; praestat fort. *τυχήσεις* — *ταφήση* (*ταφήσει*) 20. *ἦ*] *ἦ* e libris *μόνον*] *μὲν* vulgo, *μονον* Gesn. marg. 22. *κρυφθῆναι*] Ita Gaisfordus e Dio-

gene IV, 25; eodem ducit A *κρυφθῆ^{*ἦ} καί*, Vind. Trinc. *κρυφθῆ καί*, vulgo *κρυφθῶ καί*, quod debili auctoritate fultum tenet Geelius ad Euripidis Phoen. 1456 versum hunc Teletem in Euripidis Phoenissis legisse negans. mihi non dubium videtur quin Euripidis sit, qui si scribatur ut apud Diogenem est *ἐν γῆς φιλῆς μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν*, nihil iam languoris vel loquacitatis habet 23. *κρυφθείης*] *κρυφθῆσει* scribendum erit, si recte statui de 19, vel potius *κρυφθῆεις* ἔσει propter sequens *ἄλλ' ἄταφος*

P. 70, 6. τύπος] τρόπος malim cum Gesnero 27. ἄξιός] ἀξιοῖς AB e corr. ἄξιον m. sec.

P. 71, 24. τὰ σώματα] τὸ σῶμα ex A 27. Σπαρτιατικός] Inauditum hoc viri nomen; an scribendum ὁ Σπαρτιατικός, delete quod sequitur ὁ Λακεδαιμόνιος?

P. 72, 4. ἐαυτοῦς] αὐτοῦς e Damasc. 17. ἐγὼ δὲ] οἶδα δ' ἐγὼ AB a m. sec. 18. ἄν] φαλὴν ἄν vel tale quid scribendum, v. Gaisfordum 23. τοὺς Φαίλακας] fort. secludenda 26. τοὺς Πέρσας] haec seclusi 29. Συρακούσιος] Συρακόσιος

ευ

P. 73, 5. φυγόντας] φυγόντας A

P. 75, 10. βλάβπη] βλάβτοι 11. ταπεινώη] ταπεινοίη 16. 17. νῦν πρὸς σὲ λέγω] πρὸς σὲ λέγω νῦν ex A

P. 76, 5. πρὸς ἔν' εἰποῖς ποτὲ] πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἔνα Valckenarius e Plutarcho 6. ἄ] ὦν Erfurdus 8. γὰρ παρακαταθήκη] παρακαταθήκη γὰρ Porsonus 14. κλειθρον vulgo 17. λαλεῖν κακόν] λαθεῖν καλόν Blomfieldus 28. ἐρωτηθεῖς] παρά τινος add. AB

P. 77, 25. εἰς] libri ἀεί, recte Dindorfius δεῖ

P. 78, 28. οἰκουμενικοῦ] οἰκονομικοῦ

P. 79, 7. Φιλοκλήτου] Ρούφου ἐκ τῶν Ἐπικλήτου Gaisfordus; sufficit Ἐπικλήτου 8. διαβολὰς — τοιοῦτον] φυλάττου διαβολὰς· ἄγει γὰρ τὸ τοιοῦτον Pflugkius 9. προσταχθεῖς] πρόσσεχε καὶ εἶση Pflugkius 10. ἔρωται] εὐπρόσωπα Pflugkius

P. 80, 5. πατήρ ὦν] ante Grotium τῶν πατέρων 9. πόλει] πέλει Bothius 17. Ἀλενάδαι] Ἀλεάδαι 23. τὰ ῥᾶστ'] τᾶριστ' correxi Miscell. Com. (1819) p. 18 27. ἐπήν] ἐπεὶ Schaeferus; de ceteris v. quae ad Bion. XVI dicentur

P. 81, 3. ἡμῖν] ὑμῖν 4. ὦ γέροντες] οἱ γέροντες Brunckius 22. Εὐριπίδου] Αὐγή addidi e Vind. 24. τοῦ αὐτοῦ] hoc accessit e Vind. 25. οὐκ ἔστιν] Eurip. Hec. 825 26. χρεῖ] χρεῖν Matthiae 28. ὀνομάζετο] ὦν ἠτάζετο? 29. τόξα πάλλων] aut τόξα βάλλων cum Wyttenbachio, aut τόξ' ἰάλλων scribendum videtur

P. 82, 11. *Εὐριπίδου*] addidi *Φοίνικι* e Vind. videntur
 Amyntoris verba esse 14. *μέλας*] ante Grotium *με καὶ*

πηγάη] *κιγγάνη* Monk. *σκότος*] delendum lacunae in-
 diem; fort. *πρὶν γὰρ κατ' ὄσων κιγγάνοι με καὶ σκότος*

P. 83, 10. *πένηθ' ὁ πλούσιος*] *πένητι πλούσιος* Erfurd-
 tius 12. *τιμώμεθα*] *πειθώμεθα* A, *θηρώμεθα* Berglerus,
πεπώμεθα Nauckius 20. *ἔστι τοῦτο*] *τοῦτ' ἔστι* Dobraeus

24. *τοῖς ἐγγωροῖς*] *τοῖσιν ἐγγώροις* Grotius 28. *ὄνομα*
τὸ μὲν] Grotius *ὀνόματα μὲν καθ' ἑκάστην*] *καθ' ἑκά-*
στης?

P. 84, 3. *κἂν ἔροιτο*] *κάνέροιτο* scripsi, sed v. *Fragm.*
Com. III p. 564 5. *τηνδὲ δὲ*] ante Valckenarium *τὴν δ'*

ἔδε 6. *νομίζετε*] ante Grotium *νομίζεται* 13. *αὐτήν*]
αὐτῆς Grotius *δύ' ἐταράττετον*] *δύο ταράττετον* 14.

σπουδαί] *συνόντε* requireret Cobetus V. L. p. 70 et 16. *δι' ὧ*

P. 85, 4. *ἀδικοῦντ' ἀσμένως*] ante Grotium *ἀδικοῦντα μὲν*
ἄς; in quo laet potius *ἀδικοῦντ' [ἐπι]μελῶς* vel simile quid;
ασμένως non recte dictum 7. *συνέπραττον*] *συνεπράττομεν*

Heringa 8. *ἠῦξετο*] codd. *ἠῦξαιτο*, corr. Bentleius 13.

Πανία] *Φανία* Porsonus 21. *πάσχειν*] *εὖ* addidi; confir-
 mat cod. Pal. apud Orellium qui habet *πασχειν εὖ*, quod re-
 ponendum 26. *ἡσσωμένοις* vulgo

P. 86, 28. *ταῖς πόλεσι*] *τῆσι* (non *ταῖσι*) *πόλισι*

P. 87, 10. *ἄξεται*] ante Koenium *αὔξεται* 11. *ἐαυτῶ*
 vulgo 14. *πάντα*] malim *τὰ πάντα φθειρομένον*] *δια-*

φθειρομένου ex AB 16. *τοῖς* et *συμφέρον* vulgo 17.

ἔργον] *ἂν* add. Iacobsius 18. *ἀμελέοιτο*] *τι* dubitanter

addit Gaisfordus, malim *ἀμελέοι τις* 19. *ἀδικῆ* vulgo

καὶ καὶ μὴ 21. *δὲ γάρ?* 24. *ἂν ἀκηδέες*] *ἀνακηδέες*

Barbhardus 28. *καὶ μὴ*] *καὶ τὸ μὴ*

P. 88, 2. *ὄσσα*] *ἄσσα* ex A 11. *ὄσην*] *ὄσης* Cobetus

30. *γυμνάζεσθαι*] *ἐγγυμνάζεσθαι?*

P. 89, 4. *ἄνδρες*] *οἱ ἄνδρες* 7. *διδάσκουσαν*] *διδά-*

σασσα A, *διδάσκοντες* Gesnerus

P. 90, 10. *αἰεὶ*] *ἀεὶ* 20. *ἐκ τοῦ* addidi ex A *ὑπὲρ*

Μακεδόνων addidi codd. secutus, qui habent *ὑπὲρ λαγόνων*

23. *ἢ αἰσθησις*] *ἢ* me nolente excidit.

P. 93, 26. *ἐκάστους* add. ex Isocrate

P. 95, 18. *βλον*] excidit hypostigme 20. 21. *Χαριλάου*

— Χαρίλαος] ante Gaisf. Χαρίλλου et Χάριλλος 23. νόμοις] λόγοις e Plutarcho

P. 96, 18. τὸ ἐναντίον, ἐν ᾗ] haec vellem abessent

P. 97, 5. εὐνομεῖται] ἀνομεῖται ex A, nisi praestat servare εὐνομεῖται et μὴ inserere ante μεθ' 14. ἀρίστην] vellem καρτερωτάτην vel ἰσχυροτάτην vel simile quid legeretur

17. ὁ αὐτὸς τοῦτους ἔφη καθιστάναι ἄρχοντας] Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ καθιστάναι εἶπεν ex A

20. ἡλικίας] Nauckius εὐκλείας, quod non sufficit λήμματος χάριν] haec perverse reliquis adduntur 27. κατὰ] operarum vitio excidit καί, quod habet Aeschines; vulgo ἡ κατὰ

P. 98, 14. 15. μεγίστην] melius esset πλείστην 18. ἐγὼ εἰς] ἐγὼν ἐς διεστᾶσθαι] διέστασθαι A, διατετάχθαι Hirschig.; sufficiebat διεστᾶσθαι, quod passivum est perfecti διέστακα, ut καθεστᾶσθαι infra p. 263, 20 19. εἶναι] εἰ-

βουλῇ ἢ ἀγαθῶ
μεν 20. ἀγαθῶν] ἀγαθῶν cod. A, ἀρετᾶ Hirschigius
22. πρῶτον] πρᾶτον 24. αὐτῶν] αὐτῶν vel δύο τῶν vel αὐτῶν τῶν 27. χερῆιον] χερῆιον 29. καὶ τί] καὶ τίνα A, an ἅ τίνα?

P. 99, 4. ταύταν] τούταν A, unde posui τουτᾶν 7. προβουλεύόμενον] malim προβουλεύον 11. προσυνηδρευμένα] A προσυνηδρευμένα i. e. προσυνηδρευμένα, nam προσυνηδρευμένα consulto opinor vitavit scriptor 18. πλείον] πλήρον 25. κατεργασίαν] ἐργασίαν? 26. κατασχολούμενον vulgo

P. 100, 3. παντελεῖ] παντελεῖ 6. ὦν] abundat, non deleverim tamen 22. εἶναι] εἶμεν 24. προτιμηῆσθαι] προτετιμηῆσθαι? 27. σύμφωνος ἢ] ἢ add. Gaisfordus 31. μέτρα] μέτρα ἢ Halmius 32. ἔχοντα] ἔχοντι A m. sec. unde Halmius ἔχοντι, quem secutus sum; nunc malim cum ceteris libris ἔχοντα et 31. αἶκα [τὰ] περι

P. 101, 4. κατ' ἀξίας ἀρχὰς] ἀρχὰς κατ' ἀξίας Halmius; pro κατ' ἀξίας fort. κατ' ἀξίαν 19. ἐπει] excidit vitio tyrog. οὖν (ὦν) ἐλέγομεν vulgo σπουδαῖον] hic ponit A, vulgo post ἄνθρωπον 27. τοὶ seclusi, Halmius fort. τοὶ
rectius αὐτοί, τῶς A, αὐτως Iacobsius

P. 102, 4. πλασιάζουσι] πλατιάζουσι vel potius πλατιά-
ζουσι 5. 6. vulgo ἐπιμελῶς 6. εἰ ἐπιμελῶς συνασκεῖ-
ται] εἰ ἀσκεῖται Iacobsius 7. ἀνθυγενές] ἰθαγενές Nauckius
14. 18. σοφιστῶν vulgo 19. αἶκα τολμῶντι] ante Gaisf.
εἰ κατατολμῶντι κινῆν] τι κινῆν Nauckius 20. ἢ τι]
vulgo ἦ, ἦ^{τι} A, unde ἦ τι Gaisfordus, malim ἦτοι
28. ἴαν addidi 30. ὑποπτον] ὑπάτω Orelli, ὑπατον Ia-
cobsius, an ὑπατικόν?

P. 103, 5. εἰ καὶ — ἦ] αἶκα — ἦ? 6. ἄλλαν] ἀλλᾶν
8. χρεῖα] χρεῖα πόλεσιν] πόλισιν μὴ πω καὶ]
μήποκα Cobetus 9. πράταν] πράτον 16. ποι' αὐτούς]
ποθ' αὐτῶς 26. ἐπῆμεν] ἐνήμεν e cap. 134. fort. tamen ser-
vandum ἐπῆμεν et ἐν ante οἰκήμασι aut delendum aut ἐπ'
scribendum 30. παρέντες] παρέντεσι 31. σιτίων] φυ-
τῶν Iacobsius, quo nihil proficitur, nec νεόχρηστα incorruptum

P. 104, 1. τοῖς] τοῖς δ'? 2. ἀμπέλων] ἀμπέλως 3.
πεφρονημένως] πεφροντισμένως? τὰ δ' ἐπὶ] περὶ δὲ τά?

5. οὐδὲ οἶνος] οὐδ' ὁ οἶνος 7. καὶ seclusi; sed ve-
reor ne praecedentia potius graviter corrupta sint; intellege-
rem locum sic scriptum: τῷ μὲν φυτῷ πλήθον ἢ ὀβολῷ εἰώ-
θαρες ἄξιον παρακαθιστάμεν καμακα, καὶ τὸν ἐπιμελησό-
μερον οὐ μῆον ἢ δύο μνᾶν (ἄξιον) 10. τὸ μέσον] τὸ γένος

11. κινάσιος δὲ μόνας] κινάσι δὲ μονᾶς 16. συνέσιας]
συνασίας 17. δύναιτο] καὶ (κα?) add. A

P. 134, 24. πονηρῶν ἀθέων — ἀντινομιζόμενοι] Haec
tria verba si abessent, locus intellegi posset 25. καὶ ζα-
μίαν] nescio an delenda sint 26. ἡγεμόνες] ἀγεμόνες

28. καλῶς δὲ καὶ] καλῶς δέδοκται Valckenarius, καλῶς δὲ
καὶ Iacobsius; at quis praestet non praecessisse in superio-
ribus καλῶς μὲν δέδοκται vel καλῶς μὲν τέτακται, ut rectis-
sime inferatur καλῶς δὲ καὶ?

P. 135, 2. μνασθέντα] μνασθέντας 3. αὐτῶν] αὐτῷ?

4. τῷ θεῷ + κρίνοντι ἄμμε] τῷ θεῷ ποθ' ἄκοντι κρί-
νοντι ἄμμε A, τῷ θεῷ, ποθ' ἄκον ποτικυνέν νιν ἄμμε Hal-
sius; hinc ποθ' ἄκον recepi, in ceteris cod. secutus; viden-
ter plura excidisse 5. βουλεύονται] βούλονται Halmius
ἐκείως] ἐκέλωσ 5. 6. ἐπιτελέειν] ἐπιτελέην 6. ἔπειτα
[α] γὰρ delendum videtur 7. ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι] ἐπι-

ταλέοντι? 8. τῶν μὲν] addendum videtur ἐκ φύσιος et post haec lacuna indicanda, tum ante ἐξ ἄθιτος insere τῶν δὲ 11. κα] abest vulgo 12. ἡγεμῶν vulgo 12. 13. ὡς ἔτυχεν] haec delenda videntur 13. τοῦ αὐτομάτου vulgo

P. 136, 7. ἀνθρώπου vulgo 9. συνίστησι vulgo
11. φαμί δῆ] φαμί δ' A 13. νόμων] ἐκ νόμων?
14. πρῶτος vulgo τούτων] τούτω 17. τούτων] τούτω
20. τοῦ ἄρχειν καὶ ἐκ τοῦ vulgo 21. τοῦ κρατεῖν vulgo
οὖν vulgo κρείσσονος vulgo 24. κρατοῦντι vulgo
26. ἀπὸ τῶν vulgo 29. τῆ vulgo

P. 137, 1. πλεόνων vulgo 3. οὖν vulgo κα ἦ]
libri κα ἦ, κα εἶη Halmius 6. εἰ ποτὶ τοὺς νομοθετουμέ-
νους vulgo 8. οὐχ add. Gaisfordus 8. 9. αὐτοὺς vulgo
9. νοσέοντι] malim νοσέοντες 10. κάμνοντι] malim
κάμνοντες συμφέροντα] συμφέρων Halmius e p. 136, 30
et 138, 26 17. 21. 31. δημοκρατικὸν vulgo 20. δὲ λό-
γως] seclisit δὲ Gaisfordus μέλοσι vulgo μελζοντας]
μελονας Halmius ἄ] add. Halmius 21. αὐτὰ] αὐτα
Halmius 22. μειζόνων καὶ μειόνων vulgo 25. μέλοσι
vulgo τοὺς vulgo 25. 26. μελζοσι μελονας vulgo
28. ἀρεταὶ] ἀρχαὶ Hirschigius κολάσεις] κολάσιες? ἦ]
add. Halmius 29. μελζοσι καὶ μέλοσι vulgo διανέμε-
ται] διανέμονται Halmius 30. τῶ ἀρετῶ] τῶ ἀρετῶ Hal-
mius

P. 138, 2. δὲ] δῆ A 3. ἄλλαν] rectius ἀλλᾶν
4. 5. βασιλείας vulgo 16. ῥέψοντι] ῥέψωντι Halmius
19. θεοὺς vulgo 21. δεύτερον] malim δεύτερα 21. 22.
μελζοσιν ἀκολουθεῖν vulgo 26. ἐν seclisit Halmius
28. ἰδιοτελῆς] ἰδιοφελῆς Gesnerus ex n. 133 32. σπουδά-
ζοντι] σπουδάσονται Halmius

P. 139, 2. πλείστου vulgo 4. οὖν vulgo 14. ἄν
seclusi 20. συβαρξείν vulgo προαιρουμένω] ita Gesne-
rus; posui ἐμποριουμένω ex A, quod ἐκποριουμένω scriben-
dum 22. ἐπιτηδεύμασι—πολιτῶν vulgo 28. τῶν ὄρωῶν
vulgo 29. νεμήσις] νέμησις? 30. κιδαρῶδᾶν] κιδα-
ραοιδᾶν? 31. ἄσματα] αἰσμάτα, ut fere A qui αἰσμάτα

P. 140, 1. ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν Nauckius 2. ἄλλου vulgo
3. οὖν vulgo 4. μαθεῖν παρ' ἄλλου vulgo 5. αὐ-
τοῦ vulgo ἐξευρεῖν vulgo μὴν ζητοῦντα] μὴ ζητοῦντα

- ἔσθρον — ζατοῦντα δὲ] addidi ex Iamblichō apud Villosionem A. G. II p. 202
 7. ζητεῖν vulgo 9. τούτου γενομένου vulgo 11. οὖν vulgo 13. ἴσον ἔξειν vulgo 14. πῶς μὲν ἐπισταμένους vulgo 15. ὀργίζεσθαι] λογίζεσθαι Pflugkii ἀδικεῖν vulgo παύσας] ἔπαυσε Gesn. m. 16. λαθεῖν et τοὺς vulgo 17. ἐπισταμένους vulgo ἀδικούντας] del. Pflugkii 22. ἄν] hoc vulgo abest; cf. tit. 92, 11 P. 141, 1 et 2. ἵνα] ὅπως AB 14. πόλει vulgo 15. ἔργα vulgo 17. ψυχαῖς vulgo 25. πόλεως vulgo P. 158, 17. κρεσσόνων vulgo 23. μή, τᾶν] μή γ', ἐπεὶ Bernhardy 26. αὖξειν] αὖξαν P. 161, 21. Μινῶς] Μίνως P. 162, 24. τοῦ αὐτοῦ] add. e Vind. 25 et 26. χρῆματα] χρηεόντα A, χρέοντα Halmius 27. κατὰ] περὶ? ἴσων] ζῶων 28. ἀδικεῖν ἀθῶος] ἀδικεῖν ἀθῶιος P. 163, 4. ποιῶν] ποιῶν 5. κτήσεως] κτήσιος 6. ἀπέξει] μετέξει 13. ληστήν — ἀθῶος] ληστήν — ἀθῶιος 18. καὶ ἀναβλέποντας] καὶ delevit Heynius καὶ τὸν τῶρον καὶ] delet Gaisfordus 19. ἐν αὐτοῖς] delet Gaisfordus τάξιν] ἐπισκοπεῖν add. Gaisfordus 20. εἶναι] ἐστὶ? 21. ἀλισκομένων] ἀναλισκομένων Heynius P. 164, 1. ὀνομάζειν] νομίζειν? 4. πεπεισθαι] πεπεισθαι A, πεπιέσθαι Heynius 21. ἀκουσόμενον] ἀκουσόμενος ante Heynium 22. τιμωρίας vulgo ἔργων] post ἔργων vulgo inciditur, tum sequitur numerus 21 cum epigraphe ἐν ταύτῳ, et orditur nova sectio a Δεισιδαιμονῶν. Delevit ἐν ταύτῳ cum codd. et coniunxi quae coniungenda esse ipsa docet; nihil hic mutilum et luxatum est, nec verbum ἀειδαιμονεῖν cum acc. coniunctum offensionem habet 23. 24. τιῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες] τιμῶν τούτους κατοικοῦντας? 25. τοῖς πατέροις] καὶ τοῖς πατέροις? P. 165, 5. ἐφήκασιν] ἐφίκασιν A, ἐφείκασιν Cobetus 13. μετατιθέμεν] μετατιθέναι Heynius 14. ὡς] hoc add. Gesnerus, Gaisfordus γὰρ post μὲν 16. βέλτιον ὡς] βελτίον Gesnerus P. 166, 3. περὶ συμβολαίων] hoc add. e Vind. ecloga quam memorabilis sed corruptissima, neglecta a Schneiders in fragm. Theophrasti; fuit haud dubie pars libri περὶ ἰσίων, ad quem refero etiam quae leguntur XXXVII, 21

6. *παρὰ βασιλεῦσι καὶ πρυτάνει*] *βασιλεῖς* dicere videtur con-
cilium ex Archeanaclidis aliisque civitatis primoribus, quo
Pittacus devicerat, compositum; prytanes Mytilenaei memo-
rantur etiam ab aliis 8. *ἐλαττόνων*] *ἔλαττον* Dam., *ἐλάττω*:
Vind. et Trinc. 10. *διαμαρτύρεσθαι*] *διαμαρτύρασθαι*
17. *προστάττουσιν*] *πράττουσιν* Heynius, fort. *πιπράσκουσιν*
19. *τῶν*] *τοῖς* Dam. 23. *ὠναμένων*] *ἑωνημένων* Hey-
nius 25. *πάντα, τὰ πλείστα*] *πάντ' ἢ τὰ πλείστα* 30
προστασῆαι] *πρόφασιν*?

P. 167, 3. *τὴν ἐμφανῆ*] *ἀπάτην* addit Iacobsius *ἐνίω*
Αἰνίω Valckenarius 5. *ἐπικωμαίου*] *ἐπικωμένου* Dam.
ἐπιβωμίου Dindorfius 6. *ἦ*] *ἦς?* an *ἐν ἦ?* 7. *ἔγγρα*
φούσης] *τῆς ἐγγραφούσης?* 14. *προσορῆζειν*] *προσορῆζειν*
20. *οἶκον*] *ὄρκον* Gesnerus 24. *παρανομοῦντος*] *παρανο*
οῦντος Nauckius 27—29. *ἔοικε—τὸ δίκαιον*] haec, qua
vulgo 30 — 32 inter *ταλάντων* et *ἐὰν δὲ* leguntur, huc trans-
posui praeunte Gesnero 30. *μερῶντες*] *ὄρῶντες?*

P. 168, 5. *τὸ δ' ἐπιτίμιον*] *τί τὸ ἐπιτίμιον* Nauckius 9
ἢ ἄνισος] *ἢ ἄνισος ἢ* Kirchhoffius 11. *ἐκατέρους*] *ἐκά*
τερον?

P. 180, 8. *ἐπ' οἴκῳ*] *ἐν οἴκῳ* 24. *Χαιρώνδα*] *Χαρώνδ*
e Trinc. 25. *βουλομένως*] *βουλευομένως*

P. 181, 4. *τὸ*] *τῷ* vulgo, τὸ A ex em. an τῷ? 5
τὰ μάκιστα] *τὰ ἀκίστα* Heynius, quod verum videtur
dictum id ab *ἄκα* = *ἦκα*. Cf. Etym. M. v. *ἦσων* et Butt-
mann Lex. I p. 15 6. *μετρέοντα*] *μετρῶντα* e Dam. *πρᾶγ*
μα] *πράγματι* ex B m. s. 8. *ἀδίκῳ*] *ἀδικῷ* δὲ AB 12
μιμημένους] *μεμνημένους* Heynius

P. 182, 12. *πατρικῆν*] *πατράσιν* 19. *εὐδοκιμείσθωσαν*
εὐδοκιμείτωσαν ex A* 25. *μηνύειν*] *μηνύειν* *συνίδε*
συνειδῆ

P. 183, 19. *θειότερον*] *ὀσιώτερον* 31. *δι' οὐδενὸς*
ὑπ' οὐδενός?

P. 184, 1. 2. *παροικοίη*] *παροικειοῖ* Heynius 2. *ἀνα*
πίμπλη] *ἀναπίμπλη* Heynius 7. *διὰ τὸ αἰσχρὸν*] *seclus*
cum Heynio 20. *ὥσπερ αἴτιος*] *ὡς παραίτιος*

P. 185, 3. *Σουνίταις*] ante Holstenium *Σουνίταις* ἢ
θεοί] *ἦθεοί* 10. *τὸν*] τὸ B m. sec. 16. *πολίτου*] hoc se-
clusi 28.—30. *τὸν δὲ τρεφόμενον—ξένοις*] haec ad sequen-

tem de Phrygibus eclogam trahit Coraes; pro τὸν δὲ τρεφόμενον scribendum τὸν δ' ἐκφερόμενον

P. 186, 10. παρασπονδίοις] hoc seclusi 17. διαδεξάμενος] διαδεξόμενος 21. Βυάοις] Βύλλοις, Müllerus Ἀβύλλοις, citra necessitatem ut videtur; cf. Schneidewin ad Heraclidem Polit. p. 98 23. Βασουλιεῖς] Μασουλιεῖς Valesius, Μασσυλιεῖς Holstenius 30. Ἰαλχλευεῖς] Μαχλυεῖς k. Vossius πολλοί] addidi μίαν

P. 187, 3. Σαρδολλίβυες] Σαρδολλίβυες ex A m. s. 9. αὐτῶν] abundat 10. Ἀφάραντες] Ἀτάραντες Valckenarius 25. μάλιστα] οὗτοι add. ex A βαθύτητα καὶ] τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ex A 31. ὥσπερ μαθήματα] τινὰ post ὥσπερ add. codd. hinc posui ὥσπερ τι μάθημα

P. 188, 5. ὡς ἐσχάτης] ὡς λίαν ἐσχάτης e codd. 6. ταύτης] τῆς τοιαύτης ex A 12. οὔτε] οὐδὲ 21. καὶ τινὰ βωμὸν] τὸν pro τινὰ A p. m. fort. περὶ τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθίας] 24. ταῖς γεροντίαις] τῆς γεροντίας Müllerus 25. ἢ κακῶς] καὶ καλῶς Orelli

P. 189, 2. βασιλεύειν] βασιλεύσειν

P. 203, 10. Θησεῖ Ἀλγεῖ] Ἀλγεῖ om. Vind.

P. 204, 5. Εὐριπίδου Ἀλκμήνη] deest lemma; Ἀλκμήνη add. Vind. 18. καλῶν] πόνων Nauckius καλῶς τιμωμένῳ] καλόν τι μωμένῳ Nauckius 21. χρῆ] χρῆν? 24. βουλευοῖντ' ἀεί] ante Gaisf. βουλευόντες εὖ, βουλευόντες ἀεί A

P. 213, 26. Ἀύγῃς] Ἀύγης

P. 214, 3. μεθῆκε] μετέθηκε Cobetus ἀπορίαν] πορίαν Grotius 11. ἐνδεξαι] ἐκδεξαι 18. πρὸς τι· κᾶτα ταινος ὡς] ita B m. s., πρὸς τι καταθέμενος reliqui, πρὸς τι κᾶτα καταθέμενος Grotius, πρὸς τί κατατεθειμένος scripsi dubitanter 21. αὐτὸν] αὐτοῖς Gesnerus 24. ἀπερυσθιακότως] ἀπηρυσθριακότως Halmius 28. δὲ μαλακός] δ' ὁ μαλακός? sed priora insanabiliter corrupta 29. ω φίλε, τῶ] ὦ φίλε θεῶ ante Iacobsium

P. 215, 1. λεπριδίω] λεσπριδίω A, λαισποδίω Iacobsius εἰσὶν γὰρ] γὰρ εἰσιν? 2. ἐρεῖν] αἴρειν A

P. 216, 24. ἐργάτης] ἐραστής e Themistio 28. τοῖς τοῖς] τοῖσι ἄλλοισι

P. 217, 1. ἀξίᾳ] ἀξίῃ 5. εὐπειθήνην] εὐπειθίην vulgo, εὐπειθίην A, εὐπειθίην Trinc., εὐπειθίην Gaisfordus 9. 10.

τοῖς ὑποτεταγμένοις vulgo 15. παυσάμενον] παυσαμένω
 οἱ ex B m. s., παυσαμένω A 18. ἀνήρ] ἀνήρ δὲ ex A
 19. πραγμάτων vulgo 22. κυρέτω] κρινέτω 22 e
 23. ἐπ' ὀκότεραν] ἐπ' ὀκότερην 23. τρέπηται] τρέψηται e
 AB κοῖνῃ] ante Eldikium κοινήν 24. τῶν μνημέων
 θαι

hoc abundat προτιμῆσθαι] προτιμῆσαι A, posui προτετι
 μῆσθαι coll. p. 218, 11 28. ἀμύνει] ἀμύνηαι Halmius
 ἀρηρημένος] παρηρημένος suprascripto εἰ ἡρημένος A, ἀρη-
 ρημένος Koenius, ἀραιρημένος Gaisfordus, εἰ ἀρηρημένο
 Halmius

P. 218, 1. εἴης] ἔης Halmius 5. δαιμόνων] fort. recte
 abest B p. m. et Trinc. 6. ποιουμένων] ποιευμένων 8
 γίγνου] γίνεο 9 et 25. κρίσει] κρίσι 10. τούτων] ταύτη
 Gesnerus 14. μόρα vulgo 15. ἔωντόν] σεωντόν, nisi
 ἔωντόν delere praestat 16. σαυτόν vulgo 17. δικαστοῦ
 ἀντὶ δικαστοῦ libri, ἀντὶ del. Gaisfordus, Valckenarius etiam
 δικαστοῦ καὶ ἄρχοντος 19. κεκλήσθαι] κεκλήσεαι Koenius
 23. τοῦ καταψηφίσασθαι] hoc seclisit Valck. at fort
 recte A εἶναι τοῦ καταψηφίσασθαι 24. ἐν οὔτῳ] hic et in
 sqq. aliquid corruptum; intellegerem locum sic scriptum
 κρατέειν ἐν ἀσφαλεστάτῃ ὀφειλεύσῃ κρίσι ἐς ὁμογενέας κα
 τὴν εἴ τι ἀμαρτηθεῖη οὐκ οἶά τε 26. οὐχ οἶόν τε] οὐχ οἶ
 τε A 27. γιγνομένης] γενομένης? 29. τοῖς ἄλλοι
 vulgo

P. 219, 3. ψευδῶν vulgo 4. καταγορέοντες] κατηγο
 ρέοντες 6. οὐν ἐν τοῖς τοιούτοις vulgo 7. αὐτόν] abun
 dat 8. παντελῶς vulgo 13. οὐ γὰρ] οὔτῳ γὰρ οὐδ
 Valck. ὄν] ἔόν Valck. 14. καὶ] ἢ εἰ A πενόμενος
 γενόμενος ante Valck. 18. ἀφηρησθαι] ἀπαραιρησθαι?
 σεμνύνοντος] σεμνύναντος B 22. ἔνεκά γε] γε om. A
 24. ἔοικε τῷ] ἔοικέ τῳ Halmius, rectius τῳ, nisi fuit τ
 25. τὸ τῷ ex A 27. ἀλλ' ὥστε] ὥστε δὲ A παρο
 θεμένω] fort. παρακαταθεμένω propter 24 29. κέρδεσιν ο
 κείοις vulgo

P. 220, 1. ἀσινέοντας] ἀσινέας ὄντας Valckenarius, de
 bebatur ἔόντας; posui ἀσινέας, quod in ἀσινέοντας facile abiri
 potuit, cum statim sequatur εὐθηνέοντας 6. γυναικεῖο
 vulgo 8. ἀγνοεῖ vulgo καίτοι περ] καὶ τότερ 9. κα

παδικαν] καταδικαῖν Wesselingius ad Herod. I, 97 10. δικαιω-
 σάντων] δικαιοθέντων A, unde δίκαια θέντων posui 11. ἐπι-
 τιμήθη A 13. οὐχ οἷα vulgo 14. γε οὖν vulgo 15.
 αὐτοῖς] αὐτῆς vulgo, αὐτοῖς ex A Gaisfordus πορίσονται]
 πορίζονται A 26. θολίνης] εὐθύνης Boissonadus AG. IV
 p. 367, θωιῆς Burchard. Quaest. Democr. (Berol. 1826)
 27. ἄξιοι] seclisit Hirschigius καταψηφισματέον] κα-
 ταψηφιστέον Mullachius, καταψηφισματιστέον Boissonadus
 28. νόον] νόμον Iacobsius ἀπολύει] ἀπολύη Mullachius
 ὀρίζων] οὐρίζων

P. 221, 3. τιμὰς ἀξίας] τὰς μεγίστας add. A, quod pro-
 bandum videtur, sed ut τιμὰς deleatur 5 et 8. αἰδεῖσθαι
 vulgo 9. καθεστάναι et ποιεῖν vulgo 13. τὰς] τὸν τὰς
 Hirschigius 18. οὐδεμία] οὐδεμίη καθεστῶτι θυσμῶ]
 κατεστῶτι θυσμῶ 20. ἐωντῶ] ἐώρη Iacobsius, qui in seqq.
 τῶν αὐτῶν αὐτῶν ὑπὸ ἑτέροις τὸν αὐτῶν] τῶν αὐτῶν A
 ἐπ'] ἐπ' 21. γίνεσθαι] οὐ γίνεσθαι A, αὐτὸ γίνε-
 σθαι Halmius 23. γενέσθαι] γενήσεται Halmius 24. τι
 ἄλλο] ἄλλο τι ex A ἀμυνεῖ] ἀμύνει A

P. 222, 4. παρ' αὐτὸν] παρ' αὐτοῦ? 5. τὴν ἰδίαν κα-
 ζίαν] τῆς ἰδίας κακίας? 11. τὸ] abundat 28. ἀληθινὰς]
 τὰς ἀληθινὰς A

P. 223, 9. ἐφιέμενον] ἀφιέμενον 16. τὸ λεγόμενον]
 τὸν λεγόμενον ex A 17. ὑπομενετέον] ὑπομονητέον A
 9. ἀπαραίτητον] παραιτητόν? 21. παρασκευάζων] παρα-
 σκευάζε? 21. 22. μὴ φανῆς] μὴ φανῶς A Trinc. fort. μὴ ἐμ-
 φανῶς 28. ὑπομίμνησκε] ὑπομιμνήσκει A, unde scripsi
 ἐκλήσει 30. ἔστω] ἔστι

P. 224, 5. ἀποφαίνει] ἀποφαίνοι A, ἀποφαίνοι ἄν?
 15. αὐτῆς] ita A, αὐτοῖς vulgo; locus corruptus 18. μό-
 τος] fort. del.

P. 225, 5. ἀνθρώπων, αἰδούμενος] ἀνθρώπων αἰδούμε-
 κ. 6. θεώμενος εἶναι] lacunam indicavit Gesnerus; for-
 tase vitium loci in his ipsis verbis latet 10. ἐπέθηκε]
 προσέθηκε? 25. τῶν πρόσθεν ἡθῶν] haec delenda videntur

P. 226, 4. τῶ μὲν] τῶ μὲν γὰρ A 6. μὲν φεύγειν]
 ἄν σε φεύγειν? 7. τὴν τύχην] haec melius abessent;
 Valckenarius τὴν ψυχὴν, quod si verum est, pro εἶναι fort.

praestat ἔχειν 28. τοῖς ἀρχομένοις] τῶν ἀρχομένων
Trinc.

P. 227, 6. σκιαγραφίαις] συγγραφίαις ἢ σκιαγραφίαις

23. περὶ τὸ καλῶς ἄρχειν] secluserit Hirschigius 25. 21
δυσμενῶς ἔχειν τοῦ αὐτοῦ vulgo 27. ἐπίστασιν] ἐπίστα
σίαν? 30. τὸ εὐεργετεῖν] τὸ εὐεργετέν, fort. excidit ἔξ
Hirschigius deletat articulum νόμων] νομίμων Hirschigius

P. 228, 1. μηδὲν] μηδὲν 6. διαφανέστατον] ἐμφανί
στατον? 9. ἀξίαν ἐκάστοις] ἐκάστοις ἀξίαν e Voss. 11
ἐπιτηδευμάτων] πολιτευμάτων?

P. 229, 13. αὐτὸς] αὐτὸς 16. Πλουτάρχου acc.
marg. Gesn. 18. μάρτυς] κριτής, Dübnerus δικαστής 21
τοῦ διαμένειν] exciditne ὑπόπυον?

P. 230, 15. ἄρχων] ἄρχειν Trinc. 16. ὡς τήν] ὡς
τήν AB, fort. ὅς τε 22. γε αὐτοῦς] ἑαυτοῦς

P. 231, 1. ἀνθρώπων] ἀρχόντων? 4. εὐγενῶς τε] εὐ
γενῶς δὲ 5. μόνον] μὲν? sed reliqua etiam non expedi

6. μηδ' ἄλλοις] ἀλλὰ μὴδ' ἄλλοις A 7. γυμνάς] γυ
μνοῦς A 9. ἐχομένας ἀλλήλων] haec abundant post συν
χεῖς 10. οἷα δὴ] οἷα δεῖ mavult Gesn. 26. πρὸς αὐτὸ
αὐτὸν A, αὐτῶ B 27. καὶ] om. AB 29. 30. κάλλιστ
καὶ τὰ Pflugkuis

P. 232, 1. ἀπ' αὐτῶν] ἀπὸ τῶν αὐτῶν AB 12. τ
ἄρχοντα] τὸν del. Nauckius 16. τέχνην] indicavi lacunam
suspicio τήν, [οὕτω καὶ πόλιν κυβερνᾶν μέλλων τήν πολ
τικὴν ἐκμάνθανε τέχνην.] ἐξέσται γὰρ κτέ. 17. τ
ναῦν] haec om. A Voss. Trinc., τήν deleui 18. πᾶσι
κυβερνᾶν] κυβερνᾶν πᾶσαν μέλλων AB 20. πρόκειται
πρόσκειται A 30. τῇ κατασκευῇ] τῆς κατασκευῆς

P. 233, 2. γνώμαις] ex Euripidis Antiope apud St
baeum LIV, 5 7. ζωγράφων] ζωγραφίων 18. ποιεῖν] εὖ ποι
εῖν Wolfius 19. διαφθεیرهσθαι] addidi ἔξ 28. ἀκ
δων

τως] ἀκρίτως A

P. 234, 6. ἀπάντων] ἐταίρων superscripto ἀπάντων
fort. ἀλλ' εὐθύς λάμπει καὶ ἐπαίρων πρὸς ἀπάντων ἀσπ
ον

ζεται 9. ἴσα] ἴσως A

P. 235, 9. πολιτείας ζ'] πολιτείας γ' ex Vind.

- P. 238, 2. γάρ] μὲν A
- P. 243, 12. ἀκριτὶ] ἀκρατὶ A, ἀκρίτους Cobetus
- P. 247, 14. φύσει] φύσι 30. καθαρωτέρας] καθαρω-
τάτας B ἐλαττούμενον] ἐλαττεύμενον
- P. 248, 1. πολλὰ] πολλᾶ μητρός vulgo 2. ἐπάφθαι]
ἐπάφθαι θεομολογή τις] θεομολογῆς τις AB Trinc., θεομοι-
ρήσας Vind., θεόμοιρός τις L. Dindorfius ἐλέω] ἐλάλω
AB 3. ζῶω] ζῶου Dindorfius αὐτὸ] αὐτῶ ante Gaisf.
κρείσσονι] κρέσσονι 4. ἀδύνατον] ἀδυνατῶ? 5.
- α
- παρ' ἁμῖν] παρὰ μείν A, παρ' ἁμῶν tit. XLVIII, 65 6.
ἄνθρωπος] ὄνθρωπος 6. θειότερον] θειότατον infra l. l.
7. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 11. ἀφέλειν] ἀφελεῖν AB
12. ἐπιγέω] ἐπιγγῶ?
- P. 251, 7. αὐτοῦ] ἀστοῦ Piersonus 8. κάλυε] κόλουε
Pieronus
- P. 253, 4. 5. οὐκ ἔχει] οὐκέτι? cf. ad Theocriti Idyll. 23, 2
18. ὁ Πηγίου τύραννος] Πηγίου om. codd. 19. μακαριώ-
τατον] μακαριώτατον Trinc. et super μακαριώτερον Vind.
20. δέοι] δέοι AB
- P. 254, 4. προαιρηῆται καλὰ μὲν] rectius προαιρηῆται μὲν
καλὰ; sed vereor ne locus interpolatus sit, Philippus autem
dixerit: ἵνα προαιρηῆται μὲν θεῖα, φωνῆ δὲ ἀνθρώπινα 20.
ἀπυγγάνουσιν] fort. συντυγγάνουσιν coll. p. 253, 28 27. πα-
θῶν ἀρχην δυνάμενον] δυνάμενον ἀρχεῖν τῶν παθῶν ex A,
τῶν παθῶν delendum videtur coll. p. 232, 12
- P. 257, 10. εὐεργεσίᾳ] εὐοργησίᾳ? 13. ἔμφρονος] εὐ-
φρονος AB 15. Ἀγριππίνου] Epicteti esse suspicatur
Lindorfus, Plutarchi Wytttenbachius 23. Κότυς] Pla-
tarchi tribuit Wytttenbachius
- P. 258, 7. τρόποις] πρώτος Plutarchus, πρώτος τρόποις
codd. Stobaei, unde scripsi ἀτρόποις, saepissime α in πρώ-
τοις abiit 8. ἔφη] ἔφησεν codd. et Plutarchus 14. κάλ-
ωστον] κράτιστον?
- P. 260, 21 — 23. βασιλεύς κ' εἴη ὁ δικαιοτάτος — τὸ μὲν
παρ' haec ita refinxit Hirschigius βασιλεύς κ' εἴη δικαιοτά-
τος ὁ νομιμώτατος· ἄνευ γὰρ νόμου δίκαιος οὐδεὶς κ' εἴη
(ita enim voluit) βασιλεύς. τὸ μὲν γὰρ 26. οὖν] ὦν ὁ Hir-
schigius 31. δικαίω] malim τῶ δικαίω

P. 261, 1. εὐσεβῶς vulgo 3. δικαστήν vulgo 7. νο-
 σέοντας] νοσίοντας e Trinc. et Vind. 10. τό τε] τῷ τε Gais-
 fordus ξυνά] ξυνᾶ 11. καθόλου vulgo οἰκήιον vulgo
 12. ἀγεμῶν] ᾧ ἀγεμῶν Iacobsius 13. ξυνά μὲν τὸ] ξυνᾶ
 μὲν τῷ 14. τὸ] τῷ 15. ποττᾶν] ποτ add. Gaisfordus
 15. 16. συναρμώζεσθαι] aut hic συναρμώσθαι aut 14. συναρμώ-
 ζεσθαι scribendum 20. ἀγεμονοῦν] ἀγεμονέον 21. ἀγε-
 μονεύοντος] ἀγεμονέοντος e Vind. οὖν] ᾧν

P. 262, 3. ἀγεῖσθαι] αὐτῷ add. Gesnerus 4. πρέπει]
 πρέπει Halmius, nisi fuit πρέπει 6. πλεονεκτίας] πλεονε-
 ξίας A 9. ἀμύνασθαι] ἀμύνεσθαι 10. περι] ἐπὶ 13.
 δύναμιν ἢ τὰν δῶμαν] an δῶμαν ἢ τὰν δύναμιν? 14. 15.
 ὃ δὲ κοινὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζῴων] addidi haec e Vind.
 19. ἀρχὰν] ἀρετὰν Iacobsius 20. ἀλάθηαν] ἀλήθειαν A
 23. ἀγούμενον] ἀγεύμενον malim 27. θῆλυ] τὸ θῆλυ vel
 τὸ θᾶλυ 28. τελεωτάτη] τελειοτάτα (τεληοτάτα?) ex A
 εἰσα] εἶσα libri praeter B 29. εἰς] ὡς Iacobsius 32. κα-
 ταστησόμενον] καταστησάμενον Halmius

P. 263, 2. ἀγορευομένοις] ἀγορευμένοις 3. ἐπιτάσσειν]
 ἐπιτασσεύειν A, unde posui ἐπιταδεύειν 5. πραγματιωδέως]
 πραγματωδέως 8. ἰδὲν] εἰδέναι AB 11. εὐεργεσίας] εὐ-
 ορησίας? 12. ἀκολασί] κολασίας vulgo, ἀκολασίας A
 et Trinc., κολάσιος Gesn. margo, ἀσχολίας Iacobsius ἐπι-
 ταχύσιος] ἐπιταδεύσιος Badham 15. δύναται] δύνασθαι
 Trinc. A et Vind., fort. δυνασεῖται 20. καθεστᾶσθαι] κα-
 θεστᾶσθαι 22. ποτιφυῶν] ποτιφυέων 23. μηδὲ] μὴ
 vulgo, μηδὲ Gaisf. ex A μῆνεσι] μειόνεσι vulgo, μῆνεσ-
 σιν A 26. 27. ἐπὶ τοῖς ἀπολάυστοις] ἐπὶ τοῖς (τᾶς) ἀπολαύ-
 σιος? 30. ἐπιπρέπειαι] ἐπιπρέπησαν Tr. ἐπιπρεπῆσαν Vind

P. 264, 1. ἄθος] ἡθος A 2. 3. ποταυγασμένως] anti
 Koenium ποτ' αὐτὰς μὲν ὡς 4. τε καὶ] καὶ codd. om.
 melius abesset τε τε περι] τᾶ περι? 5. ἐπιπρέπησαν
 ἐπιπρέπησαν AB, ἐπιπρεπῆσαν Vind. 7. ποτ' αὐτὰς] ποταυ
 γασμένων αὐτόν Koenius 9. ἐσεῖται] ἐσσειται A et Vind
 τὸ μὲν] μὲν abundat 11. συνεκτικὰ καὶ συνακτικὰ] συνακ
 τικὰ καὶ συνεκτικὰ 13. παρέχει] γὰρ ἔχει Badham 21
 μαθηματικὸν] βοθηματικὸν Gesnerus 22. καὶ εὐχάριστο
 δὲ] fort. add. καὶ ἀβαρέα 26. τιμῶντος] τιμέοντος ex T.
 et Vind., τιμέον A 28. νοσέοντες] νοσίοντες e codd. e

Tr. 30. γάρ] δέ? 32. διά τε τὰν ὑπεροχὰν καὶ τὸ μέ-
γεθος τᾶς ἀρετᾶς] διὰ τε τὸ ὑπερέχεν τᾶ ἀρετᾶ Hirschigiūs

P. 265, 2. 3. ὅκως — θεῶν τε] haec Vind. et Tr. om.
3. ὅς κ' εἶη] sufficit ὡς εἶη 6. χεῖρα] χεῖρας Nauckius
7. βασιλεία] βασιλῆα 13. γενέσει] θέσει? an γε θέσει?
15. [αἰ] σώζει Iacobs. 17. ἄβρὸν] ἄδρὸν Eldikius, ἄμερον
Rabakenius, πρᾶον Halmius 18. παρασκευάζοι] παρασκευά-
[α A 19. γάρ που] γάρ τέ που AB 20. νενομήχθαι] δο-
κί νενομήχθαι Valckenarius, fort. νενόμικται πρᾶτον] hoc
vulgo post θεῶν legitur, transposuit Valckenarius 22. ἀμε-
λούμενος] μελούμενος vulgo, ἀμελούμενος A 23. ἤκεισται]
ἤκεισε AB 24. πάντων] πᾶσαν πάντων AB, fort. ἀπαξ ἀπάν-
των, vel cum Nauckio πάντα πάντων 26. ἐπιστήμεν] θέ-
μας ἦμεν Valckenarius 30. ἐσεῖται] ἐσεῖται A et Vind.

P. 266, 5. συμπνεύουσα] συμπλεχθεῖσα Badham 7.
πεπραυγόμενα] ante Schaeferum περὶ αὐτῶν γενόμενα, codd. περι-
αυγόμενα 11. ὄντεσι] ὄντεσι A 12. καὶ οἰκηότατον
ἐν γενεῖν] tentat hic et in sqq. aliquid Iacobsius Lectt. p. 91
13. ὄπος] ὄντως A 15. πλανᾶτες] πλάνατες 16. τᾶς]
τῆ 17. ἃ τῶ] αὐτῶ A 18. παρ' ἀμῶν] παρ' ἀμῖν e
Ed. XLVII, 22 ἄνθρωπος] ὄνθρωπος vel ἄνθρωπος 19. τε
καὶ] τᾶ κοινᾶ? 20. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 23. δὴ
ὄν] δι' ὄν ante Gesnerum 24. ἐν οἷς τύπος] καὶ ὡς τύπος
Barthius, quod adiutus scripsi ἐντί, οἷα τύπος 26. βασι-
λεῖα] vulgo τᾶδε] ante Gaisf. τάδε 29. βασιλείας vulgo
ἐοίσας] ἐάσας A et vulgo, ἐάσας Vind. 30. αἰ μὴ τοῖς
πρασίοις] ante Gesn. ἀμὴ (ἃ μὴ AB, ἀμῃ Vind.) τοῖς γυμνα-
σίοις 31. σκοτοδιαιάσεις vulgo 32. ὀθνεῖον vulgo

P. 267, 1. οἰκειότατα vulgo 2. ἐπὶ τούτῳ] ἐπὶ τοῦτο
Iacobsius 2. 3. κεχρησθαι δυναμέναν. αὐτὰ μὲν ὡν βασιλῆα]
κερησθαι (ἄτε χρησθαι?) δυναμένοις αὐτᾶ. ἃ μὲν ὡν βασι-
λῆα 8. ὑφ' αὐτῶ] ὑφ' αὐτῶ Halmius, malim ἑαυτῶ vel
αὐτανῶ 10. βασιλῆα] βασιλῆα Valckenarius ὁμιλή-
ματα] ὁμιλήσοντα 12. ὅσῳ τε ἄτεροι] ante Koenium ὅσα
τε ἄτερα 15. ἀμαρτάνοντι] ἀμαρτάνωντι 18. δέοντος]
δόντι? an δέοντες cum Nauckio? 19. οἱ χρηθ' θεῶ μὲν] nihil
auxilii in libris, quorum B εἰ habet pro οἱ εὐθύ] ὡς
αὐθῆτας A et Vind., ὡς εὐθύς B 22. ἐτέρων] ἀτέρων

23. και] διά? 29. κα] κᾶν A, και vulgo, κ' αἰ B, κα Trinc. 30. οὐκ αἰέ ποτε ἄν] οὐ κα εἶπετο Cobelus
- P. 268, 1. τῶν ἀρετῶν] τᾶν ἀρετῶν 4. ἀνθρώπως, και τὰς] ἀνθρώπως, [οὕτως] και τὰς? 6. ἀλάθεια] ἀλάθηα τε γὰρ] τε delendum 9. συνεστάναι] συνεστάμεν? 14. ἀλλ' ἄλλων] ἀλλάλων ex A καθανοῦν ἐκπορεῦντες] καθ' ἄν συνεκπορεῦντες Pflugkius; eadem nunc etiam Badham, nisi quod συνεκπονεῦντες scripsit, quod probandum, nisi malis συνευπορεῦντες 15. ὑστερων] ὑστερούντων A, ὑστεροῦντι Pflugkius 16. βοήθειαν] ἀβοήθειαν A 18. μιμᾶται] μιμίμαται Halmius 19. οἰκοῖτο] εὖ οἰκοῖτο Nauckius 21. εἶπερ σώζοιτο δι' αὐτό] ἀποσωζοι δὲ αὐτό AB 23. συναδοίσας] συναδούσας vulgo, συνωδοίσας A, corr. Gaisfordus 25. ὑπὸ αὐτὸν] ὑπὸ τ' αὐτόν Trinc., ὑπ' αὐταντον Badham 27. πρῶτα.] πρῶτον
28. 29. δεύτερον — βασιλέα] haec fort. post χρωμένως αὐτῷ 31 transponenda sunt 30. ποτι χρωμένον] ποτιχρωμένως A Tr., ποτι χρωμένως Gaisf.
- P. 269, 2. ἀνθρωπαν] ἀνθρώπων? 4. ποτιλαμβάνων] ἀποτιλαμβάνειν? αὐτὸς αὐτῷ] αὐταύτῳ Nauckius 4. 5. ἀλλ' ὡς] ante Gaisf. ἄλλως 5. συνεργῶν] ἐνεργῶν vel ἐνεργέων 6. εἰσας] ἐάσας e libris, quorum Vind. habet ἐάσας 7. ἄν ἄλλω] ἄν seclusi, nisi in seqq. praestat ποτιδεήσασθαι 9. ἕτερα] ἄτερα ex Vind. ἄν προσλάβοι] Halmius ἄν προσλάβῃ, fort. praestat ὡς κᾶν αἰ ἕτερα προσλάβοι 10. ἀνταρκέα] ἀντάρκεια 12. ἀρετᾶν] τρυφᾶν Nauckius ἢ ἄπερ] ἢ ἄπερ Gesnerus 13. ἀκλουθεῖν] ἀκλουθεῖν τᾷ τοιαῦδε] τὰ τοιαῦδε Gaisf. partim e Trinc. qui τὰ τοιαῦδε 14. ἀτέρως] ἀτέρω Gesnerus, fort. ἀτέρας ποτι' αὐτᾶ] ποτι' αὐτᾶν Gesnerus, scripsi ποτιταῦτα παρεσκευασμένως] Gesnerus παρεσκευασμένως, fort. παρεσκευασμένως 21. ῥάδιον] πρῶτον Halmius, αἰδιον Wakefieldus 22. τῶν αὐτῶν, κρέσσον] τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε] τῷδε Gesnerus 25. ἐπίγειος] ἐπίγηος 28. ἐαυτῷ πειρώμενος] ἐαυτὸν τῷ κρατίστῳ πειρώμενος? αἰθ' ὅς] Vind. αἰθοσ pr. αἰ: θόσ' em., ἰσόθεος Iacobsius ἔσεται] ἔσεται Vind.
29. τὰς] hoc fortasse ex ἔχεται corruptum est 30. προθυμία] προθυμίαν e Vind.
- P. 270, 1. φύσεως] φύσιος ἀφέλεν] ἀφελέν καὶ

- τῷ] τὸ καὶ e XLVII, 22 2. δέχεσθαι] δέσσειν e XLVII, 22
 ἐπιγίω] ἐπιγῆω 4. ἐπειδὴ] ἐπειδήπερ e Vind. 6. τὰ
 κατὰ] τάπερ Halmius 17. ἐκφύη] ἐκφύει Halmius
 οἰκεῦσαι] οἰκεῦσα Vind., οἰκεῦσι Gesnerus 19. τε] τὰ Hal-
 mius, τι et mox ὑστεροῦντι Nauckius 21. ἄπερ] δι' ἄπερ?
 22. εἴη] κ' εἴη? 23. ἐσειται] ἐσσειται A et Vind. 28.
 μετατιθέμεν] μετατιδόμεν μὲν 29. ὑπολάβη] ὑπολάβοι
 P. 271, 1. οὐδ' ἂν τέκοι] οὐδ' ἂν τε καὶ ante Iacobsium
 2. οὐτε] οὐδέ? 3. ἀγοῖ — ἀγοῖτο] ἄγοι — ἄγοιτο ex
 B 4. ἔντι καὶ] ἔντι δὲ καὶ? αὐτῶ] αὐτῷ Halmius
 9. τῶ δεούσῃ] τὰ δέουσα Trinc., τὰ δέοντα B
 P. 272, 3. ἀγνοήση] ἀγνοήσει 16. τοῦ] τοῦ μὴ Hal-
 mius μανθάνοντος] μαθόντος ex A 32. δεῖ τὸν βα-
 σιλέα] malim τὸν βασιλέα δεῖ
 P. 273, 23. κακὰ δ' εἶναι ταῦτα] κακὰ δέον εἶδέναι
 ταῦτα A, Halmius post ταῦτα inserit ἄ, quod non sufficit;
 indicavi lacunam
 P. 274, 2. 3. εἴ τι μᾶλλον] εἴ τι ἄλλο μᾶλλον 25.
 παιδείαν δὲ] παιδείαν τε ex B 32. τῇ κρείττονι] τῇ φα-
 νεύει κρείττονι ex AB
 P. 275, 2. μὲν οὖν οὐδ'] μὲν οὐχ' A m. s. 3. αἱ]
 ἀλλ' αἱ ex A 5. πραγματευόμεναι] πραγματεύονται ex A
 6. σκοπούμεναι] σκοποῦνται ex A, σκοποῦσι B 7. σκο-
 πεῖ] aut hic σκοπεῖται leg. aut supra σκοποῦσι 8. πῶς
 ἄνθρωποι] πῶς ἂν ὁ ἄνθρωπος ex A 20. οὐκ ἀφιλό-
 σοφος] οὐκ ἂν φιλόσοφος A, οὐ καὶ φιλόσοφος Halmius
 30. 31. τῶν πρεπόντων] fort. add. τηρητικῶ
 P. 276, 8. μόνον] μόνου? 12. ἔχει τὴν μουσικὴν]
 ἔχει τὴν ἐπιστήμην τὴν μουσικὴν? 28. ὠφελήσῃ] ὠφε-
 λήσῃ omnes libri
 P. 284, 11. θρυλλουμένης] θρυλουμένης e Vind. 19.
 Ἀγγη] Ἀγγη 26. ἐρωσιν] ἔρωσιν Matthiae ἦς] οἷς A
 P. 285, 1. εἶναι νόμον] ἄνευ νόμων Bothius 2. εἶναι
 πορτα] θεῖναι μυρία A θέλειν] πέλειν L. Dindorfius
 10. πλείστος] ἐπεὶ Nauckius 13. τί πλέον ἔχουσι] οὐ
 πλέον ἔχειν ζητοῦσι Cobetus (corr. typo. errorem τῶν ἄλ-
 λων ζητοῦσι pro ζητοῦσι τῶν ἄλλων)
 P. 286, 6. βροτοῖς] βροτοῖς δ' Bergk ἐς δίκην λό-
 γων ὄφλαι] ἐς λόγον δίκην ὄφλοι Dobraeus 7. γ' ἂν]

γ' ὦν A, fort. πῶς δῆτ' ἔγωγ' ἂν θνητὸς ὦν θνητῆς τε φύς 10. 11. ὑποχωροῦντα εἰς] ὑποχωροῦντ' αἰεὶ εἰς 11. δῆ] δὲ e Voss. Vind. Tr. 12. ἔπαναχωροῦντας] ὑπαναχωροῦντας? 14. εἶτα] οὔτοι Wyttenbach. καταφυγεῖν] ἀποφυγεῖν ὅπου] ὅποι 29. ἀκοινώνητον] οὐ κοινωνητόν A

P. 287, 2. 3. ἔφη τοσοῦτω βασιλείαν διαφέρειν] τοσοῦτω (τοσοῦτον B) ἔφη διαφέρειν βασιλείαν Vind. 22. ἐπέπαυσο] πέπαυσο A

P. 297, 27. ὑπέρσπουδον] ὑπέρσπουδον 28. τὸν γὰρ μυρίων] Habet etiam Gellius NA. IX, 8

P. 299, 21. Τημενίδων] Τημενιδῶν

P. 300, 18. ἀνγαῖσιν] ἀνγαῖς ex A, ὁμῶς ἀνγαῖς Grotius 19. ὡς Ἄρηος] Ἄρηος Emperius ἀρίδηλα] ἀρίδηλα ex Ars. 21. μετὰ] παρὰ e Voss. τ' ἐγένεσθε] τ' ἔγευσθε Voss., corr. Bergkius 25. σάουσι] σαοῦσι Buttmanus

P. 301, 15. πεπαλημένος] πεπλημένος Brunckius 20. πανοπλίους] πανόπλοισι Dindorfius

P. 302, 7. ἀπολεῖ] ante Gaisf. ἀπόλλει 10. καταπελτικόν] hoc addidi e Plutareho

P. 304, 5. Κινυρέοιο μᾶλλον] Κινύρεω μάλιον G. M. Schmidtus

P. 306, 1. Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου] Euripidis locus excidit 2. τόλμ'] τολμ A, τόλμης B, τολμᾶν ego ad Menandri Rel. p. 314 versum hunc poetae elegiaci esse monens αἰεὶ] δεῖ scripseram l. l., nunc etiam Gaisfordus in Add. ad Ecl. phys. 10. ἀπεργάζεται] ἀπείργασται Musgravius 13. ὀλίγους] in versu praecedente fuit opinor καρτεροῦς vel ἀκλίμους. Cf. LIV, 10 18. κρεῖττον] κρεῖσσον 19. γε] μὴ Nauckius 24. ἔξωθεν τις] ὡς ἔξωθεν Halmius 27. εὐάνδριαν] εὐδοξίαν p. 304, 23

P. 307, 21. lacunae loco Camerarii versus εὖ νύ τις ἀσπίδα θέσθω ἐναντιβίως πολεμίζων 25. ποτ'] τότε e B

P. 308, 17. Ἀθλοῦ] Ἀεθλοῦ e cod. Mendozae 26. πάντα τάνθρώπων] πάντ' ἀπανθίξειν Conington 28. ὄχλων] ἔργων Cobetus Mnem. IV p. 257 29. λογισμοῖς] λόγοις τὰς] μὲν τὰς ex A Vind. Trinc.

P. 309, 1. λάβη] λάβης Cobetus 2. τέχνην] τυχην
Cobetus έξεύρατο] προσλαμβάνει Cobetus; an ἐκτίσατο?

P. 311, 23. τοῦ αὐτοῦ addidi e Vind. τοῦτο βλέψης]
V. ad Theocritum p. 331 26. ἐρῶ] φέρω Bentleius

P. 312, 3. Εὐνίδαις] Εὐνείδαις

P. 313, 9. οὐδεμίαν] οὐδεμί' Bentleius 18. Σμικρὴν]
σμικρὸν ἢ vulgo, σμικρὴν ἢ A, corr. Bentleius 21. ἄν
ἠπλάττοι] ἄν πλάττη AB 23. Παιδίων] Παιδίου Vind.
27. ὥσπερ Ιερεῖον] ὡς τὰ Ιερεῖα ante Porsonum

P. 314, 2. μισθοφόρων] μισθοφόρος vulgo, illud codd.
cf. Jacobs Lect. Stob. 9. Πλουτάρχου add. e Tr.

20. τόλμη] indicavi lacunam 27. ὃ καὶ] ᾧ καὶ vulgo,
ὃ καὶ ex A et Tr. 28. ἵππους — ὑπέξενυξε hic ponit A,
vulgo post ποδάγρας καὶ 29. ποδάγραι A, ποδάγρας
Dübnerus 30. ἐναέρια] ἐν ἀέρι A teste Dübnero

P. 315, 14. τούτων μούνων] μούνων τούτων A 15.
τοῦ δὲ] δὲ secl. Halmius 16. οὐ] ὡς A, secl. Halmius
ἔκατι] ἔκητι γιγνόμενοι] γενόμενοι? an γεγενημένοι?
καὶ] seclusi 17. τούτων] τῶν? καὶ] καὶ τοι? 18.
ἀσθενέστερον] ἀσθενέστερα? ἐπιμελούμενοι] ἐπιμελόμενοι
Vind. et vulgo 19. καθ' ὅτι] κατότι codd. i. e. κατ' ὅ
τι αὐτοῖς] αὐτοῖσι 20. τοῖς θεοῖς] τοῖσι θεοῖσι
ἐξομοιεύσθαι] ἐξομοιόεσθαι vulgo, illud A et Trinc. ἐξο-
μευῦσθαι Halmius 22. 23. ἀνδρηία] ἀνδρηλή 24.
ἀποστύγει] ἀπόστυγε B

P. 316, 3. κρείσσων] κρεῖσσον e Vind. Trinc. 16. γε-
νοίμεθα] γενοίατο? 20. χερὶ] βροτῶν ex Euripide 25.
στρατηγοῦ] στρατηγῶ Grotius στρατεύματος] sequebatur
fort. δειλοῦ vel simile quid 27. ἔχει] φέρει alias

P. 317, 16. ἄρ'] γὰρ ex AB 17. ὁμῶς] νόμῳ Val-
ckenarius 23. χερῶν] χρεῶν 28. Ἀλεάδων] Ἀλεαδῶν

P. 328, 2. ἐπιθεῖτο] ἐπιθοῖτο ex A 16. ἠπεροπηίδει]
ἠπεροπηδεῖ ante Tyrwhittum et Lobeckium; cf. Strab. I p. 17

19. ὑπό τινος] addidi ex A

P. 329, 11. ε'] γ' e Vind. 12. Κλέωνος] Διοδότου e
Thucydide

P. 331, 1. ἐρωτώμενον] ἐρώμενον A, ἐρόμενον e Vind.
4. Εὐδαμονίδας] Εὐδαιμονίδας A 24. πότνια] πότνια Berg-

kius πόλιν τάνδ' ἐχθράν] πόλιν, τὰν δ' ἐχθράν Bergkiius,
malim πολιτᾶν δ' ἐχθράν 29. βοϊκὸν] βοεικὸν

P. 332, 2. σκάψαντ' σκάψαιτ' Voss. Tr. Vind. Ars.
ἀποκλάσαι] ἀποκλᾶσαι τε B, ἀποκλάσαι 2. διελεύσαι]
σύχην ἐλεύσαι? 5. εἰρήνη] εἰράνα 6. αἰοιδῶν] αἰο-
δᾶν 7. αἰθεταί] αἰθεσθαι L. Dindorfius, ἔθεσθαι libri
8. μηρία τῶν εὐτρίχων] μῆρα τανυτρίχων Buttmannus et L.
Dindorfius 12. εὐρώς] e Plut. add. Leopardus 14. ἄμος]
ἄμὸν Heynius 18. κείσθω] codd. ἀρκείσθω i. e. χῆ κεί-
σθω (Χορός. κείσθω) 19. συνοικίην] συνοικοῖν? 21.
'Αθηνᾶς] 'Αθανᾶς Vind., 'Αθαναίας? 24. κλέωνται] κλέ-
ονται Gaisfordus 27. θ' ἑαυτοῖς] τ' αὐτοῖς 28. ἔστιν
ἀγαθὸν] ἔστι τὰγαθὸν vel cum Brunckio τὰγαθὸν ἔστι 30.
πλέκουσι] λέγουσι Brunckius

P. 333, 5. αὐτή — ἐκλίπη] cf. Fragm. Com. IV p. 22
23. ἐν ἀργῶ] ἀργὸν Bergkiius τοῦτον] πρῶτον Hirschigius,
αὐτὸν Bergkiius 26. προβατίων] ante Grotium προβάτων
27. αἰγὸς] τρυγὸς ex A 28. ὄψω] ὄψων ante Salmasium
δὲ] τε ante Gaisf. σπινιδίους] πηνιδίους ante Salm. 31.
ἐπ'] ὑπ' Gaisford.

P. 335, 6. 'Αμαλθαίης] 'Αμαλθείης 25. τρόπους ad-
ditum ex tit. LVIII, 8

P. 336, 5. Βουτημένω] fort. ex duobus titulis, Βουσί-
ριδι et Τημένω, conflatum

P. 337, 6. γε δὲ] γε δὴ 11. μὲν] delendum videtur
aut πάντα μὲν scrib. 13. θρυπτικός τε] θρυπτικός γε e
Vind. 18. ἀλοᾶν] τὸ δὲ addit Vind. fort. ἀλοᾶν, τὸ δὲ
[λιμᾶν], idque etiam necessarium videtur 22. δὴ καὶ
ἀρεστὸν] δοκεῖ ἄριστον Pflugkiius; fortasse δὴ καὶ ἀρεστότα-
τον 24. τε] τι Pflugkiius

P. 338, 1. φιλοσοφοῖ] φιλοσοφεῖ ex A 2. γεωργοῖ]
γεωργεῖ ex A παραβάλλοιμι] παραβάλοιμι 7. ὥσπερ
οἱ σοφισταί] haec seclusi 8. σκιατροφεῖσθαι] σκιατραφεῖ-
σθαι A 9. τί δὲ] τί δέ; 15. Χηναῖον] Χημαῖον ante
Holstenium 16. 'Αγλαὸν] rectius 'Αγλαον 21. τί οὖν;
οὐ] τί δέ; οὐ ex AB 30. ὥσπερ] ἄπερ ex AB

P. 339, 5. τούτων] τοῦτον? 13. προσεῖναι] προσιέ-
ναι Halmius 22. ἀστυκῶν] ἀστικῶν e Vind. 26—340, 5.
ἂ δὲ — ἐόντα νόον] haec fort. insiticia

P. 340, 2. δεδήλωκεν] ἐν τούτοις add. A m. sec. et B, qui post ἐν τούτοις etiam haec habet: τὸ μέντοι φανύλοισ καὶ μηθηροῖς τὸν τρόπον συνδιατρίβειν καὶ κοινῶνεῖν αὐτοῖς διαιτης ἐπισφαλές, ἐν ἑτέροις 5. συμμιγῆς] συμμίσηγης 6. μηδὲ] malim μὴ δὴ 8. μάλιστ' ἂν] μάλιστά γ'

P. 343, 7. ἐξ ἄγρου μοι καταβαίνει] καταβαίνει μου ἐξ ἄγρου 8. 9. ὡσπερ κανοῦν] ita B, ceteri libri ὡσπερ ἐκανόν i. e. ὡσπερ εἰ κανοῦν 9. μοι πάντ'] ὁμοῦ τι πάντ' ἀνεσκευασμένον] ἐνεσκευασμένον e Vind. 21. δικαίως ἀπέδωκ'] δίκαιος ἀποδίδωσ' Bentleius, ego δίκαιος ὦν ἀπέδωκ' vel δίκαιος ἀποδέδωκ' ὅσα ἂν] ὅσας ἂν Bentleius 26. λαχάνων] λαχάνου A, fort. λαχάνου τ' 27. πετραγυῖα] πετραῖα Salmasius

P. 344, 2. ἐγὼ γεωργῶ] ante Dobraeum ἔγωγε (ἔγωγε Tr.) ὄρα 7. Ἀποστειρητήν] separavi a superioribus 8. κριθῶν] κριθῶν A 9. τούτων] τούτων δ' ? 10. Θήβας] θήβας ex A 11. σχῆμα] σῆμα Vind. unde ἔφημα scripsi, nimirum ipsum illud quod sequitur ὀνησιφόρα γένοιτο, quod mulieres religiosae in ore gerebant; errores sunt quae critici de hoc loco commenti sunt 21. γραμματιδίω] A γράμματι ἰδίω i. e. γραμματειδίω

P. 345, 11. παρόν] χρεῶν Nauckius 26. δ' ἔξω] δέ γ' ἔξω ex Euripide

P. 346, 4. ἡσυχία] ἀσυχία 18. μιμιάμβων] μελιάμβων 19. ὁ τᾶς] τῶ τᾶς? ἀμναμονεῖ] ante Gaisf. ἀμνάμονα, codd. ἀμναμονεῦ 22. οὐκ οἶδ'] οὐκ ἔστ' Hermannus, quo praeeunte 22 et 25. lacunas indicavi 24. μοῖρα] μοῖσα Piersonus 25. πολὺ] γλυκὺ Hermannus μοχθῆν] μηθεῖν ex Vind. 28. ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα] ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χάσματι? 29. ποθ' ὕστερον] μεθύστερον 30. κατένευσαν] κατένησαν ἔλθῆν] ἐλθεῖν e Voss.

P. 347, 2. ἐς πόσον ἄ] ὅσαπερ οἱ Hermannus καμάτως κείς] καματώδες Wakefieldus et Hermannus ποπέμεις;] Hermannus πονεῦμες, 3. ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος] ἀντὶ τίνος ψυχὰν Hermannus 4. πλήρονος] πλέονος A et Voss., πάσσονος Nauckius 5. λαθόμεθ' ἢ ἄρα] ἢ λαθόμεσθ' ἄρα Hermannus 20. πρὸς τε τὰ ἄλλα] πρὸς τ' ἄλλα A 28. indicavi lacunam 30. μετευθύνει] μεγεθύνει Nauckius

P. 348, 4. *δαιτωμένοι*] *δαιτωμένοι* Wyttenb., *δαιτωμένων* coll. p. 338, 8 *ἀνιάσιν*] *ἀνιάσιν* 7. *θειοδέστερα*] *θειοδέστερα* e Trinc. 7. 8. *ὄραν*] *ὄρα* A, *τὸ δραν* Dübnerus
 9. *πάλαι ἀρχαίου*] *πάνυ ἀρχαίου* 10. *ἐνίδρυσαν* add. Wyttenbachius 12. 13. *τὰς παιδείας κατὰ τὰς παιδείας κακαὶ τὰ* Dübnerus; *praetuli τὰ παιδείας καλὰ* 13. *μιαρῶν τινῶν*] *μιαρῶν τεχνῶν* Dübnerus, quod praestat fortasse ei, quod ego posui *μιαροτήτων* 19. *διαπλεῖ*] *δὲ πλεῖ* Cobertus 21. *ἐνός τ'*] *ἐνός γ'* 23. *ἦ*] om. A, *οἱ* B, fort. *φεῦ* (vel *ῶ*) et in sqq. *ποντοναυτῶν ὡς ταλαίπωρον γένος*
 24. *θεῶν νέμων*] *βροτῶν γέμων* 25. *νεύμειαν*] *νεύμειεν* vel *νεύμει' ἄν* 26. *λεπτῆς ἐπὶ ῥοπήσιν*] *λεπταῖς ἐπὶ ῥιπίσιν* 28. *ἦ ὄσασαν*] ante Porsonum *ἦς ὡς ἄν*

P. 349, 4. *μαλκιδίοντι*] *μαλκιδόντι* ex A 8. *πόρρω*] *πόρρω* ex B 10. *Φιλήτα*] *Φιλητᾶ* 15. *ζητεῖν*] *ζῆν* *τιν'* indicata lacuna; excidit fort. *οὐ λέξω ποτέ*. v. Com. graec. III p. 53 16. *ἐλθεῖν που δῆ*] *που δῆ* delevit Elmsleius 19. *τῆς γῆς*] *τῆς* add. Grotius 25. *οὐρίου*] *πρωτον ἐν editi, πρωτον* om. A, *οὐρίου* Grotius 29. *ἔστι*] *ἔσσι* Iacobsius *μέγα*] *μέτα* Bentleius

P. 350, 1. *ναυτιλῆς ὅς νῆιν ἔχει βλον*] vulgo *ναυτιλήτων ἦν ἔχεις βλον*, Bentleius *ναυτιλῆς ὅς νῆιν ἔχει βλον*, Nauckius *ναυτιλῆς εἰ νῆιν ἔχεις βλον* 2. *ἐσφικίσατο*] *ἐσφικίδαται?* cf. Anal. Alex. p. 158 4. *τοῦδε*] *τούτου* e codd. *λάβοις ποτέ*] *λάβοις* 5. *καθ' ὑπὸ*] *καὶ ὑπὸ* codd., *καθ' ὑπὸ* ego Curis crit. (1813) p. 39 14. *Φιλοκλήτου*] v. Anal. Alex. p. 72 15. *βιότοιο*] *πλούτοιο* A 17. *ἀσπαίροντες*] *ἀσπαίροντος ἄλις ἄδην?*
 18. *ἔμβαλε*] *ἐκβαλε* Valcken. 19. *ἄλμη δ' ἐκάλυψε ὀδόντας*] *ἄλμη δ' ἐκάλυψε θανόντα* Geelius 21. *χρήμασιν δ' ὦν*] *χρήμασ' ἰδῶν* vulgo, *χρήμασ' ἰνδῶν* codd., correxit Dobraeus *φρονεῖ*] *φρονεῖς* Dobraeus 28. *οὐδέ τι μοῖσα*] *οὐδ' ἔτι μοι γὰρ* Salmasius 29. *ποθέει*] *ποτάγει* Grotius *πλέον ἄμμε γαλάνα*] *ita* Grotius; *revoceavi librorum scripturam ita fort. emendandam ποθέω δὲ πολὺ πλείον μέγα λαίτμα*

P. 351, 4. *χά*] ante H. Stephanum *τάχα* 7. *ἰχθύς*] *ἰχθύες* *πλανός*] *πλάνος* e B 26. *αὐτοῦ*] *αὐτὸν*

P. 352, 2. *μεταβολαί*] *μεταβολή* 3. *ἀνάλωσ' ἢ τέχνη*] *ἀνάλωσεν ἢ τέχνη* vulgo, *ἀνήλωσε τέχνη* A, *ἀνάλωσε τέχνη* Vind. Trinc. *δὲ*] *δὲ μόνη* A 7. *Σιμόλυον*] v. Com. graec.

I p. XIII 11. τοῖν] τῶν A et marg. Gesn. 13. εὐφυνῆ
 χρόνον] εὐφυνῆ χορὸν Dobraeus, sed non agitur de fabula
 docenda; εὐφυνῆ videtur in fine versus ponendum esse, ut
 cum κριτῆν coniungi possit; χρόνον autem librarii supple-
 mentum esse suspicor, postquam inter καιρὸν et εὐφυνῆ sub-
 stantivum nescio quod exciderat; nisi fuit

ἔρωτα, μελέτην, καιρὸν, εὐφυνῆ κριτῆν,
 ἅπαν τὸ ῥηθὲν δυνάμενον συναρπάσαι.

vel εὐθύς τὸ ῥηθὲν 14. κριτῆν] κριθῆν A et Vind. τρι-
 βῆν B 19. ἄλλο πλὴν] A ἄλλο ἢ i. e. ἄλλο γ' ἢ

τ
 ποιῆ] πο A

P. 354, 25. παναγκιστρευτικὴν] πᾶν ἀγκιστρευτικόν

P. 357, 12. γεωργίαν] om. A 16. καθάριον] καθάρειον

P. 359, 23. κατέδειξε πρῶτος] πρῶτος κατέδειξε ex A

25. ἦ] ἦ

P. 360, 6. Πολυείδου] Πολυίδου 8. τε γὰρ] καὶ γὰρ
 Musgravius 9. οὐκ] κούκ G. Dindorfius

P. 362, 6. Ἀντιγόνη] Ἀντιόπη e Vind. 19. τούτων]
 κούτου 23. ἡττόνων δὲ μελζονα] ἡττον', ὧν δὲ Dobraeus

24. τούτοις ἀνάγκη ταῦτα] οὕτως ἀνάγκη πάντα Dobraeus

29. εἰ γὰρ add. Iacobsius

P. 363, 1. ἀπολαύει] vulgo ἀπόλλει, AB ἀπολλύει,
 Gaisfordus ἀπολαύει, Iacobsius ἀπολάπτει 4. κρείσσον]
 κρείσσονα Musgravius 8. Ἀρχελάου] χορὸς addidi ex

Vind. 9. ἔσωσα] ἔσωσε? 16. 17. hos versus cum su-
 perioribus coniunxi 18. Ἀλεξάνδρου] ἐν ταυτῷ e Vind.

20. αἰροῦνται] αἴρονται Elmsleius 24. δούλω ποιεῖν]
 δουλοποιεῖν ante Grotium

P. 364, 3. Ἀλκυωνος] Βουσίριδος Vind. 26. ἅπαν-
 τα] ἄν πάντα Grotius e Philone I p. 473 δουλεύειν ὁ

δούλος] ὁ δούλος ἡσυχάζων Philo μανθάνει] μανθάνη

28. βέλτιστον] βελτίον' Iacobsius

P. 365, 11. βλε] βέλτιστε Gaisfordus, βί A 21. Φι-
 λίππου] Φιλιππίδου? Menandro datur p. 362, 14 29. πλι-
 ποντα] πίνοντα ex Euripide

P. 366, 2. διαφθείρει] διαφθερεῖ Grotius 10. τοῖς
 ὑπηρετοῦσα καὶ] οἷς ὑπηρετοῦσ' ἀεὶ Valckenarius 16. φη-

σιν ὁ Δίων addidi ex A 17. πολλῶν ἐπιθυμιῶν] haec delenda videntur 20. οἱ τότε] οἱ πότε AB, οἱ Γέται Hemsterhusius P. 367, 6. Πολλίας] Πόλλις 17. πάγκακος] πάγκαρον P. 369, 11. ἐν] ἐπ' Pflugkii 12. δαιτὸς δὲ πληρωθεῖς] δαῖς de quibusvis epulis dicitur nec recte opponitur τῇ φαύλῃ διαίτῃ. Fort. igitur σταιτὸς scribendum 16. ἄγαν θηρωμένοις] ante Salmasium διώκουσιν ἄγαν 18. ἐρῶντος] ὀρῶντος Musgravius 19. ἀφύλακτος] ἀφύλακος i. e. δυσφύλακος ἂν γὰρ] κἂν γὰρ libri, ἂν γὰρ Grotius, ὡς κἂν Nauckius 20. ἔρωτα] ἔρωτας A σοφώτερος] σοφώτατος? 21. ἦν δ' ἂν προσῆται Κύπρις] ἦν δ' ἂν προσῆται κύπριν? *quemcumque probaverit amorem, eius compositum fieri ipsi dulcissimum est*

P. 370, 1. βία] βίος Bothius 2. μαινάς] μανιάς Porsonus 3. ἄκρατος] ἄκραντος Bothius ἐκείνη] κείνη e Voss. 5. ἐντήκεται] ἀνθάπτεται? an v. squ. πνοή pro ψυχή? 6. οὐχί] ante Grotium οὔτι βορὰ] ante Grotium βορός, neutrum sufficit 17. ἦ] οὐ e Voss. 18. ἦ ἐκ θυμῶ φιλέοντι] ἐκ θυμῶ δὲ φιλεῦντι Grotius 21. τῶ] τις 23. πᾶσιν] πάμπαν 27. καὶ] ναί? 30. εὐτυχῶν] ἐντυχῶν

P. 371, 4. οὕτω] πόθω 9. σκαιοῦ] Κελου i. e. Prodicii, cuius sapientia vel in proverbium abiit; ineptissimum est σκαιοῦ κρείττων πρὸς τὸν] κρείττων τῶν πρὸς? 10. Αὐγῆ] Αὔγη 11. θεὸν κρίνει μέγαν] rectius Athenaeus μόνον κρίνει θεὸν 12. ὑπέρτατον] ὑπέρετερον? 14. οἶδε τὸν μέγιστον] οἶδεν ὄνθ' ἥδιστον? 23. Μένανδρος Θεσσαυρῶ (Θησαυρῶν libri) praeunte Tyrwhitto huc posui cum vulgo ante 29. legantur 24. εἶτ' οὖν] εἶτ' οὐ Tyrwhittus, et sic Arsenius Viol. p. 101

P. 372, 8. χρυσῆς] χρυσέης 10. καὶ εὐνή] Διώνης Heckerus 11. ἀνθεα τῆς ἥβης] εἰ ἥβης ἀνθεα AB, ἀνθεα εἰ ἥβης vulgo, ἀνθεα τῆς ἥβης Grotius, ἡλικίης ἀνθεα Kayserus 20. Θεσσαυροῖς] Θεσσαυρῶ

P. 373, 4. ἔστι ποίας] ἔσθ' ὀποίας Pflugkii 20. ἔθ' ὑπνώοντι] ἔθ' ἠβῶντι Heerelius, fort. ἐφηβῶντι 27. κίθαριν] κιθάραν Brunckius ἀδύς] ἄνυσ' Ahrensius

P. 374, 6. ἀφανρότερον] ἀφανρότερος 10. ὄδοιπορέοντ' ἐνοχλήσω] ὄδοιπορέοντα λοχλήσω Ruhnkenius 11.

συνεραῶσθαι] συνέρασθαι Schaeferus 14. θασεύς] Θη-
σεύς 15. εἰ καὶ ἀμειλίχτιοι] ᾧ καὶ ἄμ' ἀλλόστοιο 16.
ἐν ἀξείνοισιν] ἐνὶ ξείνοισιν 17. ἄροιστο] ita B, ἄρκο

το

vulgo, ἄροι A, αἴρητο Ahrens 19. ὅτι οἱ] ὅ οἱ οὐ 22.
ἦρα] ἦρατο 27. πάσχε δ' ἄποινα] πάσχε δ' ἄ ποίει e codd.

P. 375, 8. 9. ταύτη] τῇ αὐτῇ Cobetus 10. 11. Μενέ-
δημος] ὁ λῆρος add. Gesnerus in versione *Menedemus canis et*
delirus (sic enim eum Eretrienses vocabant), respiciens Diog. Laert.
II, 125. V. Jacobs. L. Stob. p. 103 et Cobet. V. L.

11. οὐ φησιν] οὐ φασιν Cobetus 12. Ἀριστοτέλους] Ἀρι-
στίππου ex A m. sec. 13. Ἀριστοτέλης] Ἀρίστιππος ex

B 14. συνουσίας] τῆς συνουσίας AB 15. ἄνευ τού-
του] Aristippus opinor dixerat οὔτε διὰ τοῦτο οὔτε δίχα
τούτου 17. ἀγαπωμένη] ἀγάπη μούνη Nauckius; recte, opinor;

sed ita monachus aliquis mutavit quod Democritus scripserat,
ἢ ἐνῆ μούνη 19. ὁμαλῶς] οὐ κακῶς AB, in quo aliud

quid quam ὁμαλῶς absconditum est; in πως latet ἴσως, unde
οὐκ ἴσως scribendum et per interrogationem locum efferen-
dum putavi 20. διαπεφυκῶς] διακεχυκῶς 22. ὄργια-

στήν] addidi ἴσμεν συμπεριλαμβανομέν] συνεπιλαμβά-
νομεν 24. φησὶ] libri φῆσαι, Jacobsius φήσας 25. ὥσπερ
ἔστιν ἅμα λαλεῖ] i. e. simul quomodo id se habeat dicit; nil
mutandum 27. δεδούλωται] δεδούλωνται e Vind. B

P. 376, 3. ἕτερος] ἕτερος δ' Dobraeus 4. εἶσω δὴ]
ἐνόθεν Dorvillius, v. Menandri Rel. p. 200 6. εἰ μήτε

τὴν ὄψιν addenda vidit Halmius, et ante Halmium Gesnerus
in versione latina 7. αὐταὶ] αὐταὶ 10. κρίσιν] ἴσην

addidit Gesnerus 15. ζώων φρένες] ζωγράφων Gesnerus

19. περὶ] τῇ περὶ? 22. ἔρωτα] ἐρώντα 24. καταφρο-
νῆσαι] indicavi lacunam, excidisse videtur ἄλλον ἀπολωλέ-
ναι καὶ δουλοῦσθαι vel simile quid; Gesnerus in versione

συγγενόμενον [ἄλλον μὲν δουλοῦσθαι] ἄλλον [δὲ] ἀπαλλα-
γῆναι, at servandus est ordo in Menandri versibus indicatus

P. 377, 4. ἐμοί πως] ἐτοίμω Emperius

P. 384, 30. Διογένους] Δικαιογένοους Vind.

P. 385, 2. τοῖς ἀνάγκης] τοῖσιν ἄγγιστ' 11. ἀργοῖς] ante
Piersonum ἔργοις 17. κάκιστε πάντων θεῶν κἀνθρώπων] τύ-
ραννε θεῶν τε κἀνθρώπων ἔρω ex Athenaeo XIII 516 b. Cf.

Exerc. phil. in Athen. II p. 26 18. τὰ κακὰ] τὰ καλὰ ex Vind. et Athenaeo 19. ἢ τοῖς — παρίστασο] v. Athenaeum l. l.

22. ὡστ'] ὡς τ' Wagnerus 23. κἀν] καὶ A οἰκεῖν] ναρκεῖν A, unde dubitanter scripsi ἄρχειν 25. οὐδὲ] οὔτε

P. 386, 10. ἀπαλὰς] ἀταλὰς? 16. νόσημ' ἔρωτος] ἔρωτος γὰρ νόσημα libri, νόσημ' ἔρωτος Brunckius, τὸ γὰρ νόσημα Dobraeus 17. ἔχοιμ' ἄν] ἔχοιν δ' ἄν Nauckius

19. παιδες ἀσταγῆ] παιδιαῖς ἄγη ante Salmasium, παιδες εὐ-αγῆ Halmius 21. χυμὸς] κρυμὸς? ἀφῆ] ἀφῆς? at si

dicere voluit poeta nolle glaciem dimitti e manibus, cur non scripsit οὐτ' ἀφίεσθαι θέλει? videant alii 22. κτῆμα σύμφορον] κτῆμ' ἀσύμφορον cod. Mend.

23. οὔτω γε] οὔτε libri, οὔτω γε Gesneri margo, οὔτω δὲ ego 24. καὶ τὸ] καὶ τι

προλεται] προσίεται P. 387, 26. εὐλόγως] εὐ λόγων 27. καλῶς] κακῶς Clericus

29. τιμάτω] ἀτιμάτω θνητῶν] θηλεῶν? 31. τάων] τῶν Μύρων] ante Gaisf. Μυρῶν, codd. μοιρῶν

πολύκλαυστον] πολύκλαυτον P. 388, 1. Ἀνεψιός] Ἀνεψιολ 6. ἐρῶντος] ἔρωτος Grotius

19. ἔκελος] εἶκελος 23. χολᾶ νόος] χολά, ὄλος Hermannus 24. ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ] ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλους B 29. ὑπότροπον]

ὑπόπτερον Briggsius 30. ἐνόασε] ἐνόησεν Hermannus P. 389, 1. ὄρνεον] τῶρνεον Valckenarius 4. ἔνεχ' οἶ]

ὄκα οἶ Brunckius 6. τέχνην] τέχραν 9. τ' ὄρνεον] τῶρνεον 11. μιν] νιν 15. ἠδὲ] οὐδὲ Hermannus 17. ἀπέχθεο]

ἀπήχθεο ex AB τί νιν αὐτὰ] τεῖν αὐτᾶ Hermannus 18. τέκῃαι] τεκέσθαι Hermannus 20. ἐς τί δὲ] πρὸς δ' ἔτι Hermannus

ἡμεν] ἡμῖν vulgo, ἡμεν A, ἄμμιν Hermannus P. 390, 2. πατῆρ] πάτωρ G. Dindorfius 5. βροτῶν] λαβεῖν?

P. 391, 5. τί μὲν] ὅ τι μὲν 9. ἐξίσταμαι σοι] ἐξίσταμαι σοι Boissonadus 10. σοι] A σοι 24. μανίαν] οὐδὲ νόσον excidisse suspicatur Dübnerus.

P. 392, 6. φρενιτισμοῖς] φρενετισμοῖς Dübnerus 7. ἀλλὰ καὶ] ἀλλὰ ex A 12. παρέχεσθαι] παραδέχεσθαι ex A

μηδὲ ἀρχῆν] delenda esse punctis suppositis indicat A 14. θεῶν] om. A 15. αὐτοῦ] σαυτοῦ ex A 17. καὶ νήπιον] καὶ delet A m. s.

24. αὐταυγεῖ] ἀντηγύει ex codd. 27. ἡγεμόνας] ἡγεμονίας Wyttenb. 31. βούλεται] τί βούλεται Wakefieldus

P. 393, 4. εἴ τι] εἰ ante Gaisfordum 9. παρόντα] παρόντος ex A et Vind.

P. 394, 2. ἐνιδροῖ] A m. s. ἐνοιδεῖ, Dübnerus aut hoc aut ἀνοιδεῖ verum putat, Nauckius ἐνίδρονται 13. θηρόν vulgo abest 27. Τυραννικῶν] Τυρρηρικῶν

P. 395, 9. Θε . . βύβλι . .] Θεῖας . . Βύβλου Gaisfordus διενεγκόντος] ὑπερενεγκόντος? 12. ἐν α'] ἐν β' e Vind. et Plutarcho 14. Ἀριστάνυμος addidi e Plutarcho 16. πῦτο] οὔτος 19. Ὀνοσκελίαν] Ὀνοσκελίδα vel e Plutarcho Ὀνόσκελιν

P. 400, 19. 20. τρόπος χρηστὸς] τρόπον χρηστὸν vel τρόπους χρηστοὺς

P. 401, 3. lacunam indicavit Porsonus supplens οὐτ' ὄφελός ἐστ' οὐτ' εὐ γεγραμμένης γραφῆς 10. ὑπὸ] ἐπί?

15. ἄδην] v. Anal. Alex. p. 114 19. indicavi lacunam

20. μνήσειας] μνησίας A; si verum est μνήσειας, ad Musam referendum erit, quam in perditis versibus invocaverit poeta 21. οἶαις] οἶαν ante Gaisfordum σε] τε? 25. ἂν δὲ] ἂν γε Halmius 26. διαλεκτικὸς] ita AB, λεκτικὸς vulgo et Vind.

P. 402, 4. ψαύοντες; συνάπτουσι] ψαύοντες ἢ συνάπτουσι? 6. σῶμα] στόμα e codd. 11. ἄριστον] ῥᾶστον e Dione

P. 403, 13. καί] καὶ τὴν Dübnerus 20. ἂ ἂν] Vind. ἂν i. e. ἂν 24. ἀγωγὰ] ἀγῶν ἢ ante Valckenarium

ὄπως secluserit Valckenarius ναμερτῆς] vulgo ναμερτᾶς, Valck. ναμερτῆως, A ναμερτῆς, corr. Gaisfordus 27. μασσότερον] μασσότατον? 28. ὑποτρέχοντι] περιέποντι Valckenarius

P. 404, 3. εὐεργετήσαντες] A εὐεργετήξαντες, quod esse potest εὐεργετίξαντες; praetuli tamen εὐ ἔρξαντες ut l. 2

παθεῖν] παθῆν 4. παρ' αὐτῶν] ὑπ' αὐτῶν libri praeter AB τουτέως οὖν] τούτως ἂν Koenius εὐδαιμονας οἶδα

τῆ] εὐδαιμονες οἶδα ὅτι 6. ποθ' ὥς — ἀπαντασεῖται] ante Koenium πόθως ὑπὸ νομοθέταν. τοιόσδε ἅπαντας εἶτε 7.

μυθεύμενος· τάδε ἐγὼν] μυθεύμενος τάδε· ἐγὼν 9. ἐπιμελείας] τὰ ἐπιμελείας A, τὰπιμελείας Vind. et Trinc. i. e. ἐπι

ταμελείας 10. ζωόφυτα] ζωύφια πρῶτον — τῆς] πρῶτον — τᾶς 11. ἀκροσφαλῶς] ἀκροσφαλέως 13. δὲ γ' οὐ

ὀρίγνεσθε σωματικᾶς] ante Gesnerum δὲ γ' ἂ ὀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, Vind. δὲ γα ὀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, AB δ' ἀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, Trinc. δὲ γ' ἀορίγνεσθ' ἀρωματικᾶς malim igitur ὑμεῖς (ὕμεις) δ', ὀρίγνεσθε γὰρ σωματικᾶς. pro ὀρίγνεσθε Sopingius ὀριγνᾶσθε 16. τὰς αὐταντῶν] ante Gaisf. τὰς αὐτῶν, Trinc. τὰς ἀντ' αὐτῶν 17. ζύπον] ζύπαν Vind. ζῶαν ἐλευθέρων] ante Salmasium ζῶᾶ ἀνελευθέρων 20. ποτοκέλλουσιν] i. e. προσορῶσιν ab obsoleto ὄκελλος = ὄφθαλμός; Ruhnkenius ποτοπιλλουσι, pro quo ποτοπιλλονται usitatius esset 22. ἐπιτήδευμα vulgo 23. ἔγωγε vulgo 24. πιεῖν vulgo 25. βουνός] οἶνος malim propter 24 26. αὐτός] addidit Koenius 28. χαίρων] delet Hemsterhusius et mox λῶμαι conii. pro τῷ καί; fort. χαίρειν (vel χαίρων) — λῶ καὶ τῷ ἔμαντοῦ] τᾶμαντοῦ A 29. ἀτρεκῶς] malim ἀτρεκέως φατίξω] φατίξω 31. φατίξω] φατίξω ναμερτέως] A ἀμαρτέως

P. 405, 26. θεᾶσθ' οὐδέν τι] θεάσασθαι ante Grotium, θεᾶσθαι, νοῦν· τί Elmsleius 27. μὴ φρένας καλᾶς] Vind. A et Trinc. μὴ τὰς φρένας καλᾶς, quare malim τὰς φρένας κακᾶς cl. tit. 72, 8

P. 406, 5. καὶ νῦν ὀρώντων] haec seclusi 7. οὐδενός] ante Gaisfordum οὐδέν 16. ὅτι τὸ κάλλος τυραννίδα] τὸ κάλλος delevit Iacobsius 17. τριχί] ante Iacobsium τριχῆ

20. ἡ ἔστῳσα] ἔστῳσα 29. κάρψε μὲν οἱ] καρψάμενοι AB, κάρψω μὲν Homerus 30. ὄλεσε] ὀλέσω Homerus 30. 31. δέρμα — γέροντος] apud Homerum λαῖφος ἔσσω, ὃ κε στυγέησιν ἰδῶν ἀνδρωπος ἔχοντα

P. 407, 4. ταῦτα ἅπαξ] ἅπαξ ταῦτα ex A 5. ἀναβῆναι] ἀνηβῆσαι Iacobsius 7. καὶ τοῦς] καὶ del. A ant. m. s. momente Dübnero 8. οὐκ ἀδύνατον οὐδ' ἀκίνδυνον] ἀδύνατον οὐδ' ex A addiderat Gaisford., recte improbante Dübnero 25. ἐπαίνου] abesse malim 29. τρίτον δὲ ὀλυμπίων] i. e. τρίτος ἀπ' ὀλυμπίων

P. 408, 3. γὰρ] δέ? 4. φαίης] φαίην ex AB 6. γεγενῆσθαι] γεγεννησθαι? ἔσται] λέγειν vel simile quid addendum videtur 8. ἀνῆρ] ἀῆρ ex AB 9. ζῶων] ζῶων τε?

Scribendam Berolini m. Octob. MDCCCLV.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ
ΟΤΙ ΑΣΤΡΜΦΟΡΟΝ ΤΟ ΟΚΝΕΙΝ. ΚΘ.

1 Σοφοκλέους Θυέστη.

Ὡς νυν τάχος στείλωμεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
σπουδῆς δικαίας μῶμος ἄψεται ποτε.

2 Ἡσιόδου ἔργων (21).

5 Εἰς ἕτερον γὰρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἠδὲ φυτεύειν,
οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
εἰς ἄφενος σπεύδοντ'. ἀγαθὴ δ' ἔρις ἦδε βροτοῖσι.

3 Ἐν ταυτῷ (308).

10 Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε.
καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν.
ἔργων δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σὲ ζηλώσει ἀεργὸς
πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.

154 Ἐν ταυτῷ (317).

Αἰδῶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
αἰδῶς, ἣ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνύνησιν.
αἰδῶς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.
κρήματα δ' οὐχ ἀρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

- 5 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (625).*
Ἄδ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων.
- 6 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰφιγενείας (Ταυρ. 114).*
Τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 5
- 7 *Εὐριπίδης Λικυμνίῳ.*
Πόνος γὰρ, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.
- 8 *Ἐπιχάρμου.*
Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί.
- 9 *Εὐριπίδου Τηλέφου.* 10
Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.
- 10 *Κριτίου.*
Ἐκ μελέτης πλείους ἢ φύσεως ἀγαθοί.
- 11 *Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.*
Ἐκ τῶν πόνων τοι τὰγάθ' αὐξεται βροτοῖς. 15
- 12 *Ἀναξανδρίδου.*
Τὸ συνεχὲς ἔργου παντὸς εὐρίσκει τέλος.
- 13 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*
Σοὶ δ' εἶπον, ὦ παῖ, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων
θηρᾶν· ὄργῃ γὰρ σὸν πατέρα τιμῶμενον. 20
- 14 *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*
Οὐκ ἔστιν ὅστις ἠδέως ζητῶν βιοῦν
εὐκλειαν εἰσεκτήσασθαι, ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.
- 15 *Τοῦ αὐτοῦ Φιλοκτήτη.*
Τοὺς γὰρ περισσοὺς καὶ τι πράσσοντας πλεον
τιμῶμεν ἄνδρας τ' ἐν πόλει νομιζομεν. 25
- 16 *Ὀκνῶ δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχέαι χάριν.*

17 *Μενάνδρου.*

*Δεῖ τοὺς πενομένους, μέχρι ἂν οὐ ζῶσιν, πονεῖν.
ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.*

18 *Ἡσιόδου ἔργων (361).*

⁵ *Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.*

19 *Μενάνδρου.*

Πάντα γὰρ

ταῖς ἐνδεδεχέαις καταπονεῖται πράγματα.

10 20 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

Εὐκλειαν ἔλαβον οὐκ ἄνευ πολλῶν πόνων.

21 *Αἰσχύλου.*

Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός.

22 *Εὐριπίδου Ἐρεχθίδι.*

¹⁵ *Ἐκ τῶν πόνων τοι τὰγάθ' αὔξεται βροτοῖς,*

ὁ δ' ἠδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀτολμία

οὔτ' οἶκον οὔτε βίσιον οὐδὲν ὀφειλεῖ.

23 *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν,

²⁰ *αἰσχρόν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν νεανίαν.*

24 *Αἰσχύλου.*

Καλὸν δὲ καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά.

25 *Σοφοκλέους Μάντεων.*

Οὔτοι ποθ' ἄψει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

²⁵ *Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.*

26 *Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος γίνονται.*

27 *Ἄπανθ' ὁ τοῦ ζητοῦντος εὐρίσκει πόνος.*

28 Φιλήμονος Καταψευδομένου.

Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἂν μὴ τὸν πόνον
φεύγη τις, ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις.

29 Ἐκ τοῦ φιλοπνεῖν γίγνεθ' ὧν θέλεις κρατεῖν.

30 Φιλήμονος.

Ὡς ἡδέως μοι γέγρονε τὰ πρότερον κακά.
εἰ μὴ τότε' ἐπόνουν, νῦν ἂν οὐκ εὐφραινόμην.

31 Καρκίνου.

Οὐδεις ἐπαινον ἠδοναῖς ἐκτήσατο.

32 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Οὐδεις γὰρ ὧν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνήρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

33 Ἀλέξειδος Ἀχαιῖδι.

Ὅτι πάντα τὰ ζητούμεν' ἐξευρίσκειται,
ἂν μὴ προαποστῆς μηδὲ τὸν πόνον φύγῃς.

ὄπου γὰρ εὐρήκασιν ἄνθρωποι τινες
μέρος τι τῶν θείων, τοσοῦτῳ τῷ τόπῳ
ἀπέχοντες, ἄστρον ἐπιτολὰς δύοσεις, τροπὰς
ἐκλειψιν ἡλίου, τί τῶν κοινῶν κάτω
καὶ συγγενικῶν δύναται' ἂν ἄνθρωπον φυγεῖν;

34 Εὐριπίδου Ἰππολύτου.

Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

35 Θεοδέκτου.

Πολλὰ δεῖ

μοχθεῖν τον ἥξοντ' εἰς ἐπαινον εὐκλεῶς.
ῥαθυμία δὲ τὴν παραυτίχ' ἠδονὴν
λαβοῦσα λύπας τῷ χρόνῳ τίκτειν φιλεῖ.

36 Εὐριπίδου Σθενεβοίας.

Ἄνευ τύχης γὰρ, ὥσπερ ἡ παροιμία,
πόνος μονωθεὶς οὐκέτ' ἀλγύνει βροτούς.

5

10

15

20

25

30

37 Σοφοκλέους.

Μόχθου γὰρ οὐδεις τοῦ παρελθόντος λόγος.

38 Σοφοκλέους Λαοκόωντος.

Πόνου μεταλλαχθέντος οἱ πόνοι γλυκεῖς.

5 39 Ἀγάθωνος.

Ἰδίας ὁδοὺς ζητοῦσι φιλόπονοι φύσεις.

40 Φιλίσκου.

Οὐκ ἔστιν, ὦ μάταιε, σὺν φαρυμῖα
τὰ τῶν πονούντων μὴ πονήσαντας λαβεῖν.

10 41 Ξενοφάνους.

Οὗτοι ἀπ' ἀρχῆς πάντα θεοὶ θνητοῖς ὑπέδειξαν,
ἀλλὰ χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσιν ἄμεινον.

42 Ἰππώνακτος.

Χρόνος δὲ φευγέτω σε μηδὲ εἰς ἀργός.

15 43 Ἀπολλοδώρου.

Χρόνον γὰρ εἰς τὰ πράγματ' ἂν λάβῃς,
ἅπαντα λήξει καὶ κατασταλήσεται.

44 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Σὺν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.

20 45 Μενάνδρου Δυσκόλου.

Οὐδενὸς χρηὴ πράγματος
τὸν εὖ πονοῦνθ' ὄλως ἀπογνωῖναι ποτε.

46 Ἀλωτὰ γίγνεται ἐπιμελεία καὶ πόνῳ
ἅπαντα.

25 47 Μενάνδρου Εὐνούχου.

Πάντα τὰ ζητούμενα
δεῖσθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτεροι.

48 Σοφοκλέους Οιδίποδος (R. 110).

Τὸ ζητούμενον

ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον.

50 Εὐριπίδου (Suppl. 323).

Σὴ πατρίς· ἐν γὰρ τοῖς πόνοισιν αὖξεται·
αἶ δ' ἤσυχαι σκοτεινὰ πράσσουσιν πόλεις,
σκοτεινὰ καὶ βλέπουσιν εὐλαβούμεναι.

5

51 Ἀντιφάνους.

Τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίννεται.

52 Βίωνος Σμυρναίου βουκολικῶν.

10

Ἐκ θαμινᾶς φαθάμιγγος, ὅπως λόγος, ἀεναοίσας
χὰ λίθος ἐς φωγμὸν κοιλαίνεται.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ καλὸν ᾧ φίλε πάντα χρόνον ποτὲ τέκτονα
φοιτῆν,
μηδ' ἐπὶ πάντ' ἄλλω χρέος ἰσχέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
τεχνᾶσθαι σύριγγα, πέλει δέ τοι εὐμαρὲς ἔργον.

15

54 Ἐπιχάρμου.

Ἄ δὲ μελέτα φύσιος ἀγαθᾶς πλεῦνα δωρεῖται,
φίλοι.

20

55 Εὐριπίδου Τηλέφω.

Οὐ τὰρ Ὀδυσσεύς ἐστιν αἰμύλος μόνος·
χρεῖα διδάσκει, κἂν βραδύς τις ἦ, σοφόν.

56 Εὐριπίδου.

Οὐκ αἰσχροὺς οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

25

57 Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομέδα.

Ἄλλ' ἠδύ τοι σωθέντα μεμνησθαι πόνων.

58 Αἰλιανοῦ.

Σόλων ὁ Ἀθηναῖος Ἐξηκαστίδου παρὰ πότον τοῦ

ἀδελφιδουῦ αὐτοῦ μέλος τι Σακφοῦς ἄσαντος, ἤσθη τῷ μέλει καὶ προσέταξε τῷ μειρακίῳ διδάξαι αὐτόν. ἐρωτήσαντος δὲ τινὸς διὰ ποίαν αἰτίαν τοῦτο ἐσπούδακεν, ὃ δὲ ἔφη "ἵνα μαθὼν αὐτὸ ἀποθάνω."

5 59 *Εὐσεβίου.*

Πόνοι οἱ ἐκούσιοι πόνοισι τοῖσι μετὰ ταῦτα ἀναγκαίοισι, ὥστε αὐτοὺς εὐπετεστέρους παρασκευασθῆναι, προπονέονται.

60 *Αἰλιανοῦ (Var. hist. 7, 7).*

10 *Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους, εἰ ἔμελλε τῆς ὑστεραίας ἔσεσθαι ἐκκλησία, ἀλλὰ ἐκεῖνός γε διὰ τῆς νυκτὸς ἠγρύπνει πάσης, διαφροντίζων δηλονότι καὶ ἐμμανθάνων ταῦτα ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν. ὁ τοίνυν Πυθίας ἐκ τούτων ἐμοὶ δοκεῖν ἀπέσκωπτεν εἰς αὐτὸν ἐπιλέ-*
 15 *γων αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα ἔλλυχνίων ὄξειν.*

61 *Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (I p. 41).*

Φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων.

20 62 *Θουκυδίδου (V, 69).*

"Ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτη πλεῖτον σώζει ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς φηθέντων παραίνεσις.

63 *Δημοκρίτου.*

Οἱ ἐκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀεκουσίων ὑπομονὴν
 25 ἐλαφροτέραν παρασκευάζουσι.

64 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Πόνος συνεχῆς ἐλαφρότερος ἑωυτοῦ συνηθειῇ γίνεται.

65 *Ἀντισθένης.*

Ἦδονάς τὰς μετὰ τοὺς πόνοὺς διωκτέον, ἀλλ' οὐχὶ τὰς πρὸ τῶν πόνων.

66 Δημοκρίτου.

Πλέονες ἐξ ἀσκήσιος ἀγαθοὶ γίνονται ἢ ἀπὸ φύσιος.

5

67 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ αἰεὶ μέλλειν ἀτελέας ποιεῖ τὰς πράξεις.

68 Σωκράτης.

Σωκράτης ἐν γήραι κηθαρίζων παρὰ Κόννη τῷ κηθαρωδῷ ἐτύγγανε: καὶ τινὸς εἰπόντος “κηθαρίζεις 10 τηλικούτος ὢν;” “κρεῖττον” εἶπεν “ὄψιμαθῆ εἶναι ἢ ἀμαθῆ.”

69 Φαβωρίνου.

Γραῦν τινα φασὶ μόνον μικρὸν ἀραμένην καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν ποιοῦσαν λαθεῖν βουῖν φέρουσαν. 15

70 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρεῖων.

Λᾶσος ὁ Ἐρμιονεὺς ἐρωτηθεὶς τί εἶη σοφώτατον “ἡ πεῖρα” ἔφη.

71 Ξενοφώντος Ἀγησιλάου (XI, 9).

Δόξης δ' οὐδεμιᾶς ἦρα ἧς οὐκ ἐξεπονείτο.

20

72 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου (4, 5) τῆς παιδείας.

Οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἠτιᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ἢ ἠτιᾶτο, ἀλλ' ἐκλυινδεῖτο ἐν τῷ πειραᾶσθαι ἀνθις ἄμεινον ποιεῖν.

25

73 Τοῦ αὐτοῦ (Cyrop. VIII, 1, 38).

Κῦρος ἐστὶ βασιλέως καὶ ἀδελφὸς καὶ υἱὸς καὶ ἄρχει πολλῆς χώρας, ἀκείνους οὐτ' ἂν ἀριστήσειεν οὔτε δειπνήσειεν πρὶν ἰδρῶσαι.

74 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ α' (5, 9) τῆς Κύρου
 παιδείας.

Καίτοι ἔγωγε οἶμαι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσχεῖσθαι
 ὑπ' ἀνθρώπων, ὡς μηδὲν πλεον ἔχωσιν οἱ ἀγαθοὶ γε-
 5 νόμενοι τῶν πονηρῶν· ἀλλ' οἷτε τῶν παραντίκα ἡδο-
 νῶν ἀπεχόμενοι, οὐχ ἵνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι τοῦτο
 πράττουσιν, ἀλλ' ὅπως διὰ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν
 πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφραίνωνται,
 οὕτω παρασκευάζονται· οἷτε λέγειν προθυμούμενοι
 10 δεινοὶ γενέσθαι, οὐχ ἵνα εὖ λέγοντες μηδέποτε παύ-
 σωνται τοῦτο μελετῶσιν, ἀλλ' ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ
 κείθοντες πολλοὺς ἀνθρώπους, μεγάλα ἀγαθὰ δια-
 πράξασθαι· οἷτε ἂν τὰ πολεμικὰ ἀσκούντες, οὐχ ὡς
 μαχόμενοι μηδέποτε παύσωνται τοῦτ' ἐκπονοῦνται,
 15 ἀλλὰ νομίζουσι καὶ οὗτοι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ γενό-
 μενοι πολὺν μὲν ὄλβον, πολλὴν δὲ εὐδαιμονίαν, με-
 γάλας δὲ τιμᾶς καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτοῖς περιάψειν.
 εἰ δέ τινες ταῦτα ἐκπονήσαντες, πρὶν τινα ἀπ' αὐτῶν
 καρπὸν κομίσασθαι αὐτοὺς γῆραι ἀδυνάτους γινομέ-
 20 νους περιεῖδον, ὅμοιον ἔμοιγε δοκοῦσι πεπονθέναι
 οἶον εἰ τις γεωργὸς ἀγαθὸς προθυμηθεὶς γενέσθαι
 καὶ εὖ σπείρων καὶ εὖ φυτεύων, ὅτε ἀποκαρποῦσθαι
 ταῦτα θέοι, ἐφ' ἣν τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν
 κάλιν καταρρεῖν· καὶ εἰ τις ἀθλητῆς πολλὰ πονήσας
 25 καὶ ἀξιόνικος γενόμενος ἀναγώνιστος διατελέσειεν,
 οὐδ' ἂν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ δικαίως ἀνάτιος εἶναι
 ἀφροσύνης.

75 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι πόνου καταφρο-
 νητέον.

30 Πρὸς δὲ τὸ ῥᾶον καὶ προθυμότερον ὑφίστασθαι
 τῶν πόνων ἐκείνους, οὓς ἂν ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ καλοκα-

γαθίας μέλλωμεν πονεῖν, ταῦτα λελογίσθαι χρήσιμα, πόσα μὲν πονοῦσιν ἔνιοι δι' ἐπιθυμίας κακίας, ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀκολάστως, πόσα δ' ὑπομένουσιν ἄλλοι τοῦ κερδαίνειν χάριν, πόσα δ' αὖτε κακοπαθοῦσιν ἔνιοι θηρώμενοι δόξαν, καὶ ὅτι οὗτοι πάντες ὑπομένουσιν 5 αὐθαίρετοι πᾶσαν ταλαιπωρίαν. ἄρ' οὖν οὐχὶ δεινὸν ἐκείνους μὲν ὑπὲρ οὐδενὸς τῶν καλῶν ἀνέχεσθαι ταῦτα πάσχοντας, ἡμᾶς δ' ὑπὲρ καλοκαγαθίας, καὶ τοῦ κακίαν μὲν ἐκφυγεῖν τὴν λυμαιομένην ἡμῶν τὸν βίον, κτήσασθαι δὲ ἀρετὴν ἢ τις ἀπάντων τῶν ἀγα- 10 θῶν ἐστὶ χορηγός, μὴ πάντα πόνου ἐτοιμῶς ὑφίστασθαι; καίτοι οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσῳ κρείττον ἀντὶ μὲν τοῦ πονεῖν ἵνα τύχη τις γυναικὸς ἀλλοτρίας, τὸ πονεῖν ἵνα παιδαγωγῆσθαι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ περὶ χρημάτων ταλαιπωρεῖν τὸ ἀσπεῖν ὥστε 15 ὀλίγων δεῖσθαι· πρὸ δὲ τοῦ πράγματα εἶχειν ὑπὲρ δόξης τὸ πραγματεύεσθαι ὅπως μὴ δοξοκόπος ᾖ· πρὸ δὲ γε τοῦ ζητεῖν ὅπως ᾧ φθονεῖ τις κακοποιήσθαι τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ φθονήσθαι μηδενί· καὶ πρὸ γε τοῦ δουλεύειν τισὶ καλουμένοις φίλοις, ὥσπερ οἱ κόλακας, 20 τὸ κακοπαθεῖν ἵνα κτήσεται φίλους ἀληθινούς· καθόλου δὲ τοῦ πονεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναγκαίου ὄντος, τοῖς τε τῶν κρείττων ὀρεγομένοις καὶ τοῖς τῶν χειρόνων, τὸ μὴ πολλῶν εἶναι προθυμοτέρους πονεῖν τοὺς τὰ κρείττω μετιόντας ἢ οἷς ἐλπίδες μικραὶ τῶν 25 πόνων εἰσὶν, ἀτοπώτατον. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρα θαυμαστοί οἱ δύσκολα οὕτως ὑφίστανται πράγματα καὶ τὴν ζωὴν παραβάλλονται τὴν ἑαυτῶν, οἱ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστῶντες, οἱ δ' ἐπὶ κάλων μετέωροι βαδίζοντες, οἱ δ' ὥσπερ ὄρνεα πετόμενοι διὰ τοῦ ἀέρος, ὧν τὸ 30 σφάλμα θάνατός ἐστι. καὶ ταῦτα πάντα δρωῦσι μικροῦ χάριν μισθοῦ· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνεξόμεθα ταλαιπωρεῖν

ὑπὲρ εὐδαιμονίας ὅλης; οὐ γὰρ ἄλλο τί γε τέλος ἐστὶ
 τοῦ γενέσθαι ἀγαθὸν ἢ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ ζῆν μα-
 καρίως εἰς τὸ λοιπόν. εἰκότως δ' ἂν τις λογίζοιτο καὶ
 τὸ τῶν ζῶων ἐνίων ὀπολόν ἐστι, πάνυ τι δυνάμενον
 5 ἐντρέπειν ἡμᾶς φιλοπόνους εἶναι. οἱ γοῦν ὄρτυγες
 καὶ ἀλεκτρούνες οὔτ' ἀρετῆς ἐκαίοντες οὐδὲν ὄσπερ
 ὁ ἄνθρωπος, οὔτε τὸ καλὸν καὶ δίκαιον εἰδότες, οὐδ'
 ὑπὲρ τοιούτου πονοῦντες οὐθενός, ὅμως μαχόμενοι
 πρὸς ἀλλήλους καὶ πηρούμενοι ἀνέχονται καὶ μέχρι
 10 θανάτου καρτεροῦσιν, ὥστε μὴ ἠττᾶσθαι θατέρου ὁ
 ἕτερος. πόσῳ δὴ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς ἀνέχεσθαι τε καὶ
 καρτερεῖν, ὅταν ἐπιστώμεθα διὰ τι τῶν καλῶν κα-
 κοπαθοῦντες, ἢ ἵνα φίλοις βοηθήσωμεν ἢ πόλιν ὠφε-
 λήσωμεν, ἢ ἵνα γυναικῶν ἢ τέκνων ὑπερμαχήσωμεν,
 15 τὸ δὲ μέγιστον καὶ κυριώτατον, ἵν' αὐτοὶ ἀγαθοὶ ὦμεν
 καὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες; ὃ δίχα πόνων οὐ παραγι-
 νεται οὐδενί. ὄθεν ἐπεισὶ μοι λέγειν, ὡς ὁ μὴ θέλων
 πονεῖν σχεδὸν καταδικάζει αὐτὸς αὐτοῦ μηδενὸς εἶναι
 ἀγαθοῦ ἄξιος, ὅτι τὰ ἀγαθὰ πόνῳ πάντα κτώμεθα.
 20 ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦθ' ἕτερα εἶπε τότε, ἐπεγείρων
 καὶ παρορμῶν τοὺς παρόντας πόνου μὴ καταφρονεῖν.

76 Ξενοφῶντος (Ven. 12, 1).

Περὶ μὲν αὐτῶν τῶν πράξεων τῶν ἐν τοῖς κιν-
 ηγεσίῳις εἴρηται· ὠφελήσονται δ' οἱ ἐπιθυμήσαντες
 25 τούτου τοῦ ἔργου πολλά. ὑγίειάν τε γὰρ τοῖς σώμασι
 παρασκευάζει, καὶ ὄραν καὶ ἀκούειν μᾶλλον, γηρά-
 σκειν δὲ ἦττον· τὰ δὲ πρὸς τὸν πόλεμον μάλιστα παι-
 δεύει. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ὄπλα ὅταν ἔχοντες πο-
 ρεύονται ὁδοὺς χαλεπὰς, οὐκ ἀπεροῦσιν· ἀνέξονται
 30 γὰρ τοὺς πόνους διὰ τὸ εἰθίσθαι μετὰ τούτων αἰρεῖν
 τὰ θηρία. ἔπειτα εὐνάξεσθαι τε σκληρῶς δυνατοὶ

ἔσονται καὶ φύλακες εἶναι ἀγαθοὶ τοῦ ἐπιταττομένου· ἐν δὲ ταῖς προσόδοις ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους ἅμα οἷοί τε ἔσονται ἐπιέναι καὶ τὰ παραγγελλόμενα ποιεῖν, διὰ τὸ οὕτω καὶ αὐτοὶ αἰρεῖν τὰς ἄγρας. τεταγμένοι δὲ ἐν τῷ πρόσθεν οὐ λείψουσι τὰς τάξεις, διὰ τὸ καρ- 5 τερεῖν δύνασθαι. ἐν φυγῇ δὲ τῶν πολεμίων ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς διώχονται τοὺς ἐναντίους ἐν παντὶ χωρίῳ διὰ συνήθειαν. δυστυχήσαντος δὲ οἰκείου στρατοπέδου ἐν χωρίοις ὑλώδεσι καὶ ἀποκρήμνοις ἢ ἄλλως χαλεποῖς, οἷοί τ' ἔσονται τε καὶ αὐτοὶ σώζεσθαι μὴ αἰσχυρῶς καὶ ἑτέρους σώζειν. ἢ γὰρ συνήθεια τοῦ ἔργου παρέξει αὐτοῖς πλέον τι εἰδέναι. καὶ ἤδη τινὲς τῶν τοιούτων πολλοῦ ὄχλου συμμαχῶν τρεφθέντος τῇ αὐτῶν εὐταξίᾳ καὶ θράσει διὰ δυσχωρίαν ἀμαρτόντας τοὺς πολεμίους νενικηκότας ἀναμαχόμε- 15 νοι ἐτρέψαντο. αἶψα γὰρ ἐστὶ τοῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἔχουσιν ἐγγὺς τὸ εὐτυχεῖν.

77 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 12, 10).

Λέγουσι δὲ τινες ὡς οὐ χρὴ ἐρᾶν κνηγεσίῳ, ἵνα μὴ τῶν οἰκείων ἀμελῶσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι οἱ τὰς πόλεις καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντες πάντες τῶν οἰκείων ἐπιμελέστεροί εἰσιν. εἰ οὖν οἱ φιλοκνηγέται παρασκευάζουσιν αὐτοὺς τῇ πατρίδι χρησίμους εἶναι τὰ μέγιστα, οὐδ' ἂν τὰ ἴδια ἀργοὶ εἴσι· σὺν γὰρ τῇ πόλει καὶ σώζεται καὶ ἀπόλλυται τὰ οἰκεία ἐκάστου· ὥστε πρὸς τοῖς αὐτῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν οἱ τοιοῦτοι σώζουσι. πολλοὶ δὲ ὑπὸ φόβου ἀλόγιστοι τῶν ταῦτα λεγόντων αἰροῦνται διὰ τὴν αὐτῶν κακίαν ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ἑτέρων ἀρετῇ σώζεσθαι. αἱ γὰρ ἠδοναὶ πολλαὶ καὶ κακαί, ὧν ἠετώμενοι λέγειν ἢ πρᾶτ- 30 τειν ἐπαίρονται τὰ χεῖρα· εἶτα ἐκ μὲν τῶν ματαίων

λόγων ἐχθρας ἀναιροῦνται, ἐκ δὲ τῶν κακῶν ἔργων νόσους καὶ ζημίας καὶ θανάτους καὶ αὐτῶν καὶ παίδων καὶ φίλων, ἀναισθητῶς μὲν τῶν κακῶν ἔχοντες, τῶν δὲ ἡδονῶν πλεόν τῶν πολλῶν αἰσθανόμενοι.

78 Μουσωνίου περὶ ἀσκήσεως.

- 5 Παρώρμα δὲ πρὸς ἄσκησιν τοὺς συνόντας ἐντεταμένως αἰεὶ τοιοῦσδὲ τισι λόγοις χρώμενος. ἡ ἀρετὴ, ἔφη, ἐπιστήμη ἐστίν. οὐ θεωρητικὴ μόνον ἀλλὰ καὶ πρακτικὴ, καθάπερ ἢ τε ἰατρικὴ καὶ ἡ μουσικὴ. δεῖ οὖν ὥσπερ τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν μουσικὸν μὴ μόνον
10 ἀνειληφέναι τὰ θεωρήματα τῆς αὐτοῦ τέχνης ἐκάτερον, ἀλλὰ καὶ γεγυμνάσθαι πράττειν κατὰ τὰ θεωρήματα, οὕτω καὶ τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν ἄνδρα μὴ μόνον ἐκμανθάνειν ὅσα μαθήματα φέρει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ γυμνάζεσθαι κατὰ ταῦτα φιλοτίμως καὶ φιλοπό-
15 νως. ἐπεὶ πῶς μὲν ἂν εὐθύς γένοιτό τις σώφρων, εἰ μόνον εἰδείη ὅτι οὐ χροὴ ἡτιᾶσθαι ἡδονῶν, ἀγύμναστος δ' εἴη ἀντέχειν ταῖς ἡδοναῖς; πῶς δ' ἂν δίκαιός τις γένοιτο, μεμαθηκὼς μὲν ὅτι χροὴ τὸ ἴσον ἀγαπᾶν, μὴ μεμελετηκὼς δὲ φεύγειν τὸ πλεονεκτεῖν; πῶς δ'
20 ἂν ἀνδρίαν κτησαίμεθα, τὸ μὲν ὅτι μὴ φοβερὰ τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς δεινὰ κατανενοηκότες, ἄφοβοι δ' εἶναι εἰς αὐτὰ μὴ μεμελετηκότες; πῶς δ' ἂν φρόνιμοι γενοίμεθα, τὰ μὲν ὡς ἀληθῶς ἀγαθὰ καὶ κακὰ τίνα ἐστὶν ἐγνωκότες, μὴ γεγυμνασμένοι δὲ καταφρονεῖν
25 τῶν δοκούντων ἀγαθῶν; διὸ χροὴ τῇ μαθήσει τῶν προσηκόντων ἀρετῇ ἐκάστη μαθημάτων καὶ τὴν ἄσκησιν ἐπακολουθεῖν πάντως, εἴγε μέλλει καὶ αὐτῆς τῆς μαθήσεως ὄφελός τι γενήσεσθαι ἡμῖν. καὶ τοσοῦ-
30 περ τὸν ἰατρικῆς ἢ τινος τέχνης ὁμοίας ἐφιέμενον, ὅσῳ καὶ μείζον καὶ δυσκατεργαστότερον φιλοσοφία

παντὸς ἐπιτηδεύματος ἑτέρου. καὶ γὰρ οὖν ἐπὶ μὲν τὰς ἄλλας τέχνας ἔρχονται οἱ ἐφιέμενοι αὐτῶν, οὐ προδιδρασκόμενοι τὰς ψυχὰς οὐδ' ἐναντία μεμηθηκότες οἷς μαθήσεσθαι μέλλουσιν· οἱ δὲ φιλοσοφεῖν ἐπιχειροῦντες, ἐν διαφθορᾷ ἡγενημένοι πρότερον πολλῆ 5 καὶ ἐμπεπλησμένοι κακίας, οὕτω μετῴσιν τὴν ἀρετήν, ὥστε καὶ ταύτη πλειονος δεηθῆναι τῆς ἀσκήσεως. πῶς οὖν καὶ τίνα τρόπον τούτοις ἀσκητέον; ἔπει τὸν ἄνθρωπον οὕτε ψυχὴν εἶναι μόνον συμβέβηκεν οὕτε σῶμα μόνον, ἀλλὰ τι σύνθετον ἐκ τοῖν δυοῖν τούτοιν, 10 ἀνάγκη τὸν ἀσκούοντα ἀμφοῖν ἐπιμελεῖσθαι, τοῦ μὲν κρείττονος μᾶλλον ὥσπερ ἄξιον, τουτέστι τῆς ψυχῆς· καὶ θατέρου δέ, εἶγε μέλλει μηδὲν ἐνδεῶς ἔχειν τοῦ ἀνθρώπου μέρος. δεῖ γὰρ δὴ καὶ τὸ σῶμα παρσκευάσθαι καλῶς πρὸς τὰ σώματος ἔργα τὸ τοῦ φιλο- 15 σοφοῦντος, ὅτι πολλάκις αἱ ἀρεταὶ καταχρῶνται τούτῳ ὄντι ὀργάνῳ ἀναγκαίῳ πρὸς τὰς τοῦ βίου πράξεις. τῆς οὖν ἀσκήσεως ἢ μὲν τις διὰ τῆς ψυχῆς μόνης γίνοιτ' ἂν ὀρθῶς, ἢ δέ τις κοινὴ ταύτης τε καὶ τοῦ σώματος. κοινὴ μὲν οὖν ἄσκησις ἀμφοῖν γενήσεται, συν- 20 εδιζομένων ἡμῶν φέγει θάλλει, δίψει λιμῶ, τροφῆς λιτότητι κούτης σκληρότητι, ἀποχῆ τῶν ἡδέων ὑπομονῆ τῶν ἐπιπόνων. διὰ γὰρ τούτων καὶ τῶν τοιούτων φώννυται μὲν τὸ σῶμα καὶ γίνεται δυσπαθές τε καὶ στερεόν καὶ χρήσιμον πρὸς ἅπαν ἔργον, φώννυται 25 δὲ ἡ ψυχὴ γυμναζομένη διὰ μὲν τῆς ὑπομονῆς τῶν ἐπιπόνων πρὸς ἀνδρίαν, διὰ δὲ τῆς ἀποχῆς τῶν ἡδέων πρὸς σωφροσύνην. διὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἄσκησις ἐστὶ πρῶτον μὲν τὰς ἀποδείξεις προχείρους ποιῆσθαι, τὰς τε περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν δοκούντων ὡς οὐκ ἀγαθὰ, 30 καὶ τὰς περὶ τῶν κακῶν τῶν δοκούντων ὡς οὐ κακά, καὶ τὰ ἀληθῶς ἀγαθὰ γνωρίζειν τε καὶ διακρίνειν

ἀπὸ τῶν μὴ ἀληθῶς ἐθίζεσθαι· εἶτα δὲ μελετᾶν μήτε
φεύγειν μηδὲν τῶν δοκούντων κακῶν μήτε διώκειν
μηδὲν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, καὶ τὰ μὲν ἀληθῶς
κακὰ πάσῃ μηχανῇ ἐκτρέπεσθαι, τὰ δὲ ἀληθῶς ἀγα-
5 θὰ παντὶ τρόπῳ μετέρχεσθαι.

Ἐν κεφαλαίῳ μὲν οὖν σχεδὸν εἰρηται ὁποῖος ἐκά-
τερος τρόπος ἀσκήσεως· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ μέρος
ὡς ποιητέον ἕκαστα πειράσομαι εἰπεῖν, οὐ διακρίνων
οὐδὲ χωρίζων οὐκέτι τὰ τε κοινὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
10 σώματος ἀσκήματα καὶ τὰ ἴδια τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀναμιξ
τὰ ἑκατέρου μέρους διεξιῶν. οὐκοῦν ἐπειδὴ ταῦτα
μὲν τυγχάνομεν ἀκηκοότες τε καὶ ὑπειληφότες, ὅσοι
γε φιλοσόφου διατριβῆς μετεσχίκαμεν, ὡς οὔτε πόνος
οὔτε θάνατος οὔτε πενία κακὸν οὐδαμῶς ἐστίν, οὐδ'
15 ἄλλο τι τῶν κακίας ἀπηλλαγμένων· οὐδ' αὖ πάλιν
ἀγαθὸν πλοῦτος ζωὴ ἡδονή, οὐδ' ἄλλο τι ἕτερον τῶν
μὴ μετεχόντων ἀρετῆς· ὅμως δὲ καὶ ταῦθ' ὑπειληφό-
τες διὰ τὴν ἀπὸ παιδῶν εὐθύς γεγонуῖαν ἡμῖν δια-
φθορὰν καὶ τὴν ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς συνήθειαν πονη-
20 ράν, πόνου μὲν προσερχομένου κακὸν ἡγούμεθα
προσέρχεσθαι ἑαυτοῖς, ἡδονῆς δὲ παραγινομένης
ἀγαθὸν ἡγούμεθα παραγίνεσθαι ἡμῖν· καὶ τὸν μὲν
θάνατον ὡς ἐσχάτην συμφορὰν πεφρίκαμεν, τὴν δὲ
ζωὴν ὡς τῶν ἀγαθῶν μέγιστον ἀσπαζόμεθα· καὶ δι-
25 δόντες μὲν ἀργύριον ὡς βλαπτόμενοι λυπούμεθα,
λαμβάνοντες δὲ ὡς ὠφελούμενοι χαίρομεν. παρα-
πλησίως δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων ἄλλων οὐκ ἀκολούθως
ταῖς ὁρθαῖς ὑπολήψεσι τοῖς πράγμασι χρώμεθα, τῶ
δὲ φάυλῳ ἔθει μᾶλλον ἀκολουθοῦμεν. ἐπεὶ οὖν
30 ταῦτα φημὶ ταύτῃ ἔχειν, δεῖ τὸν ἀσκούντα ζητεῖν πε-
ριγίνεσθαι ἑαυτῷ τῇ μὲν ἡδονῇ μὴ ἀσμενίζειν, τὸν
πόνον δὲ μὴ ἐκτρέπεσθαι, καὶ τῷ μὲν ζῆν μὴ φιλη-

δειν τὸν δὲ θάνατον μὴ θεδιέναι, καὶ ἐπὶ χρημάτων μὴ προτιμᾶν τοῦ προῖσθαι τὸ λαμβάνειν.

79 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας (465 c).

Ὁ μὲν οὖν εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν εὐθυμεισθαι μέλ- 5
λοντα μὴ πολλὰ πρήσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῆ, προῶ-
τον μὲν ἡμῖν πολυτελῆ τὴν εὐθυμίαν καθίστησι γι-
νομένην ὄνιον ἀπραξίας, οἷον ἀρρώστῳ παραινῶν
ἐκάστῳ "μέν' ὦ ταλαίπωρ' ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις."
καίτοι κακὸν μὲν ἀναισθησία σώματι φάρμακον ἀπο- 10
νοίας· οὐδὲν δὲ βελτίων ψυχῆς ἰατρὸς ὁ ῥαθυμία καὶ
μαλακία καὶ προδοσία φίλων καὶ οἰκείων καὶ πατρί-
δος ἐξαιρῶν τὸ ταραχῶδες αὐτῆς καὶ λυπηρόν....

Ὅθεν οὐδὲ Ἐπίκουρος οἶεται δεῖν ἡσυχάζειν, ἀλ-
λὰ τῇ φύσει χρῆσθαι πολιτευομένους καὶ πράσσοντας 15
τὰ κοινὰ τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους, ὡς μᾶλλον
ὑπὸ ἀπραγμοσύνης ταραττεσθαι καὶ κακοῦσθαι πε-
φυκότας, ἂν ὧν ὀρέγωνται μὴ τυγχάνωσιν. ἀλλ' ἐκεῖ-
νος μὲν ἄτοπος οὐ τοὺς δυναμένους τὰ κοινὰ πρᾶτ-
τειν προτρέπομενος, ἀλλὰ τοὺς ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυ- 20
ναμένους. δεῖ δὲ μὴ πλήθει μηδὲ ὀλιγότητι πραγμά-
των, ἀλλὰ τῷ καλῷ καὶ τῷ αἰσχροῷ τὸ εὐθυμον ὀρίζειν
καὶ τὸ δύσθυμον. τῶν γὰρ καλῶν παράλειψις οὐχ
ἦττον ἢ τῶν βλαβερῶν ἢ πρᾶξις ἀνιαρόν ἐστι καὶ τα-
ραχῶδες. 25

80 Πρωταγόρου.

Πρωταγόρας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ
μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.

81 Πλάτωνος (Polit. VII p. 535).

Πρῶτον μὲν φιλοπονία οὐ χαλὸν δεῖ εἶναι τὸν 30
ἀμέμενον, τὰ μὲν ἡμίσεια φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεια

ἄκονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστῆς μὲν ἢ καὶ φιλομόχθηρος καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος διακονῇ, μὴ φιλομαθῆς δὲ μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοκονῇ, χωλὸς δὲ καὶ ὅ
5 τάναντία τούτου μεταβεβληκῶς τὴν φιλοποιίαν.

82 Ἀπολλώνιος Δίωνι.

Τὸ μὴ γενέσθαι οὐδέν, τὸ δὲ γενέσθαι πόνος.

83 Ἀπολλώνιος Δαναῶ.

Οὐ κάμνει τὰ πράγματα πρᾶσσόμενα.

1084 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου ἀπομνημονευμάτων.

Εἰδέναί χροί, ὅτι οὐ βῆδιον δόγμα παραγενέσθαι ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὰ αὐτὰ καὶ λέγει τις καὶ ἀκούει καὶ ἅμα χρῆτο πρὸς τὸν βίον.

1585 Νικίου (Plut. Mor. p. 786 b).

Νικίας οὕτως ἦν φιλόπονος, ὥστε πολλάκις ἐρωτῶν τοὺς οἰκέτας, εἰ λέλονται καὶ εἰ ἠρόστηκεν.

86 Ἀρχιμήδης (Plat. l. l.).

Ἀρχιμήδην δὲ τῇ σανίδι προσκειμένον ἀποσπῶν-
20 τες βία οἱ θεράποντες ἤλειπον, ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀηλιμμένου διέγραφε τὰ σχήματα.

87 Λάμπις (Plut. Mor. p. 787 a).

Λάμπις ὁ ναύκληρος ἐρωτηθεὶς πῶς ἐκτῆσατο τὸν πλοῦτον "οὐ χαλεπῶς" ἔφη "τὸν μέγαν, τὸν δὲ βρα-
25 χὺν ἐπιπόνως."

88 Δημοκρίτου.

Τῆς ἡσυχίης πάντες οἱ πόνοι ἠδύονες, ὅταν ὧν εἵνεκεν πονεούσι τυγχάνωσι ἢ εἰδέωσι κύρσοντες. ἦν δὲ ἀποστῆ ἐπιτυχίη, τὸ πᾶν ὁμοίως ἀνηρόν καὶ
30 ταλαίπωρον.

89 *Αἰσχύλου* (Plut. Mor. p. 79 d).

Αἰσχύλος ἐν Ἴσθμῳ ἀγῶνα ὀρῶν πυκτῶν καὶ ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ θεάτρου ἐκβοήσαντος, πρὸς Ἴωνα ἔφη "ὀρῶς οἶόν ἐστιν ἢ ἄσκησις; ὁ πεπληγῶς σιωπᾶ, οἱ δὲ θεῶμενοι βοῶσιν."

90 *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρεῖων.*

Δημοσθένης ἐρωτηθεὶς "πῶς τῆς ῥητορικῆς περιεργένου" "πλέον" ἔφη "ἔλαιον οἴνου δαπανήσας."

91 *Δημάδους.*

Δημάδης ἐρωτηθεὶς τίς αὐτοῦ διδάσκαλος γεγ- 10 νῶς εἶη "τὸ τῶν Ἀθηναίων" ἔφη "βῆμα," ἐμφαίνων, ὅτι ἢ διὰ τῶν πραγμάτων ἐμπειρία κρείττων πάσης σοφιστικῆς διδασκαλίας ἐστίν.

92 *Διογένους.*

Ὁ Διογένης ἔλεγε τὴν Μήδειαν σοφὴν, ἀλλ' οὐ 15 φαρμακίδα γενέσθαι· λαμβάνουσαν γὰρ μαλακοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ σώματα διεφθαρμένους ὑπὸ τρυφῆς ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς πυρριατηρίοις διαπονεῖν καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν καὶ σφριγῶντας· ὅθεν περὶ αὐτῆς ῥυῆναι τὴν δόξαν, ὅτι τὰ κρέα ἔψουσα νέους 20 ἐποίει.

93 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (p. 258 d).*

Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαίδρε, Ἀυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι, καὶ ἄλλων ὅστις πάποτε τι γέγραφεν ἢ γράψει, 25 εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὡς ποιητῆς ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης; Ἐρωτᾶς εἰ δεόμεθα; τίνας μὲν οὖν ἔνεκά τις, ὡς εἰπεῖν, ζῆφῃ ἄλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἔνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ἢ μηδὲ ἡσθῆναι· ὁ δὲ ὀλίγου 30

πᾶσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχουσι, διο καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

94 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 57) ἀπομνημονευμάτων.

5 Σωκράτης ἐπιδιωμολογήσατο τὸ μὲν ἐργάτην εἶναι ὠφέλιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργὸν βλαβερόν τε καὶ κακόν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργεῖν κακόν. τοὺς μὲν ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἐργάζεσθαι ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθοὺς εἶναι· τοὺς
10 δὲ κυβεύοντας ἢ ἄλλο τι πονηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιοῦντας ἀργοὺς ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τούτων ὀρθῶς ἂν ἔχοι "ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος."

95 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 19) ἀπομνημονευμάτων.

15 Ἴσως οὖν εἰποῖεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησις ἐστὶν ὁ μαθὼν, ἀνεπιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γιγνώσκω· ὀρθῶ γάρ, ὥσπερ
20 τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ τοῦ σώματος ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ ἂν δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, καὶ ὧσι σώφρονες,
25 ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἰργουσι, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμίλιαν ἄσκησιν οὕσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὅ τε λέγων

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξεται· ἦν δὲ κακοῖσι

30 συμμιγῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν εἶντα νόον.

καὶ ὁ λέγων

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακὸς ἄλλοτε δ' ἐσθλός.

κἀγὼ δὲ μαρτυρῶ τοῦτό γε· ὁρῶ γὰρ ὡσπερ τῶν ἐν μέτρῳ πεπονημένων ἐπῶν τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους, οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγγιγνομένην. ὅταν δὲ τῶν νοουθετικῶν λόγων ἐπιλάθῃται τις, ἐπιλέλησται καὶ ὦν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπιθυμεῖ. τούτων δ' ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθῆσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποσίαν προαχθέντας, καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐγκυλισθέντας, ἦττον δυναμένους τῶν τε θεόντων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τῶν μὴ θεόντων ἀπέχεσθαι· πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φεῖδεσθαι πρὶν ἐρᾶν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται· καὶ τὰ χρήματα καταναλώσαντες, ὧν πρόσθεν ἀπέλιχοντο κερδῶν, αἰσχροὶ νομιζόντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐνδέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν, αὐθις μὴ σωφρονεῖν; καὶ δίκαια δυνηθέντα πρᾶττειν, αὐθις ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν οὖν ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἥμισυ δὲ σωφροσύνη· ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμέναι τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

96 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Συβαρίτης ἐπιδημήσας Λακεδαιμόνι καὶ τὰ ἔθνη ἰδὼν καὶ τὰς καρτερήσεις, οἷς ἐκ παιδῶν ἀνατρέφονται, οὐδὲν ἔφη θαυμαστὸν αὐτοὺς ποιεῖν ῥαδίως ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνήσκοντας ὑπὲρ τοῦ μὴ οὕτω ζῆν.

97 Πλάτωνος (Theaet. p. 153 b).

Ἡ τῶν σωμάτων ἕξις ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας

διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὡς ἐπιτοπολὺ σώζεται· ἢ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων οὐσῶν, κτᾶται τε μαθήματα καὶ σώζεται καὶ γίνεται βελτίων· ὑπὸ δὲ ἡσυχίας ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὐσης οὔτε τι μανθάνει, ἃ τε ἂν μάθη ἐπιλανθάνεται.

98 Κηφισοδώρου.

Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν ἦν αὐτὸς ἐκτήσατο κατέφαγεν, ἦν δὲ παρ' ἄλλου παρέλαβε.

1099 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας παρήνει τοῖς ἐταίροις αἰρεῖσθαι βίον τὸν ἀριστον· καὶ γὰρ εἰ ὁ ἐπιπονώτατος εἴη, ἀλλὰ τὴν συνήθειαν ἡδὺν αὐτὸν κοιήσειν.

100 Διονυσίου.

15 Διονύσιος Λακωνικὸν μάγειρον πριάμενος ἐκέλευσεν αὐτὸν σκευάσαι τὸν Λακωνικὸν ζωμόν· καὶ σκευάσαντος οὐκ ἤσθιεν, ἤρετο δὲ κατὰ τί αὐτῷ ἡδονταὶ ἀηδεστάτῳ ὄντι οἱ Λάκωνες· ὃ δὲ οὐκ ἔχειν ἔφη τοῦτον τὰ ἡδύσματα ἃ ἐκεῖνος ἔχει, διὰ τοῦτο αὐτῷ μὴ ἀρέσαι. καὶ ὃς ἐπύθετο τίνα εἴη ταῦτα· αὐτὸν γὰρ κελεῦσαι τῷ ταμίᾳ πάντα ἔκπλεα αὐτῷ δοῦναι· ὃ δ' εἶπεν "ἃ μὴ ἔστι παρὰ σοί, πρὸ τοῦ δείπνου πόνος καὶ τὸ ἐν τῷ Εὐρώτῃ λουτρόν."

101 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀρχητος (p. 188 a).

25 Καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπομιμνήσκεισθαι, ὅτι μὴ καλῶς ἢ πεποιθήκαμεν ἢ ποιούμεν· ἀλλ' εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον ἀνάγκη τὸν ταῦτα εἶναι μὴ φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέλοντα κατὰ τὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἀξιοῦντα μανθάνειν ἕως ἂν ζῆ, καὶ μὴ οἴομε-
30 νον αὐτῷ τὸ γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι.

102 Ἐν ταυτῷ (194 d).

Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος, ὅτι ταυτὰ ἀγαθὸς ἕκαστος ἡμῶν ἅπερ σοφός, ἃ δὲ ἀμαθής, ταῦτα δὲ κακός.

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (p. 258 e). 5

Σχολή μὲν δὴ ὡς ἔοικε, καὶ ἅμα μοι δοκοῦσιν ὡς ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέττιγες ἄδοντες καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν καὶ ἡμᾶς. εἰ οὖν ἴδοιεν καὶ νῶ καθάπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημβρία μὴ διαλεγομένους, ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλουμένους 10 ὑφ' αὐτῶν δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως ἂν καταγελῶεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδ' ἅττα σφίσι ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον, ὡσπερ προβάτια μεσημβριάζοντα περὶ τὴν κρήνην εὔδειν· ἐὰν δὲ ὄρωσι διαλεγομένους καὶ παραπλέοντας σφᾶς, ὡσπερ Σειρήνας, ἀκηλήτους, 15 ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν ἀνθρώποις διδόναι, τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες. Ἐχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνήκοος γάρ, ὡς ἔοικε, τυγχάνω ὦν. Οὐ μὲν δὴ πρέπει γε φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον εἶναι. λέγεται δ' ὡς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν 20 Μούσας γεγενῆσθαι· γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φανείσης ᾠδῆς, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ἄδοντες ἡμέλησαν σίτων τε καὶ ποτῶν καὶ ἔλαθον τελευτήσαντες αὐτούς. ἐξ ὧν τὸ τέττιγων γένος μετ' ἐκείνων φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ 25 Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθύς ἄδειν, ἕως ἂν τελευτήσῃ· καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὼν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλειν, τίς τίνα αὐτῶν τιμᾶ τῶν ἐνθάδε. Τερψιχόρη μὲν οὖν τοὺς ἐν τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγ- 30 γέλλοντες, ποιοῦσι προσφιλεστέρους· τῇ δὲ Ἐρατο

τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτω κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστης τιμῆς· τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντας τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλουσι· αἱ δὲ μάλιστα τῶν Μουσῶν, περὶ τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὔσαι θεῖους τε καὶ ἀνθρωπίνους, ἴασι καλλίστην φωνήν.

ΠΕΡΙ ΑΡΓΙΑΣ. Α.

- 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.
 10 Ἀνὴρ γὰρ ὅστις εὖ βίον κεκτημένος
 τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελία παρῆς ἔᾳ,
 μολπαῖσι δ' ἤσθῃς τοῦτ' ἀεὶ θηρεῦεται,
 ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
 φίλοισι δ' οὐδείς. ἡ φύσις γὰρ οἴχεται,
 15 ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἤσσω τις ἦ.
- 2 Εὐριπίδου Ἰππολύτου (379).
 Τὰ χρήστ' ἐπιστάμεσθαι καὶ γιννώσκωμεν,
 οὐκ ἐκπονοῦμεν δ', οἳ μὲν ἀργίας ὑπο,
 οἳ δ' ἡδονὴν προθέντες ἀντὶ τοῦ καλοῦ
 20 ἄλλην τιν'· εἰσὶ δ' ἡδοναὶ πολλαὶ βίου,
 μακρὰ δὲ λέσχει καὶ σχολή, τερπνὸν κακόν.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ Ἑκάβῃ (375).
 Ὅστις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι πόνων,
 φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῶ·
 25 θανῶν δ' ἂν εἴῃ μᾶλλον εὐτυχέστερος
 ἢ ζῶν. τὸ γὰρ ζῆν ἐν κακοῖς πόνος μέγας.
- 4 Φιλήμονος.
 ὦ Κλέων, παῦσαι φλυαρῶν· ἂν ὀκνήῃς τὸ μαν-
 θάνειν,

ἀνεπικούρητον σεαυτοῦ τὸν βίον λήσει ποιῶν.
 οὔτε γὰρ ναυαγός, ἂν μὴ γῆς λάβηται φερόμενος,
 οὔ ποτ' ἂν σώσειεν αὐτόν, οὔτ' ἀνὴρ πένης γεγῶς
 μὴ οὐ τέχνην μαθὼν δύναται ἂν ἀσφαλῶς ζῆν τὸν
 βίον. 5

κἂν μὲν ὀρμισθῆ τις ἡμῶν εἰς λιμένα τὸν τῆς τέχνης,
 ἐβάλετ' ἄγκυραν καθάψας ἀσφαλείας οὐνεκα·
 ἂν δ' ἀπαίδευτος μετάσχη πνεύματος φορούμενος,
 τῆς ἀπορίας εἰς τὸ γῆρας οὐκ ἔχει σωτηρίαν.
 ἀλλὰ χρήματ' ἔστιν ἡμῖν· ἃ γε τάχιστ' ἀπόλλυται. 10
 κτήματ', οἰκίαι· τύχης δὲ μεταβολὰς οὐκ ἄγνοεῖς,
 ὅτι τὸν εὐπορον τίθησι πτωχὸν εἰς τὴν αὔριον·
 ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοὶ καὶ συνήθεις νῆ Δία
 ἔρανον εἰσοίσουσιν· εὐχου μὴ λαβεῖν πείραν φίλων.
 εἰ δὲ μή, γνώσει σεαυτὸν ἄλλο μῆδὲν πλὴν σκιάν. 15

5 Ἡσιόδου ἔργων καὶ ἡμερῶν (303).

Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅστις ἀεργὸς
 ζῶη, κηφήνεςσι κοθούροις εἰκελὸς ὀργῆν,
 οἷτε μελισσῶν κάματον νήποινον ἔδουσι.

6 Σοφοκλέους Ἰφιγενείας. 20

Τίττει γὰρ οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαῖα σχολή.
 Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.

7 Μενάνδρου Ἐπιτροπόντων.

Ἄργος δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντος πολὺ
 ἀθλιώτερος, διπλάσια γοῦν ἐσθλεί μάτην. 25

8 Ἀλέξιδος ἐξ Ἀτθίδος.

Ὅστις ἦδεται γὰρ ἐσθλίων
 ὀσημέραι, δεῖ καὶ ποιεῖν τῶν σιτίων
 ἐπάξιόν τι, μῆδὲ περινοστεῖν σχολὴν
 ἄγοντα, τῷ ζῆν πολεμιάτατον κακόν. 30

9 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Πολλοὶ δὲ θνητῶν τοῦτο πάσχουσιν κακόν,
γνώμη φρονούντες οὐ θέλουσ' ὑπηρετεῖν
φυγῇ, τὰ πολλὰ πρὸς φίλων νικώμενοι.

5 10 Ἡσιόδου ἔργων (498).

Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,
χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
ἐλπίς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχημένον ἄνδρα κομίζει
ἡμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἶη.

10 11 Εὐριπίδου Μελανίππη.

Ἄργος πολίτης κεινὸς ὡς κακός γ' ἀνὴρ.

12 Τοῦ αὐτοῦ (El. 80).

Ἄργος γὰρ οὐδεὶς θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα
βίον δύναιτ' ἂν συλλέγειν ἄνευ πόνων.

15 13 Ἀνάξαρχος ἔλεγεν, εἰ μὲν τινί τις καταράσαιοτο
ἀχρήστους αὐτῷ γενέσθαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας,
ὀργίξεσθαι ἂν αὐτῷ, τοὺς δὲ πλουσίους ἔργῳ ἀχρή-
στους τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ποιούντας αὐτῶν
μακαρίζειν σφᾶς ἐπὶ τούτῳ.

20 14 Δημοσθένους (Olynth. 1 p. 13 R).

Πρὸς θεῶν τίς οὕτως εὐήθης ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ
τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὧ Ἀθηναῖοι,
μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως
25 ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρό-
νον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν· οὕτω καὶ
ἡμεῖς ἂν ἐπιπολὺ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα
πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὦν οὐκ
ἐβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ
30 κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

15 *Εὐσεβίου.*

Σῶμα ἀργίῃ τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμελετησίῃ ἀσκήσιος τῶν αὐτῆν ἀειρόντων πρὸς τὸ θεοειδέστατον.

16 *Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 9) ἀπομνημονευμάτων.* 5

Σχολὴν δὲ σκοπῶν τί εἴη, ποιῶντας μὲν τι τοὺς πλείστους εὐρίσκειν ἔφη· καὶ γὰρ τοὺς πεττεύοντας καὶ τοὺς γελωτοποιοῦντας ποιεῖν τι, πάντας δὲ τούτους ἔφη σχολάζειν· ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἴεναι πράξοντας τὰ βελτίω τούτων· ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χει-¹⁰ρω ἴεναι οὐδένα σχολάζειν· εἰ δέ τις τοι, τοῦτον ἀσχολίας αὐτῷ οὔσης κακῶς ἔφη τοῦτο πράττειν.

17 *Πλάτωνος (Leg. VII p. 807 e).*

Τὸ γὰρ ὄλην διατελεῖν ἡντινοῦν νύκτα καθεύδοντα, καὶ ὄντινοῦν τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ φανερόν¹⁵ εἶναι πᾶσι τοῖς οἰκέταις ἐγειρόμενόν τε καὶ ἐξανιστάμενον ἀεὶ πρῶτον, τοῦτ' αἰσχρὸν δεῖ δεδόχθαι πᾶσι καὶ οὐκ ἐλευθέρου, εἴτ' οὖν νόμον εἴτ' ἐπιτήδευμα τὸ τοιοῦτον καλεῖν ἐστὶ χρεῶν. καὶ δὴ δέσποιναν ἐν οἰκίᾳ ὑπὸ θεραπαινίδων ἐγείρεσθαι τινων,²⁰ καὶ μὴ πρῶτην αὐτὴν ἐγείρειν τὰς ἄλλας, αἰσχρὸν λέγειν χρῆ πρὸς αὐτοὺς δούλην τε καὶ δούλον καὶ παιδα, καὶ εἰ πως ἦν οἶόν τε ὄλην καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν. ἐξεγειρομένους δὲ νύκτωρ δεῖ πάντως πράττειν τῶν τε πολιτικῶν μέρη πολλὰ καὶ τῶν οἰκονομικῶν,²⁵ ἄρχοντας μὲν κατὰ πόλιν, δεσποίνας δὲ καὶ δεσπότης ἐν οἰκίαις ἰδίαις. ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐδ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ ταῦτα πάντα ἀρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθεύδων γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον³⁰ τοῦ μὴ ζῶντος. ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ

φρονεῖν μάλιστα ἐστὶ κηδεμῶν, ἐργήγορε χρόνον ὡς
 πλείστον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ φυλάττων μόνον
 χρήσιμον· ἐστὶ δὲ τοῦτ' οὐ πολὺ καλῶς εἰς ἔθος ἴον.
 ἐργηγορότεες δὲ ἄρχοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ, φοβεροὶ
 5 μὲν κακοῖς, πολεμίοις ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ
 καὶ τίμιοι τοῖς δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ
 αὐτοῖς τε καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

ΠΕΡΙ ΑΙΔΟΥΣ. ΑΑ.

- 1 Εὐριπίδου Γέννη.
 10 Αἰδῶς γὰρ ὀργῆς πλεῖον ὠφελεῖ βροτούς.
- 2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Αηλ. 378).
 Βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ βραχέα, μὴ λίαν
 ἄνω
 βλέφαρα πρὸς τάναιδές ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέ-
 15 ρως,
 ὡς ἀδελφὸν ὄντ'. ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ Ἰππολύτου.
 Ὡ πότνι' αἰδῶς, εἶθε τοῖς πᾶσιν βροτοῖς
 συνοῦσα τ' ἀναίσχυντον ἐξήρου φρενῶν.
- 20 4 Ἑσιόδου (Ορ. 318).
 Αἰδῶς ἦτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνύνησιν.
- 5 Μενάνδρου Ὀμοπατριῶν.
 Ἄπας ἐρυσθριῶν χρηστὸς εἶναι μοι δοκεῖ.
- 6 Μουσωνίου.
 25 Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔσῃ, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ
 σαντὸν αἰδεῖσθαι.
- 7 Δημοκρίτου.
 Φαῦλον, κἂν μόνος ᾖς, μήτε λέξης μήτ' ἐργάσῃ,

μάθε δὲ πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰσχύνε-
σθαι.

8 Πυθιάδος.

Πυθιάς ἡ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου θυγάτηρ
ἐρωτηθεῖσα ποῖον κάλλιστον χρῶμα, ἔφη τὸ διὰ τὴν 5
αἰδῶ τοῖς ἐλευθέροις ἐπιγιγνόμενον.

9 Ἰαμβλίχου Σωπάτρω περὶ ἀρετῆς.

Τοιαῦτα δ' ἂν εἴη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα,
τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἤθη, δι' ἣν τῶν αἰσχυρῶν
πάντων ἀπεχόμεθα, τὴν δὲ ἀναίδειαν ἐξορίζοντα τῆς 10
ψυχῆς, δι' ἣν ὑπὸ τῶν αἰσχυρῶν οἱ πολλοὶ ἀλίσκονται.

10 Θεοφράστου.

Αἰδοῦ σεαυτὸν, καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνηθήσει.

11 Κάτωνος.

Μάλιστα δ' ἐνόμιζε δεῖν ἕκαστον αἰδεῖσθαι ἑαυ- 15
τὸν· μηδένα γὰρ ἑαυτοῦ μηδέποτε χωρὶς εἶναι.

12 Στασίνου.

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,
οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. ἵνα γὰρ θεός, ἔνθα καὶ αἰδώς. 20

13 Ὀμήρου (Π. γ', 172).

Αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε.

14 Τοῦ αὐτοῦ (Od. ρ', 188).

Ἄλλὰ τὸν αἰδέομαι καὶ δεῖδια.

15 Εὐριπίδου ἐκ Κρεσφόντου.

25

Αἰδώς ἐν ὀφθαλμοῖσι γίγνεται, τέκνον.

16 Θεόγνιδος (409).

Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσει ἐνδον ἀμείνω
αἰδοῦς, ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι, Κύρνε, δίδως.

17 Ἀγάθωνος.

Ἄδικεῖν νομίζων ὄψιν αἰδοῦμαι φίλων.

5 18 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος (p. 12).

Λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητῆς ἐποίησεν
ὁ ποιήσας

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὅς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,

10 οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. Ἴνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰ-
δώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ· εἰπω σοὶ ὄπη;
Πάνυ γε. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι Ἴνα δέος, ἐνθα καὶ
αἰδώς· πολλοὶ γὰρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
15 καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μὲν, αἰδεῖ-
σθαι δὲ μηδὲν ταῦτα ἂ δεδίασιν· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;
Πάνυ γε. Ἄλλ' Ἴνα γε αἰδώς, ἐνθα καὶ δέος εἶναι.
ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνό-
μενος οὐ πεφοβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονη-
20 ρίας; Δέδοικε μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν
"Ἴνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰδώς." ἀλλ' Ἴνα μὲν αἰδώς,
ἐνθα καὶ δέος. οὐ μέντοι γε Ἴνα γε δέος, πανταχοῦ
αἰδώς· ἐπιπλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ
αἰδώς δέους ὡσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ Ἴνα
25 περ ἀριθμός, ἐνθα καὶ περιττόν, Ἴνα δὲ περιττόν,
ἐνθα καὶ ἀριθμός.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΔΕΙΑΣ. ΑΒ.

1 Μενάνδρου.

Ἄπερυσθριᾶ πᾶς, ἐρυσθριᾶ δ' οὐδεὶς ἐτι.

2 Διφίλου.

“Ὅς δ’ οὐτ’ ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι,
τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.

3 Διφίλου.

Οὐκ ἔστ’ ἀναιδοῦς ζῶον εὐθαρσέστερον. 5

3^a Κακὴ γὰρ αἰδῶς ἐνθα τὰναιδὲς κρατεῖ.

4 Θεόγνιδος (647).

“Ἦδη νῦν αἰδῶς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπέρχεθ’ ὁμῶς.

5 Εὐριπίδου Μηδεία (469).

Οὐ τοι θράσος τόδ’ ἐστὶν οὐδ’ εὐτολμία,
φίλους κακῶς θράσαντ’ ἐναντίον βλέπειν·
ἀλλ’ ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν ἀναίδει’. εὐ δ’ ἐποίησας μολῶν. 10

6 Θεοδέκτου. 15

“Ἀπαντ’ ἐν ἀνθρώποισι γηράσκειν ἔφω,
[καὶ πρὸς τελευτὴν ἔρχεται τὴν τοῦ χρόνου]
πλὴν ὡς ἔοικε τῆς ἀναιδείας μόνον.
αὕτη δ’ ὄσπερ αὔξεται θνητῶν γένος,
τοσῶδε μείζων γίγνεται καθ’ ἡμέραν. 20

7 Μενάνδρου Καρίνη.

“ὦ μεγίστη τῶν θεῶν
νῦν οὐσ’ ἀναίδει’, εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ.
δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομιζέται θεός.
ἐφ’ ὅσον βαδίζεις; ἐφ’ ὅσον ἤξειν μοι δοκεῖς; 25

8 Ἡροδότου Ἱστοριῶν α’ (8).

“Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ ἐκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ
γυνή.

9 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας (I,
2, 7). 30

Ἐπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχροῦ ἡγεμῶν.

ΠΕΡΙ ΣΙΩΠΗΣ. ΑΓ.

- 51 Καρκίνου.
Πολλοὺς γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν
σιγῆ, μάλιστα δ' ἐστὶ σῶφρονος τρόπου.
- 2 Μενάνδρου.
Οὐδὲν σιωπῆς ἐστὶ χρησιμώτερον.
- 103 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.
Ἦ παῦ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγῆ καλά.
- 4 Χάρητος.
Γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρωῦ κρατεῖν,
ὃ καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει,
15 ἢ γλώσσα σιγὴν καιρίαν κεκτημένη.
- 5 Ἀθηνοδώρου.
Ἔστι καὶ τὸ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.
- 6 Ἀμφιδος.
Οὐκ ἐστὶ κρεῖττον τοῦ σιωπᾶν οὐδὲ ἓν.
- 207 Φιλωνίδου.
Κρεῖττον σιωπᾶν ἐστὶν ἢ λαλεῖν μάτην.
- 8 Κλεάνθους.
Σιωπῶντος τοῦ Κλεάνθους, ἐπεὶ τις ἔφη "τί σι-
γᾶς; καὶ μὴν ἡδὺ τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν." "ἡδὺ" ἔφη,
25 "ἀλλ' ὅσῳ ἡδίον, τοσῶδε μᾶλλον αὐτοῦ τοῖς φίλοις
παραχωρητέον."

9 Πλουτάρχου (Mor. p. 90 b).

"Ανευ δὲ τούτου τὴν περὶ τὴν γλῶσσαν ἐγκρά-
τειαν, οὐ μικρὸν ἀρετῆς μέρος οὖσαν, ὑπήκοον ἀεὶ
τῷ λογισμῷ καὶ πειθήνιον ἔχειν οὐκ ἔστιν, ἂν μὴ τις
ἀσκήσει καὶ μελέτη καὶ φιλοπονία τὰ κάκιστα τῶν 5
παθῶν, οἷόν ἐστιν ἡ ὀργή, κατεργάζεται.

10 Ζήνων Ἀντιγόνου πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψαν-
τος κληθεὶς ὑπ' αὐτῶν σὺν ἄλλοις φιλοσόφοις ἐπὶ
δειπνον, κάκείνων παρὰ πότον σπενδόντων ἐπιδεί-
κνυσθαι τὴν αὐτῶν ἔξιν, αὐτὸς ἐσίγα. τῶν δὲ πρέ- 10
σβεων ζητούντων τί ἀπαγγείλωσι περὶ αὐτοῦ πρὸς
Ἀντίγονον "τοῦτ' αὐτὸ" ἔφη "ὃ βλέπετε." δυσκρα-
τέστατον γὰρ πάντων ὁ λόγος.

11 Ξενοκράτης διαιρῶν ἕκαστον μέρος τῆς ἡμέρας
εἰς πρᾶξιν τινα καὶ τῇ σιωπῇ μέρος ἀπένευμε. 15

12 Σιμωνίδης ἔλεγε μηδέποτε αὐτῷ μεταμελήσαι
σιγήσαντι, φθνεγξαμένῳ δὲ πολλάκις.

13 Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις.

Πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιῆσθαι περὶ τοῦ μὴ λέγειν
ἂ μὴ δεῖ. παντελῶς γὰρ ἀπαιδεύτου τινός ἐστι τὸ μὴ 20
δύνασθαι σιωπᾶν, ἀλλ' ἐκλαλεῖν τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα.

14 Διογένης πρὸς τὸν φιλόσοφον εἶναι φήσαντα,
ἐρωτῶντα δὲ ἐριστικῶς "κακόδαιμον" ἔφη "τὸ βέλτι-
στον τῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ φιλοσόφου λυμαινόμενος τῷ
λόγῳ φιλοσοφεῖν φῆς." 25

15 Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ἀδολέσχου ὅπου αὐ-
τὸν αὔριον ὄψοιτο "ὅπου" ἔφη "ἐγὼ σε οὐκ ὄψομαι."

16 Δίωνος.

Μὴ νομίσητέ με, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀγνοεῖν ὅτι ἀσφα-
λὲς τὸ σιγαῖν ἐστι. 30

17 Πλουτάρχου.

Περὶ τῆς καθ' Ὁμηρον ἐχεμυθίας διὰ τούτου σαφῶς δείκνυται. λέγει γάρ

5 Θερσίτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής,
 Ἰσχεο, μηδ' ἔθειλ' οἶος ἐφιζέμεναι βασιλῆι.

καὶ τοῦ Τηλεμάχου εἰπόντος

ἦ μάλα τίς θεῶν ἐνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχου-
 σιν·

ἐπιλαμβανόμενος ὁ πατήρ ἔφη

10 σίγα, καὶ κατὰ σὸν νόον Ἰσχανε, μηδ' ἐρέεινε.
 αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν οἳ ὄλυμπον ἔχουσι.

τοῦτο ἐξηγήησιν οἱ Πυθαγορικοὶ καλοῦντες οὐδὲν ἀπε-
 κρίνουντο τοῖς περὶ θεῶν ὅτι τύχοιεν ἰταμῶς καὶ εὐ-
 χερῶς ἐρωτῶσι.

15 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΥΚΑΙΡΩΣ ΛΕΓΕΙΝ. ΔΔ.

1 Εὐριπίδου.

Ἦ λέγε τι σιγῆς κρείττον ἢ σιγὴν ἔχε.

2 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Ἄπλοῦς ὁ μῦθος, μὴ λέγ' εὖ· τὸ γὰρ λέγειν
 20 εὖ δεινόν ἐστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην.

3 Εὐριπίδου Αἶγελ.

Εἰ μὴ καθ'ἔξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.

4 Ἀντιφάνους.

Οὐκ ἐστὶν οὐδὲν λεγόμενον μακρῶς, ὅτε
 25 ὁ λέγων ὑποτάττει τοῖς λόγοις τὰ πράγματα.

5 Αἰσχύλου.

Πρὸ τῶν τοιούτων χρη λόγων δάκνειν στόμα.

6 Ἴσοκράτους.

Δύο καιροὺς ποιῶ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἴσθαι σαφῶς ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἶπειν. ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιωπῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγαῦν ἢ λέγειν.

5

7 Πυθαγόρου.

Ἐλεγεν ὁ Πυθαγόρας "χρὴ σιγαῦν ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν".

8 Ἡ σιγὴν καιρῖον ἢ λόγον ὠφέλιμον ἔχει.

9 Σόλωνος.

Σφραγίσξου τοὺς μὲν λόγους σιγῆ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῶ.

10

10 Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐπιπληχθεὶς ὅτι Σωκράτει ἐσχολακῶς σιωπᾷ "οὐ γὰρ μόνον" εἶπε "λέγειν ἔμαθον παρὰ Σωκράτει, ἀλλὰ καὶ σιωπᾶν."

15

11 Πυθαγόρου.

Αἰρετώτερόν σοι ἔστω λίθον εἰκῆ βάλλειν ἢ λόγον ἀργόν.

12 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Σιγᾶς; σιωπὴ δ' ἄπορος ἐρμηνεύς λόγων.

20

13 Θεόγνιδος (625).

Ἄργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
καὶ σιγαῦν αἰεὶ· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.

14 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου (Enchir. 33).

25

Τάξον τινὰ ἤδη σεαυτῷ χαρακτῆρα καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπὶ τε σεαυτοῦ ὧν καὶ ἑτέροισιν ἐντυγχάνων. σιωπὴ τὰ πολλὰ ἔστω, ἢ λαλίσθω τὰ ἀναγκαῖα καὶ δι' ὀλίγων. σπανίως δέ ποτε καιροῦ καλοῦν-

τος ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἤξομεν, ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν
 εἰκαίων, μὴ περὶ ἀθλητῶν ἢ μονομάχων ἢ περὶ ἵππων
 ἢ βρωμάτων ἢ πωμάτων τῶν ἑκασταχοῦ, μὴ περὶ
 ἀνθρώπων ψέγοντα ἢ ἐπαινοῦντα ἢ συγκρίνοντα.
 5 λοιπὸν ἐκείνου ἔχου τοῦ μὴ καθιέναι εἰς ὀμιλίας
 ἰδιωτικᾶς, ἀλλ' ἂν οἷός τε ἦς μέταγε τοὺς λόγους ἐπὶ
 τὸ προσῆκον· εἰ δὲ μή, ἀπόλειπε σιωπᾶν.

15 Σόλωνος.

Σόλων ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Περιάνδρου παρὰ πότον,
 10 ἐπεὶ σιωπῶν ἐτύγχανε, πότερα διὰ λόγων σπάνιν ἢ
 διὰ μωρίαν σιωπᾶ “ἀλλ’ οὐδεὶς ἂν” εἶπε “μωρὸς ἐν
 συμποσίῳ σιωπᾶν δύναίτο”.

16 Ἐκ τῶν Δίωνος χριεῖων.

Τῶν συνόντων τις μειρακίων Διογένει ἐρωτώ-
 15 μενος ὑπ’ αὐτοῦ ἐσιώπα· ὃ δὲ ἔφη “οὐκ οἶε τοῦ
 αὐτοῦ εἶναι εἰδέναί τε ἅ λεκτέον καὶ πότε, καὶ τίνα
 σιωπητέον καὶ πρὸς τίνα;”

17 Κλεοστράτου.

Κλεοστράτος πρὸς τὸν εἰπόντα “οὐκ αἰσχύνῃ με-
 20 θύων;” “σὺ δὲ οὐκ αἰσχύνῃ” ἔφη “μεθύοντα νου-
 θετῶν;”

18 Σωκράτους.

Τῷ γελοίῳ καθάπερ ἄλλ πεφεισμένως θεῖ χρη-
 σθαι.

25 19 Ἀναξάρχου.

Πολυμαθὴς κάρτα μὲν ὠφελέει, κάρτα δὲ βλάπτει
 τὸν ἔχοντα. ὠφελέει μὲν τὸν δεξιὸν ἄνδρα, βλάπτει
 δὲ τὸν ῥηιδίως φωνέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆ-
 μῳ. χρηὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναί, σοφίης γὰρ οὗτος
 30 οὗρος. ὅσοι δὲ [ἔξω] καιροῦ θύρησιν ἀείδουσι κῆν

πεπινυμένως αείσωσιν, οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ
γνώμην, αἰτίην δ' ἔχουσι μωρίας.

ΠΕΡΙ ΒΡΑΧΥΛΟΓΙΑΣ. ΔΕ.

- 1 Ἡσιόδου ἔργων (719).
Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος 5
φειδωλῆς· πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον λύσης.
- 2 Εὐπολῆς ἐν Δήμοις.
Καὶ τοῦ μὲν ἐν κύκλῳ γε παύσομαι λόγου,
φράσω δὲ σοι τὸ πρᾶγμα διὰ τῶν χωρίων.
- 3 Εὐριπίδου Αἰόλω. 10
Παῖδες, σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς λόγους οἴος τε συντέμνειν καλῶς.
- 4 Σοφοκλῆς Ἀλήτη.
Βραχεῖ λόγῳ καὶ πολλὰ πρόσκειται σοφά.
- 5 Μενάνδρου Ἐπαγγελλομένῳ. 15
Τοῖς ἀναιδέσιν βοηθεῖ γὰρ λόγοις τοῦθ' ἐν μόνον,
ἂν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις τὸν τε καιρὸν εὐ λάβῃ.
- 6 Φιλωνίδου.
Ἄπαντ' ἐρίζεις καὶ συνιεῖς οὐδὲ ἓν.
Γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν. 20
- 7 Οὐκ ἂν τις εἶπῃ πολλὰ θαυμασθήσεται,
ὁ μικρὰ δ' εἰπὼν μᾶλλον ἂν ἦ χρήσιμα.
- 8 Πυθαγόρου.
Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά.
- 9 Λυκούργου. 25
Λυκούργος πρὸς τὸν εἰπόντα διὰ τί Λακεδαιμό-

νιοι τὴν βραχυλογίαν ἀσκοῦσιν, εἶπεν ὅτι ἐγγύς ἐστι τοῦ σιγαῖν.

10 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (33, 14).

Μηδενὸς οὕτως ἐν παντὶ προνοοῦ ὡς τοῦ ἀσφαλῶς· ἀσφαλέστερον γὰρ τοῦ λέγειν τὸ σιγαῖν. εἰδὲν δὲ τὸ λέγειν ὅσα δίχα ἔσται νοῦ καὶ λόγου· ἀπέστω δὲ τὸ πολὺ καὶ αὐτοῦ τινῶν ἔργων μεμνησθαι ἢ κινδύνων. οὐ γὰρ ὡς σοὶ ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων μεμνησθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι τὸ τῶν 10 συμβαινόντων ἀκούειν.

11 Πλάτωνος νόμων α' (641 e).

Τὴν πόλιν ἄπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνουσιν ὡς φιλόλογός τε ἐστὶ καὶ πολύλογος· Λακεδαιμόνα δὲ καὶ Κρήτην τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πολὺν 15 λύνουσαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ. Ας.

1 Θεόγνιδος (421).

Πολλοῖς ἀνθρώπων γλώσση θύρα οὐκ ἐπίκειται ἀρμοδίη, καὶ σφιν πόλλ' ἀλάλητα πέλει.

20 πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἐνδοθεν ἦλθεν·

ἔσθλὸν δ' ἐξελεθεν λώιον ἢ τὸ κακόν.

2 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ (395).

Γλώσση γὰρ οὐδὲν πιστόν, ἢ θυραῖα μὲν φρονήματ' ἀνδρῶν νουθετεῖν ἐπίσταται, 25 αὐτὴ δ' ὑφ' αὐτῆς πλεῖστα κέκτηται κακά.

3 Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας (293).

Οὐ νῦν με πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, Κρέων,
ἐβλαψε γλῶσσα μεγάλη τ' εἰργασται κακά.

4 Ἀστυδάμαντος.

Γλώσσης περίπατός ἐστιν ἀδολεσχία.

5 Ἀηρεῖς ἐν οὐ δέοντι καιρῷ φιλοσοφῶν. 5

6 Ὅμηρου (Od. ξ' 466).

Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.

7 Τοῦ αὐτοῦ (ψ' 478).

Ἄλλ' αἰεὶ μύθους λαβρεύεαι, οὐδέ τι σὲ χρὴ
λαβραγόρην τ' ἔμεναι. 10

8 Νικοστράτου.

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν
ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες
ἐλέγοντ' ἂν ἡμῶν ἐμφρονέστεραι πολὺ.

9 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 268). 15

Σὺ δ' εὐτροχον μὲν γλῶσσαν ὡς φρονῶν ἔχεις,
ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἐνεῖσί σοι φρένες.

10 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Κόσμος δὲ σιγῆς στέφανος ἀνδρὸς οὐ κακοῦ.
τὸ δ' ἐκλαλοῦν τοῦθ' ἡδονῆς μὲν ἄπτεται,
κακὸν δ' ὀμίλημ', ἀσθενὲς δὲ καὶ πόλει. 20

11 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Τί ταῦτα πολλῶν ῥημάτων ἔτ' ἐστὶ σοι;
τὰ γὰρ περισσὰ πανταχοῦ λυπήρ' ἔπη.

12 [Μενάνδρου.]

Αἰσχρόν γ' ὅταν τις ἐπὶ γλώσση φνεῖς
γλώσση ματαίους ἐξακουτίση λόγους. 25

13 Εὐριπίδου Βάκχαις (385).

Ἀχαλίνων στομάτων,

ἀνόμου δ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία.

14 [Μενάνδρου.]

Οὐτ' ἐκ χειρὸς μεθύντα καρτερόν λίθον
5 ῥᾶον κατασχεῖν οὐτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

15 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυος.

Τυραννικόν τοι πόλλ' ἐπίστασθαι λέγειν.

16 Σοφοκλῆς Ἀλήτη.

Ἀνὴρ γὰρ ὅστις ἤδεται λέγων αἰεί,
10 λέληθεν αὐτὸν τοῖς ξυνοῦσιν ἂν βαρῦς.

17 Αἰσχύλου (Prom. 329).

Γλώσση ματαία ζημία προστρέβεται.

18 Φιλήμονος.

Τὸν μὴ λέγοντα τῶν δεόντων μηδὲ ἐν
15 μακρόν νόμιξε, κἄν δὴ εἶπη συλλαβᾶς·
τὸν δ' εὖ λέγοντα, μὴ νόμιξ' εἶναι μακρόν,
μηδ' ἂν σφόδρ' εἶπη πολλὰ καὶ πολλὴν χρόνον.
τεκμήριον δὲ τοῦδε τὸν Ὅμηρον λάβε·
οὗτος γὰρ ἡμῖν μυριάδας ἐπῶν γράφει,
20 ἄλλ' οὐδὲ εἰς Ὅμηρον εἶρηκεν μακρόν.

19 Ζήνωνος.

Ζήνων πρὸς τὸν πλείω λαλεῖν θέλοντα ἢ ἀκούειν
“νεανίσκε” εἶπεν “ἡ φύσις ἡμῖν γλωτταν μὲν μίαν
δύο δὲ ᾧτα παρέσχεν, ἵνα διπλασίονα ἂν λέγομεν
25 ἀκούωμεν.”

20 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος Ἀναξιμένους λέγειν μέλλοντος “ἄρχε-
ται” εἶπε “λέξεων μὲν ποταμός, νοῦ δὲ σταλαγμός.”

21 Διογένους.

Διογένης ἤτησέ ποτε Πλάτωνα τῶν ἐκ τοῦ κήπου ἰσχάδων τρεῖς· ὡς δ' ἐκεῖνος μέδιμνον ἀπέστειλεν "οὕτως" ἔφη "καὶ ἀποκρίνει ἐρωτηθεὶς μυρία."

22 Πλάτωνος.

Πλάτων Ἀντισθένης ἐν τῇ διατριβῇ ποτε μακρολογήσαντος "ἀγνοεῖς" εἶπεν "ὅτι τοῦ λόγου μέτρον ἐστὶν οὐχ ὁ λέγων ἀλλ' ὁ ἀκούων."

23 Ζήνωνος.

Τῶν τις ἐν Ἀκαδημείᾳ νεανίσκων περὶ ἐπιτηδευμάτων διελέγετο ἀφρόνως· ὁ δὲ Ζήνων "ἐὰν μὴ 10 τὴν γλῶσσαν" ἔφη "εἰς νοῦν ἀποβρέξας διαλέγη, πολὺ πλείω ἔτι καὶ ἐν τοῖς λόγοις πλημμελήσεις."

24 Δημοκρίτου.

Πλεονεξίῃ τὸ πάντα λέγειν μηδὲν δὲ ἐθέλειν ἀκούειν. 15

25 Ἴσοκράτους.

Ἴσοκράτης ὁ φήτωρ Καρεῶνος ὄντος λάλου καὶ σχολάζειν αὐτῷ βουλομένου, διττοὺς ἤτησε μισθούς· τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυθομένου "ἕνα μὲν" ἔφη "ἵνα λαλεῖν μάθῃς, τὸν δ' ἕτερον ἵνα σιγαῖν." 20

26 Ζήνωνος.

Ζήνων τῶν μαθητῶν ἔφασκε τοὺς μὲν φιλολόγους εἶναι τοὺς δὲ λογοφίλους.

27 Θεοκρίτου.

Ἐριστικοῦ ἀνδρὸς ἐρωτῶντος αὐτὸν εἰ ἡ ἀρετὴ 25 ὠφέλιμος, ἀνένευσεν, οὐ βουλόμενος παρασχεῖν αὐτῷ ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ἀφορμὴν εἰς ἔριν.

28 Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις.

Πολυλογία πολλὰ σφάλματα ἔχει, τὸ δὲ σιγαῖν 30 ἀσφαλές.

29 Τοῦ αὐτοῦ Εὐφράτη.

Οἱ κράτιστοι τῶν ἀνθρώπων βραχυλογώτατοι. οἱ οὖν ἀδολέσχαι, εἰ ἠνιωῶντο ὡς ἀνιωῶσιν, οὐκ ἂν ἐμακρηγόρουν.

5 30 Εὐσεβίου.

Ἄνθρωποι λόγων κούφων μέγα ὀδόντας ἔρκος ἐκτέαται. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ παντὶ νόου χρηρίζομεν, ἐπεὶ ἔαν οὗτος μὴ κατιθύνη αὐτὰ τὰ ἔπεα, πρὶν βουλευθῆναι ἐκφεύγει πολλάκις καὶ κατηλογήσαντα τοσοῦτου ἔρκεος ἄκριτα προεκθρώσκει.

31 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
(I, 4, 3).

Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα, πῶς ἔχοντα τυγχάνουσι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπὸ ἄλλων ἐρωτῶτο, διὰ τὸ ἀγγίλους εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνετο, ὥστ' ἐκ πάντων τούτων ἢ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ. ἀλλ' ὥσπερ γὰρ ἐν σώμασιν, ὅσοι νεοὶ ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὁμως ἐμφαίνεται τι αὐτοῖς νεαρὸν ὃ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοεπιάν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλὰ πραότης τις καὶ φιλοστοργία, ὥστ' ἐπεθύμει ἂν τις ἐπιπλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἢ σιωπῶντι παρεῖναι.

ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΟΣ. ΑΖ.

251 Μενάνδρου.

Οὐδεὶς πονηρὸν πράγμα χρηστὸς ὦν ποιεῖ.

2 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.

3 Θεόγνιδος (319).

Κύρῳ, ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον
αἰεί,

τολμᾷ δ' ἐν τ' ἀγαθοῖς κείμενος ἐν τε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
ἀφραίνων βίον οὐ δύναται κατέχειν. 5

4 Σοφοκλῆς Ἡλέκτρα (1082).

Οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν ζῶν κακῶς
εὐκλειαν αἰσχῦναι θέλει.

5 Μενάνδρου. 10

Σὺ μὲν παραινεῖς ταῦτά πως ἄ σοι πρόπει·
ἐμὲ δὲ ποιεῖν τὸ καθήκον οὐχ ὁ σὸς λόγος,
εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς, ὁ δ' ἴδιος πείθει τρόπος.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ χρηστός ἐστὶ πολλαχοῦ σωτήριος. 15

7 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ χρηστὰ πράττειν ἔργον ἐστ' ἐλευθέρου.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶ μετὰ νοῦ χρηστότης.

9 Διφίλου. 20

Ὡ μακάριον φρόνησις ἐν χρηστῷ τρόπῳ.

10 Μενάνδρου Ὀμοπάτριοι.

Χρηστοῖς νομιζομένοις ἐφόδιον ἀσφαλὲς
εἰς πάντα καιρὸν καὶ τύχης πᾶσαν φοπήν.

11 Μενάνδρου Παλλακῆ. 25

Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν καὶ
θεός.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Κὰν ταῖς ἀπορίαις ἴσθ' ὁ χρηστός χρήσιμος.

- 13 Ἀντιφάνους.
Τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.
- 14 Ποσειδέππου.
Διὰ τὴν τύχην μὲν γνωρίμους ἐκτησάμην
5 πολλούς, διὰ τὸν τρόπον δὲ τοὺς πλείστους φίλους.
- 15 Πειρίθου.
Τρόπος δὲ χρηστὸς ἀσφαλέστερος νόμου.
τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτὲ
ρήτωρ δύναιτο, τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω
10 λόγοις ταράσσωσιν πολλάκις λυμαίνεται.
- 16 Ἐπιχάρμου.
Ὁ τρόπος ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθός, οἷς δὲ καὶ
κακός.
- 17 Θεόγνιδος (635).
15 Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἔπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς,
οἳ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.
- 18 Μενάνδρου Ἰμνίς.
Νῆ τὴν Ἀθηναῦν, μακάριόν γ' ἡ χρηστότης
πρὸς πάντα καὶ θαυμαστὸν ἐφόδιον βίῃ.
20 τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος
εὖνους ἐγὼ νῦν εἰμί. πειστικὸν λόγος,
πρὸς τοῦτ' ἂν εἴποι τις μάλιστα τῶν σοφῶν.
τί οὖν ἐτέρους λαλοῦντας εὖ βδελύττομαι;
- 19 Μενάνδρου Ἰμνίς.
25 Τρόπος ἐστ' ὁ πελθῶν τοῦ λέγοντος, οὗ λόγος.
- 20 Εὐριπίδου Ἀὔγης.
Τὸ δ' ἐπιεικὲς ὠφελεῖ τὰς ξυμφοράς.
- 21 Θεοφράστου.
Ὀλίγων εἰ ἀγαθοὶ νόμων δέονται· οὐ γὰρ τὰ

πράγματα πρὸς τοὺς νόμους, ἀλλ' οἱ νόμοι πρὸς τὰ πράγματα τίθενται.

22 Δημοσθένους (Phorm. p. 960, 16).

Πολλῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέστερον ἐστίν.

5

23 Δημοκρίτου.

Ἄγαθὸν ἢ εἶναι χρεῶν ἢ μιμέεσθαι.

24 Λυκούργου.

Λυκούργος ὁ νομοθέτης εἶπε τὸ μὲν ἀξιόχρεων τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ οὐσίᾳ κείσθαι, τὸ δὲ ἀξιόπιστον ἐν τῷ τρόπῳ.

25 Ἀρίστιππος.

Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τί ἀξιοθαύμαστόν ἐστίν ἐν τῷ βίῳ εἶπεν "ἀνθρωπος ἐπιεικῆς καὶ μέτριος, ὅτι ἐν πολλοῖς ὑπάρχων μοχθηροῖς οὐ διέστραπται."

15

26 Δημοκρίτου.

Οἷσι ὁ τρόπος ἐστὶ εὐτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος συντέτακται.

27 Σωκράτους.

Ἡ μὲν ἐσθῆς τὴν ἀρρυθμίαν, ἡ δὲ εὐνοία τὴν ἀμαρτίαν περιστέλλει.

28 Ἐκ τῶν Ξενοφῶντος οἰκονομικοῦ (VI, 12).

Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβουλε, εἴαν σοι ἐξ ἀρχῆς διηγήσωμαι, ὡς συνεγενόμην ποτε ἀνδρὶ, ὃς ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἐφ' οἷς τοῦτο τοῦνομα δικαίως ἐστίν ὃ καλεῖται καλὸς τε καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ; πάνυ ἄν, ἔφη, βουλοίμην, ὁ Κριτόβουλος, οὕτως σου ἀκούειν, ὡς καὶ ἐγώ γε ἐρῶ τούτου τοῦ ὀνόματος ἄξιός γενέσθαι. λέξω τοίνυν ἔφη σοι ὁ Σωκράτης, ὡς καὶ ἦλθον ἐπὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ· τοὺς 30

μὲν γὰρ ἀγαθοὺς τέκτονας, ἀγαθοὺς χαλκίς, ἀγαθοὺς
 ξυγράφους, ἀγαθοὺς ἀνδριαντοποιούς, καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα, πάνυ ὀλίγος μοι χρόνος ἐγένετο ἱκανῶς πε-
 ριελθεῖν τε καὶ θεάσασθαι τὰ δεδοκιμασμένα καλὰ
 5 ἔργα αὐτῶν εἶναι· ὅπως δὲ δὴ καὶ τοὺς ἔχοντας τὸ
 σεμνὸν ὄνομα τοῦτο καλὸς τε κἀγαθὸς ἐπισκεψαίμην,
 τί ποτε ἐργασάμενοι τοῦτο ἀξιοῦνται καλεῖσθαι, πάνυ
 μοι ἡ ψυχὴ ἐπεθύμει αὐτῶν τινὶ συγγενέσθαι. καὶ
 πρῶτον μὲν ὅτι προσέκειτο ὁ καλὸς τῷ ἀγαθῷ, ὃν τινα
 10 ἴδοιμι καλὸν τούτῳ προσῆειν καὶ ἐπειρώμην κατα-
 μαθάνειν, εἴ που ἴδοιμι προσηρητημένον τῷ κάλλει
 τὸ ἀγαθόν. ἀλλ' οὐκ ἄρ' εἶχεν οὕτως, ἀλλ' ἐνίους
 ἐδόκουν καταμαθάνειν τῶν καλῶν τὰς μορφὰς πάνυ
 μοχθηροὺς ὄντας τὰς ψυχάς. ἔδοξεν οὖν μοι ἀφήμε-
 15 νον τῆς καλῆς ὄψεως ἐπ' αὐτῶν τινα ἐλθεῖν τῶν κα-
 λουμένων καλῶν τε κἀγαθῶν.

29 Τὰ γὰρ καλά τε κἀγαθὰ, ἔφην ἐγώ, οὐ διὰ τὰς
 ὠραιότητος, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐν τῷ βίῳ ἀρετὰς τοῖς ἀν-
 θρώποις ἐπαύξεται. (Xenoph. Oec. VII, 43.)

30 Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν,
 ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει.

31 Σόλωνος.

Τρόπου καλοκαγαθίαν ὄρκου πιστοτέραν ἔχει.

32 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτηθεὶς ποτε ἔρανον
 ὑπὸ μοχθηροῦ καὶ παρασχόμενος, ἐπειδὴ ἐπελάβετό
 τις αὐτοῦ ὅτι τοιοῦτῳ ἔδωκεν, "οὐ τῷ ἀνθρώπῳ" ἔφη
 "ἀλλὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ."

33 Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου Σωπάρχου περὶ ἀρετῆς.

Ἀγαθὸς νομιζέσθω ὁ τὴν τελειοτάτην κατὰ τὸν χωριστὸν νοῦν ἐνέργειαν διασώζων, καὶ τὴν μετουσίαν τοῦ νοητοῦ κάλλους παραδεχόμενος, καὶ τῆς τοῦ 5 θεοῦ οὐσίας καὶ δυνάμεως μέτοχος.

34 Δημοσθένους λέγων ποτὲ ἐπ' ἐκκλησίας ὡς εἶδε Φωκίωνα παριόντα, εἶπεν "ἐρχεται ἡ τῶν ἐμῶν λόγων [σφῦρα καὶ] κοπίς." οὕτως οὐ τοσοῦτον ὁ λόγος, ὅσον ὁ τρόπος πείθειν δύναται. 10

35 Σκιπίωνος.

Ὁ Σκιπίων τὸ Πολυβίου παράγγελμα διαφυλάττων ἐπειρᾶτο μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἀπελθεῖν ἢ ποιήσασθαι τινα συνήθη καὶ φίλον. (Plut. Mor. p. 199 f.)

36 Βίαντος. 15

Βίας ἔφη "οἱ ἀγαθοὶ εὐαπάτητοι."

37 Φωκίωνος.

Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἑκατὸν τάλαντα δωρεὰν τῷ Φωκίωνι πέμψαντος, ἠρώτησε τοὺς κομίσαντας τί δὴ πολλῶν ὄντων Ἀθηναίων αὐτῷ μόνῳ ταῦτα 20 δίδωσιν· εἰπόντων δ' ἐκείνων ὅτι μόνον αὐτὸν ἠγείται καλὸν τε καὶ ἀγαθόν "οὐκοῦν" ἔφη "ἑασάτω με καὶ δοκεῖν καὶ εἶναι τοιοῦτον." (Plut. Mor. p. 188 b.)

38 Ἐκ τῶν Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Πραῦσι τοὺς ἀστυγείτονας, εἰάν λιμῶ πιεσθῶσι, 25 τρέφουσι. Θῦνοι τοὺς ναυαγοὺς φιλανθρωπῶς δεχόμενοι φίλους ποιοῦνται, τῶν δὲ ξένων τοὺς μὲν ἐκουσίως ἐλθόντας σφόδρα τιμῶσι, τοὺς δ' ἀκουσίως κολάουσι.

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ. ΑΗ.

1 Φιλήμονος.

Ὁ φθόνος ἐν ἑαυτῷ τοῦθ' ἐν ἐπιεικῶς ποιεῖ,
τὸν αἰρετιστὴν ὄντα τῶν αὐτοῦ τρόπων
5 λυμáίνεται μάλιστα διὰ παντὸς συνῶν.

2 Διονυσίου.

Ἐπειτα δ' οὐδὲ τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
τοῖς οὐδὲν οὐσιν οὐδὲ εἰς ὅλως φθονεῖ;
'Αἰεὶ τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόνον.
10 Ἄπαν τὸ λίαν συνειτὸν ἔστ' ἐπίφθονον.

3 Χάρητος.

Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσι, μὴ δοκῆς εἶναι κακός.

4 Ἀδικώτατον πρᾶγμα' ἐστὶ τῶν πάντων φθόνος.

5 Ἐγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκᾶ
15 εὐπράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκᾶ.

6 Διονυσίου.

Λιτὸς γενόμενος τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.
Εἶδιν τινὲς νῦν οὓς τὸ βασκαίνειν τρέφει.

7 Ὅλοιθ' ὁ τοῖς ἔχουσι τάραθὰ φθονῶν.

20 8 Εὐριπίδου ἐξ Ἴνoῦς.

Τίς ἄρα μήτηρ ἢ πατήρ κακὸν μέγα
βροτοῖς ἔφυσε τὸν δυσώνυμον φθόνον;
ποῦ καὶ ποτ' οἰκεῖ σώματος λαχὼν μέρος;
ἐν χερσὶν ἢ σπλάγγνοισιν ἢ παρ' ὄμματα;
25 οὐκ ἔστιν ὡς ἦν μόχθος ἰατροῖς μέγας
τομαῖς ἀφαιρεῖν ἢ ποτοῖσι φαρμάκοις
πασῶν μερίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων.

9 *Εὐριπίδου Οιδίποδι.*

Φθόνος δ' ὁ πολλῶν φρένα διαφθείρων βροτῶν
ἀπώλεσ' αὐτὸν καμὲ συνδιώλεσεν.

10 *Ἐκ τοῦ Νικομάχου Ναυμαχίας.*

Ἐργῶδές ἐστιν ἐν βίῳ βεβιωκότα
τοὺς τῶν φθονούντων πάντας ὀφθαλμοὺς λαθεῖν.

5

11 *Μενάνδρου.*

Ὁ φθονερός αὐτῷ πολέμιος καθίσταται
αὐθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις ἀεί.

12 *Ἀγάθωνος.*

Οὐκ ἦν ἂν ἀνθρώποισιν ἐν βίῳ φθόνος,
εἰ πάντες ἡμεν ἐξίσου πεφυκότες.

10

13 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.*

Φθονοῦσιν αὐτοὶ χείρονες πεφυκότες.
εἰς τὰπίσημα δ' ὁ φθόνος πηδᾷ φιλεῖ.

15

14 *Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.*

Φθόνον οὐ σέβω,
φθονεῖσθαι δὲ θέλοιμ' ἂν ἐπ' ἐσθλοῖς.

15 *Ἴπποθόωντος.*

Φθόνος κάκιστος κἀδικώτατος θεὸς
κακοῖς τε χάρει καγαθοῖς ἀλγύνεται.

20

16 *Οὐδεις ἂν εἶποι κείνον ἀνθρώπων κακῶς,
οὐδ' εἰ φθόνου γένοιτο δυσμενέστερος.*

17 *Χρῆ δ' ἢ λέγειν τι χρηστὸν ἢ λέγουσιν εὖ
μὴ δυσμεναίνειν τῷ φθόνῳ νικώμενον.*

25

18 *Καρκίνου.*

Χαίρω σ' ὀρῶν φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδῶς ὅτι
ἐν δρᾷ μόνον δίκαιον ὦν ποιεῖ φθόνος·
λυπεῖ γὰρ αὐτὸ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους·

19 *Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.*

*Ἦδη γὰρ εἶδον καὶ δίκης παραστάτας
ἔσθλους πονηρῶ τῷ φθόνῳ νικωμένους.*

20 *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.*

5 *Οἴμοι, θανοῦμαι διὰ τὸ χρήσιμον φρενῶν,
ὁ τοῖσιν ἄλλοις γίγνεται σωτηρία.*

21 *Ἐπιχάρμου.*

*Τίς δέ κα λῶν γενέσθαι μὴ φθονούμενος, φίλοι;
δῆλον ὡς ἄπηρος οὐδεις ἐσθ' ὁ μὴ φθονούμενος.
10 τυφλὸν ἠλέησέ τις ἰδῶν, ἐφθόνησε δ' οὐδὲ εἷς.*

22 *Πινδάρου (Pyth. I, 164).*

Κρέσσον γὰρ οἰκτιροῦ φθόνος.

23 *Ἀγάθωνος.*

Σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλούτου καλόν.

15 24 *Φιλήμονος.*

*Πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον,
ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἐν μάθῳ.*

25 *Ἡσιόδου ἔργων (25).*

*Καὶ κεραμεὺς κεραμεὶ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,
20 καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονεῖ καὶ αἰοιδὸς αἰοιδῷ.*

26 *Σοφοκλέους Κρέουσα.*

*Οὔτε γὰρ γάμον, ὦ φίλαι,
οὔτ' ἂν ὄλβον ἔκμετρον
ἔνδον εὐξαίμαν ἔχειν
25 φθονεραὶ γὰρ ὁδοί.*

27 *Τοῦ αὐτοῦ Ἐπίγονοι.*

*Φιλεὶ γὰρ ἡ δύσκληια τοῖς φθονουμένοις
νικᾶν ἐπ' αἰσχροῖς ἢ πλ τοῖς καλοῖς πλέον.*

28 *Αἰσχύλου* (Agam. 832).

Παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶ συγγενὲς τόδε φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἄνευ φθόνου σέβειν.

29 *Μενάνδρου*.

Μειράκιον, οὗ μοι κατανοεῖν δοκεῖς ὅτι ὑπὸ τῆς ἰδίας ἕκαστα κακίας σήπεται, καὶ πάντα τὰ λυμαινόμεν' ἐστὶν ἐνδοθεν. οἶον ὁ μὲν ἰός, ἂν σκοπῆς, τὸ σιδήριον· τὸ δ' ἱμάτιον οἱ σῆτες· ὁ δὲ θρήψ τὸ ξύλον. ὃ δὲ τὸ κάκιστον τῶν κακῶν πάντων φθόνος, φθισικὸν πεποίηκε καὶ ποιήσει καὶ ποιεῖ, ψυχῆς πονηρᾶς δυσσεβῆς παράστασις.

30 *Θεοφράστου*.

Θεόφραστος ἔφη τοὺς μοχθηροὺς τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἠδεδεσθαι ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς, ὡς ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

31 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν* (cf. Mor. p. 787 e).

Τὸν φθόνον ἐνιοὶ τῶ κακῶν εἰκάξουσι· πολλὺς γὰρ ἐν τοῖς ἀρχομένοις ᾧν, ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφαιρῶνται. ἤμιστα γοῦν τοῖς πρεσβυτέροις φθονοῦσιν.

32 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν*.

Ἰππίας λέγει δύο εἶναι φθόνους· τὸν μὲν δίκαιον, ὅταν τις τοῖς κακοῖς φθονῇ τιμωμένοις· τὸν δ' ἄδικον, ὅταν τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ διπλᾶ τῶν ἄλλων οἱ φθονεροὶ κακοῦνται· οὐ γὰρ μόνον τοῖς οἰκείοις κακοῖς ἄχθονται, ὡς περ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς.

33 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 29 e).

Ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῶ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος.

34 Σωκράτης.

Τὸ τῆς δόξης κάλλος ὡσπερ ὑπὸ νέσου τοῦ φθό-
νου ταχὺ μαθαίνεται.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Τοῖς μὲν διὰ τοῦ ἡλίου πορευομένοις ἔπεται κατ'
ἀνάγκην σκιά, τοῖς δὲ διὰ τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκο-
λουθεῖ φθόνος.

36 Ἐκ τῶν Ἀριστῶν ὑμῶν τομαρίων.

10 Ὁ φθόνος ὡσπερ φαῦλος δημαγωγὸς ταῖς καλαῖς
ἀντιπολιτεύεται πράξεσιν.

37 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατρι-
βῶν.

15 Οὐχ ἡ λύπη μέγιστον κακὸν ἀκολουθεῖ τῷ φθό-
νῳ, ἀλλὰ πολὺ μείζον τὸ καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους
γίνεσθαι· τῷ γὰρ αἰσχροῦ καὶ φαύλῳ τὴν ὑπεροχὴν
δοτέον, οὐ τῇ λύπῃ.

38 Εὐσεβίου.

20 Ἄνδρὶ ἀγαθῷ εὖ πρήσσουντι φθονέων τις καὶ πα-
τρῖδι καὶ παντὶ τῷ κοινῷ καὶ ἑωυτῷ φθονεῖ. ἀνὴρ
ἀγαθὸς γὰρ εὖ πρήστων πόλιος καὶ παντὸς τοῦ δυνα-
μένου τῆς εὐμοιρίας αὐτοῦ μεταλαγχάνειν κοινὴ εὐ-
δαιμονίῃ.

39 Φθόνος ὁ κατὰ τῶν εὐδοκιμεόντων ἐπὶ τοῖσι
καλλίστοισι ἀργέων καὶ ἀπρακτέων, τῶν δὲ ἀγαθῶν
5 καὶ οἶων τε τεκέειν τι παρ' ἑωυτῶν χρηστὸν οὐχ
ἵπτεται.

40 Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (13).

30 Μὴ φθονεῖτε τοῖς παρ' ἐμοὶ πρωτεύουσιν, ἀλλ'
ἀμιλλᾶσθε χρηστοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχοντες ἐξισου-
σθαι τοῖς προέχουσι.

41 Θουκυδίδου (II, 45).

Φθόνος τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοία τετίμηται.

42 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (2).

Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγα- 5
θὸν πρόσεστιν ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστι.

43 Θεοφράστου.

Τοσοῦτῳ δ' εἰσὶν οἱ φθονεροὶ δυστυχεστέροι τῶν ἄλλων, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς ἀλγοῦ-
σιν, οἱ δὲ φθονοῦντες πρὸς τοῖς ἐαυτῶν κακοῖς καὶ 10
ἐπὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἀγαθοῖς λυπούμενοι διατελοῦσιν.

44 Ἀναξιμένους.

Οἱ γὰρ μετὰ φθόνου κρίνοντες τὸ πρωτεῖον ἀπο-
νέμουσι τοῖς χειρίστοις, οὐ τοῖς βελτίστοις.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἵσοι γὰρ τὰ καλῶς ῥηθέντα ἢ πραχθέντα δια 15
φθόνου οὐκ ἐπαινοῦσι, πῶς οὗτοι ἂν τοῖς ἔργοις ὠφε-
λήσειαν;

46 Δημοκρίτου.

Μωμεομένων φλαύρων ὁ ἀγαθὸς οὐ ποιεῖται 20
λόγον.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ φθονέων ἑαυτὸν ὡς ἐχθρὸν λυπέει.

48 Σωκράτους.

Σωκράτης τὸν φθόνον εἶπεν ἔλκος εἶναι τῆς 25
ψυχῆς.

49 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπιτα-
φίου (p. 242 a).

Εἰρήνης δὲ γενομένης καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης

ἤλθεν ἐπ' αὐτήν (ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς
εὐκράττουσι προσπίπτειν) πρῶτον μὲν ζῆλος, ἀπὸ
ζήλου δὲ φθόνος.

50 Βίωνος.

5 Βίων ὁ σοφιστῆς ἰδὼν τινα φθονερὸν σφόδρα
κεκυφῶτα εἶπεν "ἢ τοῦτω μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ
ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν."

51 Περιάνδρου.

Μηδενὶ φθόνει.

1052 Ὡσπερ ἡ ἐρυσίβη ἰδιὸν ἐστὶ τοῦ σίτου νόσημα,
οὕτως φθόνος φιλίας ἐστὶν ἀρρώστημα.

53 Ὡσπερ ὁ λὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἐχου-
σαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναψήχει.

54 Ὅσῳ γὰρ ἂν φθονῆς, τοσούτῳ μειζύων γίνη
15 πρόξενος ἀγαθῶν τῷ φθονομένῳ.

55 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

"Ἡκιστα φθονεῖσθαι ἔλεγε τοὺς τῇ τύχῃ χρωμέ-
νους ἐπιεικῶς καὶ μετρίως· οὐ γὰρ ἡμῖν ἀλλὰ τοῖς
περὶ ἡμᾶς φθονοῦσι.

2056 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Τελχίνες ἄνθρωποι ὀνομαζόμενοι τὸ ἀνέκαθεν
Κρήτες, οἰκήσαντές τε καὶ ἐν Κύπρῳ, μεταναστάντες δ'
εἰς Ῥόδον καὶ πρῶτοι τὴν νῆσον κατασχόντες, βάσκα-
νοὶ τε σφόδρα ἦσαν καὶ φθονεροί· τεχνῆται δὲ ὄντες
25 καὶ τὰ τῶν προτέρων ἔργα μωμησάμενοι Ἀθηνᾶς
Τελχινίας ἄγαλμα πρῶτοι ἰδρύσαντο, ὥσπερ εἰ τις
λέγοι Ἀθηνᾶς βασκάνου.

57 Δημοκρίτου.

Οὐκ ἂν ἐκάλυον οἱ νόμοι ζῆν ἕκαστον κατ' ἰδίην

ἐξουσίην, εἰ μὴ ἕταρος ἕτερον ἐλύμαίνετο. φθόνος γὰρ στάσις ἀρχὴν ἀπαργάζεται.

58 Ἀπολλώνιος τοῖς ἀδελφοῖς.

Οὐδένι φθονητέον. ἀγαθοὶ μὲν γὰρ ἄξιοι κακοὶ δ' ἂν εὐτυχῶσι κακῶς ζῶσιν.

59 Εὐσεβίου.

Ἄνθρωποι πολλὰ ἔχον χρηστὰ μαθήματα, ἔπειτα γνώμη πονηρῇ διαχρεόμενος καὶ μὴ βουλόμενος τοῖς μεταποιευσμένοις ὑπὸ φθόνου μεταδιδόναι, ἔοικεν ἀγγεῖον πονηρῶ πολλὰ καὶ χρηστὰ ἔχοντι ἐν ἑαυτοῖς ἀποκείμενα καὶ τὰ ἐνεόντα πρὶν φανῆναι διαφθεῖροντι.

60 Ξενοφῶντος ἐν τρίτῳ (9, 8) ἀπομνημονευμάτων.

Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅτι εἴη λύπη μὲν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχείαις οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. θαυμαζόντων δὲ τινῶν εἴ τις φίλων τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτοῦ λυποῖτο, ὑπεμίμνησκεν ὅτι πολλοὶ οὕτω πρὸς τινὰς ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ θύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι. τοῦτο μέντοι φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ πάσχειν αὐτό.

61 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (237).

Ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτῃ εὐπρόησοντι φθονεῖ καὶ ἔστι δυσμενὴς τῇ σιγῇ· οὐδ' ἂν συμβουλευόμενου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκέοντα ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δὲ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ξείνος δὲ ξείνῳ εὐπρόησοντι ἔστιν

εὐμενέστατον πάντων· συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα.

62 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (p. 48).

Ἄλλὰ μὴν ὁ φθονῶν γε ἐπὶ κακοῖς τοῖς τῶν πέλας ἠδόμενος ἀναφανήσεται. Σφόδρα γε.

63 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἀλώσεως.

Οὐδὲν οὕτως τῶν ἀγαθῶν [παθῶν] ἰσχυρόν ὃ τῷ φθόνῳ μέγρι παντὸς ἀντέχει.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. ΛΘ.

101 Εὐριπίδου Τημευδαίς.

Εἰκὸς δὲ παντὶ καὶ λόγῳ καὶ μηχανῇ πατρίδος ἐρωῶντας ἐκπονεῖν σωτηρίαν.

2 Μὴ κάμνε πατρίδα σὴν λαβεῖν πειρωμένους.

3 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (406).

15 Ἡ πατρίς ὡς εἶκε φίλτατον βροτοῖς, οὐδ' ὀνομάσαι δύναι' ἂν ὡς ἔστιν φίλον.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλοῦ γὰρ χρυσοῦ καὶ πλούτου κρείσσων πάτρα σώφρονι ναίειν,

20 τὸ δὲ σύντροφον ἀδύ τι θνητοῖς ἐν βίῳ χωρεῖ.

5 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ἄλλ' ὅμως

οἰκτρός τις αἰὼν πατρίδος ἐκλιπεῖν ὄρους.

256 Εὐριπίδου Αἰγέως.

Τὶ γὰρ πατροφίας ἀνδρὶ φίλτερον χθονός;

7. 8. *Εὐριπίδου Δίκτυος.*

Εἰ δ' ἦσθα μὴ κάκιστος, οὔ ποτ' ἂν πάτραν.
 τὴν σὴν ἀτίζων τήνδ' ἂν εὐλόγεις πόλιν.
 ὡς ἐν γ' ἔμοι κρίνοιτ' ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν,
 ὅστις πατρῶας γῆς ἀτιμάζων ὄρους
 ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἦδεται.

9 *Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.*

Σὺ δ' ὦ πατρῶα χθῶν ἐμῶν γεννητόρων,
 χαρῶ. ἀνδρὶ γάρ τοι, καὶν ὑπερβάλλη κακοῖς,
 οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἦδιον πέδον.

10 *Εὐριπίδου Τήλεφος.*

Σπάρτην ἔλαχες, κείνην κόσμει,
 τὰς δὲ Μυκήνας ἡμεῖς ἰδίᾳ.

11 *Μενάνδρου Ἐαυτὸν τιμωρούμενος.*

Οἴκοι μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλευθέρου
 ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

12 *Σοφοκλέους Τηρέως.*

Πολλά σε ζηλώ βίου,
 μάλιστα δ' εἰ γῆς μὴ πεπειρασάι ξένης.

13 *Εὐριπίδου ἐν Φιλοκτήτῃ.*

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἴκοι μένει.

14 *Σοφοκλέους.*

Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

15 *Θεόγνιδος (947).*

Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
 τρέψας οὔτ' ἀδίκους ἀνδράσι πειθόμενος.

16 *Σοφοκλέους (Ant. 187).*

Οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς

θείμην ἔμαντῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἢδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὄρθῆς τοὺς λόγους ποιούμεθα.
τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.

5.17 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (388).

Τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος, ἢ κακὸν μέγα;
μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μείζον ἢ λόγῳ.
τίς δ' ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγάσιν τὸ δυσχερές;
ἐν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν.

10.18 *Ὀμήρου* (Il. μ' 243).

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

19 *Τοῦ αὐτοῦ* (Il. ο' 494).

Ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶν ἀολλέες, εἰσόκεν ἡμέων
βλήμενος ἢ ἐ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπη,
15 τεθνάτω· οὐ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης.

20 *Τοῦ αὐτοῦ* (Od. α' 57).

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἴμενος καὶ καπνὸν ἀποθρόσκοντα νοῆσαι
ἦς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.

20.21 *Τοῦ αὐτοῦ* (Od. ι' 34).

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος ἢ δὲ τοκῆων.

22 *Εὐριπίδου* (Phoen. 357).

Μῆτερ, φρονῶν εὖ κοῦ φρονῶν ἀφικόμην
ἐχθροὺς ἐς ἄνδρας· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει
25 πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας· ὅς δ' ἄλλως λέγει,
λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νῦν ἐκεῖσ' ἔχει.

23 *Πλάτωνος ἐν τῷ Κρίτωνι* (p. 51 a).

Ἦ οὕτως εἰ σοφὸς ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε
καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώ-

τερον πατρίς ἐστὶ καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον, καὶ ἐν μελῶσι μοῖρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβασθαι δεῖ, καὶ μᾶλλον ὑπέκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἢ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν ἔάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἔάν τε τύπτεσθαι, ἔάν τε δεῖσθαι, ἔάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέα ταῦτα· καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ ὑπεικτέον οὐδ' ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν 10 τάξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ὃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ καὶ πείθειν αὐτήν ἢ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὄσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τοῦτων ἐτι ἦττον τὴν πατρίδα. 15

24 Εὐσεβίου.

Πατράσι παιδας ἐπιζῶειν εὐτυχές, καὶ χρὴ τοῦτο παρὰ τῆς τύχης αἰτέειν καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα διαδεξιμένους, καὶ ὅπως καὶ αὐτέων ἕκαστοι τάξι τῇ εἰρημένη τούτους πρὸ ἑαυτῶν διαδεχόιατο. κοινὴ δὲ εὐχὴ 20 δικαιοσύνη αὕτη ἂν παρὰ πάντων φυλαχθεῖν ἐπὶ τῇ διαμονῇ τοῦ μηκίστου, τὴν ὑποδεχομένην ἕκαστοτε καὶ ἐκτρέφουσαν πάντας πατρίδα καὶ δοῦσαν τοὺς προηγησαμένους, αὐτήν τε καὶ θεῶν τῶν ἐγγχωρίων τὰς κατεστειώσας τιμὰς τῷ πλεῦνι αἰεὶ ὑπερβάλλειν. 25

25 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς πῶς δεῖ ἀγνωμονοῦσθαι πατρίδι προσφέρεσθαι, εἶπεν ὡς μητρὶ.

26 Τιμοθέου.

Τιμόθεος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀκούσας 30 τινὸς τῶν συστρατηγούντων αὐτῷ λέγοντος "ἀρά γε,

Τιμόθεε, ἡ πατρίς ἡμῶν χάριτας ἀποδώσει;” ἔφη
 “ἀλλ’ ἡμῖν γένοιτο τὰς ἀξίας ἀποδοῦναι.”

27 Ἐκ τῶν Σερήνου.

Οἱ Λάκωνες οἱ ἐπὶ τὸ ὑποσχεῖν δίκας ὑπὲρ τῶν
 ἐκφύκων ὡς τὸν μέγαν βασιλέα ἐλθόντες ἀφείδησαν
 τε καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν ἠξίου αὐτοὺς παρ’ αὐτῷ μένειν.
 “καὶ πῶς” ἔφασαν “ἂν δυναίμεθα τοιαύτην πατρίδα
 καταλιπεῖν, ὑπὲρ ἧς τοσαύτην ὁδὸν ἤλθομεν ἀποθα-
 νούμενοι;”

1028 Ἀριστείδου.

Ἀριστείδης ἐρωτώμενος τί μάλιστα αὐτὸν ἐν τῇ
 φυγῇ ἐλύπει, “τὸ τῆς πατρίδος ὄνειδος” ἔφη “κακῶς
 ἀκουούσης ἐπὶ τῇ αὐτοῦ φυγῇ.”

29 Σεριφίου.

15 Σεριφίος ὄνειδιζόμενος ὑπὸ Ἀθηναίου τὴν μι-
 κροπολιτείαν, “ἐμοὶ μὲν” ἔφη “ἡ πατρίς ὄνειδος, σὺ
 δὲ τῇ πατρίδι.”

30 Ἀριστείδου.

Ἡ γυνὴ τῷ Ἀριστείδῃ περὶ τὰ πολιτικὰ διατρέ-
 20 βοντι “εἶθε” ἔφη “τὰ μὲν ἴδια κοινὰ ἐνόμισας, τὰ δὲ
 κοινὰ ἴδια.”

31 Χρυσέρμου ἐν β’ Περσικῶν (cf. Plat. Mor.
 p. 308 b).

Περσῶν τὴν Ἑλλάδα λεηλατούντων καὶ πάντων
 25 τῶν ἐγχωρίων συγκεχυμένων, Πανσανίας ὁ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων στρατηγὸς ἀπὸ Ξέρξου πεντακόσια τά-
 λαντα χρυσίου λαβὼν ἐμελλε προδιδόναι τὴν Σπάρ-
 την. τῶν δὲ ἐπιστολῶν μεσολαβηθεισῶν, Ἡγησίλαος
 ὁ πατήρ τοῦ προειρημένου περὶ τῶν συμβεβηκότων
 30 ἀκούσας τὸν υἱὸν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς χαλκιοίκου συν-

εδίωξεν Ἀθηναῖς, καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένουσ πλίν-
θοῖσ ἐμφράξασ μετὰ τῆσ γυναικὸσ τὴν εἰσοδοσ ἐφρού-
ρησε καὶ λιμῶ τὸν προδότῆν ἀνείλεν, ὃν ἡ μήτηρ
ἀείρασα ὑπὲρ τοὺσ ὄρουσ ἔρριψεν.

32 Δημαράτου β' Ἀρκαδικῶν (Plut. Moral. 5
p. 309 c).

Τεγεατῶν πρὸσ Φενεάτασ πόλεμον ἐχόντων καὶ
χρονίου τῆσ παρατάξεωσ ὑπαρχούσῆσ, συνεφώνησε
τοῖσ δήμοισ τριδύμοσ ἀδελφοὺσ πέμψαι τοὺσ μαχη-
σομένοσ ὑπὲρ τῆσ νίκῆσ. ἀρέσαντοσ δὲ τοῦ δόγματοσ 10
ἐπεμψαν Τεγεᾶται μὲν τοὺσ Ῥηξιμάχου παῖδασ, Φε-
νεᾶται δὲ τοὺσ Δημοστράτου. συμβληθείσῆσ δὲ τῆσ
παρατάξεωσ ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν Ῥηξιμάχου δύο, ὁ δὲ
τρίτοσ τοῦνομα Κριτόλαοσ στρατηγῆματι τῶν ἀντιπά-
λων περιεγένετο· προσποιητῆν γὰρ σκηψάμενοσ φυ- 15
γῆν καθ' ἓνα τῶν ἐπιδιωκόντων ἀνείλε, καὶ ἐγκρατῆσ
γενόμενοσ τῆσ νίκῆσ περιχαρῆσ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ
ἔδραμε· πάντων δ' αὐτῶ περιπλοκάσ συμπαθεῖσ δι-
δόντων, οὐ συνεχάρῃ μόνῃ τῶ προειρημένῳ ἡ ἀδελφῇ
Δημοδίκῃ· πεφονεύκει γὰρ αὐτῆσ τὸν κατηγγυημένον 20
ἄνδρα Δημοδίκον. ἀναξιοπαθήσασ δὲ ἐπὶ τούτοισ ὁ
νέοσ τὴν παρθένουσ ἀποκτείνει, καὶ ὑπὸ τῆσ μητρὸσ
φόνουσ κριθεῖσ ἀπελύθη τοῦ ἐγκλήματοσ.

33 Δημαράτου ἐν τρίτῳ τραγωδομένων.

Ἀθηναίων πρὸσ Εὐμόλπον τὸν Θρακῶν βασιλέα 25
πόλεμον ἐχόντων, Ἐρεχθεὺσ ὁ τῆσ Ἀττικῆσ προϊστά-
μενοσ χρησμὸν ἔλαβεν, ὅτι νικήσει τοὺσ ἐχθροὺσ,
ἐὰν τὴν πρεσβυτάτην τῶν θυγατέρων Περσεφόνῃ
θύσῃ. παραγενόμενοσ δ' εἰσ Ἀθήνασ Πραξιθέα τῇ
γυναικὶ τὴν πυθόχρηστον μαντείασ ἀπήγγειλεν· εἰδ' 30
οὔτω τὴν κόρησ προσαγάγῶν τοῖσ βωμοῖσ ἀνείλε,

καὶ συμβαλὼν τὸν πόλεμον ἐγκρατῆς ἐγένετο τῆς νίκης.

34 Ἰεροκλέους ἐκ τοῦ πῶς πατρίδι χρη-
στέον.

5 Μετὰ τὸν περὶ θεῶν λόγον εὐλογώτατόν ἐστιν ὑποθέσθαι πῶς πατρίδι χρηστέον. ἔστι γὰρ ὡσανεὶ δευτέρως τις θεὸς αὐτῆ, νῆ Δία, πρῶτος καὶ μείζων γονεὺς· παρ' ὃ δὴ καὶ ὁ τοῦνομα τῷ πράγματι θέμενος οὐκ ἀνευτρεχὲς ἔθετο, παρασχηματίσας μὲν τῷ
10 πατρί, θηλυκῶς δ' ἐξενεγκῶν, ἵν' οἷον μίγμα τυγχάνοι τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρός. καὶ δὴ οὗτος μὲν ὁ λόγος ὑπαγορεύει πατρίδα τιμᾶν ἐπίσης τοῖς δυσι γονεῦσι τὴν μίαν, ὥστε θατέρου μὲν τῶν γονέων ὀπο-
15 τερουοῦν καὶ δὴ προκρίνειν τὴν πατρίδα, προτιμᾶν δ' αὐτῆς μηδ' ἅμα τοὺς δύο, δι' ἰσῆς δὲ μοίρας ἄγειν. ἀλλ' ἕτερος αὖ λόγος ἐστίν, ὃς παρακαλεῖ καὶ προτιμᾶν αὐτὴν τῶν γονέων ἅμα τοῖν δυοῖν, καὶ οὐ τοι μόνον τούτων, ἀλλὰ καὶ γυναικὸς σὺν αὐτοῖς καὶ τέκνων καὶ φίλων καὶ ἀπαξαπλῶς μετὰ θεοῦς τῶν ἄλ-
20 λων ἀπάντων.

35 Ἐν ταυτῷ.

Ὡσπερ οὖν ἀνόητος μὲν ὁ τῶν πέντε δακτύλων τὸν ἕνα προκρίνων, εὐλόγιστος δὲ ὁ τοὺς πέντε τοῦ ἐνός (ὃ μὲν γὰρ ἀτιμάζει καὶ τὸν προκρινόμενον, ὃ δ'
25 ἐν τοῖς πέντε καὶ τὸν ἕνα περισώζει), τοῦτον δ' αὖ τὸν τρόπον καὶ ὁ μὲν ἑαυτὸν τῆς πατρίδος πλεον σώζειν βουλόμενος πρὸς τῷ δρᾶν ἀθέμιτα καὶ ἄλλως ἀνόητος ἡμεῖρων ἀδυνάτων, ὁ δὲ ἑαυτοῦ προτιμῶν τὴν πατρίδα θεοφιλῆς τε καὶ τοῖς λογισμοῖς ἀραρῶς.
30 εἴρηται δ' ὁμως, ὡς κἂν εἰ μὴ συναριθμοίη τις τῷ συστήματι, κατ' ἰδίαν δ' ἐξετάξοι, καθήκειν τῆς ἑαυ-

τοῦ σωτηρίας τὴν τοῦ συστήματος προκρίνειν, ὅτι τὴν ὡς πολίτου σωτηρίαν ἀνύπαρκτον ἀπέφαιναν ἢ τῆς πόλεως ἀπώλεια, καθάπερ καὶ τὴν τοῦ ἐνὸς δακτύλου, ὡς μέρους χειρός, ἢ τῆς χειρὸς ἀναίρεσις. καὶ δὴ κατὰ τούτων ἡμῖν συγκεκεφαλαιώσθω, διότι χρὴ τὸ 5 κοινῇ συμφέρον τοῦ ἰδία μὴ χωρίζειν ἀλλ' ἐν ἡγεσθαι καὶ ταυτὸν· τό τε γὰρ τῇ πατρίδι συμφέρον κοινόν ἐστὶ καὶ τῶν κατὰ μέρος ἐκάστῳ (τὸ γὰρ ὅλον δίχα τῶν μερῶν ἐστὶν οὐδέν) τό τε τῷ πολίτῃ συμφέρον προσήκει καὶ τῇ πόλει, ἐάν γε ὡς πολίτῃ συμφέρον 10 λαμβάνηται. καὶ γὰρ τὸ χορευτῇ ὡς χορευτῇ λυσιτελὲς καὶ τῷ ὄλῳ χορῶ κερδαλέον ἂν εἴη. τοῦτον οὖν τὸν λόγον ἐνθέμενοι πάντα ταῖς διανοίαις πολὺ φῶς ἔξομεν ἐν τοῖς κατὰ μέρος, ὥστε ἐν μηδενὶ παραλιπεῖν καιρῷ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον. 15

36 Ἐν ταυτῷ.

Ὡν οὐν ἐκα φημι δεῖν ἀποικονομεῖσθαι πᾶν καὶ πάθος καὶ νόσημα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τὸν πατρίδι χρησόμενον καλῶς. δεῖ δὲ καὶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος καθάπερ τινὰς θεοὺς δευτέρους συντηρεῖν αὐτὸν τε 20 βιοῦντα κατὰ τὴν τούτων ὑφήγησιν, κἂν εἰ παραβαλεῖν τις αὐτοὺς ἢ νοσοχοῦν ἐπιχειροῖη σπουδῇ πάσῃ κωλύοντα καὶ πάντα τρόπον ἐναντιούμενον. οὐ γὰρ ἀγαθὸν ἐπιτήδευμα πόλει δι' ἀτιμίας ἀγόμενοι νόμοι καὶ τὰ νέα προκρινόμενα τῶν παλαιῶν. ὄθεν καὶ τῶν 25 ψηφισμάτων καὶ τῆς παραθέρου ταύτης καινουργίας εἰσπρέπον τοὺς αὐθαδέστερον ἐπὶ τοῦτ' ἰόντας. ἀποδέχομαι γοῦν ἔγωγε καὶ τὸν τῶν Λοκρῶν νομοθέτην Ζάλευκον, ὃς ἐνομοθέτησε τὸν καινὸν εἰσοίδοντα νόμον βρόχου περικειμένου τῷ τραχήλῳ τοῦτο ποιεῖν, 30 ὡς ἀκαρῆς οἴχοιτο πνιγείς, εἰ μὴ μάλα σφόδρα λυσι-

τελῶς τῷ κοινῷ παραδιατάττοιο τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς
 πολιτείας κατάστασιν. οὐδὲν δ' ἦτιον τῶν νόμων
 καὶ τὰ ἔθνη φυλακτέον τὰ γε ὄντως πάτρια καὶ τάχα
 5 χθιζὰ ταῦτα καὶ πρωιζὰ [τὰ νῦν] εἰς ἄκασαν εἰσηγμένα
 πόλιν οὔτε πάτρια ἠγητέον καὶ τάχ' οὐδὲ ἔθνη τὸ σύν-
 ολον. εἶτα τὸ μὲν ἔθος ἄγραφός τις εἶναι βούλεται
 νόμος, καλὸν ἐπιγεγραμμένος νομοθέτην, τὴν τῶν
 10 χρωμένων ἀπάντων εὐαρέστησιν, ἴσως δέ που καὶ τοῖς
 φύσει δικαίοις ἐγγύς βάλλων.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΗΣ. Μ.

1 Εὐριπίδου Φιλοκτήτη.

Πατρὶς καλῶς πράσσουσα τὸν τυχόντ' ἀεὶ
 μέλω τίθησι, δυστυχοῦσα δ' ἀσθενῆ.

152 Τοῦ αὐτοῦ Φαέθοντι.

Ὡς πανταχοῦ γε πατρὶς ἢ βόσκουσα γῆ.

3. 4. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ φυγῆς (p.
 600 f. 601 c).

Ὅθεν εὐ μὲν ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν ἐρωτηθεὶς

20 "Ἄργεῖος ἢ Θηβαῖος· οὐ γὰρ εὐχομαι
 μιᾶς· ἄπας μοι πύργος Ἑλλήνων πατρὶς."

ἀλλ' ἡμεῖς ὥσπερ μύρμηκες ἢ μέλιτται μυρμη-
 κῆς μιᾶς ἢ κυφέλης ἐκπεσόντες ἀδημονοῦμεν καὶ
 ξενοπαθοῦμεν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μεμαθηκότες οἰκεία
 25 τὰ πάντα ποιεῖσθαι καὶ νομίζειν ὥσπερ ἐστίν. καίτοι
 γελῶμεν τὴν ἀβελτερίαν τοῦ φάσκοντος ἐν Ἀθήναις
 βελτίονα σελήνην τῆς ἐν Κορίνθῳ· τρόπον τινὰ τὸ
 αὐτὸ πάσχοντες, ὅταν ἀμφιγνοῶμεν ἐπὶ ξένης γενό-
 μενοι τὴν γῆν τὴν θάλατταν τὸν ἀέρα τὸν οὐρανόν,

ὡς ἕτερα καὶ διαφέροντα τῶν συνήθων. ἡ μὲν γὰρ φύσις ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ λελυμένους ἀφήσιν, αὐτοὶ δὲ ἡμεῖς συνδέομεν ἑαυτοὺς καὶ στενοχωροῦμεν. πλοῦτον γὰρ ἀποβάλλοντα ῥαδίως καὶ ταχέως οὐκ ἔστιν ἄλλον συναγαγεῖν· πατρὶς δὲ γίνεται πᾶσα πό- 5
λις εὐθύς ἀνθρώπῳ χρῆσθαι μεμαθηκότι· ἂν γὰρ σκοπῆς ἄνευ κενῆς δόξης τὴν ἀλήθειαν, ὁ μίαν πόλιν ἔχων ξένος ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν καὶ ἀλλότριος. Ἀριστοτέλης ἦν ἐκ Στραγειῶν, Θεόφραστος ἐξ Ἐρέ-
σου, Στράτων ἐκ Λαμψάκου, Γλύκων δὲ ἐκ Τρωάδος, 10
Ἀρίστων ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδεὶς, ἀλλ' αὐτοὶ διώκοντες ἡσυχίαν καὶ σπουδὴν, ἧς οὐ πάνυ μέτεστιν οἴκοι τοῖς ἠντινοῦν δόξαν ἢ δύνάμιν ἔχουσι, τὰ μὲν ἄλλα λόγοις, τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἔργῳ δι-
δάσκουσι. καὶ γὰρ νῦν οἱ δοκιμώτατοι καὶ κράτιστοι 15
ζῶσιν ἐπὶ ξένης, οὐ μετασταθέντες, ἀλλὰ μεταστάντες.

5 Ἐν ταυτῷ (Plut. Mor. p. 607 d).

Τὸ δὲ ἀληθέστατον ἡ ψυχὴ φεύγει καὶ πλανᾶται θείοις ἐλαυνομένη δόγμασι καὶ νόμοις, εἶτα ὥσπερ ἐν νήσῳ σάλον ἐχούσῃ πολύν, καθάπερ φησὶν ὁ Πλά- 20
των, ὀστρέου τρόπον ἐνδεδεμένη τῷ σώματι, διὰ τὸ μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν "ἐξ οἷης τιμῆς τε καὶ ὄσσου μήκεος ὄλβου" μεθέστηκεν, οὐ Σάρδεων Ἀθή-
νας, οὐδὲ Κορίνθου Ἀἴμνον ἢ Σκυῖρον, ἀλλ' οὐρα-
νοῦ καὶ σελήνης γῆν ἀμειψαμένη καὶ τὸν ἐπὶ γῆς 25
βίον, ἂν μικρὸν ἐνταῦθα τόπον ἐκ τόπου παραλλάξῃ, δυσανασχετεῖ καὶ ξενοπαθεῖ, καθάπερ φυτὸν ἀγε-
νὲς ἀπομαραιομένη. καίτοι φυτῷ μὲν ἐστὶ τις χώρα μᾶλλον ἐτέρας ἐτέρα πρόσφορος, ἐν ἣ τρέφεται καὶ
βλαστάνει βέλτιον· ἀνθρώπου δὲ οὐδεὶς ἀφαιρεῖται 30
τόπος εὐδαιμονίαν, ὥσπερ οὐδὲ ἀρετὴν οὐδὲ φρόνησιν.

6 Δημοκρίτου.

Ξενιτεῖη βίου ἀντάρκειαν διδάσκει· μᾶζα γὰρ
καὶ στιβὰς λιμοῦ καὶ κόπου γλυκύτεα ἰήματα.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνδρὶ σοφῷ πᾶσα γῆ βατή· ψυχῆς γὰρ ἀγαθῆς
πατρὶς ὁ ξύμπας κόσμος.

8 Τέλητος περὶ φυγῆς.

Μήποτε πρὸς μὲν τὸν οἰόμενον ἀλογιστοτέρους
τὴν φυγὴν ποιεῖν ὀρθῶς ἂν παραβάλλοιτο τὰ ἐπὶ τῶν
10 τεχνῶν, ὅτι ὃν τρόπον οὐδὲ αὐλεῖν οὐδὲ ὑποκρίνε-
σθαι χεῖρον ἔστιν ἐπὶ ξένης ὄντα, οὕτως οὐδὲ βου-
λεύεσθαι· πρὸς δὲ τὸν κατ' ἄλλο τι ἡγούμενον τὴν
φυγὴν βλαβερὸν εἶναι, μὴ οὐδὲν λέγητε πρὸς τὸ τοῦ
Στίλπωνος, ὃ καὶ πρόφην εἰπόντι λέγειν φησί· καὶ
15 τίνων ἢ φυγὴ ἢ ποίων ἀγαθῶν στερίσκει; τῶν περὶ
ψυχὴν, ἢ τῶν περὶ σῶμα, ἢ τῶν ἐκτός; εὐλογιστίας,
ὀρθοπραγίας, εὐπραγίας ἢ φυγὴ στερίσκει; οὐ δῆ.
ἀλλὰ μὴ ἀνδρίας ἢ δικαιοσύνης ἢ ἄλλης τινὸς ἀρε-
τῆς; οὐδὲ τοῦτο. ἀλλὰ μὴ τῶν περὶ τὸ σῶμά τινος
20 ἀγαθῶν; ἢ οὐχ ὁμοίως ἔστιν ἐπὶ ξένης ὄντα ὑγιαίνειν
καὶ ἰσχύειν καὶ ὄξυ ὄραν καὶ ὄξυ ἀκούειν, ἐνίοτε δὲ
μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα; καὶ μάλα. ἀλλὰ μὴ τῶν
ἐκτὸς στερίσκει ἢ φυγὴ; ἢ οὐ πολλοῖς ᾤφθη τὰ πράγ-
ματα κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ὑπαρξὴν ἐπιφανέστερα
25 γεγενοῦτα φυγάδων γενομένων; ἢ οὐ Φοῖνιξ ἐκ Δολο-
πίας ἐκπεσὼν ὑπὸ Ἀμνύτορος εἰς Θεσσαλίαν λέγει,
"Πηλέα δ' ἐξικόμην, καὶ μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν
δέ μοι ᾤπασε λαόν;" Θεμιστοκλῆς δ' ἐκεῖνος "ὦ παῖ"
φησὶν "ἀπωλόμεθ' ἂν εἰ μὴ ἀπωλόμεθα." νῦν δὲ
30 πολλὴ τῶν τοιούτων ἀφθονία. ποίων οὖν ἀγαθῶν ἢ
φυγὴ στερίσκει, ἢ τίνος κακοῦ παραιτία ἐστίν; ἐγὼ

μὲν γὰρ οὐχ ὄρω. ἀλλ' ἡμεῖς πολλαχοῦ αὐτοὺς κατο-
 ρύττομεν καὶ φυγάδες γενόμενοι καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μέ-
 νοντες. οὐκ ἄρχουσι, φησὶν, οὐ πιστεύονται, οὐ παρ-
 ρησίαν ἔχουσιν. ἔνιοι δέ γε καὶ φρουροῦσι τὰς πόλεις
 παρὰ βασιλεῦσι, καὶ ἔθνη πιστεύονται, καὶ δωρεὰς 5
 μεγάλας καὶ συντάξεις λαμβάνουσι. Λυκῖνος ἐκεῖνος
 οὐ παρ' ἡμῶν ἐφρουρεῖ φυγὰς ὧν ἐκ τῆς Ἰταλίας πι-
 στευόμενος παρ' Ἀντιγόνῳ, καὶ τὸ προσταττόμενον
 ἐποιούμεν Λυκῖνῳ ἡμεῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντες; Ἰπο-
 μέδων ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ νῦν ἐπὶ Θράκης καθιστά- 10
 μενος ὑπὸ Πτολεμαίου, Χρεμωνίδης καὶ Γλαύκων οἱ
 Ἀθηναῖοι, οὐ πάρεδροι καὶ σύμβουλοι; ἵνα μὴ τὰ
 παλαιὰ σοι λέγω, ἀλλὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. καὶ τὸ τελευ-
 ταῖον οὐκ ἐπὶ στόλου τηλικούτου ἔξαπεστάλη καὶ χρη-
 μάτων τοσούτων πιστευόμενος καὶ τὴν ἔξουσίαν ἔχων 15
 ὡς βούλοιο χρῆσθαι; ἀλλ' ἐν γε τῇ ἰδίᾳ οὐκ ἄρχου-
 σιν οἱ φυγάδες· οὐδὲ γὰρ αἱ γυναῖκες οἴκοι μένουσαι,
 οὐδ' οἱ παῖδες, οὐδὲ τὰ μειράκια ταυτί, οὐδ' οἱ ἔξωροι
 τῇ ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μή τι δυσχερὲς αὐτοῖς; εἰ δ' ὠδυνῶντο
 ἐπὶ τούτῳ, οὐκ ἂν ἦσαν βᾶκῆλοι; τί δὲ καὶ διαφέρει 20
 ἄρχειν ἢ ἰδιωτεύειν; σὺ πολλῶν [ἢ ὀλίγων] καὶ
 ἡβώντων βασιλεύσεις, ἐγὼ δὲ ὀλίγων καὶ ἀνήβων,
 παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ τὸ τελευταῖον ἐμαντοῦ·
 τῇ γὰρ αὐτῇ ἐμπειρίᾳ χρώμενον, καὶ τοὺς πολλοὺς
 καὶ τὸν ἕνα, καὶ δημοσιεύοντα καὶ κατ' οἰκίας ἐργολα- 2
 βούντα, καὶ ἐπὶ ξένης ὄντα καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα, καὶ
 κατὰ τὴν αὐτὴν εὐβουλίαν καὶ τῇ ἀρχῇ καλῶς καὶ τῇ
 ἰδιωτεῖᾳ ἔστι χρῆσθαι. τί οὖν διοίσει μοι, εἰ μὴ ἄρξω
 ἀλλὰ ἰδιωτεύσω; ἀλλ' οὐδὲ ἔξουσίαν ἔξεις εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ἰδίαν. οὐδὲ γὰρ νῦν εἰς τὸ θεσμοφόριον ἔξου- 3
 σίαν ἔχω, οὐδὲ γυναῖκες εἰς τὸ τοῦ Ἐνναλίου, οὐδ'
 εἰς τὰ ἄβατα ἔξομεν. ἀλλ' εἰ ἐπὶ τούτῳ ἄχθοιτό τις,

οὐκ ἂν παιδαριώδης εἴη; οὐδὲ εἰς τὸ γυμνάσιον ἐνίοτε ἐξουσίαν ἔχω, ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς τὸ βαλανεῖον ἠλειψάμην τῇ αὐτῇ παλαιστρικήν χρώμενος ἢ καὶ πρὸ τοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ. οὕτω καὶ δεῦρο ἄβατον ἠγγησά-
 5 μενος τὴν ἰδίαν μεταβὰς ἀλλαχοῦ κατοικῶ. οὐκ οὖν ἀκλήρημά τι καὶ ὄνειδος ἐμόν, εἰ μετὰ πονηρῶν οἰκῶ; δύνάμαι δὲ μεταβὰς ὥσπερ ἐξ ἑτέρας νεῶς εἰς ἑτέραν ὁμοίως εὐπλοεῖν, οὕτως ἐξ ἑτέρας πόλεως εἰς ἑτέραν πόλιν ὁμοίως εὐδαιμονεῖν. ἢ ἐμόν ὄνειδος,
 10 ἀλλ' οὐ τῶν ἐμὲ ἐκβαλλόντων ἐπιεικῆ καὶ δίκαιον ὄντα; οὐκ ἀηδῶς Φιλήμων ἠγωνισμένου γάρ ποτε αὐτοῦ καὶ ἀπηλλαχότος ἀστείως, συναντῶντές τινες "ὡς εὐήμερηκας" ἔφασαν "Φιλήμον" "ὕμεῖς μὲν οὖν" φησὶν "οἴεσθε οὕτως τεθραυμένοι· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀεὶ
 15 ἀγαθὸς ὢν διατελῶ." τί οὖν; ὑπὸ χειρόνων φυγαδεύεσθαι οὐ παροινία; σὺ δ' ἂν ἐβούλου, φησὶν, ὑπὸ καλῶν καὶ ἀγαθῶν; ἢ οὐχ οὕτω μὲν σὸν ἐγκλημα; οὐθένα γὰρ ἀγνωμόνως καὶ ἀδίκως ἄνδρες ἀγαθοὶ φυγαδεύουσιν· οὐ γὰρ ἂν ἦσαν δίκαιοι. πα-
 20 ρευδοκιμεῖσθαι οὖν ὑπὸ τῶν τοιούτων καὶ χειροτονία καὶ ψήφῳ οὐκ ὄνειδος; οὐ σὸν γε, ἀλλὰ τῶν τούτους χειροτονοῦντων καὶ ψηφοφορῶντων· ὥσπερ εἰ τὸν ἀριστον ἰατρὸν ἀφέντες φαρμακοπώλην εἴλοντο, καὶ τούτῳ τὸ δημόσιον ἔργον ἐνεχείρισαν, πότρεα τοῦ
 25 ἰατροῦ εἴπας ἂν ὄνειδος καὶ ἀκλήρημα τοῦτο, ἢ τῶν ἐλομένων; ἀλλὰ τοῦτό γε εὐρεθῆναι τὴν πατρίδα μοχθηρὰν καὶ ἀχάριστον οὕσαν, εἰς ἣν πολλά τις ἐπόνησε, πῶς οὐκ ἀκλήρημα; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτο ἀκλήρημα, ἀλλ' οὐκ εἰ δεῖ εἰπεῖν οὕτως εὐκλήρημα,
 30 τὸ γινῶναι ποία τις πρότερον μὴ εἰδότα; ἀλλ' εἰ μὲν τὴν γυναῖκα ἦσθου πονηρὰν καὶ ἐπίβουλον οὕσαν, πρότερον μὴ εἰδῶς ἂν ἔσχες χάριν, καὶ εἰ τὸν οἰκέτην

δραπέτην καὶ κλέπτην, ἵνα φυλάττη· εἰ δὲ τὴν πατρίδα
 πονηρὰν καὶ ἀχάριστον ἦσθου, ἀκληρεῖν ἠγήση, ἀλλ' οὐ
 χάριν ἔξεις; ἀλλ' ὅμως μέγα μοι δοκεῖ τὸ ἐν ἧ' ἐγένετό
 τις καὶ ἐτράφη, καὶ ἐν ταύτῃ καταγενέσθαι. πότερον
 καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐν ἧ' ἐτράφη καὶ ἐγένου, ἐν ταύτῃ κατα- 5
 γενέσθαι, κἂν ἧ' σαπρὰ καὶ φέουσα καὶ καταπίπτουσα;
 καὶ ἐν νηὶ ἐν ἧ' ἐγένου καὶ ἐκ παιδίου ἐπλεῖς, ἐνταῦθα
 κἂν ἀκάτιον ἦ, οὐδ' εἰ κωπηλατοῦντα ἀπορρήγνυσθαι
 δέοι, εἰς τὴν εἰκόσορον μεταβάντα ἀσφαλῶς καὶ ἀκό-
 πως; καὶ ὄνειδίζουσι μὲν ὅτι Κύπριος, ὅτι Μυκόνιος, 10
 ἢ ὅτι Βελβινήτης· ὅμως δὲ μέγα τι φασὶ τὸ ἐν ἧ' ἐγέν-
 νετό τις καὶ ἐτράφη, ἐν ταύτῃ καταβιῶναι, καὶ τὰς
 πλείους μὲν ἐξώλεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐνοικοῦν-
 τας ἀσεβεῖς, μέγα δὲ καὶ προσηγὲς τὴν πατρίδα,
 ὡς περὶ καὶ αὐτή. ἀλλὰ καὶ ὅτι μέτοικος· ὄνειδίζουσι 15
 δὲ πολλοὶ λέγοντες "μέτοικε". "σὺ δ' ἐγγενὴς ὦν τήνδε
 δουλώσας ἔχεις." καὶ Κάδμον μὲν τὸν κτίστην Θηβῶν
 θαναμάζει, ἐμὲ δ' εἰ μὴ πολίτης, ὄνειδίζει. καὶ Ἡρα-
 κλέα μὲν ὡς ἄριστον ἄνδρα γεγονότα ἐπαινοῦμεν· τὸ
 δὲ μέτοικον εἶναι ὄνειδος ἠγοῦμεθα. Ἡρακλῆς δ' ἐξ 20
 Ἄργους ἐκπεσὼν Θήβαις κατῴκει. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 οὐδὲν τῶν τοιούτων ὄνειδος ἠγοῦνται· ἀλλὰ τὸν μὲν
 μετασχόντα τῆς ἀγωγῆς καὶ ἐμμείναντα, κἂν ξένος
 κἂν ἐξ εἰλωτος, ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις τιμῶσι· τὸν δὲ
 μὴ ἐμμείναντα κἂν ἐξ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, εἰς τοὺς 25
 εἰλωτας ἀποστέλλουσι, καὶ τῆς πολιτείας ὁ τοιοῦτος
 οὐ μετέχει. ἀλλὰ τό γε ἐν τῇ ἰδίᾳ μὴ ἐξεῖναι ταφῆναι,
 πῶς οὐκ ὄνειδος; καὶ πῶς μέλλει τοῦτο ὄνειδος εἶναι
 ὃ τοῖς ἀρίστοις πολλάκις συνέβη; ἢ τίς τιμὴ αὕτη ἢ
 τις τοῖς κακίστοις περιγίνεται; καὶ Σωκράτην μὲν 30
 ἐπαινοῦσιν, ὅταν ἐπιλαμβανόμενος Ἀθηναίων λέγη·
 οἱ μὲν γὰρ στρατηγοὶ ἐφ' οἷς καλλωπίζονται ὑπερό-

ριοι τεθαμμένοι εἰσί, τὰ δὲ ὄνειδῃ τῆς δημοκρατίας
 ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὲν ἐπὶ
 ξένης ταφῆναι ὄνειδος, τὸ δ' ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις
 τίμιον. τί δὲ καὶ διαφέρειν ἂν δόξαι ἐπὶ ξένης τα-
 5 φῆναι ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ· οὐκ ἀηδῶς γάρ τις τῶν Ἀττικῶν
 φυγάδων λοιδορουμένου τινὸς αὐτῷ καὶ λέγοντος
 "ἀλλ' οὐδὲ ταφήσῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀσεβεῖς
 Ἀθηναίων ἐν τῇ Μεγαρικῇ," "ὥσπερ μὲν οὖν" ἔφη
 "οἱ εὐσεβεῖς Μεγαρέων ἐν τῇ Μεγαρικῇ." τί γὰρ τὸ
 10 διάφορον; ἢ οὐ πανταχόθεν, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος,
 ἴση καὶ ὁμοία ἢ εἰς ἄθου ὁδός; ἢ τὴν ἀρχὴν εἰ μὴ
 ταφήσῃ, τί σοι μέλει; ἀλλ' ἢ περὶ ταφῆς ἀγωνία, φη-
 σὶν ὁ Βίων, πολλὰς τραγωδίας ἐποίησεν. ὥσπερ καὶ
 ὁ Πολυνείκης ἐντέλλεται

15 θάψον δέ μ' ὦ τεκοῦσα, καὶ σὺ σύγγονε,
 ἐν γῆ πατρῴᾳ, καὶ πόλιν θυμουμένην
 παρηγορεῖτον, ὡς τοσόνδε γοῦν τύχῃ
 χθονὸς πατρῴας, κεί δόμους ἀπώλεσα.

εἰ δὲ μὴ τύχοις χθονὸς πατρῴας, ἀλλ' ἐπὶ ξένης τα-
 20 φείης, τί ἔσται τὸ διάφορον; ἢ ἐκ Θηβῶν μόνον εἰς
 ἄθου ὁ Χάρων πορθμεύει;

καὶ γῆς φίλης ὄχθοισι κρυφθῆναι τάφῳ.

εἰ δὲ μὴ κρυφθείης, ἀλλ' ἄταφος, τί τὸ δυσχερές; ἢ
 τί διαφέρει ὑπὸ πυρὸς κατακαυθῆναι ἢ ὑπὸ κυγὸς
 25 καταβρωθῆναι ἢ ἐπάνω τῆς γῆς ὄντα ὑπὸ κοράκων ἢ
 κατορυχθέντα ὑπὸ σκωλήκων;

συνάρμοσον δέ μου βλέφαρα τῇ σῇ χειρὶ
 μῆτερ.

ἂν δὲ μὴ συναρμόσῃ σου, ἀλλὰ βλέπων καὶ κεχηγῶς
 30 ἀποθάνῃς, τί ἔσται τὸ χαλεπόν; ἢ καὶ τῶν ἐν τῇ θα-

λάττη καὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνησκόντων συναρ-
 μόξει τις; ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ταῦτα παιδιὰ τις ἡμετέρα
 εἶναι. καὶ ἡμεῖς μὲν καὶ ἰδεῖν καὶ ἄψασθαι ὀκνοῦμεν,
 οἱ δὲ σκελετεύσαντες ἐνδον ἔχουσιν ὡς καλόν τι καὶ
 ἐνέχυρα τοὺς νεκροὺς λαμβάνουσιν. οὕτως ἀντέστρα- 5
 πται τῷ ἡμετέρῳ ὁ ἐκεῖνων τύπος.

9 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι οὐ κακὸν ἡ φυγή.
 Φυγάδος δέ τινος ὄδυρομένου ὅτι φεύγει, οὕτω
 πως παρεμυθήσατο αὐτόν. φυγὴν γάρ, ἔφη, πῶς ἄν
 τις μὴ ἀνόητος ὦν βαρύνοιτο; ἦτις ὕδατος μὲν καὶ 10
 γῆς καὶ ἀέρος, ἔτι δὲ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον,
 οὐκ ἀπειργεῖ ἡμᾶς οὐδαμῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἀνθρώπων
 ὁμίλιας· ἀπανταχοῦ γὰρ καὶ πάντη τούτων μετουσία
 ἐστίν. εἰ δὲ μέρους τινὸς τῆς γῆς ἀφαιρούμεθα καὶ
 τινῶν ἀνθρώπων συνουσίας, τί τοῦτο δεινόν; οὐδὲ 15
 γὰρ οἴκοι ὄντες ἀπάση τῇ γῇ ἐχρώμεθα οὐδὲ ἀνθρώ-
 ποῖς ἄπασι συνῆμεν· τοῖς μέντοι φίλοις καὶ νῦν συν-
 εἴημεν ἄν, τοῖς γε ἀληθινοῖς καὶ ὦν προσήκει ποιει-
 σθαί τινα λόγον· οὐ γὰρ ἄν οὗτοι προδοῖεν ποτὲ
 ἡμᾶς οὐδὲ ἐγκαταλίποιν· εἰ δὲ τινες πλαστοὶ καὶ 20
 οὐκ ἀληθινοὶ φίλοι εἰσὶ, τούτων ἀπηλλάχθαι κρεῖττον
 ἢ συνεῖναι αὐτοῖς. τί δ'; οὐχὶ κοινὴ πατρίς ἀνθρώ-
 πων ἀπάντων ὁ κόσμος ἐστίν, ὥσπερ ἡξίου Σωκρά-
 τῆς; ὥστε οὐδὲ φεύγειν τῇ γε ἀληθείᾳ τὴν πατρίδα
 νομιστέον, ἄν ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν ἐνθα ἔφυς τε καὶ 25
 ἐτρώφης, πόλεως δὲ μόνον ἐστερησθαί τινος, ἄλλως
 τε καὶ ἀξιοῖς τις εἶναι ἐπιεικῆς. ὁ γὰρ τοιοῦτος χω-
 ρίον μὲν οὐδὲν οὔτε τιμᾶ οὔτ' ἀτιμάζει οὕτως ὡς εὐ-
 δαιμονίας αἰτιον, αὐτὸς δὲ ἐν αὐτῷ τίθεται τὸ πᾶν
 καὶ νομίζει εἶναι πολίτης τῆς τοῦ Διὸς πόλεως, ἢ 30
 συνέστηκεν ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεῶν. σύμφωνα δὲ
 τούτοις λέγει καὶ Εὐριπίδης ἐν οἷς φησίν

ἅπας μὲν ἀῆρ ἀετῶ περάσιμος,
ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πατρὶς.

ὣσπερ οὖν εἴ τις ἐν τῇ πατρίδι ὦν, καὶ ἑτέραν οἰκίαν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ ἑτέχθη, δεινοπαθολίῃ διὰ τοῦτο
5 καὶ ὀδύροιο, μάταιος ἂν εἴη καὶ καταγέλαστος· οὕτω καὶ ὅστις ἑτέραν πόλιν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ τυγχάνει γε-
γονῶς, συμφορὰν ἡγείται, ὁ τοιοῦτος εἰκότως ἂν ἄφρων νομίζοιο καὶ ἀνόητος. καὶ μὴν πρὸς γε τὴν ἐπιμέλειαν τὴν ἑαυτῶν καὶ πρὸς κτῆσιν ἀρετῆς πῶς
10 ἂν τὸ φεύγειν ἐνίσταιο; ὁπότε γε μήτε μαθήσεως μήτε ἀσκήσεως καὶ ὦν χρῆ ἐργεταί τις διὰ τὴν φυ-
γὴν. πῶς μὲν οὖν οὐκ ἂν ἡ φυγὴ καὶ συνεργοίη πρὸς τὸ τοιοῦτον, παρέχουσά γε σχολὴν καὶ ἐξουσίαν τοῦ
15 μανθάνειν τε τὰ καλὰ καὶ πράττειν μᾶλλον ἢ πρό-
τερον, ἄτε μήθ' ὑπὸ πατρίδος τῆς δοκούσης περιελ-
κομένοις εἰς ὑπηρεσίας πολιτικὰς, μήτε ὑπὸ φίλων τῶν δοκούντων ἢ συγγενῶν ἐνοχλουμένοις, οἳ τινες ἐμποδίσαι δεινοὶ καὶ ἀποσπάσαι τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω ὀρμῆς; ἤδη δὲ τισὶ καὶ παντάπασιν τὸ φεύγειν συνή-
20 νεγκεν, ὣσπερ Διογένης, ὃς ἐκ μὲν ἰδιώτου φιλόσο-
φος ἐγένετο φυγῶν, ἀντὶ δὲ τοῦ καθῆσθαι εἰς Σινώ-
πην διέτριψεν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀσκήσει δὲ τῇ πρὸς ἀρετὴν τῶν φιλοσόφων διήνεγκεν. ἄλλοις δὲ γε κα-
κῶς τὸ σῶμα διακειμένοις ὑπὸ μαλακίας καὶ τρυφῆς
25 ἔρρωσεν ἡ φυγὴ, βιασθεῖσιν ἀνδρικώτερον διαιτᾶ-
σθαι· καὶ ἴσμεν τινὰς χρονίων νοσημάτων ἐν τῷ φεύγειν ἀπολυθέντας, ὣσπερ ἀμέλει Σπαρτιατικὸς οὗτος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἀπὸ πολλοῦ ἔχων τὸ πλευ-
ρὸν κακῶς κακ τούτου πολλᾶκις νοσῶν, διὰ τὴν
30 φυγὴν ἐπειδὴ ἐπαύσατο τρυφῶν, ἐπαύσατο καὶ νο-
σηλευόμενος. ἄλλους δὲ γε τῶν ἀβροδιαίτων ποδά-
γρας ἀπολυθῆναί φασι, πάνν δὲ κατατεινομένους

πρότερον ὑπὸ τούτου τοῦ πάθους, οὓς ἡ φυγὴ σκληρότερον διαιτᾶσθαι συνεθίσασα κατ' αὐτὸ τοῦτο ὑγιεῖς γενέσθαι παρεσκεύασεν. οὕτως ἄρα πρὸς τὸ διακεῖσθαι κρεῖττον αὐτοὺς ἑαυτῶν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν συνεργεῖ μᾶλλον ἢ ἀντιπράττει ἡ φυγὴ. 5

ἀλλ' οὐδ' ἀπορεῖν τῶν ἀναγκαίων πάντως ὑπάρχει τοῖς φεύγουσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἀργοὶ καὶ ἀμήχανοι καὶ οὐχ οἷοί τε ἀνδρίζεσθαι, οὗτοι μὲν κἂν τῇ πατρίδι ὄντες ἀποροῦσιν ὡς τὸ πολὺ καὶ ἀμηχανοῦσιν· οἱ δὲ γεννικοὶ καὶ φιλόπονοι καὶ συνετοί, κἂν ὅποι 10 ποτὲ ἔλθωσιν, εὐποροῦσι καὶ διάγουσιν ἀνευδεῶς· καὶ γὰρ οὐδὲ δεόμεθα πολλῶν, ἂν μὴ βουλώμεθα τρυφᾶν,

ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνον,
Δήμητρος ἀκτιῆς πώματός θ' ὑδρηχόου, 15
ἄπερ πάρεστι καὶ πέφυχ' ἡμᾶς τρέφειν;

ἐγὼ δὲ τοὺς γε λόγου ἀξίους ἄνδρας οὐ τῶν ἀναγκαιοτάτων μόνον πρὸς τὸν βίον ῥαδίως ἂν εὐπορεῖν ἔξω τῆς οἰκίας ὄντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ περιποιήσασθαι χρήματα πολλάκις. ὁ γοῦν Ὀδυσσεύς, παντὸς 20 φυγάδος ὡς ἂν τις εἴποι ἀθλιώτερον διακειόμενος, καὶ μόνος ὢν καὶ γυμνὸς καὶ ναυαγός, ὅμως ἀφικόμενος εἰς ἀνθρώπους ἀγνώτας τοὺς Φαίακας ἐδυνήθη χρηματίσασθαι ἀφθόνηως. Θεμιστοκλῆς δ' ἐπεὶ ἐφευγεν οἰκοθεν, οὐ παρὰ μὴ φίλους μόνον ἀλλὰ καὶ 25 παρὰ πολεμίους καὶ βαρβάρους ἐλθὼν [τοὺς Πέρσας], τρεῖς ἔλαβε πόλεις δῶρον, Μυοῦντα καὶ Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον, ὥστ' ἀπὸ τούτων βιοῦν. Δίων δὲ ὁ Συρακόσιος, ἀφαιρεθεὶς ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου τὴν οὐσίαν πᾶσαν ὅτ' ἐξέπιπτε τῆς πατρίδος, 30 οὕτως ἐν τῇ φυγῇ χρημάτων εὐπόρησεν ὥστε καὶ ξε-

νικὸν θρέψαι στρατεύμα, μεθ' οὗ ἦλθεν ἐπὶ Σικελίαν
καὶ ἤλευθέρωσεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τυράννου. τίς ἂν
οὖν εὖ φρονῶν, εἰς ταῦτ' ἀφορῶν, ἔτι τὴν φυγὴν
ἀπορίας αἰτίαν εἶναι πᾶσι τοῖς φεύγουσιν ὑπολαμβάν-
5 νοι; ἀλλ' οὐδὲ κακοδοξεῖν πάντως ἀνάγκη τοὺς φεύ-
γοντας διὰ τὴν φυγὴν, γνωρίζου γε πᾶσιν ὄντος, ὅτι
καὶ δίκαιαι πολλαὶ δικάζονται κακῶς, καὶ ἐκβάλλονται
πολλοὶ τῆς πατρίδος ἀδίκως, καὶ ὅτι ἤδη τινὲς ἄνδρες
ἀγαθοὶ ὄντες ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν· ὥσπερ
10 Ἀθήνηθεν μὲν Ἀριστείδης ὁ δίκαιος, ἐξ Ἐφέσου δὲ
Ἐρμόδωρος, ἐφ' ᾧ καὶ Ἡράκλειτος ὅτι ἐφυγεν ἠβη-
δὸν ἐκέλευεν Ἐφεσίους ἀπάγξασθαι. ἐνιοὶ δέ γε καὶ
ἐνδοξότατοι φεύγοντες ἐγένοντο, καθάπερ Διογένης
ὁ Σινωπεὺς καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὁ μετὰ
15 Κύρου στρατεύσας ἐπ' Ἀρταξέρξην· καὶ ἄλλους ἂν
τις ἔχοι βουλόμενος λέγειν πολλοὺς. καίτοι πῶς ἂν
εἴη τοῦτο κακοδοξίας αἰτιον, ἐν ᾧ τινὲς ἐνδοξότεροι
γεγόνασιν ἢ πρότερον ἦσαν;

νῆ Δί', ἀλλ' Εὐριπίδης φησὶν ἐλευθερίας στέρε-
20 σθαι τοὺς φυγάδας, ἐπεὶ καὶ παρρησίας. πεποιήκει
γὰρ τὴν μὲν Ἰοκάστην πυνθανομένην Πολυνείκους
τοῦ υἱέως, τίνα δυσχερῆ τῷ φεύγοντί ἐστιν· ὃ δ'
ἀποκρίνεται ὅτι

Ἐν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν,

25 ἢ δ' αὖ πρὸς αὐτὸν

δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

ἐγὼ δὲ φαίην ἂν πρὸς τὸν Εὐριπίδην ὅτι, ᾧ Εὐρι-
πίδῃ, τοῦτο μὲν ὀρθῶς ὑπολαμβάνεις, ὡς δούλου
ἐστὶν ἅ φρονεῖ μὴ λέγειν, ὅταν γε δέῃ λέγειν· οὐ
30 γὰρ ἀεὶ καὶ πανταχοῦ καὶ πρὸς ὄντινον ἢ λεκτέον ἅ

φρονούμεν. ἐκείνο δὲ οὗ μοι δοκεῖς εὖ εἰρηκέναι, τὸ μὴ μετεῖναι τοῖς φεύγουσι παρρησίας, εἴπερ παρρησία σοι δοκεῖ τὸ μὴ σιγᾶν ἢ φρονῶν τυγχάνει τις. οὐ γὰρ οἱ φεύγοντες ὀκνοῦσι λέγειν ἢ φρονούσιν, ἀλλ' οἱ δεδιότες μὴ ἐκ τοῦ εἰπεῖν γένηται αὐτοῖς πό- 5 νος ἢ θάνατος ἢ ζημία ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. τοῦτο δὲ τὸ δέος, μὰ Δία, οὐχ ἢ φυγὴ ποιεῖ. πολλοῖς γὰρ ὑπάρχει καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι ὄντων, μᾶλλον δὲ τοῖς πλείστοις, τὰ δοκοῦντα δεινὰ δεδιέναι. ὁ δὲ ἀνδρεῖος οὐδὲν ἤττον φυγὰς ὢν ἢπερ οἴκοι θαρρεῖ πρὸς ἅπαν- 10 τα τὰ τοιαῦτα, διὸ καὶ λέγει ἢ φρονεῖ θαρρῶν οὐδὲν μᾶλλον ὅταν ἢ μὴ φυγὰς, ἢ ὅταν φεύγων τύχηται ταῦτα μὲν πρὸς Εὐριπίδην εἴποι τις ἄν· σὺ δ' εἰπέ μοι, ὦ ἑταῖρε, ὅτε Διογένης φεύγων ἦν Ἀθήνησιν, ἢ ὅτε πραθεῖς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον, 15 ἄρα τότε πλείω παρρησίαν ἄλλος τις ἐπεδειξάτο Διογένηος ἢ Ἀθηναῖος ἢ Κορίνθιος; τί δ'; ἐλευθεριώτερος ἄλλος τις ἢ Διογένης τῶν τότε ἀνθρώπων ἦν; ὅς καὶ Ξενιάδου τοῦ πριαμένου αὐτὸν ὡς δεσπότης δούλου ἤρχε. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; ἀλλ' ἐγὼ 20 σοι οὐ δοκῶ εἶναι φυγὰς; ἄρ' οὖν ἐστέρημαι παρρησίας; ἄρα ἀφήρημαι τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἢ φρονῶ λέγειν; ἤδη δέ με εἶδες ἢ σὺ ἢ ἕτερος ὑποπτήσονται τῷ ὅτι φεύγω; ἢ χειρὸν ἔχειν τὰ πράγματα νομίζοντα νῦν ἢ πρότερον; ἀλλ' οὐδὲ μὰ Δία λυπούμενον ἢ 25 ἀδυμοῦντα διὰ τὴν φυγὴν φαίης ἂν ἑωρακέναι με. καὶ γὰρ εἰ τὴν πατρίδα τις ἡμᾶς ἀφήρηται, τό γε δύνασθαι φέρειν φυγὴν οὐκ ἀφήρηται.

οἷς δὲ λογισμοῖς χρῶμαι πρὸς ἑμαυτὸν ὥστε μὴ ἄχθεσθαι τῇ φυγῇ, τούτους καὶ πρὸς σὲ εἴποισι' ἄν. 30 δοκεῖ μοι ἢ φυγὴ στερίσκειν μὲν ἀνθρώπους οὐ πάντως οὐδ' ὢν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ἀγαθῶν, καθάπερ

ἄρτι ἐδείκνυον. εἰ δ' οὖν καὶ στειροῖσσι ἢ τινὸς ἢ
 πάντων τούτων, τῶν γε ἀληθῶς ἀγαθῶν οὐ στε-
 ρίσκει· οὔτε γὰρ ἀνδρίαν ἢ δικαιοσύνην ὁ φεύγων
 5 ἔχειν κωλύεται διὸ φεύγει, οὔτε σωφροσύνην ἢ φρό-
 νησιν, οὔδ' ἀρετὴν ἄλλην ἠντινοῦν, αἶ παροῦσαι τε
 κοσμεῖν καὶ ὠφελεῖν πεφύκασι τὸν ἄνθρωπον καὶ
 ἐπαινετὸν ἀποφαίνειν καὶ εὐκλεῆ, ἀποῦσαι τε βλά-
 πτειν καὶ κατασιχύνειν κακὸν ἀποφαίνουσαι καὶ
 ἀκλεῆ. τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων, εἰ μὲν ἀγαθὸς εἶ
 10 οὗτος καὶ τὰς ἀρετὰς ἔχεις, οὐκ ἂν σε βλάπτοι ἢ φυ-
 γῇ οὐδ' ἂν ταπεινώῃ, παρόντων γε τῶν ὠφελεῖν
 καὶ ἐπαίρειν μάλιστα δυναμένων· εἰ δὲ τυγχάνεις
 κακὸς ὢν, ἢ κακία σε βλάπτει καὶ οὐχ ἢ φυγῇ· καὶ
 τὴν γε λύπην ἢ κακία σοι ἐπάγει οὐχ ἢ φυγῇ· διὸ
 15 ταύτης ἀπολυθῆναι δεῖ σε σπεύδειν μᾶλλον ἢ τῆς
 φυγῆς. ταῦτα καὶ πρὸς ἑμαυτὸν ἔλεγον αἰεὶ καὶ πρὸς
 σὲ λέγω νῦν. σὺ δ', ἂν σωφρονῆς, οὐ τὴν φυγῆν
 δεινὸν ἠγήσῃ εἶναι, ἣν γε φέρουσιν ἕτεροι εὐπετῶς,
 τὴν δὲ κακίαν, ἧς ἐνούσης ἄθλιος πᾶς ὅστις ἂν ἔχη
 20 αὐτήν. καὶ γὰρ δὴ δυοῖν ἀνάγκη τὸ ἕτερον, ἢ ἀδίκως
 ἢ δικαίως σε φεύγειν· εἰ μὲν δὴ δικαίως, πῶς ποτε
 ὀρθὸν ἢ προσῆκον ἄχθεσθαι τοῖς δικαίοις; εἰ δ' ἀδί-
 κως, τῶν ἐξελασάντων τοῦτ' ἂν εἴη κακόν, οὐχ ἡμέ-
 τερον· εἶπερ νῆ Δία τὸ μὲν ἀδικεῖν θεομισέστατόν
 25 ἔστιν, ὅπερ ἐκείνοις συμβέβηκε· τὸ δ' ἀδικεῖσθαι,
 ὅπερ συμβέβηκεν ἡμῖν, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀν-
 θρώποις τοῖς ἐπιεικέσιν ἐπικουρίας ἄλλ' οὐχὶ μίσους
 ἄξιον εἶναι ὑπείληπται.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ. ΜΑ.

1 Εὐριπίδου Ἴνοι.

Ἴστα δὲ μηδεὶς ταῦθ' ἄσιγαῖσθαι χρεῶν.
 μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαῖον λέπας
 πρήσειεν ἄν τις· κἂν πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
 πύθονται ἄν ἄστοι πάντες, ὧν κρύπτειν χρεῶν.

5

2 Ἀναξανδρίδου.

Ὅστις λόγους παρακαταθήκην γὰρ λαβὼν
 ἐξεῖπεν, ἄδικός ἐστιν ἢ ἀκρατής ἄγαν·
 ὁ μὲν διὰ κέρδος, ἄδικος· ὁ δὲ τούτου δίχα,
 ἀκρατής· ἴσως δέ γ' εἰσὶν ἀμφοτέροι κακοί.

10

3 Σοφοκλέους.

Μῆ μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείλης ἔπος·
 κληῖθρον γὰρ οὐδέν· ὡς δ' ἂν εὐπετέες λάβοις,
 γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διεύχεται.

15

4 Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεάδαις.

Μῆ πάντ' ἐρεύνα, πολλὰ καὶ λαθεῖν καλόν.

5 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι ῥᾶον ἂν τις διάπυρον ἄν-
 θρακα ἐπὶ τῆς γλώττης κατάσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.

20

6 Εὐριπίδου.

Εὐριπίδης, ὄνειδίζοντος αὐτῷ τινὸς ὅτι τὸ στόμα
 δυσῶδες ἦν, "πολλὰ γάρ" εἶπεν "αὐτῷ ἀπόρρητα
 ἐγκατεσάπη."

7 Περιάνδρου.

Δόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰς μὴ ποιῶ.

25

8 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς [παρά τινος] τί δυσκολώ-

τατόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ, εἶπε "τὸ σιωπᾶν ἢ μὴ δεῖ
λαλεῖν."

9 Πυθαγόρου.

Ἄείσω συννετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

5 10 Ἴσοκράτους ἐκ τοῦ πρὸς Δημόνικον (†).

Μᾶλλον τήρει τὰς τῶν λόγων ἢ τὰς τῶν χρημά-
των παρακαταθήκας· δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
τρόπον ὄρκου πιστότερον φαίνεσθαι παρεχομένους.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΟΛΗΣ. ΜΒ.

101 Μενάνδρου Βοιωτίας.

Οὐ δεῖ διαβολῆς καταφρονεῖν, οὐδ' ἂν σφόδρ' ἢ
ψευδῆς· ἐπίσταντ' ἀξάνειν αὐτήν τινες,
δι' οὓς φυλάττεσθαι τὰ τοιαῦτ' ὀρθῶς ἔχει.

2 Κλεάνθους.

15 Κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἔστι πω.

λάθρα γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον
μῖσος ἀναπλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν αἰτιον.

3 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ἄναξ, διαβολαὶ δεινὸν ἀνθρώποις κακόν.

20 ἄγλωσσία δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνήρ
δίκαια λέξας, ἤσσον εὐγλώσσου φέρει.

4 Μενάνδρου.

Οὐδὲν διαβολῆς ἔστιν ἐπιπονώτερον.

τὴν ἐν ἐτέρῳ γὰρ κειμένην ἁμαρτίαν

25 εἰς μέμψιν ἰδίαν αὐτὸν ἐπάναγκες λαβεῖν.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δοκεῖν διαβολὴν ἔσχε μείζω τοῦ ποιεῖν.

6 *Μενάνδρου.*

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἤτοι πονηρὸς αὐτὸς ἐστὶ τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.

7 *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (4).* 5

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, κἂν ψευδεῖς ᾖσιν. οἱ
γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν
δόξαν ἀποβλέπουσι.

8 *Δημοσθένους.*

Διαβολὴ καιρῶ μὲν ἰσχυρὰν ἀπεργάζεται τοῖς¹⁰
ἀκούουσι τὴν ὑπόληψιν, χρόνῳ δὲ πάντων ἀσθενε-
στέρα γίνεται.

9 *Θουκυδίδου (VI, 41).*

Διαβολὰς οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν πρὸς ἀλλήλους
οὔτε ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι. 15

10 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν.*

Ἰππίας φησὶν ὅτι δεινὸν ἐστὶν ἢ διαβολία, οὔτως
ὀνομάζων, ὅτι οὐδὲ τιμωρία τις γέγραπται κατ' αὐ-
τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ τῶν κλεπτῶν· καίτοι ἄρι-
στον ὃν κτῆμα τὴν φιλίαν κλέπτουσιν, ὥστε ἢ ὕβρις²⁰
κακουῆργος οὔσα, δικαιότερα ἐστὶ τῆς διαβολῆς, διὰ
τὸ μὴ ἀφανῆς εἶναι.

11 *Ῥηγίνου ἐκ τοῦ περὶ φιλίας.*

Πολλοὶ γοῦν ἤδη μελίζω κακὰ πεπόνθασιν ὑπὸ
τῶν διαβολῶν ἢ τῶν πολεμίων, καὶ πολλοὶ ἤδη μελίζω²⁵
ἠδίκηνται ὑπὸ τῆς τῶν ὄτων ἀσθενείας ἢ ὑπὸ τῆς
τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς.

12 *Δίωνος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ.*

Ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ μάλιστα ὠφελοῦντος οἴ-

κίαν· εἶη δ' ἂν τοῦτο ἐπιτίμησις διαβολῆς. διαβολὴ γὰρ κακὸν τὸ ὀξύτατον καὶ ἐπιβουλότατον.

13 Πελοπίδου.

Πελοπίδας, ἀνδρείου στρατιώτου διαβληθέντος αὐτῷ, ὡς βλασφημησάντος αὐτόν, "ἐγὼ τὰ μὲν ἔργα" ἔφη "αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα."

14 Ἐπικτήτου.

Διαβολὰς . . . ἄνδρα τοιοῦτον εἰς προκλήσεις αἰσχροῦς. τὸ γὰρ "ἐλεγεῖν" καὶ τὸ "προσταχθεῖς" ταῦτα πάντα ἔρρωται μὲν, τὸ δ' ἄνδρὸς ἀρετῆς πρέπον οὐκ ἔχει.

15 Τὸ νικᾶν τὰ τοιαῦτα, φέρει τινὰ αἰσχύνην τοῖς διαβληθεῖσιν, ἃ μὴδὲ δοκεῖν ἔδει.

16 Ἡροδότου Ἱστορίας ζ (10, 7).

15 Διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μὲν εἰσιν οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος· ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων ἀδικεῖ, οὐ παρεόντος κατηγορέων· ὁ δὲ ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθη· ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου, τάδε ἐν αὐτοῖς ἀδικεῖται, διαβληθεῖς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ νομισθεῖς πρὸς τοῦ ἑτέρου κακὸς εἶναι.

17 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἀλώσεως.

Πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. ΜΓ.

21 Εὐριπίδου Φοίνισσαι (1015).

Εἰ γὰρ λαβῶν ἕκαστος ὃ τι δύναιτό τις χρηστὸν διέλθοι τοῦτο κεῖς κοινὸν φέροι

πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἔλασσόνων
πειρώμεναι τὸ λοιπὸν εὐτυχοῦεν ἂν.

2 Εὐριπίδου Φαέθοντι.

Ἐν τοῖσι μωροῖς τοῦτ' ἐγὼ κρίνω βροτῶν,
ὅστις πατήρ ἂν παισὶ μὴ φρονουῖσιν εὖ
ἦ καὶ πόλιταις παραδίδωσ' ἐξουσίαν.

5

3 Ναῦν τοι μὲ ἄγκυρ' οὐδαμῶς σῶζειν φιλεῖ
ὡς τρεῖς ἀφέντι, προστάτης θ' ἀπλοῦς πόλει
σφαλερός, ὑπὼν δὲ κἄλλος οὐ κακὸν πέλει.

4 Εὐριπίδου Φορίξω.

Αἱ γὰρ πόλεις εἰς ἄνδρες, οὐκ ἐρημιά.

10

5 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γὰρ ποτ' ἂν γένοιτ' ἂν ἀσφαλῆς πόλις,
ἐν ἣ τὰ μὲν δίκαια καὶ τὰ σῶφρονα
λάγδην πατεῖται, κωτίλος δ' ἀνὴρ λαβὼν
πανοῦργα χειροῖν κέντρα κηδεύει πόλιν.

15

6 Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.

Κοῦκ οἶδ' ὅ τι χρὴ πρὸς ταῦτα λέγειν,
ὅταν οἱ τ' ἀγαθοὶ πρὸς τῶν ἀγενῶν
κατανικῶνται,
ποία πόλις ἂν τὰδ' ἐνέγκοι;

20

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἐριφύλη.

Ὅπου δὲ μὴ τᾶριστ' ἐλευθέρως λέγειν
ἔξεστι, νικᾷ δ' ἐν πόλει τὰ χεῖρονα,
ἀμαρτίαι σφάλλουσι τὴν σωτηρίαν.

25

8 Βίωνος Βουκολικά.

Μηδὲ λίπης μ' ἀγέραστον, ἐπεὶ χῶ Φοῖβος
ἀείδειν
μισθὸν ἔδωκε· τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρέσσονα ποιεῖ.

9 *Εὐπόλιδος.*

Καὶ μὴν ἐγὼ πολλῶν παρόντων οὐκ ἔχω τί λέξω,
 οὕτω σφόδρ' ἀλγῶ τὴν πολιτείαν ὄρων παρ' ὑμῖν.
 ἡμεῖς γὰρ οὐχ οὕτω τέως ῥηκοῦμεν, ᾧ γέροντες,
 5 ἀλλ' ἦσαν ἡμῖν τῇ πόλει πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ
 ἐκ τῶν μεγίστων οἰκιστῶν, πλούτῳ γένει τε πρῶτοι,
 οἷς ὡσπερ εἰ θεοῖσιν ἠνυχοῦμεσθα· καὶ γὰρ ἦσαν.
 ᾧστ' ἀσφαλῶς ἐπράττομεν· νυνὶ δ' ὅποι τύχοιμεν,
 στρατευόμεσθ' αἰρούμενοι καθάρματα στρατηγούς.

10 *Εὐριπίδου Ἰκετίδων (238).*

Τρεῖς γὰρ πολιτῶν μερίδες· οἱ μὲν ὄλβιοι,
 ἀνωφελεῖς τε πλειόνων τ' ἐρῶσ' αἰεὶ.
 οἱ δ' οὐκ ἔχοντες καὶ σπανίζοντες βίου,
 15 δεινοί, νέμοντες τῷ φθόνῳ πλεον μέρος,
 εἰς τοὺς ἔχοντας κέντρ' ἀφιαῖσιν κακὰ
 γλώσση πονηρῶν προστατῶν φηλούμενοι.
 τριῶν δὲ μοιρῶν ἡ μέση σώζει πόλιν,
 κόσμον φυλάσσουσ' ὄντιν' ἂν δόξη πόλει.

11 *Σοφοκλέους.*

20 Ὅπου γὰρ οἱ φύσαντες ἠσσωῶνται τέκνων,
 οὐκ ἔστιν αὕτη σωφρόνων ἀνδρῶν πόλις.

12 *Εὐριπίδου Αὔγη.*

Δεινὴ πόλις νοσοῦσ' ἀνευρίσκειν κακά.

13 *Τοῦ αὐτοῦ.*

25 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
 ἡρῆν γὰρ τύχας μὲν τὰς μάτην πλανωμένας
 μηδὲν δύνασθαι, τὰ μφανῆ δ' ὑψηλ' ἄγειν,
 ὅστις κατ' ἰσχὺν πρῶτος ὀνομάζετο,
 ἢ τόξα πάλλων ἢ μάχη δορὸς σθένων,
 30 τοῦτον τυραννεῖν τῶν κακίωνων ἐχρῆν.

14 *Σοφοκλέους Αἰαντι (1071).*

Καίτοι κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς ἄνδρα δημότην
μηδὲν δικαιοῦν τῶν ἐφροσώτων κλύειν.

οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς
φέρουσιτ' ἄν, ἐνθα μὴ παρεστήκει δέος·
οὔτ' ἂν στρατός γε σωφρόνως ἄρχοιτ' ἔτι,
μηδὲν φόβου πρόβλημα μηδ' αἰδοῦς ἔχων.

15 Μενάνδρου Ἐπιμπραμένη.

Τρία γάρ ἐστι, δέσποτα,
δι' ὧν ἅπαντα γίγνεται, ἢ κατὰ τοὺς νόμους,
ἢ ταῖς ἀνάγκαις, ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινί.

16 Εὐριπίδου Φοίνικι.

Ἄλλ' οὔ ποτ' αὐτὸς ἀμπλακῶν ἄλλον βροτὸν
παραινέσαιμ' ἂν παισὶ προσθεῖναι κράτη,
πρὶν ἂν κατ' ὄσσων τυγχάνῃ μέλας σκότος...
εἰ χρὴ διελθεῖν πρὸς τέκνων νικώμενον.

17 Σοφοκλῆς Αἴαντι (1081).

Ὅπου δ' ὑβρίζειν δρᾶν θ' ἄβούλεται παρῆ,
ταύτην νόμιξε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ
ἐξ οὐρίας δραμοῦσαν εἰς βυθὸν πεσεῖν.
ἀλλ' ἐστάτω μοι καὶ δέος τι καίριον.
καὶ μὴ δοκῶμεν δρωῶντες ἂν ἠδώμεθα,
οὐκ ἀντιτίσειν αὐτίς ἂν λυπώμεθα·
ἔρπει παραλλάξ ταῦτα.

18 Σοφοκλῆς Αἴαντι (157).

Πρὸς γὰρ τὸν ἔχουθ' ὁ φθόνος ἔρπει,
καίτοι σμικροὶ μεγάλων χωρὶς
σφαλερὸν πύργου ὄψμα πέλονται.
μετὰ γὰρ μεγάλων βαιὸς ἄριστ' ἂν,
καὶ μέγας ὀρθοῖθ' ὑπὸ μικροτέρων.
ἀλλ' οὐ δυνατὸν τοὺς ἀνοήτους
τούτων γνώμας προδιδάσκειν.

19 *Εὐριπίδου Ἐκάβη* (306).

Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ᾖ ἀνήρ
μηδὲν φέρεται τῶν κακίωνων πλέον.

5 20 *Εὐριπίδου Αἰόλω*.

Δοκεῖτ' ἂν οἰκεῖν γαῖαν, εἰ πένης ἅπας
λαὸς πολιτεύοιτο πλουσίων ἄτερ;
οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά·
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς.

10 ἂ μὴ γὰρ ἔστι τῷ πένητι, πλούσιος
δίδωσ'· ἂ δ' οἱ πλουτοῦντες οὐ κεκτήμεθα,
τοῖσιν πένησι χρώμενοι θηρώμεθα.

21 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνη*.

Οἰκεῖος ἀνθρώποισι γίγνεσθαι φιλεῖ
15 πόλεμος ἐν ἀστοῖς, ἣν διχαστατῆ πόλις.

22 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης*.

Ἄτρεκεια δ' ἄριστον ἀνδρὸς ἐν πόλει δικαίου
πέλει.

23 *Μενάνδρου*.

20 Κοινὸν ἀγαθὸν τοῦτ' ἔστι χρηστὸς εὐτυχῶν.

24 *Μενάνδρου*.

Τὸ καλῶς ἔχον που κρείττον ἐστὶ καὶ νόμον.

25 *Σοφοκλέους*.

Νόμοις ἔπασθαι τοῖσιν ἐγχώροις καλόν.

25 26 *Τοῦ αὐτοῦ* (Ant. 672).

Ἄναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν.

27 *Ἡνιόχου*.

Ἐγὼ δ' ὄνομα τὸ μὲν καθ' ἐκάστην αὐτίκα
λέξω· συνάπασαι δ' εἰσὶ παντοδαπαὶ πόλεις,

αἱ νῦν ἀνοηταίνουσι πολὺν ἤδη χρόνον.
 τάχ' ἄν τις ὑποκρούσειεν ὅτι ποτ' ἐνθάδε
 νῦν εἰσι κἀνέροιτο, παρ' ἐμοῦ πεύσεται·
 τὸ χωρίον μὲν γὰρ τόδ' ἐστὶ πᾶν κύκλω
 Ὀλυμπία, τῆνδ' δὲ τὴν σκηνὴν ἐκεῖ
 σκηνὴν ὄραν θεωρικὴν νομίζετε.
 εἶεν· τί οὖν ἐνταῦθα δρωσιν αἱ πόλεις;
 ἐλευθέρῳ ἀφίκοντο θύσουσαι ποτε,
 ὅτε τῶν φόρων ἐγένοντ' ἐλεύθεραι σχεδόν.
 κᾶπειτ' ἀπ' ἐκείνης τῆς θυσίας διέφθορεν
 αὐτὰς ξενίζουσ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
 ἀβουλία κατέχουσα πολὺν ἤδη χρόνον.
 γυναῖκε δ' αὐτὰς δύο ταραττετόν τινε
 αἰεὶ συνοῦσαι, δημοκρατία θατέρᾳ
 ὄνομ' ἐστί, τῇ δ' ἀριστοκρατία θατέρᾳ,
 δι' ἧς πεπαρφηκάσιν ἤδη πολλάκις.

28 Ἀριστοφάνους (Ran. 739).

Τῶν πολιτῶν θ' οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώ-
 φρονας

ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλοὺς τε κἀγαθοὺς, 20
 καὶ τραφέντας ἐν παλαιστρα καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ,
 προυγελοῦμεν· τοῖς δὲ χαλκοῖς καὶ ξένοις καὶ πυρ-
 ραῖς,

καὶ πονηροῖς καὶ πονηρῶν, εἰς ἅπαντα χρώμεθα
 ὑστάτοις ἀφιγμένοισιν, οἷσιν ἢ πόλις πρὸ τοῦ 25
 οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκῆ ῥαδίως ἐχρήσατ' ἄν.
 ἀλλὰ καὶ νῦν, ὧ' νόητοι, μεταβαλόντες τοὺς τρόπους
 χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὐθις· καὶ κατορθώσασι γὰρ
 εὖλογον, κἄν τι σφάλῃ, ἐξ ἀξίου γὰρ τοῦ ξύλου,
 ἦν τι καὶ πάσχητε, πάσχειν τοῖς σοφοῖς δοκῆσετε. 30

29 Εὐριπίδου (Suppl. 312).

Παῦσαι· τὸ μὲν γὰρ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις
τοῦτ' ἐστ', ὅταν τις τοὺς νόμους σώξῃ καλῶς.

30 Μενάνδρου.

Εἶπερ τὸν ἀδικοῦντ' ἀσμένως ἡμύνετο
5 ἕκαστος ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο,
ἴσως νομίζων ἴδιον εἶναι τὸ γεγονὸς
ἀδίκημα, καὶ συνέπραττον ἀλλήλοις πικρῶς,
οὐκ ἂν ἐπιπλεον τὸ κακὸν ἡμῖν ἠϋξέτο
τὸ τῶν πονηρῶν· ἀλλὰ παρατηρούμενοι
10 καὶ τυγχάνοντες ἤς ἔδει τιμωρίας,
ἦτοι σπάνιοι σφόδρ' ἂν ἦσαν ἢ πεπαυμένοι.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔργον ἐστὶ Φανία,
μακρὰν συνήθειαν βραχεὶ λῦσαι χρόνῳ.

15 32 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 55).

Τὸν γὰρ τὴν ἰδίαν οἰκίαν κακῶς οἰκήσαντα, καὶ
τὰ κοινὰ τῆς πόλεως παραπλησίως ἠγήσατο δια-
θήσειν.

33 Δημοκρίτου.

20 Ὁ νόμος βούλεται μὲν εὐεργετέειν βίον ἀνθρώ-
πων· δύναται δὲ ὅταν αὐτοὶ βούλωνται [εὖ] πά-
σχειν· τοῖσι γὰρ πειθομένοισι τὴν ἰδίην ἀρετὴν ἐν-
δείκνυται.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Στάσις ἐμφύλιος ἐς ἑκάτερα κακόν· καὶ γὰρ νι-
κέουσι καὶ ἡσσωμένοισι ὁμοίη φθορῇ.

35 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 537).

Πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας λαβομένη μεγά-
λας ἀπεργάζεται συμφοράς.

36 Δημοσθένους ἐκ τοῦ κατ' Ἀνδροτίωνος (p. 613).

Τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι δεῖ τὸ τῆς πόλεως ἦθος μιμῆσθαι, καὶ σώζειν ἡμῖν τοὺς τοιούτους, ὧς Ἀθηναῖοι, προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς οἷός περ οὗτος. ὡς (ἐκεῖνο εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δὲ ἐρῶ) ὁποίους τινὰς ἂν φαίνησθε ἀγαπῶντες καὶ σώζοντες, τούτοις ὅμοιοι δόξετε εἶναι.

37 Ξενοφῶντος ἐν δ' (6, 12) Σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων. 10

Βασιλείας δὲ καὶ τυραννίδας ἀρχὰς μὲν ἀμφοτέρων ἡγεῖτο εἶναι, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἐνόμιζε. τὴν μὲν γὰρ ἐκόντων τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῶν πόλεων ἀρχὴν βασιλείαν ἡγεῖτο· τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' ὅπως ὁ ἀρχῶν βούλοιο τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, ταύτην μὲν τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δὲ ἐκ τιμημάτων, πλουτοκρατίαν· ὅπου δ' ἐκ πάντων, δημοκρατίαν. 20

38 Ἡροδότου ἱστορίας ε' (78).

Δηλοὶ δὲ οὐ καθ' ἐν μῶνον ἀλλὰ πανταχῇ ἡ ἰσηγορίη ὡς ἔστι χρῆμα σπουδαίου.

39 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας ε' (27).

Φιλέει δὲ πως προσημαίνειν, εὖτ' ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ πόλει ἢ ἔθνει ἕσσεσθαι.

40 Δημοκρίτου.

Ἀπὸ ὁμοιοῦς τὰ μεγάλα ἔργα, καὶ ταῖσι πόλισι τοὺς πολέμους δυνατὸν κατεργάζεσθαι, ἄλλως δ' οὐ.

41 Πολυαίνου ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου.
 Οὐ γὰρ ἄγνωστὸς ὡς ἐν τοῖς κοινοῖς, καὶ τούλαχιστόν τις παρέλθεται, ἀφορμὴ τῆς τῶν πλειόνων ἀπωλείας γίνεται.

5 42 Δημοκρίτου.

Ἡ ἐν δημοκρατίῃ πενήτη τῆς παρὰ τοῖσι δυναστικῇσι καλεομένης εὐδαιμονίας τοσοῦτόν ἐστι αἰρετωτέρη, ὁκόσον ἐλευθερίῃ δουλείῃς.

43 Τὰ κατὰ τὴν πόλιν χρεῶν τῶν λοιπῶν μέγιστα
 10 ἠγέεσθαι ὅπως ἄξεται εὖ, μήτε φιλονεικέοντα παρὰ τὸ ἐπιεικὲς μήτε ἰσχὺν ἑωυτῷ περιτιθέμενον παρὰ τὸ χρηστὸν τὸ τοῦ ξυνοῦ. πόλις γὰρ εὖ ἀγομένη μεγίστη ὄρθωσις ἐστι, καὶ ἐν τούτῳ πάντα ἐνι, καὶ τούτου σωζομένου πάντα σώζεται, καὶ τούτου διαφθειρομέ-
 15 νου τὰ πάντα διαφθείρεται.

44 Τοῖσι χρηστοῖσι οὐ ξυμφέρον ἀμελέοντας τῶν ἑωυτῶν ἄλλα πρήσσειν· τὰ γὰρ ἴδια κακῶς [ἂν] ἔσχεν. εἰ δὲ ἀμελείτο τῶν δημοσίων, κακῶς ἀκούειν γίνεται, καὶ ἦν μηδὲν μήτε κλέπτῃ μήτε ἀδικῃ· ἐπεὶ καὶ [μὴ]
 20 ἀμελέοντι ἢ ἀδικέοντι κίνδυνος κακῶς ἀκούειν καὶ δὴ καὶ παθεῖν τι. ἀνάγκη δὲ ἀμαρτάνειν, ξυγγινώσκεσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους οὐκ εὐπετέες.

45 Οἱ κακοὶ ἰόντες ἐς τὰς τιμὰς, ὁκόσῳ ἂν μᾶλλον ἀνάξιοι ἴοντες ἴωσι, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀνακηδέες γί-
 25 νονται καὶ ἀφροσύνης καὶ θράσεος πίμπλονται.

46 Ὅταν οἱ δυνάμενοι τοῖσι μὴ ἔχουσι καὶ προτελέειν τολμῶσι καὶ ὑπουργέειν καὶ χαρίζεσθαι, ἐν τούτῳ ἤδη καὶ τὸ οἰκτεῖρειν ἔνεστι, καὶ τὸ μὴ ἐρήμους εἶναι, καὶ τὸ δταίρους γίνεσθαι, καὶ τὸ ἀμύνειν ἀλλή-

λοισι, και τοὺς πολιήτας ὁμονόους εἶναι, και ἄλλα ἀγαθὰ ἄσσα οὐδεὶς ἂν δύναίτο καταλέξει.

47 Σωκράτους.

Τῆς εὐτυχίας ὡσπερ πολιτικῆς ὁμιλίας κοινὴν εἶναι δεῖ τοῖς ἀξίοις τὴν ἀπόλαυσιν. 5

48 Ὁρκος τῶν Ἀθήνησιν ἐφήβων.

Οὐ καταισχυνῶ ὄπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ και ὑπὲρ ἱερῶν και ὑπὲρ ὀσίων και μόνος και μετὰ πολλῶν τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ και 10 ἀρεῖω ὄσης ἂν παραδέξωμαι· και εὐηκοήσω τῶν ἀεικρινόντων ἐμφρόνως, και τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι και οὓς τινας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως· και ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθῃται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ και 15 μόνος και μετὰ πάντων· και ἱερά τὰ πάτρια τιμήσω. Ἱστορες θεοὶ τούτων.

49 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Καθόλου δὲ ᾤοντο δεῖν ὑπολαμβάνειν μηδὲν εἶ- 20 ναι μείζον κακὸν ἀναρχίας· οὐ γὰρ πεφυκέναι τὸν ἄνθρωπον διασώζεσθαι μηθενὸς ἐπιστάτοῦντος. περὶ δὲ ἀρχόντων και ἀρχομένων οὕτως ἐφρόνου· τοὺς μὲν γὰρ ἄρχοντας ἐφασκον οὐ μόνον ἐπιστήμονας ἀλλὰ και φιλανθρώπους· δεῖν εἶναι· και τοὺς ἀρχομένους 25 οὐ μόνον πειθηλίους ἀλλὰ και φιλάρχοντας. ἐπιμελητέον δὲ πάσης ἡλικίας ἡγοῦντο, και τοὺς μὲν παῖδας ἐν γράμμασι και τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ἀσκεῖσθαι· τοὺς δὲ νεανίσκους τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσί τε και νόμοις γυμνάζεσθαι· τοὺς δὲ ἄνδρας ταῖς πράξεσί τε και δη- 30 μοσίαις λειτουργίαις προσέχειν· τοὺς δὲ πρεσβύτας

ἐνθυμήσεσι καὶ κριτηρίοις καὶ συμβουλίαις δεῖν ἐνα-
 ναστρέφεσθαι μετὰ πάσης ἐπιστήμης ὑπελάμβανον,
 ὅπως μήτε οἱ παῖδες νηπιάζοιεν, μήτε οἱ νεανίσκοι
 παιδαριεύοιντο, μήτε οἱ ἄνδρες νεανιεύοιντο, μήτε
 5 οἱ γέροντες παραφρονοῖεν. δεῖν δὲ ἔφασκον εὐθύς ἐκ
 παίδων καὶ τὴν τροφήν τεταγμένως προσφέρεισθαι,
 διδάσκοντες ὡς ἡ μὲν τάξις καὶ συμμετρία καλὴ καὶ
 σύμφορος, ἡ δ' ἀταξία καὶ ἀσυμμετρία αἰσχρὰ τε καὶ
 ἀσύμφορος.

10 50 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολι-
 τείας (I, 14).

Ἵτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα ὑπὸ τοῦ
 ἀρχομένου. εἰ δὲ ἰσχύσουσιν οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ
 ἐν ταῖς πόλεσιν, ὀλίγιστον χρόνον ἡ ἀρχὴ ἔσται τοῦ
 15 δήμου. διὰ ταῦτα τοὺς μὲν χρηστοὺς ἀτιμοῦσι καὶ
 χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελαύνουσι καὶ ἀποκτείνουσι,
 τοὺς δὲ πονηροὺς αὖξουσι.

51 Ἐν ταυτῷ (II, 20).

Δημοκρατίαν δ' ἐγὼ αὐτῷ μὲν τῷ δήμῳ συγγι-
 20 νώσκω. ἑαυτὸν μὲν γὰρ εὖ ποιεῖν πάντη συγγνώμη
 ἔστιν· ὅστις δὲ μὴ ᾧν τοῦ δήμου εἴλετο ἐν δημοκρα-
 τουμένῃ πόλει οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ὀλιγαρχουμένῃ, ἀδι-
 κεῖν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω ὅτι μᾶλλον οἷόν τε δια-
 λαθεῖν κακῷ ὄντι ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἢ ἐν ὀλι-
 25 γαρχουμένῃ.

52 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (II p. 71).

Ἔστι τοίνυν νῆ Δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὐρη-
 μένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον
 χαρακώματα καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ τᾶλλα ὅσα
 30 τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν ἔστιν ἅπαντα χειροποιητὰ
 καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται· ἐν δέ τι κοινὸν ἢ

φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριοιον, ὃ πᾶσι μὲν ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριοιον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σώξητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. 5

53 Ἐκ τοῦ Πολυάλνου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων.

Πρὸς μὲν δὴ τὸ μικρὸν τέλος, φημ' ἔγωγε, ἀλλὰ τὸ ἔθος μέγα. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὐ περὶ τῆς ποσότητος, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου· καὶ πρόδηλον ὡς αἰετὰ πο-10 νηρὰ τῶν ἔθῶν ἄρχεται μὲν ἀπὸ μικρῶν, ἀμελούμενα δὲ ἰσχὺν μείζω λαμβάνει.

54 Θουκυδίδου (I, 71).

Νῦν δέ, ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιοτρόπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δὲ 15 ὡσπερ τέχνης αἰετὰ ἐπιγιγνώμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχασούση μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα· πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἵεναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ.

55 Ἐκ τοῦ Πολυάλνου ὑπὲρ Μακεδόνων. 20

Οὐκ εἰδὼς ὅτι πᾶν τὸ νεωτεριζόμενον ἐν ταῖς πολιτείαις ἀρχὴ δυνάμεως μείζονος γίνεται· ἄνδρας δὲ γεωργοὺς οὐκ ὄξεια τῶν κοινῶν ἀδικημάτων αἰσθησις εἰσέρχεται.

56 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (77) δημηγο-25 ρίας Ἀθηναίων.

Ἐπὶ τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο· ἢ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰετὰ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις.

57 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 20). 30

Αί γὰρ ἰδῖαι ἐχθραὶ πολλὰ πάνυ τῶν κοινῶν ἐπα-
νορθοῦσι.

58 Θουκυδίδου ἱστορίας τρίτης (37) δημη-
γορίας Κλέωνος.

5 Πάντων δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἦμιν μηδὲν
καθίστησιν, ὧν ἂν δόξη πέρι· μηδὲ γνωσόμεθα, ὅτι
χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένῃ πόλις κρείστων
ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις· ἀμαθία τε μετὰ σω-
φροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας.

10 59 Ἐν ταυτῷ.

Οἷτε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυν-
ετωτέρους, ὧς ἐπιτοπλεῖστον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς
πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλου-
ται φαίνεσθαι, τῶν τε ἀεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν
15 περιγίγνεσθαι, ὧς ἐν ἄλλοις μείζουσιν οὐκ ἂν δηλώ-
σοντες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ
σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δὲ ἀπιστοῦντες τῇ ἐαυτῶν
ξυνέσει, ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιούσιν εἶναι,
ἀδυνατώτεροι δὲ τὸν τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμφεσθαι
20 λόγον· κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ Ἰσου μᾶλλον ἢ ἀγω-
νισταί, διορθοῦνται τὰ πλείω.

60 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλίππικῶν (IV
p. 132).

Τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν
25 ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν εἰς τὸ μήτ' ἄρχειν βίᾳ βούλεσθαι
μηδενός, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ
καὶ νόμοις ἐξ Ἰσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν
μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι'
ἴτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι· οἱ
30 τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυνα-
στειῶν ἐπιθυμοῦντες, κερρατήκασι πανταχοῦ.

61 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) ἐκ τῆς δημογυρίας Νικίου.

Νομίζω ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας πρόηται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' αὐτὸν βούλοιοτο 5 ὀρθοῦσθαι.

62 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 29).

Ὅμολογοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία. διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαί τοῖς 10 τρόποις τῶν ἐφεσθηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.

63 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (291 c).

Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν ἡμῖν ἀρχῶν ἐστὶ μία; Ναι. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἶποι τις ἂν, οἶμαι, 15 τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν; Πῶς δ' οὐ; Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἢ τοῦ πλήθους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα; Καὶ πάνυ γε. Τρεῖς δ' οὐσαι, μῶν οὐ πέντε τρόπον τινὰ γίνονται, δύο' ἐξ αὐτῶν ἄλλα πρὸς ἑαυταῖς ὀνόματα τίκτουςαι; Ποῖα 20 δὴ; Πρὸς τὸ βίαιόν που καὶ ἐκούσιον ἀποσκοποῦντες νῦν, καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον καὶ νόμον καὶ ἀνομίαν ἐν αὐταῖς γιγνόμενα, διπλῆν ἑκατέραν τοῖν δυοῖν διαιροῦντες, μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν, ὡς δύο παρεχομένην εἶδη, δυοῖν ὀνόμασιν, τὸ μὲν τυ- 25 ραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῇ; Τί μὴν; Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν, ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία; Καὶ πάνυ γε. Δημοκρατίας γε μὴν, ἔάν τ' οὖν βιαίως ἔαν τε ἐκούσιως τῶν τὰς οὐσίας ἔχόντων τὸ πλήθος ἀρχῆ, καὶ ἔαν τε τοὺς νόμους ἀκριβῶς 30

φυλάττον ἐάν τε καὶ μὴ, πάντως τοῦνομα οὐδεὶς αὐ-
τῆς εἴωθε μεταλλάττειν; Ἀληθῆ.

64 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Κριτίου ἢ Ἀτλαντ
κοῦ (p. 110 a).

5 Δέγω δὲ ταῦτα τεκμαιρόμενος, ὅτι Κέκροπός τε
καὶ Ἐρεχθίδεωσ καὶ Ἐριχθονίου καὶ Ἐρυσίχθογος, τῶν
τε ἄλλων τὰ πλεῖστα ὅσαπερ καὶ Θησέωσ τῶν ἄνω
περὶ τῶν ὀνομάτων ἐκάστων ἀπομνημονεύεται, τού-
των ἐκείνους τὰ πολλὰ ἐπονομάζοντας τοὺς ἱερέας
10 Σόλων ἔφη τὸν τότε διηγείσθαι πόλεμον, καὶ τὰ τῶν
γυναικῶν κατὰ ταῦτα, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆσ θεοῦ σχῆμα
καὶ ἄγαλμα, ὡσ κοινὰ τότε ἦν ἐπιτηδεύματα ταῖσ τε
γυναιξὶ καὶ τοῖσ ἀνδράσι τὰ περὶ τὸν πόλεμον, οὕτω
κατ' ἐκείνον τὸν νόμον ὠπλισμένην τὴν θεὸν ἀνάθη-
15 μα θείναι τοῖσ τότε, ἐνδειγμα ὅτι πάνθ' ὅσα ξύννομα
ξῶα θήλεα καὶ ὅσα ἄρρενα τὴν προσήκουσαν ἀρε-
τὴν ἐκάστω γένει πᾶν κοινῆ δυνατὸν ἐπιτηδεύειν
πέφυκε.

65 Ἴσοκράτους Νικοκλῆσ ἢ Κύπριοι (5).

20 * Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτειῶν, ἐντεῦθεν γὰρ ὑπο-
τιθέμενος ἠρξάμην, οἶμαι πᾶσι δεινότατον μὲν εἶναι
τὸ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι τοὺσ χρηστοὺσ καὶ τοὺσ πο-
νηροὺσ, δικαιοτάτον δὲ τὸ διορθώσασθαι περὶ τού-
των, καὶ μὴ τοὺσ ἀνομοίους τῶν ὁμοίων τυγχάνειν,
25 ἄλλὰ καὶ πράττειν καὶ τιμᾶσθαι κατὰ τὴν ἀξίαν
[ἐκάστους].

66 Θουκυδίδου (VI, 39) δημηγορίας Ἀλκι-
βιάδου.

Ἐγὼ δὲ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὀνομά-
30 σθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος· ἐπειτα φύλακασ μὲν ἀρί-
στουσ εἶναι χρημάτων τοὺσ πλουσίους, βουλευῶσαι δ'

ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνητούς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρος καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖ· ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δὲ ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ σύμπαν 5 ἀφελομένη ἔχει.

67 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (Cherson. p. 107).

Οὐδέ γε μοι δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολιτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, μὴ τὸ φᾶστον ἅπαντας λέγειν. ἐπ' ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται· ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προσάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἵν' ὑμῶν 15 ἕκαστος, ὡς Ἀθηναῖοι, τοῦτο γινῶ καὶ εἰδῆ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν φαστῶνη καὶ φραθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίῳις βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, οὐκ εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κερφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπαντᾷ.

68 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (IV p. 142).^ο 20

Ὡσπερ τοίνυν ἐνὸς ἡμῶν ἑκάστου τις ἔστι γονεύς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινὸς δεῖ τοὺς γονεάς τοὺς σύμπαντας ἠγεῖσθαι, καὶ προσήκειν τούτους, οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι· ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενοῦς 25 ὄντες ἐνδεεῖς περιφορθήσονται.

69 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (IV p. 142).

Δεῖ γάρ, ὡς Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοισ τῆς πολιτείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν εὐπόρους, εἰς μὲν τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καὶ ὑπὲρ τούτου 30 τοῦ μὴ δεδοικότητας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ

τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ ἡ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη
5 σώζεται.

70 Θουκυδίδου δημηγορίας Εὐφῆμου
(VI, 85).

Ἄνδρὶ δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρον, οὐδ' οἰκείον ὅ τι μὴ πιστόν·
10 πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖν ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίνεσθαι.

71 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (2).

Ὅμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
15 καὶ μοχθηρῶ δύναμιν.

72 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί συνέχει τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἐφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τιμωρία.

20 73 Χαριλάου (Plut. Mor. p. 189 f.).

Χαρίλαος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους ὀλίγους ὁ Λυκούργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς ὀλίγοις χρωμένους λόγοις μὴ πολλῶν δεῖσθαι νόμων.

74 Ἡροδότου ἱστῳρίας β' (c. 35).

25 Ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῆσιν ὁδοῖσιν ἐπιλέγοντες ὡς τὰ μὲν αἰσχρὰ ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ ποιέειν χρεῶν, τὰ δὲ μὴ αἰσχρὰ ἀναφανδόν.

75 Ξενοφῶντος ἐν ἁ' (2, 10) ἀπομνημονευμάτων.

30 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκούντας καὶ νο-

μίζοντας Ικανούς ἔσεσθαι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἤμιστα γίνεσθαι βιαίους, εἰδόμενος ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσσεστιν ἔχθρα καὶ κίνδυνος, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας τὰ αὐτὰ γίνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες 5 μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὡς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκ οὖν οὐ τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἀνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ συμμαχῶν ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν 10 νάμενος οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἠγούτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ φονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἤμιστα συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναι τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον ἢ ζῶντι πειθομένῳ χρῆσθαι;

76 Σόλωνος.

15

Σόλων ἐκείνην εἶπεν ἄριστα τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι, ἐν ἣ τούτους ἀγαθοὺς ἄνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν ἣ τούτους κακοὺς ἀμύνεσθαι.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Σόλων ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα 20 ἐν πόλει εἶπεν, εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.

78 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐκ ἀποτίθεται τὴν ἀρχὴν εἶπεν, ὅτι τῷ κατ' ἀνάγκην ἄρχοντι καὶ τὸ 25 ἐκουσίως ἀποστῆναι κίνδυνον φέρεται.

79 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας εἶπεν εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα 30 λεθρον.

30

80 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἰσχυροτάτη τῶν πό-
λεων εἶπεν "ἡ ἄνδρας ἔχουσα ἀγαθοῦς."

81 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἀνομεῖται πόλις "ἐν ἧ"
ἔφη "οἱ ἄρχοντες μεθ' ἑταιρείας καθίστανται."

82 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίς ἀρίστη πόλις "ἐν ἧ" ἔφη
"πλεῖστα ἀρετῆς ἄθλα."

10 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία πόλις ἄριστα οἰκεῖται
εἶπεν "ἡ μετὰ νόμου ζῶσα καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπεξ-
ιωῦσα."

84 Πυθαγόρας τῶν πόλεων ἐκείνην εἶπεν ἀρίστην
15 τὴν ἄνδρας ἀγαθοῦς ἔχουσαν.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ
καθιστάναι εἶπεν "οἷτινες ἐκ παίδων καλῶς ἤχθησαν,
καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθόντες μὴ γεγόνασι προδόται τῆς
20 αὐτῶν ἡλικίας λήμματος χάριν."

86 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιτα-
φίου (238 c).

Πολιτεία γὰρ ἀνατροφὴ ἀνθρώπων ἐστὶ καλὴ μὲν
ἀγαθῶν, μὴ καλὴ δὲ κακῶν.

25 87 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 569),

Κἀκεῖνο ἐκλογίσασθε, ὅτι ἐὰν μὲν τὰς διαφρεὰς
ὀλίγοις καὶ ἀξίοις κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς
ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς· ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ
καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς
30 φύσεις διαφθερεῖτε.

88 Ζήνωνος.

Ζήνων ἔφη δεῖν τὰς πόλεις κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν οἰκούντων ἀρεταῖς.

89 Σόλωνος.

Σόλων πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦντο ἐρωτηθεὶς ἔειπεν, ἔὰν οἱ μὲν πολλοὶ τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις.

90 Θουκυδίδου ἐκ τοῦ ἐπιταφίου (II, 46).

Ἄθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν. 10

91 Ἀρκεσίλαου.

Ἀρκεσίλαος ἔλεγεν, ὥσπερ ὅπου φάρμακα πολλὰ καὶ ἰατροὶ πολλοί, ἐνταῦθα νόσοι πλείσται, οὕτω δὲ καὶ ὅπου νόμοι πλείστοι, ἐκεῖ καὶ ἀδικίαν εἶναι μερίστην. 15

92 Ἰπποδάμου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ πολιτείας.

Φαμί δ' ἐγὼν ἐς μοίρας τρεῖς διεστιάσθαι τὴν σύμπασαν πολιτείαν· καὶ μίαν μὲν εἶμεν μοῖραν τῶν ἀρετῶν κυβερνώντων τὰ κοινά, δευτέραν δὲ τῶν δυνάμει, τρίταν δὲ τῶν ἐκπλαρώσει καὶ χοραγίᾳ τῶν ἀναγκαίων. ὀνομαίνω δὲ τὸ μὲν πρῶτον πλάθος βουλευτικόν, τὸ δὲ δεύτερον ἐπίκουρον, τὸ δὲ τρίτον βάνανυσον. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἐλευθέραν βιοτὰν ἔχόντων οἰκῆα φαμί εἶμεν, τὸ δὲ τρίτον τῶν βιοπόνων· καὶ τὸ μὲν βουλευτικὸν ἄριστον εἶμεν, τὸ δὲ βάνανυσον χερῆον, τὸ δ' ἐπίκουρον μέσον. καὶ τὸ μὲν βουλευτικὸν ἄρχεν δεῖ, τὸ δὲ βάνανυσον ἄρχεσθαι, τὸ δὲ ἐπίκουρον καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι. τὸ μὲν γὰρ καὶ τί δεῖ πράττειν προβουλεύει, τὸ δ' ἐπίκουρον τῷ μὲν 30

προπολεμὲν ἄρχει τῷ βαναύσῳ παντός, τῷ δὲ προβου-
λεύεσθαι ἄρχεται.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Τουτᾶν δὲ τᾶν μοιρᾶν ἐκάστα πάλιν ἐς τρία τέ-
5 τακται. τῷ τε γὰρ βουλευτικῷ μέρος τὸ μὲν ἐστὶ
πρόεδρον, τὸ δὲ ἀρχοντικόν, τὸ δὲ κοινοβουλευτικόν·
πρόεδρον μὲν τὸ προσυνηδρευθὺν καὶ τὸ προβουλεύο-
μενον περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ὕστερον ἐπαναφέ-
ρον ἐπὶ τὴν βουλάν· ἀρχοντικόν δὲ τὸ ἦτοι ἄρχον ἢ
10 γεγενναμένον ἀρχοντικόν· κοινοβουλευτικόν δὲ τὸ
ἄλλο πλᾶθος τὸ παραδεχόμενον τὰ προσυνηδρευμένα
καὶ ἐπιψαφίζόμενον καὶ ἐπικυροῦν τὰ ἐπὶ κρί-
σει. ὡς δ' ἀπλῶς εἶπεν, δεῖ τῶς μὲν προέδρως ἐπὶ
τὸ κοινοβουλευτικόν ἀναφέρειν, τὸ δὲ κοινοβουλευ-
15 τικόν διὰ τῶν στραταγῶν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τῷ ἐπικούρῳ καὶ τῷ δυναμικῷ μέρος τὸ
μὲν τι ἐστὶν ἀρχοντικόν, τὸ δὲ προμαχατικόν, τὸ δὲ
λοιπὸν καὶ πλῆθον μέρος ἀγελαῖον καὶ στρατιωτικόν·
ἀρχοντικόν μὲν ὧν ἐστίν, ἐξ ὧν στρατοπεδάρχαι καὶ
20 ταξιάρχαι καὶ λοχαγοὶ καὶ πρόμαχοι καθίστανται καὶ
καθόλω πάντες οἱ ἀγεμονίαν ἔχοντες· προμαχατικόν
δὲ τὸ τῶν ἀνδρικωτάτων καὶ θυμικωτάτων καὶ τολ-
ματικωτάτων πᾶν γένος, ἀγελαῖον δὲ καὶ στρατιωτι-
κὸν τὸ λοιπὸν πλᾶθος. τῷ δὲ βαναύσῳ καὶ βιοπονα-
25 τικῷ τὸ μὲν ἐστὶ γεωπόνου καὶ περὶ τὴν κατεργασίαν
τᾶς χώρας κατασχολεύμενον, τὸ δὲ τεχνατικὸν ὄργανα
καὶ ἐπιμαχανάματα τοῖς τῷ βίῳ πράγμασιν ἐκποριζό-
μενον, τὸ δὲ μεταβατικὸν καὶ ἐμπορικόν, ὃ τὰ μὲν
ἐν τᾷ πόλει περιουσιάζοντα ἐπὶ τὴν ξένην διάγεται,
30 τὰ δὲ ἀπὸ τᾶς ξένης ἐς τὴν πόλιν. τὰ μὲν ὧν συ-
στάματα τᾶς πολιτικᾶς κοινωνίας διὰ τοσούτων καὶ

τοιῶνδε μερέων συντέτακται· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ ἀρ-
μογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν ῥητέον.

ἔπει δὲ πᾶσα πολιτικὰ κοινωνία λύρα παντέλει
ποτέοικε, τῷ ἔξαρτύσιός τε δέεσθαι καὶ συναρμογᾶς
καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαφᾶς τινος καὶ προσχράσιος μω- 5
σικᾶς· περὶ μὲν ὧν ἔξαρτύσιος πολιτείας ἐκ τίνων
καὶ πόσων συνέστακεν, εἰρηταί μοι καὶ ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν· περὶ δὲ συναρμογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν
πειρασοῦμαι νῦν λέγειν. φησὶ δὲ ἔγωγε τρισὶ τού-
τοις συναρμόζεσθαι τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν, λόγοις 10
ἐπιταδεύμασιν ἐθῶν νόμοις, καὶ διὰ τριῶν τούτων
παιδεύεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ σπουδαιότερον γίνε-
σθαι. τοὶ μὲν γὰρ λόγοι διδάσκοντι καὶ ἐπιθυμίας
ἐμποιεῦντι προτρεπόμενοι πρὸς ἀρετάν· τοὶ δὲ νόμοι
τὰ μὲν φόβοις κατέχοντες ἀπερύκοντι, τὰ δὲ τιμαῖς 15
τε καὶ δωρεαῖς δελεάζοντες ἐκκαλέονται· τὰ δὲ ἔθρα
καὶ ἐπιταδεύματα πλάσσει καὶ κηροχυτεὶ τὴν ψυχάν,
φυσίωσιν ἐμποιεῦντα διὰ τᾶς συνεχέως ἐνεργείας.
δεῖ δὲ τὰ τρία ταῦτα συντετάχθαι ποτὶ τε τὸ καλὸν
καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐ- 20
τῶν εἰ μὲν δυνατὸν στοχάζεσθαι πάντων, εἰ δὲ μή
γε, δυοῖν ἢ ἐνός· ὥστ' εἴμεν καὶ τὸν λόγον καλὸν καὶ
δίκαιον καὶ συμφέροντα καὶ τὸ ἔθρα καὶ τὸν νόμον·
προτιμῆσθαι δὲ πρῶτον τὸ καλόν, δεύτερον δὲ τὸ
δίκαιον, τρίτον δὲ τὸ συμφέρον. τὸ καθόλω δὲ πει- 25
ρᾶσθαι διὰ τούτων ὡς ὅτι μάλιστα ποιῆν τὴν πόλιν
ὅπως ὁμολογήσῃ καὶ σύμφωνος [ἦ] τοῖς αὐταῖς μέρε-
σιν, ἀλλὰ μὴ στασιάζουσα καὶ διαμαχομένα. ἐσεῖται
δὲ τοῦτο, αἶκα τὰ πάθρα τᾶς ψυχᾶς παιδεύηται τῶν
νέων καὶ ἐς τὸ μέτριον ἀγινῆται τοῖς ἀδέσι τε καὶ 30
λυπαροῖς, καὶ αἶκα περὶ τὰς οὐσίας μέτρια καὶ ἀπὸ
γεωπονίας ἔχωντι τὴν πρόσοδον· καὶ αἶκα τὰς ἀρχὰς

ἄρχωντι τὰς μὲν ἀρετᾶς δεομένας τοὶ ἀγαθοί, τὰς δ' ἐμπειρίας τινὸς τοὶ ἐμπειροὶ, τὰς δὲ παροχᾶς τινὸς καὶ δαπάνας τοὶ εὐποροὶ, καὶ τούτοις πᾶσι κατὰ τρόπον ἄρξασι τὰς ἀρχὰς κατ' ἀξίας διανέμονται τὰς τιμάς. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρετᾶς αἰτίαι τυγχάνονται τρεῖς, φόβος ἐπιθυμία αἰδώς, δυνασείται δὲ τὸν μὲν φόβον ὁ νόμος ἐμπαρασκευάζει, τὰν δὲ αἰδῶ τὰ ἔθρα· τοὶ γὰρ ἐθισθέντες καλῶς αἰδέονται τὰ αἰσχρὰ πράσσειν· ὁ δὲ λόγος τὰν ἐπιθυμίαν· ἀγωγὸν γὰρ τᾶς αἰτίας ἀπόδοσις ἅμα καὶ ἐφελκυστικὸν τᾶς ψυχᾶς, ἄλλως τε δὴ καὶ γινόμενον μετὰ προτροπᾶς. διὸ καὶ φρατρίας καὶ συσσίτια καὶ συσκαυίας καὶ συναγελισμῶς, τὰ μὲν στρατιωτικῶς τὰ δὲ καὶ πολιτικῶς, ἐγκατασκευάζειν δεῖ ταῖς τῶν νέων ψυχᾶς, συναρμύζειν δὲ καὶ τῶν πρεσβυτέρων γένος αὐτοῖς, ἐπειδήπερ τοὶ μὲν νέοι δέονται σωφρονισμῶ καὶ καταρτύσιος, τοὶ δὲ πρεσβύτεροι φιλοφροσύνας καὶ διαγωγᾶς ἀλύπω.

94 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ διὰ τριῶν ἐλέγομεν σπουδαῖον ἀποτελέεσθαι τὸν ἄνθρωπον, διὰ τε τῶν ἐθέων καὶ τῶν νόμων καὶ τῷ λόγῳ, σκοπιάζεσθαι δεῖ πῶς τε διαφθειρέσθαι πέφυκε τὰ ἔθρα καὶ πῶς διαμένειν. εὐρήσομεν δὴ τὰ ἔθρα φθειρόμενα κατὰ δύο τρόπους, ἢ γὰρ δι' αὐτῶς ἢ διὰ τῶς ἐκτός. καὶ διὰ μὲν αὐτῶς, ἦτοι διὰ τὸ φεύγειν τὰς λύπας ἢ διὰ τὸ αἰρέεσθαι τὰς ἄδονάς· διὰ μὲν γὰρ τὸ φεύγειν τὰς λύπας τῶς πόνως οὐχ ὑπομένονται, διὰ δὲ τὸ διώκειν τὰς ἄδονάς τὰ ἀγαθὰ [τοὶ] ἀποβάλλονται· ἐργατεύονται δὲ τοὶ μὲν πόνοι τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις, ταὶ δὲ ἄδοναὶ τὰ κακά· ἀκρατέες ὦν καὶ μαλακοὶ γινόμενοι θηλύτεροι γίνονται ταῖς ψυχᾶς καὶ ποτὶ τὰς ἀναλώσιας πολυδαπανώτεροι. διὰ

τοιῶνδε μερέων συντέτακται· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ ἀρ-
μογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν ρητέον.

ἐπεὶ δὲ πᾶσα πολιτικὰ κοινωνία λύρα παντέλει
ποτέοικε, τῷ ἐξαρτύσιός τε δέεσθαι καὶ συναρμογᾶς
καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαφᾶς τινος καὶ προσχράσιος μω- 5
σικᾶς· περὶ μὲν ὧν ἐξαρτύσιος πολιτείας ἐκ τίνων
καὶ πόσων συνέστακεν, εἰρηταί μοι καὶ ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν· περὶ δὲ συναρμογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν
πειρασοῦμαι νῦν λέγειν. φαμί δὲ ἔγωγε τρισὶ τού-
τοις συναρμόζεσθαι τὰν πολιτικὰν κοινωνίαν, λόγοις 10
ἐπιταδεύμασιν ἐθνῶν νόμοις, καὶ διὰ τριῶν τούτων
παιδεύεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ σπουδαιότερον γίνε-
σθαι. τοὶ μὲν γὰρ λόγοι διδάσκοντι καὶ ἐπιθυμίας
ἐμποιεῦντι προτρεπόμενοι πρὸς ἀρετάν· τοὶ δὲ νόμοι
τὰ μὲν φόβοις κατέχοντες ἀπερύκοντι, τὰ δὲ τιμαῖς 15
τε καὶ δωρεαῖς δελεάζοντες ἐκκαλέονται· τὰ δὲ ἔθρα
καὶ ἐπιταδεύματα πλάσσει καὶ κηροχυτεῖ τὰν ψυχάν,
φυσίωσιν ἐμποιεῦντα διὰ τᾶς συνεχέος ἐνεργείας.
δεῖ δὲ τὰ τρία ταῦτα συντετάχθαι ποτὶ τε τὸ καλὸν
καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐ- 20
τῶν εἰ μὲν δυνατὸν στοχάζεσθαι πάντων, εἰ δὲ μὴ
γε, δυοῖν ἢ ἐνός· ὥστ' εἴμεν καὶ τὸν λόγον καλὸν καὶ
δίκαιον καὶ συμφέροντα καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸν νόμον·
προτιμῆσθαι δὲ πρῶτον τὸ καλόν, δεύτερον δὲ τὸ
δίκαιον, τρίτον δὲ τὸ συμφέρον. τὸ καθόλω δὲ πει- 25
ρᾶσθαι διὰ τούτων ὡς ὅτι μάλιστα ποιῆν τὰν πόλιν
ὅπως ὁμολογήσῃ καὶ σύμφωνος [ἢ] τοῖς αὐτᾶς μέρε-
σιν, ἀλλὰ μὴ στασιάζουσα καὶ διαμαχομένα. ἐσεῖται
δὲ τοῦτο, αἵκα τὰ πάθρα τᾶς ψυχᾶς παιδεύηται τῶν
νέων καὶ ἐς τὸ μέτριον ἀγινῆται τοῖς ἀδέσι τε καὶ 30
λυπαροῖς, καὶ αἵκα περὶ τὰς οὐσίας μέτρια καὶ ἀπό
γεωπονίας ἔχωντι τὰν πρόσοδον· καὶ αἵκα τὰς ἀρχὰς

ἄρχωντι τὰς μὲν ἀρετᾶς δεομένας τοὶ ἀγαθοί, τὰς δ' ἐμπειρίας τινὸς τοὶ ἔμπειροι, τὰς δὲ παροχᾶς τινὸς καὶ δαπάνας τοὶ εὐποροὶ, καὶ τούτοις πᾶσι κατὰ τρόπον ἄρξασι τὰς ἀρχὰς κατ' ἀξίας διανέμονται τὰς τιμὰς. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρετᾶς αἰτίαι τυγχάνονται τρεῖς, φόβος ἐπιθυμία αἰδώς, δυναστεῖται δὲ τὸν μὲν φόβον ὁ νόμος ἐμπαρασκευάζει, τὰν δὲ αἰδῶ τὰ ἔθρα· τοὶ γὰρ ἐθισθέντες καλῶς αἰδέονται τὰ αἰσχρὰ πράσσειν· ὁ δὲ λόγος τὰν ἐπιθυμίαν· ἀγωγὸν γὰρ τᾶς αἰτίας ἀπόδοσις ἅμα καὶ ἐφελκυστικὸν τᾶς ψυχᾶς, ἄλλως τε δὴ καὶ γινόμενον μετὰ προτροπᾶς. διὸ καὶ φρατρίας καὶ συσσίτια καὶ συσκαυίας καὶ συναγελισμῶς, τὰ μὲν στρατιωτικῶς τὰ δὲ καὶ πολιτικῶς, ἐγκατασκευάζειν δεῖ ταῖς τῶν νέων ψυχᾶς, συναρμόξεν δὲ καὶ τὸ τῶν πρεσβυτέρων γένος αὐτοῖς, ἐπειδήπερ τοὶ μὲν νέοι δέονται σωφρονισμῶ καὶ καταρτίσιος, τοὶ δὲ πρεσβύτεροι φιλοφροσύνας καὶ διαγωγᾶς ἀλύπω.

94 Ἐν ταυτῶ.

Ἐπεὶ διὰ τριῶν ἐλέγομεν σπουδαῖον ἀποτελέσθαι τὸν ἄνθρωπον, διὰ τε τῶν ἐθέων καὶ τῶν νόμων καὶ τῶ λόγῳ, σκοπιάζεσθαι δεῖ πῶς τε διαφθείρεσθαι πέφυκε τὰ ἔθρα καὶ πῶς διαμένειν. εὐρήσομεν δὴ τὰ ἔθρα φθειρόμενα κατὰ δύο τρόπῳς, ἢ γὰρ δι' αὐτῶς ἢ διὰ τῶς ἐκτός. καὶ διὰ μὲν αὐτῶς, ἦτοι διὰ τὸ φεύγεν τὰς λύπας ἢ διὰ τὸ αἰρέεσθαι τὰς ἄδονάς· διὰ μὲν γὰρ τὸ φεύγεν τὰς λύπας τῶς πόνῳς οὐχ ὑπομένονται, διὰ δὲ τὸ διώκειν τὰς ἄδονάς τὰ ἀγαθὰ [τοὶ] ἀποβάλλοντι· ἐργατεύονται δὲ τοὶ μὲν πόνοι τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις, ταὶ δὲ ἄδοναὶ τὰ κακά· ἀκρατεῖς ὦν καὶ μαλακοὶ γινόμενοι θηλύτεροι γίνονται ταῖς ψυχᾶς καὶ ποτὶ τὰς ἀναλώσιαις πολυδαπανώτεροι. διὰ

δὲ τῶς ἐκτός, αἷκα ξενικὸς ἐπίδαμος ὄχλος γένηται
 εὐαμερίαις ἐμπορικαῖς χαίρων, ἢ καὶ τοὶ ἀστιγείτο-
 νες φιλάδονοι καὶ τρύφακες ἔοντες μεταδιδῶντι τοῖς
 πλατιάξουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἐθέων. διὸ δεῖ τῶς νο-
 μοθέτας καὶ τῶς ἀγελάρχας ἐπιμελέως παρατηρέν, 5
 εἰ ἐπιμελέως συνασκεῖται τὰ ἔθρα καὶ ὁμαλῶς πορεύε-
 ται διὰ πάντων· ἔτι δ' εἰ τὸ γνάσιον καὶ τὸ ἀνδι-
 γενὲς πλᾶθος τᾶς πολιτείας διαμένει ἀκέραιον καὶ
 ἀπαράμικτον ὑπάρχον ἀπὸ τῶ ἄλλω γένους· καὶ εἰ
 τὰ μεγέθεα τῶν βίων ἐν τοῖς αὐτοῖς διαμένει καὶ οὐ 10
 παραπόλλυται· ἅμα γὰρ τῷ τὰ περισσὰ κτᾶσθαι καὶ
 τὰ περισσὰ μαστεύοντι.

καὶ τὰ μὲν ἔθρα οὕτως ἀσφαλίζεσθαι χρῆ· τῶς
 δὲ λόγως, τὸ τῶν σοφιστᾶν γένος ἐπικρίνοντας καὶ
 δοκιμάζοντας εἰ ποτὶ τῶς νόμωσ καὶ τὰ πολιτικὰ 15
 δόγματα καὶ τὰς ἰδίας οἰκονομίας τῶν βίων ὠφέλιμα
 λέγοντι· οὐ γὰρ τὰν τυχοῦσαν, ἀλλὰ τὰν μεγίσταν
 κακοδαιμοσύναν ἐντίκτοντι τοῖ τῶν σοφιστᾶν λόγοι
 ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, αἷκα τολμῶντι κινήν
 παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ἢ τῶν θείων ἢ τῶν ἀνθρω- 20
 πίνων· οὐδὲ ποτ' ἀλάθειαν οὐδὲ ποτ' ἀσφάλειαν
 οὐδὲ ποτὶ δόξαν κύριόν ἐστι, ζόφωσιν δὲ καὶ σύγχυ-
 σιν ἐπιφέρει τῷ κοινῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων· τοιοῦτοι
 δὲ λόγοι τυγχάνοντι οἱ πάντες, ἦτοι μὴ εἴμεν τὸ θεῖον
 ἢ καὶ ἐὼν μὴ ἔχεν οὕτως ποτὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος 25
 ὥστ' ἐπιβλέπεν αὐτὸ καὶ φροντίξεν, ἀλλ' ἔαν καὶ
 κατολιγῶρέν. καὶ γὰρ ἅ τοιαῦτα παραδοχὰ τοῖς ἀν-
 θρώποις ἀφροσύναν καὶ ἀδικίαν ἐντίκτει [ὄσαν] οὐδ'
 εἰπὲν δηλομένοις εὐμαρές ἐστι. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος
 ἀναρχίας πλαρωθεὶς καὶ τὸν ὑποπτον ἀπώσάμενος 30
 φόβον, σκιρτᾷ τε καὶ παρανομεῖ πάντοδαπὸς γινόμενος.
 χρέεσθαι δὲ τῷ λόγῳ πολιτικῷ καὶ σεμνῷ καὶ

οικήφ τᾶς διαθέσιος τῷ λέγοντος, ἀλλὰ μὴ προσποιητῷ· οὕτω γὰρ ἅ λέξις ἐσειται τὸ τῷ λέγοντος ἦδος ἐμφαίνουσα.

Ἐκ δὲ τῶν νόμων δεῖ τὴν ἀσφάλειαν οὕτως ἐπιφέρειν, εἰ καὶ σύνθετος ἡ πολιτεία ἢ καὶ συντεταγμένα ἐκ πασῶν τῶν ἀλλῶν, λέγω δὲ οὐ τῶν παρὰ φύσιν, ἀλλὰ τῶν κατὰ φύσιν. τυραννίδος γὰρ οὐδεμία χρῆα ταῖς πόλισιν, εἰ μήποκα τᾶς ὀλιγαρχίας ἐπιβραχύ. δεῖ τοίνυν βασιλῆαν πρῶτον ἐντετάχθαι, καὶ δευτέρον ἀριστοκρατίαν. βασιλῆα μὲν γὰρ θεομίματον πρᾶγμα καὶ δυσφύλακτον ὑπὸ ἀνθρωπίνης ψυχᾶς· ταχέως γὰρ ὑπὸ τρυφᾶς καὶ ὕβριος ἀλλάσσεται· διόπερ οὐ δεῖ κατὰ πᾶν αὐτᾶ χρέεσθαι, μέχρι δὲ τῷ δυνατῷ καὶ ποτὶ τὴν πολιτείαν χρησίμῳ· τὴν δ' ἀριστοκρατίαν ἐπιπλέον ἐμπλέκεν, τῷ πλήονας εἶμεν τῶς ἄρχοντας, καὶ φιλοξάλως διατίθεσθαι ποθ' αὐτῶς, καὶ πολλάκις ἀντιμεταβάλλεσθαι τὰς ἀρχάς. δημοκρατίαν δὲ ἀναγκαῖον μὲν εἶμεν πάντως· δεῖ γὰρ τὸν πολίταν μέρος ὑπάρχοντα τᾶς συμπάσας πολιτείας φέρεσθαι τι ἀπ' αὐτᾶς γέρας· ἐπέχεσθαι δ' ἱκανῶς αὐτὰν δεῖ· θρασὺ γὰρ καὶ προπετὲς τὸ πολὺ πλᾶθος.

95 Διωτογένους Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ὀσιότητος.

25 Τῶς δὲ νόμως οὐκ ἐν οικήμασι καὶ θυρώμασιν ἐνῆμεν δεῖ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἡθέεσι τῶν πολιτευομένων. τίς ὢν ἀρχὰ πολιτείας ἀπάσας; νέων τροφά. οὐ γὰρ μήποκα τὸν καρπὸν ὀνασιφόρον ἄμπελοι γεννήσουσι, μὴ φυτοτροφηθεῖσαι καλῶς· οὐδ' ἵπποι μήποκα γέ30 νωνται καλοὶ πωλοτροφίαν παρέντεσι. τὰ γὰρ νεόχρηστα τῶν σιτιῶν μάλιστα τῷ ἀψαμένῳ καὶ πλατιά-

ξοντι ὅμοιον τὸ σχῆμα λαμβάνει. τοῖς ἀνθρώποις
 περὶ μὲν ἀμπέλωσ πῶσ χρητμηθῆμέν τε καὶ ἐποφθῆ-
 μεν πεφρονημένως ἔχει, τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων
 ἦθεα ἀμείλως τε καὶ εἰκαίως· καὶ τοι οὐχ ἄ ἄμπελος
 οὐδ' ὁ οἶνος τᾶς πολιτείας ἀγεμῶν ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος 5
 καὶ ἡ ψυχὰ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ τῷ μὲν φυτῷ πλήθονος
 εἰώθαμες ἄξιον παρακαθιστάμεν [καὶ] τὸν ἐπιμελη-
 σόμενον, οὐ μῆλον ἢ δύο μναῖν ἄξιον, τοῖς δὲ νέοις
 Ἰλλυριὸν ἢ Θρακία οὐδενὸς ἄξιον. οἱ δ' ἐξ ἀρχᾶς νο-
 μοθεταὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων στάσιμον οὐκ ἂν 10
 δύναιτο ποιῆσαι, κινᾶσι δὲ μονᾶσ καὶ τάξις κε-
 κοινωνηκυῖαν παρακατέξενξαν ὄρχησιν καὶ ὄθυμόν,
 ἐτι δὲ παιγνιάσ τὰς μὲν ἐς κοινωνίαν προτρεπομένασ
 τὰσ δ' ἐς ἀλάθειαν καὶ ὀξύτατα ψυχᾶσ· ὁμοίως δὲ καὶ
 τοῖς ὑπὸ μέθασ ἢ πλασμονᾶσ φαυλόν τι καταπράξασιν 15
 τὸν αὐλὸν καὶ τὰν ἀρμονίαν ἐς τὰσ συνωσίασ κατέ-
 ταξαν, ὅπως πεπαιῶμενον τὸ ἦθος δύναιτο κατα-
 κοσμεῖσθαι.

96 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 425 a).

Ὅταν δὴ ἄρα καλῶσ ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν 20
 εὐνομίαν διὰ τῆσ μουσικῆσ εἰσδέξωνται, πάλιν τοῦ-
 ναντίον ἢ ἐκείνοις εἰς πάντα συνέπεται τε καὶ αὖξει,
 ἐπανορθοῦσα εἰ τι καὶ πρότερον τῆσ πόλεωσ ἔκειτο.
 Ἀληθῆ μέντοι; ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δο-
 κοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρό- 25
 τερον ἀπώλλυσαν ἅπαντα; Ποῖα; Τὰ τοιάδε· σιγᾶσ
 τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ὡσ πρέπει, καὶ
 κατακλίσεισ καὶ ὑπαναστάσεισ, καὶ γονέων θερα-
 πείασ, καὶ κουράσ τε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεισ
 καὶ ὄλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμόν, καὶ τᾶλλα 30
 ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶσι; Ἔγωγε. Νομοθετεῖν δὲ

αὐτὰ οἶμαι εὖηθες· οὔτε γὰρ που γίνονται, οὔτ' ἂν
 μείνειεν λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετηθέντα. Πῶς
 γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκ
 τῆς παιδείας, ὅποι ἂν τις ὀρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ
 5 ἐπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν, ὅμοιον πα-
 ρακαλεῖ; Τί μὴν; Καὶ τελευτῶν δὴ, οἶμαι, φαίμεν
 ἂν εἰς ἓν τι τέλος καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτό, ἢ
 ἀγαθόν, ἢ καὶ τούναντίον.

97 Ἐν ταυτῷ (p. 429 c).

10 Σωτηρίαν ἐγώ γε, εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν
 ἀνδρίαν. Ποίαν δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς
 ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γενομένην περὶ τῶν δει-
 νῶν, ἃ τε ἐστὶ καὶ οἷα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν
 σωτηρίαν, τῷ ἓν τε λύπαις ὄντα διασώζεσθαι αὐτήν,
 15 καὶ ἐν ἡδοναῖς, καὶ ἐν ἐπιθυμίαις, καὶ ἐν φόβοις, καὶ
 μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω
 ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκ οὖν
 οἶσθα, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς ἐπειδὴν βουληθῶσι
 βάψαι ἕξια, ὥστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέ-
 20 γονται ἐκ τοσσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν
 λευκῶν· ἔπειτα προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη πα-
 ρασκευῇ θεραπεύσαντες, ὅπως δέξεται ὅτι μάλιστα
 τὸ ἄνθος, καὶ οὔτω δὴ βάπτουσι; καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ
 τῷ τρόπῳ βαφῆ, δευσοποιὸν γίνονται τὸ βαφέν, καὶ
 25 ἢ πλύσις οὔτ' ἄνευ ἑνυμμάτων οὔτε μετὰ ἑνυμμάτων
 δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μὴ,
 οἶσθα οἷα δὴ γίνονται, ἔάν τε τις ἄλλα χρώματα
 βάπτῃ, ἔάν τε καὶ ταῦτα, μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα,
 ἔφη, ὅτι καὶ ἐκκλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν,
 30 ἣν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ
 ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαι-

δεύομεν ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· καὶ μηδὲν οἴου
 ἄλλο μηχανᾶσθαι ἢ ὅπως ἡμῖν ὅτι κάλλιστα τοὺς νό-
 μους πεισθέντες δέξοιντο ὡσπερ βαφῆν, ἵνα δευσο-
 ποιὸς αὐτῶν ἢ δόξα γίγνοιτο, καὶ περὶ δεινῶν καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τρο- 5
 φὴν ἐπιτηδεῖαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλῦναι
 τὴν βαφῆν τὰ φύμματα ταῦτα, δεινὰ οὐτα ἐκκλύζειν·
 ἢ τε ἡδονὴ παντὸς χαλαστραίου δεινοτέρη οὔσα τοῦτο
 δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία
 παντὸς ἄλλου φύμματος. τὴν δὲ τοιαύτην δύναμιν 10
 καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ νομίμου
 δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ, ἀνδρίαν ἐγωγε καλῶ καὶ τί-
 θεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἄλλ' οὐδὲν, ἢ δ' ὅς,
 λέγω· δοκεῖς γὰρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξην περὶ τῶν αὐ-
 τῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγούσιν, τὴν τε θηριώδη 15
 καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο
 τέ τι ἢ ἀνδρείαν καλεῖν.

Κόσμος πού τις, ἣν δ' ἐγώ, ἢ σωφροσύνη ἐστὶ
 καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὡς φασι,
 κρείττω δὲ αὐτοῦ λέγοντες, οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον, 20
 καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα, ὡσπερ ἴχνη αὐτῆς λέγεται.
 ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὸ μὲν
 κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ
 ἥττων δήπου ἂν αὐτοῦ εἴη, καὶ ὁ ἥττων κρείττων·
 ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσαγορεύεται. Τί 25
 δ' οὗ; Ἄλλ', ἣν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέ-
 γειν οὗτος ὁ λόγος, ὡς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ
 τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνὶ τὸ δὲ χεῖρον· καὶ ὅταν
 μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατέστερον ἦ,
 τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαικεῖ γοῦν· ὅταν 30
 δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὀμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ
 πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν,

τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὄνειδι ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἦττω
 ἑαυτοῦ, καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ
 γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς
 τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον
 5 τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φή-
 σεις προσαγορεύειν. εἴπερ οὖν τὸ ἄμεινον τοῦ χεί-
 ρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον, καὶ κρείττον αὐτοῦ.
 Ἀλλὰ ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν
 καὶ τὰς τε πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας, καὶ
 10 ἡδονὰς τε καὶ λύπας, ἐν πᾶσι μάλιστα ἂν τις εὖροι,
 καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομέ-
 νων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν.
 Τὰς δὲ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἱ δὴ μετὰ νοῦ τε
 καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῶ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπι-
 15 τεύξῃ, καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν τραφεῖσι, βέλτιστα δὲ
 παιδευθεῖσιν; Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα
 ὀρθᾶς ἐνόητα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας αὐτόθι
 τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό-
 20 τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως, τῆς ἐν τοῖς
 ἐλάττωσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἐγὼ γ', ἔφη. Εἰ ἄρα
 δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν τε καὶ
 ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, ταύτην προσρητέον.
 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ σῶφρονα
 κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν αὖ εἰ-
 25 περ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτῇ δόξα ἐνεστί τοῖς τε ἄρχουσι
 καὶ τοῖς ἀρχομένοις, περὶ τοῦ οὓς τινὰς δεῖ ἄρχειν,
 καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἦ οὐ δοκεῖ; Καὶ
 μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν
 πολιτῶν τὸ σωφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν;
 30 ἐν τοῖς ἄρχουσιν, ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέ-
 ροις που, ἔφη. Ὅρθᾶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς
 ἐμαντευόμεθα ἀρτίως, ὡς ἀρμονίᾳ τινὶ ἢ σωφροσύνῃ

ὠμοίωται; Τί δὴ; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ ἀνδρία καὶ ἡ σοφία, ἐν μέρει τινὶ ἐκατέρα ἐνοῦσα, ἡ μὲν σοφὴν, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω τὴν πόλιν ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν παρεχομένη ξυνάδοντας, τοὺς τε ἀσθενεστά- 5 τοὺς ταυτὸν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύει, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλῳ ὀφιοῦν τῶν τοιούτων. ὥστε ὀρθότατα ἂν φαίμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείνο- 10 νος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ.

98 Ἐν ταυτῷ (p. 433 a).

Ἄλλ', ἣν δ' ἐγώ, ἄκουε, εἰ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν 15 πόλιν κατακλιζόμεν, τοῦτό ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἦτοι τούτου τι εἶδος ἡ δικαιοσύνη· ἐθέμεθα δὲ δήπου, καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς δ' αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. 20 Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστὶ, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν, καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον δικαιοσύνη εἶναι, 25 τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. οἴσθα ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὐκ, ἀλλὰ λέγε, ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἣν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι τὸ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέχον ὥστε ἐγγενέσθαι καὶ ἐγγε- 30 νομένοισι σωτηρίαν παρέχειν, ἕως περ ἂν ἦ· καὶ τοι

ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων,
 εἰ τὰ τρία εὐροιμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι κρίναι τί τὴν πόλιν ἤμιν τού-
 5 των μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενομένον, δύσ-
 κριτον ἂν εἴη, πότερον ἡ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ
 ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μῆ, ἅττα ἐστὶ, δόξης
 ἐνόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ
 ἢ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησις τε καὶ φυλακὴ ἐνουσα· ἢ
 τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ ἐνόν, καὶ ἐν
 10 παιδί καὶ ἐν γυναικί καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ
 δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ
 ἕκαστος εἰς ὧν ἐν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει.
 Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὐ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς
 εἶοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως, τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ
 15 τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ, ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν
 αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη.
 Οὐκ οὖν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς
 ἀρετὴν πόλεως θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει
 δὴ καὶ τῆδε, εἰ οὕτω δόξει· ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ
 20 πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν; Τί μὴν; Ἡ ἄλ-
 λου οὐ τινὸς οὖν μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν, ἢ
 τούτου ὅπως ἂν ἕκαστοι μὴτ' ἔχωσι τὰ ἀλλότρια
 μῆτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ· ἀλλὰ τούτου. Ὡς
 δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτη ἄρα πῆ ἢ τοῦ οἰκείου
 25 τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις, δικαιοσύνη ἂν ὁμο-
 λογοῖτο. Ἔστι ταῦτα.

99 Ἐν ταυτῷ (p. 445 ο).

Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ εἰδῆς ὅσα εἰδη ἔχει
 ἢ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἃ γε δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἐπο-
 30 μαι, ἔφη, μόνον λέγε. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὡσπερ
 ἀπὸ σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβή-

καμεν τοῦ λόγου, ἐν μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας· τέτταρα δὲ ἐν αὐτῇ ὄντα ὦν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἶδη ἔχοντες, τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι εἶναι. Πόσοι δὴ; Πέντε μὲν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγ', ἔφη, τίνες; Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος, ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν, πολιτείας εἴη ἂν τρόπος, ἐπονομασθεῖη δ' ἂν καὶ διχῆ· ἐγγενομένου γὰρ ἀνδρὸς ἐνὸς ἐν τοῖς ἄρχουσι διαφέροντος, βασιλεία ἂν κληθεῖη· πλειόνων δέ, ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς ἐγγενομένοι κινήσειεν ἂν τινα τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῆ τε καὶ παιδεία χρησάμενος, ἢ διεληλύθαμεν.

100 Πλάτωνος πολιτείας ε' (457 a).

Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπεὶ περ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλο πρακτέον· τούτων δὲ αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξίν ἢ τοῖς ἀνδράσιν ἀποδοτέον, διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν· ὁ δὲ γελῶν ἀνήρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξὶ τοῦ βελτίστου ἕνεκα γυμναζομέναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπὸν, οὐδὲν οἶδεν, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ, οὐδὲ τί πράττει· κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν.

101 Ἐν ταυτῷ (p. 457 c).

Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἔπεται νόμος καὶ τοῖς ἐμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγώμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναικάς ταύτας τῶν ἀνδρῶν τούτων πάντων πάσας εἶναι

κοινὰς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῖς κοινούς, καὶ μήτε γονεῖα εἰδέναι ἕκγονον τὸν αὐτοῦ, μήτε παῖδα γονεῖα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μείζον πρὸς ἀπιστίαν, καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἂν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθόν, κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινούς δὲ τοὺς παῖδας.

102 Ἐν ταυτῷ (p. 461 e).

10 Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὡς Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παιδῶν τοῖς φύλαξι σοι τῆς πόλεως· ὡς δὲ ἐπομένη τε τῇ ἄλλῃ πολιτεία καὶ μακροῦ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου· ἢ πῶς ποιῶμεν; Οὕτω νῆ Δία, ἢ δ' 15 ὄς. Ἄρ' οὖν οὐχ ἦδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὐ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἶτα ἐπισκέψασθαι; ἄρα ἂ νῦν διήλθομεν, εἰς 20 μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχνος ἡμῖν ἀρμόττει, τὸ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστέι; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν οὖν τί μείζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾶ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μείζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ δὴ ξυνδεῖ τε καὶ ποιεῖ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκ 25 οὖν ἢ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅτι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάσῃ μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἰδίωσις διακλύει ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς 30 οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἄρ' οὖν

ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέ-
 γωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ρήματα, τό τε ἐμὸν καὶ
 τὸ οὐκ ἐμὸν, καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταυτά; Κο-
 μιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ἣ τινι δὲ πόλει πλείστοι σοὶ τὸ
 αὐτὸ κατὰ ταυτὰ τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ 5
 ἐμὸν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἦ τις δὴ
 ἐγγύτατα ἐνὸς ἀνθρώπου ἔχει· οἶον, ὅταν πού ἡμῶν
 δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωμία ἢ κατὰ τὸ σῶ-
 μα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν
 τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἤσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα 10
 συνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη· καὶ οὕτω δὴ
 λέγομεν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος τὸν δάκτυλον ἀλγει· καὶ
 περὶ ἄλλου ὁπουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λό-
 γος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδο-
 νῆς φαίζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη. Καὶ τοῦτο ὃ ἐρω- 15
 τᾶς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἢ ἄριστα πολιτευομένη
 πόλις οἶκει· ἐνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν
 ὁτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστα
 τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ἢ ξυνησθήσεται
 ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τὴν γε εὐνο- 20
 μον. Ὡρα ἂν εἶη, ἣν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν
 ἡμετέραν πόλιν καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκο-
 πεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτῇ μάλιστα ἔχει εἶτε καὶ ἄλλη τις
 μᾶλλον. Οὐκ οὖν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν πού
 καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, 25
 ἔστι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες
 οὗτοι ἀλλήλους προσεφροῦσι; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ πρὸς
 τῷ πολίτας, τί καὶ ὃ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχον-
 τας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς, δεσπότας·
 ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις, αὐτὸ τοῦτο τοῦνομα 30
 ἄρχοντας. Τί δ' ὃ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ
 πολίτας, τί τοὺς ἄρχοντας φησὶν εἶναι; Σωτηράς τε

καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὔτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφείας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυναρχοντας, ἔφη. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν τῶν 5 ἄρχόντων ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἰ τις τινὰ ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων, τὸν μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλοὺς γε. Οὐκ οὖν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον, ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὔτω. Τί δ' οἱ παρὰ σοι 10 φύλακες, ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχει ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη. παντὶ γὰρ ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ, ἢ ὡς ἀδελφῶ, ἢ ὡς ἀδελφῆ, ἢ ὡς πατρί, ἢ ὡς μητρί, ἢ ὡς υἱεὶ, ἢ θυγατρὶ, ἢ τούτων ἐγγόνους, ἢ προγόνους, νομιεὶ ἐντυγ- 15 χάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τότε εἶπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον οἰκεία νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς κατέρας ὅσα νόμος περὶ κατέρας αἰδοῦς τε περὶ καὶ κηδεμονίας, καὶ τοῦ ὑπή- 20 δικιον δεῖν εἶναι τῶν γονέων· ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῶ ἄμεινον ἔσεσθαι, ὡς οὔτε δίκαια οὔτε ὄσια πράττοντες ἂν, εἰ ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα; αὐταὶ σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παιδων ὧτα, καὶ περὶ 25 πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς ἀποφῆνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; Αὐταί, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων ὀνόματα οἰκεία διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγονται. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἐνὸς τινὸς ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος, 30 ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ φῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν πράττει, ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἢ δ' ὄς. Οὐκ οὖν μετὰ τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ φήματος ἔφαμεν

ξυνακολουθεῖν τὰς τε ἡδονὰς καὶ λύπας κοινῇ; Καὶ ὀρθῶς γε ἔφαμεν. Οὐκ οὖν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοι-
 νωνήσουσιν οἱ πολῖται ἡμῖν, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάζουσι,
 τούτου δὲ κοινωνοῦντες, οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδο-
 νῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσι; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν εἰ
 τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἢ τῶν γυναι-
 κῶν τε καὶ παιδῶν κοινωνία τοῖς φύλαξι; Πάνυ μὲν
 οὖν μάλιστα, ἔφη. Ἄλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸ
 ὁμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην
 πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ
 ἡδονῆς, ὡς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ὁμολογήσαμεν.
 Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέ-
 φανται ἢ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παιδῶν
 καὶ τῶν γυναικῶν; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν δὴ καὶ
 τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν ἔφαμεν γὰρ που, οὔτε ἰ-
 οίκιας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι, οὔτε γῆν, οὔτε κτή-
 μα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφήν λαμβάνοντας μι-
 σθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ
 μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὄρθῶς, ἔφη. Ἄρ'
 οὖν οὐχ ὅπερ λέγω, τὰ τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν
 λεγόμενα εἰ μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτούς ἀληθι-
 νοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ
 ἐμὸν ὀνομάζοντας, μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν
 μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα ὃ τι ἂν δύνηται
 χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ
 ἑτέραν οὔσαν, καὶ γυναικὰ τε καὶ παῖδας ἑτέρους,
 ἡδονὰς τε καὶ ἀλγηδύνας ἐμποιοῦντας, ἰδίων ὄντων
 ἰδίας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν ὁμοιοπαθεῖς λύπης
 τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; 30
 δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχθήσεται
 ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἰδίον κεκτῆ-

σθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δὲ ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει
τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων
ἢ παιδων ἢ ξυγγενῶν κτήσιν ἄνθρωποι στασιαῶσι.
Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ
5 βιαίων γε οὐδὲ αἰκίας δίκαι δικαίως ἂν εἶεν ἐν αὐ-
τοῖς· ἤλιξι μὲν γὰρ ἡλικίας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δι-
καιὸν που θήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας
τιθέντες. Ὅρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ καὶ τόδε ὀρθὸν ἔχει,
ἦν δ' ἐγὼ, οὗτος ὁ νόμος, εἰπου τίς τῶ θυμοῦτο, ἐν
10 τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμόν, ἤττον ἐπὶ μείζους ἂν
λοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὲν νεωτέ-
ρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάχεται.
Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν
μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλως βιάζεσθαι
15 ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἶκος, οἶμαι δὲ
οὐδ' ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανῶ γὰρ τῷ φύλακε κωλύ-
οντε, δέος τε καὶ αἰδώς· αἰδώς μὲν, ὡς γονέων μὴ
ἄπτεσθαι εἰργουσα· δέος δέ, τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλ-
λους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελ-
20 φούς, τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Συμβαίνει γὰρ οὕτως,
ἔφη. Πανταχῆ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλή-
λους οἱ ἄνδρες αὖξουσιν. Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν
ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μὴ ποτε ἢ
ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατή-
25 ση. Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν
δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν
εἶεν· κολακείας τε πλουσίων κέννητες, ἀπορίας τε καὶ
ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίαις καὶ χρηματισμοῖς
διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἴσχουσιν, τὰ μὲν θανει-
30 ζόμενοι, τὰ δ' ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμε-
νοι, θέμενοι παρὰ γυναικῆς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν
παράδόντες· ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἶα

πάσχουσι, δηλά τε καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῶ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάσσονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ Ὀλυμπιονίκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ μικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι, ὧν τούτοις ὑπάρ- 5 χει· ἢ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἢ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφή τελεωτέρα· νίκην ἴτε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν· τροφῆ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσων βίος δεῖται αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδοῦν- 10 ται. καὶ γέρα δέχονται παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶν- 10 τες καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά.

103 Ἐν ταυτῶ (p. 470 b).

Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα τὰ ὀνόματα, πόλεμος τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι 15 δύο ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἐχθρᾷ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος.

104 Ἐν ταυτῶ (p. 471 b).

20

Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν, μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν. Ἄλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, εἰάν τις σοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ 25 ἐν τῶ πρόσθεν παρωσάμενος, πάντα ταῦτα εἰρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἢ γένοιτο· καὶ ἂ σὺ παραλείπεις, ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοντο, 30 τῶ ἥκιστα ἀπολείπειν ἀλλήλους, γινώσκοντές τε καὶ

ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτοῖς, ἀδελφούς, κατέρας, υἱεῖς.

105 Ἐν ταυτῷ (p. 473 c).

Σκόπει δέ, ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μὴ, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσῃεν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνασταὶ φιλοσοφήσῃεν γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταυτὸ ξυμπέσῃ δύναμις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολιτικαὶ φύσεις ἀποκαθιστῶσι, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὡς φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, ἀλλὰ μὴ δοκῶ δὲ οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὕτη ἢ πολιτεία μῆτε πρότερον φυνῆ τε ἐς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, καὶ νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν· ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὃ ἔμοι 15 πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν ὁρῶντι ὡς πολὺν παρὰ δόξαν φηθήσεται. χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν, οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ.

106 Πλάτωνος πολιτείας ε' (p. 497 b).

Ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαι τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν, ὡσπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλη σπειρόμενον, ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον εἶναι, οὔτω καὶ τοῦτο τὸ γένος, νῦν μὲν οὐκ ἴσχον τὴν αὐτοῦ δύναμιν, 25 εἰς ἀλλότριον εἶδος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὡσπερ καὶ αὐτὸ ἀριστόν ἐστι, τότε δηλώσει ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν· τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τὰ τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων.

30107 Πλάτωνος πολιτείας ζ' (p. 520 d).

Τὸ δὲ που ἀληθὲς ὡδ' ἔχει· ἐν πόλει ἢ ἡμιστά

πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα
καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκείσθαι, τὴν δ' ἐναν-
τίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως.

108 Ἐν ταυτῷ (p. 521 a).

Ἐν μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, 5
οὐ χρυσοῦ, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζω-
ῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πενιῶν-
τες ἀγαθῶν ἰδίων ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οὐ-
όμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάζειν, οὐκ ἔστι. περιμάχη-
τον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὢν καὶ ἔνδον 10
ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην
πόλιν.

109 Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω· εἰ δὲ
καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι χρή σὴν χάριν ἀποδειξαι
πῆ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατα ἂν εἴη, πάλιν 15
μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διωμολό-
γησαι. Τὰ ποῖα; Ἄρ' οἷόν τέ τιπραχθῆναι ὡς λέγε-
ται, ἢ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἥττον ἀληθείας ἐφά-
πτεσθαι, καὶν εἰ μὴ τῷ δοκῆ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμο-
λογεῖς οὕτως, ἢ οὐ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τούτῳ μὲν δὴ 20
μὴ ἀνάγκαζέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα
παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δὴ γιγνόμενα ἀποφαίνειν,
ἀλλ' ἔὰν οἷοί τε γενώμεθα εὐρεῖν, ὡς ἂν ἐγγύτατα
τῶν εἰρημένων πόλις οἰκήσειε, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέ-
ναι, ὡς δυνατὰ ταῦτα γίνεσθαι ἢ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ 25
οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἀγα-
πῶην. Καὶ γὰρ ἐγωγε, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς
ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύειν, τίποτε
νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰ-
κοῦνται· καὶ τίνας ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλ- 30
θοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις· μάλιστα

μέν, ἐνός· εἰ δὲ μή, θυοῖν· εἰ δὲ μή, ὅτι ὀλιγίστων τὸν
 ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάκασι
 μέν οὖν, ἔφη. Ἐνός μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, μεταβα-
 λόντος, δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι, ὅτι μεταπέσοι ἄν·
 5 οὐ μέντοι μικροῦ γε οὐδὲ φραδίου, δυνατοῦ δέ. Τί-
 νος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἣν δ' ἐγώ, εἰμι, ὃ τῷ μεγί-
 στῳ προσεικάζομεν σχήματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ
 μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς, ὥσπερ κῦμα ἐκγελαῶν, καὶ
 ἀταξίαν καταλύσειν· σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε,
 10 ἔφη. Ἐὰν μή, ἣν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσω-
 σιν ἐν ταῖς πόλεσι, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι,
 φιλοσοφήσωσιν. Plato RP. V p. 472 e.

110 Ἄλλὰ μέντοι, εἶπον, τό γε φιλομαθὲς καὶ φι-
 λόσοφον ταυτὸν ἐστὶ. Ταυτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκ οὖν
 15 θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει
 πρὸς τοὺς οἰκείους γε καὶ γνωρίμους πρῶός τις ἔσε-
 σθαι φύσει, καὶ φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν
 εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς
 καὶ ἰσχυρὸς καὶ ταχὺς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται, ὃ μέλ-
 20 λων καλὸς καγαθὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως. Παντά-
 κασι μὲν οὖν, ἔφη. Ib. II p. 376 b.

111 Χαλεπὸν μὲν οὖν πόλεως τε καὶ πολιτείας μὴ
 παντάκασιν εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὸν μὲν, δυ-
 νατὸν δέ πη, καὶ οὐκ ἄλλη πη εἴρηται, ἢ ὅταν οἱ
 25 ἀληθῶς φιλόσοφοι θυνάσται ἢ κλειούς ἢ εἰς ἐν πόλει
 γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγη-
 σάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίους, τὸ
 δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ
 30 τούτου τιμᾶς (μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δι-
 καιοῦν) καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες
 αὐτὸ διασκευωρήσονται τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Πῶς;

ἔφη. Ὅσοι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δέκα ἐν τῇ πόλει πάντας ἐκπέμφωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν συνήθων, ἃ καὶ οἱ γονεῖς ἔχουσι, θρέφονται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις οὖσιν, οὓς διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν κατασταῶσαν, αὐτὴν τε εὐδαιμονήσειν, καὶ τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται, πλεῖστα ὀνήσειν. Ib. VII p. 540 d.

112 Ὅραξ τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς οὐκ 10
 ἄρα ἐστὶ ζητεῖν ἀνθρώπων, οὔτε ὃ οἶδεν, οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὔτε γὰρ ἂν ὃ γε οἶδε ζητεῖ, (οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῶ γε τοιούτῳ ζητήσεως), οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὔτε γὰρ οἶδεν ὃ τι ζητήσει. Οὐκ οὖν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος οὗτος, ᾧ Σώκρατες; Οὐκ ἔμοιγε. Ἐχεις λέ- 15
 γειν ὄπη; Ἐγώ γε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα. Τίνα λόγον λέγόντων; Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν. Τίνα τοῦτον, καὶ τίνες οἱ λέγοντες; Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν ἱερῶν τε καὶ τῶν ἱερειῶν, ὅσοις μεμελέτηκε περὶ 20
 ᾧ μεταχειρίζονται λόγον οἷοις τε εἶναι διδόναι· λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν, ὅσοι θεοὶ εἰσιν· ἃ δὲ λέγουσι, ταυτί ἐστίν· ἀλλὰ σκόπει εἰ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν· φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τε- 25
 λευτᾶν, ὃ δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δὲ οὐδέποτε· δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὀσιώτατα διαβιῶναι τὸν βίον. Ὅϊσι γὰρ ἂν Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος δέξεται, ἐς τὸν ὑπερθεὺν ἄλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτει ἀνδιδοῖ ψυχὰ πάλιν, 30
 ἐκ τῶν βασιλῆες ἀγαυοὶ καὶ σθένει κραιπνοὶ σοφία

τε μέγιστοι ἄνδρες αὖξονται· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον
 ἤρωες ἄγνοι πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.” ἄτε οὖν ἡ
 ψυχὴ ἀθάνατος οὐσα καὶ πολλάκις γεγонуῖα, καὶ ἐω-
 ρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν ἄδου καὶ πάντα πρῶγ-
 5 ματα, οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ μεμάθηκεν· ὥστε οὐδὲν θνα-
 μαστόν, καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ ἄλλων οἷόν τε εἶναι
 αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἃ γὰρ καὶ πρότερον ἠπίστατο.
 ἄτε γὰρ τῆς φύσεως ἀπάσης συγγενοῦς οὕσης καὶ
 μεμαθηκυῖας ἅπαντα τῆς ψυχῆς, οὐδὲν κωλύει ἐν μό-
 10 νον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι,
 τᾶλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἕάν τις ἀνδρεῖος ἦ καὶ
 μὴ ἀποκάμη ζητῶν. τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μαν-
 θάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὐκ οὖν οὐ δεῖ πεί-
 θεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν
 15 ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσῃ, καὶ ἔστι τοῖς μαλακοῖς τῶν ἀν-
 θρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὃδε δὲ ἐργαστικούς τε καὶ
 ζητητικούς ποιεῖ, ὃ ἐγὼ πιστεύων ἀληθῆ εἶναι, ἐθέλω
 μετὰ σοῦ ζητεῖν ὅτι ἀρετὴ ἐστίν. *Ναί, ὦ Σώκρατες.*
 ἀλλὰ πῶς λέγεις τοῦτο ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν
 20 καλοῦμεν μάθησιν, ἀνάμνησις ἐστίν, ἔχεις με τοῦτο
 διδάξαι, ὡς οὕτως ἔχει; *Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων,*
 ὅτι πανοῦργος εἶ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς, εἰ ἔχω σε διδάξαι,
 ὃς οὐ φημί διδαχὴν εἶναι, ἀλλ’ ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ
 εὐθύς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τάναντία λέγων. Οὐ
 25 μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον.
 Plato Menon. p. 80 e.

113 Ἄκούοι δὴ πᾶς, ὥσπερ νῦν τὰ περὶ θεῶν τε
 ἤκουε, καὶ τῶν φίλων προπατόρων. πάντων γὰρ
 30 τῶν ἐν τῷ βίῳ κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον,
 οἰκειότατον ὄν· τὰ δ’ αὐτοῦ διττὰ παρὰ πᾶσι· τὰ μὲν
 οὖν κρείττω καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα, τὰ δ’ ἥττω καὶ

χείρω δοῦλα. τῶν οὖν δύο τὰ δεσπόζοντα ἄει προ-
 τιμητέον τῶν δουλευόντων. οὕτω δὴ τὴν αὐτοῦ ψυ-
 χὴν μετὰ θεοῦς ὄντας δεσπότας, καὶ τοὺς τούτοις ἐπο-
 μένους, τιμᾶν δεῖν λέγων δευτέραν, ὀρθῶς παρακα-
 λεύομαι. τιμᾶ δ' ὡς ἔπος εἶπεν, ἡμῶν οὐδεὶς ὀρθῶς· 5
 δοκεῖ δέ· θείον γὰρ ἀγαθὸν ποῦ τιμῆ· τῶν δὲ κακῶν
 οὐδὲν τίμιον. ὁ δ' ἡγούμενος ἢ τισι λόγοις ἢ δώροις
 αὐτοῖς αὔξειν, ἢ τισιν ὑπελξεσι, μηδὲν βελτίω δ' ἐκ
 χείρονος αὐτὴν ἀπεργαζόμενος, τιμᾶν μὲν δοκεῖ, δρᾶ
 δὲ τοῦτο οὐδαμῶς. αὐτίκα καὶς γενόμενος εὐθύς 10
 ἄνθρωπος πᾶς ἡγέται πάντα ἱκανὸς εἶναι γιγνώ-
 σκειν καὶ τιμᾶν οἶεται, ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν,
 καὶ προθυμούμενος ἐπιτρέπει πράττειν, ὅτι ἂν ἐθέ-
 λῃ· τὸ δὲ νῦν λεγόμενον ἐστίν, ὡς δρῶν ταῦτα βλά-
 πτει καὶ οὐ τιμᾶ· δεῖ δέ, ὡς φαμεν, μετὰ γε θεοῦς, 15
 δευτέραν· οὐδέ γε ὅταν ἄνθρωπος τῶν αὐτοῦ ἕκαστος
 ἁμαρτημάτων μὴ ἑαυτὸν αἴτιον ἡγῆται καὶ τῶν πλεί-
 στων κακῶν καὶ μεγίστων, ἀλλὰ ἄλλους, ἑαυτὸν δὲ
 ἄει ἀναίτιον ἐξαίρη, τιμῶν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὡς δὴ
 δοκεῖ, ὧδε πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο· βλάπτει γὰρ· οὐδὲ 20
 ὁπόταν ἡδοναῖς παρὰ λόγον τὸν τοῦ νομοθέτου καὶ
 ἐπαινον χαρίζεται, τότε οὐδαμῶς τιμᾶ· ἀτιμάζει δέ,
 κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιπλὰς αὐτὴν· οὐδέ γε
 ὁπόταν αὐτὴν ἀναντιὰ τοὺς ἐπαινουμένους πόρους καὶ
 φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονηῖ καρτε- 25
 ρῶν, ἀλλ' ὑπελκῆ, τότε οὐ τιμᾶ ἀτιμάζων· ἀτιμον γὰρ
 αὐτὴν ἀπεργάζεται, δρῶν τὰ τοιαῦτα σύμπαντα· οὐδ'
 ὁπόταν ἡγῆται ζῆν τοῦτο ἀγαθὸν εἶναι, τιμᾶ, ἀτι-
 μάζει δ' αὐτὴν καὶ τότε· τὰ γὰρ ἐν ἄδου πράγματα
 πάντα κακὰ ἡγούμενος τῆς ψυχῆς εἶναι, ὑπελκῆ τε 30
 καὶ οὐκ ἀντιτίθει, διδάσκων τε καὶ ἐλέγχων, ὡς οὐκ
 οἶδεν οὐδ' εἰ ἀναντιὰ πέφυκε μέγιστα εἶναι πάντων

ἀγαθῶν ἡμῖν, τὰ περὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἐκεῖ· οὐδὲ
 μὴν, πρὸ ἀρετῆς ὁπόταν αὐτοῖς προτιμᾶ τις κάλλος,
 τοῦτ' ἐστὶν οὐχ ἕτερον ἢ ἡ τῆς ψυχῆς ὄντως καὶ πάν-
 τως ἀτιμία· ψυχῆς γὰρ σῶμα ἐντιμότερον οὗτος ὁ λό-
 5 γος φησὶν εἶναι, ψευδόμενος· οὐδὲν γὰρ γηγενὲς
 Ὀλυμπίων ἐντιμότερον, ἀλλ' ὁ περὶ ψυχῆς ἄλλως δο-
 ξάζων, ἀγνοεῖ ὡς θαυμαστοῦ τούτου κτήματος ἀμε-
 λεί· σὺδὲ γε ὁπόταν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ
 καλῶς ἢ μὴ δυσχερῶς φέρῃ κτώμενος, θάροισι ἄρα
 10 τιμᾶ τότε τὴν αὐτοῦ ψυχὴν· παντὸς μὲν οὖν λείπει·
 τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδεται σμι-
 κροῦ χρυσίου. πᾶς γὰρ ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυ-
 σὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός, οὐδ', ὡς εἰπεῖν ξυλλήβδην,
 ὅσα περ νομοθέτης αἰσχροῦ εἶναι καὶ κακὰ διαριθμού-
 15 μενος τάττει καὶ τοῦναντίον ἀγαθὰ καὶ καλὰ, τῶν μὲν
 ἀπέχεσθαι μὴ ἐθέλῃ πάσῃ μηχανῇ, τὰ δ' ἐπιτηδεύειν
 ξύμπασαν κατὰ δύνάμιν, οὐκ οἶδεν ἐν τούτοις πᾶσι
 πᾶς ἄνθρωπος ψυχὴν, θειότατον οὖν, ἀτιμότερα καὶ
 κακοσχημονέστατα διατιθεῖς. τὴν γὰρ λεγομένην
 20 δίκην τῆς κακουργίας τὴν μεγίστην οὐδεὶς, ὡς ἔπος
 εἰπεῖν, λογιζέται, ἐστὶ δὲ ἡ μεγίστη, τὸ ὁμοιοῦσθαι
 τοῖς οὖσι κακοῖς ἀνδράσιν· ὁμοιούμενον δέ, τοὺς μὲν
 ἀγαθοὺς φεύγειν ἄνδρας καὶ λόγους, καὶ τῶν μὲν
 ἀποσχίζεσθαι, τοῖς δὲ προσκολλᾶσθαι διώκοντα κατὰ
 25 τὰς ξυνουσίας· προσπεφυκότεα δὲ τοῖς τοιούτοις,
 ἀνάγκη ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἃ πεφύκασιν ἀλλήλους οἱ
 τοιοῦτοι ποιεῖν καὶ λέγειν. τοῦτο δὴ οὖν τὸ πάθος
 δίκη μὲν οὐκ ἐστὶ· καλὸν γὰρ τό γε δίκαιον καὶ ἡ
 δίκη· τιμωρία δέ, ἀδικίας ἀκόλουθος πάθη, ἧς ὅτε
 30 τυχῶν καὶ μὴ τυγχάνων, ἄθλιος· ὁ μὲν οὐκ ἰατρευό-
 μενος, ὁ δ', ἵνα ἕτεροι πολλοὶ σώζωνται, ἀπολλύμε-
 νος. τιμὴ δ' ἐστὶν ἡμῖν, ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν, τοῖς μὲν

ἀμείνωσιν ἔπεσθαι· τὰ δὲ χεῖρω, γενέσθαι βελτίω δυ-
 νατά, τοῦτ' αὐτὸ ὡς ἄριστα ἀποτελεῖν. ψυχῆς οὖν
 ἀνθρώπου κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφρύτερον εἰς τὸ φυγεῖν
 μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἔλειν τὸ πάντων ἄρι-
 στον, καὶ ἐλόντα αὐτὸν, ξυνοικεῖν κοινῇ τὸν ἐπίλοιπον 5
 βίον· διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῆ. τὸ δὲ τρίτον πᾶς
 ἂν τοῦτο γε νοήσειε τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύ-
 σιν τιμὴν. τὰς δ' αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων
 τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι κίβδηλοι· τοῦτο δὲ νομοθέτου.
 μνηστεῖν δὴ φαίνεται, τάσδε καὶ τοιάσδε τινὰς αὐτὰς 10
 εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ τὸ ἰσχυρὸν
 οὐδὲ τὸ τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα οὐδὲ τὸ ὑγιεινόν, καίτοι
 γε πολλοῖς ἂν τοῦτο δοκοῖ, καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γε
 ἐναντία, τὰ δ' ἐν ᾧ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἕξεως
 ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε καὶ ἀσφαλέστατα 15
 εἶναι μακροῦ· τὰ μὲν γὰρ χάνουσι τὰς ψυχὰς καὶ δρα-
 σείας ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινὰς τε καὶ ἀνελευθέρους. ὡς
 δ' αὐτῶς ἢ τῶν χρημάτων [καὶ κτημάτων δουλείας,
 ὡς τὸ πολὺ] κτησίς καὶ τιμήσεως κατὰ τὸν αὐτὸν
 θυμὸν ἔχει· τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ ἐκάστων τούτων 20
 ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ἐν ταῖς πόλεσι καὶ
 ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δοῦλον. μὴ δὲ τις φιλοχρη-
 ματεῖται παίδων γε ἕνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους κα-
 ταλείπῃ· οὔτε γὰρ ἐκείνοις, οὔτε αὐτῇ πόλει ἄμεινον·
 ἢ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δὲ ἀναγκαί- 25
 ων μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρί-
 στη· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ ξυναρμόττουσα εἰς
 πάντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται. παισὶ δὲ αἰδῶ
 χρῆ πολλήν, οὐ χρυσὸν καταλείπειν· οἴομεθα δὲ ἐπι-
 πλῆττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυνοῦσι τοῦτο καταλεί- 30
 ψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύσματος
 ἔς νέους γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὡς

δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον· ὁ δὲ ἔμφρων νομο-
 θέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο
 αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλα-
 βείσθαι, μήποτε τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἔπα-
 5 κούσῃ δρωῖντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχρῶν· ὡς ὅπου
 ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα
 εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γὰρ νέων διαφέρει οὐδὲ
 ἐστὶν ἅμα καὶ αὐτῶν, οὐ τὸ νοουθετεῖν, ἀλλ', ἅπερ ἂν
 ἄλλον νοουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν
 10 δρωῖντα διὰ βίου. ξυγγένειάν τε καὶ ὁμογενῶν θεῶν
 κοινωνίαν πᾶσαν ταύτου φύσιν αἵματος ἔχουσαν τι-
 μῶν τις καὶ σεβόμενος, εὖνους ἂν γενεθλίους θεοὺς
 εἰς παίδων αὐτοῦ σποράν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ μὴν
 τό γε φίλων καὶ ἐταίρων πρὸς τὰς ἐν βίῳ ὁμιλίας εὐ-
 15 μενὲς ἂν τις κτῶτο, μεῖζους μὲν καὶ σεμνοτέρας τὰς
 ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος, ἢ ἐκεῖνοι,
 ἐλάττους δ' αὐτὰς αὐτοῦ διανοούμενος εἰς τοὺς φί-
 λους χάριτας ὑπὲρ αὐτῶν τῶν φίλων καὶ ἐταίρων·
 εἰς γε μὴν πόλιν καὶ πολίτας μακροῦ ἄριστος, ὅστις
 20 πρὸ τοῦ νικῆσαι Ὀλυμπιάσι καὶ ἀπάντων ἀγῶνων
 πολεμικῶν τε καὶ εἰρηνικῶν, νικᾶν δέξαιτ' ἂν δόξῃ
 ὑπηρεσίας τῶν οἴκοι νόμων, ὡς ὑπηρετηκῶς πάντων
 μάλιστ' ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ. πρὸς δ' αὐτὸς τοὺς
 ξένους διανοητέον, ὡς ἀγιώτατα ξυμβόλαια ὄντα· σχε-
 25 δὸν γὰρ πάντα ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους
 ἁμαρτήματα παρὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηροτημένα,
 τιμωρὸν μᾶλλον· ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἐταίρων τε
 καὶ ξυγγενῶν ἐλλεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς· ὁ
 δυνάμενος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότε-
 30 ρον, δύναται δὲ διαφερόντως ὁ ξένιος ἐκάστων δαι-
 μων καὶ θεός, τῷ ξενίῳ συνεπόμενοι Διὶ. πολλῆς οὖν
 εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν προμηθείας ἐνι, μηδὲν

ἁμάρτημα περὶ ξένους ἁμαρτόντα ἐν τῷ βίῳ, πρὸς τὸ
 τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὐτὸ καὶ ἐπιχω-
 ρίων ἁμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἐκέτασι μέγιστον γί-
 γνεται ἁμάρτημα ἐκάστοις· μεθ' οὗ γὰρ ἐκτεύσας
 μάρτυρος ὁ ἐκέτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ δια- 5
 φέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίγνεται· ὥστ' οὐκ ἂν ποτε
 ἀτιμώρητος πάθοι, ὁ τυχῶν ὧν ἔπαθε. τὰ μὲν οὖν
 περὶ γονέας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, περὶ πόλιν
 τε καὶ φίλους καὶ ξυγγένειαν, ξενικά τε καὶ ἐπιχώρια
 διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλήματα· τὸ δὲ πολὺς τις ὧν 10
 αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἐπόμενον τού-
 τῳ διεξιλεῖν· ὅσ' οὖν μὴ νόμος ἀλλ' ἔπαινος παι-
 δεύων καὶ ψόγος ἐκάστους εὐηλίους μᾶλλον τοῖς τε-
 θήσεσθαι μέλλουσι νόμοις ἀπεργάζεται, ταῦτ' ἐστὶ
 μετὰ τοῦτο ἡμῖν ρητέον. ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγα- 15
 θῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἧς ὁ γενή-
 σεσθαι μέλλον μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ἐξ ἀρχῆς
 εὐθύς μέτοχος εἶη, ἵνα ὡς ὅτι πλεῖστον χρόνον ἀλη-
 θῆς ὧν διαβιοῖ· πιστὸς γὰρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον
 ψεῦδος ἐκούσιον· ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους· ὧν οὐδέ- 20
 τερον ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὃ γε ἄπιστος καὶ
 ἀμαθής, χρόνου δὲ προϊόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλε-
 πὸν γῆρας ἐρημίαν αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ
 τέλει τοῦ βίου, ὥστε ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παί-
 δων σχεδὸν ὁμοίως ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. 25
 τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέ-
 πων τοῖς θέλουσιν ἀδικεῖν πλεονῆ διπλασίας τιμῆς
 ἄξιός ἐκεῖνου· ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιός
 ἐτέρων, μνηύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδι-
 κίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, 30
 ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος ἀναγορευ-
 ῆσθαι νικηφόρος ἀρετῆ. τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἔπαι-

νον καὶ περὶ σωφροσύνης χρῆ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ τις κέκτηται, δυνατὰ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι. τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρῆ τιμᾶν· τὸν δὲ αὖ μὴ δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἕαν δεύτερον· τὸν δὲ φθονοῦντα καὶ θέλοντα μηδενὶ κοινωνῶν διὰ φιλίας γιγνόμενον ἀγαθῶν τιμῶν, αὐτὸν μὲν φέγειν, τὸ δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κερκτιμὲνον ἀτιμάζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. Plato Legg. V p. 726.

10114 Πλάτωνος πολιτείας ἡ' (p. 543 a).

Εἶπεν. ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ὃ Γλαῦκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικάς, κοινούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν· ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ· βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τὰδε ξυνεχωρήσαμεν, ὡς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες ἄγοντες τοὺς στρατιώτας, κατοικιοῦσιν εἰς οἰκῆσεις οἷας προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι.

115 Ἐν ταυτῷ (p. 543 c).

Σχεδὸν γὰρ καθάπερ νῦν διελήλυθας, περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιού, λέγων, ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἷαν τότε διήλθες, τιθείης πόλιν καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὁμοιον, καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικε, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα· ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἶδη εἶναι. — Καὶ μὴν, ἡ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ γε καὶ ἀκούσας τίνας λέγεις τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσῃ. εἰσὶ γὰρ ἅς λέγω, αἵπερ

καὶ ὀνόματ' ἔχουσι, ἢ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινου-
 μένη ἢ Κρητικὴ τε καὶ Λακωνικὴ αὐτῆ· καὶ δευτέρω
 καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δὲ ὀλιγαρχία,
 συχῶν γέμουςα κακῶν πολιτεία· ἢ τε ταύτῃ διάφο-
 ρος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη, δημοκρατία· καὶ ἡ γενναία 5
 δὴ τυραννίς, καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα καὶ ἔσχα-
 · του πόλεως νόσημα· ἢ τινα ἄλλην ἔχεις ἰδίαν πολι-
 τείαν, ἢ τις καὶ ἐν εἰδει διαφανεῖ τινι κεῖται; δυνα-
 στεία γάρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖαι καὶ τοιαῦτα τινες
 πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων που εἰσί. εὖροι δ' ἂν τις 10
 αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἑλ-
 ληνας. Πολλὰ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Οἴ-
 σθα οὖν, ἢν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη τοσαῦτα
 ἀνάγκη τρόπον εἶναι ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἶει
 ἐκ δρυὸς ποθὲν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίνεσθαι, 15
 ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, αἱ ἂν
 ὥσπερ ῥέψαντα τὰ ἄλλα ἐφελκύνηται; Οὐδαμῶς ἔγω-
 γε, ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκ οὖν αἱ τῶν πόλεων
 πέντε καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς
 πέντε ἂν εἶεν; Τί μῆν;

20

116 Ἐν ταυτῷ (p. 564 a).

Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλό τι ἢ
 εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτη καὶ πόλει.
 Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πο-
 λιτείας τυραννίς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας.

25

117 Τοῦ αὐτοῦ πολιτείας θ' (p. 576 d).

Μὴ ἐκπληττώμεθα εἰς τὸν τύραννον ἕνα ὄντα
 βλέποντες, μηδ' εἰ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον· ἀλλ' ὡς
 χρῆ, ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, κατα-
 δύντες εἰς ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαι- 30
 νώμεθα. Ἄλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον

παντὶ ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα.

118 Ἐν ταυτῷ (p. 580 a).

Ἴθι δὴ μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτῆς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω· τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονία, καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξῆς πέντε ὄντας κρίναι, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἄλλὰ ῥαδία, ἔφη, κρίσις· καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω ἀρετῇ καὶ κακίᾳ, καὶ εὐδαιμονία, καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυκα, ἣν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἂν εἰπω, ὅτι ὁ Ἄριστωνος υἱός, τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιοτάτον εὐδαιμονέστατον ἔκρινε· τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βασιλεύοντα αὐτοῦ· τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον ἀθλιώτατον· τοῦτον δ' αὖ τυγχάνειν ὄντα, ὃς ἂν τυραννικώτατος ᾖν, ἑαυτοῦ τε ὅτι μάλιστα τυραννῆ καὶ τῆς πόλεως.

119 Πλάτωνος νόμων γ' (p. 679 b).

Ἦι δ' ἂν ποτε ξυνοικία μήτε πλοῦτος ξυνοικῆ μήτε πενία, σχεδὸν ἐν ταύτῃ γενναιότατα ἦθη γίγνοιτ' ἂν· οὔτε γὰρ ὕβρις οὔτ' ἀδικία, ζῆλοι τε αὐ καὶ φθόνοι οὐκ ἐγγίγνονται.

120 Ἐν ταυτῷ (p. 688 a).

Τὸ δὲ ἐμὸν ἔλεγον, ὅτι τοῦτο μὲν πρὸς μίαν ἀρετὴν, οὐσῶν τεττάρων, κελεύοι τίθεσθαι τοὺς νόμους· δέοι δὲ δὴ πρὸς πᾶσαν μὲν βλέπειν, μάλιστα δὲ πρὸς τὴν πρώτην καὶ τῆς ξυμπάσης ἡγεμόνα ἀρετῆς· φρόνησις δ' εἴη τοῦτο καὶ νοῦς καὶ δόξα μετ' ἔρωτός τε καὶ ἐπιθυμίας τούτοις ἐπομένης.

121 Ἐν ταυτῷ (688 e).

Φαμέν δὲ δὴ νῦν, καθ' ὁδὸν ἰόντες τὴν λοιπὴν τοῦ λόγου, τὴν μεγίστην ἀμαθίαν τότε ἐκείνην τὴν δύναμιν ἀπολέσαι, καὶ νῦν ταυτὸ πεφυκέναι ποιεῖν ὥστε τὸν γε νομοθέτην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πειρατέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν μὲν ὄσσην δυνατὸν ἐμποεῖν, τὴν δὲ ἄνοιαν ὅτι μάλιστα ἐξαιρεῖν. Ἀἴλιον. Τίς οὖν ἢ μεγίστη δικαίως ἂν λέγοιτο ἀμαθία; σκοπεῖτε εἰ συνδόξει καὶ σφῶν λεγόμενον. ἐγὼ μὲν δὴ τὴν τοιάνδε τίθεμαι. Ποίαν; Τὴν ὅταν τῷ τι δόξῃ καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι, μὴ φιλεῖ τοῦτο, ἀλλὰ μισεῖ, τὸ δὲ πονηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλεῖ τε καὶ ἀσπάξεται. ταύτην διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημι εἶναι τὴν ἐσχάτην, μεγίστην δέ, ὅτι πλήθους ἐστὶ τῆς ψυχῆς· τὸ γὰρ λυπούμενον καὶ ἡδόμενον αὐτῆς ὅπερ δῆμός τε καὶ πλῆθος πόλεως ἐστίν. ὅταν οὖν ἐπιστήμας ἢ δόξαις ἢ λόγῳ ἐναντιῶται τοῖς φύσει ἀρχικοῖς ἢ ψυχῇ, τοῦτο ἄνοιαν προσαγορεύω· πόλεως τε, ὅταν ἄρχουσι καὶ νόμοις μὴ πείθεται τὸ πλῆθος, ταυτὸν καὶ δὴ καὶ ἐνὸς ἀνδρός, ὁπότεν καλοὶ ἐν ψυχῇ λόγοι ἐνόντες μηδὲν ποιῶσι πλέον, ἀλλὰ δὴ τούτοις πᾶν τούναντίον ταύτας πάσας ἀμαθίας τὰς πλημμελεστάτας ἔγωγ' ἂν θείην πόλεως τε καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐ τὰς τῶν δημοῦργῶν, εἰ ἄρα που καταμανθάνετε, ὡς ξένοι, ὃ λέγω. Μανθάνομέν γε, ὦ φίλε, καὶ ἐγχωροῦμεν ἃ λέγεις. Τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κεχωρισθῶ δεδογμένον καὶ λεγόμενον, ὡς τοῖς εἰς ταῦτα ἀμαθάνουσι τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόμενον, καὶ ὡς ἀμαθέσιν ὀνειδιστέον, ἂν καὶ πάνυ λογιστικοὶ τε ὦσι καὶ πάντα τὰ κομψὰ καὶ ὅσα πρὸς τάχος τῆς ψυχῆς πεφυκότεν διαπεπονημένοι ἅπαντα· τοὺς

δὲ τούναντιον ἔχοντας τούτων ὡς σοφούς τε προσρη-
 τέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν
 ἐπιστῶνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἐμφροσι· πῶς
 γὰρ ἂν, ὧ φίλοι, ἄνευ ξυμφωνίας γένοιτ' ἂν φρονή-
 5 σεως καὶ τὸ σμικρότατον εἶδος; οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἡ
 καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ξυμφωνιῶν μεγίστη δι-
 καιότατ' ἂν λέγοιτο σοφία· ἧς ὁ μὲν κατὰ λόγον ζῶν
 μέτοχος· ὁ δὲ ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ
 πόλιν οὐδαμῆ σωτήρ, ἀλλὰ πᾶν τούναντιον, ἀμαθαί-
 10 νων εἰς ταυτὰ ἐκάστοτε φαίνεται.

122 Ἐν ταυτῷ (p. 691 c).

Ἐάν τις μελξονα διδοῖ τοῖς ἐλάττοσι δύναμιν, πα-
 ρεῖς τὸ μέτριον, πλοίοις τε ἰστία καὶ σώμασι τροφήν
 καὶ ψυχαῖς ἀρχάς, ἀνατρέπεται πού πάντα καὶ ἐξυ-
 15 βρῆζοντα τὰ μὲν εἰς νόσους θεῖ, τὰ δ' εἰς ἔκγονον
 ὕβρεως ἀδικίαν.

123 Ἐν ταυτῷ (p. 697 a).

Λέγομεν τοίνυν ὅτι πόλιν, ὡς ἔοικε, τὴν μέλλου-
 σαν σώζεσθαι τε καὶ εὐδαιμονήσειν εἰς δύναμιν ἀν-
 20 θρωπίνην δεῖ καὶ ἀναγκαῖον τιμᾶς τε καὶ ἀτιμίας
 διανέμειν ὀρθῶς. ἔστι δὲ ὀρθῶς ἄρα τιμιώτατα μὲν
 καὶ πρῶτα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθὰ κείσθαι, σω-
 φροσύνης ὑπαρχούσης αὐτῇ· δεύτερα δὲ τὰ περὶ τὸ
 σῶμα καλὰ καὶ ἀγαθὰ· καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν
 25 καὶ χρήματα λεγόμενα. τούτων δὲ ἂν ἐκτός τις βαλῆν
 νομοθέτης ἢ πόλις, εἰς τιμᾶς ἢ χρήματα προάγουσα
 ἢ τι τῶν ὕστερον εἰς τὸ πρόσθεν τιμαῖς τάττουσα,
 οὐθ' ὅσιον οὔτε πολιτικὸν ἂν δρῶν προᾶγμα.

124 Τοῦ αὐτοῦ νόμων τετάρτῳ (p. 705 a).

30 Πρόσοικος γὰρ θαλάττη χώρα τὸ μὲν παρ' ἐκά-
 στην ἡμέραν ἡδύ, μάλα γε μὴν ὄντως ἀλμυρὸν καὶ

πικρὸν γειτόνημα· ἐμπορίας γὰρ καὶ χρηματισμοῦ διὰ καπηλείας ἐμπιπλάσα αὐτήν, ἦθη καλίμβρολα καὶ ἄπιστα ταῖς ψυχαῖς ἐντίκτουσα, αὐτήν τε πρὸς αὐτήν τὴν πόλιν ἄπιστον καὶ ἄφιλον ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡσαύτως. παραμύθιον δὲ δὴ πρὸς ταῦτα καὶ τὸ κάμφορος εἶναι κέκτηται. τραχεῖα δὲ οὐσα δῆλον ὡς οὐκ ἂν πολύπορος τις εἴη καὶ κάμφορος ἅμα· τοῦτο γὰρ ἔχουσα, πολλὴν ἐξαγωγὴν ἂν παρεχομένη, νομίσματος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πάλιν ἀντεμπίπλαιτ' ἂν, οὐ μείζον κακόν, ὡς ἔπος εἶπειν, πόλει ἀνθ' ἐνὸς ἔν ουδὲν ἂν γίγνοιτο εἰς γενναίων καὶ δικαίων ἡθῶν κτῆσιν, ὡς ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα, ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις. Ἀλλὰ μεμνήμεθα, καὶ συγχωροῦμεν τότε λέγειν ἡμᾶς ὀρθῶς καὶ τὰ νῦν.

125 Ἐν ταυτῷ (p. 708 e).

11

Ὡς οὐδεὶς ποτε ἀνθρώπων οὐδὲν νομοθετεῖ, τύχαι δὲ καὶ ξυμφοραὶ παντοῖαι πίπτουσαι παντοίως νομοθετοῦσι τὰ πάντα ἡμῖν· ἢ γὰρ πόλεμος τις βιάσμενος ἀνέτρεψε πολιτείας καὶ μετέβαλε νόμους, ἢ πενίας χαλεπῆς ἀπορία· πολλὰ δὲ καὶ νόσοι ἀναγκά-20 ζουσι καινοτομεῖν, λοιμῶν τε ἐμπιπτόντων, καὶ χρόνον ἐπὶ πολὺν ἐνιαυτῶν πολλῶν πολλάκις ἀκαιρία· ταῦτα δὴ πάντα προσιδῶν τις ἄρξειεν ἂν εἶπειν, ὅπερ ἐγὼ νῦν δὴ, θνητὸν μηδένα νομοθετεῖν μηδέν, τύχας δ' εἶναι σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. τὸ 25 δ' ἔστι περὶ τε ναυτιλίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ στρατηγικὴν πάντα ταῦτ' εἰπόντα δοκεῖν εὖ λέγειν· ἀλλὰ γὰρ ὅμως αὐτὸ καὶ τόδ' ἔστιν εὖ λέγοντα λέγειν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις. Τὸ ποῖον; Ὡς θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα 30 διακυβερνῶσι ξύμπαντα ἡμερώτερον μὴν τρίτον

συγχωρήσαι τούτοις δεῖν ἔπεσθαι τέχνην· καιρῷ γὰρ χειμῶνος συλλαβέσθαι κυβερνητικὴν, μέγα πλεονέκτημα ἔγωγ' ἂν θείην· ἢ πῶς; οὐκ οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν ἂν ἔχοι λόγον, καὶ δὴ
 5 καὶ νομοθεσίᾳ ταυτὸν τοῦτο δοτέον, τῶν ἄλλων ξυμπικτόντων ὅσα δεῖ χάρα συντυχεῖν, εἰ μέλλει ποτὲ εὐδαιμόνως οἰκῆσειν, τὸν νομοθέτην ἀληθείας ἐχόμενον τῇ τοιαύτῃ παραπεσεῖν ἐκάστοτε πόλει δεῖν. Ἀληθέστατα λέγεις.

10126 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (p. 743 ο).

Ἦμῖν δὲ ἡ τῶν νόμων ὑπόθεσις ἐνταῦθα ἐβλεπεν, ὅπως ὡς εὐδαιμονέστατοι ἔσονται καὶ ὅ τι μάλιστα ἀλλήλοις φίλοι· εἰς οὐκ ἂν ποτε πολῖται ἀλλήλοις φίλοι, ὅπου πολλὰ μὲν δίκαια ἐν ἀλλήλοις εἰς, πολ-
 15 λὰ δὲ ἀδικία, ἀλλ' ὅπου ὡς ὅτι σμικρόταται καὶ ὀλίγιστα. λέγομεν δὴ, μήτε εἶναι χρυσὸν δεῖν μήτε ἄργυρον ἐν τῇ πόλει, μήτε αὖ χρηματισμὸν πολὺν διὰ βαναυσίας καὶ τόκων μηδὲ βοσκημάτων αἰσχροῶν, ἀλλ' ὅσα γεωργία δίδωσι καὶ φέρει, καὶ τούτων ὀπόσα
 20 μὴ χρηματιζόμενον ἀναγκάσειεν ἀμελεῖν ὧν ἔνεκα κέφυκε τὰ χρήματα· ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχὴ καὶ σῶμα, ἃ χωρὶς γυμναστικῆς καὶ τῆς ἄλλης παιδείας οὐκ ἂν ποτε γένοιτο ἄξια λόγου. διὸ δὴ χρημάτων ἐπιμέλειαν οὐχ ἄπαξ εἰρήκαμεν ὡς χρὴ τελευταίου τιμᾶν· ὄντων
 25 γὰρ τριῶν τῶν ἀπάντων περὶ ἃ πᾶς ἄνθρωπος σπουδάζει, τελευταίου καὶ τρίτον ἐστὶν ἡ τῶν χρημάτων ὀρθῶς σπουδαζομένη σπουδὴ, σώματος δὲ πέρι μέση, πρώτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἣν διεξερχόμεθα πολιτείαν, εἰ μὲν τὰς τιμὰς οὕτω τάττεται, ὀρ-
 30 θῶς νομοθετεῖται· εἰ δὲ τις τῶν προσταττομένων αὐτόθι νόμων σωφροσύνης ἐμπροσθεν ὑγίειαν ἐν τῇ

πόλει φανείται ποιῶν τιμίαν ἢ πλοῦτον ὑγιείας
καὶ τοῦ σωφρονεῖν, οὐκ ὀρθῶς ἂν φανείται τιθέ-
μενος.

127 Ἐν ταυτῷ (p. 744 d).

Δεῖ γὰρ ἐν πόλει που, φαμέν τῇ τοῦ μεγίστου
νοσήματος οὐ μεθεξούσῃ, ὃ διάστασιν ἢ στάσιν ὀρ-
θότερον ἂν εἶη κεκλήσθαι, μήτε πενίαν τὴν χαλε-
πὴν ἐνεῖναι παρά τισι τῶν πολιτῶν μήτ' αὐτῷ πλοῦ-
τον, ὡς ἀμφοτέρω τικτόντων ταῦτα ἀμφοτέρω.

128 Πλάτωνος νόμων θ' (p. 874 d).

Ὡς ἄρα νόμους ἀνθρώποις ἀναγκαῖον τίθεσθαι
καὶ ζῆν κατὰ νόμους, ἢ μηδὲν διαφέρειν τῶν πάντη
ἀγριωτάτων θηρίων. ἢ δὲ αἰτία τούτων ἦδε, ὅτι
φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἰκανὴ φύεται, ὥστε γυνῶ-
ναί τε τὰ συμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν, καὶ
γυνῶσα τὸ βέλτιστον ἀεὶ δύνασθαι τε καὶ ἐθέλειν
πράττειν· γυνῶναι μὲν γὰρ πρῶτον χαλεπὸν, ὅτι πο-
λιτικῇ καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ οὐ τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν
ἀνάγκη μέλειν· τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ξυνδεῖ, τὸ δὲ
ἴδιον διασπᾶ τὰς πόλεις· καὶ ὅτι συμφέρει τῷ κοινῷ²⁰
τε καὶ ἰδίῳ τοῖν ἀμφοῖν, ἦν τὸ κοινὸν τιθῆται καλῶς
μᾶλλον ἢ τὸ ἴδιον.

129 Ἀρχύτα.

Πονηρῶν ἀθέων νόμοι θεῶν ἄγραφοι ἀντινομι-
ζόμενοι πονηρὰν μοῖραν καὶ ζαμίαν τῷ μὴ πειθομένῳ²⁵
διδόντες, πατέρες καὶ ἀγεμόνες τῶν γεγραμμένων
νόμων καὶ δογμάτων ἀνθρώποις τεθέντων.

130 Διωτογένους Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ ὀσιότητος.

Καλῶς δὲ καὶ τὸ τὸν θεὸν ἐν ἀρχῇ τῷ δαίμωνι³⁰

καὶ τῷ ἀρίστῳ ἐπικαλέεσθαι, οὐχ ὡς δεόμενον τινὸς τῶν τοιούτων, ἀλλ' εἰς τὸ μνασθέντας κατακοσμηθῆμεν τὰν ψυχάν· ἐπειδὴ γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐσμέν καὶ κεκοινωνήκαμεν τῷ θεῷ, ποθᾶκον τι κρίναντι ἄμμε.

5 διὸ καὶ βούλονται ἰκέλως αὐτοῖς ἅπαντα ἡμᾶς ἐπιτελὲν δικαιοπραγέοντας. ἔπειτα γὰρ τέτορες αἰτίαι τὰ σύμπαντα περαίνοντι καὶ ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι, φύσις καὶ νόμος καὶ τέχνα καὶ τύχα· καὶ τῶν μὲν ἐξ ἄθεος ποτὶ συμφωνίαν πολιτικὰν φερόντων νόμος

10 ἐπιστάτας καὶ θαμιουργός· τῶν δὲ διὰ φρονάσιος ἀνθρωπίνης τελεθόντων, τέχνα λέγοιτό καὶ δικαίως μάτηρ τε καὶ ἄγεμὼν ἡμεν· τῶν δὲ εἰκά τε καὶ ὡς ἐτυχεν ἀπὸ τῷ αὐτομάτῳ ὁμοίως ποτιπιπτόντων τοῖς χρηστοῖς τε καὶ πονηροῖς, τύχαν τῶν τοιούτων αἰτίαν

15 φασοῦμες· ταύταν δ' οὐτ' ἐν μέτρῳ οὐτ' ἐν ὄρφ τεταγμέναν, καὶ πεφρονημένως ἕκαστα ποιεῖν * γενναθεῖσα δὲ ἂ ἐξ αὐτῶν τῷ γένεος ἄμφω κινεῖται.

131 Τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν περὶ πολιτείας.

Εἰ δὲ βούλει καὶ νῦν, ἔφη ὁ Σόλων, περὶ πολιτείας ἀκοῦσαι, δοκεῖ μοι πόλις ἄριστα πράττειν καὶ μάλιστα σώζειν δημοκρατίαν, ἐν ἣ τὸν ἀδικήσαντα τοῦ ἀδικηθέντος οὐδὲν ἦττον οἱ μὴ ἀδικηθέντες προβάλλονται καὶ κολάζουσι. δεύτερος δὲ ὁ Βίαιος ἔφη, κρατίστην εἶναι δημοκρατίαν, ἐν ἣ πάντες ὡς τύραν-

25 νον φοβοῦνται τὸν νόμον. ἔπειτα Θαλῆς, τὴν μήτε πλουσίους ἔχουσαν ἄγαν, μήτε πένητας πολίτας. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Περικλῆς, ἐν ἣ τῶν ἄλλων ἴσων νομιζομένων, ἀρετὴ τὸ βέλτιον ὀρίζεται, κακία δὲ τὸ χεῖρον. πέμπτος δὲ ὁ Κλεόβουλος ἔφη, μάλιστα

30 σωφρονεῖν δῆμον, ὅπου τὸν φόγον μᾶλλον οἱ πολίτευόμενοι δεδοίκασιν ἢ τὸν νόμον. ἕκτος δὲ Πιττα-

κός, ὅπου τοῖς πονηροῖς οὐκ ἔστιν ἄρχειν. ὁ δὲ Χεῖλων ἀπεφήνατο, τὴν μάλιστα νόμων ἤκιστα δὲ δητόρων ἀκούουσαν πολιτείαν, ἀρίστην εἶναι. (Plat. Mor. p. 154 d.)

132 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ 5 νόμου καὶ δικαιοσύνης.

Νόμος ποτ' ἀνθρώπῳ ψυχάν τε καὶ βίον ὅπερ ἀρμονία ποτ' ἀκοάν τε καὶ φωνάν· ὃ τε γὰρ νόμος παιδεύει μὲν τὰν ψυχάν συνίστητι δὲ τὸν βίον, ἅ τε ἀρμονία ἐπιστάμονα μὲν ποιεῖ τὰν ἀκοάν ὁμόλο- 10 γον δὲ τὰν φωνάν. φαμι δ' ἐγὼ πᾶσαν κοινωνίαν ἐξ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένῳ συνεστάμεν καὶ τρίτον νόμων. νόμων δὲ ὃ μὲν ἐμψυχος, βασιλεύς, ὃ δὲ ἄψυχος, γράμμα. πρῶτος ὦν ὁ νόμος· τούτῳ γὰρ ὁ μὲν βασιλεύς νόμιμος, ὁ δ' ἄρχων ἀκόλουθος, ὁ δ' 15 ἀρχόμενος ἐλεύθερος, ἅ δ' ὅλα κοινωνία εὐδαίμων· καὶ τούτῳ παραβάσει μὲν βασιλεύς τύραννος, ὁ δὲ ἄρχων ἀνακόλουθος, ὁ δ' ἀρχόμενος δοῦλος, ἅ δ' ὅλα κοινωνία κακοδαίμων. συνείρονται μὲν γὰρ ταὶ πράξεις ἐκ τῷ ἄρχεν καὶ ἐκ τῷ ἄρχεσθαι καὶ τρί- 20 τον ἐκ τῷ κρατέν. τὸ μὲν ὦν ἄρχεν τῷ κρέσσονος οἰκῆον, τὸ δ' ἄρχεσθαι τῷ χερήονος, τὸ δὲ κρατέν ἀμφοτέρων· ἄρχει μὲν γὰρ τὸ λόγον ἔχον τᾶς ψυχᾶς, ἄρχεται δὲ τὸ ἄλογον, κρατεῦντι δὲ τῶν παθέων ἀμφοτέρω. γίνεται γὰρ ἐκ τᾶς ἐκατέρων συναρμογᾶς 25 ἀρετά, αὐτὰ δὲ καὶ ἀπὸ τᾶν ἀδονᾶν καὶ ἀπὸ τᾶν λυπᾶν ἐς ἀρεμίαν καὶ ἀπάθειαν ἀπάγει τὰν ψυχάν.

133 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ τὸν νόμον ἀκόλουθον ἡμεν τᾶ φύσει, δυ- 30 ατὸν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα τᾶ πολιτικᾶ κοι-

νωνία· αἴτε γὰρ ἐνὸς τούτων αἴτε πλήθων αἴτε
 πάντων ἀπολείπεται, ἥτοι οὐ νόμος ἢ οὐ τέλειος
 νόμος ἐσεῖται. ἀκόλουθος μὲν ὢν κα εἴη τᾷ φύσει
 μιμώμενος τὸ τᾷς φύσιος δίκαιον· τοῦτο δὲ ἐστίν
 5 τὸ ἀνάλογον καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστῳ καττὰν ἐκάστῳ
 ἄξιαν. δυνατὸς δέ, αἰ ποτὶ τῶς νομοθετευμένως ἔχει
 τὰν συναρμογάν· πολλοὶ γὰρ τὸ τᾷ φύσει καὶ πρᾶ-
 τιν ἀγαθὸν [οὐχ] ἱκανοὶ δέξασθαι, τὸ δὲ ποθ' αὐ-
 τῶς καὶ τὸ ἐνδεχόμενον· οὕτω γὰρ καὶ τοὶ νοσεόντι
 10 καὶ τοὶ κάμνοντι τυγχάνοντι ἐπιμελείας. συμφέρων
 δὲ τᾷ πολιτικᾷ κοινωνία, αἴκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ
 ἰδιοφελῆς ὁ νόμος, κοινωνοφελῆς δὲ καὶ διὰ πάντων
 διατείνων. δεῖ δὲ καὶ ποτὶ τὰν χώραν καὶ ποτὶ τῶς
 τόπως ἀποβλέπειν τὸν νόμον· οὔτε γὰρ γὰ τῶς αὐ-
 15 τῶς καρπῶς, οὔτε ψυχὰ ἀνθρώπων τὰν αὐτὰν ἀρε-
 τὰν παραδέξασθαι δύναται. διὸ τὸ δίκαιον τοὶ μὲν
 ἀριστοκρατικὸν τοὶ δὲ δημοκρατικὸν τοὶ δὲ ὀλιγαρχι-
 κὸν ποιοῦντι· καὶ τὸ ἀριστοκρατικὸν καττὰν ὑπε-
 ναντίαν μεσότατα· τοῖς μὲν γὰρ μέσοσι μέζοντας τῶς
 20 λόγως, τοῖς δὲ μῆσοσι μῆοντας διανέμει ἅ ἀναλογία
 αὐτὰ· τὸ δὲ δημοκρατικὸν καττὰν γεωμετρικάν· ἐν
 γὰρ ταῦτα τοὶ λόγοι ἴσοι τῶν μεζόνων καὶ μῆόνων
 μεγεθέων· τὸ δὲ ὀλιγαρχικὸν καὶ τυραννικὸν κατ-
 τὰν ἀριθμητικάν· ἀντιάζει γὰρ αὐτὰ τᾷ ὑπεναντία·
 25 τοῖς γὰρ μῆσοσι μέζοντας τῶς λόγως, τοῖς δὲ μέσοσι
 μῆοντας· τὰ μὲν ὢν ἰδέαι τᾷς διανομᾶς τοσαῦται·
 τὰ δὲ εἰκόνες ἐν ταῖς πολιτείαις καὶ τοῖς οἰκοῖς θεω-
 ρέονται· τιμαί τε γὰρ καὶ κολάσεις καὶ ἀρχαὶ ἢ
 30 ἔξ ἴσω τοῖς μέσοσι καὶ μῆσοσι διανέμονται, ἢ ἔξ ἀνίσω
 ἢ τῷ ἀρετᾷ ὑπερέχεν ἢ τῷ πλούτῳ ἢ καὶ δυνάμει.
 τὸ μὲν ὢν ἔξ ἴσω δημοκρατικόν, τὸ δὲ ἔξ ἀνίσω ἀρι-
 στοκρατικὸν ἢ ὀλιγαρχικόν.

134 Ἐν ταυτῷ.

Δει δὴ τὸν νόμον τὸν κάρρονα καὶ τὰν πόλιν ἐκ πασῶν σύνθετον εἶμεν τῶν ἄλλαν πολιτειῶν· καὶ ἔχεν τι δαμοκρατίας, ἔχεν τι ὀλιγαρχίας, ἔχεν τι βασιλῆας καὶ ἀριστοκρατίας· ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Λακεδαι- 5 μωνι· τοὶ μὲν γὰρ βασιλέες τὰς μοναρχίας, τοὶ δὲ γέροντες τὰς ἀριστοκρατίας, τοὶ δὲ ἔφοροι τὰς ὀλιγαρχίας, ἱππαγρέται δὲ καὶ κόροι τὰς δαμοκρατίας. δεῖ τοίνυν τὸν νόμον μὴ μόνον ἀγαθὸν καὶ καλὸν ἦμεν, ἀλλὰ καὶ ἀντιπεπονθέναι τοῖς αὐτῷ μερέεσ- 10 σιν· οὗτος γὰρ ἰσχυρὸς καὶ βέβαιος· τὸ δ' ἀντιπεπονθέναι λέγω αὐτῷ, καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι τὰν αὐτῶν ἀρχάν, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ εὐνομοωτάτῳ Λακεδαιμόνι. τοῖς μὲν γὰρ βασιλεῦσιν τοὶ ἔφοροι ἀντι- 15 κάθηται, τούτοις δ' οἱ γέροντες, μέσοι δ' οἱ κόροι καὶ ἱππαγρέται· ἐφ' ὃ γὰρ ἂν ῥέψωντι τοὶ πλεονε- κτέοντες τῶν ἀρχόντων, οὗτοι τοῖς ἄλλοις ὑποτίθενται.

δει τὸν νόμον τὰ περὶ θεῶς καὶ δαίμονας καὶ γονέας καὶ ὄλως τὰ καλὰ καὶ τίμια πρῶτα τίθεσθαι, 20 δεύτερον δὲ τὰ συμφέροντα· τὰ γὰρ μήονα τοῖς μέζοσιν ἀκολουθὲν ποθάκει, καὶ μὴ ἐν οἰκήμασι καὶ θυρώμασιν ἐνήμεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἅθεσι τῶν πολιτευομένων. οὐδὲ γὰρ ἐν Λακεδαιμόνι τῷ εὐνομοωτάτῳ πλάθει γραμμάτων ἡ πόλις διοικεῖται, πολὺ δὲ μᾶλ- 25 λον [ἐν] τοῖς τρόποις τῶν πολιτευομένων. συμφέροντι δὲ τῷ πολιτικῷ κοινωνία, αἶκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ ἰδιωφελής, κοινωνοφελής δὲ καὶ διὰ πάντων διατείνων ὁ νόμος· καὶ τὰν ξαμίαν ἐς τὰν αἰσχύναν καὶ τὰν ἀτιμίαν ἀμφέρη, μὴ ἐς τὰν τῶν χρημάτων ἀποβολάν. 30 ἐκ μὲν γὰρ τῷ τῷ αἰσχύνῃ ξαμιοῦσθαι, κοσμιότατα καὶ χρησιότατα σποινδάζοντι, ὅπως τὰν ἐν τοῖς νό-

μοις ζαμίαν ἀκοινώνατον ἔχωντι· ἐκ δὲ τῶ χρήμασι, χρήματα περὶ πλείστῳ ποιησοῦνται, μέγιστον φάρμακον ὑπολαμβάνοντες ἡμεν τῶν ἀμαρτημάτων. ἄριστον μὲν ὦν τὰν ὅλαν πόλιν οὕτως συντετάχθαι, ὥστε μηδενὸς ποτιθεῖσθαι ἔξωθεν, μήτε κατ' ἀρετὰν μήτε κατὰ δύναμιν μήτε κατ' ἄλλαν μηδεμίαν αἰτίαν· οὕτω γὰρ καὶ σῶμα καὶ οἰκίαν καὶ στρατεύμα συντετάχθαι καλῶς, τὸ ἐν αὐτῷ ἔχον τὰν αἰτίαν τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ μὴ ἔξωθεν· σῶμα μέντοι κάρρον, οἰκία δὲ συγκειμένη καλῶς, στρατεύμα δὲ τὸ μὴ μισθοφόρον μηδὲ ἀγύμναστον· κρέσσονα γὰρ τὰ οὕτως συνταχθέντα γίνεται τῶν ἄλλων· καὶ ἐλεύθερα μὲν καὶ ἀδούλωτα, οὐ πολλῶν ποτιδεόμενα ποτὶ τὰν διαμονάν, ὀλίγων δὲ καὶ εὐπαρακομίστων· οὕτω γὰρ [ἂν] ὁ μὲν ἰσχυρὸς τῷ βάρεος, ὁ δὲ γυμναστὰς τῷ θίγεις περιγίνεται· γυμνάζονται γὰρ ται τύχαι καὶ ται συμφοραὶ τῶς ἀνθρώπως, ἐπεὶ καὶ τῷ σώφρονι καὶ διαποναθέντι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ τροφῇ ἀδέα φαίνεται πᾶσα καὶ ποτόν, καὶ εὐνὰ δὲ ἅ μετὰ φυλλάδος, τῷ δὲ τρυφᾶν καὶ 20 συβαρίζεν ἐμποριουμένῳ καὶ ἅ τῷ μεγάλῳ βασιλέος παρασκευὰ δυσάρεστος καὶ ἀλλοτρία. τὸν νόμον ὦν ἐν τοῖς ἄθεσι καὶ τοῖς ἐπιταδεύμασι τῶν πολιτῶν ἐγχερῶξασθαι δεῖ· τῶς γὰρ πολίτας αὐτάρκειας θήσει, καὶ διανεμεῖ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ καὶ τὸ ἐπιβάλλον· οὕτω γὰρ καὶ ὁ ἄλιος φερόμενος διὰ τῷ ζωοφόρῳ κύκλῳ διανεμεῖ τοῖς ἐπὶ γᾶς πᾶσι καὶ γενέσιος καὶ τροφᾶς καὶ βιοτᾶς τὰν ποθάκουσαν μοιραν, οἶον εὐνομίαν τὰν εὐκρασίαν τὰν ὥρᾶν παρασκευαζόμενος. διὸ καὶ νόμιος καὶ νεμήτιος Ζεὺς καλέεται, καὶ νομεὺς ὁ διανέμων τὰς τροφὰς τοῖς ὄϊσιν· καὶ τὰ τῶν κιθαρωδῶν δὲ αἰίσματα νομοί· συντάσσονται γὰρ καὶ ταῦτα τὰν ψυχὰν ἀρμονίᾳ καὶ ρυθμοῖς καὶ μέτροις αἰετούμενα.

135 Ἐκ τοῦ Ἀρχύτου περὶ μαθημάτων.

Δεῖ γὰρ ἡμαθόντα παρ' ἄλλω ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα ὦν ἐπιστάμων ἦσθα ἐπιστάμονα γενέσθαι. τὸ μὲν ὦν μαθὲν παρ' ἄλλω καὶ ἀλλότριον, τὸ δ' ἐξευρὲν αὐτὸν δι' αὐτῷ καὶ ἰδιον. ἐξευρὲν δὲ μὴ ζατοῦντα [ἀπο- 5 ρον καὶ σπάνιον, ζατοῦντα δὲ] εὖπορον καὶ ῥάδιον, μὴ ἐπιστάμενον δὲ ζατὲν ἀδύνατον. στάσιν μὲν ἐπαυσεν, ὁμόνοιαν δὲ αὐξήσεν λογισμὸς εὐρεθεῖς· πλεονεξία τε γὰρ οὐκ ἔστι τούτῳ γενομένῳ καὶ ἰσότης ἔστιν· τούτῳ γὰρ περὶ τῶν συναλλαγμάτων διαλλα- 10 σόμεθα. διὰ τοῦτον ὦν οἱ πένητες λαμβάνοντι παρὰ τῶν δυναμένων, οἳ τε πλούσιοι διδόντι τοῖς δεομένοις, πιστεύοντες ἀμφοτέρω διὰ τούτῳ τὸ ἴσον ἐξεῖν. κανὼν δὲ καὶ κωλυτῆρ τῶν ἀδικούντων τῶς μὲν ἐπισταμένως λογιζέσθαι πρὶν ἀδικῆν ἐπαυσεν, πείσας ὅτι 15 οὐ δυνασοῦνται λαθὲν ὅταν ἐπ' αὐτὸ ἐλθῶντι, τῶς δὲ μὴ ἐπισταμένως ἐν αὐτῷ δηλώσας ἀδικούντας ἐκώλυσεν ἀδικῆσαι.

136 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι γυναῖκα παι- 20 δευτέον.

Μὴ παιδί μάχαιραν, ἢ παροιμία φησὶν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν, μὴ παιδί πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδευτῷ δυναστεῖαν.

137 Αἰσώπου.

Αἰσώπος τότε ἔλεγεν κακῶς ἔσεσθαι πᾶσιν, ὅταν 25 πάντες πάντα ἐπιτηδεύωσιν.

138 Ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν (ρ. 66, 7).

Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὧ Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἐργῶ κωλύειν καὶ πράξεις 30 ὑχὶ λόγοις δέον.

139 Ἐπικούρου.

Οἱ νόμοι χάριν τῶν σοφῶν κείνται οὐχ ὅπως μὴ ἀδικῶσιν, ἀλλ' ὅπως μὴ ἀδικῶνται.

140 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χειρῶν.

⁵ Δημοσθένης ὁ ρήτωρ ἔφη πόλεως εἶναι τὴν ψυχὴν τοὺς νόμους. ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων καταλύεται.

141 Θουκυδίδου ἱστορίας (V, 111) ἐκ δημογραφίας Ἀθηναίων.

¹⁰ Ὡς οἱ τινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἰκουσι, τοῖς δὲ κρείττοσι καλῶς προσφέρονται, εἰς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοι εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο.

142 Εὐσεβίου.

Πλοῦτος ἐν πόλι τῇ μελλούσῃ εὐδαιμονεῖν ἀρε-
¹⁵ τῆς μήκοτε προτιμηθείη, ὅπως μὴ διὰ τοῦτο ἐς τὴν ἐκείνου ἐπιθυμίην πάντων συρροόντων ὀλιγωρήη καὶ ἀνασκησίη ἀρετῆς ψυχῆσι τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐμφυῆ. ἀρετῆς γὰρ ἀτιμαζομένης, πλοῦτος μόνος σπουδαζόμενος καὶ ἐνδυναστεύσας ὕβριός τε καὶ ὑπερηφανίης
²⁰ ὑπηρέτης καὶ πάντων κακῶν (ὑπ' ἐξουσίης τε καὶ τοῦ ἀνεπιπλήκτου * τᾶς ἀπεστῶσης ἀρετῆς οὐδεὶς ἀνακαλέσεται) χορηγὸς γίνεται.

143 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχουσιν ἢ ὀφειλευμένη αἰδῶς καὶ τιμὴ φυλασσομένη κόσμον σώζει πόλις καὶ διατηρεῖ.

144 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (p. 476 a).

Μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον ἠμφισβητήσαμεν, σκεψώμεθα, τὸ ἀδικοῦντα δίδόναι δίκην ἄρα μέγιστον τῶν κακῶν ἐστίν, ὡς σὺ φῶν, ἢ μείζον τὸ μὴ
³⁰ δίδόναι, ὡς αὖ ἐγὼ φῶμην. σκοπώμεθα δὲ τῆδε· τὸ

διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικοῦντα,
 ἄρα τὸ αὐτὸ καλεῖς; Ἔγωγε. Ἔχεις οὖν λέγειν, ὡς
 οὐχὶ τά γε δίκαια πάντα καλὰ ἐστὶ καθόσον καὶ δί-
 καια; καὶ διασκεψάμενος εἰπέ. Ἄλλά μοι δοκεῖ, ὡ
 Σώκρατες. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἄρα εἰ τις τι ποιεῖ, ⁵
 ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχειν ὑπὸ τούτου τοῦ ποιοῦν-
 τος; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρα τοῦτο πάσχον, ὃ τὸ ποιοῦν
 ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον οἶον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τοι-
 οῦνδε· εἰ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι; Ἀνάγκη.
 Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ τὸ ¹⁰
 τυπτόμενον τύπτεσθαι; Ναί. Τοιοῦτον ἄρα πάθος
 τῷ τυπτομένῳ ἐστὶν οἶον ἂν τὸ τύπτον ποιῆ. Πάνυ
 γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ καλεῖ τις, ἀνάγκη τι καίεσθαι;
 Πῶς γὰρ οὔ; Καὶ εἰ σφόδρα γε καὶ εἰ ἀλγεινῶς, οὔ-
 τως καίεσθαι τὸ καιόμενον ὡς ἂν τὸ καῖον καίῃ. Πά- ¹⁵
 νυ γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέ-
 μνεται γὰρ τι. Ναί. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμήμα
 ἢ ἀλγεινόν, τοιοῦτον τμήμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον
 οἶον τὸ τέμνον τέμνει; Φαίνεται. Συλλήβδην δὴ ὄρα,
 εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων, οἶον ἂν ποιῆ ²⁰
 τὸ ποιοῦν τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν. Ἄλλ' ὁμολο-
 γῶ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι
 πότερον πάσχειν τί ἐστὶν ἢ ποιεῖν; Ἀνάγκη, ὡ Σώ-
 κρατες, πάσχειν. Οὐκ οὖν ὑπό τινος ποιοῦντος; Πῶς
 γὰρ οὔ; ὑπό γε τοῦ κολάζοντος. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων ²⁵
 δικαίως κολάζει; Ναί. Δίκαια ποιῶν ἢ οὔ; Δίκαια.
 Οὐκ οὖν ὁ κολαζόμενος δίκην διδούς δίκαια πάσχει;
 Φαίνεται. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὁμολογεῖται; Πάνυ
 γε. Τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλὰ, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κο-
 λαζόμενος; Ναί. Οὐκ οὖν εἶπερ καλὰ, ἀγαθὰ; ἢ γὰρ ³⁰
 ἡδέα ἢ ὠφέλιμα; Ἀνάγκη. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην
 διδούς; Ἔοικεν. Ὁφελεῖται ἄρα; Ναί. Ἄρα ἦνπερ

ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν
 γίνεταί, εἴπερ δικαίως κολάζεται; *Εἰκός γε. Κακίας*
ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς; Ναί. Ἄρ'
 οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; ὧδε δὲ σκό-
 5 *πει· ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἄλ-*
λην τινα ἐνοραῖς ἢ πενίαν; Οὐκ ἀλλὰ πενίαν. Τί δ';
ἐν σώματος κατασκευῇ κακίαν φήσαιοι ἀσθένειαν εἶ-
ναι καὶ νόσον καὶ αἰσχος καὶ τὰ τοιαῦτα; Ἐγωγε.
Οὐκ οὖν καὶ ἐν ψυχῇ ἡγῆ πονηρίαν τινα εἶναι; Πῶς
 10 *γὰρ οὔ; Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν*
καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα; Πάννυ μὲν οὖν. Οὐκ οὖν
χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν ὄντων, τρι-
τὰς εἰρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; Ναί.
Τίς τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία
 15 *καὶ συλλήβδην ἢ τῆς ψυχῆς πονηρία; Πολύ γε.*
Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη; Πῶς, ὦ Σώκρατες,
λέγεις; Ὡδί. ἀεὶ τὸ αἰσχιστον, ἥτοι λύπην μεγίστην
παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφοτέρον, αἰσχιστόν ἐστιν
ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν. Μάλι-
 20 *στα. Αἰσχιστον δὲ ἀδικία καὶ ξύμπασα ψυχῆς πο-*
νηρία νῦν δὴ ὁμολόγηται ἡμῖν; Ὡμολόγηται γάρ.
Οὐκ οὖν ἡ ἀνιαιρότατόν ἐστι καὶ ἀνία ὑπερβάλλον
αἰσχιστον τούτων ἐστὶν ἢ βλάβη ἢ ἀμφοτέρα;
Ἀνάγκη. Ἄρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι
 25 *καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δει-*
λὸν καὶ ἀμαθῆ; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ
τούτων γε. Ὑπερφνεὶ τινὶ ἄρα ὡς μεγάλη βλάβη καὶ
κακῶ θαυμασίῳ ὑπερβάλλουσα τὰ ἄλλα ἢ τῆς ψυχῆς
πονηρία, αἰσχιστόν ἐστι πάντων· ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι
 30 *γε [ὡς ὁ σὸς] λόγος. Οὕτως φαίνεται. Ἄλλὰ μὴν που*
τὸ μέγιστη βλάβη ὑπερβάλλον μέγιστον ἂν κακὸν εἶη
τῶν ὄντων. Ναί. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ

ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακῶν ἐστι.
 Φαίνεται. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ χρη-
 ματιστική; *Ναί.* Τῆς δὲ νόσου οὐκ ἰατρική; Ἄνάγκη.
 Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς,
 ὧδε σκόπει· ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνον- 5
 τας τὰ σώματα; Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὡς Σώκρατες, φῆς.
 Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ ἀκολασταίνοντας; Παρὰ
 τοὺς δικαστὰς λέγεις. Οὐκ οὖν δίκην δώσοντας; *Φημί.*
 Ἄρ' οὖν οὐ δικαιοσύνη τιμὴ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ
 ὀρθῶς κολάζοντες; *Δῆλον δῆ.* Χρηματιστική μὲν ἄρα 10
 πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρική δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολα-
 σίας καὶ ἀδικίας. Φαίνεται. Τί τούτων κάλλιστόν
 ἐστὶν ἂν λέγεις; Τίνων λέγεις; Χρηματιστικῆς, ἰατρι-
 κῆς, δίκης. Πολὺ διαφέρει, ὡς Σώκρατες, ἢ δίκη. Οὐκ
 οὖν αὐτῆς ἥτοι ἠδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὠφέλειαν ἢ 15
 ἀμφοτέρω, εἴπερ κάλλιστόν ἐστιν; *Ναί.* Ἄρ' οὖν τὸ
 ἰατρεῦσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι;
 Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ ὠφέλιμόν γε. Ἡ γάρ; *Ναί.*
 Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσιτελεῖ
 ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιῆ εἶναι. Πῶς γὰρ οὐ; 20
 Ἄρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἄν-
 θρωπος εἴη ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων ἀρχὴν;
Δηλονότι μηδὲ κάμνων. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμο-
 νία, ὡς εἶοικε, κακοῦ ἀπαλλαγὴ, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μη-
 δὲ κτήσις. Ἔστι ταῦτα. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος 25
 δυοῖν ἐχόντων κακόν, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐν ψυχῇ, ὁ
 ἰατρευόμενος καὶ ὁ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ
 μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ; οὐκ οὖν τὸ δίκην δίδοναι
 μεγάλου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας; *Ἦν γάρ.* Σω-
 φροῦνίζει γὰρ πού καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρική 30
 γίνεται πονηρίας ἢ δίκη. *Ναί.* Εὐδαιμονέστατος μὲν
 ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ψυχῇ, ἐπειδὴ μέγιστον τῶν

κακῶν ἐφάνη. Δῆλον δὴ. Δεύτερος δὴπου ὁ ἀπαλαττόμενος. Ἔοικεν. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς. Ναί. Κάκιςτ' ἄρα ξῆ ὁ ἔχων καὶ μὴ ἀπαλαττόμενος. Φάινεται. Οὐκ οὖν οὗτος τυγχάνει ἂν ὅς ἂν μέγιστα ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστη ἀδικίᾳ διαπράξῃται ὥστε μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δίκην διδόναι, ὥσπερ σὺ φῆς Ἀρχέλαον παρεσκευάσθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ φήτορας καὶ δυνάστας; σχεδὸν γάρ που οὔτοι, ὧ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσίν, ὥσπερ ἂν τις τοῖς νοσήμασι συνισχόμενος διεπράξατο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι, φοβούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ παῖς, τὸ καίεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως; Ἔμοιγε. Ἄγνοῶν γε, ὡς ἔοικεν, οἶόν ἐστιν ἡ ὑγίεια καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν ὠμολογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, ὧ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὀφέλιμον τυφλῶς ἔχειν, καὶ ἄγνοεῖν ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιούς σώματος μὴ ὑγιεῖ ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾷ καὶ ἀδίκῳ καὶ ἀνοσίῳ ὄθεν καὶ πᾶν ποιούσιν ὥστε δίκην μὴ διδόναι, μηδὲ ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα παρεσκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ᾧσιν ὡς πιθανώτατοι λέγειν.

145 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ἡ (p. 846 d).

Τέχνην γὰρ ἱκανὴν πολλῆς ἀσκήσεως ἅμα καὶ μαθημάτων πολλῶν δεομένην κέκτηται πολίτης ἀνὴρ, 30 τὸν κοινὸν τῆς πόλεως κόσμον σώζων καὶ κτώμενος, οὐκ ἐν παρέργῳ δεόμενον ἐπιτηδεύειν. δύο δὲ ἐπιτη-

δεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διακονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἰκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων.

146 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου (p. 126 b).

Τί δὲ δὴ πόλις; τίνας παραγιγνομένου καὶ ἀπογιγνομένου βελτίων τε γίννεται καὶ ἄμεινον θραπέυεται καὶ διοικεῖται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίννηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ μισεῖν τε καὶ στασιάζειν ἀπογίννηται. Ἄρ' οὖν φιλίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν; Ὁμόνοιαν. Διὰ τίνα οὖν τέχνην ὁμοουῶσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς; Διὰ τὴν ἀριθμητικὴν. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται, οὐ διὰ τὴν αὐτὴν; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος; Ναί. Διὰ τίνα δὲ τέχνην αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος ὁμοιοῦσι περὶ σπιδαμῆς καὶ πήχεως, ὁπότερον μείζον; οὐ διὰ τὴν μετρητικὴν; Τί μὴν; Οὐκ οὖν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλήλοις καὶ αἱ πόλεις; Ναί. Τί δέ; περὶ σταθμοῦ οὐκ ὡσαύτως; Φημί. Ἦν δὲ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστὶ καὶ περὶ τοῦ καὶ τίς αὐτὴν τέχνη παρασκευάζει, καὶ ἄρα ἤπερ πόλει, αὐτὴ καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἄλλον; Εἰκόσ γε. Τίς οὖν ἐστὶ; μὴ κάποιος ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἰπεῖν. Ἐγὼ μὲν εἶμαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἣνπερ πατήρ τε καὶ υἱὸν φιλῶν ὁμοιοῦσι καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῷ καὶ γυνὴ ἀνδρὶ. Οἷε οὖν ἂν, ὦ Ἀλκιβιάδη, ἡνδρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμοιοῦσιν τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ; Οὐ δῆτα. Οὐδέ γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτο μάθημα. Ἰσχύει. Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὀπλιτικῆς δύναται ἂν ὁμοιοῦσιν μὴ μαθοῦσα; Οὐ δῆτα. Ἀνδρεῖον γὰρ τοῦτο ἴσχυει ἂν φαίης εἶναι; Ἐγωγε. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον. Πῶς

δ' οὐ; Οὐκ ἄρα ἐν γε τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξί
 πρὸς ἄνδρας. Οὐ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ φιλία ὁμό-
 νοια ἦν. Οὐ φαίνεται. Ἦι ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὐτῶν
 πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. Οὐκ
 5 εἰσιν. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἢ τὰ
 αὐτῶν. Οὐ. Οὐδ' αὖ ἄρα ταύτῃ οἰκοῦνται αἱ πόλεις,
 ὅταν τὰ αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσιν. Οἶμαι γ' ἐγωγε,
 ὦ Σώκρατες. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρουσίας, ἣς
 ἔφαμεν ἐγγινομένης εὐ οἰκείσθαι τὰς πόλεις, ἄλλως
 10 δ' οὐ; Ἀλλά μοι δοκεῖ καὶ κατὰ ταῦτ' αὐτοῖς φιλία
 ἐγγίνεσθαι, ὅτι τὰ αὐτῶν ἐκάτεροι πράττουσιν. Οὐκ
 ἄρτι γε. νῦν δὲ πῶς αὖ λέγεις; ὁμονομίας μὴ ἐγγινο-
 μένης φιλία ἐγγίνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοιαν ἐγγίνε-
 σθαι περὶ τούτων ὧν οἱ μὲν ἴσασιν οἱ δ' οὐ; Ἀδύ-
 15 νατον. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ
 αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσι; Δίκαια· πῶς γὰρ οὐ; Τὰ
 δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν
 φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους; Ἀνάγκη οὖν
 20 δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες. Τίν' οὖν ποτε λέγεις τὴν φι-
 λίαν ἢ ὁμόνοιαν, περὶ ἧς δεῖ ἡμᾶς σοφοῦς τε εἶναι καὶ
 εὐβούλους, ἵνα ἀγαθοὶ ἄνδρες ὦμεν;

147 Ἐν ταυτῷ (p. 134 b).

Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέ-
 ονται αἱ πόλεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμο-
 25 νήσειν, οὐδὲ πλήθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.
 Οὐ μέντοι. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀρ-
 θῶς καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.
 Πῶς γὰρ οὐ; Δύναιτο δ' ἂν τις μεταδιδόναι ὃ μὴ
 30 ἔχει; Καὶ πῶς; Αὐτῷ ἄρα σοὶ πρῶτον κτητέον
 ἀρετὴν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλ-

δεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἰκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων.

146 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου (p. 126 b).

Τί δὲ δὴ πόλις; τίνος παραγιγνομένου καὶ ἀπο-
 γιγνομένου βελτίων τε γίννεται καὶ ἄμεινον θερα- 5
 πεύεται καὶ διοικεῖται; Ἔμοι μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες,
 ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίγνηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ
 μισεῖν τε καὶ στασιάζειν ἀπογίγνηται. Ἄρ' οὖν φι-
 λίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν; Ὁμόνοιαν. Διὰ
 τίνα οὖν τέχνην ὁμοουῶσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς; 10
 Διὰ τὴν ἀριθμητικὴν. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται, οὐ διὰ τὴν
 αὐτὴν; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος; Ναί.
 Διὰ τίνα δὲ τέχνην αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος ὁμοιοῦσι περὶ
 σπιθαμῆς καὶ πήχεως, ὁπότερον μείζον; οὐ διὰ τὴν
 μετροδικτικὴν; Τί μὴν; Οὐκ οὖν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλή- 15
 λοις καὶ αἱ πόλεις; Ναί. Τί δέ; περὶ σταθμοῦ οὐχ
 ὡσαύτως; Φημί. Ἦν δὲ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστὶ
 καὶ περὶ τοῦ καὶ τίς αὐτὴν τέχνη παρασκευάζει, καὶ
 ἄρα ἤπερ πόλει, αὐτὴ καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὐτὸν
 καὶ πρὸς ἄλλον; Εἰκόσ γε. Τίς οὖν ἐστὶ; μὴ κάμης 20
 ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἰπεῖν. Ἐγὼ μὲν οἶ-
 μαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἤνπερ πατὴρ τε
 καὶ υἱὸν φιλῶν ὁμοιοῦσι καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς ἀδελ-
 φῷ καὶ γυνὴ ἀνδρὶ. Οἶμι οὖν ἄν, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, ἄν-
 δρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμοιοῦσιν 25
 τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ; Οὐ δῆτα. Οὐδέ
 γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτο μάθημα. Ναί.
 Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὀπλιτικῆς δύναται ἄν ὁμοιο-
 εῖν μὴ μαθοῦσα; Οὐ δῆτα. Ἀνδρεῖον γὰρ τοῦτο ἴσως
 ἄν φαίης εἶναι; Ἐγωγε. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα, 30
 τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον. Πῶς

δ' οὐ; Οὐκ ἄρα ἐν γε τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξί
 πρὸς ἄνδρας. Οὐ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ φιλία ὁμό-
 νοια ἦν. Οὐ φαίνεται. Ἦι ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὐτῶν
 πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. Οὐκ
 5 ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἢ τὰ
 αὐτῶν. Οὐ. Οὐδ' αὖ ἄρα ταύτῃ οἰκοῦνται αἱ πόλεις,
 ὅταν τὰ αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσιν. Οἶμαί γ' ἔγωγε,
 ὧ Σώκρατες. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρουσίας, ἧς
 ἔφαμεν ἐγγινομένης εὐ οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, ἄλλως
 10 δ' οὐ; Ἀλλά μοι δοκεῖ καὶ κατὰ ταῦτ' αὐτοῖς φιλία
 ἐγγίνεσθαι, ὅτι τὰ αὐτῶν ἑκάτεροι πράττουσιν. Οὐκ
 ἄρτι γε. νῦν δὲ πῶς αὖ λέγεις; ὁμονομίας μὴ ἐγγινο-
 μένης φιλία ἐγγίνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοϊαν ἐγγίγνε-
 σθαι περὶ τούτων ὧν οἱ μὲν ἴσασιν οἱ δ' οὐ; Ἀδύ-
 15 νατον. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ
 αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσι; Δίκαια· πῶς γὰρ οὐ; Τὰ
 δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν
 φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους; Ἀνάγκη οὖν
 20 δοκεῖ μοι, ὧ Σώκρατες. Τίν' οὖν ποτε λέγεις τὴν φι-
 λίαν ἢ ὁμόνοϊαν, περὶ ἧς δεῖ ἡμᾶς σοφοῦς τε εἶναι καὶ
 εὐβούλους, ἵνα ἀγαθοὶ ἄνδρες ὦμεν;

147 Ἐν ταυτῷ (p. 134 b).

Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέ-
 ονται αἱ πόλεις, ὧ Ἀλκιβιάδῃ, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμο-
 25 νήσειν, οὐδὲ πλήθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.
 Οὐ μέντοι. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀφ-
 θῶς καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.
 Πῶς γὰρ οὐ; Δύναιτο δ' ἂν τις μεταδιδόναί ὃ μὴ
 30 ἔχει; Καὶ πῶς; Αὐτῷ ἄρα σοὶ πρῶτον κητέον
 ἀρετήν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλ-

δεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμίᾳ φύσει ἰκανῆ τῶν ἀνθρωπίνων.

146 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου (p. 126 b).

Τί δὲ δὴ πόλις; τίνος παραγιγνομένου καὶ ἀπο-
γιγνομένου βελτίων τε γίγνεται καὶ ἄμεινον θερα- 5
πέυεται καὶ διοικεῖται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὡς Σώκρατες,
ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίγνηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ
μισεῖν τε καὶ στασιάζειν ἀπογίγνηται. Ἄρ' οὖν φι-
λίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν; Ὁμόνοιαν. Διὰ
τίνα οὖν τέχνην ὁμονοοῦσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς; 1
Διὰ τὴν ἀριθμητικὴν. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται, οὐ διὰ τὴν
αὐτήν; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος; Ναί.
Διὰ τίνα δὲ τέχνην αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος ὁμονοεῖ περὶ
σπιθαμῆς καὶ πήχεως, ὁπότερον μεῖζον; οὐ διὰ τὴν
μετρητικὴν; Τί μὴν; Οὐκ οὖν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλή- 1
λοις καὶ αἱ πόλεις; Ναί. Τί δέ; περὶ σταθμοῦ οὐχ
ὡσαύτως; Φημί. Ἦν δὲ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστὶ
καὶ περὶ τοῦ καὶ τίς αὐτήν τέχνη παρασκευάζει, καὶ
ἄρα ἤπερ πόλει, αὐτῇ καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὐτὸν
καὶ πρὸς ἄλλον; Εἰκός γε. Τίς οὖν ἐστὶ; μὴ κάμης 2
ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἶπεν. Ἐγὼ μὲν οἶ-
μαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἤνπερ πατὴρ τε
καὶ υἱὸν φιλῶν ὁμονοεῖ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς ἀδελ-
φῷ καὶ γυνὴ ἀνδρὶ. Οἷε οὖν ἄν, ὡς Ἀλκιβιάδῃ, ἄν-
δρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμονοεῖν 2
τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ; Οὐ δῆτα. Οὐδέ
γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτο μάθημα. Ναί.
Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὀπλιτικῆς δύναται ἂν ὁμονο-
εῖν μὴ μαθοῦσα; Οὐ δῆτα. Ἄνδρεῖον γὰρ τοῦτο ἴσως
ἂν φαίης εἶναι; Ἐγώ γε. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα, 3
τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον. Πῶς

δ' οὐ; Οὐκ ἄρα ἐν γε τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξὶ
 πρὸς ἄνδρας. Οὐ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ φιλία ὁμό-
 νοια ἦν. Οὐ φαίνεται. Ἦι ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὐτῶν
 πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. Οὐκ
 5 ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἢ τὰ
 αὐτῶν. Οὐ. Οὐδ' αὐτὰρα ταύτη οἰκοῦνται αἱ πόλεις,
 ὅταν τὰ αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσιν. Οἶμαί γ' ἐγωγε,
 ὦ Σώκρατες. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρούσης, ἣς
 ἔφαμεν ἐγγινομένης εὐ οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, ἄλλως
 10 δ' οὐ; Ἀλλά μοι δοκεῖ καὶ κατὰ ταῦτ' αὐτοῖς φιλία
 ἐγγίνεσθαι, ὅτι τὰ αὐτῶν ἑκάτεροι πράττουσιν. Οὐκ
 ἄρτι γε. νῦν δὲ πῶς αὐτὸ λέγεις; ὁμονομίας μὴ ἐγγινο-
 μένης φιλία ἐγγίνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοϊαν ἐγγίνε-
 σθαι περὶ τούτων ὧν οἱ μὲν ἴσασιν οἱ δ' οὐ; Ἀδύ-
 15 νατον. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ
 αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσι; Δίκαια· πῶς γὰρ οὐ; Τὰ
 δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν
 φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους; Ἀνάγκη οὖν
 δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες. Τίν' οὖν ποτε λέγεις τὴν φι-
 20 λίαν ἢ ὁμόνοϊαν, περὶ ἣς δεῖ ἡμᾶς σοφοὺς τε εἶναι καὶ
 εὐβούλους, ἵνα ἀγαθοὶ ἄνδρες ὦμεν;

147 Ἐν ταυτῷ (p. 134 b).

Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέ-
 ονται αἱ πόλεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμο-
 25 νῆσειν, οὐδὲ πλῆθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.
 Οὐ μέντοι. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀρ-
 θῶς καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.
 Πῶς γὰρ οὐ; Δύναίτο δ' ἂν τις μεταδιδόναι ὃ μὴ
 ἔχει; Καὶ πῶς; Αὐτῷ ἄρα σοὶ πρῶτον κτητέον
 30 ἀρετὴν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλ-

λὰ πόλεως καὶ τῶν τῆς πόλεως. Ἀληθῆ λέγεις. Οὐκ ἄρα ἐξουσίαν σοι οὐδ' ἀρχὴν παρασκευαστέον σαυτῷ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλη, οὐδὲ τῇ πόλει· ἀλλὰ δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην. Φαίνεται. Δικαιῶς μὲν γὰρ πράττοντες καὶ σωφρόνως σύ τε καὶ ἡ πό- 5
 λισ θεοφιλῶς πράξετε. Εἰκός γε. Καὶ ὁ πέθ γε ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, εἰς τὸ θεῖον καὶ λαμπρὸν ὁρῶντες πράξετε. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ἐνταῦθά γε βλέποντες ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὑμέτερα ἀγαθὰ κατόψεσθε καὶ γνώσεσθε. Ναί. Οὐκ οὖν ὀρθῶς καὶ εὐ¹ 10
 πράξετε; Ναί. Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε πράττοντας ὑμᾶς ἐθέλω ἐγγυῆσασθαι ἢ μὴν εὐδαιμονήσειν. Ἀσφαλῆς γὰρ εἰ ἐγγυητής. Ἀδίκως δὲ πράττοντες εἰς τὸ ἄθρον καὶ τὸ σκοτεινὸν βλέποντες, ὡς τὰ εἰκότα, ὅμοια τούτοις πράξετε ἀγνοοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς. Ἔοικεν. ¹⁵ 15
 γάρ, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, ἐξουσία μὲν ἢ ποιεῖν ὃ βούλεται, νοῦν δὲ μὴ ἔχη, τί τὸ εἰκός συμβάλειν ἰδιώτῃ ἢ καὶ πόλει; οἷον νοσοῦντι ἐξουσίας οὔσης δρᾶν ὃ βούλεται, νοῦν ἰατρικὸν μὴ ἔχοντι, τυραννοῦντι δέ, ὡς μηδ' ἐπιπλήττοι τις αὐτῷ, τί τὸ συμβησόμενον; ²⁰ 20
 ἄρ' οὐχ ὡς τὸ εἰκός, διαφθαρῆναι τὸ σῶμα; τί δ'; ἐν νηὶ εἰ τῷ ἐξουσία εἶη ποιεῖν ὃ δοκεῖ, νοῦ τε καὶ ἀρετῆς κυβερνητικῆς ἐστερημένῳ, καθορᾶς δ' ἂν συμβαίη αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνναύταις; Ἔγωγε, ὅτι ἀπόλοιτο πάντες ἂν. Οὐκ οὖν ὡσαύτως ἐν πόλει τε καὶ πάσαις ²⁵ 25
 ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ἀπολειπομέναις ἀρετῆς ἔπεται τὸ κακῶς πράττειν; Ἀνάγκη. Οὐκ ἄρα τυραννίδα χρεῖ, ὦ ἄριστε Ἀλκιβιάδη, παρασκευάζεσθαι οὔτε ἑαυτῷ οὔτε τῇ πόλει, εἰ μέλλετε εὐδαιμονεῖν, ἀλλ' ἀρετῆν. Ἀληθῆ λέγεις. Πρὶν δέ γε ἀρετῆν ἔχειν, τὸ ἄρχεσθαι ³⁰ 30
 ἄμεινον ὑπὸ τοῦ βελτίονος ἢ τὸ ἄρχεῖν ἀνδρὶ, οὐ μόνον παιδί. Φαίνεται. Οὐκ οὖν τό γ' ἄμεινον καὶ

κάλλιον; *Ναί.* Τὸ δὲ κάλλιον πρεπωδέστερον; Πῶς δ' οὐ; Πρέπει ἄρα τῷ κατῷ δουλεύειν· ἄμεινον γάρ.

Ναί. Δουλοπρεπὲς ἄρα ἢ κακία. Φαίνεται. Ἐλευθεροπρεπὲς δ' ἢ ἀρετή. *Ναί.* Οὐκ οὖν φεύγειν χρή, ὡς ἔταιρε, τὴν δουλοπρέπειαν; Μάλιστα γε, ὡς Σώκρατες. Αἰσθάνη δὲ νῦν πῶς ἔχεις, δουλοπρεπῶς ἢ οὐ; Δοκῶ μοι καὶ μάλα σφόδρα αἰσθάνεσθαι.

148 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἧ' (1, 2) τῆς Κύρου παιδείας.

10 Ἐννοήσατε γὰρ δὴ τίς ἂν πόλις πολεμία ὑπὸ μὴ πειθομένων ἀλοίη; ἢ τίς δ' ἂν φιλία ὑπὸ μὴ πειθομένων διαφυλαχθείη; ποῖον δ' ἂν ἀπειθοῦν στρατεύμα νίκης τύχοι; πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἠττῶνται ἐν ταῖς μάχαις ἄνθρωποι, ἢ ἐπειδὴν ἄρξωνται ἰδίᾳ ἕκαστος
15 περὶ σωτηρίας βουλευέσθαι; τί δ' ἂν ἄλλο ἀγαθὸν τελεσθείη ὑπὸ μὴ πειθομένων τοῖς κρείττοσι; ποταὶ δὲ πόλεις νομίμως ἂν οἰκήσειαν; ποῖοι δ' οἴκοι σωθείησαν; πῶς δ' ἂν νῆες ὅποι δει ἀφίκοιντο; ἡμεῖς δέ, ἂ νῦν ἔχομεν ἀγαθὰ, διὰ τί ἄλλο μᾶλλον καταπραΰ-
20 ξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι; — Εἰ τοίνυν μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ καταπραΰτειν τὰ ἀγαθὰ, εὖ ἴστε ὅτι τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς τὸ διασώζειν ἂ δει μέγιστον ἀγαθὸν ἐστίν.

149 Πλάτωνος πολιτείας β' (p. 374 e).

25 Ἡμέτερον δ' ἂν εἴη ἔργον, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἰοί τε ἔσμεν ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποταὶ φύσεις ἐπιτήδεια εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα, ὅμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον εἰς ὅσον δὴ δύναμις παρήκει. Οὐ
30 γὰρ οὖν, ἔφη. Οἶσι οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν τὴν

φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φύλακὴν νεανίσκου εὐ-
γενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον ὀξύν τέ που δεῖ αὐ-
τοῦν ἐκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς
τὸ αἰσθανόμενον διωκάθειν, καὶ ἰσχυρὸν αὐτὸν εἶναι δέη
ἐλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τού-
των. Καὶ μὴν ἀνδρείον γε, εἶπερ εὐμαχεῖται. Πῶς
δ' οὐ; Ἀνδρείος δ' εἶναι ἄρ' ἂν ἐθέλοι ὁ μὴ θυμοει-
δῆς, εἴτε ἵππος εἴτε κύων εἴτε ἄλλο ὅτιοῦν ζῶον; ἢ
οὐκ ἐννενόηκας, ὡς ἅμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός,
οὐκ παρόντος ψυχῆ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε καὶ 1
ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος
οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι τῆς πόλεως δῆλα; Ναί.
Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ; Καὶ
τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι
ἀλλήλοις τε ἔσονται καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πολίταις, ὄν- 11
τες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐ φραδίως.
Ἄλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους
αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ
δὲ μή, οὐ μενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ
φθῆσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν 20
δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν πρᾶόν τε ἅμα καὶ μεγαλό-
θυμον ἠθὸς εὐρήσομεν; ἐναντία γὰρ που θυμοειδεῖ
πραεὶ φύσις. Φαίνεται. Ἄλλὰ μέντοι τούτων γε
ὅποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται.
ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικεν· καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει 25
ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει,
ἔφη. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ
ἐμπροσθεν, εἶπον, Δικαίως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀπο-
ροῦμεν· ἥς γὰρ προυθέμεθα εἰκόνας ἀπελείφθημεν.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐκ ἐνενοήσαμεν ὅτι ἄρα τοιαῦτα 30
εἰσι φύσεις οἷας ἡμεῖς οὐκ ᾤθημεν, ἔχουσαι τάναν-
τία ταῦτα; Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις

πολλοῖς ζώοις, οὐ μὲντ' ἂν ἤμιστα (ἐν φ') ἡμεῖς παρε-
βάλλομεν τῷ φύλακι. Οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων
κυνῶν ὅτι τοῦτο αὐτῶν φύσει τὸ ἦθος· πρὸς μὲν τοὺς
συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἶόν τε πραοτάτους
5 εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνωστας τ' ἀναντία. Οἶδα μέντοι,
ἔφη. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, δυνατόν· καὶ οὐ
παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα.
Οὐκ ἔοικεν. Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι
ὁ φυλακτικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προσ-
10 γενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη, οὐ γὰρ
ἔνοῶ. Καὶ τοῦτο, ἣν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόφει, ὃ
καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅτι ὄν
μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνωστα, μισεῖ καὶ χαλεπαίνει, οὐδὲν κακὸν
κεπονθῶς· ὄν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, κἄν μηδὲν
15 κώποτε ὑπ' αὐτοῦ πεπόνθη ἀγαθόν· ἢ οὐπω τοῦτο
ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον
τὸν νοῦν· ὅτι δὲ που θραῖ ταῦτα, δῆλον.

150 Ἐν ταυτῷ (p. 376 c).

Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδῆς καὶ ἰσχυρὸς καὶ τα-
20 χὺς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλον καλὸς καὶ ἀγα-
θὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως; Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη.

151 Πλάτωνος πολιτείας τρίτης (p. 395 b).

Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς φύ-
λακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμέ-
25 νους δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως
πάνυ ἀκριβεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅ τι μὴ
εἰς τοῦτο φέρει· οὐδὲν δὲ δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο
κράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι, εἰάν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι
τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθύς ἐκ παιδῶν, ἀνδρείους,
30 σώφρονας, ὀσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα·
τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινοὺς εἶναι μι-

μήσασθαι μηδ' ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν, ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ἤσθησαι, ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρω διατελέσωσιν, εἰς ἡθὴ τε καὶ φύσιν καθίστανται, καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν. Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς. 5

152 Ἐν ταυτῷ (p. 412 b).

Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἄρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἱ τινες ἄρξουσίν τε καὶ ἄρξονται; Τί μὴν; Οὐκ οὖν ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους; Δῆλον. 14 Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν τούτων; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἀριστοὶ ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίνονται; Ναί. Ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι, ἄρ' οὐ φυλακικωτέρους πόλεως; Ναί. Οὐκ οὖν φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ 15 ἔτι κηδεμόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κήδοιτο δ' ἂν τις μάλιστα τούτου ὃ τυγχάνει φιλῶν; Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ὃ ἕμφερειν ἡγοῖτο ταῦτα καὶ ἑαυτῷ, καὶ ὅτι μάλιστα ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἴοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, 20 μὴ δὲ τουναντίον; Οὕτως, ἔφη. Δεκτέον ἄρα ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται ξυμφέρειν, πάσῃ προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μὴ, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἂν ἐθέλειν. Ἐπιτή- 25 δειοὶ γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δὴ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοὶ εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι οἳ ἐκβάλλοιεν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἢ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκ- 30 βολήν; Ἐγὼ σοί, ἔφη, ἐρῶ. Φαίνεται μοι δόξα ἐξιέ-

ναι ἐκ διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως· ἐκουσίως μὲν
 ἢ ψευδῆς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ
 ἀληθῆς. Τὸ μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς
 ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δέ; οὐ καὶ σὺ ἠγγῆ, ἔφη
 5 ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀν-
 θρώπους, τῶν δὲ κακῶν ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψευ-
 σθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν;
 ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι;
 Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καὶ μοι δοκοῦσιν ἄκου-
 10 τες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι. Οὐκ οὖν κλαπέντες
 ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐ-
 δὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
 κινδυνεύω λέγειν· κλαπέντας γὰρ τοὺς μεταπει-
 σθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν
 15 μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει.
 νῦν γὰρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέν-
 τας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι
 ποιήσῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις.
 Τοὺς μὲν γοητευθέντας, ὡς ἐγῶμαι, καὶ σὺ φαίης
 20 εἶναι οἷον ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες
 ἢ ὑπὸ φόβου τι δεισαντες. Ἔοικε γάρ, ἢ δ' ὅς, γοη-
 τεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζη-
 τητέον τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγ-
 ματος, (τοῦ ὡς ποιητέον. ὃ δ' ἂν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι
 25 βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν) τηρητέον δὴ εὐθύς ἐκ
 παιδῶν προθεμένοις ἔργα ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον
 μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο· καὶ τὸν μὲν
 μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ
 ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνων γε αὐτὸ καὶ ἀλ-
 30 γηδόνων ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταυτὰ ταῦτα
 τηρητέον. Ὄρθῶς, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 τρίτου εἶδους τοῦ τῆς γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ

θεατέον, ὡσπερ τοὺς πάλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ
 θορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτως νέους
 ὄντας εἰς δειμάτα κοιμιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὐτῶν μετα-
 βλητέον, βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυ-
 ρί, εἰ δυσγοήτετος καὶ εὐσχήμων ἐν ἅπασιν φαίνεται, 5
 φύλαξ αὐτοῦ ὢν ἀγαθὸς καὶ τῆς μουσικῆς ἥς ἐμάν-
 θανεν, εὐρυθμόν τε κατ' εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι
 τούτοις παρασχών· οἶος δὲ ἂν (ὢν) καὶ ἑαυτῷ καὶ πό-
 λει χρησιμώτατος εἴη· καὶ τὸν αἰεὶ ἐν τε παισὶ καὶ
 νεανίσκοις καὶ ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον 10
 ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ φύ-
 λακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τετελευτηκότι,
 τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγ-
 χάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις,
 ἣν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, δοκεῖ μοι ἢ ἐκλογὴ εἶναι καὶ 15
 κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύ-
 ποις, μὴ δι' ἀκριβείας εἰρησθαι. Καὶ ἐμοί, ἣ δ' ὄς,
 οὕτω πη φαίνεται. Ἄρ' οὖν ὡς ἀληθῶς ὀρθότατον
 καλεῖν τούτους μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν
 πολεμίων τῶν τε ἐντος φίλων, ὅπως μὴ βουλήσονται, 20
 οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακουργεῖν· τοὺς δὲ νέους, οὓς
 δὴ νῦν φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοή-
 θοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν.

153 Ἐν ταυτῷ (p. 416 b).

Ὁ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς 25
 τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἣ τις ποτ' ἐστίν, εἰ μέλ-
 λουσι τὸ μέγιστον ἔξειν πρὸς τῷ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῖς
 τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε,
 ἣ δ' ὄς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἂν τις
 νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκίσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν 30
 τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, ἣτις μήτε τοὺς φύ-

λακας ὡς ἀρίστους ἀναγκάσει αὐτοὺς κακουργεῖν,
 μήτε ἐπαίρει περὶ τοὺς ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς
 γε φήσει. Ὅρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινα τρόπον
 δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι
 5 ἔσεσθαι. πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον οὐδεμίαν
 μηδένα ἰδίαν, ἣν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἰκησιν
 καὶ ταμιεῖον μηδεὶν εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ πᾶς
 ὁ βουλόμενος εἰσεῖσι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται
 ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι,
 10 ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μι-
 σθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐ-
 τοῖς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δ' εἰς
 ξυσσίτια, ὥσπερ ἔξεστρατοπεδευμένους, κοινῇ ζῆν·
 χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἶπεῖν αὐτοῖς, ὅτι θεῖον πα-
 15 ρὰ θεῶν ἄσι ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ οὐδὲν προσδέου-
 ται τοῦ ἀνθρωπέου, οὐδὲ ὅσια τῆν ἐκείνου κτήσιν
 τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμειγνύντας μιαίνειν
 διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν νόμισμα
 γέγρονε, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον, ἀλλὰ μόνοις
 20 αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτε-
 σθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδὲ ὑπὸ τὸν
 αὐτὸν ὄροφον εἶναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν
 ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σώζοιντό τε ἄν
 καὶ σώζοιεν τὴν πόλιν· ὁπότε δὲ αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν
 25 καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν
 καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δὲ καὶ
 ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν ἄλλων πολιτῶν γενήσου-
 νται· μισοῦντες δὲ καὶ μισούμενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες
 καὶ ἐπιβουλεύόμενοι διάξουσιν πάντα τὸν βίον, πολὺν
 30 πλεῖον καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἐνδον ἢ τοὺς ἐξω-
 θεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα ὀλέθρου,
 αὐτοὶ τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις.

154 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 421 a c).

Νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθα-
 ρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει
 οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ
 ὄντες, ἀλλὰ δοκοῦντες, ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πό- 5
 λιν ἀπολλύασι. — Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκό-
 πει εἰ τάδε διαφθείρει, ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι.
 Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία.
 Πῶς δὴ; Ὡδε· πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι εἶτι θε-
 λήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀφ- 10
 γὸς δὲ καὶ ἀμελῆς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ;
 Πολύ γε. Οὐκ οὖν καλίω χυτρεὺς γίνεται; Καὶ
 τοῦτο, ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων
 παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην,
 τὰ τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται· καὶ τοὺς υἱεὺς ἢ 15
 ἄλλους οὓς ἂν διδάσκη χεῖρους δημιουργοὺς διδάξε-
 ται; Πῶς δ' οὖ; Ἦπ' ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χεῖρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χεῖρους δὲ
 αὐτοί. Φαίνονται. Ἔτερα δὴ, ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν
 εὐρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μὴ ποτε 20
 αὐτοὺς λήσῃ εἰς τὴν πόλιν παραδύνατα. Τὰ ποῖα ταῦ-
 τα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, ὡς τοῦ μὲν τρο-
 φὴν τε καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντος, τοῦ
 δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακουργίαν πρὸς τῷ νεωτερι-
 σμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. 25

155 Ἐν ταυτῷ (p. 423 d).

Οὔτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὧ ἀγαθὲ Ἀδείμαντε, ὡς δόξειεν
 ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν,
 ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάτ-
 τωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; 30
 ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν· ἐὰν γὰρ

εὐ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίνωνται, πάντα
 ταῦτα ῥαδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα νῦν ἡμεῖς
 παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ γά-
 μων καὶ παιδοποιίας· ὅτι δεῖ ταῦτα, κατὰ τὴν παροι-
 5 μίαν, πάντα ὅτι μάλιστα κοινὰ τὰ τῶν φίλων ποιεί-
 σθαι. Ὁρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἄν. Καὶ μὴν,
 εἶπον, πολιτεία, εἰάν περ ἅπαξ ὀρμήσῃ εὖ, ἔρχεται
 ὥσπερ κύκλος ἀύξανόμενη· τροφή γάρ καὶ παιδευσις
 χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὐτὴ φύ-
 10 σεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι
 εἰ βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς τε τὰλλα καὶ
 εἰς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. Εἰκόσ
 γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθ-
 εκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς
 15 μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάτ-
 τωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μου-
 σικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς οἶόν τε μάλιστα φυ-
 λάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ ὡς

τὴν ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἄνθρωποι,

20 ἢ τις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.

μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἴηται λέγειν, οὐκ ἄσμα-
 τα νέα, ἀλλὰ τρόπον ῥῶδῆς νέου, καὶ τοῦτ' ἐπαινῆ· δεῖ
 δὲ οὔτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν· εἰ-
 25 δος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς
 ἐν ὄλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινουῦνται μουσι-
 κῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων ὡς
 φησὶ τε Δάμων καὶ γὰρ πείθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν,
 ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θὲς τῶν πεπεισμένων. Τὸ δὲ φυ-
 λακτῆριον, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ἐνταῦθά που οἰκο-
 30 δομητέον τοῖς φύλαξιν ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανο-
 μία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδνομένη. Ναί,
 ἔφη, ὡς ἐν παιδιᾷ γε μέρει καὶ ὡς κακὸν οὐδὲν

ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικησαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἦθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβόλαια μελζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ δῆ τῶν ξυμβολαίων ἔρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ὧς Σώκρατες, ἀσελγεία, ἕως ἂν τελευτῶσα ἅπαντα ἰδία καὶ δημοσία ἀνατρέψαι. Ἐἶεν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω τοῦτ' ἔχει. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκ οὖν ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου ἐυθὺς παιδείας μεθεκτέον, ὡς παρανόμου ¹ γιγνομένης αὐτῆς καὶ παιδῶν τοιούτων ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀνξάνεσθαι ἀδύνατον ὄν. Πῶς δ' οὐχί; ἔφη.

ΠΕΡΙ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ. ΜΔ.

1 Εὐριπίδου.

15

Ἄρχεσθαι χρειῶν

κακοὺς ὑπ' ἐσθλῶν καὶ κλύειν τῶν κρεισσόνων.

2 Εὐριπίδου Δίκτυος.

Μὴ νεῖκος ὧ γεραιῆ κοιράνοις τίθου.

σέβειν δὲ τοὺς κρατοῦντας ἀρχαῖος νόμος.

20

3 Μενάνδρου Ἀδελφοῖς.

Οὐ παντελῶς δεῖ τοῖς πονηροῖς ἐπιτρέπειν,
ἀλλ' ἀντιτάττεσθ'· εἰ δὲ μή γ', ἄνω κάτω
ἡμῶν ὁ βίος λήσει μεταστραφεῖς ὄλος.

4 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

25

Καὶ τοὺς πονηροὺς μή ποτ' αὖξαν' ἐν πόλει.
κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος,
ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς ἀρχὴν τινα,
σκιρτῶσιν ἀδόκητ' εὐτυχησάντων δόμων.

5 Μενάνδρου Ἀνδρογύνῳ.

Τὸ γὰρ σύνηθες οὐδαμοῦ παροπτέον.

6 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (435).

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ νόμοι πόλει

5 καλῶς τεθέντες· ὅ τε γὰρ ἄσθενέστερος

ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσην ἔχει,

νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.

7 Σοφοκλῆς Αἰαντι (666).

Τοιγὰρ τὸ λοιπὸν εἰσόμεσθα μὲν θεοῖς

10 εἰκεῖν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν.

ἄρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον· τί μῆ;

καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερώτατα

τιμαῖς ὑπείκει· τοῦτο μὲν νιφοστιβεῖς

χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει·

15 ἕξιτάται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος

τῇ λευκοπῶλῳ φέγγος ἡμέρα φλέγειν·

δεινῶν τ' ἄημα πνευμάτων ἐκοίμισε

στένοντα πόντον, ἐν δ' ὁ παγκρατῆς ὕπνος

λύει πεδησας, οὐδ' αἰεὶ λαβῶν ἔχει.

20 8 Μενάνδρου.

Καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἰσίν· ὁ δ' ὀρῶν τοὺς νό-

μους

λίαν ἀκριβῶς, συκοφάντης φαίνεται.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου (p. 17 c).

25 Χθές που τῶν ὑπ' ἐμοῦ φηθέντων λόγων περὶ

πολιτείας ἦν τὸ κεφάλαιον, οἷα τε καὶ ἐξ οἷων ἀνδρῶν

ἀρίστη καταφαίνεται ἄν μοι γενέσθαι. Καὶ μάλα γε

ἡμῖν, ὧ Σώκρατες, φηθεῖσα κατὰ νοῦν ἅπασιν. Ἄρ'

οὐν οὐ τὸ τῶν γεωργῶν, ὅσαι τε ἄλλαι τέχναι, πρῶ-

30 τον ἐν αὐτῇ χωρὶς διειλόμεθα ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ

τῶν προπολεμησόντων; *Ναί.* Καὶ κατὰ φύσιν δὴ δόντες
 τὸ καθ' αὐτὸν ἐκάστῳ πρόσφορον, ἐν μόνον ἐπιτή-
 δευμα, μίαν ἐκάστῳ τέχνην, τούτους οὓς πρὸ πάντων
 ἔδει πολεμεῖν, εἴπομεν, ὡς ἄρα αὐτοὺς δέοι φύλακας
 εἶναι μόνον τῆς πόλεως, εἴτε τις ἐξώθεν ἢ καὶ τῶν 5
 ἐνδοθεν τοι κακουργήσων, δικάζοντας μὲν πρῶως τοῖς
 ἀρχομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ φύσει φίλοις οὓσι, χαλε-
 πούς δ' ἐν ταῖς μάχαις τοῖς ἐντυγχάνουσι τῶν ἐχθρῶν
 γιγνομένους. Παντάπασι μὲν οὖν. Φύσιν γὰρ οἰμαί
 τινα τῶν φυλάκων τῆς ψυχῆς ἐλέγομεν ἅμα μὲν θυ- 10
 μοειδῆ ἅμα δὲ φιλόσοφον δεῖν εἶναι διαφερόντως,
 ἵνα πρὸς ἐκατέρους δύναιτο ὀρθῶς πρᾶοι καὶ χαλε-
 ποὶ γίνεσθαι. *Ναί.* Τί δὲ τροφή; ἄρ' οὐ γυμναστι-
 κῆ καὶ μουσικῆ μαθήμασί τε, ὅσα προσήκει, τούτοις
 ἐν ἅπασι τεθράφθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Τοὺς δέ γε οὐ- 15
 τω τραφέντας, ἐλέχθη που, μήτε χρυσὸν μήτε ἄργυ-
 ρον μήτε μηδὲν ἄλλο ποτὲ κτήμα ἐαυτῶν ἴδιον νομί-
 ζειν δεῖν, ἀλλ' ὡς ἐπικούρους μισθὸν λαμβάνοντας
 τῆς φυλακῆς παρὰ τῶν σωζομένων ὑπ' αὐτῶν, ὅσος
 σῶφροσι μέτριος, ἀναλίσκειν τε δὴ κοινῇ καὶ ξυνδια- 20
 τωμένους μετ' ἀλλήλων ζῆν, ἐπιμέλειαν ἔχοντας ἀρε-
 τῆς διὰ παντός, τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἄγοντας
 σχολήν. Ἐλέχθη καὶ ταῦτα ταύτῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ
 περὶ γυναικῶν ἐπεμνήσθημεν, ὡς τὰς φύσεις τοῖς ἀν-
 δράσι παραπλησίας εἶη ξυναρμοστέον καὶ τὰ ἐπιτη- 25
 δεύματα πάντα κοινὰ κατὰ τε πόλεμον καὶ κατὰ τὴν
 ἄλλην δίαιταν δοτέον πάσαις. Ταύτῃ καὶ ταῦτα ἐλέ-
 γετο. Τί δὲ δὴ τὸ περὶ τῆς παιδοποιίας; ἢ τοῦτο μὲν
 διὰ τὴν ἀθήθειαν τῶν λεχθέντων εὐμνημόνευτον, ὅτι
 κοινὰ τὰ τῶν γάμων καὶ τὰ τῶν παιδῶν πᾶσιν ἀπάν- 30
 των ἐτίθεμεν, μηχανωμένους ὅπως μηδεὶς ποτε τὸ
 γεγενημένον αὐτῷ ἰδίᾳ γνώσοιτο, νομιούσι δὲ πάντες

πάντας αὐτοὺς ὁμογενεῖς, ἀδελφὰς μὲν καὶ ἀδελφοὺς, ὅσοι περ ἂν τῆς πρεπούσης ἐντὸς ἡλικίας γίνωνται, τοὺς δὲ ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν, γονέας τε καὶ γονέων προγόνους, τοὺς δὲ εἰς τὸ κάτωθεν, ἐγγόνους παιδᾶς τε ἐγγόνων. **Ναὶ** καὶ ταῦτα εὐμνημόνευτα, ἧ λέγεις. Ὅπως δὲ δὴ κατὰ δύναμιν εὐθύς γίνουινθ' ὡς ἄριστοι τὰς φύσεις, ἄρ' οὐ μεμνήμεθα, ὡς τοὺς ἄρχοντας ἔφαμεν καὶ τὰς ἀρχούσας δεῖν εἰς τὴν τῶν γάμων συνερεξιν λάθρα μηχανᾶσθαι κλήροις τισίν, ὅπως οἱ καὶ χωρὶς οἷ τ' ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἐκάτεροι συλλήξονται, καὶ μὴ τις αὐτοῖς ἐχθρα διὰ ταῦτα γίννηται, τύχην ἡγουμένοις αἰτίαν τῆς συλλήξεως. **Μεμνήμεθα.** Καὶ μὴν ὅτι γε τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν θρεπτέον ἔφαμεν εἶναι, τὰ δὲ τῶν κακῶν εἰς τὴν ἄλλην λάθρα διαδοτέον πόλιν· ἐπανυχομένων δέ, σκοποῦντας αἰεὶ τοὺς ἀξίους πάλιν ἀνάγειν δεῖν, τοὺς δὲ παρὰ σφίσιν ἀναξίους εἰς τὴν τῶν ἐπανιόντων χώραν μεταλλάττειν. **Οὕτως.** Ἄρα οὖν διεληλύθαμεν ἤδη, καθάπερ χθές, ὡς ἐν κεφαλαίοις πάλιν ἐπανελθεῖν, ἧ ποθοῦμέν τι πτωχῶν φηθέντων; **Οὐδαμῶς.**

10 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μίνωος (p. 317 c).

Οὐκ οὖν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῖς περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ ὅλως περὶ πόλεως διακοσμήσεως καὶ περὶ τοῦ ὡς χρῆ πόλιν διοικεῖν, τὸ μὲν ὀρθὸν νόμος ἐστὶ βασιλικός, τὸ δὲ μὴ ὀρθὸν οὐ δοκεῖ νόμος εἶναι βασιλικός τοῖς μὴ εἰδόσιν· ἐστὶ γὰρ ἄνομον. **Ναί.** Ὅρθῶς ἄρα ὠμολογήσαμεν νόμον εἶναι τοῦ ὄντος εὐρεσιν. **Φαίνεται.** Ἔτι δὲ καὶ τότε ἐν αὐτῷ θεασώμεθα· τίς ἐπιστήμων διανεῖμαι ἐπὶ γῆ τὰ σπέρματα; **Γεωργός.** Οὗτος δὲ τὰ ἄξια σπέρματα ἐκάστη γῆ διανέμει; **Ναί.** Ὁ γεωργός ἄρα νομεὺς

ἀγαθὸς τούτων, καὶ οἱ τούτου νόμοι καὶ διανομαὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ὀρθαί εἰσιν; *Ναί.*

11 *Τίς δὲ τὴν τῶν προβάτων ἀγέλην κράτιστος νέμειν, τί ὄνομα αὐτῷ; Ποιμήν. Οἱ τοῦ ποιμένου ἄρα νόμοι ἄριστοι τοῖς προβάτοις; Ναί. Οἱ δὲ τοῦ βουκόλου τοῖς βουσί; Ναί. Οἱ δὲ τοῦ τέγος νόμοι ἄριστοι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων; οὐχ οἱ τοῦ βασιλέως; φάδι. Φημι δῆ. Plato Min. p. 318 a.*

12 *Στωϊκῶν.*

Τόν τε νόμον σπουδαῖον εἶναι φασι λόγον ὀρθόν ὄντα, προστακτικὸν μὲν τῶν ποιητέων, ἀπαγορευτικὸν δὲ τῶν οὐ ποιητέων. τοῦ δὲ νόμου ἀστείου ὄντος καὶ ὁ νόμιμος ἀστεῖος ἂν εἴη· νόμιμον μὲν γὰρ εἶναι ἀνδρα καὶ ἀκολουθητικὸν τῷ νόμῳ καὶ πρακτικὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προσταττομένων· νομικὸν δὲ τὸν ἐξηγητικὸν τοῦ νόμου· μηδένα δὲ τῶν φαύλων μήτε νόμιμον εἶναι μήτε νομικόν.

13 *Αἰσχίνου ἐκ τοῦ κατὰ Τιμάρχου (p. 55R).*

Οὐδ' ὡς ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ρήτορα ἤκειν ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν λόγων ἐπιμεληθέντα πρότερον, ἀλλὰ τοῦ βίου.

14 *Δημοκρίτου.*

Κρέσσον ἄρχεσθαι τοῖσι ἀνοήτοισι ἢ ἄρχειν.

15 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Δίκη μὲν ἐστὶν ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀδικίη δὲ μὴ ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀλλὰ παρατρέπεσθαι.

16 *Κατὰ δὲ ζωίων ἐστὶν ὧν φόνου καὶ μὴ φόνου ᾧδε ἔχει· τὰ ἀδικέοντα καὶ θέλοντα ἀδικεῖν ἀθώως*

ὁ κτείνων, καὶ πρὸς εὐεστοῦν τοῦτο ἔρδειν μᾶλλον ἢ μῆ.

17 Κτείνειν χρὴ τὰ πημαίνοντα παρὰ δίκην πάντα περὶ παντός· καὶ ταῦτα ὁ ποιέων ἐπιθυμίας καὶ δίκης
5 καὶ θάρσεος καὶ κτήσιος ἐν παντὶ κόσμῳ μείζω μοῖραν μετέξει.

18 Ὅκωσπερ περὶ κιναδέων τε καὶ ἔρπετέων γεγράφεται τῶν πολεμίων, οὕτω καὶ κατὰ ἀνθρώπων δοκέει μοι χρεῶν εἶναι ποιέειν· κατὰ νόμους τοὺς πατέρας
10 κτείνειν πολέμιον ἐν παντὶ κόσμῳ, ἐν ᾧ μὴ νόμος ἀπέργει· νόμος δὲ ἀπέργει, ἰερά ἐκάστοισι ἐπιχώρια καὶ σπονδαὶ καὶ ὄρκοι.

19 Κιξάλλην καὶ ληιστὴν πάντα κτείνων τις ἀθώιος ἂν εἴη, καὶ αὐτοχειρήν καὶ κελεύων καὶ ψήφῳ.

15 20. 21 Ζαλεύκου προοίμιον νόμων.

Τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν πάντας πρῶτον πεπεισθαι χρὴ καὶ νομίξειν θεοὺς εἶναι, καὶ ἀναβλέποντας ἐς οὐρανὸν καὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς διακόσμησιν καὶ τάξιν· οὐ γὰρ τύχης οὐδ' ἀνθρώπων εἶναι δημιουργήματα· σέβασθαι δὲ τούτους καὶ τιμᾶν, ὡς αἰτίους ὄντας ἀπάντων ἡμῖν ἀγαθῶν τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων. ἕκαστον οὖν ἔχειν καὶ παρασκευάζειν δεῖ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν πάντων τῶν κακῶν καθαρὰν· ὡς οὐ τιμᾶται θεὸς ὑπ' ἀνθρώπου
25 φαύλου, οὐδὲ θεραπεύεται δαπάναις οὐδὲ τραγωδίαις τῶν ἀναλισκομένων, καθάπερ μοχθηρὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀρετῇ καὶ προαιρέσει τῶν καλῶν ἔργων καὶ δικαίων· διὸ ἕκαστον δεῖ εἰς δύναμιν ἀγαθὸν εἶναι καὶ πράξει καὶ προαιρέσει τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεοφιλῆ,
30 καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὰς εἰς χρήματα ζημίας μᾶλλον τῶν

εἰς ἀσχύνην τεινόντων· καὶ πολίτην ἀμείνονα ὀνο-
 μάξειν τὸν τὴν οὐσίαν προέμενον μᾶλλον τοῦ καλοῦ
 καὶ δικαίου. ὅσοις δὲ μὴ ῥᾶδιον πρὸς ταῦτα τὴν ὀρ-
 μὴν πεπεισθαι, τὴν δὲ ψυχὴν ἔχουσιν εὐκίνητον πρὸς
 ἀδικίαν, ὧδ' ἡμῖν παρηγγέλθω πᾶσι τοῖς τοιούτοις 5
 πολίταις καὶ πολίτισι καὶ ξυνοίκιοις, μεμνησθαι θεῶν
 ὡς ὄντων καὶ δίκας ἐπιπεμπόντων τοῖς ἀδίκους· καὶ
 τίθεσθαι πρὸ ὀμμάτων τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ γίνε-
 ται τὸ τέλος ἐκάστῳ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ζῆν· πᾶσι γὰρ
 ἐμπίπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾶν, μεμνη- 10
 μένοις ὧν ἡδίκηκασι, καὶ ὀρμὴ τοῦ βούλεσθαι πάντα
 πεπραχθαι δικαίως αὐτοῖς. διὸ δεῖ ἕκαστον παρ'
 ἐκάστην προᾶξιν ἀεὶ συννοικειοῦν τὸν καιρὸν τοῦτον
 ὡς δὴ παρόντα· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τοῦ καλοῦ καὶ
 τοῦ δικαίου φροντιεῖν. ἐὰν δὲ τῷ παραστῇ δαίμων 15
 κακὸς τρέπων πρὸς ἀδικίαν, διατρίβειν πρὸς ναοὺς
 καὶ βωμοὺς καὶ τεμένεσι, φεύγοντα τὴν ἀδικίαν ὡς
 δέσποιναν ἀσεβεστάτην καὶ χαλεπωτάτην, ἱκετεύ-
 οντα τοὺς θεοὺς συναποτρέπειν αὐτήν. ἴεναι δὲ
 καὶ πρὸς ἄνδρας δόξαν ἔχοντας ἐπ' ἀνδραγαθία, 20
 ἀκουσόμενον περὶ εὐδαιμόνος βίου καὶ κακῶν ἀν-
 δρῶν τιμωρίας, ἵνα ἀποτρέπηται τῶν ἀδίκων ἔργων
 δεισιδαιμονῶν δαίμονας ἀλάστορας. πάντας δὲ τι-
 μῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἄλλοις
 νομίμοις τοῖς πατρίοις τοὺς θεοὺς· πάτρια δὲ εἶναι 25
 τὰ κάλλιστα. πεπεισθαι δὲ τοῖς νόμοις ἅπαντας καὶ
 τοὺς ἄρχοντας αἰδέσθαι καὶ ἐξίστασθαι καὶ ποιεῖν τὸ
 παραγγελλόμενον· ὡς μετὰ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ
 ἥρωας γονεῖς τε καὶ νόμοι καὶ ἄρχοντες σύνεγγύς εἰσι
 ταῖς τιμαῖς παρ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι καὶ σώθησο- 30
 μένοις. πόλιν δὲ φιλαίτεραν μηδεὶς ἄλλην ποιείσθω
 τῆς αὐτοῦ πατρίδος, ὡς θεῶν πατροφῶν νεμεσῶντων·

ἀρχὴ γὰρ προδοσίας φύνεται τοῖς τοιαῦτα βουλομένοις.
 ἔτι δὲ χαλεπώτερον τῆς οἰκείας γῆς στερόμενον ζῆν
 ἐπ' ἀλλοτρίας· οὐδὲν γὰρ ἔστιν οἰκειότερον πατρίδος.
 μηδὲ ἐχθρὸν ἀκατάλλακτον μηδεὶς μηδένα νομιζέτω
 5 τῶν πολιτῶν, οἷς ἐφείκασιν οἱ νόμοι μετέχειν τῆς πο-
 λιτείας· ὡς ὁ τοιοῦτος οὔτε ἄρξαι δύναται ἂν οὔτε δι-
 κάσαι καλῶς, τὸν θυμὸν ἔχων κυριώτερον τοῦ λογι-
 σμοῦ. μηδεὶς δὲ λεγέτω κακῶς μήτε κοινῇ τὴν πόλιν
 μήτε ἰδίᾳ τὸν πολίτην· ἀλλ' οἱ τῶν νόμων φύλακες
 10 ἐπιμελείσθωσαν τῶν πλημμελούντων, πρῶτον μὲν
 νουθετοῦντες, ἐὰν δὲ μὴ πείθωνται, ζημιοῦντες. τῶν
 δὲ κειμένων νόμων ἐὰν τις δοκῇ μὴ καλῶς κείσθαι,
 μετατιθέναι ἐπὶ τὸ βέλτιον· μενόντων δέ, πάντας πει-
 θαρχεῖν· ὡς ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἠττάσθαι τοὺς κειμέ-
 15 νους νόμους οὐ καλὸν οὐδὲ συμφέρον, ὑπὸ δὲ νόμου
 βελτίονος ἠττώμενον κατακρατεῖσθαι καὶ καλὸν καὶ
 συμφέρον. τοὺς δὲ ταῦτα παραβαίνοντας χρῆ καὶ κο-
 λάζειν ὡς κατασκευάζοντας τῇ πόλει μεγίστων κακῶν
 ἀρχὴν, ἀναρχίαν. ἄρχοντας δὲ μὴ εἶναι αὐθάδεις,
 20 μηδὲ πρὸς ἐπήρειαν κρίνειν, μηδὲ μεμνησθαι κρί-
 νοντας φιλίας ἢ ἐχθρας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου· οὕτω γὰρ
 ἀποδώσουσι τὰς κρίσεις δικαιοτάτας καὶ τῆς ἀρχῆς
 ἔσονται ἄξιοι. τοὺς μὲν οὖν δούλους προσήκει διὰ
 φόβον πράττειν τι τῶν δικαίων, τοὺς δ' ἐλευθέρους
 25 δι' αἰδῶ καὶ τὸ καλόν· διὸ χρῆ καὶ τοὺς ἄρχοντας
 εἶναι τοιούτους, ἵν' ἔχωσιν οἱ ἀρχόμενοι τοὺς ἀξίους
 αἰσχύνης. ἐὰν δέ τις βούληται τῶν κειμένων νόμων
 κινεῖν ἢ ἄλλον εἰσφέρειν νόμον, εἰς βρόχον εἴρας
 τὸν τράχηλον λεγέτω τοῖς πόλιταις περὶ αὐτοῦ· καὶ
 30 ἐὰν μὲν διαψηφισομένων δόξῃ λελύσθαι τὸν νόμον ἢ
 ὑπάρχειν τὸν εἰσφερόμενον, καὶ αὐτὸν ἀθῶον εἶναι·
 ἐὰν δὲ ὁ προὑπάρχων μᾶλλον δοκῇ καλῶς ἔχειν ἢ ὁ

εισφερόμενος ἢ ἄδικος, τεθνάναι τὸν κινουῦντα ἢ εἰσφέροντα νόμον, ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου.

22 Ἐκ τῶν Θεοφράστου περὶ συμβολαίων.

Οἱ μὲν οὖν ὑπὸ κήρυκος κελεύουσι πωλεῖν καὶ προκηρύττειν ἐκ πλειόνων ἡμερῶν, οἱ δὲ παρ' ἀρχῆ 5
τινι, καθάπερ καὶ Πιττακὸς παρὰ βασιλεῦσι καὶ προ-
τάνει. ἔνιοι δὲ προγράφειν παρὰ τῇ ἀρχῇ πρὸ ἡμε-
ρῶν μὴ ἔλαττον ἢ ἐξήκοντα, καθάπερ Ἀθήνησι, καὶ
τὸν πριάμενον ἑκατοστὴν τιθέναι τῆς τιμῆς, ὅπως
διαμφισβητήσαι τε ἐξῆ καὶ διαμαρτύρασθαι τῷ βου- 10
λομένῳ, καὶ ὁ δικαίως ἐωνημένος φανερός ἢ τῷ
τέλει. παρὰ δὲ τισὶ προκηρύττειν κελεύουσι πρὸ τοῦ
κατακυρωθῆναι πένθ' ἡμέρας συνεχῶς, εἰ τις ἐνί-
σταται ἢ ἀντιποιεῖται τοῦ κτήματος ἢ τῆς οἰκίας·
ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων, ὡσπερ καὶ ἐν 15
τοῖς Κυζικηνῶν. οἱ δὲ Θουριακοὶ τὰ μὲν τοιαῦτα
πάντα ἀφαιροῦσιν, οὐδ' ἐν ἀγορᾷ προστατεύουσιν,
ὡσπερ τᾶλλα, διδόναι δὲ κελεύουσι κοινῇ τῶν γει-
τόνων τῶν ἐγγυτάτῳ τρισὶ νόμισμά τι βραχὺ μνήμης
ἔνεκα καὶ μαρτυρίας. ἀναγκαῖον δηλονότι τοῖς μὲν 20
τὰς ἀρχὰς ὑπευθύνους ποιεῖν, τοῖς δὲ τοὺς γείτονας,
εἰ μὴ λάβωσιν ἢ δις παρὰ τοῦ αὐτοῦ λάβωσιν ἢ
ἔχοντες μὴ λέγωσι τῶν ἐωνημένων. οὐ χροῆ δ' ἀγνο-
εῖν, ὅτι αἱ προγραφαὶ καὶ αἱ προκηρύξεις καὶ ὅλως
ὅσα πρὸς τὰς ἀμφισβητήσεις ἐστὶ πάντ' ἢ τὰ πλει- 25
στα δι' ἔλλειψιν ἐτέρου νόμου τίθεται· παρ' οἷς γὰρ
ἀναγραφὴ τῶν κτημάτων ἐστὶ καὶ τῶν συμβολαίων,
ἐξ ἐκείνων ἐστὶ μαθεῖν εἰ ἐλεύθερα καὶ ἀνέπαφα καὶ
τὰ αὐτοῦ πωλεῖ δικαίως· εὐθύς γὰρ καὶ μετεγγρά-
φει ἢ ἀρχῇ τὸν ἐωνημένον. ἐπεὶ δὲ καὶ προστασίαι 30
τινὲς ἀνοῦνται καὶ πωλοῦσιν, ἀπαλλοτριοῦν ἐθέλον-

τες, ὀρθῶς ἔχει καὶ πρὸς ταῦτα νομοθετεῖν, ὅπερ
 καὶ ποιούσιν, ἅμα ταῦτά τε βουλόμενοι κωλύειν καὶ
 τὴν [ἀπάτην] ἐμφανῆ ποιεῖν, ὥσπερ ἐν τοῖς Αἰνίω.
 κελεύουσι γάρ, ἐὰν μὲν τις οἰκίαν πρήται, θύειν
 5 ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐπικωμαίου, ἐὰν δὲ χωρίον
 ἐπὶ τῆς κώμης ἢ αὐτὸς οἰκεῖ, καὶ ὀμνύειν ἐναντίον
 τῆς ἀρχῆς ἐγγραφούσης καὶ κωμητῶν τριῶν, ἢ μὴν
 ὠνεῖσθαι δικαίως, μηδὲν συγκακουροῦντα μήτε
 τέχνη μήτε μηχανῇ μηδεμιᾶ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 10 καὶ τὸν πωλοῦντα πωλεῖν ἀδόλως· τὸν δὲ μὴ οἰ-
 κοῦντα ἐν ἄστει θύειν τὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ Διὸς τοῦ
 ἀγοραίου, τὴν δὲ θυσίαν τῶν ἐλαττόνων εἶναι θυλή-
 μασιν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ ἐγγράφειν τὴν ἀρχήν·
 ἅμα καὶ ἐν τῷ ὄρκῳ προσορκίζειν αὐτήν, ἐὰν μὴ
 15 ὀμνύωσι, μηδὲ ἐγγράψειν τὴν ὠνήν. οὗτοι μὲν δὴ
 πρὸς ἀμφοτέρω, μᾶλλον δὲ πρὸς πάντα βούλονται
 πεφυλάχθαι, καθάπερ ἴσως καὶ δεῖ. κυρία δὲ ἡ ὠνή
 καὶ ἡ πρᾶσις εἰς μὲν κτήσιν, ὅταν ἡ τιμὴ δοθῇ,
 καὶ τὰκ τῶν νόμων ποιήσωσιν, οἷον ἀναγραφὴν ἢ
 20 ὄρκον ἢ τοῖς γέλτοσι τὸ γιγνόμενον· εἰς δὲ τὴν παρὰ-
 δοσιν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πωλεῖν, ὅταν ἀρραβῶνα
 λάβῃ· σχεδὸν γὰρ οὕτως οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν·
 ἀλλὰ τοῦτο προσδιοριστέον, ἐὰν μὴ παρὰ μεθύοντος,
 μηδ' ἐξ ὀργῆς, μηδὲ φιλονεικίας, μηδὲ παρανοοῦν-
 25 τος, ἀλλὰ φρονοῦντος, καὶ τὸ ὅλον δικαίως, ὅπερ
 κάκει προσθετέον, ὅταν ἀφορίζῃ παρ' ὧν δεῖ ὠνεῖ-
 σθαι. εἶκει γὰρ ἐκ καιροῦ τὰ τοιαῦτα καὶ πάθους
 γίνεσθαι· δεῖ δ' ἐκ προαιρέσεως· οὕτω γὰρ ἔσται
 τὸ δίκαιον. τάττουσι δὲ τινὲς καὶ τὸν ἀρραβῶνα
 30 πόσον δεῖ δίδοναι, πρὸς τὸ πλῆθος τῆς τιμῆς μερί-
 ζοντες· ἄτοπον γὰρ ἐὰν δακτύλιον δῶ τῶν δέκα
 ταλάντων. ἐὰν δὲ λαβῶν ἀρραβῶνα μὴ δέχεται τὴν

τιμὴν ἢ δοῦς μὴ καταβάλῃ ἐν τῷ ὀρισμένῳ χρόνῳ·
 δεῖ γὰρ ὀρίσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς θουρίων τὸν
 μὲν ἀρραβῶνα παραχρῆμα τὴν δὲ τιμὴν ἀποθημερόν,
 οἳ δὲ καὶ πλείους ἡμέρας τίθενται τῆς τιμῆς, οἳ δ'
 ἀπλῶς ὅσας ἂν ὀμολογήσωσι· τὸ δ' ἐπιτίμιον ἐκατέ- 5
 ρον, πότερον τῷ μὲν στέρησις τοῦ ἀρραβῶνος; οὕτω
 γὰρ σχεδὸν οἳ τ' ἄλλοι κελεύουσι καὶ οἱ θουριακοί·
 τῷ δὲ μὴ δεχομένῳ ἐκτισίς ὅσου ἂν ἀποδοῖται; καὶ
 γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς θουρίων, ἢ ἄνισος ζημία· πολλα-
 πλοῦσι γὰρ ἡ τιμὴ τοῦ ἀρραβῶνος· ἐτι δὲ καὶ βλά- 10
 πτωτ' ἂν ὁ ἀπιδόμενος ἀφείς ἐκατέρους, ἐπειδὴ τις
 εἴθ' ἡμέραν μικρὸν ὀρίσειεν· οὕτω γὰρ μάλιστα ἐνδέχεται
 παρ' ἐνίως, διδιδασθαι κελεύουσι τῷ μὴ δεχομένῳ
 τὴν τιμὴν· πότερον δὲ ἕως ἂν κομισθῆται κύριον εἶναι
 τοῦ κτήματος; οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν· ἢ 15
 ὥσπερ Χαρώνδας καὶ Πλάτων; οὗτοι γὰρ παρα-
 χρῆμα κελεύουσι δίδοναι καὶ λαμβάνειν, ἐὰν δὲ τις
 πιστεύσῃ, μὴ εἶναι δίκην, αὐτὸν γὰρ αἴτιον εἶναι
 τῆς ἀδικίας.

22 * Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκει- 20
 οὺς Δίωνος ἐπιστολῆς (355 a).

Δέξασθε, ὦ Συρακόσιοι, πάντων πρώτον νό-
 μους, οἳ τινες ἐὰν ὑμῖν φαίνονται μὴ πρὸς χρημα-
 τισμόν καὶ πλοῦτον τρέφοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μετ'
 ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος 25
 ἐτι δὲ χρημάτων, τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην
 ποιοῦντες, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ σώματος ὑπὸ τῆ τῆς
 κειμένην· τρίτην δὲ καὶ ὑστάτην εἴην τῶν
 τῶν τιμὴν δουλεύουσιν τῷ σώματι τε καὶ τῇ
 καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζόμενος θεσμός, νό- 30
 ὄρθῳς ὑμῖν εἶη κείμενος, ὄντως εὐδαίμονας

ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐ-
 δαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτὸς τε ἄθλιος γυναι-
 κῶν καὶ παιδῶν ἢν λόγος ἄνους, τοὺς πειθομένους
 τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 5 παρακελεύομαι, εἰν γεύσησθε τῶν νῦν λεγομένων
 περὶ νόμων, ἔργῳ γνώσεσθε· ἢ δὲ βᾶσανος ἀληθε-
 σιὰτη δοκεῖ γίνεσθαι τῶν πάντων πέρι.

23 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
 (1, 2, 1).

10 Φῦναι δὲ ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν
 ὑπὸ τῶν βαββάρων εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ
 φιλευθροπότατος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτι-
 μότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλήναι πάντα δὲ
 κίνδυνον ὑπομῆναι τοῦ ἐπαινέσθαι ἔνεκα. φύσιν
 15 μὲν δὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων δια-
 μνημονεύεται· ἐπαιδευθῆ γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις.
 οὔτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι, τοῦ κοινοῦ
 ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι, οὐκ ἔνθεν ὄθεν περ ἐν ταῖς
 πλείσταις πόλεσιν ἄρχονται· αἱ μὲν γὰρ πλείσται
 20 πόλεις ἀφείσαι παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλει τοὺς ἑαυτοῦ
 παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι
 διάγειν, ἔπειτα προστάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν
 μηδ' ἀρπάζειν, μὴ βία εἰς οἰκίαν παριέναι, μὴ παίειν
 ὃν μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἄρχοντι,
 25 καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως· εἰν δέ τις τούτων πα-
 ραβαίνη τι, ζημίας αὐτοῖς ἐπανεθέσαν. οἱ δὲ Περσικοὶ
 νόμοι προλαβόντες ἐπιμελοῦνται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ
 τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τινος ἢ
 αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ δὴ ὧδε·
 30 ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἐνθα τὰ τε
 βασίλεια καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποιήται. ἐντεῦθεν

τιμὴν ἢ δοῦς μὴ καταβάλλῃ ἐν τῷ ὠρισμένῳ χρόνῳ· δεῖ γὰρ ὠρίσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς Θουρίων τὸν μὲν ἀρραβῶνα παραχοῆμα τὴν δὲ τιμὴν αὐθημερόν, οἱ δὲ καὶ πλείους ἡμέρας τίθενται τῆς τιμῆς, οἱ δ' ἀπλῶς ὅσας ἂν ὁμολογήσωσι· τὸ δ' ἐπιτίμιον ἑκατέ- 5 ρῳ, πότερον τῷ μὲν στέρησις τοῦ ἀρραβῶνος; οὕτω γὰρ σχεδὸν οἱ τ' ἄλλοι κελεύουσι καὶ οἱ Θουριακοί· τῷ δὲ μὴ δεχομένῳ ἔκτισις ὅσου ἂν ἀποδῶται; καὶ γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς Θουρίων, ἢ ἄνισος ζημία· πολλα- 10 πλασία γὰρ ἢ τιμὴ τοῦ ἀρραβῶνος· ἔτι δὲ καὶ βλά- 10 πτοιτ' ἂν ὁ ἀποδόμενος ἀφείδῃ ἑκατέρους, ἐπειδὴ τις ἐφ' ἡμέραν μίαν ὀρίσειεν· οὕτω γὰρ μάλιστ' ἐνδέχεται παρ' ἐνίοις, δεδικασθαι κελεύουσι τῷ μὴ δεχομένῳ τὴν τιμὴν. πότερον δὲ ἕως ἂν κομισθῆται κύριον εἶναι τοῦ κτήματος; οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν· ἢ 15 ὡσπερ Χαρώνδας καὶ Πλάτων; οὗτοι γὰρ παρα- 15 χροῆμα κελεύουσι δίδοναι καὶ λαμβάνειν, ἐὰν δέ τις πιστεύσῃ, μὴ εἶναι δίκην, αὐτὸν γὰρ αἴτιον εἶναι τῆς ἀδικίας.

22 a Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκεί- 20 ους Δίωνος ἐπιστολῆς (365 a).

Δέξασθε, ὦ Συρακόσιοι, πάντων πρῶτον νό- 25 μους, οἱ τινες ἐὰν ὑμῖν φαίνονται μὴ πρὸς χρημα- 25 τισμὸν καὶ πλοῦτον τρέψοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μετ' ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος 25 ἔτι δὲ χρημάτων, τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην ποιοῦντες, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ σώματος ὑπὸ τῆ τῆς 30 ψυχῆς κειμένην· τρίτην δὲ καὶ ὑστάτην τὴν τῶν χρημάτων τιμὴν δουλεύουσιν τῷ σώματι τε καὶ τῇ 30 ψυχῇ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζόμενος θεσμός, νό- 30 μος ἂν ὀρθῶς ὑμῖν εἶη κείμενος, ὄντως εὐδαίμονας

ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐ-
 δαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτὸς τε ἄθλιος γυναι-
 κῶν καὶ παιδῶν ὢν λόγος ἄνους, τοὺς παιδομένους
 τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 5 παρακελεύομαι, εἰν γεύσησθε τῶν νῦν λεγομένων
 περὶ νόμων, ἐργῶ γνώσεσθε· ἡ δὲ βάσανος ἀληθε-
 σιὰτη δοκεῖ γίνεσθαι τῶν πάντων πέρι.

23 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
 (I, 2, 1).

10 Φῦναι δὲ ὁ Κύρος λέγεται καὶ ἄδεται ἐτι καὶ νῦν
 ὑπὸ τῶν βαβάρων εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ
 φιλευθροπότητος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτι-
 μότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλήναι πάντα δὲ
 κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινείσθαι ἕνεκα. φύσιν
 15 μὲν δὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων δια-
 μνημονεύεται· ἐπαιδεύθη γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις.
 οὔτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι, τοῦ κοινοῦ
 ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι, οὐκ ἐνθεν ὄθεν περ ἐν ταῖς
 πλείσταις πόλεσιν ἄρχονται· αἱ μὲν γὰρ πλείσται
 20 πόλεις ἀφείσαι παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλει τοὺς ἑαυτοῦ
 παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι
 διάγειν, ἔπειτα προστάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν
 μηδ' ἀρπάζειν, μὴ βία εἰς οἰκίαν παρίεναι, μὴ παῖειν
 ὃν μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἄρχοντι,
 25 καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως· εἰν δέ τις τούτων πα-
 ραβαίνη τι, ζημίας αὐτοῖς ἐπανεθέσαν. οἱ δὲ Περσικοὶ
 νόμοι προλαβόντες ἐπιμελοῦνται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ
 τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τινος ἢ
 αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ δὴ ὧδε·
 30 ἔστιν αὐτοῖς ἔλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἐνθα τὰ τε
 βασίλεια καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποιήται. ἐντεῦθεν

τὰ μὲν ὄνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ
 ἀπειροκαλῖαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ
 μιγνύηται ἢ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων
 εὐκοσμία. διήρηται δὲ αὕτη ἢ ἀγορὰ ἢ περὶ τὰ ἀρ- 5
 χεῖα εἰς τέσσαρα μέρη· τούτων δ' ἐστὶν ἕν μὲν παι-
 σίν, ἕν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο δὲ τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο
 δὲ τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγυνοῦσι. νόμῳ δὲ
 εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων παριᾶσιν· οἱ
 μὲν παῖδες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ
 δὲ γεραιότεροι ἡνίκ' ἂν ἕκαστῳ προχωρῇ πλὴν ἐν ταῖς 10
 τεταγμέναις ἡμέραις αἷς αὐτοῦς δεῖ παρῆναι, οἱ
 δὲ ἐφηβοὶ καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς
 γυμνικοῖς ὄπλοις πλὴν τῶν γεγαμηκότων· οὗτοι δὲ
 οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἂν μὴ προρρηθῇ παρῆναι, οὔτε
 πολλάκις ἀπεῖναι καλόν. ἄρχοντες δὲ ἐφ' ἕκαστοις 15
 τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ φυ-
 λαὶ Περσῶν διήρηνται· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ
 τῶν γεραιτέρων ἡρημένοι εἰσὶν οἱ ἂν δοκῶσι τοὺς
 παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις
 ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ ἂν αὐ τοὺς ἐφήβους βελ- 20
 τίστους δοκῶσι παρέξειν, ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδρά-
 σιν οἱ ἂν δοκῶσι παρέχειν αὐτοῦς μάλιστα τὰ τε-
 ταγμένα ποιοῦντας καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς
 μεγίστης ἀρχῆς· εἰσὶ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται
 ἡρημένοι, οἱ προστατεύουσιν ὅπως καὶ οὗτοι τὰ 25
 καθήκοντα ἀποτελῶσιν. ἂ δὲ ἕκαστῃ τῇ ἡλικίᾳ προσ-
 τέτακται ποιεῖν, διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον
 γένηται, ἢ ἐπιμέλονται ὡς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖ-
 ται. οἱ μὲν δὴ παῖδες οἱ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν-
 τες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην, καὶ λέγουσιν 30
 ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔρχονται, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ τὰ γράμ-
 ματα μαθησόμενοι· οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι

τὸ πλείστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς· γίνεται
 γὰρ δὴ πρὸς ἀλλήλους καὶ παισὶν ὥσπερ ἀνδράσιν
 ἐγκλήματα, καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας καὶ
 ἀπάτης καὶ κακολογίας καὶ ἄλλων οἴων εἰκός. οὓς δ'
 5 ἂν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται· κο-
 λάζουσι δὲ καὶ οὓς ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦντας εὐρίσκω-
 σι· δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος, οὗ ἔνεκα ἀνθρω-
 ποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ
 [οὐχ] ἥκιστα, ἀχαριστίας· καὶ ὃν ἂν γνῶσι δυνά-
 10 μενον μὲν χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολά-
 ζουσι τοῦτον ἰσχυρῶς. οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους
 καὶ περὶ θεοῦς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ
 γονέας καὶ περὶ πατρίδα καὶ περὶ φίλους. ἐπεσθαι
 δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ ἀναισχυντία· καὶ
 15 γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ
 ἠγεμῶν. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύ-
 νην· μέγα δὲ συμβάλλεται καὶ εἰς τὸ μανθάνειν σω-
 φρονεῖν αὐτούς, ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὀρωῶσιν
 ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι
 20 δὲ καὶ πείθεσθαι αὐτοὺς τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ
 εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὀρωῶσι καὶ τοὺς πρεσβυ-
 τέρους πειδομένους ἰσχυρῶς τοῖς ἄρχουσι. διδά-
 σκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ γαστρὸς καὶ ποτοῦ·
 μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὀρωῶσι τοὺς
 25 πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἔνεκα
 πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ
 σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ ὅταν
 οἱ ἄρχοντες σημήνωσιν. φέρονται δὲ οἰκοθεν σίτου.
 μὲν ἄρτους, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δ' ἕάν τις
 30 διψῇ, κώθωνα ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι.
 πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκον-
 τίξειν. μέχρι μὲν δὴ ἕξ ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ

γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν· ἐκ τούτου δ' εἰς
 τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται. οὗτοι δὲ αὖ οἱ ἐφηβοὶ διὰ-
 γουσιν ὧδε· δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλ-
 θωσι, κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἄρχεα, ὡσπερ προεί-
 ρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς πόλεως καὶ σωφροσύ- 5
 νης· δοκεῖ γὰρ αὕτη ἢ ἡλικία ἐπιμελείας μάλιστα
 δεῖσθαι· παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλ-
 ιστα τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι, ἂν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ
 κοινοῦ· καὶ ὅταν μὲν δέῃ τι, πάντες μένουσι περὶ
 τὰ ἄρχεα, ὅταν δὲ ἐξάρῃ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, τὰς 10
 ἡμισείας φυλᾶς καταλείπει· ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις
 τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξιόντας τόξα καὶ παρὰ
 τὴν φαρέτραν ἐν κολεῷ κοπίδα ἢ σάγαριν, ἔτι δὲ
 γέρον καὶ παλτὰ δύο· ὥστε τὸ μὲν ἀφιέναι, τὸ δὲ
 εἶν δέῃ ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ 15
 θηρᾶν ἐπιμέλονται, καὶ βασιλεὺς ὡσπερ καὶ ἐν πο-
 λέμῳ ἡγεμῶν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ αὐτός τε θηρᾶ καὶ τῶν
 ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὅπως ἂν θηρῶσιν· ὅτι ἀληθε-
 στατή αὐτοῖς δοκεῖ αὕτη ἢ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πό-
 λεμον εἶναι. καὶ γὰρ πρῶ ἀνίστασθαι ἐθίζει καὶ 20
 ψύχη καὶ θάλλη ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὀδοιπο-
 ρίαις καὶ δρόμοις· ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεῦσαι θηρίον
 καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἂν παραπίπτῃ· καὶ τὴν ψυχὴν
 δὲ πολλάκις ἀνάγκη θήγεσθαι ἐν τῇ θήρᾳ, ὅταν τι
 τῶν ἀκλίμων θηρίων ἀντιστῆται· παίειν μὲν γὰρ δή- 25
 που δεῖ τὸ ὁμόσε γινόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπι-
 φερόμενον· ὥστε οὐ ῥάδιον εὑρεῖν τι ἐν τῇ θήρᾳ, ὃ
 ἄπεστι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ
 ἐπὶ τὴν θήραν ἄριστον ἔχοντες πλέον μὲν ὡς καὶ εἰ-
 κότως παίδων, τᾶλλα δ' ὅμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν 30
 οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν· ἦν δέ τι δεήσῃ θηρίου ἕνεκα
 ἐπικαταμεῖναι ἢ ἄλλως βουληθῶσι διατρέψαι περὶ

τὴν θήραν, τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες τῇ ὑστε-
 ραίᾳ [αὐ] θηρῶσι μέχρι δείπνου, καὶ μίαν ἄμφω
 τούτω τῷ ἡμέρα λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σίτον
 δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίξεσθαι ἕνεκα,
 5 ἵνα καὶ ἂν τι ἐν πολέμῳ δεήσει, δύνωνται τοῦτο
 ποιεῖν. καὶ ὄψον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικούτοι ὅ
 τι ἂν θηράσωσιν, εἰ δὲ μή, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις
 αὐτοὺς οἴεται ἢ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μό-
 νον ἐσθίωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς ὅταν
 10 ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω, πῶς μὲν ἡδὺ μᾶζα
 καὶ ἄρτος πεινωῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ πιεῖν
 διψῶντι. αἱ δ' αὐ μένουσαι φυλαὶ διατρίβουσι με-
 λετώσαι τὰ τε ἄλλα ἢ παῖδες ὄντες ἐμάνθανον, καὶ
 τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν· καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα
 15 πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι
 τούτων ἀγῶνες καὶ ἀθλα προτίθεται· ἐν ἧ δ' ἂν
 φυλῇ πλείστοι ὧσιν δαιμονέστατοι καὶ ἀνδρικότατοι
 καὶ εὐπιστότατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολλοὶ καὶ τιμῶσιν
 οὐ μόνον τὸν νῦν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις
 20 παῖδας ὄντας αὐτοὺς ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς
 μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι, ἦν τι ἢ φρου-
 ρῆσαι δέη ἢ κακουργοὺς ἐρευνῆσαι ἢ ληστὰς ὑποδρα-
 μεῖν ἢ καὶ ἄλλα ὅσα τάχους καὶ ἰσχύος ἔργα ἐστίν.
 ταῦτα μὲν δὲ οἱ ἐφηβοὶ πράττουσιν· ἐπειδὴν δὲ τὰ
 25 δέκα ἔτη διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους
 ἄνδρας. ἀφ' οὗ δ' ἂν ἐξέλθωσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφή-
 βων, οὗτοι αὐ πέντε καὶ εἰκοσιν ἔτη ὧδε διάγουσι·
 πρῶτον μὲν ὥσπερ οἱ ἐφηβοὶ παρέχουσιν ἑαυτοῦς ταῖς
 ἀρχαῖς χρῆσθαι, εἴαν τι δέη περὶ τοῦ κοινοῦ, ὅσα
 30 φρονούντων τε ἤδη ἔργα ἐστὶ καὶ ἐτι δυναμένων·
 εἴαν δέ που δέη στρατεύεσθαι, τόξα μὲν οἱ οὕτω παι-
 δευόμενοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλὰ στρατεύονται,

τὰ δὲ ἄγχιμα ὄπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς
στέρνοις καὶ γέρονον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, [οἷόν περ γρά-
φονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες·] ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχιραν
ἢ κοπίδα. καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθί-
στανται, πλὴν οἱ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι. ἐπειδὴν 5
δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἶψαν
μὲν οὗτοι πλέον ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γε-
νεᾶς· ἐξέρχονται δὲ τηρικαῦτα εἰς τοὺς γεραιτέρους
ὄντας τε καὶ καλουμένους. οἱ δ' αὖ γεραιτέροι οὗτοι
στρατεύονται μὲν οὐκ ἔτι ἔξω τῆς αὐτῶν, οἴκοι δὲ 10
μένοντες δικάζουσι τὰ τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἴδια,
καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι· καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι
αἰροῦνται πάσας· καὶ ἐάν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τε-
λειοῖς ἀνδράσιν ἐκλίπη τι τῶν νομίμων, φαίνουσι
μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλό- 15
μενος, οἱ δὲ γεραιτέροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν· ὁ
δὲ ἐκκριθεὶς ἄτιμον τὸν βίον διατελεῖ. ἵνα δὲ σαφέ-
στερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν
ἐπάνειμι· νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἂν δηλωθῆι διὰ
τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς 20
δῶδεκα μυριάδας εἶναι, τούτων δὲ οὐδεὶς ἀπελήλα-
ται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ' ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις
πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παιδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιο-
σύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ' οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν
τοὺς ἑαυτῶν παιδας ἀργοῦντας πέμπουσιν, οἱ δὲ μὴ 25
δυνάμενοι οὐ πέμπουσιν ἵνα παιδευθῶσι παρὰ τοῖς
δημοσίοις διδασκάλοις· ἔξεστι δὲ αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφή-
βοις νεανισκεύεσθαι· τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν
οὕτως, οὐκ ἔξεστιν. οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις
διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς 30
τοὺς τελείους ἀνδρας συναλίξεσθαι καὶ ἀρχῶν καὶ
τιμῶν μετέχειν· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς παισὶ μὴ διαγέ-

νωνται ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ ἔρχονται εἰς τοὺς τελείους· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγένωνται ἀνεπίπληκτοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραιτέροι διὰ πάντων τῶν καλῶν διελθ-
5 λυθότες καθίστανται.

24 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Λακῶνων πολι-
τείας (1, 4).

Ὁ δὲ Λυκοῦργος ἐσθῆτας μὲν καὶ δούλας ἱκανὰς παρέχειν ἠγγήσατο εἶναι· ταῖς δὲ ἐλευθέραις μέγιστον
10 νομίσας εἶναι τὴν τεκνοποιίαν, πρῶτον μὲν σωμα-
σκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἦττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύ-
λου, ἔπειτα δὲ δρόμου καὶ ἰσχύος ὥσπερ τοῖς ἀνδρά-
σιν οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας
ἐποίησε, νομιζῶν ὡς ἀμφοτέρων ἰσχυρῶν καὶ ἔκγονα
15 ἔρρωμενέστερα γίνεσθαι. ἐπεὶ γε μὴν γυνὴ πρὸς
ἄνδρα ἔλθοι, ὄρῶν τοὺς ἄλλους τὸν πρῶτον τοῦ χρό-
νου ἀμέτρως ταῖς γυναιξὶ συνόντας, καὶ τούτου
τάναντία ἔγνω· ἔθηκε γὰρ αἰδεῖσθαι μὲν εἰσιόντα
ὀφθῆναι, αἰδεῖσθαι δὲ ἐξιόντα· οὕτω δὲ συνόντων,
20 ποθεινοτέρως μὲν ἀνάγκη σφῶν αὐτῶν ἔχειν, ἔρρω-
μενέστερα δὲ γίνεσθαι, εἴ τι βλαστάνοιεν, οὕτω
μᾶλλον ἢ εἰ διάκοροι ἀλλήλων εἶεν. πρὸς δὲ τού-
τοις καὶ ἀποπαύσας τοῦ ὀπότε βούλοιντο ἕκαστοι γυ-
ναϊκᾶς ἄγεσθαι, ἔταξεν ἐν ἀκμαῖς τῶν σωμάτων τοὺς
25 γάμους ποιεῖσθαι, καὶ τοῦτο συμφέρον τῇ εὐγονίᾳ
νομίζων. εἶγε μέντοι συμβαλὴ γεραιῶ νέαν ἔχειν,
ὄρῶν τοὺς τηλικούτους φυλάττοντας μάλιστα τὰς γυ-
ναϊκᾶς, τάναντία καὶ τούτου ἐνόμισε· τῷ γὰρ πρε-
σβύτῃ ἐποίησεν, ὁποίου ἀνδρὸς καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
30 ἀγασθεῖν, τοῦτον ἐπαγομένῳ τεκνοποιήσασθαι· εἰ
δὲ τις αὖ γυναικὶ μὲν συνοικεῖν μὴ βούλοιο, τέκνων

δὲ ἀξιολόγων ἐπιθυμοίῃ, καὶ τοῦτο νόμιμον ἐποίη-
 σεν, ἦν τινα ἂν εὐτεκνον καὶ γενναίαν ὄρφή, πεί-
 σαντα τὸν ἔχοντα ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι. καὶ
 πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχώρει. αἱ μὲν γὰρ γυναῖκες
 διττοὺς οἴκους βούλονται κατέχειν, οἱ δὲ ἄνδρες 5
 ἀδελφοὺς τοῖς παισὶ προσλαμβάνειν, οἱ τοῦ μὲν γέ-
 νους καὶ τῆς δυνάμεως κοινωνήσουσι, τῶν δὲ χρη-
 μάτων οὐκ ἀντιποιοῦνται. περὶ μὲν δὴ τεκνοποιίας
 οὕτω τὰναντία γνούς τοῖς ἄλλοις, εἴ τι διαφέροντας
 καὶ μέγεθος καὶ ἰσχὺν ἄνδρας τῇ Σπάρτῃ ἀπέτελε- 10
 σεν, ὁ βουλόμενος σκοπεῖτω. βούλομαι δὲ καὶ τὴν
 παιδείαν σαφηνύσαι.

25 Ὁ γὰρ Λυκούργος ἀντὶ μὲν τοῦ ἰδία ἐκάστοις
 παιδαγωγοὺς δούλους ἐπιστάναι, ἄνδρα ἐπέστησε
 κρατεῖν αὐτῶν, ἐξ ὧν περ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καθί- 15
 στανται, ὃς δὴ καὶ παιδονόμος καλεῖται. τοῦτον δὲ
 κύριον ἐποίησε καὶ καθίζειν τοὺς παῖδας, καὶ ἐπι-
 σκοποῦντα, εἴ τις ῥαδιουργοίῃ, [ἰσχυρῶς] κολάζειν·
 ἔδωκε δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἡβώντων μαστιγοφόρους,
 ὅπως τιμωροῖεν ὅτε δόσει, ὡς πολλὴν μὲν αἰδῶ πολ- 20
 λὴν δὲ πειθῶ ἐκεί συμπαρεῖναι. ἀντὶ γε μὴν τοῦ
 ἀπαλύνειν τοὺς πόδας ὑποδήμασιν, ἔταξεν ἀνυπο-
 δησία κρατύνειν· νομίζων εἰ τοῦτο ἀσκήσαιεν, πολὺ
 μὲν ῥᾶον ἂν ὄρθια ἐκβαίνειν, ἀσφαλέστερον δὲ πρηνῆ
 καταβαίνειν, καὶ πηδῆσαι δὲ καὶ ἀναθορεῖν καὶ δρα- 25
 μεῖν θάπτον [ἀνυπόδητον, εἰ ἡσκηκῶς εἴη τοὺς πόδας,
 ἢ ὑποδεδεμένον·] ἀντὶ δὲ τοῦ ἱματίοις διαθρύπτεσθαι,
 ἐνόμισε δερματίῳ δι' ἔτους προσεθίξεσθαι, [νομίζων
 οὕτω καὶ πρὸς ψύχῃ καὶ πρὸς θάλαπῃ ἄμεινον ἂν κα-
 ρασκευάσασθαι.] εἰτόν γε μὴν τοσοῦτον ἔχειν συνε- 30
 βούλευεν, ὡς ὑπὸ πλησμονῆς μὲν μήποτε βαρύνε-

εθαι, τοῦ δὲ ἐνδεεστερώς διάγειν μὴ ἀπειρώς ἔχειν·
 νομίζων τοὺς οὕτω παιδευομένους μᾶλλον μὲν ἂν
 δύνασθαι, εἰ δεήσειεν ἀσιτήσαντας ἐπιπονήσαι,
 μᾶλλον δ' ἂν, εἰ παραγγεληθεῖη, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 5 σίτου πλείω χρόνον ἐπιταθῆναι, ἥττον δ' ἂν ὄψου
 δεῖσθαι, εὐχερέστερον δὲ πρὸς πᾶν ἔχειν βρῶμα, καὶ
 ὑγιεινότερώς δ' ἂν διάγειν, καὶ εἰς μῆκος δ' ἂν ἀν-
 ξάνεσθαι τὴν ραδιὰ τὰ σώματα ποιούσαν τροφήν
 μᾶλλον συλλαμβάνειν ἡγήσατο ἢ τὴν διαπλατύνου-
 10 σαν τῷ σίτῳ. ὡς δὲ μὴ ὑπὸ λιμοῦ ἄγαν αὐτὸ πιέζονται,
 ἀπραγμόνως μὲν οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς λαμβάνειν, ὧν
 προσδέονται· κλέπτειν δὲ ἐφήκεν [ἔστιν ἂν τῷ λιμῷ
 ἐπικουροῦντας. καὶ ὡς μὲν οὐκ ἀπορῶν ὅτι δοίη
 ἐφήκεν αὐτοῖς γε μηχανᾶσθαι τὴν τροφήν, οὐδένα
 15 οἶμαι τοῦτο ἄγνοεῖν.] δῆλον δ' ὅτι τὸν μέλλοντα
 κλοπεύειν καὶ νυκτὸς ἀγρυπνεῖν δεῖ καὶ μεθ' ἡμέ-
 ραν ἀπατᾶν καὶ ἐνεδρεύειν, καὶ κατασκόπους δὲ ἐτοι-
 μάξειν τὸν μέλλοντά τι λήψεσθαι. ταῦτα οὖν δηλονότι
 πάντα μηχανικωτέρους τῶν ἐπιτηδείων βουλόμενος
 20 τοὺς παῖδας ποιεῖν καὶ πολεμικωτέρους, οὕτως ἐπαλ-
 δευεν. [εἰποὶ δ' ἂν οὖν τις, τί δῆτα, εἶπερ τὸ κλέ-
 πτειν ἀγαθὸν ἐνόμιζε,] πολλὰς δὲ πληγὰς ἐπέβαλε τῷ
 ἀλισκομένῳ; ὅτι, φημὶ ἐγώ, καὶ τᾶλλα ὅσα ἄνθρωποι
 διδάσκουσι, κολάζουσι τὸν μὴ καλῶς ὑπηρετοῦντα.
 25 (Xenoph. de rep. Lac. 2, 2.)

26 Ὅπως δὲ μὴ ἐὰν ὁ παιδονόμος ἀπέλθοι ἐρημοί
 ποτε οἱ παῖδες εἶεν ἄρχοντος, ἐποίησε τὸν αἰεὶ παρ-
 όντα τῶν πολιτῶν κύριον εἶναι καὶ ἐπιτάττειν τοῖς
 παισίν, εἰ τι ἀγαθὸν δοκοίη εἶναι, καὶ κολάζειν, εἰ
 30 τι ἄμαρτάνοιεν. (Xenoph. ib. 2, 10.)

27 Πρὸς δὲ τούτοις τό τε αἰδεῖσθαι ἰσχυρῶς ἐμφῶ-
 σαι βουλόμενος αὐτοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέδειξεν

ἐντὸς μὲν τοῦ ἱματίου τὰ χεῖρε ἔχειν, σιγῇ δὲ πο-
 ρεύεσθαι, περιόπτειν δὲ μηδαμῶς, ἀλλ' αὐτὰ τὰ
 πρὸ ποδῶν ὄραϊν. ἔνθα δὴ καὶ δῆλον γεγένηται, ὅτι
 τὸ ἄρρεν φῦλον καὶ εἰς τὸ σῶφρον ἰσχυρότερόν ἐστι
 τῆς τῶν θηλειῶν φύσεως. ὥς ἐκείνων γοῦν ἦττον 5
 μὲν ἂν φωνὴν ἦν ἀκούσαι ἢ τῶν λιθίνων, ἦττον δὲ
 ὄμματα στρεψάντων ἢ τῶν χαλκῶν, αἰδημονεστέρους
 δ' ἂν αὐτοὺς ἡγήσαιο καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς παρθένων, καὶ ἐπειδὴν εἰς τὸ φιλίτιον ἀφι-
 κωνται, ἀγαπητὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἐρωτηθὲν ἀκούσαι. 10
 [καὶ τῶν μὲν αὐτῶν παιδικῶν οὕτως ἐπεμελήθη.] περὶ
 γε μὴν τῶν ἤδη ἡβώντων πολὺ μάλιστα ἐσπούδασεν.
 (Xenoph. ib. 3, 4.)

28 Ὡς οὖν τούτους αὐτὸν συνέβαλλεν ἐξηγήσομαι. Αἰ-
 ροῦνται τοίνυν οἱ ἔφοροι αὐτῶν ἐκ τῶν ἀκμαζόντων 15
 τρεῖς ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἱππαγρέται καλοῦνται· τού-
 των δὲ ἕκαστος ἄνδρα ἕκαστον καταλέγει διασαφηνί-
 ξων, ὅτου ἔνεκα τοὺς μὲν προτιμᾷ, τοὺς δ' ἀποδο-
 κимάζει. οἱ οὖν μὴ τυγχάνοντες τῶν καλῶν πολε-
 μοῦσι τοῖς τε ἀποστειλάσιν αὐτοὺς καὶ τοῖς αἰρεθεῖ- 20
 σιν ἀντ' αὐτῶν. (Xenoph. ib. 4, 2.)

29 Διαλύειν μέντοι τοὺς μαχομένους πᾶς ὁ παρα-
 γιγνόμενος κύριος. (Xen. ib. 4, 6.)

30 Τοῖς γε μὴν τὴν ἡβητικὴν ἡλικίαν πεπερακόσιν,
 ἐξ ὧν ἤδη καὶ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καθίστανται, ὁ Λυ- 25
 κοῦργος νόμιμον ἐποίησε κάλλιστον εἶναι τὸ θηρᾶν,
 εἰ μὴ τι δημόσιον κωλύοι, ὅπως καὶ οὗτοι δύνωνται
 μηδὲν ἦττον τῶν ἡβώντων στρατιωτικοὺς πόνους
 ὑποφέρειν. (Xen. ib. 4, 7.)

31 Ὡσαύτως ὁ Λυκοῦργος ἐποίησε παίδων ἕκαστον 30
 ὁμοίως τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀλλοτρῶν ἄρχειν. ὅταν
 δέ τις εἰδῇ ὅτι οὗτοι πατέρες εἰσὶ τῶν παίδων ὧν

αὐτὸς ἄρχει, ἀνάγκη ἄρχειν οὕτως, ὥσπερ ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ ἄρχεσθαι βούλοιο. (Xen. ib. 6, 1.)

32 Ἐν τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκούργος τοῖς ἐλευθέροις τῶν μὲν ἀμφι χρηματισμὸν ἀπέειπε μηδενὸς ἄπτεσθαι, 5 ὅσα δὲ ἐλευθερίαν ἐν ταῖς πόλεσι παρασκευάζει, ταῦτα μόνον ἔταξεν ἔργα ἑαυτῶν νομίζειν· οὐ γὰρ δὴ τι πλοῦτος ἐκεῖ γε ἐσπούδασται. (Xen. ib. 7, 2.)

33 Ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούργου καὶ τόδε ἀγασθῆναι, τὸ κατεργάζεσθαι ἐν τῇ πόλει αἰρετώτερον εἶναι τὸν 10 καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. (Xen. ib. 9, 1.)

34 Καλῶς δέ μοι δοκεῖ Λυκούργος νομοθετῆσαι, καὶ εἰ μέχρι γήρως ἀσκοῖτ' ἂν ἡ ἀρετή. ἐπὶ γὰρ τῷ τέρ-
ματι τοῦ βίου τὴν κρίσιν τῆς γεροντίας προσθεὶς ἐποίησε μὴδ' ἐν τῷ γῆραι ἀμελεῖσθαι τὴν καλοκα-
15 γαθίαν. Ἄξιάγαστον δ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπικουρῆσαι τῷ τῶν ἀγαθῶν γῆραι. θεὸς γὰρ τοὺς γέροντας κυ-
ρίους τοῦ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγῶνος, διέπραξεν ἐντι-
μότερον εἶναι τὸ γῆρας τῆς τῶν ἀκμαζόντων βώμης. εἰκότως δέ τοι καὶ σπουδάζεται οὗτος ὁ ἀγὼν μά-
20 λιστα τῶν ἀνθρώπων. καλοὶ μὲν γὰρ καὶ οἱ γυμνι-
κοί· ἀλλ' οὗτοι μὲν σωμάτων εἰσὶν· ὁ δὲ περὶ τῆς γεροντίας ἀγὼν ψυχῶν ἀγαθῶν κρίσιν παρέχει. ὅσῳ οὖν κρεῖσσον ψυχὴ σώματος, τοσούτῳ καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ τῶν ψυχῶν ἢ τῶν σωμάτων ἀξιοσπουδαστότεροι.
25 (Xen. ib. 10, 1.)

35 Εἰς γε μὴν τὸν ἐν ὅπλοις ἀγῶνα τοιάδε ἐμηχανήσατο, στολὴν μὲν ἔχειν φοινικίδα καὶ χαλκῆν ἀσπίδα. (Xen. ib. 11, 3.)

36 Ἐφῆκε δὲ καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ τὴν ἡβητικὴν 30 ἡλικίαν, νομίζων οὕτω καὶ μείζους ἂν καὶ ἐλευθεριώ-
τερούς [καὶ γοργοτέρους] φαίνεσθαι. οὕτω γε μὴν

κατεσκευασμένων, μοίρας ἔδειξεν ἕξ καὶ ἰσπέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν ὀπλιτικῶν ἔχει μοιρῶν πολέμαρχον ἓνα, λοχαγούς τέτταρας, πεντηκοστῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχας ἑς'. ἐκ δὲ τούτων τῶν μερῶν διὰ παρεγγυήσεως καθίστανται τοτὲ μὲν εἰς ἐνωμο- 5 τίας, τοτὲ δὲ εἰς τρεῖς, τοτὲ δὲ εἰς ἕξ. (Xen. ib. 11, 3.)

37 Ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ πείθεσθαι μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν στρατιᾷ καὶ ἐν οἴκῳ, τὴν τῆς ἐφορείας δύναμιν κατεσκεύασεν. (Xen. ib. 8, 3.)

38 Ἐφοροὶ οὖν δυνατοὶ μὲν εἰσι ζημιοῦν ὃν ἂν 10 βούλωνται, κύριοι δὲ πράττειν παραχρῆμα, κύριοι δὲ καὶ ἄρχοντας μεταξὺ καταπαῦσαι, καὶ εἰρξά τε καὶ περὶ ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστήσαι. (Xen. ib. 8, 4.)

39 Πολλῶν δὲ ὄντων καλῶν μηχανημάτων τῷ Λυκούργῳ εἰς τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐθέλειν τοὺς 15 πολίτας, ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἐλθῶν σὺν τοῖς κρατίστοις εἰς Δελφοὺς ἐπήρето τὸν θεόν, εἰ λῶρον καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πειθομένη οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις· ἐπεὶ δ' ἀνείλε τῷ 20 παντὶ ἄμεινον εἶναι, τότε ἀπέδωκεν οὐ μόνον ἄνομον δεῖξας, ἀλλὰ καὶ ἀνόσιον, τὸ πνυθοχρήστοις νόμοις μὴ πείθεσθαι. (Xen. ib. 8, 5.)

40 Χαρώνδα Καταναίου προοίμια νόμων.

Τὼς βουλευομένως καὶ πράττοντάς τι ἀπὸ θεῶν 25 ἄρχεσθαι χρή· τὸ γὰρ ἄριστον, ὥσπερ ἡ παροιμία φατί, τὸν θεὸν ἡμεν αἴτιον πάντων τούτων. ἔτι δὲ φαύλων πράξεων ἀπέχεσθαι καὶ μάλιστα διὰ τὰν πρὸς τὸν θεὸν ξυμβουλίαν· οὐδενὸς γὰρ ἀδίκου θεὸν κοινῶνεῖν· βοηθεῖν δὲ ἕκαστον ἑαυτῷ καὶ ποτικε- 30

λεύεσθαι κατ' ἀξίαν τῶν δικαίων μεταλαμβάνεν καὶ
 πρᾶσσεν· τὸ γὰρ ὑπὲρ μικρῶν καὶ μεγάλων ὁμοίως
 διατείνεσθαι ἄγαν μικροπρεπὲς δοκεῖ ἡμεν καὶ ἀνε-
 λεύθερον. διὸ δεῖ φροντίζειν τὸ μὴ σφόδρα ἐς τὰ
 5 μάλιστα καὶ τὰ μέγала ἐμπίπτεν· ἀλλὰ κατ' ἀξίαν
 τὰν ἑαυτῶ καὶ δυναμίαν μετρούοντα ἐκάστω πράγματι
 ἐπιβάλλεν, ὅπως τίμιος ἦς καὶ σεμνός.

Ἄδικον δὲ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ κεκριμένοις ὑπὸ πό-
 λεως ἐπαρωγὴν μὴ ποιεῖσθαι μηδὲ ὁμιλεῖν μηδένα,
 10 ἢ ὀνειδίξεσθαι ὡς ὄντα ὅμοιον ᾧ ὁμιλεῖ. τοὺς δὲ
 προκεκριμένους ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀγαπᾶν καὶ ἐντυ-
 χάνειν αὐτοῖς, τελειῖσθαι τε τὴν μεγίστην καὶ τελειο-
 τάτην τελετήν, ἀνδραγαθίαν, μιμουμένους ἐπ' ἀλη-
 θεία καὶ κτωμένους τὴν ἀρετήν· οὐδεὶς γὰρ ἀνήρ
 15 τέλειος ἄνευ ταύτης. πολίτη δὲ ἀδικουμένῳ βοηθεῖν
 καὶ οἰκοὶ καὶ ἐπὶ ξένης· ξένον δὲ πάντα τὸν ἐν τῇ
 ἑαυτοῦ πατρίδι σεβόμενον καὶ κατὰ τοὺς οἰκείους
 νόμους εὐφῆμως καὶ οἰκείως προσδέχεσθαι καὶ ἀπο-
 στέλλειν, μεμνημένους Διὸς ξενίου ὡς παρὰ πᾶσιν
 20 ἰδρυμένου κοινοῦ θεοῦ καὶ ὄντος ἐπισκόπου φιλοξε-
 νίας τε καὶ κακοξενίας.

ἠγείσθαι δὲ καὶ παραγγέλλειν πρεσβυτέρους
 νεωτέροις τὸ αἰδεῖσθαι καὶ αἰσχύνεσθαι τὰ κακά, φα-
 νεροὺς ὄντας αὐτοὺς αἰσχυνομένους καὶ αἰδουμένους·
 25 ὡς ἐν αἷς πόλεσι πρεσβυτέρων ἀναισχυντῆται, φύον-
 ται παῖδες αὐτῶν καὶ παίδων παῖδες ἀναίσχυντοι.
 ἀκολουθεῖ δὲ ἀναισχυντία καὶ ἀναιδεία ὕβρις καὶ
 ἀδικία, τούτοις δὲ ἔπεται ὄλεθρος. μηδεὶς δ' ἔστω
 ἀναιδής, ἀλλὰ σωφρονεῖτω ἕκαστος, ὡς οὕτω τευ-
 30 ξόμενος θεῶν ἴλεων καὶ σωτηρίας· οὐδεὶς γὰρ κα-
 κὸς θεοφιλής. τιμάτω δὲ ἕκαστος τὸ καλὸν καὶ τὸ
 ἀληθές, καὶ μισεῖτω τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ψεῦδος·

ταῦτα γὰρ ἀρετῆς σημεῖα καὶ κακίας. διὸ χρὴ συνε-
θίζειν ἐκ παιδῶν κολάζοντας μὲν τοὺς φιλοψευ-
δεῖς, φιλοῦντας δὲ τοὺς φιλαλήθεις, ἵν' ἐμφυ-
σιῶται ἐκάστῳ τὸ κάλλιστον καὶ σπερματωδέστα-
τον τῆς ἀρετῆς. προσποιεῖσθω δὲ ἕκαστος τῶν 5
πολιτῶν σωφρονεῖν μᾶλλον ἢ φρονεῖν· ὡς ἡ προσ-
ποίησις τοῦ φρονεῖν μέγα σημεῖον ἀπειροκαλίας καὶ
σμικρότητος. ἔστω δὲ ἡ προσποίησις τοῦ σωφρονεῖν
ἀληθής· μηδεὶς γὰρ πλαττέσθω γλώσση καλὰ ἔργα,
πράξεως καὶ διανοίας στερόμενος ἀγαθῆς. 10

χρὴ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας εὐνοίαν διαφυ-
λάττειν καθάπερ πατράσιν εὐπειθοῦντας καὶ σεβο-
μένους· ὡς ὁ μὴ διανοούμενος οὕτω τίσει δίκην
κακῆς βουλῆς θαίμοσιν ἐστιούχοις. ἄρχοντες γὰρ
ἐστιουχοῦσι πόλεως καὶ πολιτῶν σωτηρίας. 15

χρὴ δὲ καὶ τοὺς ἄρχοντας δικαίως προεστάναι
τῶν ἀρχομένων καθάπερ τέκνων ἰδίων, ἐχθρὰν καὶ
φιλίαν καὶ θυμὸν ἐν τῷ κρίνειν κοιμίσαντας.

ἐπαινείσθωσαν δὲ καὶ εὐδοκιμεῖτωσαν, ὅσοι ἂν
ὄντες εὐποροὶ τοῖς ἐνδεεστέροις ἐπαρκῶσιν, ὡς τέκνα 20
καὶ ἀμύντορας σώζοντες τῆς ἑαυτῶν πατρίδος. ἐπαρ-
κείτωσαν δὲ τοῖς διὰ τύχην πενομένοις, καὶ μὴ διὰ
βλῶν ἀργὸν καὶ ἀκρατῆ. ἡ μὲν γὰρ τύχη πᾶσι κοινόν,
ὁ δὲ ἀργὸς καὶ ἀκρατῆς βλῶς κακοῖς ἀνδράσιν ἴδιος.

καλὸν δ' ἔστω καὶ μηνύειν ἐάν τις τῷ συνειδῆ 25
ἀδικοῦντι, ἵνα ἡ πολιτεία σώζηται πολλοὺς ἔχουσα
τῆς εὐκοσμίας φύλακας. ὁ δὲ μηνύων εὐσεβῆς ἔστω
καὶ κατὰ τῶν οἰκειοτάτων ἐξαγγέλλων· οὐδὲν γὰρ
ἐστὶν οἰκειότερον πατρίδος. ἐμφανιζόντων δὲ μὴ τὰ
δι' ἀκούσιον ἄγνοιαν γιγνώμενα, ἀλλ' ὅσον ἂν ἐκ 30
προνοίας τι ἀμαρτάνωσιν. ὁ δ' ἐμφανισθεὶς, ἂν ἐθε-
λεχθῇ τῷ μηνύσαντι, μισείσθω ὑπὸ πάντων, δίκην

διδούς ἀχαριστίας, ἧς ἀποστερεῖ τὸν λατρεύοντα μεγίστην νόσον λατρευόμενος ἀδικίαν.

ἔστω δὲ μέγιστα ἀδικήματα θεῶν καταφρόνησις καὶ γονέων κάκωσις ἐκούσιος καὶ ἀρχόντων καὶ νόμων ὀλιγωρία καὶ ἐκούσιος ἀτιμία δικαιοσύνης. δικαιοτάτος δὲ ἔστω καὶ ὀσιώτατος πολίτης ὁ ταῦτα τιμῶν καὶ ἐμφανίζων πρὸς πολίτας καὶ ἄρχοντας κατὰ τῶν καταφρονοῦντων.

ὑπὲρ πατριδος ἀποθνήσκειν σεμνότερον ἔστω ἢ 10 γλιχόμενον τοῦ ζῆν ἐγκαταλιπεῖν αὐτήν καὶ τὸ καλόν. κρεῖττον γὰρ τεθνάναι καλῶς ἢ ζῆν αἰσχρῶς καὶ ἐπονειδίστως.

χρῆ δὲ καὶ τῶν τελευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ 15 δακρύοις μηδὲ οἴκτοις, ἀλλὰ μνήμη ἀγαθῇ καὶ τῇ τῶν κατ' ἔτος ὠραίων ἐπιφορᾷ, ὡς ἀχαριστίας οὐσης πρὸς δαίμονας χθονίους λύπης ὑπὲρ τὸ μέτρον γιγνομένης.

βλασφημεῖτω δὲ μηδεὶς ἐπ' ἀδίκῳ βλάβῃ περὶ 20 μηδενοῦ· ὀσιώτερον γὰρ εὐφημία κακηγορίας.

νομιζέσθω δὲ πολίτης ἀμείνων ὁ τῆς ὀργῆς κρεῖττων 25 μᾶλλον τοῦ διὰ ταύτην πλημμελοῦντος.

ὁ ἱερὰ καὶ ἀρχεῖα ὑπεραίρων τῇ πολυτελείᾳ τῶν 30 ἰδίων μὴ εὐδοξείτω, ἀλλ' ὀνειδιζέσθω· μηδὲν γὰρ ἔστω ἰδιωτικὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ σεμνότερον τῶν δημοσίων.

ὁ πλούτῳ καὶ χρήμασι δουλεύων καταφρονείσθω 35 ὡς μικρόψυχος ὢν καὶ ἀνελεύθερος καὶ καταπληττόμενος ὑπὸ κτημάτων πολυτελῶν καὶ βίου τραγῶδουμένου, καὶ εὐτελῆς εἶναι τὴν ψυχὴν ὑπολαμβάνέσθω. ὁ γὰρ 40 μεγάλῳ ψυχῳ προδιανοεῖται πάντα παρ' ἑαυτῷ τὰ παρ' ἀνθρώποις, καὶ δι' οὐδενὸς θορυβεῖται τοιούτου ὅταν παραπέσῃ.

αἰσχρορρημονεῖτω δὲ μηδεὶς, ὅπως ἂν μὴ παροικιοῖ τὴν διάνοιαν ἔργοις αἰσχροῖς, μηδὲ ἀναπιμπλῆ τὴν ψυχὴν ἀναιδείας καὶ μiasμάτων. τὰ μὲν γὰρ εὐσχήμονα καὶ φίλα τοῖς οἰκείοις ὀνόμασι καὶ κειμένοις ὑπὸ τοῦ νόμου προσαγορεύομεν, πρὸς ἃ δ' 5 ἐχθρῶς ἔχομεν, ἐξιστάμεθα καὶ τῆς προσηγορίας [διὰ τὸ αἰσχρὸν]. ἔστω δὲ καὶ αἰσχρὸν εἰπεῖν τὸ αἰσχρὸν.

γυναῖκα δὲ τὴν κατὰ νόμους ἕκαστος στεργέτω καὶ ἐκ ταύτης τεκνοποιείσθω, εἰς ἄλλο δὲ μηδὲν 10 προλείσθω τέκνων τῶν αὐτοῦ σποράν· μηδὲ τὸ φύσει καὶ νόμῳ τίμιον ἀνόμως ἀναλισκέτω καὶ ὑβριζέτω. ἡ γὰρ φύσις τεκνοποιίας ἔνεκεν οὐκ ἀκολασίας ἐποίησε τὴν σποράν.

γυναῖκα δὲ σωφρονεῖν χρὴ καὶ μὴ προσδέχεσθαι 15 συνουσίαν ἀσεβῆ παρ' ἄλλων ἀνδρῶν, ὡς ἀπαντώσης νεμέσεως παρὰ δαιμόνων ἐξοικιστῶν καὶ ἐχθροποιῶν.

ὁ μητριᾶν ἐπιγαμῶν μὴ εὐδοξείτω, ἀλλ' ὀνειδιζέσθω ὡς παραίτιος ὦν οἰκείας διαστάσεως. 20

χρὴ δὲ ἐμμένειν τοῖς εἰρημένοις, τὸν δὲ παραβαίνοντα ἔνοχον εἶναι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ.

προστάσσει δὲ ὁ νόμος ἐπίστασθαι τὰ προοίμια τοὺς πολίτας ἅπαντας, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ τοὺς παιᾶνας λέγειν ᾧ ἂν προστασθῆ ὁ ἐστιάτωρ, ἵν' 25 ἐμφυσιῶται ἐκάστῳ τὰ παραγγέλματα.

41 Ἐκ τῶν Νικολάου περὶ ἐθῶν.

Παρὰ Ταρτησίοις νεωτέρῳ πρεσβυτέρου καταμαρτυρεῖν οὐκ ἔξεστι.

Λευκανοὶ δικάζονται ἀλλήλοις ὥσπερ ἄλλου τι- 30 νὸς ἀδικήματος, οὕτω καὶ ἀσωτίας καὶ ἀργίας. ἐὰν

δέ τις ἀσώτῳ δανείσας χρέος ἐλεγχθῆ, στέφεται αὐτοῦ.
καὶ Ἀθήνησι δὲ τῆς ἀργίας εἰσὶ δίκαι.

Παρὰ Σαυνίταις κατ' ἔτος οἱ τε ἦθεοι κρίνονται
δημοσίᾳ καὶ αἱ παρθένοι· ὁ δὲ κριθεὶς ἄριστος εἶναι
5 λαμβάνει ἢν βούλεται, εἶθ' ὁ μετ' ἐκείνον δεύτερος
καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

Λιβύριοι κοινὰς τὰς γυναῖκας ἔχουσι καὶ τὰ
τέκνα ἐν κοινῷ τρέφουσι μέχρι ἐτῶν πέντε· εἶτα τῷ
ἔκτῳ συνενέγκαντες ἅπαντα τὰ παιδία τὰς ὁμοιότητος
10 πρὸς τοὺς ἄνδρας εἰκάζουσι, καὶ ἐκάστῳ τὸν ὅμοιον
ἀποδιδώσιν πατρί· ἀφ' ἧς δ' ἂν ἀπολάβῃ τὸ παιδίον
ἕκαστος υἱὸν ὑπολαμβάνει.

Κελτοὶ σιδηροφοροῦντες τὰ κατὰ πόλιν πάντα
πράττουσι, μείζω δ' ἐστὶν ἐπιτίμια κατὰ τοῦ ξένου
15 ἀνελόντος ἢ πολίτην. ὑπὲρ τοῦ μὲν γὰρ θάνατος ἢ
ζημία, ὑπὲρ τοῦ δὲ [πολίτου] φυγή. τιμῶσι δὲ μά-
λιστα τοὺς χῶραν τῷ κοινῷ προσκτωμένους· τὰς δὲ
θύρας τῶν οἰκιῶν οὐδέποτε κλείουσι.

Σαυρομάται διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς
20 πλήρωσιν· ταῖς δὲ γυναῖξι πάντα πείθονται ὡς δε-
σποίνας· παρθένου δὲ οὐ πρότερον συνοικίζουσι
πρὸς γάμον πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

Κερκέται τοὺς ἀδικήσαντας ὀτιοῦν τῶν ἱερῶν
ἀπείργουσιν. ἐὰν δὲ τις κυβερνῶν σκάφος διαμάρτη,
25 προσιόντες ἐφεξῆς ἕκαστοι ἐμπτύουσιν αὐτῷ.

Μόσυνοι τὸν ἑαυτῶν βασιλέα τρέφουσιν ἐν πύρ-
ρῳ κατάκλειστον· ἐὰν δὲ τις δόξῃ κακῶς ποτὲ βεβου-
λεῦσθαι, τῷ λιμῷ αὐτὸν ἀποκτείνουσι. τὸν δὲ τρε-
φόμενον σίτον ἐξίσου διαιροῦσι, μέρος κοινῇ ἐξελόν-
30 τες τοῖς ἀφικνουμένοις ξένοις.

Φρύγες ὄρκοις οὐ χρῶνται οὔτ' ὁμνύντες οὔτε
ἄλλους ἐξορκοῦντες. ἐὰν δὲ τις παρ' αὐτοῖς γεωρ-

γικὸν βουὴν ἀποκτείνῃ ἢ σκευὸς τῶν περὶ γεωργίαν κλέψῃ, θανάτῳ ζημιούσι.

Λύκιοι τὰς γυναῖκας μᾶλλον ἢ τοὺς ἄνδρας τιμῶσι καὶ καλοῦνται μητρόθεν τὰς τε κληρονομίας ταῖς θυγατράσι λείπουσιν οὐ τοῖς υἱοῖς. ὅς δ' ἂν ἐλεύθερος ἀλῶ κλέπτων, δοῦλος γίνεται· τὰς δὲ μαρτυρίας ἐν ταῖς δίκαις οὐκ εὐθὺ παρέχονται, ἀλλὰ μετὰ μῆνα.

Πισίδαι δειπνοῦντες ἀπάρχονται τοῖς γονεῦσιν, ὡς ἡμεῖς τοῖς θεοῖς [παρασπονδίοις]. ἡ δὲ μεγίστη κρίσις ἐστὶ παρακαταθήκης· τὸν δὲ ἀποστερήσαντα θανατοῦσιν. ἐὰν δὲ μοιχὸς ἀλῶ, περιάγεται τὴν πόλιν ἐπὶ ὄνου μετὰ τῆς γυναικὸς ἐπὶ ἡμέρας τακτάς.

Αἰθίοπες τὰς ἀδελφὰς μάλιστα τιμῶσι, καὶ τὰς διαδοχὰς μάλιστα καταλείπουσιν οἱ βασιλεῖς οὐ τοῖς ἑαυτῶν ἀλλὰ τοῖς τῶν ἀδελφῶν υἱοῖς. ὅταν δ' ὁ διαδεξόμενος μὴ ᾗ, τὸν κάλλιστον ἐκ πάντων καὶ μαχιμώτατον αἰροῦνται βασιλέα. ἀσκοῦσι δὲ εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην. ἄθυροι δ' αὐτῶν αἱ οἰκίαι, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς κειμένων πολλῶν οὐδὲ εἰς κλέπτει. 20

ἐν Βύλοις Λίβυσιν ἀνῆρ μὲν ἀνδρῶν βασιλεύει, γυνὴ δὲ γυναικῶν.

Μασουλιεῖς Λίβυες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μὲν νύκτας μάχονται, τὰς δ' ἡμέρας εἰρήνην ἄγουσι.

Δαφολίβυες ὅταν συναχθῶσι πάντες ἅμα γαμοῦ-25 σιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ μετὰ δύσιν πλειάδος, καὶ μετὰ τὴν ἐστίασιν χωρὶς τῶν γυναικῶν κατακειμένων κατασβέσαντες τὸν λύχνον εἰσέρχονται, καὶ ὁ τυχῶν ἦν ἂν τύχη λαμβάνει.

Μαχλυεῖς Λίβυες, ὅταν πολλοὶ [μίαν] μνη-30 στεύονται γυναῖκα, παρὰ τῷ κηδεστῇ δειπνοῦσι,

παρούσης καὶ τῆς γυναικός· πολλὰ δὲ σκωπτόντων, ἐφ' ᾧ ἂν ἡ γυνὴ γελάσῃ, τούτῳ συνοικεῖ.

Σαρδολίβρες οὐδὲν κέκτηνται σκευὸς ἔξω κύλικος καὶ μαχαίρας.

5 Ἀλιτέμνιοι Λίβρες τοὺς ταχυτάτους αὐτῶν αἰροῦνται βασιλεῖς· τῶν δ' ἄλλων τιμῶσι τὸν δικαιοτάτον.

Οἱ Νομάδες τῶν Λιβύων οὐ ταῖς ἡμέραις ἀλλὰ ταῖς νυξίν αὐτῶν ἀριθμοῦσι τὸν χρόνον.

10 Ἀτάραντες Λίβρες ὀνόματα οὐκ ἔχουσιν, ἡλίφ δὲ ἀνίσχοντι λαιδοροῦνται ὡς πολλὰ κακὰ φήναντι· τῶν δὲ θυγατέρων ἀρίστας κρίνουσι τὰς πλεῖστον χρόνον μεμενηκυίας παρθένους.

Βοιωτῶν ἔνιοι τοὺς τὸ χρέος οὐκ ἀποδιδόντας 15 εἰς ἀγορὰν ἄγοντες καθίσει κελεύουσιν, εἶτα κόφινον ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς· ὅς δ' ἂν κοφινωθῇ, ἄτιμος γίνεται. δοκεῖ δὲ τοῦτο πεπονθέναι καὶ ὁ Εὐριπίδου πατὴρ Βοιωτὸς ὢν τὸ γένος.

Ἀσσύριοι τὰς παρθένους ἐν ἀγορᾷ πωλοῦσι τοῖς 20 θέλουσι συνοικεῖν· πρώτας μὲν τὰς εὐγενεστάτας καὶ καλλίστας, εἶτα τὰς λοιπὰς ἐφεξῆς· ὅταν δ' ἔλθωσιν ἐπὶ τὰς φαυλοτάτας, κηρύττουσι πόσον τις θέλει προσλαβῶν ταύταις συνοικεῖν, καὶ τὸ συναχθὲν ἐκ τῆς τῶν εὐπρεπῶν τιμῆς ταύταις προστίθενται. ἀσκοῦσι 25 δὲ μάλιστα οὗτοι τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ἀοργησίαν.

Πέρσαις ὃ μὴ ποιεῖν ἔξεστιν οὐδὲ λέγουσιν. ἐὰν δέ τις πατέρα κτείνῃ, ὑποβλητὸν αὐτὸν οἶονται. ἐὰν δέ τινα προστάξῃ ὁ βασιλεὺς μαστιγῶσαι, εὐχαριστεῖ ὡς ἀγαθοῦ τυχῶν ὅτι αὐτοῦ ἐμνήσθη ὁ βασι- 30 λεύς. ἄθλα δὲ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ βασιλέως πολυτεκυίας. οἱ δὲ παῖδες παρ' αὐτοῖς ὥσπερ τι μάθημα τὸ ἀληθεύειν διδάσκονται.

Παρ' Ἴνδοις, ἐάν τις ἀποστερηθῆ δανείου ἢ παρακαταθήκης, οὐκ ἔστι κρίσις, ἀλλ' αὐτὸν αἰτιᾶται ὁ πιστεύσας. ὁ δὲ τεχνίτου πηρώσας χεῖρα ἢ ὀφθαλμὸν θανάτῳ ζημιοῦται. τὸν δὲ μέγιστα ἀδικήσαντα ὁ βασιλεὺς κελεύει κείρασθαι, ὡς λίαν ἐσχάτης οὔσης 5 τῆς τοιαύτης ἀτιμίας.

Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἄλλας ἢ τὰς εἰς πόλεμον αἰσχρὸν ἔστιν. ἐστιῶνται δὲ πάντες ἐν κοινῷ. τοὺς δὲ γέροντας αἰσχύνονται οὐδὲν ἥττον ἢ πατέρας. γυμνάσια δ' ὡσπερ ἀνδρῶν ἔστιν, οὕτω 10 καὶ παρθένων. ξένοις δ' ἐμβιοῦν οὐκ ἔξεστιν ἐν Σπάρτῃ, οὐδὲ Σπαρτιάταις ξενιτεύειν. ταῖς δὲ αὐτῶν γυναιξὶ παρακελεύονται ἐκ τῶν εὐειδεστάτων κύεσθαι καὶ ἀστῶν καὶ ξένων. χρηματίζεσθαι δ' αἰσχρὸν Σπαρτιάταις. νομίσματι δὲ χρῶνται σκυ- 15 τίνῳ· ἐὰν δὲ παρά τινι εὐρεθῆ χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ζημιοῦται. σεμνύνονται δὲ πάντες ἐπὶ τῷ ταπεινοῦς αὐτοὺς παρέχειν καὶ κατηκόους ταῖς ἀρχαῖς. μακαρίζονται δὲ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες. οἱ δὲ 20 παῖδες νομίμως περὶ τινα βωμὸν περιόντες μαστιγοῦνται, ἕως ἂν ὀλίγοι λειφθέντες στεφανωθῶσιν. αἰσχρὸν δὲ ἔστι δειλῶν σύσκηνον ἢ συγγυμναστὴν ἢ φίλον γενέσθαι. κρίσις δὲ ταῖς γεροντίαις ἐπὶ τῷ 25 τέρματι τοῦ βίου προστίθεται τοῖς τε εὖ ἢ κακῶς ζήσασιν. ὅταν δὲ στρατεύονται ἔξω χώρας, πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀγήτορος Διὸς ἐναυσάμενος πυρφόρος λεγόμενος, σύνεστι τῷ βασιλεῖ ἄσβεστον αὐτὸ τηρῶν. συνεκπέμπονται δὲ τῷ βασιλεῖ μάντις καὶ 30 ἰατροὶ καὶ ἀνληταί, οἷς ἐν ταῖς μάχαις ἀντὶ σαλπίγγων ἀεὶ χρῶνται· μάχονται δὲ ἐστεφανωμένοι. ὑπανίστανται δὲ τῷ βασιλεῖ πάντες πλὴν τῶν ἐφόρων.

ὀμνύει τε πρὸ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους βασιλεύσειν.

Κρητες πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους ἔσχον τοῦ Μίνως θεμένου, ὃς καὶ πρῶτος ἐθαλασσοκράτησεν. 5 προσεποιεῖτο δὲ ὁ Μίνως παρὰ τοῦ Διὸς αὐτοῦ μαθηκέναι, δι' ἐννέα ἐτῶν εἰς τι ὄρος φοιτῶν, ἐν ᾧ Διὸς ἄντρον ἐλέγετο, κάκειθεν αἰεὶ τινὰς νόμους φέρων τοῖς Κρησί. μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ὅμηρος ἐν οἷς λέγει,

10 τοῖσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς μεγάλη πόλις, ἐνθα γε Μίνως ἐννέωρος βασίλευε, Διὸς μεγάλου ὀαριστής.

οἱ δὲ Κρητῶν παῖδες ἀγελάζονται κοινῇ μετ' ἀλλήλων σκληραγωγούμενοι, καὶ θήρας καὶ δρόμους τε ἀνάν- 15 τεις ἀνυπόδητοι κατανύοντες, καὶ τὴν ἐνόπλιον πυρρίχην ἐκπονοῦντες, ἧντινα πρῶτος εὔρε Πύρριχος Κυδωνιάτης Κρής τὸ γένος. συσσιτοῦσι δ' ἐν κοινῷ οἱ ἄνδρες, τὴν αὐτὴν δίαιταν ἔχοντες ἐξίσου πάντες. δῶρα δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ὄπλα τιμιώτατα.

* 41 Ἐκ τῶν Σερήνου.

20 Οἱ Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ εὐσεβείας διαλέγονται, πρὸ δὲ τοῦ πίνειν περὶ σωφροσύνης, πολεμεῖν δὲ μέλλοντες περὶ ἀνδρίας.

Πέρσαις νόμος ἦν, ὅποτε βασιλεὺς ἀποθάνοι, ἀνομίαν εἶναι πέντε ἡμερῶν, ἵν' αἰσθιοιντο ὅσου ἄξιός 25 ἐστὶν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ νόμος.

42 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ Ἴσιδος (354 b).

Οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν ἱερέων ἢ τῶν μαχίμων, τοῦ μὲν δι' ἀνδρίαν τοῦ δὲ διὰ σο- 30 φίαν γένους ἀξίωμα καὶ τιμὴν ἔχοντος. ὁ δ' ἐκ μαχίμων ἀποδεικνύμενος εὐθύς ἐγίνετο τῶν ἱερέων καὶ

μετείχε τῆς φιλοσοφίας ἐπικρουπτομένης τὰ πολλὰ μύθοις καὶ λόγοις, ἀμυδρὰς ἐμφάσεις τῆς ἀληθείας [καὶ διαφάσεις] ἔχουσιν· ὥσπερ ἀμῆλει καὶ παραδηλοῦσιν αὐτοὶ πρὸ τῶν ἱερῶν τὰς σφίγγας ἐπεικῶς ἰστιάσιντες, ὡς αἰνιγματώδη σοφίαν τῆς θεολογίας αὐ- 5 τῶν ἔχουσης. τὸ δὲ ἐν Σαί τῆς Ἀθηναῶν, ἦν [καὶ] Ἴσιον νομίζουσιν, ἕδος ἐπιγραφὴν εἶχε τοιαύτην· ἐγὼ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὄν καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀνεκάλυψεν.

43 Ἡροδότου ἱστορίας τετάρτης (104). 10

Ἀγάθουροι ἀβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα, ἐπίκοινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, ἵνα κασίγνητοὶ τε ἀλλήλων ἔωσι καὶ οἰκῆοι ἐόντες πάντες μήτε φθόνῳ μήτε ἔχθει χρέωνται ἐς ἀλλήλους. 15

44 Πλάτωνος νόμων β' (666 a).

Ἄρ' οὖν νομοθετήσομεν, πρῶτον μὲν τοὺς παῖδας μέχρις ἐτῶν ἡ' τὸ παράπαν οἴνου μὴ γεύεσθαι, διδάσκοντες ὡς οὐ χρὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν εἰς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν πρὶν ἐπὶ τοὺς πόνοὺς ἐγχει- 20 ρεῖν πορεύεσθαι, τὴν ἐμμανῆ εὐλαβουμένους ἕξιν τῶν νέων· μετὰ δὲ τοῦτο οἴνου μὲν ἤδη γεύεσθαι τοῦ μετρίου, μέχρι λ' ἐτῶν· μέθης δὲ καὶ πολυοινίας τὸ παράπαν ἀπέχεσθαι τὸν νέον· τετραράκοντα δὲ ἐπιβαίνοντα ἐτῶν, ἐν τοῖς ξυσσιτίοις εὐωχηθέντα 25 καλεῖν τοὺς τε ἄλλους θεοὺς, καὶ δὴ καὶ Διόνυσον παρακαλεῖν εἰς τὴν τῶν πρεσβυτέρων τελετὴν ἅμα καὶ παιδείαν, ἦν τοῖς [ἄλλοις] ἀνθρώποις ἐπίκουρον τῆς τοῦ γήρωσ ἀυστηρότητος ἐδωρήσατο, τὸν οἶνον φάρμακον, ὥστε ἀνηβᾶν ἡμᾶς καὶ δυσθυμίας λήθην 30 γίγνεσθαι, μαλακώτερον ἐκ σκληροτέρου τὸ τῆς ψυ-

χῆς ἡθός, καθάπερ εἰς πῦρ σίδηρον ἐντεθέντα, γιγνώ-
μενον, καὶ οὕτως εὐπλαστώτερον εἶναι;

45 Ἐν ταυτῷ (674 a).

Μηδέποτε μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι
5 τούτου τοῦ πόματος, ἀλλὰ ὑδροποσία συγγίγνεσθαι
τούτου τὸν χρόνον ἅπαντα, καὶ κατὰ πόλιν μήτε
δοῦλον μήτε δούλην γεύεσθαι μηδέποτε· μηδὲ ἄρ-
χοντας τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν, ὃν ἂν ἄρχωσιν· μηδ' αὐ-
κυβερνήτας μηδὲ δικαστὰς ἐνεργοὺς ὄντας οἴνου
10 γεύεσθαι τὸ παράπαν· μηδ' ὅστις βουλευσόμενος εἰς
βουλήν τινα ἀξίαν λόγου ξυνέρχεται, μηδέ γε μεθ'
ἡμέραν μηδένα τὸ παράπαν, εἰ μὴ σωμασκίας ἢ νό-
σων ἕνεκα· μηδὲ αὐτὸς νύκτωρ, ὅταν ἐπινοῇ τις παῖδας
ποιεῖσθαι ἀνῆρ ἢ καὶ γυνή· καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα
15 ἂν τις λέγοι, ἐν οἷς τοῖς νοῦν τε καὶ νόμον ἔχουσιν
ὀρθὸν οὐ ποτέος οἴνος. ὥστε κατὰ τὸν λόγον τοῦ-
τον οὐδ' ἀμπέλων ἂν πολλῶν δέοι οὐδ' ἤτιμι πόλει·
τακτὰ δὲ τὰ ἄλλα ἂν εἴη γεωργήματα καὶ πᾶσα ἢ
δίαίτια· καὶ δὴ τά γε περὶ οἶνον σχεδὸν ἀπάντων
20 ἔμμετρότατα καὶ ὀλίγιστα γίγνοιτ' ἂν. οὗτος, ὃ
ξένοι, ἡμῖν, εἰ ξυνδοκεῖ, κολοφῶν ἐπὶ τῷ περὶ
οἴνου λόγῳ φηθέντι εἰρήσθω. [Καλῶς, καὶ ξυνδοκεῖ.]

46 Τοῦ αὐτοῦ νόμων γ' (689 e).

Ἄρχοντας δὲ δὴ καὶ ἀρχομένους ἀναγκαῖον ἐν
5 ταῖς πόλεσιν εἶναι πού; Τί μῆν; Εἶεν. Ἀξιώματα
δὲ δὴ τοῦ τε ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ποιά ἐστί καὶ
πόσα, ἐν τε πόλεσι μεγάλαις καὶ μικραῖς καὶ οἰκίαις
ὡσαύτως; Ἄρ' οὐχὶ ἐν μὲν τό τε πατρὸς καὶ μη-
τρὸς καὶ ὄλως γονέας ἐκγόνων ἄρχειν, ἀξίωμα ὀρ-
30 θὸν πανταχοῦ ἂν εἴη; Καὶ μάλα. Τούτῳ δὲ γε
ἐπόμενον γενναίους ἀγεννῶν ἄρχειν· καὶ τρίτου

ἔτι τούτοις ξυνέπεται τὸ πρεσβυτέρους μὲν ἄρχειν δειν νεωτέρους δὲ ἄρχεσθαι. Τί μὴν; Τέταρτον δ' αὖ δούλους μὲν ἄρχεσθαι δεσπότας δὲ ἄρχειν. Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ πέμπτον γε οἶμαι, τὸν κρείττονα μὲν ἄρχειν ἥττονα δὲ ἄρχεσθαι. Μάλα γε ἀναγκαίαν ἄρχῃν εἰρηκας. Καὶ πλείστην γε ἐν ξύμπασιν τοῖς ζώοις οὕσαν καὶ κατὰ φύσιν, ὡς ὁ Θηβαῖος ἔφη ποτὲ Πίνδαρος. τὸ δὲ μέγιστον ὡς ἔοικεν ἀξίωμα ἔκτον ἂν γίγνοιτο, ἔπεσθαι μὲν τὸν ἀνεπιστήμονα κελεῦον, τὸν δὲ φρονούοντα ἠγείσθαι τε καὶ ἄρχειν· καίτοι 1 τοῦτό γε, ὡς Πίνδαρε σοφώτατε, σχεδὸν οὐκ ἂν παρὰ φύσιν ἔργω φαιὴν γίγνεσθαι, κατὰ φύσιν δὲ τὴν τοῦ νόμου ἐκόντων ἀρχῇν, ἀλλ' οὐ βίαιον πεφυκυῖαν. Ὀρθότατα λέγεις. Θεοφιλῆ δέ γε καὶ εὐτυχῆ τινὰ λέγοντες ἐβδόμην ἀρχῇν εἰς κληρὸν τινα προάγομεν, καὶ λαχόντα μὲν ἄρχειν δυσκληροῦντα δὲ ἀπιόντα ἄρχεσθαι, τὸ δικαιοτάτον εἶναι φαμέν.

47 Τοῦ αὐτοῦ νόμων δ' (715 b).

Λέγεται δὲ τοῦδ' ἕνεκα ταῦθ' ἡμῖν, ὡς ἡμεῖς τῇ σῆ πόλει ἀρχὰς οὐθ' ὅτι πλούσιός ἐστὶ τις δώσομεν οὐθ' ὅτι τῶν τοιούτων ἄλλο οὐδὲν κεκτημένος, ἰσχὺν ἢ μέγεθος ἢ τι γένος· ὅς δ' ἂν τοῖς τεθεισὶ νόμοις εὐπειθέστατος ἢ καὶ νικᾷ ταύτην τὴν νίκην ἐν τῇ πόλει, τούτῳ φαμέν καὶ τὴν τῶν θεῶν ὑπερσίαν δοτέον εἶναι, τὴν μεγίστην τῷ πρώτῳ, καὶ δευτέραν τῷ τὰ δευτέρα κρατοῦντι, καὶ κατὰ λόγον οὕτω τοῖς ἐφεξῆς τὰ μετὰ ταῦθ' ἕκαστα ἀποδοτέον εἶναι. τοὺς δ' ἄρχοντας λεγομένους νῦν ὑπηρέτας τοῖς νόμοις ἐκάλεσα, οὐ τι καινοτομίας ὀνομάτων ἕνεκα, ἀλλ' ἠγοῦμαι παντὸς μᾶλλον εἶναι παρὰ τοῦτο σωτηρίαν τε πόλει καὶ τούναντιον. ἐν ἧ μὲν γὰρ

ἄν ἀρχόμενος ἢ καὶ ἄκυρος νόμος, φθορὰν ὀρω τῇ
 τοιαύτῃ ἐτοίμην οὐσαν· ἐν ἣ δὲ ἄν δεσπότης τῶν
 ἀρχόντων, οἱ δὲ ἄρχοντες δούλοι τοῦ νόμου, σωτη-
 ρίαν καὶ πάντα ἀγαθὰ ὅσα οἱ θεοὶ πόλεσιν ἔδοσαν,
 5 γιγνόμενα καθορῶ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ ξένε· καθ' ἡλι-
 κίαν γὰρ ὀξύ βλέπεις· νέος μὲν γὰρ ὢν πᾶς ἄνθρω-
 πος τὰ τοιαῦτα ἀμβλύτατα αὐτὸς αὐτοῦ ὀρᾷ, ὁ γέρον
 δὲ ὀξύτατα. Ἀληθέστατα.

48 Ἐν ταυτῷ (720 e).

10 Φέρε δὴ πρὸς θεῶν τίνα [ἄρα] πρῶτον νόμον
 δεῖτ' ἄν ὁ νομοθέτης; ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν τὴν περὶ
 γενέσεως ἀρχὴν πρώτην πόλεων περὶ κατακοσμήσει
 ταῖς τάξεσι; Τί μὴν; Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῶν γενέσεων πᾶ-
 σαις πόλεσιν ἄρ' οὐχ ἢ τῶν γάμων σύμμικτις καὶ κοι-
 15 νωνία; Πῶς γὰρ οὐ; Γαμικοὶ δὲ νόμοι πρῶτοι κινδυ-
 νεύουσι τιθέμενοι καλῶς ἄν τίθεσθαι πρὸς ὀρθότητα
 πάσῃ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Λέγωμεν δὴ πρῶ-
 τον τὸν ἀπλοῦν. ἔχοι δ' ἄν πως ἴσως ὧδε· γαμεῖν δέ,
 ἐπειδὴν ἐτῶν ἢ τις τριάκοντα μέχρι τῶν πέντε καὶ
 20 τριάκοντα, εἰ δὲ μὴ, ζημιοῦσθαι χρήμασί τε καὶ ἀτι-
 μία· χρήμασι μὲν τόσοις καὶ τόσοις, τῆδε καὶ τῆδε
 ἀτιμία. ὁ μὲν ἀπλοῦς ἔστω τις τοιοῦτος περὶ γάμων,
 ὁ διπλοῦς δὲ ὧδε. γαμεῖν δέ, ἐπεὶ ἐτῶν ἢ τις τριά-
 κοντα, διανοηθέντα ὡς ἔστιν ἢ τὸ ἀνθρώπινον γένος
 25 φύσει τινὶ μετείληφεν ἀθανασίας, οὐ καὶ πέφυκεν
 ἐπιθυμίαν ἰσχεῖν πᾶς πᾶσαν· τὸ γὰρ γενέσθαι κλεινὸν
 καὶ μὴ ἀνώνυμον κείσθαι τετελευτηκότα τοῦ τοιού-
 του ἐστὶν ἐπιθυμία. γένος οὖν ἐστὶν ἀνθρώπων τι
 30 ξυμφυῆς τοῦ παντὸς χρόνου, ὃ διὰ τέλους αὐτῷ ξυνέ-
 πεται καὶ συνέψεται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀθάνατον ὄν,
 τῷ παλῆδας παλῆδων καταλειπόμενον ταυτὸν καὶ ἐν ὄν

ἀεὶ γενέσει τῆς ἀθανασίας μετειληφέναι· τούτου δὴ ἀποστερεῖν ἐκόντα ἑαυτὸν οὐδέποτε ὄσιον· ἐκ προνοίας δὲ ἀποστερεῖ ὃς ἂν παιδῶν καὶ γυναικὸς ἀμελῆ-
πειθόμενος μὲν οὖν τῷ νόμῳ ἀξήμιος ἀπαλλάττοιο
ἂν· μὴ πειθόμενος δὲ αὖ μῆτε γαμῶν ἔτη τριάκοντα
γεγονῶς καὶ πέντε ζημιούσθω μὲν κατ' ἐνιαυτὸν
τόσφ καὶ τόσφ, ἵνα μὴ δοκῇ τὴν μοναυλίαν οἱ κέρδος
καὶ φαστάνην φέρειν· μὴ μετέχοι δὲ τιμῶν ὧν ἂν οἱ
νεώτεροι ἐν τῇ πόλει τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν τιμῶ-
σιν ἐκάστοτε.

49 Νόμων ε' (734 e).

Καθάπερ οὖν δὴ τινα ξυνοφῆν ἢ καὶ πλέγμα ἄλλ' ὀτιοῦν οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν οἴον τέ ἐστι τὴν τε ἐφυφῆν καὶ τὸν στήμονα ἀπεργάζεσθαι, διαφέρειν δὲ ἀναγκαῖον τὸ τῶν στημόνων πρὸς ἀρετὴν γένος· ἰσχυρόν 1
τε γὰρ καὶ τινα βεβαιότητα ἐν τοῖς τρόποις εἰληφός, τὸ δὲ μαλακώτερον καὶ ἐπιεικεία τινὶ δικαίᾳ χρώμενον· ὅθεν δὴ τοὺς τὰς μεγάλας ἀρχὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρξοντας δεῖ διακρίνεσθαι τινα τρόπον ταύτῃ καὶ 2
τοὺς σμικρᾷ παιδείᾳ βασανισθέντας ἐκάστοτε καὶ 2
κατὰ λόγον. ἔστων γὰρ δὴ δύο πολιτείας εἶδη, τὸ μὲν ἀρχῶν καταστάσεις ἐκάστοις, τὸ δὲ νόμοι ταῖς ἀρχαῖς ἀποδοθέντες. τὸ δὲ πρὸ τούτων ἀπάντων δεῖ διανοεῖσθαι τὰ τοιαῦτα· πᾶσαν ἀγέλην ποιμὴν καὶ βουκόλος τροφεύς τε ἵππων καὶ ὅσα ἄλλα παρὰ λαβῶν 2
τοιαῦτα, οὐκ ἄλλως μὴ ποτε ἐπιχειρήσει θεραπεύειν ἢ πρῶτον μὲν τὸν ἐκάστη προσήκοντα καθαρμὸν καθάρῃ τῇ ξυνοικήσει· διαλέξας δὲ τὰ τε ὑγιῆ καὶ τὰ μὴ καὶ τὰ γενναῖα καὶ ἀγεννῆ, τὰ μὲν ἀποπέμψει πρὸς ἄλλας τινας ἀγέλας τὰ δὲ θεραπεύσει, διανοού- 3
μενος ὡς μάταιος ἂν ὁ πόνος εἴη καὶ ἀνήνυτος

περί τε σῶμα καὶ ψυχάς, ἃς φύσις καὶ πονηρὰ τροφή
 διεφθαρκυῖα προσαπόλλυσι τὸ τῶν ὑγιῶν καὶ ἀκηρά-
 των ἡθῶν τε καὶ σωμάτων γένος ἐν ἐκάστοις τῶν
 κτημάτων, ἃν τις τὰ ὑπάρχοντα μὴ διακαθαίρηται.
 5 τὰ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ζώων ἐλάττω τε σπουδῇ καὶ
 παραδείγματος ἔνεκα μόνον ἄξια παραθέσθαι τῷ λό-
 γῳ, τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων σπουδῆς τῆς μεγίστης τῷ
 γε νομοθέτῃ διερευνᾶσθαι καὶ φράζειν τὸ προσῆκον
 ἐκάστοις καθαρμοῦ τε πέρι καὶ ξυμπασῶν τῶν ἄλλων
 10 πράξεων. αὐτίκα γὰρ τὸ περὶ καθαρμούς πόλεως ᾧδ'
 ἔχον ἂν εἴη· πολλῶν οὐσῶν τῶν διακαθάρσεων αἱ
 μὲν ῥάους εἰσὶν αἱ δὲ χαλεπώτεραι, καὶ τὰς μὲν τύ-
 ραννος μὲν ᾧν καὶ νομοθέτης ὁ αὐτός, ὅσαι χαλεπαὶ
 τέ εἰσι καὶ ἄρισται, δύναιτ' ἂν καθῆραι· νομοθέτης
 15 δὲ ἄνευ τυραννίδος καθιστὰς πολιτείαν καινὴν καὶ
 νόμους, εἰ καὶ τὸν πρῶτον τῶν καθαρμῶν καθή-
 ρειεν, ἀγαπώντως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δρᾷσειεν. ἔστι
 δ' ὁ μὲν ἄριστος ἀλγεινός, καθάπερ ὅσα τῶν φαρμά-
 κων τοιουτότροπα, ὁ τῇ δίκῃ μετὰ τιμωρίας εἰς τὸ κο-
 20 λάξειν ἄγων θάνατον ἢ φυγὴν τῇ τιμωρίᾳ τὸ τέλος
 ἐπιτιθεῖς· τοὺς γὰρ μέγιστα ἐξημαρτηκότας, ἀνιάτους
 δὲ ὄντας, μεγίστην δὲ βλάβην οὖσαν πόλεως ἀπαλ-
 λάττειν εἴωθεν. ὁ δὲ πρῶτος ἔστι τῶν καθαρμῶν
 ὁ τοιόσδε ἡμῖν· ὅσοι διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπορίαν τοῖς
 25 ἡγεμόσιν ἐπὶ τὰ τῶν ἐχόντων μὴ ἔχοντες ἐτοιμούς
 αὐτοὺς ἐνδείκνυνται παρεσκευακότες ἔπεσθαι, τού-
 τοις ὡς νοσήματι πόλεως ἐμπεφυκότες δι' εὐφημίας
 ἀπαλλαγὴν ὄνομα ἀποικίαν τιθέμενος, εὖμενῶς ὅτι
 μάλιστα ἐξεπέμψατο. παντὶ μὲν οὖν νομοθετοῦντι
 30 τοῦτο ἀμωσγέπως κατ' ἀρχὰς δραστέον· ἡμῖν μὲν ἔτι
 τούτων ἀτοπώτερα τὰ περὶ ταῦτ' ἔστι ξυμβεβηκότα
 νῦν. οὔτε γὰρ ἀποικίαν οὔτ' ἐκλογὴν τινα καθάρσεως

δει μηχανᾶσθαι πρὸς τὸ παρόν· οἶον δέ τινων ξυρ-
 ρεόντων ἐκ πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν τὰ δὲ χειμάρρων
 εἰς μίαν λίμνην, ἀναγκαῖον προσέχοντας τὸν νοῦν
 φυλάττειν ὅπως ὅτι καθαρώτατον ἔσται τὸ ξυρρέον
 ὕδωρ, τὰ μὲν ἐξαντλοῦντας τὰ δὲ ἀποχετεύοντας καὶ
 παρατρέποντας· πόνος δ', ὡς ἔοικε, καὶ κίνδυνός
 ἔστιν ἐν πάσῃ πολιτικῇ κατασκευῇ. τὰ δ' ἐπειδήπερ
 λόγῳ γε ἔστι τὰ νῦν ἄλλ' οὐκ ἔργῳ πραττόμενα, πε-
 περάνθω τε ἡμῖν ἢ ξυλλογῇ καὶ κατὰ νοῦν ἢ καθαρό-
 τῃς αὐτῆς ἔστω ξυμβεβηκυῖα. τοὺς γὰρ κακοὺς τῶν
 ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὡς πολιτευσομένους
 ξυνιέναι πειθοῖ πάσῃ καὶ ἱκανῶ χρόνῳ διαβασανί-
 σαντες διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς
 εἰς δύναμιν εὐμενεῖς ἴλεώ τε προσαγάμεθα.

50 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (742 a).

Μηδὲ ἐξείναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεκτῆσθαι
 μηδένα μηδενὶ ἰδιώτῃ· νόμισμα δὲ ἔνεκα ἀλλαγῆς
 τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι
 σχεδὸν ἀναγκαῖον καὶ πᾶσιν ὀπόσων χρεῖα τῶν τοι-
 ούτων, μισθοὺς μισθωτοῖς δούλοις καὶ ἐποίκοις ἀπο-
 τίνειν· ὧν ἔνεκα φαμὲν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς.

51 Ἰδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γίγνηται
 ἀποδημεῖν, παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημεῖτω·
 νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν οἴκαδε ἀφίκηται
 περιγεγόμενον, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω, πρὸς
 λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον. ἰδιούμενος δὲ ἐάν
 τις φαίνηται, δημόσιόν τε γιγνέσθω καὶ ὁ ξυνειδῶς
 καὶ μὴ φράζων ἀρχῆ καὶ ὀνειδέει μετὰ τοῦ ἀγαγόντος
 ἔνοχος ἔστω, καὶ ζημίᾳ πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττονι τοῦ
 ξενικοῦ κομισθέντος νομίσματος. γαμοῦντα δὲ καὶ

ἐκδιδόντα μήτ' οὖν διδόναι μήτε δέχεσθαι προῖκα τὸ παράπαν μηδ' ἦντινοῦν, μηδὲ νόμισμα παρακατατίθεσθαι ὅτῳ μὴ τις πιστεύει, μηδὲ δανείζειν ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἐξὸν μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανεισα-
 5 μένῳ μήτε τόκον μήτε τὸ κεφάλαιον. (Plat. Leg. IV, 742 b).

52 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (757 a).

Δουλοὶ γὰρ ἂν καὶ δεσπόται οὐκ ἂν ποτε γένοιτο φίλοι, οὐδ' ἐν ἰσῆσι τιμαῖς διαγόμενοι φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι· τοῖς γὰρ ἀνίστοις τὰ ἰσα ἄνισα γίνονται ἂν,
 10 εἰ μὴ τυγχάνοι τοῦ μέτρου· διὰ γὰρ ἀμφοτέρα ταῦτα στάσεων αἱ πολιτεῖαι πληροῦνται. παλαιὸς γὰρ ὁ λόγος, ἀληθῆς ὢν, ὡς ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται, μάλα μὲν ὀρθῶς εἴρηται καὶ ἐμμελῶς· ἢ τις δ' ἐστὶ ποτε ἰσότης ἢ τοῦτο αὐτὸ δυναμένη, διὰ τὸ μὴ σφό-
 15 δρα σαφῆς εἶναι σφόδρα ἡμᾶς διαταράττει. δυοῖν γὰρ ἰσοτήτοι οὔσαι ὁμωνύμοι μὲν, ἔργῳ δὲ [εἰς] πολλὰ σχεδὸν ἐναντίαιν, τὴν μὲν ἑτέραν εἰς τὰς τιμὰς πᾶσα πόλις ἱκανῆ παραγαγεῖν καὶ πᾶς νομοθέτης, τὴν μέτρῳ ἰσην καὶ σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, κλήρῳ
 20 ἀπευθύων εἰς τὰς διανομας αὐτήν· τὴν δὲ ἀληθεστάτην καὶ ἀρίστην ἰσότητα οὐκέτι ῥᾶδιον παντὶ ἰδεῖν· Διὸς γὰρ δὴ κρίσις ἐστὶ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις αἰεὶ σμικρὰ μὲν ἐπαρκεῖ, πᾶν δὲ ὅσον ἂν ἐπαρκέσῃ πόλεσιν ἢ καὶ ἰδιώταις, πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζεται.
 25 τῷ μὲν γὰρ μελῶνι πλείω τῷ δὲ ἐλάττονι σμικρότερα νέμει, μέτρια διδοῦσα πρὸς τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκατέρῳ· καὶ δὴ καὶ τιμὰς μελῶσι μὲν πρὸς ἀρετὴν αἰεὶ μελῶς, τοῖς δὲ τοῦναντίον ἔχουσιν ἀρετῆς τε καὶ παιδείας, τὸ πρέπον ἐκατέροις ἀπονέμει κατὰ λόγον.
 30 ἐστὶ γὰρ δήπου καὶ τὸ πολιτικὸν ἡμῖν αἰεὶ τοῦτ' αὐτὸ τὸ δίκαιον, οὗ καὶ νῦν ἡμᾶς ὀρεγομένους δεῖ καὶ

δει μηχανᾶσθαι πρὸς τὸ παρόν· οἶον δὲ τινῶν ξυρ-
 ρεόντων ἐκ πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν τὰ δὲ χειμάρρων
 εἰς μίαν λίμνην, ἀναγκαῖον προσέχοντας τὸν νοῦν
 φυλάττειν ὅπως ὅτι καθαρώτατον ἔσται τὸ ξυρρεῖον
 ὕδωρ, τὰ μὲν ἐξαντλοῦντας τὰ δὲ ἀποχετεύοντας καὶ 5
 παρατρέποντας· πόνος δ', ὡς ἔοικε, καὶ κίνδυνός
 ἐστὶν ἐν πάσῃ πολιτικῇ κατασκευῇ. τὰ δ' ἐπειδήπερ
 λόγῳ γε ἐστὶ τὰ νῦν ἀλλ' οὐκ ἔργῳ πραττόμενα, πε-
 περάνθω τε ἡμῖν ἢ ξυλλογῇ καὶ κατὰ νοῦν ἢ καθαρό-
 της αὐτῆς ἔστω ξυμβεβηκυῖα. τοὺς γὰρ κακοὺς τῶν 1
 ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὡς πολιτευσομένους
 ξυνιέναι κειθὸι πάσῃ καὶ ἱκανῶ χρόνῳ διαβασανί-
 σαντες διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς
 εἰς δύναμιν εὐμενεῖς ἴλεώ τε προσαγαόμεθα.

50 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ἐ' (742 a).

Μηδὲ ἐξεῖναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κερτῆσθαι 1
 μηδένα μηδενὶ ἰδιώτῃ· νόμισμα δὲ ἔνεκα ἀλλαγῆς
 τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι
 σχεδὸν ἀναγκαῖον καὶ πᾶσιν ὀπόσων χρεῖα τῶν τοι- 2
 οῦτων, μισθοὺς μισθωτοῖς δούλοις καὶ ἐποίκοις ἀπο- 2
 τίνειν· ὧν ἔνεκα φαμέν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς.

51 Ἰδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γίγνηται
 ἀποδημεῖν, παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημεῖται
 νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν οἶκαδε ἀφίκηται
 περιγεγόμενον, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω, πρὸς 2
 λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον. ἰδιούμενος δὲ ἔαν
 τις φαίνεται, δημόσιόν τε γιγνέσθω καὶ ὁ ξυνειδῶς
 καὶ μὴ φράζων ἀρᾷ καὶ ὀνειδίει μετὰ τοῦ ἀγαγόντος
 ἐνοχος ἔστω, καὶ ζημίᾳ πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττουι τοῦ
 ξενικοῦ κομισθέντος νομίματος. γαμοῦντα δὲ καὶ 30

ἐκδιδόντα μήτ' οὖν διδόναι μήτε δέχεσθαι προῖκα τὸ παράπαν μηδ' ἤντινοῦν, μηδὲ νόμισμα παρακατατίθεσθαι ὅτῳ μή τις πιστεύει, μηδὲ δανείζειν ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἔξοδον μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανεισάμενῳ μήτε τόκον μήτε τὸ κεφάλαιον. (Plat. Leg. IV, 742 b).

52 Τοῦ αὐτοῦ νόμων 5' (757 a).

Δουλοὶ γὰρ ἂν καὶ δεσπότηται οὐκ ἂν ποτε γένοιτο φίλοι, οὐδ' ἐν ἰσῆσι τιμαῖς διαγόμενοι φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι· τοῖς γὰρ ἀνίστοις τὰ ἰσα ἄνισα γίγνεται ἂν, 10 εἰ μὴ τυγχάνοι τοῦ μέτρου· διὰ γὰρ ἀμφοτέρωτα ταῦτα στάσεων αἱ πολιτεῖαι πληροῦνται. παλαιὸς γὰρ ὁ λόγος, ἀληθῆς ὢν, ὡς ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται, μάλα μὲν ὀρθῶς εἴρηται καὶ ἐμμελῶς· ἢ τις δ' ἐστὶ ποτε ἰσότης ἢ τοῦτο αὐτὸ δυναμένη, διὰ τὸ μὴ σφόδρα σαφῆς εἶναι σφόδρα ἡμᾶς διαταράττει. δυοῖν 15 γὰρ ἰσοτήτων οὔσαι ὁμωνύμοι μὲν, ἔργῳ δὲ [εἰς] πολλὰ σχεδὸν ἐναντίαιν, τὴν μὲν ἑτέραν εἰς τὰς τιμὰς πᾶσα πόλις ἱκανῆ παραγαγεῖν καὶ πᾶς νομοθέτης, τὴν μέτρῳ ἴσην καὶ σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, κλήρω 20 ἀπευθύνων εἰς τὰς διανομας αὐτήν· τὴν δὲ ἀληθεστάτην καὶ ἀρίστην ἰσότητα οὐκέτι ῥᾶδιον παντὶ ἰδεῖν· Διὸς γὰρ δὴ κρίσις ἐστὶ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις αἰεὶ σμικρὰ μὲν ἐπαρκεῖ, πᾶν δὲ ὅσον ἂν ἐπαρκέσῃ πόλεσιν ἢ καὶ ἰδιώταις, πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζεται. 25 τῷ μὲν γὰρ μείζονι πλείω τῷ δὲ ἐλάττονι σμικρότερα νέμει, μέτρια διδοῦσα πρὸς τὴν αὐτῶν φύσιν ἑκατέρω· καὶ δὴ καὶ τιμὰς μείζοσι μὲν πρὸς ἀρετὴν αἰεὶ μείζους, τοῖς δὲ τούναντίον ἔχουσιν ἀρετῆς τε καὶ παιδείας, τὸ πρέπον ἑκατέροις ἀπονέμει κατὰ λόγον. 30 ἐστὶ γὰρ δήπου καὶ τὸ πολιτικὸν ἡμῖν αἰεὶ τοῦτ' αὐτὸ τὸ δίκαιον, οὗ καὶ νῦν ἡμᾶς ὀρεγομένους δεῖ καὶ

πρὸς ταύτην ἰσότητα, ὧ Κλεινία, ἀποβλέποντας τὴν
 νῦν φουομένην κατοικίξειν πόλιν, ἄλλην τε ἂν ποτέ
 τις οἰκίξῃ πρὸς ταυτὸ τοῦτο σκοπούμενον χρεῶν νο-
 μοθετεῖν, ἀλλ' οὐ πρὸς ὀλίγους τυράννους ἢ πρὸς
 ἓνα ἢ καὶ κράτος δήμου τι, πρὸς δὲ τὸ δίκαιον αἰεί· 5
 τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ νῦν δὴ λεχθέν, τὸ κατὰ φύσιν ἴσον
 ἀνίσοις ἐκάστοτε δοθέν. ἀναγκαῖόν γε μὴν καὶ τού-
 τοις παρωνυμίοισι ποτε προσχρήσασθαι πόλιν ἄπα-
 σαν, εἰ μέλλει στάσεων ἑαυτῇ μὴ προσκοινωνήσειν
 κατὰ τι μέρος· τὸ γὰρ ἐπεικὲς καὶ ξύγγνωμον τοῦ τε- 10
 λέου καὶ ἀκριβοῦς παρὰ δίκην τὴν ὀρθὴν ἐστὶ παρα-
 τεθραυσμένον, ὅταν γίγνηται· διὸ τῷ τοῦ κλήρου
 ἴσῳ ἀνάγκη προσχρήσασθαι, δυσκολίας τῶν πολλῶν
 ἔνεκα, θεὸν καὶ ἀγαθὴν τύχην καὶ τότε ἐν εὐχαῖς ἐπι-
 καλουμένους, ἀπορθεῖν αὐτοὺς τὸν κλῆρον πρὸς τὸ 15
 δικαιότατον. οὕτω δὴ χρηστέον ἀναγκαίως μὲν τοῖν
 ἰσοτήτοιν ἀμφοῖν· ὡς δ' ὅτι μάλιστα ἐπ' ὀλιγίστοις
 τῇ ἑτέρᾳ τῇ τῆς τύχης δεομένη. ταῦτα οὕτω διὰ ταῦ-
 τα, ὧ φίλοι, ἀναγκαῖον τὴν μέλλουσαν σῶζεσθαι δρᾶν
 πόλιν. 20

53 Ἐν ταυτῷ (759 a).

Ἐλέσθαι δὲ δεῖ τρία μὲν ἀρχόντων εἶδη· περὶ μὲν
 τὸ νῦν δὴ λεχθέν ἀστυνόμους ἐπονομάζοντα, τὸ δὲ
 περὶ ἀγορᾶς κόσμον ἀγορανόμους, ἱερῶν δὲ ἱερέας.
 οἷς μὲν εἰσι πάτριαι ἱερωσύναι καὶ αἶς, μὴ κινεῖν· εἰ 25
 δέ, οἷον τὸ πρῶτον κατοικιζομένοις εἰκὸς γίνεσθαι
 περὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ μηδενὶ ἢ τισὶν ὀλίγοις, οἷς μὴ κα-
 θεστήκοι, καταστατέον ἱερέας τε καὶ ἱερείας νεωκό-
 ρους γίνεσθαι τοῖς θεοῖς. τούτων δὴ πάντων τὰ μὲν
 αἰρετὰ χρῆ τὰ δὲ κληρωτὰ ἐν ταῖς καταστάσεσι γίνε- 30
 σθαι, μιγνύοντας πρὸς φιλίαν ἀλλήλοις δῆμον καὶ μὴ

δῆμον ἐν ἐκάστῃ χώρᾳ καὶ πόλει, ὅπως ἂν μάλιστα
 ὁμονοῶν εἴη. τὰ μὲν οὖν τῶν ἱερέων τῷ θεῷ ἐπιτρέ-
 ποντα αὐτῷ τὸ κεχαρισμένον γίνεσθαι, κληροῦν
 οὕτω τῇ θεῖᾳ τύχῃ ἀποδιδόντα, δοκιμάζειν δὲ τὸν
 5 αἰ λαγχάνοντα, πρῶτον μὲν ὀλόκληρον καὶ γνήσιον,
 ἔπειτα ὡς ὅτι μάλιστα ἐκ καθαρευουσῶν οἰκήσεων,
 φόνου δὲ ἄγνον καὶ πάντων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς
 τὰ θεῖα ἀμαρτανομένων αὐτόν τε καὶ πατέρα καὶ μη-
 τέρα κατὰ ταῦτα βεβιωκότας. ἐκ Δελφῶν δὲ χρῆ
 10 νόμους περὶ τὰ θεῖα πάντα κομισαμένους καὶ κατα-
 στήσαντας ἐπ' αὐτοῖς ἐξηγητάς, τούτοις χρῆσθαι.
 κατ' ἐνιαυτὸν δὲ εἶναι καὶ μὴ μακρότερον τὴν ἱερω-
 σύνην ἐκάστην. ἔτη δὲ μὴ ἔλαττον ἐξήκοντα ἡμῖν
 εἴη γεγονῶς ὁ μέλλων καθ' ἱεροῦς νόμους περὶ τὰ
 15 θεῖα ἱκανῶς ἀγιστεύειν. ταῦτα δὲ καὶ περὶ τῶν ἱε-
 ρειῶν ἔστω τὰ νόμιμα. τοὺς δ' ἐξηγητάς τρεῖς φε-
 ρέτωσαν μὲν αἱ τέτταρες φυλαί, τέτταρας ἕκαστον ἐξ
 αὐτῶν· τρεῖς δέ, οἷς ἂν πλείστη γένηται ψῆφος, δο-
 κιμάσαντας [τοὺς] ἐννέα πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἀνε-
 20 λεῖν ἐξ ἐκάστης τριάδος ἓνα, τὴν δὲ δοκιμασίαν αὐτῶν
 καὶ τοῦ χρόνου τὴν ἡλικίαν εἶναι καθάπερ τῶν ἱερέων.

54 Τούτων δὲ οἱ νομοφύλακες ἐν τούτῳ ἀκριβεῖς
 ἔστωσαν ἐπίσκοποι, ὅπως ἢ μὴ γίγνηται τὴν ἀρχὴν
 ἢ γιγνώμενα τῆς ἀξίας δίκης τυγχάνη. δεῖ δὲ πάντα
 25 ἄνδρα διανοεῖσθαι περὶ πάντων ἀνθρώπων, ὡς ὁ
 μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαλ-
 νου, καὶ καλλωπίζεσθαι χρῆ τῷ καλῶς δουλεῦσαι
 μᾶλλον ἢ καλῶς ἄρξαι, πρῶτον μὲν τοῖς νόμοις, ὡς
 ταύτην τοῖς θεοῖς οὐσαν δουλείαν, ἔπειτα τοῖς πρε-
 30 σβυτέροις τε καὶ ἐντίμως βεβιωκόσι τοὺς νέους.
 Ib. 762 d.

55 Ἐν ταυτῷ (765 d).

Λοιπὸς δὲ ἄρχων περὶ τὰ προειρημένα ἡμῖν ὁ
 τῆς παιδείας ἐπιμελητῆς πάσης θηλειῶν τε καὶ ἀρρέ-
 νων. εἰς μὲν δὴ καὶ ὁ τούτων ἄρχων ἔστω κατὰ νό-
 μους, ἐτῶν μὲν γεγονῶς μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα, 5
 παίδων δὲ γνησίων πατήρ, μάλιστα μὲν υἱέων καὶ
 θυγατέρων, εἰ δὲ μή, θάτερα. διανοηθῆτω δὲ αὐ-
 τός τε ὁ προκριθεὶς καὶ ὁ προκρίνων ὡς οὖσαν
 ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀκροτάτων ἀρχῶν
 πολὺ μεγίστην. παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἢ πρώτῃ βλά- 10
 στη καλῶς ὀρηθθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως
 κυριατάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε
 ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζῴων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων
 καὶ ἀνθρώπων· ἄνθρωπος δέ, ὡς φαμέν, ἡμερον·
 ὅμως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχῶν καὶ φύσεως εὐ- 15
 τυχοῦς, θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίνεσθαι
 φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφέν ἀγριώτατον
 ὀπόσα φύει γῆ. ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ πάρερ-
 γον δεῖ τὴν παίδων τροφήν τὸν νομοθέτην ἕαν γί-
 γνεσθαι. πρώτον δὲ ἄρξασθαι χρεῶν τὸν μέλλοντα 20
 αὐτῶν ἐπιμελήσεσθαι καλῶς, αἰρεθῆναι τῶν ἐν τῇ
 πόλει ὅς ἂν ἄριστος εἰς πάντα ἢ, τοῦτον κατὰ δύνα-
 μιν ὅτι μάλιστα αὐτοῖς καταστάντα προστάττειν ἐπι-
 μελητήν. αἱ πᾶσαι τοίνυν ἀρχαὶ πλὴν βουλῆς καὶ
 πρυτάνεων εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐλθοῦσαι 25
 φερόντων ψῆφον κρύβδην τῶν νομοφυλάκων, ὄντιν' ἂν
 ἕκαστος ἡγήται κάλλιστα ἂν τῶν περὶ παιδείαν
 ἄρξαι γενομένων· ὧ δ' ἂν πλεισται ψῆφοι ξυμβῶσι,
 δοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀρχόντων τῶν ἐλομέ-
 νων, πλὴν νομοφυλάκων, ἀρχέτω ἐπὶ πέντε ἔτη· 30
 ἕκτω δὲ κατὰ ταυτὰ ἄλλον ἐπὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν
 αἰρεῖσθαι.

56 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ζ' (801 e).

Μετά γε μὴν ταῦτα ὕμνοι θεῶν καὶ ἐγκώμια κοινο-
 νημένα εὐχαῖς ἄδουσιν ἂν ὀρθότατα· καὶ μετὰ
 θεοὺς ὡσαύτως περὶ δαίμονάς τε καὶ ἥρωας μετ' ἐγ-
 5 κωμίων εὐχαὶ γίνουσι ἂν τούτοις πᾶσι πρέπουσαι.
 Πῶς γὰρ οὐ; Μετά γε μὲν ταῦτ' ἤδη νόμος ἄνευ
 φθόνων εὐθύς γίνουσι ἂν ὅδε. τῶν πολιτῶν ὀπό-
 σοι τέλος ἔχουσιν τοῦ βίου κατὰ σώματα ἢ κατὰ ψυχὰς
 ἔργα ἐξειργασμένοι καλὰ καὶ ἐπίπουρα καὶ τοῖς νό-
 10 μοις εὐπειθεῖς γεγονότες, ἐγκωμίων αὐτοὺς τυγχά-
 νειν πρέπον ἂν εἴη. Πῶς δ' οὐ; Τούς γε μὴν ἐτι
 ζῶντας ἐγκωμίοις τε καὶ ὕμνοις τιμᾶν οὐκ ἀσφαλὲς
 πρὶν ἂν πάντα τις τὸν βίον διαδραμῶν τέλος ἐπιστή-
 σηται καλόν· ταῦτα δὲ πάντα ἡμῖν ἔστω κοινὰ ἀν-
 15 δράσι τε καὶ γυναιξὶν ἀγαθοῖς καὶ ἀγαθαῖς διαφα-
 νῶς γενόμενα.

57 Τοῦ αὐτοῦ νόμων θ' (856 c).

Πατρὸς ὀνειδίη καὶ τιμωρίας παίδων μηδενὶ ξυν-
 ἐπεσθαι, πλὴν ἂν τινι πατὴρ καὶ πάππος καὶ πάπ-
 20 που πατὴρ ἐφεξῆς ὀφλῶσι θανάτου δίκην.

58 Ἐν ταυτῷ (879 a).

Δοῦλος δ' ἂν τις ἐλεύθερον ὀργῇ τρώσῃ, πα-
 ραδότω τὸν δοῦλον ὁ κεκτημένος τῷ τρωθέντι χρῆ-
 σθαι ὅτι ἂν θέλῃ. — ὅς δ' ἂν ἄκων ἄλλον τρώσῃ,
 25 τὸ βλάβος ἀπλοῦν ἀποτινέτω· τύχης γὰρ νομοθέτης
 οὐδεὶς ἱκανὸς ἄρχειν.

59 Ἐν ταυτῷ (879 b).

Ὄδε οὖν χρῆ περὶ τῶν τοιούτων πάντ' ἄνδρα καὶ
 παιδα καὶ γυναῖκα ἀεὶ διανοεῖσθαι, τὸ πρεσβύτερον
 30 ὡς οὐ σμικρῷ τοῦ νεωτέρου ἐστὶ πρεσβεύομενον ἔν-
 τε θεοῖσι καὶ ἐν ἀνθρώποισι τοῖς μέλλουσι σώζεσθαι

55 Ἐν ταυτῷ (765 d).

Λοιπὸς δὲ ἄρχων περὶ τὰ προειρημένα ἡμῖν ὁ
 τῆς παιδείας ἐπιμελητῆς πάσης θηλειῶν τε καὶ ἀρρέ-
 νων. εἰς μὲν δὴ καὶ ὁ τούτων ἄρξων ἔστω κατὰ νό-
 μους, ἐτῶν μὲν γεροντῶς μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα,
 παίδων δὲ γνησίων πατῆρ, μάλιστα μὲν υἱῶν καὶ
 θυγατέρων, εἰ δὲ μή, θάτερα. διανοηθῆτω δὲ αὐ-
 τός τε ὁ προκριθεὶς καὶ ὁ προκρίνων ὡς οὔσαν
 ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀκροτάτων ἀρχῶν
 πολὺ μεγίστην. παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἢ πρώτῃ βλά-
 στη καλῶς ὀρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως
 κυριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε
 ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζῴων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων
 καὶ ἀνθρώπων· ἄνθρωπος δέ, ὡς φαμέν, ἡμερο-
 ὅμως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχὼν καὶ φύσεως εὖ
 τυχοῦς, θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίνεσθαι
 φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφέν ἀγριώτα-
 ὅποσα φύει γῆ. ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ πα-
 ρον δεῖ τὴν παίδων τροφήν τὸν νομοθέτην ἐπι-
 γνεσθαι. πρώτον δὲ ἄρξασθαι χρῶν τὸν μέ-
 αὐτῶν ἐπιμελήσεσθαι καλῶς, αἰρεθῆναι τῷ
 πόλει ὅς ἂν ἄριστος εἰς πάντα ἦ, τὸν κα-
 μιν ὅτι μάλιστα αὐτοῖς καταστήσει τὴν ἀρετῆς
 μελητήν. αἱ πᾶσαι τοίνυν ἀρχαὶ τῶν ἀρχῶν
 πρυτάνεων εἰς τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀρχῶν
 φερόντων ψῆφον κρύβδον, ἀρχῶν ἀρχῶν
 ἂν ἕκαστος ἡγήται, ἀρχῶν ἀρχῶν
 ἄρξαι γενομένων ἀρχῶν ἀρχῶν
 δοκιμασθεὶς ὑπὸ ἀρχῶν ἀρχῶν
 νων, πλὴν νων ἀρχῶν ἀρχῶν
 ἕκτω δὲ κατὰ ἀρχῶν ἀρχῶν
 αἰρεῖσθαι ἀρχῶν ἀρχῶν

56 Τοῦ αὐτοῦ ἑκαστοῦ τῶν ἰσχυρῶν τοῖμας

Μετὰ γὰρ μὴν καὶ τὰ αὐτὰ τριταῖα

αὐτανεμένα εἶναι ὅθαι κατὰ δι

θεοῦ ἀσάτους καὶ ἀσάτους

ἰσχυρῶν ἐγγὺς ἑκάστης ἡμέρας

Πᾶς γὰρ ἄνθρωπος ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

φθάνει αὐτῶν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

καὶ τὰς ἑπομένους ἡμέρας ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ἢ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν καὶ ἀποφασισθῆναι καὶ ἀθλιεῖν

ΕΣΙ ΜΥΝΑ

ἐνδεῆς

α,

λεῖ.

270).

αἰός τ' ἀνήσ

ων.

ση καλῶς.

ένας

ἔξουσίαν.

ῶμά τε

ῶτατοι.

η (907).

λόγοις φρονῶ

ὄλει κακὸν μέγ

ἄ βουλευουσ' ἄε

αὔθις εἰσὶ χρήσιμ

καὶ εὐδαιμονεῖν. αἰκίαν οὖν περὶ πρεσβύτερον ἐν πόλει γενομένην ὑπὸ νεωτέρου ἰδεῖν αἰσχρὸν καὶ θεομισές· ἔοικε δὲ νέφ παντὶ ὑπὸ γέροντος πληγέντι φασγύμως ὀργὴν ὑποφέρειν, αὐτῷ τιθεμένῳ τιμὴν ταύτην εἰς γῆρας. ὧδ' οὖν ἔστω· πᾶς ἡμῖν αἰδεῖσθω 5 τὸν ἑαυτοῦ πρεσβύτερον ἔργῳ τε καὶ ἔπει· τὸν δὲ προέχοντα εἰκοσιν ἡλικίας ἔτεσιν, ἄρρενα ἢ θῆλυον, νομίζων ὡς πατέρα ἢ μητέρα διευλαβεῖσθω, καὶ πάσης τῆς δυνατῆς ἡλικίας αὐτὸν φυτεῦσαι καὶ τεκεῖν ἀπέχοιτ' αἰεὶ, θεῶν γενεθλίων χάριν. 10

60 Ἐν ταυτῷ (880 d).

Νόμοι δέ, ὡς ἔοικεν, οἱ μὲν τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων ἔνεκα γίνονται, διδαχῆς χάριν τοῦ τίνα τρόπον ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις ἂν φιλοφρόνως οἰκοῦεν, οἱ δὲ τῶν τὴν παιδείαν διαφυγόντων, ἀτεράμονι 15 χρωμένων τιμὴ φύσει καὶ μηδὲν τεργχθέντων, ὥστε μὴ οὐκ ἐπὶ πᾶσαν ἰέναι κάκην. οὗτοι τοὺς μέλλοντας ρηθῆσεσθαι λόγους πεπονηκότες ἂν εἶεν, [οἷς δὴ τοὺς νόμους ἐξ ἀνάγκης ὁ νομοθέτης ἂν νομοθετῆ, βουλόμενος αὐτῶν μηδέποτε χρεῖαν γίνεσθαι.] 20 πατρὸς γὰρ ἢ μητρὸς ἢ τούτων ἔτι προγόνων ὅστις τολμήσειεν ἄψασθαι ποτε βιαζόμενος αἰκίαν τινι, μήτε τῶν ἄνω θεῶν δεισας μῆνιν μήτε τῶν ὑπὸ γῆς τιμωριῶν λεγομένων, ἀλλ' ὡς εἰδὼς ἂ μηδαμῶς οἶδε, καταφρονῶν τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ πάντων 25 εἰρημένων παρανομεῖ, τούτῳ δεῖ τινος ἀποτροπῆς ἐσχάτης. θάνατος μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἐσχάτον· οἱ δ' ἐν ἄθου τούτοισι λεγόμενοι πόνοι ἔτι τε τούτων μᾶλλον εἰσιν ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγοντες οὐδὲν ἀνύτουσι ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς ἀπο- 30 τροπῆς· [οὐ γὰρ ἂν ἐγίγνωτό ποτε μητραλοῖαι τε

καὶ τῶν ἄλλων γεννητόρων ἀνόσιοι πληγῶν τόλμαι.]
 δεῖ δὴ τὰς ἐνθάδε κολάσεις περὶ τὰ τοιαῦτα τούτοισι
 τὰς ἐν τῷ ζῆν μηδὲν τῶν ἐν ἄδου λείπεσθαι κατὰ δύ-
 ναμιν.

5 61 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ια' (930 d).

Παίδων δὲ ἱκανότης ἀκριβῆς ἄρρην καὶ θήλεια
 ἔστω τῷ νόμῳ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΟΛΕΣΙ ΔΥΝΑ-
 ΤΩΝ. ΜΕ.

10 1 Εὐριπίδου Θησεῖ (Αἰγεί).

Ἄνηρ γὰρ ὅστις χρημάτων μὲν ἐνδεὴς
 δρᾶσαι τε χειρὶ δυνατὸς οὐκ ἀνέξεται,
 τὰ τῶν ἐχόντων χρήμαθ' ἀρπάζειν φιλεῖ.

2 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 270).

15 Θρασύς τε δυνατὸς καὶ λέγειν οἶός τ' ἀνὴρ
 κακὸς πολίτης γίγνεται νοῦν οὐκ ἔχων.

3 Τοῦ αὐτοῦ Γλαύκῳ.

Ὅταν κακὸς τις ἐν πόλει πράσῃ καλῶς,
 νοσεῖν τίθησι τῶν ἀμεινόνων φρένας
 20 παράδειγμ' ἔχοντας τῶν κακῶν ἐξουσίαν.

4 Ἐν ταυτῷ (Ion. 605).

Οἱ τὰς πόλεις ἔχοντες ἀξίωμα τε
 τοῖς ἀνθαμίλλοις εἰσὶ πολεμιώτατοι.

5 Εὐριπίδου Ὀρέστη (907).

25 Ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις φρονῶν κακῶς
 πείθῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα·
 ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλευούσ' αἰεὶ,
 καὶ μὴ παραυτίκ', αὐτίς εἰσὶ χρήσιμοι.

6 *Εὐριπίδου Ἐκάβης* (293).

Τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγη, τὸ σὸν
πείσει. λόγος γὰρ ἐκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κακ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταυτὸν σθένει.

7 [*Εὐριπίδου*] *Ἀλκμήνη*.

Τῶν γὰρ δυναστῶν πλείστος ἐν πόλει λόγος.

8 *Μενάνδρου*.

Δεῖ τὸν πολιτῶν προστατεῖν αἰρούμενον
τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν οὐκ ἐπίφθορον,
ἤθει δὲ χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν.

9 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης*.

Ἴστω δ' ἄφρων ὦν, ὅστις ἄνθρωπος γεγῶς
δῆμον κολούει χρήμασιν γαυρούμενος.

10 *Χρῆ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει.*
οὐδ' ἀστὸν ἦνεσ' ὅστις αὐθάδης γεγῶς
πικρὸς πόλιταις ἐστὶν ἀμαθίας ὕπο. (Med. 226.)

11 *Σοφοκλέους*.

Πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλόν τι μωμένῳ
μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

12 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνη*.

Τὸν εὐτυχοῦντα χρῆ σοφὸν πεφυκέναι.

13 *Εὐριπίδου Αἰόλῳ*.

Λαμπροὶ δ' ἐν αἰχμαῖς Ἄρεος ἐν τε συλλόγοις
μή μοι τὰ κομψὰ ποικίλοι γενοίατο,
ἀλλ' ὦν πόλει δεῖ μεγάλα βουλευόιντ' αἰεὶ.

14 *Αἰσχύλου*.

Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσουντες οὐκ ἀνασχετοί.

15 *Σοφοκλέους* (Ant. 175).

Ἀμύχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν

5

10

15

20

25

30

ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἔμοι γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
 5 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' εἴ τις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀεὶ,
 οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρώων
 10 στείχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας.

16 Ξενοφῶντος ἐν τετάρτῳ (6, 5) ἀπομνημονευμάτων.

Ἀνθρώποις δὲ ἄρα ἔστιν ὃν ἂν τις τρόπον βού-
 ληται χρῆσθαι; Οὐκ· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ὁ εἰδὼς
 15 ἂ ἔστι νόμιμα, καθὰ δεῖ πρὸς ἀλλήλους χρῆσθαι, νό-
 μιμος ἂν εἴη. Οὐκ οὖν οἱ κατὰ ταῦτα χρώμενοι ἀλ-
 λήλοις ὡς δεῖ χρωῶνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκ οὖν οἱ γε
 ὡς δεῖ χρωῶμενοι καλῶς χρωῶνται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἱ γε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρωῶμενοι
 20 καλῶς πράττουσι τὰνθρώπεια πράγματα; Εἰκόσ,
 ἔφη. Οὐκ οὖν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι δίκαια
 οὔτοι ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Δίκαια δὲ
 οἶσθα, ἔφη, ὅποια καλεῖται; Ἄ οἱ νόμοι κελεύ-
 ουσιν, ἔφη. Οἱ ἄρα ποιοῦντες ἂ οἱ νόμοι κελεύ-
 25 οῦσι, δίκαιά τε ποιοῦσι καὶ ἂ δεῖ; Πῶς γὰρ οὐ;
 Οὐκ οὖν οἱ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοί εἰσι; Οἴμ'
 ἔγωγ', ἔφη. Οἶει οὖν τινὰς πείθεσθαι τοῖς νόμοις
 μὴ εἰδότας ἂ οἱ νόμοι κελεύουσιν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη.
 Εἰδότας δὲ καὶ ἂ δεῖ ποιεῖν οἶει τινὰς οἶεσθαι δεῖν
 30 μὴ ταῦτα ποιεῖν; Οὐκ οἶομαι, ἔφη. Οἶδας δέ τινὰς
 ἄλλα ποιεῖν, εἰ οἶονται ποιεῖν ἐθέλοντας δεῖν; Οὐκ

ἔγωγε, ἔφη. Οἱ ἄρα τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα εἰ-
 δότες οὗτοι τὰ δίκαια ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἷ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοι εἰσι; Τί-
 νες γὰρ ἄλλοι; ἔφη. Ὅρθῶς ἂν ποτε ἄρα ὀριζοίμε-
 θα, [ὀριζόμενοι] δίκαιους εἶναι τοὺς εἰδότες τὰ περὶ 5
 ἀνθρώπους νόμιμα; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

17 *Θουκυδίδου ἱστοριῶν ε' (89).*

Ἐπισταμένους πρὸς εἰδότες, ὅτι δίκαια μὲν ἐν
 τῷ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται
 δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουν καὶ οἱ ἀσθενεῖς 10
 ξυγχωροῦσι.

18 *Ἀριστοτέλους.*

Δεῖ τοὺς νοῦν ἔχοντας τῶν δυναστευόντων μὴ διὰ
 τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς θαυμάζεσθαι, ἵνα τῆς
 τύχης μεταπεσούσης τῶν αὐτῶν ἐγκωμίων ἀξιῶνται. 15

19 *Ἐπικτήτου.*

Ὡσπερ οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων πυρσοὶ δι' ὀλίγων
 φρυγάνων πολλὴν ἀνάψαντες φλόγα ταῖς ἀλωμέναις
 ἀνὰ τὸ πέλαγος ναυσὶν ἱκανὴν ἐργάζονται βοήθειαν,
 οὕτω καὶ ἀνὴρ λαμπρὸς ἐν πόλει χειμαζομένη αὐτὸς 20
 ὀλίγοις ἀρκούμενος μεγάλα τοὺς πολίτας εὐεργετεῖ.

20 *Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου εἰ πολιτευτέον
 πρεσβυτέρῳ (783 d).*

Τῶν μέντοι πολιτικῶν ἀνδρῶν καλὸν ἐντάφιον
 ἢ πολιτεία [τὴν ἀπὸ τοῦ βίου δόξαν τῷ θανάτῳ προσ- 25
 τίθησι]. "τοῦτο γὰρ ἔσχατον δύεται κατὰ γὰν" ὡς
 φησι Σιμωνίδης, ὁ τῶν καλῶν ζῆλος. οὐ γὰρ τὸ
 φιλότιμον κατὰ Θουκυδίδην ἀγῆρων μόνον, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν, ὃ καὶ μύρμηξιν
 ἄκρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις. οὐδεὶς δὲ πώ- 30

ποτε κηφήνα εἶδεν ἐκ μελίττης γιγνόμενον, ὥσπερ ἄξιουσι τοὺς πολιτικούς, ὅταν παρακμάσωσιν, οἴκοι καθημένους σιτεῖσθαι.

21 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατριβῶν.

Αἱ πλείσται στάσεις διὰ φιλοτιμίαν ἐν ταῖς πόλεσι γίνονται· περὶ τιμῆς γὰρ οὐχ οἱ τυχόντες ἀλλ' οἱ δυνατώτατοι διαμφισβητοῦσι.

22 Δημοσθένους.

10 Δημοσθένης εἶπε "πάντων ἐστὶ δυσχερέστατον τὸ πολλοῖς ἀρέσκειν."

23 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Δημοσθένης δυοῖν ἔφησεν οὔσαιν ὁδοῖν, τῆς μὲν ἐπὶ τὸ βῆμα τῆς δὲ εἰς ἄδου, μᾶλλον ἂν ἐλέσθαι τὴν εἰς ἄδου τὸν εὖ φρονοῦντα.

24 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Ἀρχύταν ἐπιστολῆς (357 ε).

20 Τὰ δὲ παρὰ σοῦ διῆλθον ἡμῖν, λέγοντες ὑποδυσφορεῖν σε ὅτι οὐ δύνασαι τῆς περὶ τὰ κοινὰ ἀσχολίας ἀπολυθῆναι. ὅτι μὲν οὖν ἡδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἔχοι τοιαῦτα πράττειν οἷα καὶ σύ, σχεδὸν παντὶ δῆλον· ἀλλὰ κάκεινο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὐτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ
25 μὲν τι ἢ πατρὶς μερίζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι· πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δίδονται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν καταλαμβάνουσι. καλοῦσης δὲ τῆς πατρίδος αὐτῆς πρὸς τὰ κοινὰ, ἄτοπον ἴσως τὸ μὴ ὑπακούειν· ἅμα γὰρ συμβαίνει καὶ χάραν κα-

ταλιμπάνειν φαύλοις ἀνθρώποις, οἳ οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται.

25 Ζαλεύκου.

Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν νομοθέτης τοὺς νόμους ἔφησε τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους εἶναι· ὥσπερ γὰρ εἰς 5 ἐκεῖνα ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ μυτα ἢ κώνωψ κατέχεται, ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλιττα διαρρήξασα ἀφίπταται· οὕτω καὶ εἰς τοὺς νόμους ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ πένης συνέχεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ἢ δυνατὸς λέγειν διαρρήξας ἀποτρέχει.

26 Μητροδώρου.

16

Ἐν πόλει μήτε ὡς λέων ἀναστρέφου μήτε ὡς κώνωψ· τὸ μὲν γὰρ ἐκπατεῖται, τὸ δὲ καιροφυλακεῖται.

27 Δημοκρίτου.

Χαλεπὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χείρονος.

28 Ἀντισθένης.

15

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις προσέλθοι πολιτεία εἶπε, καθάπερ πυρὶ, μήτε λίαν ἐγγὺς ἵνα μὴ καῖς, μήτε πόρρω ἵνα μὴ ῥιγώσῃς.

29 Χρυσίππου (Aristot. Rhet. II, 23, 15).

Χρυσίππος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ πολιτεύεται εἶπε, 20 διότι εἰ μὲν πονηρὰ πολιτεύεται, τοῖς θεοῖς ἀπαρέσει· εἰ δὲ χρηστά, τοῖς πολίταις.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (180 b).

Ὡς ὃ γε ἔλεγεν ὁ Ἀνσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μελησίου, πάνυ μοι δοκεῖ εὖ εἰρῆ- 25 σθαι καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας, ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδὸν τι ταυτὰ συμβάλνει, ἃ οὗτος λέγει, καὶ περὶ παίδας καὶ περὶ τᾶλλα τὰ ἴδια ὀλιγωρεῖσθαι τε καὶ ἀμελῶς διατίθεσθαι.

30

31 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Γοργίου (466 d).

Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστι τὰ ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρα. φημί γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύ-
 5 νασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ἂν βούλονται, ὡς ἔπος εἰ-
 πειν· ποιεῖν μέντοι ὅ τι ἂν αὐτοῖς δόξη βέλτιστον εἶ-
 ναι. Οὐκ οὖν τοῦτ' ἐστὶν τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐχ, ὡς
 γέ φησιν ὁ Πῶλος. Ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἔγωγε.
 10 Μὰ τὸν κύνα οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης
 ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. Φημί γὰρ οὖν. Ἀγα-
 θὸν οὖν οἶει εἶναι, ἐάν τις ποιῇ ταῦτα ἃ ἂν δοκῇ
 αὐτῷ βέλτιστα εἶναι νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς
 σὺ μέγα δύνασθαι; Οὐκ ἔγωγε. Οὐκ οὖν ἀποδει-
 15 ξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ῥη-
 τορικὴν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ
 με ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς
 πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγα-
 θὸν τοῦτο κεκτήσονται· εἰ δὲ δύναμις ἐστίν, ὡς σὺ
 20 φῆς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ, καὶ σὺ
 ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι· ἢ οὐ; Ἐγωγε. Πῶς ἂν οὖν
 οἱ ῥήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πό-
 λεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πάλου ὅτι
 κοινοῦσιν ἃ βούλονται; Οὗτος ἀνήρ. Οὐ φημι ποιεῖν
 25 αὐτούς ἃ βούλονται· ἀλλὰ με ἔλεγχε. Οὐκ ἄρτι
 ὁμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τού-
 του πρόσθεν; Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. Οὐκ οὖν ποι-
 οῦσιν ἃ βούλονται; Οὐ φημί. Ποιοῦντες ἃ δοκεῖ
 αὐτοῖς; Φημί. Σχέτλιά γε λέγεις καὶ ὑπερφυῆ, ὡς
 30 Σώκρατες. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶστέ Πῶλε, ἵνα προσ-
 εἶπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπί-
 δεῖξον ὅτι ψεύδομαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.

ταλιμπάνειν φαύλοις ἀνθρώποις, οἳ οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται.

25 Ζαλεύκου.

Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν νομοθέτης τοὺς νόμους ἔφησε τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους εἶναι· ὥσπερ γὰρ εἰς 5 ἐκεῖνα ἐὰν μὲν ἐμπέση μυῖα ἢ κώνωψ κατέχεται, ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλιττα διαρρήξασα ἀφίπταται· οὕτω καὶ εἰς τοὺς νόμους ἐὰν μὲν ἐμπέση πένης συνέχεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ἢ δυνατὸς λέγειν διαρρήξας ἀποτρέχει.

26 Μητροδώρου.

19

Ἐν πόλει μήτε ὡς λέων ἀναστρέφου μήτε ὡς κώνωψ· τὸ μὲν γὰρ ἐκπατεῖται, τὸ δὲ καιροφυλακεῖται.

27 Δημοκρίτου.

Χαλεπὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χείρονος.

28 Ἀντισθένης.

15

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις προσέλθοι πολιτεία εἶπε, καθάπερ πυρὶ, μήτε λίαν ἐγγυὺς ἵνα μὴ καῆς, μήτε πόρρω ἵνα μὴ ῥιγώσῃς.

29 Χρυσίππου (Aristot. Rhet. II, 23, 15).

Χρυσίππος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ πολιτεύεται εἶπε, 20 διότι εἰ μὲν πονηρὰ πολιτεύεται, τοῖς θεοῖς ἀπαρέσει· εἰ δὲ χρηστά, τοῖς πολίταις.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (180 b).

Ὡς ὁ γε ἔλεγεν ὁ Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μελησίου, πάνυ μοι δοκεῖ εὖ εἰρη- 25 σθαι καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας, ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδόν τι ταυτὰ συμβάλνει, ἃ οὗτος λέγει, καὶ περὶ παίδας καὶ περὶ τᾶλλα τὰ ἴδια ὀλιγωρεῖσθαι τε καὶ ἀμελῶς διατίθεσθαι.

30

31 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Γοργίου (466 d).

Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστι τὰ ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρα. φημί γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύ-
 5 νασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ἂν βούλονται, ὡς ἔπος εἰ-
 πειν· ποιεῖν μέντοι ὅ τι ἂν αὐτοῖς δόξη βέλτιστον εἶ-
 ναι. Οὐκ οὖν τοῦτ' ἐστὶν τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐχ, ὡς
 γέ φησιν ὁ Πῶλος. Ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἐγωγε.
 10 Μὰ τὸν κύνα οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφησ
 ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. Φημί γὰρ οὖν. Ἀγα-
 θὸν οὖν οἶσι εἶναι, εἴαν τις ποιῇ ταῦτα ἃ ἂν δοκῇ
 αὐτῷ βέλτιστα εἶναι νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς
 σὺ μέγα δύνασθαι; Οὐκ ἐγωγε. Οὐκ οὖν ἀποδεί-
 15 ξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ρη-
 τορικὴν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ
 με ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς
 πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγα-
 θὸν τοῦτο κεκτήσονται· εἰ δὲ δύναμις ἐστίν, ὡς σὺ
 20 φῆς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ, καὶ σὺ
 ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι· ἢ οὐ; Ἐγωγε. Πῶς ἂν οὖν
 οἱ ῥήτορες μέγα δύναιτο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πό-
 λεσιν, εἴαν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πάλου ὅτι
 ποιοῦσιν ἃ βούλονται; Οὗτος ἀνήρ. Οὐ φημι ποιεῖν
 25 αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλὰ με ἔλεγχε. Οὐκ ἄρτι
 ὁμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τού-
 του πρόσθεν; Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογᾷ. Οὐκ οὖν ποι-
 οῦσιν ἃ βούλονται; Οὐ φημί. Ποιοῦντες ἃ δοκεῖ
 αὐτοῖς; Φημί. Σχέτιά γε λέγεις καὶ ὑπερφυῆ, ὦ
 30 Σώκρατες. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶστέ Πῶλε, ἵνα προσ-
 εἶπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπί-
 δεῖξον ὅτι ψευδομαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.

Ἄλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅτι λέγεις. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο βούλεσθαι ὃ ἂν πράττωσιν ἐκάστοτε, ἢ ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττουσι τοῦθ' ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν, πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο βούλεσθαι ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρμακον καὶ ἀλγεῖν, ἢ ἐκεῖνο τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσι; Δηλονότι τὸ ὑγιαίνειν [οὗ ἕνεκα πίνουσιν]. Οὐκ οὖν καὶ οἱ πλείοντες καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι, οὐ τοῦτ' ἐστὶν ὃ βούλονται, ὃ ποιοῦσιν ἐκάστοτε; τίς γὰρ βούλεται πλεῖν καὶ κινδυνεύειν καὶ πράγματα ἔχειν; ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι οὗ ἕνεκα πλέουσι; πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσι. Πάνυ γε. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ ἀπάντων, εἴαν τις πράττη ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει. Ναί. Ἄρ' οὖν ἐστὶ τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἦτοι ἀγαθὸν γέ ἐστιν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν; Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. Οὐκ οὖν λέγεις ἀγαθὰ μὲν σοφίαν καὶ ὑγείαν καὶ πλοῦτον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τὰ ἐναντία τούτων; Ἐγώ γε: Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίοτε δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν· καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις, ἢ ἄλλ' ἄττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ; Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τὰγαθὰ τῶν μεταξὺ; Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἴομενοι βέλτιον εἶναι· καὶ τὸ ἐναντίον ἔσταμεν, ὅταν ἐστῶ-

μεν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ οὐ; *Ναί.* Οὐκ
 οὖν καὶ ἀποκτίννυμεν, εἴ τινα ἀποκτίννυμεν, καὶ
 ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἴομενοι
 ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; Πάνυ γε.
 5 Ἐνεκα ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ
 ποιῶντες. *Φημί.* Οὐκ οὖν ὁμολογήσαμεν, ἃ ἔνεκά
 του ποιοῦμεν, μὴ κείνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ
 ἔνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; *Μάλιστα.* Οὐκ ἄρα σφάττειν
 βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ
 10 χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν
 ἀφέλιμα ἢ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβε-
 ρὰ δ' ὄντα οὐ βουλόμεθα· τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμε-
 θα, ὡς φῆς σύ, τὰ δὲ μήτε κακὰ μήτε ἀγαθὰ οὐ βου-
 λόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ· ἢ γὰρ ἀληθῆ σοι δοκῶ λέ-
 15 γειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὐ; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἄληθῆ. Οὐκ
 οὖν εἰπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινα ἢ
 ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραν-
 νος ὢν εἴτε φῆτωρ, οἴομενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχά-
 νει δὲ ὄν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ; ἢ
 20 γάρ; *Ναί.* Ἄρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει
 ταῦτα κακὰ ὄντα; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἄλλ' οὐ μοι δοκεῖ
 ποιεῖν ἃ βούλεται. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα
 δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύ-
 νασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν; Οὐκ
 25 ἔστιν. Ἄληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἄν-
 θρωπον ποιῶντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα
 δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ὡς δὴ σύ, ὦ
 Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιτο ἐξεῖναι σοι ποιεῖν ὅ τι
 δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς
 30 ὅταν ἴδῃς τινα ἢ ἀποκτείναντα ὄν ἐδοξεν αὐτῷ ἢ
 ἀφελόμενον χρήματα ἢ δῆσαντα; Δικαίως λέγεις ἢ
 ἀδίκως; Ὅποτερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν

έστιν; Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. Τί δή; Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλόους, ἀλλ' ἐλεεῖν. Τί δέ; οὔτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; Πῶς γὰρ οὐ; Ὅστις οὖν ἀποκτιννύσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτιννύς, ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; Οὐκ ἔμοιγε· οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἐφησθα εἶναι; Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον. Ἡ που ὃ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; Ἦττον ἢ ὁ ἀποκτιννύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἦττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες; Οὔτως ὡς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὃν τὸ ἀδικεῖν. Ἡ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μείζον; Ἡμιστά γε. Σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; Βουλοίμην ἢ μὲν ἂν ἐγωγε οὐδέτερα· εἰ δὲ ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΝ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ
ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ. Μ5.

1 Εὐριπίδου ἐκ Συλλέως.

Τοῖς μὲν δικαίοις ἐνδικός, τοῖς δ' αὖ κακοῖς πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

2 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (180).

Τίς ἂν δίκην κρίνοιεν ἢ δοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;

3 Εὐριπίδου.

Ἐγὼ γάρ, ὅστις μὴ δίκαιος ὢν ἀνήρ

βωμὸν προσίξει, τὸν νόμον χείρειν ἔων
πρὸς τὴν δίκην ἄγοιμ' ἂν οὐ τρέσας θεούς.
κακὸν γὰρ ἄνδρα χροὴ κακῶς πάσχειν αἰεί.

4 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (877).

5 Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων,
οὐκ εἰσεδέξατ' οἶκον, οὐδὲ τοὺς τρόπους
δούλους παρέσχε χρημάτων πεισθεις ὑπο. ·
τοὺς δ' ἔξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν τύχην,
ἤχθαιρ'. ἐπεὶ τοι κούδεν αἰτία πέλει
10 κακῶς ἀκούειν διὰ κυβερνήτην κακόν.

5 Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστη (697).

Ἵταν γὰρ ὄργῃ δῆμος εἰς θυμὸν πέσῃ,
ὅμοιον ὥσπερ πῦρ κατασβέσαι λάβρον.
εἰ δ' ἠσύχως τις αὐτὸν ἐντείνοντι μὲν
15 χαλῶν ἔποιτο καιρὸν εὐλαβούμενος,
ἴσως ἂν ἐκπνεύσει' · ὅταν δ' ἀνῆ πνοάς,
τύχοις ἂν αὐτοῦ φασδίως ὅσον θέλεις.

6 Σοφοκλέους Τυροῖ.

Ἄκων δ' ἁμαρτῶν οὐ τις ἀνθρώπων κακός.

207 Μενάνδρου.

Ἵ προκαταγιγνώσκων δὲ πρὶν ἀκούσαι σαφῶς,
αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς.

8 Χαιρήμωνος.

Σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν τὰς ἁμαρτίας καλῶς
25 κρίνειν, τὸ δ' εἰκῆ καὶ μετὰ σπουδῆς κακόν.

9 Εὐριπίδου ἐξ Ἀῦγης.

Οὐ τῶν κακούργων οἶκτος, ἀλλὰ τῆς δίκης.

10 Τοῦ αὐτοῦ Σκίρωνι.

Ἔστι τοι καλὸν τοὺς κακοὺς κολάζειν.

11 Μενάνδρου.

Ἡ νῦν ὑπὸ τινῶν χρηστότης καλουμένη
μετέθηκε τὸν ὄλον εἰς πονηρίαν βίον·
οὐδεὶς γὰρ ἀδικῶν τυγχάνει τιμωρίας.

12 Πινδάρου (Nem. IV, 51).

Ἐπεὶ φέξοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικε.

13 Σοφοκλέους Ἰνάχῳ.

Ἐπήνεσ'· ἴσθι δ', ὥσπερ ἡ παροιμία,
ἐκ κάρτα βαιῶν γνωτὸς ἂν γένοιτ' ἀνὴρ.

14 Μοσχίωνος.

Μόνον σὺ θυμοῦ χωρὶς ἐκδεξαι λόγους,
οὓς σοι κομίζω· τὸν κλύοντα γὰρ λαβῶν
ὁ μῦθος εὖνουν οὐ μάτην λεχθήσεται.

15 Ἀπολλοδώρου.

Δεῖ τὸν ἀκροατὴν καὶ συνετὸν ὄντως κριτὴν
πρὸ τοῦ λεγομένου τὸν βίον διασκοπεῖν,
ποῖός τις ὁ λέγων καὶ πόθεν, καὶ τὴν ἀκμὴν
ἐκ παιδὸς αὐτοῦ πρὸς τί κατατεθειμένος.
αὐτοῦ προδότης κακός τε τῆς ὥρας φύλαξ,
μάλισθ' ὁ τοιοῦτος ἀνατρέπει πᾶσαν πόλιν.
οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν ἔστιν αὐτοῖς ἀποτυχεῖν
πράττουσι πάντα· τὴν γὰρ αἰσχύνην πάσαι
πᾶσαν ἀπολωλέκασιν καθ' ἑτέρας θύρας.
ὄθεν ἐπιχειρεῖ πάντ' ἀπηρυθριακότως
ἕκαστος αὐτῶν, πρὸς δὲ πάντ' ἔστιν θρασύς,
ψεύδεται ἐπισημαίνει μαρτυρεῖ δικορραφεῖ
κλέπτει τελωνεῖ φαρδιαουργεῖ· τὸ δὲ πέρας,
οὐ πόλιν ὄλην φυλὴν δὲ μαλακὸς ἀνατρέπει.
ἐπεὶ κατὰ μέρος τὰς πόλεις, ὧ φίλε, θεῶ·

ὕπὸ λαισποδιῶν εἰσὶν γὰρ ἀνατετραμμένοι·
ἐκόπει· νεῶν δὲ κατάλογον δόξεις μ' ἔρειν.

16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (478 d).

Ὄνκ οὖν τὸ δίκην δίδοναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλ-
5 λαγῆ ἦν, πονηρίας; Ἦν γάρ. Σωφρονίζει γάρ που
καὶ δικαιότερους ποιεῖ, καὶ λατρικὴ γίνεται πονηρίας
ἢ δίκη.

17 Δυσίου.

Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν δικάζοντας ἄξιον, ἦν περ
10 νομοθετοῦντας.

18 Αἰσχίνου (Ctesiph. p. 404).

Χρῆ τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν φήτορα καὶ τὸν νό-
μον. ὅταν δ' ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφήῃ ὁ νόμος, ἑτέραν
δ' ὁ φήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ δίδοναι χρῆ τὴν
15 ψῆφον, μὴ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντία.

19 Ἀντιφῶντος (de caede Herodis p. 140).

Εἰ δέοι τι ἀμαρτεῖν, τὸ ἀδίκως ἀπολυθεῖν ὀσιώτε-
ρον τοῦ ἀδίκως ἀπολέσαι. τὸ μὲν γὰρ ἀμάρτημά ἐστι,
τὸ δὲ ἀδίκως ἀποκτεῖναι ἀσέβημα.

20 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος (p. 8 d).

Ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ᾧ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε
θεῶν οὔτ' ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀδι-
κούντι οὐ δοτέον δίκην.

21 Ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον
25 (p. 9 Bens.).

Εἰς ἀρχὴν κατασταθεὶς μηδενὶ χρῶ πονηρῷ πρὸς
τὰς διοικήσεις· ὧν γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἀμάρτη, σοὶ τὰς
αἰτίας ἀναθήσουσιν.

22 Σόλωνος.

Ἄρχε πρῶτον μαθῶν ἄρχεσθαι· ἄρχεσθαι γὰρ μαθῶν ἄρχειν ἐπιστήση.

23 Βίωνος.

Βίων ἔφη δεῖν τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα πανόμενον 5 τῆς ἀρχῆς μὴ πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐνδοξότερον γεγονέναι.

24 Ἀγάθωνος.

Ἀγάθων ἔφη "τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μεμνηῆσθαι· πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει, δεύτερον ὅτι κατὰ 10 νόμους ἄρχει, τρίτον ὅτι οὐκ ἀεὶ ἄρχει."

25 Ἰσαίου.

Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν.

26 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ Ἰσίδου (p. 355 a). 15

Ἐν δὲ Θήβαις εἰκόνες εἰσὶν ἀνακείμεναι δικαστῶν ἄχειρες· ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν, ὡς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀνέντεκτον οὖσαν.

27 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φιλοτέκνου (p. 414, 11 Dind.). 20

Ὅτι μοι δοκεῖ ὁ ἄρχων ἐπαληθεύειν τοῦνομα τῆς ἀρχῆς, ὅστις δυσάλωτος μὲν ὑπὸ χρυσίου, εὐάλωτος δὲ ὑπὸ λόγου, ἐλευθερίας δὲ ἐραστῆς, μεγαλοφροσύνην δὲ ἐπαινῶν φυλάττεται ἐγγὺς οὖσαν τὴν 25 αὐθάδειαν.

28 Εὐσεβίου.

Τὸν τοῖσι ἄλλοισι ἐπιστατεύοντα καὶ ἐπιτάσσοντα χρὴ οὐ τῇ ἐξουσίῃ μούνη τοῦ ἐπιστατεύειν τε καὶ

ἐπιτάσσειν, ἀλλ' ἀξίη καὶ γνώμη προέχειν τῶν ἐπι-
τασσομένων.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὸς τοὺς παρὰ δίκην ζῶοντας ἔπειτα ἀξιεῦντας
5 ἄλλων ἠγγέσθαι ἀπειθέες ἄνθρωποι. εὐπειθήνην δὲ
εὐπετέα ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα ἕωυτῶ καὶ ἄλλῳ πα-
ρὰ τῶν ἀρχομένων παρασκευάζει ἅπας ὁ γε παρ'
ἕωυτοῦ τὰ δέοντα σπουδῇ ποιέειν ἐπιστάμενος, καὶ
παραδείγματα τῶν περὶ χρῆσιν κρήσσειν τοῖσι ὑποταγα-
10 μένοισι ἕωυτῶ παρεχόμενος.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχοντος ἀγαθοῦ κέρδος μῦνον τοῦτο οἰκίριον
καὶ μυρίων κερδῶν ἄλλων ἀντάξιον, πάντα μιν
κρήσσειν ὥστε καὶ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀρχῆς καὶ
15 πανσαμένῳ οἱ πάντα χρηστὰ καὶ δικαιοσύνην παρὰ
τῶν ἀρχθέντων μαρτυρέσθαι.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνηρ δὲ ἀρχων, καὶ ἰδιώτης δὲ ἅπας, ἴστω ἀπὸ
τῆς φύσεως τῶν πρηγμαμάτων, ὅκοια ἂν αὐτὰ παρέχη-
20 ται, τοιαύτης καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖσι μνήμης ἦτοι ἀγα-
θῆς ἢ πονηρῆς τευξόμενος· καὶ τοῦτο ἐπιφρασθεῖς
οὕτω κρινέτω ἐπ' ὁκοτέραν τῶν ὁδῶν καὶ τὴν ἐπ'
ὁκοτέραν τῶν μνημέων ἄγουσαν τρέψεται, καὶ κολήν
αὐτέων τῶν μνημέων αὐτῶ ἄμεινον προτετιμῆσθαι.

25 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχῆν ἔχων μὴ ἀπομνησικαέε πρὸς τοὺς ἐν δι-
χαστάσῃ σοι πρότερον γεγενημένους· οὐ γὰρ ὅπως
ἀμύνηαι ἐχθροὺς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν εἰ ἀραιορημένος, ἀλλ'
ὅπως καὶ τῆς παρ' ἄλλων ἐπιβουλῆς ἀσφαλείας καὶ
30 ἀνεπιβουλεύτους φυλάξῃς τοὺς ὑπὸ σοι τεταγμένους,

καὶ ὅπως τοῦ ὀρθοῦ φύλαξ ἔης καὶ θεοῦ μεγάλης, δικαιοσύνης, ὑπερέτης τε καὶ ἐξηγητής. ὥστε παρὰ τὰ αὐτῇ δοκούντα ποιέων καὶ αὐτῆς καταψευδόμενος, ὡς ἐς θεὸν μεγίστην ἁμαρτάνων, καὶ παρ' αὐτῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν τεταγμένων δαιμόνων ἐφόρων τε καὶ τι- 5
μωρῶν τὴν τῶν ποιευμένων μῆνιν προσδέξο.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

Μεταξὺ ἐχθρῶν δικάζων τοῦ δικαίου γίνεο ἐξεταστής, καὶ πρὸς τοῦτο ῥέπε τῇ κρίσει· δικαιοσύνη γὰρ καὶ δαίμων ὁ ταύτης ἐφορος τοῦ ἐχθρῆ χαρίζεσθαι 10
προτετιμῆσθαι δικαιότεροι.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν ἀρχῇ ἐὼν ἐπειτα ἐχθρῆς μεμνημένος τῇ χεῖρονι μοίρῃ σεωυτὸν νεμέεις καὶ τῆς ἀπαιτεομένης ἐν τῷ ἄρχοντι σεμνότητος σεωυτὸν ἀποστερήσει παρὰ 15
τῶν ξυνεπισταμένων ὅτι ἐχθρῆ διδοῖς σεωυτόν, ἀντὶ τῶν σεμνοτάτων οὐνομάτων δικάστω καὶ ἄρχοντας τὸ εὐδιαβλητότατον οὐνομα ἀντιλαβῶν τῶν δικαζομένων ἐχθρὸς κεκλήσθαι.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Τοῦ ἐπιτιμαῖν τινι θανάτου ζημίην τὴν ἐξουσίην εἶναι ἠγέομαι οὐκ ἐν τῷ κύριόν τινα εἶναι τούτου [τοῦ καταψηφίσασθαι], ἀλλ' ἐν τῷ οἶόν τε εἶναι τὸν ἔχοντα τὴν ἐξουσίην ἐωυτοῦ κρατέειν ἐν οὕτω ἀσφα- 20
λεστάτῃ ὀφειλεύσῃ εἶναι κρίσει καὶ ἐς ὁμογενέας εἴ τι ἁμαρτηθεῖη, καὶ τὴν οὐκ οἶά τέ ἐστιν ἔτι ἀνακαλέσασθαι γιγνομένης τῆς ἁμαρτάδος.

36 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄ τοισι ἄλλοισι ὡς φαῦλα ἐπιτιμᾶς, ταῦτα πρότερος αὐτὸς ποιέειν φυλάσσεο. 30

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωποι ἀνθρώπων ἐπὶ κατηγορίας ἀφικνέονται οἱ μὲν ἐκ συγκειμένων ψευδέων ἐγκλημάτων οἱ δὲ ἀληθεῖα κατηγοροῦντες, οἱ δ' αὖ ἐπαινεύουσιν οἱ μὲν
5 τὰ εἶοντα μαρτυροῦντες οἱ δὲ παρὰ τὸ ἀληθὲς χαριζόμενοι. ἄριστον ὦν ἐν τοῖσι τοιούτοισι καὶ ἰδιώτῃ καὶ ἄρχοντι μῆτε αὐτὸν πιστεύειν αὐτόθεν μῆτε ἀπιστεῖν παντελέως, ἐκ δὲ τῶν πρηγμάτων ἐξεταζομένων ὅπως
10 μανθάνειν.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχῃν ἔχων κόσμῃ, αὐτὸς δὲ μὴ μεταβάλλῃ. οὐ γὰρ προσλελάβηκός τι οὐκ εἶον, οὐδὲ πανόμενος
15 τὴν ἀρχῃν καταψῆσαι.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχῃν λαβὼν μὴ ἐπαίρῃ, ὡντὸς δὲ διατέλλῃ· οὐτῷ γὰρ καὶ ἀποθέμενος οὐκ ἀφηγησθαι τοῦ σεμνύοντός σε νομισθήσεται.

20 40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνῃρ ἀγαθὸς ἔθνεός τευ ἢ πόλιος ἀρχῃν εἰληφὼς οὐκ ἔνεκα τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ τοῦ δωροδοκῆσθαι καὶ τοῦ παρὰ τῶν πλουσίων χρηματίζεσθαι, ἔοικε τῷ ἀνδρὶ παρακαταθήκην εἰληφότει μεγάλων
25 χρημάτων· ὥσπερ γὰρ καὶ ἐκεῖνος οὐκ ἐπὶ τῷ κατασχῆν λαμβάνει οὐδὲ κτῆμα ἰδίου ποιήσασθαι τὰ δοθέντα, ἀλλ' ὥστε φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι σῶα τῷ παραθεμένῳ, ἐπεὰν ἀπαιτήται· οὕτω δὲ καὶ αὐτὸν χρῆ οὐκ ἐπὶ κέρδεσι οἰκηλοῖσι ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίῃ καὶ φυλα-
30 κῇ πάντα πρήσσειν τῶν ἀρχομένων, ὥστε αὐτοὺς τὸ

ἐς ἑαυτὸν ἦκον ἀσινέας καὶ εὐθηνέοντας ἀποδοῦναι τῷ κατακεπιστευκότι.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωποι ἀνυποπίστους καὶ ἀγρίας καὶ ἀμέτρους ζητέων τὰς τιμωρίας καὶ ταῖς κατὰ νόμον οὐκ ἀρκέ- 5
μενος θυμῷ ἀλόγῳ ξυγχωρέων καὶ γυναικίως ἐμπικραινόμενος, οὐκ αἰσθάνεται ἔξω τῆς δίκης ἐς τὸ ὁμογενὲς ἐξυβρίζων, ἀγνοεῖ δὲ τὸ μέγιστον καὶ τόπερ
χρῆ εἰδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδικᾶν, ὅτι καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς παρὰ τῶν πρώτως δίκαια θέντων οὐκ ὥς τι κακὸν ἐπετιμήθη, ἀλλ' ὡς
ἔσχατον καὶ ἐν φαρμάκου λόγῳ κατὰ τῶν οὐ δυναμένων τῆς κακίης ἐλευθερωθῆναι, ὅπως, ἐπειδὴ οὐκ οἶά
τε ἦν ἄλλως, τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ ἀπολυθέντες τοῦ
ἐνταῦθα δεσμοῦ αὐτῆς πορίσονται ἡγήν. 15

42 Πυθαγόρου.

Ποιεῖ ἂ κρίσεις εἶναι καλὰ, κἂν ποιῶν μέλλης ἀδοξεῖν· φαῦλος γὰρ κριτῆς παντὸς καλοῦ πράγματος ὄχλος. διόπερ ὧν ἂν τῶν ἐπαίνων καταφρονῆς, καὶ τῶν ψόγων καταφρόνει. 20

43 Δημοκρίτου.

Ἄδικοι οἰοῦντο τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν χρῆ καὶ μὴ παριέναι· τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον δίκαιον καὶ ἀγαθόν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον ἄδικον καὶ κακόν.

44 Δημοκρίτου.

Καὶ οἱ φυγῆς ἄξια ἔρδουσι ἢ δεσμῶν ἢ θωιῆς [ἄξιοι], καταψηφιστέον καὶ μὴ ἀπολύειν· ὅς δ' ἂν παρὰ νόμον ἀπολύῃ κέρδει οὐρίζων ἢ ἡδονῇ, ἀδικεῖ· καὶ οἱ τοῦτο ἐγκάρδιον ἀνάγκη εἶναι. 25

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίκης καὶ ἀρετῆς μεγίστην μετέχει μοῖραν ὁ τιμὰς ἀξίας τάμνων.

46 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Μηδέν τι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους αἰδέεσθαι ἑωυτοῦ, μηδέ τι μᾶλλον ἐξεργάζεσθαι κακὸν εἰ μέλλει μηδεὶς εἰδήσειν ἢ εἰ οἱ πάντες ἄνθρωποι· ἀλλ' ἑωυτὸν μάλιστα αἰδέεσθαι, καὶ τοῦτον νόμον τῇ ψυχῇ κατεστάναι ὥστε μηδὲν ποιέειν ἀνεπιτήδειον.

10 47 Τοῦ αὐτοῦ.

Τῶν ἡμαρτημένων ἄνθρωποι μεμνέεται μᾶλλον ἢ τῶν εὖ πεποιημένων. καὶ γὰρ δίκαιον οὕτως ὥσπερ τὸν τὰς παρακαταθήκας ἀποδιδόντα οὐ χρῆ ἐπαινεῖσθαι, τὸν δὲ μὴ ἀποδιδόντα κακῶς ἀκούειν
15 καὶ πᾶσχειν, οὕτω καὶ τὸν ἄρχοντα. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ ἡρέθη ὡς κακῶς ποιήσων, ἀλλ' ὡς εὖ.

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδεμίῃ μηχανῇ τῷ νῦν κατεστεῶτι φυσμῷ μὴ οὐκ ἀδικέειν τοὺς ἄρχοντας, ἦν καὶ πάνυ ἀγαθοὶ ἑω-
20 σιν. οὐδενὶ γὰρ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ* ἑωυτῷ τὸν αὐτὸν ἐπ' ἑτέροισι αὐτὸ γίνεσθαι· δεῖ δὲ κως οὕτω καὶ ταῦτα κοσμηθῆναι, ὅπως ὁ μηδὲν ἀδικέων, ἦν καὶ πάνυ ἐτάξῃ τοὺς ἀδικέοντας, μὴ ὑπ' ἐκείνους γενέσθαι, ἀλλὰ τις ἢ θεσμὸς ἢ ἄλλο τι ἀμυνέει τῷ τὰ δίκαια
25 ποιέειντι.

49 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (69) δημηγορίας Κορινθίων β'.

Οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾶ.

50 Στωικῶν.

Φασὶ μὴδὲ συγγνώμην ἔχειν μηδενὶ τὸν νοῦν ἔχοντα. τοῦ γὰρ αὐτοῦ συγγνώμην ἔχειν καὶ νομίζειν τὸν ἡμαρτηκότα μὴ παρ' αὐτὸν ἡμαρτηκέναι, πάντων ἁμαρτανόντων παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν· διὸ καὶ δεόν- 5 τῶς λέγεσθαι τὸ μὴδὲ συγγνώμην ἔχειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν. οὐκ ἐπιεικῆ δὲ φασὶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα· τὸν γὰρ ἐπιεικῆ παραιτητικὸν εἶναι τῆς κατ' ἀξίαν κολάσεως, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἐπιεικῆ τε εἶναι καὶ ὑπολαμβάνειν τὰς ἐκ τοῦ νόμου τεταγμένας κολά- 10 σεις τοῖς ἀδικοῦσι σκληροτέρας εἶναι καὶ τὸ ἡγεῖσθαι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπονέμειν τὰς κολάσεις τὸν νομοθέτην.

51 Ἐκ τῆς Σωπάτρου ἐπιστολῆς πρὸς Ἡμέριον τὸν ἀδελφόν, τὸ πῶς δεῖ 15 πρᾶττειν τὴν ἐγκεχειρισμένην αὐτῷ ἡγεμονίαν.

Τίς οὖν οὕτω κατὰ τὸν Σιμωνίδου λόγον τετραγῶνος, ὃς κατὰ πᾶσαν τύχην καὶ πραγμάτων μεταστάσιν ἀσφαλῶς ἐστήξεται, συναρμόζων μὲν ἑαυτὸν 20 τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς ἀρχομένοις καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀρμόζων ἅπαντας, πᾶσαν δὲ καὶ πάντων διαφορὰν πρὸς ἓνα τὸν τοῦ καλοῦ συνυφαίνων λόγον; τίς δὲ ἀνδρῶν καὶ πραγμάτων πολυειδεὶ δουλεύων φύσει τὸ τῆς ψυχῆς ἀδούλωτον διαφυλάξει φρόνημα; τῷ 25 μὲν γε τὸν λόγον διατιθεμένῳ χαλεπὸν οὐδὲν ἐκ τῶν ἄκρων παραγγελμάτων τὸν ὄρθιον τῆς ἀρετῆς ἄδειν νόμον, τῷ δ' εἰς πράξεις ἀληθινὰς τοὺς λόγους ἐντείνειν μέλλουσι τὸν ἐκ τῶν δοθέντων ἄριστον ἀντὶ τοῦ πρώτου τὴν φύσιν δοκιμάζειν ὃ τῆς ὑποθέσεως προσ- 30 τᾶττει λόγος.

52 Ἐν ταυτῷ.

Τιμῆς μὲν ὀπόσης ἐν γράμμασί τε καὶ προσηγο-
 ρίαις καὶ πάσῃ τῇ φαινομένη ταύτῃ τοῦ βίου δραμα-
 τουργία οἱ μείζους τῶν ἀρχόντων μεταποιοῦνται, μὴ
 5 ὅπως ἐλλείπων τὸ μέτρον, ἀλλ' εἰ δυνατὸν καὶ πρὸς
 πλεονάζων φαίνου. γελοιοῦν γὰρ περὶ ὀνομάτων δια-
 φερόμενον τῶν πραγμάτων, ἐφ' οἷς τὰ ὀνόματα κεί-
 ται, μηδεμίαν ἔχειν φροντίδα, καὶ τῆς ψευδωνύμου
 τιμῆς ἀφιέμενον ὀλίγου μὲν ἄγαν ἑαυτὸν ἀξιούντα
 10 φαίνεσθαι, τοῖς δὲ ἀρχομένοις πολλὴν ἐνίοτε βλάβην
 προξενεῖν.

τῶν δ' ἔργων ἃ μὲν οὐκ ἔστι προσταττόντων ἀρ-
 νήσασθαι, τῷ τρόπῳ καὶ χρόνῳ τῆς πράξεως πειθοῖ
 τε ἐμμελεῖ τὸ φαινόμενον ἐπαχθῆς παραμυθητέον.
 15 ἔνια δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκασθῆναι, φησὶν Ἀριστοτέλης,
 οὐδ' εἰ τὸν λεγόμενον Ταντάλου λίθον ἐπηρητημένον
 τις ἔχοι, ἀλλ' ὑπομενετέον πάντα ἐτοίμως τὸ δρᾶν
 κακῶς πρὸ τοῦ παθεῖν κακῶς εὐλαβουμένῳ. ἃ τινὰ
 δ' οὐκ ἔχει μὲν ἀπαραίτητον τὴν ἀποπλήρωσιν, λαθεῖν
 20 δὲ ἢ ἀγνοῆσαι τοὺς ἐπιτάξαντας συνέβη, διδασκαλίαν
 ἐμμελῆ προσάγων γνώσεσθαι παρασκευάζων, μὴ φα-
 νῆς ἐπισκῆπτων (βαρὺ γὰρ ἔλεγχος ἐμφανῆς τοῖς ἐν
 ἔξουσίᾳ), ἀλλ' ὥσπερ εἰδότας ὑπομιμνήσκων ἢ προ-
 βάλλων εἰς κρίσιν ἢ καὶ πυνθανόμενος, ἃ τινὰ γι-
 25 γνώσκων οὐδὲν ἦττον αὐτὸς τυγχάνεις, καὶ τούτους
 φιλοτίμους μὲν ὄντας τιμῇ καὶ θεραπείᾳ προσάγου,
 τῶν δὲ ἀρχομένων ἐπιστρεφομένους τῆς προαιρέσεως
 ὑπομνήσει.

53 Ἐν ταυτῷ.

30 Ἔστι δὲ ποτε καὶ παρρησίας ἔλευθερίου καιρὸς,
 ἥτις μὴ βλάβην τοῖς ἀρχομένοις παρασκευάζειν μέλ-

λει. τὸ μὲν γὰρ αὐτόν τινα, ἦν τι καὶ δέη, παθεῖν αἰρετώτερον τῆς λεγομένης ἐστὶν εὐπραξίας πολλάκις· τὸ δ' ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸς νεανιεύεσθαι δόξῃ λαθεῖν τοσοῦτους προδόντα κενοδοξίας ἐσχάτης ὑπεύθυνον ἀποφαίνει.

5

54 Ἐν ταυτῷ.

Αἰδοῦ πρὸς τὰς διημαρτημένας τῶν πολλῶν ἀποβλέπειν δόξας, τὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀληθείας λόγον πάντων ἐπίπροσθεν ἄγειν· καὶ οὔτε φαινομένην εὐπρέπειαν μετὰ βλάβης τῶν ἀρχομένων αἰρεῖσθαι, οὔτε 10 δοκοῦσαν ἀδοξίαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὑπηκόων φεύγειν, εἰ μὴ τῆς τυχούσης φαντασίας, ἀλλὰ τῆς ἀρίστης ζωῆς μεταποιεῖσθαι μέλλοιμεν. τὴν μὲν πολιτικὴν τιμὴν ἢ τῆς πολιτείας ἀπονέμει τάξις τοῖς μείζοσι παρὰ τῶν ἐλαττόνων· τὴν δὲ ἄλλην θεραπείαν ἢ τυχεῖν αὐτῆς 15 ἀξιόσουσιν ἢ δι' ὠφέλειαν τῶν ἀρχομένων ἐν εἴδει φαρμάκου προσάγομεν. ἐπεὶ κολακείας μὲν τὰ φαῦλα ἐπαινεῖν αὐτῆς ἔνεκα μόνης τῆς ἀρεσκείας, πολιτικῆς δὲ φρονήσεως τοῖς ἐν δυνάμει καθομιλεῖν πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπων. ὁ μὲν γὰρ κόλαξ τὴν πονηρὰν 20 ἀποδέχεται πρᾶξιν οὐδένα ὠφελῆσαι μέλλον, ὁ δ', ἵνα τῆς πονηρᾶς ἀπαγάγῃ προθέσεως, φιλότιμον ὄντα ἐπαινέσει. ὡσθ' ὁ μὲν δι' ὧν ἐπαινεῖ βλάπτει τὸν ἐπαινούμενον καὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πονηρίας ἐσχάτης ἐκφέρει δειγμα, ὁ δ' εἰς τὸ πράττειν ἄξια ἐπαίνου τῷ 25 τρόπῳ τῆς θεραπείας ἐπάγεται.

55 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ γίγνου μὲν ἄξιος τοῦ ἄρχειν οὐ θέσει πολιτείας, ἀλλ' ἀρετῆς καὶ προαιρέσεως τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὑπεροχῇ· πλεον δ' ἔχειν ἐκάστου τῶν ὑπη- 30

κόων ταῖς κοιναῖς ὑπὲρ ἀπάντων ἐπιμελείαις καὶ τῇ μεμεριμνημένῃ τῶν ὄλων ἐπιστασίᾳ γίγνωσκε.

οὗς δὲ ἡγνοίεις πρότερον καὶ σαυτῷ προσήκειν οὐδὲν ὑπελάμβανες, πλὴν ὅσον ὡς ἄνθρωπος τὴν κοινήν φρόσιν ἀνθρώπων αἰδούμενος, τούτους ὡς ἤδη γνωρίμους καὶ φίλους ἅπαντας θεώμενος εἶναι... Ὁμήρῳ γοῦν οὐκ ἀπέχρησε πατέρα ἀπλῶς τῶν ἀρχομένων τὸν ἄρχοντα προσειπεῖν· καίτοι τί ποτ' ἂν εὐρεθείη τούτου κραότερον ἀνθρώποις ὄνομα; ἀλλὰ καὶ τὸν ἡπιοῦν φέρων ἐπέθηκε τῷ πατρί, ὁμοῦ μὲν γονεῦσιν ὁμοῦ δὲ ἄρχουσιν ἀγαθοῖς ταύτην πρόπειν τὴν προσηγορίαν ἡγούμενος.

τὴν μὲν οὖν ὡς ἀρχομένων πρόνοιαν κοινήν ἀπονέμειν πᾶσι, τοῖς δ' ἐκ πείρας φαινομένοις χρηστοῖς δευτέραν τὴν ἐκ τῶν τρόπων οἰκειότητα προστιθέναι προαιροῦ. καὶ ὑπεροφίαν μὲν καὶ τὰς συνερίθους ταύτη κακίας, ἀλαζονείαν καὶ αὐθάδειαν, ὡς μικροπρεπεῖς τῆς ψυχῆς διαθέσεις ἀποδιδράσκωμεν· τὸ γὰρ ἑαυτῶν ἐπιλανθάνεσθαι διὰ τὴν ἐφήμερον τῆς ἀρχῆς φαντασίαν πολλὴν διανοίας ἀπελέγχει σμικρότητα. οὐ μὴν τὰς ἐπονειδίστους ταύτας τῆς κακίας ὑπερβολὰς ἀποδιδράσκοντες πρὸς θάτερον τῆς πονηρίας ἄκρον αἰσχρῶς ἂν μεταπίπτοιμεν, εὐτέλειαν καὶ ταπεινότητα ἡθους, φαῦλα ἀντὶ φαύλων τῶν πρόσθεν ἡθῶν ἀνταλλαττόμενοι· ἀλλ' ἡμερον χρὴ καὶ σεμνὸν τοῖς ὑπηκόοις δοκεῖν τε καὶ εἶναι τὸν ἀληθῶς ἄρχοντα.

56 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ μήτε ὀργῇ προσομιλεῖν τοῖς ἀρχομένοις μήτε ἀνεπίπληκτον τοῖς ἀμαρτάνουσι τὴν προαίρεσιν καταλείπειν. τὸ μὲν γὰρ οὐδὲν τῶν μαινομένων δια-

φέρειν τὸν ἄρχοντα δείκνυσι, τὸ δ' εὐχέρειαν ἁμαρτημάτων τοῖς ὑπηκόοις ἐντίκει.

ἀνεξίκακον δὲ ὁμοῦ καὶ μισοπόνηρον σεαυτὸν ἐπιδείκνυε, τῷ μὲν ἡρέμα κολάζειν τὴν ἀνεξίκακίαν, τῷ δ' ἀπεχθάνεσθαι τοῖς κακοῖς τὴν μισοπονηρίαν ἐλέγχων, ἵνα τὸ μὲν φεύγειν τὰ φαῦλα, τὸ δὲ μὴ λίαν ἀπαραμύθητον εἶναι τοῖς ἐπταικόσι τὴν τύχην ἀποδεικνύη.

ἀφεκτέον δὲ καὶ σκωμμάτων τοῖς ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἣ καθαιρήσει τις τὸ σεμνὸν τῆς ἀρχῆς γελοιοποιεῖν πειρώμενος.

καὶ λοιδοριῶν καθαρευτέον· ἰδιωτικῆς γὰρ ἀκροχολίας τοῦτο σύμβολον. νουθετήσεις δὲ καὶ παραινέσεων τὸ διττὸν εἶδος, πῆ μὲν σφοδρῶς καθαπτόμενον πῆ δὲ προσηνῶς θεραπευῖον, γνωρίσματα ἐμοὶ δοκεῖν ἐπιεικοῦς ἄρχοντος.

57 Ἐν ταυτῷ.

Συνάρμοξε δὲ τοῖς ἡθῆσιν ἐκάστων τὸν πρόσφορον τῆς ἐπιστασίας τρόπον, τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἐμμελῶς, τοῖς δ' ὑπτίλοις συντόμως, αὐστηρῶς δὲ τοῖς θρασέσι, πράως δὲ τοῖς εὐλαβεστέροις προσιῶν.

58 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ ἀπείργειν μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἀνάγκη πειθῶ συναρμόσαντα, σφαλεῖσι δὲ σύμμετρον τῆς δίκης ἐπάγειν τὴν ἐπανόρθωσιν, ὅσα μὲν μικρὰ καὶ συνήθη τῶν ἁμαρτημάτων ἀγνοεῖν δοκοῦντα (οὔτε γὰρ ἐπὶ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἐπεξιέναι οὔτε γινώσκοντα παρορᾶν ὠφέλιμον), τὰ δὲ ἡδη τοῖς ἀρχομένοις ἐπαχθῆ ταῖς ἐκ τῶν νόμων θεραπείαις λώμενον.

59 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ βούλου μὲν ἁμαρτημάτων τὴν ψυχὴν ὡς δυ-

νατὸν καθαρῆν· ἐννόει δὲ ὡς σύμφυτον τὸ ἀμαρ-
 τάνειν ἀνθρώποις· ὡσθ' ἕως ἄν τις ὡς ἀναμαρτή-
 τους κολάζῃ, τὸ μέτρον ὑπερβαίνει τῆς κατὰ φύσιν
 ἐπανορθώσεως. ἀπόδειξον δὲ σαυτὸν τῆς ἀρχῆς πρέ-
 5 ποντα κόσμον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἔξωθεν καὶ ἐφημέροις
 σκιαγραφίαις καλλωπίζου.

60 Ἐν ταυτῷ.

Χάριτας μὲν τὸ δίκαιον ὑπερβαίνουσας οὐδ' ὀνο-
 μαστέον ἐμοὶ δοκεῖν χάριτας· τὰς δὲ τῆς δικαιοσύνης
 10 φίλας οὐδεὶς ἄν ὅς οὐκ ἀπὸ δρυός ἐστιν ἢ πέτρας
 ἐκὼν ἀρνησάμενος τύχοι. ἐπεὶ γὰρ πολλάκις ὁ νόμος
 πικροτέρας τῶν ἀμαρτημάτων ὀρίζει τὰς τιμωρίας, τὸ
 λεγόμενον ἐπιεικὲς δίκαιον, τὴν αὐστηρὰν τῶν νό-
 μων φωνὴν παραμυθούμενον, ἀμεμφῆς ἐμοὶ δοκεῖ
 15 χαρίτων ἀληθινῶν καὶ ἐλευθέρων πρόφασις. τὸ μὲν
 οὖν περὶ τὰ συναλλάγματα τῆς δίκης ἐπανορθωτικὸν
 ἐκφεύγει παντελῶς τὸ τῶν χαρίτων γένος, τὸ δ' ἐπὶ
 τοῖς ἐγκλήμασι κείμενον οὐκ ἀναίνεται τὸ πρᾶον καὶ
 φιλάνθρωπον τῶν χαρίτων πρόσωπον.

20 61 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νό-
 μου καὶ δικαιοσύνης.

Δεῖ δὲ τὸν ἀλαθινὸν ἄρχοντα μὴ μόνον ἐπιστά-
 μονά τε καὶ δυνατὸν ἤμεν [περὶ τὸ καλῶς ἄρχεν] ἀλλὰ
 καὶ φιλάνθρωπον· ἄτοπον γὰρ ἤμεν ποιμένα μισο-
 25 πρόβατον καὶ τοιοῦτον οἶον καὶ δυσμενέως ἔχεν τοῖς
 αὐτῷ θρεμμάτεσι. δεῖ δ' αὐτὸν καὶ νόμιμον ἤμεν·
 οὕτω γὰρ ἐσεῖται τὰν τῷ ἄρχοντος ἐπίστασιν ἔχων.
 διὰ μὲν γὰρ τᾶς ἐπιστάμας κρίνεν ὀρθῶς δυνασεῖται,
 διὰ δὲ τᾶς δυνάμιος κολάζεν, διὰ δὲ τᾶς χρηστότατος
 30 τὸ εὐεργετέν, διὰ δὲ τῶν νόμων τὸ ποτὶ τὸν λόγον
 πάντα ταῦτα ποιέν. ἄριστος δὲ κ' εἶη ἄρχων ὁ ἀγχο-

τάτω τῷ νόμῳ· οὗτος δέ κ' εἶη ὁ μηδὲν αὐτῷ ἕνεκα ποιέων ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, ἐπειδήπερ οὐδὲ νόμος αὐτῷ ἕνεκα ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν.

62 Ἰαμβλίχου.

Πᾶν γὰρ τὸ τιμώμενον αὖξεται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ διαφανέστατον σημεῖον ἀρχῆς τῆς εὐδιοικουμένης. προτρέπει τε γὰρ τοὺς ἀρχομένους ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὴν ἐπιβάλλουσαν ἐκάστοις ἀξίαν διανέμει καὶ πληροὶ τὰς πόλεις τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων. 1

63 Ὑπερίδου.

Ἀρχομένων δεῖ τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς ὁδοὺς· ὅταν δ' ἄπαξ ῥιζωθῇ κακία καὶ παλαιὰ γένηται καθάπερ σύντροφος ἀρρωστία, χαλεπὸν αὐτὴν κατασβέσαι. 1

64 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Δημοδόκου (383a).

Πῶς γὰρ ἂν τις ἢ δίκην καλῶς δικάσαι ἢ ἀνθρώπους κατὰ τρόπον κρίναι δύναίτο, μὴ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσας; τοὺς γὰρ λόγους παραβαλλομένους, ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸ χρυσίον, ἄμεινον κρίνεσθαι· ἢ τίνος ἕνεκεν ἢ χρόνον ἀμφοτέροις δίδοσθαι τοῖς ἀντιδίκοις ἢ ὀμνύειν τοὺς δικαστὰς ἀκροάσασθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων, εἰ μὴ ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης τὰς δίκας δικαιότερον ἢ καὶ βέλτιον κρίνεσθαι ὑπὸ τῶν δικαστῶν; σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι. Τὸ ποῖον; ἔφη.

Ἐμὴ δὲ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης.

καίτοι οὐκ ἂν οὕτω τοῦτο περιεφέρετο, εἰ μὴ καλῶς ἐλέγετο καὶ ὡς προσήκει. ξυμβουλεύω οὖν σοι, ἔφη,

τοῦ λοιποῦ μὴ προπετιῶς οὕτω τοὺς ἀνθρώπους μήτε μέμφεσθαι μήτε ἐπαινεῖν.

65 Ἀντιφῶντος.

Οὐ δίκαιον οὔτε ἔργῳ ἀμαρτόντα φήματι σωθῆ-
5 ναι οὔτε ἔργῳ ὀρθῶς πράξαντα διὰ φῆμα ἀπολέσθαι·
τὸ μὲν γὰρ φῆμα τῆς γλώσσης ἀμάρτημά ἐστι, τὸ δὲ
ἔργον τῆς γνώμης.

66 Δημοσθένους (c. Aphob. 835, 6).

Δίκαιόν ἐστιν ἔλεειν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀν-
10 θρώπων, ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας.

67 Βίαντος.

Βίας θανάτῳ μέλλων καταδικάζειν ἐδάκρυσεν.
εἰπόντος δέ τινος 'τί παθὼν αὐτὸς καταδικάζεις καὶ
κλαίεις;' εἶπεν 'ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι τῇ μὲν φύσει τὸ
15 συμπαθεῖς ἀποδοῦναι, τῷ δὲ νόμῳ τὴν ψῆφον.'

68 Ἐκ τῆς [Πλουτάρχου] ἐπιστολῆς περὶ
φιλίας.

Κριτῆς δ' ἄριστος ὁ μηθὲν μὲν εὖ παθὼν ἀπὸ δὲ
τῆς εἰς ἄλλους εὐνοίας κρίνων.

20 69 Ὁ βρῖμου Πρωτογόνου κρινομένου
φαρμάκων.

Ἄει δὲ ἐν πάσαις μὲν ταῖς δίκαις ἐξετάζειν χρῆ
τὰ βεβιωμένα, μάλιστα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἀγώ-
νων ἐν οἷς ὁ βίος ἐστὶ τὸ ἐγκλημα.

25 70 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν πρὸς
φιλοσοφίαν λόγων (c. 2).

Καθάπερ τῷ ὑποπύῳ βέλτιον τὸ κάεσθαι τοῦ δια-
μένειν, οὕτω καὶ τῷ μοχθηρῷ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν.

71 Διονυσίου ὑπὲρ τῶν παίδων.

Ἄξιοπιστότερός ἐστιν ἀντιδίκων καταψευδομένων ἀληθεύων πατήρ.

72 Δημοσθένους (c. Steph. 1121, 27).

Μᾶλλον ἄξιον ὀργίλλως ἔχειν τοῖς μετ' εὐπορίας πονηροῖς ἢ τοῖς μετ' ἐνδείας. τοῖς μὲν γὰρ ἢ τῆς ἀνάγκης χρεῖα φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρώπινως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ περιουσίας πονηροὶ οὐδεμίαν δικαίαν πρόφασιν ἔχουσι. πολλὰ δ' οὖν κακὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἢ πενία βιάζεται ποιεῖν, ἐφ' οἷς ἂν ἔλεοῦντο δικαιότερον ἢ προσαπολλύοντο. 1

73 Ἰαμβλίχου.

Ἡ κακὴ κρίσις παντὸς κακοῦ αἰτία.

74 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Δυσκόλιον.

Προηγείται δ' ὡς ἀληθῶς ἄρχων μειζόνως αὐτῶν 1 καὶ ἔτι βέλτιον, ὡς τὴν μεγαλοπρεπῆ δόσιν τῶν ἀγαθῶν παρέχει, χορηγίαν τε ἄπλετον τοῦ βίου καὶ σωτηρίαν πλείστην καὶ ζωῆς ῥαστώνην ἐντίθησιν. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτό ἐστι τέλος ἄρχοντος σπουδαίου τοὺς ἀρχομένους ποιεῖν εὐδαίμονας· καὶ τότε δὴ διαφερόντως 2 εὐσθενεῖ ὁ προεσθηκῶς τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ διοικουμένων, ὅταν οἱ ἐπιτρέψαντες αὐτῷ ἑαυτοὺς μακαρίως διαγῶσιν. οὐ γὰρ δὴ κεχώριστα τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ ἰδίου· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ὅλῳ καὶ τὸ καθ' ἕκαστα λυσιτελοῦν περιέχεται καὶ σώζεται ἐν τῷ 3 παντὶ τὸ κατὰ μέρος ἐπὶ τε τῶν ζῴων καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἄλλων φύσεων.

75 Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἄγαμαι δ' ἔγωγε καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν ἅπασιν τοῖς τῆς ἀρχῆς ἔργοις, 4

καὶ διαφερόντως ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων εὐεργεσίαις, ὅταν μῆτε ἀκριβολογῶνται, μῆτε φείδονται τινος ἐν ταῖς δόσεσι, μῆτε ὡσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ ἴσα ἀντὶ ἴσων ἀντικαταλλάττωνται, εὐγενῶς δὲ τὰς χάριτας
 5 ὀρέγωσι, μὴ μόνον ἐκ πίθου αὐτὰς προχέοντες, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ἀλλὰ μὴδ' ἄλλοις τισὶν ὀργάνοις τοιούτοις εἰσὼ κατεχομένας, γυμνάς δὲ καὶ ἀπαρακαλύπτους καὶ χωρὶς τῶν ἐξωθεν παραπετασμάτων συνεχεῖς ἐχομένας ἀλλήλων προτείνωσι χρηστῶς καὶ εὐ-
 10 μενῶς, οἷα δὴ καὶ χαρίεντα. τῶν χαρίτων γὰρ δὴ τοιοῦτον κόσμον στέφανον ἂν εἰκότως εἰποιμι τῆς ἀρχῆς.

76 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀγρίππαν.

15 Ἐπίφθορος εἶναι δοκεῖ τοῖς πολλοῖς ἢ ὑπεροχὴ τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ ὑπέρογκον μισητὸν αὐτοῖς καθίσταται· ἀλλ' ὅταν χρηστότητι καὶ φιλανθρωπία κραθῇ τὸ σεμνὸν καὶ αὐστηρὸν τῆς ἐπικρατείας, ἐμμελὲς καὶ πρᾶον καὶ προσηγνὲς καὶ εὐπρόσιτον καθίσταται. καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ εἶδος ἡγεμονίας φιλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχομένων.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Λέγεται μὲν εἶναι πάντων βασιλεὺς ὁ νόμος· ὁ δὲ αὐτὸς δοκεῖ καὶ προστάττειν τὰ γαθὰ καὶ τὰναντία
 25 ἀπαγορεύειν. τί δὴ οὖν οἴομεθα τὴν παρισουμένην αὐτῷ εὐνομίαν οἷω δὴ κάλλει τινὶ προέχειν μεγέθει τε ἡλικίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ὑπερβάλλειν πάντα πράγματα; ὅσα γὰρ δήπου καὶ οἷα γένη καὶ εἶδη τῶν ἀρετῶν ἐστὶ, κατὰ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διήκει κάλ-
 30 λιστα τῶν νόμων ἐπιτάγματα, καὶ δὴ καθ' ὅλας τὰς διοικήσεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ὅλους τῶν ἀνθρώπων

βίους διατείνει τὸ ἀπ' αὐτῶν ὄφελος. ἔστι μὲν οὖν κοινὸν ἀγαθὸν ὁ νόμος, καὶ ἄνευ τούτου οὐδὲν ἄν ποτε γένοιτο τῶν ἀγαθῶν· δεῖ γε μὴν τὸν προϊστάμενον τῶν νόμων ἄρχοντα εἰλικρινῶς ἀποκεκαθαμένον εἶναι πρὸς αὐτὴν τὴν ἄκραν τῶν νόμων ὀρθότητα, καὶ μήτε παραγωγαῖς ἢ φευκατισμοῖς ἐξαπατάσθαι δι' ἄγνοιαν, μήτε βιαζομένοις τισὶ συγχωρεῖν, μήτε ἀδίκῃ προφάσει μηδεμίᾳ δελεάζεσθαι. τὸν γὰρ σωτήρα καὶ φύλακα τῶν νόμων ἀδιάφθορον εἶναι δεῖ εἰς δύναμιν ἀνθρωπίνην. 10

78 *Κάτωνος πρεσβυτέρου.*

Κάκιστον ἔλεγε τὸν ἄρχοντα εἶναι τὸν ἄρχειν ἑαυτοῦ μὴ δυνάμενον.

79 *Ἐπικτήτου.*

Ὡσπερ εἰ ναῦν κυβερνᾶν ἐπεχείρεις, πάντως ἂν τὴν κυβερνητικὴν ἐξεμάνθανες τέχνην ἐξέσται γὰρ σοι ὡσπερ ἐκείσε πᾶσαν ναῦν, οὕτω κἀνθάδε πᾶσαν κυβερνᾶν πόλιν.

80 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Εἰ πρόκειται σοι τὴν πόλιν ἀναθήμασι κοσμεῖν, σεαυτῷ πρῶτον ἀνάθες τὸ κάλλιστον ἡμερότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ εὐποιίας ἀνάθημα.

81 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Εὖ ποιήσεις σὺ τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς ὀρόφους ὑψώσεις, ἀλλὰ τὰς ψυχὰς αὐξήσεις. ἄμεινον γὰρ ἐν μικροῖς οἰκήμασι μεγάλας οἰκεῖν ψυχὰς ἢ ἐν μεγάλαις οἰκίαις ταπεινὰ φωλεύειν ἀνδράποδα.

82 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Μὴ τοῖς ἐξ Εὐβόλας καὶ Σπάρτης λίθοις τοὺς τοίχους τῆς κατασκευῆς ποικίλλε, ἀλλὰ γὰρ τῇ ἐκ 30

τῆς Ἑλλάδος παιδεία τὰ στέφνα τῶν πολιτῶν καὶ τῶν πολιτευομένων διακόσμη. γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ οἰκοῦνται πόλεις, ἀλλ' οὐ λίθοις καὶ ξύλοις.

5 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ εἰ λέοντας ἐβούλου τρέφειν, οὐκ ἂν σοι τῆς πολυτελείας τῶν ζωργείων ἐμελεν, ἀλλὰ τῆς πράξεως τῶν ζῶων· οὕτως εἰ πολιτῶν πειρᾶ προῖστασθαι, μὴ τοσοῦτον τῆς πολυτελείας τῶν ἀναστημάτων φρόντιζε, ὅπόσον τῆς ἀνδρίας τῶν ἐνδιατριβόντων ἐπιμελοῦ.

84 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ ἀγαθὸς πωλοδάμνης οὐ τῶν πάλων τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τρέφει τοὺς δὲ δυσηλίους λιμώττειν ἔᾶ,
15 ἀλλὰ τρέφει μὲν ἐπίσης ἄμφω, κολάζει δὲ μᾶλλον θάτερον ἐξισοῦν θάτερον βιαζόμενος μέρει· οὕτω καὶ κηδεμονικὸς ἀνὴρ καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων δυνάμειως τῶν πολιτῶν τοὺς μὲν εὐγνώμονας εὖ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ τοὺς δὲ ἐμπαλιν οὐ καθάπαξ διαφθείρεσθαι
20 [ἔᾶ,] ἀλλὰ τροφῆς μὲν ἀμφοῖν ἤκιστα φθονεῖ, παιδεύει δὲ καὶ σφοδρότερον ἐπισπέρχει τὸν ἀντιβαίοντα τῷ λόγῳ καὶ τῷ νόμῳ.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ οὔτε κλαγγῇ χῆν οὔτε βληχῇ καταπλήσεται πρόβατον, οὕτω μηδὲ πλήθους ἀνοήτου σε δεδιττέσθω φωνή.

86 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ πλῆθος ἀκρίτως αἰτοῦν τί σε τῶν ἰδίων οὐ δυσωπεῖ, οὕτω μηδὲ ὄχλον ἀδίκως σε δυσωποῦντα
30 διατραπῆς.

87 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅπερ ἐπιβάλλει τῇ πόλει, τοῦτο εἰσφέρει φθάνων, καὶ οὐδέποτε αἰτηθήσῃ τὰ μὴ ἐπιβάλλοντα.

88 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ ὁ ἥλιος οὐ περιμένει λιτὰς καὶ γοητείας 5 ἢ ἀνατελλῆ, ἀλλ' εὐθύς λάμπει καὶ πρὸς ἀπάντων ἀσπάζεται· οὕτω μὴδὲ σὺ περιμένει κρότους καὶ ψόφους καὶ ἐπαίνους ἢ εὐποιήσης, ἀλλ' ἐκοντῆς εὐεργέτει, καὶ ἴσα τῷ ἡλίῳ φιληθήσῃ.

89 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (184 f). 10

Ἐπιατήμη γὰρ οἶμαι δεῖ κρίνεσθαι ἀλλ' οὐ πλήθει τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

90 Ἐν ταυτῷ (197 d).

Πρέπει μὲν πού, ὦ μακάριε, τῷ τῶν μεγίστων προσιατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν. 15

91 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (Gorg. 474 b).

Ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι· κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι. 20

92 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (324 a).

Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος 25 ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται, οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγένητον θείῃ, ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐτίς ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα.

93 Ἐν ταυτῷ (Gorg. 486 e).

Ἐννοῶ γὰρ ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἅ σὺ πάντ' ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν καὶ παρ-
5 ρησίαν.

94 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ιβ' (944 d).

Τὸν γὰρ κακὸν ἀεὶ δεῖ κολάζειν ἢ ἡ ἀμείνων, οὐ τὸν δυστυχή.

95 Πλάτωνος πολιτείας γ' (389 b).

10 Ἄλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιη-
τέον· εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι
θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσι-
μον ὡς ἐν φαρμάκου εἶδει, δῆλον ὅτι τό γε τοιοῦτον
ιατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἀπτέον. Δῆλον, ἔφη.

15 Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις,
προσθήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ'
ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτέον
τοῦ τοιούτου· ἀλλὰ πρὸς γε δὴ τοὺς [τοιούτους] ἄρ-
χοντας ἰδιώτη ψεύσασθαι ταυτὸν καὶ μείζον ἀμάρ-
20 τημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκοῦντι
πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος πα-
θημάτων μὴ τάληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ
τῆς νηὸς τε καὶ ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι, ὅπως ἢ
αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἄλη-
25 θέστατα, ἔφη. Ἄν ἄρ' ἄλλόν τινα λαμβάνη ψευδό-
μενον ἐν τῇ πόλει

τῶν οἱ δημιουργοὶ ἕασι,

μάντιν ἢ ἰητήρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,
κολάσει ὡς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεῶς
30 ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν περ, ἢ δ' ὅς,
ἐπὶ λόγῳ ἔργα τελεῖται.

96 Ἐν τῷ αὐτῷ (408 c).

Ἄλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἄρα οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἄν που μάλιστα τοιοῦτοι, ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινοὺς πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, 5 καὶ δικασταὶ αὐτῶσάυτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὠμιληκότες. Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ' οἴσθα οὐς ἠγοῦμαι τοιούτους; Ἐὰν εἴπῃς, ἔφη. Ἄλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ· σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἤρου. Πῶς; ἔφη. Ἴατροὶ μὲν, 10 εἶπον, δεινότατοι ἄν γένοιντο, εἰ ἐκ παιδῶν ἀρχάμενοι πρὸς τὸ μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλήσαιεν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει· οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν 15 (οὐ γὰρ ἄν αὐτὰ εἶναι κακὰ ἐνεχώρει ποτὲ καὶ γενέσθαι) ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἣ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὐσαν εὖ τι θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστῆς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἣ οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τεθρόφθαι τε 20 καὶ ὠμιληκῆναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἠδικηκυῖαν διεξεληλυθῆναι, ὥστε ὀξέως ἀφ' ἑαυτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἠθῶν νέαν οὐσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλῆ 25 κάγαθῇ οὐσα κρίνειν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἄτε οὐκ ἔχοντες ἐν αὐτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῆ τοῖς πονηροῖς. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι. Τοι- 30 γάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαθῆ γεγονότα τῆς ἀδι-

κίας, οἷόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ἤσθημένον, ἀλλ' ἄλλοτρίαν ἐν ἄλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ δεῖ αἰσθάνεσθαι, οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρία οἰκεία κε-
5 χρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι ὁ τοιοῦτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ ἐρωτᾷς. ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, [ὁ] πόλλ' αὐτὸς ἠδικηκῶς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν
10 μὲν ὁμοίοις ὀμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὐτῷ φαίνεται ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιᾶς ἤθος, ἅτε οὐκ ἔχων παραδείγματα τοῦ τοιού-
15 του· πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων, σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ. Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθόν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον· πο-
20 νηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐ ποτ' ἂν γνῶνῃ· ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται· σοφὸς οὖν οὗτος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκ οὖν καὶ ἰατρικὴν οἶαν εἴπομεν
25 μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αἱ τῶν πολιτῶν σοὶ τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύουσι τοὺς δὲ μὴ, ὅσοι μὲν κατὰ τὸ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσιν ἑάσουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς τε καὶ
30 ἀνιάτους καὶ αὐτοὶ ἀποκτενοῦσι; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσι καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται.

97 Ὁ βριμὸν ὑπὲρ Σεβήρου.

Πολλὰ γὰρ αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα ἔτετρα ἔδοξε, συγκριθέντα δὲ ταῖς αἰτίαις ἀλλοιότερα ἐνομίσθη.

98 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν β' (26, 1). 5

Τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξιόους ἐπαίνου τιμᾶν τοὺς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν.

99 Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον (779 f). 10

Ὁ δὲ ἐκ φιλοσοφίας τῷ ἄρχοντι πάρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος ὥσπερ εὐξίας τῆς δυνάμεως τὸ ἐπισφαλὲς ἀφαιρῶν ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον. ἀλλὰ νοῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασιλέων καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀνδριαντοποιούς, 15 οἱ νομίζουσι μεγάλους φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, ἂν διαβεβηκότας σφόδρα καὶ διατεταμένους καὶ κεχηνότηας πλάσσωσι. καὶ γὰρ οὗτοι βαρύτητι φωνῆς καὶ βλέμματος τραχύτητι καὶ δυσκολίᾳ τρόπων καὶ ἀμιξίᾳ διαίτης ὄγκον οἰκονομίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι 20 δοκοῦσι.

100 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 b).

Δεῖ δὲ ὥσπερ ὁ κανὼν αὐτὸς ἀστραβῆς γενόμενος καὶ ἀδιάστροφος οὕτως ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ παραθέσει συνεξομοιῶν, 25 παραπλησίως τὸν ἄρχοντα πρῶτον ἀρχὴν κτησάμενον ἐν ἑαυτῷ καὶ κατευθύναντα τὴν ψυχὴν καὶ καταστησάμενον τὸ ἦθος, οὕτω συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὔτε γὰρ πίπτουτος τρέχειν ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου.

101 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 e).

Ἄλλὰ τῶν τοιούτων καὶ τοσούτων, ἃ θεοὶ χαρίζονται, δῶρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ χρῆσις ὀρθῇ δίκᾳ νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος.
5 δίκη μὲν οὖν νόμου τέλος ἐστὶ, νόμος δὲ ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δὲ εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος.

102 Ἐν τῷ αὐτῷ (782 b).

Ἐν μὲν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἀσθενέσι καὶ ἰδιώταις τῷ ἀδυνατῷ δεδεμένον τὸ ἀνόητον, εἰς τὸ * ἄμαρ-
10 τάνειν, ὡσπερ ἐν ὀνείρασι φανύλοισι τοῖς πάθεισι τὴν ψυχὴν διαταράττει συνεξαναστῆναι ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην· ἡ δὲ ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν νεῦρα τοῖς πάθεισι προστίθησι. καὶ τὸ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γὰρ ἀπολαύειν μάλιστα τῆς
15 ἀρχῆς ὅταν ταχέως ὀβούλεται ποιῆ. μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βουλεύσασθαι ἢ μὴ δεῖ τὸν ἢ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον. ὅξυν ἡ κακία τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα πᾶν πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τὴν ὀργὴν φθόνον, τὸν ἔρωτα μοιχείαν, τὴν πλεονεξίαν δήμευ-
20 σιν· ἐὰν μὴ βᾶρος ἔχων ὁ λόγος ἐπιθλίβῃ καὶ πιέξῃ τὴν ἐξουσίαν.

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (311 a).

Τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἦθη σφόδρα μὲν εὐλαβῆ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δριμύτητος δὲ
25 καὶ τινος ἰταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεῖται. Δοκεῖ γοῦν δῆ.

104 Πλάτωνος νόμων δωδεκάτῳ (957 c).

Πρὸς ἃ πάντα χρῆ τὸν μέλλοντα δικαστὴν ἴσον ἔσεσθαι κατὰ δίκην βλέπειν τε καὶ κεκτημένον γραμ-
30 ματα αὐτῶν πέρι μανθάνειν· πάντων γὰρ μαθημάτων κυριώτατον μανθάνοντα βελτίω γίνεσθαι τὰ

περὶ τοὺς νόμους κείμενα, εἴπερ ὀρθῶς εἴη τεθέντα, γίνονται ἄν, ἢ μάτην τοῦνομα νῶ προσήκον κέκτητ' ἄν ὁ θεὸς ἡμῖν καὶ θαυμαστὸς νόμος. καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων λόγων ὅσοι τε ἐν ποιήμασιν ἔπαινοι καὶ ψόγοι περὶ τινῶν λέγονται καὶ ὅσοι καταλογάδην, 5 εἴτ' ἐν γράμμασιν εἴτε καθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ἄλλαις πάσαις ξυνουσίαις, διὰ φιλονεικίας τε ἀμφισβητοῦνται καὶ διὰ ξυγχωρήσεων ἔστιν ὅτε καὶ μάλα μεταίω, τούτων πάντων ἄν βάσανος εἴη σαφῆς τὰ τοῦ νομοθέτου γράμματα· ἃ δεῖ κεκτημένον ἐν αὐτῶ 10 καθάπερ ἀλεξιφάρμακα τῶν ἄλλων λόγων τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν αὐτόν τε ὀρθοῦν καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς μονὰς τῶν δικαίων καὶ ἐπαύξησιν παρασκευάζοντα, τοῖς δὲ κακοῖς ἐξ ἀμαθίας καὶ ἀκολασίας καὶ δειλίας καὶ ξυλλήβδην πάσης ἀδικίας εἰς 15 τὸ δυνατὸν μεταβολήν, ὅσοις ἰάσιμοι δόξαι τῶν κακῶν· οἷσι δὲ ὄντως ἐπικεκλωσμένοι, θάνατον ἴαμα ταῖς οὕτω διατεθείσαις ψυχαῖς διανέμοντες (ὁ δικαίως εἴη πολλάκις ἄν εἰρημένον) ἄξιοι ἐπαίνου γίνονται ἄν τῇ πάσῃ πόλει τοιοῦτοι δικασταὶ καὶ 20 δικαστῶν ἡγεμόνες.

105 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Δίωνα ἐπιστολῆς (321 b).

Ἐνθυμοῦ δὲ καὶ ὅτι δοκεῖς τισὶν ἐνδεεστέρως τοῦ προσήκοντος θεραπευτικὸς εἶναι. μὴ οὖν λαν- 25 θανέτω σε ὅτι διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πράττειν ἐστίν· ἢ δ' ἀυθάδεια ἐρημίας ξύννοικος.

106 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 19).

Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἄρ- 30

χοντος ἀρετῆς εἶναι, ὧ ἂν ἐκόντες ἔκωνται καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν.

107 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (305 b).

Ἴθι δὴ καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικα-
 5 ζόντων θεασώμεθα δύναμιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ἐπὶ πλεον τι δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμβόλαια πάνθ' ὅσα κείται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βασιλέως παραλαβοῦσα κρίνειν, εἰς ἐκεῖνα σκοποῦσα τὰ τε δίκαια ταχθέντ' εἶναι καὶ ἄδικα, τὴν αὐτῆς ἰδίαν
 10 ἀρετὴν παρεχομένη, τοῦ μήθ' ὑπὸ τινων δώρων, μήθ' ὑπὸ φόβων μήτ' οἰκτων, μήθ' ὑπὸ τινος ἄλλης ἐχθρας μήτε φιλίας ἠττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διαιρεῖν; Οὐκ ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἰρηκας, ταύτης ἐστὶ
 15 τῆς δυνάμεως ἔργον.

108 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀγδόῳ (1, 1) τῆς Κύρου παιδείας.

Πολλάκις μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες, καὶ ἄλλοτε κατενόησα, ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς
 20 ἀγαθοῦ. οἳ τε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παιδων, ὅπως μήποτε αὐτοὺς τὰγαθὰ ἐπιλείψῃ· Κύρός τε μοι δοκεῖ νῦν συμβουλεύειν ἡμῖν ἀφ' ὧν ἂν μάλιστα εὐδαιμονοῦντας διατελοίημεν.

109 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (c. 9).

Ἐπιμέλειαί γε μέντοι μοι δοκοῦσιν αἱ μὲν πάνυ πρὸς ἐχθραν ἄγειν, αἱ δὲ πάνυ διὰ χαρίτων εἶναι. τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν τε ἃ ἐστὶ βέλτιστα καὶ τὸν κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, αὕτη μὲν ἢ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται· τὸ δὲ
 30 τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, ταῦτα δ' ἀνάγκη δι' ἀπε-

χθείας μᾶλλον γίνεσθαι. ἐγὼ οὖν φημι ἀνδρὶ ἄρ-
 χοντι τὸ μὲν ἀνάγκης δεόμενον ἄλλοις προστακτέον
 εἶναι κολάζειν, τὸ δὲ τὰ ἄθλα ἀποδιδόναι δι' ἑαυτοῦ
 ποιητέον. ὡς δὲ ταῦτα καλῶς ἔχει μαρτυρεῖ τὰ γιγνό-
 μενα. καὶ γὰρ ὅταν χοροὺς βουλώμεθα ἡμῖν ἀγα- 5
 νίξεσθαι, ἄθλα μὲν ὁ ἄρχων προτίθησιν, ἀθροίζειν
 δὲ αὐτοὺς προστέτακται χορηγοῖς, καὶ ἄλλοις διδά-
 σκειν, καὶ ἀνάγκην προστιθέναι τοῖς ἐνδεῶς τι ποι-
 οῦσιν. οὐκ οὖν εὐθύς ἐν τούτοις τὰ μὲν ἐπιχάρिता διὰ
 ἄρχοντος ἐγένετο, τὰ δὲ ἀντίτυπα δι' ἄλλων; Τί 10
 οὖν κωλύει καὶ τᾶλλα τὰ πολιτικὰ οὕτω περαίνε-
 σθαι; [Διήρηνται μὲν φάρ ἅπασαι αἱ πόλεις, αἱ μὲν
 κατὰ φυλάς, αἱ δὲ κατὰ μοίρας, αἱ δὲ κατὰ λόχους, καὶ
 ἄρχοντες ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ἐφεστήκασι· οὐκ οὖν εἴ τις
 καὶ τούτοις ὡσπερ τοῖς χοροῖς] καὶ ἄθλα προτεθείη 15
 εὐταξίας εὐοπλίας ἰππικῆς, καὶ ἀλκῆς ἐν τῷ πολέμῳ
 καὶ δικαιοσύνης ἐν τοῖς συμβόλοις, εἰκὸς καὶ ταῦτα
 πάντα διὰ φιλονεικίας εὐτόνως ἀσκεισθαι; καὶ νῆ
 Δία, ὁρμῶντό γ' ἂν θᾶσσον ὅπου δέοι τιμῆς ὁρε-
 γόμενοι καὶ χρήματα θᾶσσον ἂν εἰσφέροιντο, ὅποτε 20
 τούτου καιρὸς εἴη, καὶ τὸ πάντων γε χρησιμώτατον,
 ἥκιστα δὲ εἰθισμένον διὰ φιλονεικίας πράσσεσθαι,
 ἢ γεωργία καὶ αὕτη ἂν πολὺ ἐπιδοίη, εἴ τις ἄθλα
 προτιθείη [κατ' ἀγροὺς ἢ κατὰ κώμας] τοῖς μάλιστα
 τὴν γῆν ἐξεργαζομένοις καὶ τοῖς εἰς τοῦτο τῶν πο- 25
 λιτῶν ἐρρωμένως τρεπομένοις πολλὰ ἂν ἀγαθὰ
 περαίνοιτο· καὶ γὰρ πρόσοδοι αὐξαιντ' ἂν, καὶ ἡ
 σωφροσύνη πολὺ μᾶλλον σὺν τῇ ἀσχολίᾳ συμπαρ-
 ομαρτοῖ, καὶ μὴν κακουργίαι γε ἦσσαν τοῖς ἐνεργοῖς
 ἐμφύονται. [Εἰ δὲ καὶ ἐμπορία ὠφελεῖ τι πόλιν, 30
 τιμώμενος ἂν ὁ πλείστα τοῦτο ποιῶν καὶ ἐμπόρους
 ἂν πλείους ἀγείροι· εἰ δὲ φανερόν γένοιτο, ὅτι καὶ

ὁ πρόσοδόν τινα ἄλυπον ἐξευρίσκων τῇ πόλει τιμή-
 σεται, οὐδ' αὐτῇ ἂν ἡ σκέψις ἀργοῖτο.] Ὡς δὲ
 συνελόντι εἶπεν, εἰ καὶ κατὰ πάντων ἐμφανὲς εἴη,
 ὅτι ἀγαθὸν τις εἰσηγούμενος οὐκ ἀτίμητος ἔσται,
 5 πολλοὺς ἂν καὶ τοῦτο ἐξορμήσειεν ἔργον ποιησθαι
 τὸ σκοπεῖσθαι τι ἀγαθόν. καὶ ὅταν πολλοῖς περὶ
 τῶν ὠφελίμων μέλη, ἀνάγκη εὐρίσκεσθαι μᾶλλον
 καὶ ἐπιτελεῖσθαι.

110 *Λυσίου.*

10 *Εἰ μὲν οἶόν τ' ἦν ἐκ τῶν προτέρων λόγων τὰ
 δίκαια γινώσκειν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοὺς φεύγοντας
 ἀπολογεῖσθαι ἀλλ' ἀκρίτους ἀποθνήσκειν· ἐπεὶ δὲ
 τὰ ψευδῇ λέγειν δυνατόν ἐστὶ τοῖς κατηγοροῦσι, δί-
 καιον ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσαντας, τῆν-
 15 καῦτα τὴν περὶ τοῦ δικαίου ψῆφον φέρειν.*

111 *Τοῦ αὐτοῦ.*

*Προσῆκει δ' ἡμῖν περὶ φυγῆς δικάζουσι μὴ παρα-
 νομεῖν ἀλλ' εὐσεβεῖν, μηδὲ θοορύβῳ τὰ πράγματα
 κρῖνειν ἀλλὰ σιωπῇ τὰ δίκαια γινώσκειν.*

20 112 *Πυθαγόρου.*

*Οἱ μὴ κολάζοντες τοὺς κακοὺς βούλονται ἀδι-
 κείσθαι τοὺς ἀγαθοὺς.*

ΟΤΙ ΚΑΛΙΣΤΟΝ Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ. ΜΖ.

1 *Ὁμήρου (II. β' 204).*

25 *Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἰς κοίρανος ἔστω,
 εἰς βασιλεύς.*

2 *Τοῦ αὐτοῦ (II. β' 196).*

*Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων βασιλέων·
 τιμὴ δ' ἐκ Διὸς ἐστὶ, φιλεῖ δέ ἐ μητιέτα Ζεὺς.*

3 *Εὐριπίδου Φοινίσσαις* (503).

Ἐγὼ γὰρ οὐδέν, μήτερ, ἀποκρούσας ἐρῶ
ἄστρον ἂν ἔλθοιμ' αἰθέρος πρὸς ἀντολὰς
καὶ γῆς ἐνερθε δυνατὸς ὦν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.

4 *Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις* (524).

Εἶπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι
κάλλιστον ἀδικεῖν, τᾶλλα δ' εὐσεβεῖν χρεῶν.

5 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάω.*

Τυραννίδ', ἢ θεῶν δευτέρα νομίζεται·
τὸ μὴ θανεῖν γὰρ οὐκ ἔχει, τὰ δ' ἄλλ' ἔχει.

6 *Τοῦ αὐτοῦ Αἰγεί.*

Ἄνδρὸς δ' ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.

7 *Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ* (96).

Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὃ δ' ὄλβιος, ὄντινα μοῦσαι
φίλωνται· γλυκερὴ οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδὴ.

8 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος* (408 a).

[Ὅστις τῇ ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τῷ τρι-
ούτῳ ἄμεινον δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ διάγειν τὸν βίον.]
ἔστιν ἄρα καθάπερ πλοίου παραδόντι τὰ πηδάλια
τῆς διανοίας ἄλλῳ τῷ μαθόντι τὴν τῶν ἀνθρώπων
κυβερνητικὴν, ἣν δὴ σὺ πολιτικὴν ὃ Σώκρατες
ἐπονομάζεις πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην δικα-
στικὴν τε καὶ δικαιοσύνην ὡς ἔστι λέγων.

9 *Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι* (§. 55sq.). 2

Αἱ μὲν τοίνυν ὀλιγαρχίαι καὶ δημοκρατίαι τὰς
ισότητας τοῖς μετέχουσι τῶν πολιτειῶν ζητοῦσι, καὶ
τοῦτο εὐδοκιμεῖ παρ' αὐταῖς, εἰς ἕτερος ἑτέρου μη-
δὲν δύνηται πλέον ἔχειν, ὃ τοῖς πονηροῖς συμφέρον
ἔστιν. αἱ δὲ μοναρχίαι πλεῖστον μὲν νέμουσι τῷ 3

βελτίστῳ, δεύτερον δὲ τῷ μετ' ἐκείνου, τρίτον δὲ
καὶ τέταρτον καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον.
καὶ ταῦτ' εἰ μὴ πανταχοῦ καθέστηκεν, ἀλλὰ τό γε
βούλημα τῆς πολιτείας τοιοῦτόν ἐστι.

5 10 Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ μὴν εἰ δεῖ διορᾶν καὶ τὰς φύσεις τῶν ἀν-
θρώπων καὶ τὰς πράξεις, ἅπαντες ἂν τὰς τυραννί-
δας μᾶλλον ὁμολογήσαιεν. καίτοι τίς οὐκ ἂν εὐξαιτο
τῶν εὖ φρονούντων τοιαύτης πολιτείας μετέχειν, ἐν
10 ἧ μὴ διαλήσει χρηστὸς ὢν, μᾶλλον ἢ φέρεσθαι μετὰ
τοῦ πλήθους μὴ γινωσκόμενος ὁποῖός τις ἐστίν;

11 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ μὴν καὶ πραοτέραν τοσοῦτῳ δικαίως ἂν
αὐτὴν εἶναι κρίναιμεν, ὅσῳ περ ῥᾶθόν ἐστιν ἐνὸς
15 ἀνδρὸς γνώμη προσέχειν τὸν νοῦν μᾶλλον ἢ πολλῶν
καὶ παντοδαπῶν διανοαῖς ζητεῖν ἀρέσκειν.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ μὲν τολύνην κατ' ἐνιαυτὸν εἰς τὰς ἀρχὰς εἰσι-
όντες πρότερον ἰδιῶται γίνονται πρὶν αἰσθῆσθαι τι
20 τῶν τῆς πόλεως καὶ λαβεῖν ἐμπειρίαν αὐτῶν· οἱ δ'
ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπιστατοῦντες, ἦν καὶ τὴν φύσιν κα-
ταδεεστέραν ἔχουσιν, ἀλλὰ ταῖς ἐμπειρίαις πολὺ τῶν
ἄλλων προέχουσιν.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν πολλῶν καταμελοῦσιν εἰς ἀλλή-
λους ἀποβλέποντες, οἱ δ' οὐδενὸς ὀλιγοροῦσιν εἰδό-
25 τες ὅτι πάντα δεῖ δι' αὐτῶν γίνεσθαι.

14 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὸς δὲ τούτοις, οἱ μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ
30 ταῖς δημοκρατίαις διὰ τὰς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς φιλο-

νεικίας λυμάλνονται τοις κοινοῖς· οἱ δ' ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντες, οὐκ ἔχοντες ὄτφ φθονήσουσιν, περὶ ἀπάντων ὡς οἶόν τε ἐστὶ τὰ βέλτιστα πράττουσιν.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων· τὸν μὲν γὰρ πλεῖστον χρόνον ἐπὶ τοῖς ἰδίοις διατρέβουσιν, ἐπειδὴν δὲ εἰς τὰ συνέδρια συνέλθωσι, πλεονάκις ἂν τις αὐτοὺς εὖροι διαφορομένους ἢ κοινῇ βουλευομένους· οἱ δ' οὔτε συνεδρίων οὔτε χρόνων αὐτοῖς ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἐπὶ ταῖς πράξεις ὄντες, οὐκ ἀπολείπονται τῶν καιρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῷ δέοντι πράττουσιν.

Ἐτι δὲ οἱ μὲν [πρὸς ἀλλήλους] δυσμενεῶς ἔχουσι καὶ βούλονται ἂν καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἄρχοντας καὶ τὸν ἐφ' αὐτοῖς ὡς κάκιστα διοικῆσαι τὴν πόλιν, ἔν' ἴσως μεγίστην δόξαν αὐτοὶ λαμβάνωσιν· οἱ δὲ διὰ παντὸς τοῦ βίου κύριοι τῶν πραγμάτων ὄντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καὶ τὰς εὐνοίας ἔχουσι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ μέγιστον· τοῖς γὰρ κοινοῖς οἱ μὲν ὡς ἰδίοις, οἱ δὲ ὡς ἀλλοτρίοις προσέχουσι τὸν νοῦν, καὶ συμβούλοις χρῶνται περὶ αὐτῶν οἱ μὲν τῶν ἀστῶν τοῖς τολμηροτάτοις, οἱ δὲ ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενοι τοὺς φρονιμωτάτους· καὶ τιμῶσιν οἱ μὲν τοὺς ἐν τοῖς ὄχλοις εἰπεῖν δυναμένους, [οἱ δὲ τοὺς χρῆσθαι τοῖς 2 πράγμασιν ἐπισταμένους.]

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην γιγνομένοις αἱ μοναρχίαι διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ πλεονεξίας ἀπάσας 3 περιειλήφασι. Καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι δυνάμεις

καὶ χρήσασθαι ταύταις, ὥστε καὶ λαθεῖν καὶ ὀφθῆ-
 ναι· καὶ τοὺς μὲν πείσαι, τοὺς δὲ βιάσασθαι, [παρὰ
 δὲ τῶν ἐκπρίασθαι,] τοὺς δὲ ταῖς ἄλλαις θεραπειαῖς
 5 προσαγαγέσθαι, μᾶλλον αἱ τυραννίδες τῶν ἄλλων
 πολιτειῶν οἶαί τέ εἰσι· καὶ ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων ἄν
 τις οὐχ ἦττον ἢ τῶν λόγων πιστεύσειεν.

18 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ μόνον δὲ τὰς φύσεις αὐτὰς νομίζετε τοῦ χα-
 λεποῦς ἢ πρᾶους εἶναι τοὺς τυράννους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 15 τρόπον τὸν τῶν πολιτῶν. πολλοὶ γὰρ ἤδη διὰ τὴν
 κακίαν τὴν τῶν ἀρχομένων τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν
 αὐτῶν γνώμην ἄρχειν ἠναγκάσθησαν.

19 Δημοκρίτου.

Φύσι τὸ ἄρχειν οἰκίμιον τῷ κρέσσονι.

15 20 Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Ἵτε Κροῖσος ἦρχε Λυδῶν, τὸν ἀδελφὸν μεθ'
 αὐτοῦ κατέστησεν ἄρχοντα· προσελθὼν δὲ τις τῶν
 Λυδῶν "ὦ βασιλεῦ" εἶπε "πάντων ἐπὶ γῆς καλῶν ὁ
 ἥλιος τοῖς ἀνθρώποις αἰτιός ἐστι, καὶ οὐδὲν ἄν εἴη
 20 τῶν ἐπὶ γῆς μὴ τοῦ ἡλίου ἐπιλάμποντος· ἀλλ' εἰ
 θέλουσι δύο ἥλιοι γενέσθαι, κίνδυνος πάντα συμ-
 φλεχθέντα διαφθαρεῖναι. οὕτως ἓνα μὲν βασιλεύ-
 οντα δέχονται Λυδοὶ καὶ σωτήρα πιστεύουσιν εἶναι·
 δύο δὲ ἅμα οὐκ ἄν ἀνάσχοιντο."

25 21 Κρισπίνου κατὰ Διονυσίου.

Ἵτι βασιλέως μὲν καὶ τὸ βλέμμα ἀρκεῖ μόνον·
 κἂν ἴδη μόνον, τὸ ἀληθὲς βεβασάνισται.

22 Ἐκ πάντου ἐκ τοῦ περὶ βασιλείας.

Ἐπὶ δὲ γᾶς ἄνθρωποι ἀπρωκισμένον χρῆμα καὶ
 30 πολὺ τᾶς καθαρωτέρας φύσιος ἐλαττεύμενον καὶ

πολλᾶ τᾷ γὰ βαρυνόμενον, ὡς ἀπὸ τᾶς ματρὸς αὐτὸ
 μόγις ἐπᾶρθαι, αἱ μὴ θεόμοιρός τις ἐμπνοίησις ἐλέει
 ζῶν συνᾶψεν αὐτὸ τῷ κρέσσονι μέρει, δεικνῦσα τὰν
 ἰεράν τῷ γεννάτορος πότοψιν, ὡς ἀδύνατον ἐκείναν
 θεάσασθαι. ἐν δὲ τᾷ γὰ καὶ παρ' ἅμιν ἀριστοφυνέστα- 5
 τον μὲν ὠνθρωπος, θειότερον δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τᾷ
 κοινᾷ φύσει πλεονεκτέων τῷ κρέσσονι, τὸ μὲν σκᾶ-
 νος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γεγωναὶ ἐκ τᾶς αὐτᾶς
 ὕλας, ὑπὸ τεχνίτα δ' εἰργασμένος λῶστω, ὃς ἐτεχνί-
 τευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ. ὡς εἶθε 11
 ἦν τᾶς ἀνθρωπίνης φύσιος δυνατὸν ἀφελεῖν τὸ καὶ
 πειθοῦς τινος δέεσθαι· τόδε γὰρ τᾶς ἐπιγείῳ φανλό-
 τατος λείψανον, καθ' ἃν ἐπικάρον ὄν τὸ ζῶον αὐτᾶς
 οὐκ ἀμοιρεῖ· αἱ δὲ πού τις καὶ ἐν αὐτῷ θειότερος ἢ
 κατ' ἄλλα συσταίῃ, ποτ' οὐδὲν ἂν τᾶς πειθοῦς 15
 δέοιτο.

23 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους
 Δίονος ἐπιστολῆς (354 a).

Λέγω γὰρ δὴ διαιτητοῦ τινα τρόπον διαλεγόμε-
 νος, ὡς δυοῖν τυραννεύσαντί τε καὶ τυραννευθέντι, 20
 ὡς ἐνὶ ἑκατέρῳ παλαιὰν ἐμὴν ξυμβουλήν. καὶ νῦν
 δὲ ὃ γ' ἐμὸς λόγος ἂν εἴη ξύμβουλος τυράννῳ παντί,
 φεύγειν μὲν τοῦνομά τε καὶ τοῦργον τοῦτο, εἰς βα-
 σιλείαν δέ, εἰ δυνατόν εἴη, μεταλαβεῖν. δυνατόν δέ,
 ὡς ἔδειξεν ἔργῳ σοφὸς ἀνὴρ καὶ ἀγαθὸς Λυκοῦργος, 25
 ὃς ἰδὼν τὸ τῶν οἰκείων γένος ἐν Ἄργει καὶ Μεσσήνῃ
 ἐκ βασιλέων εἰς τυράννων δύναμιν ἀφικομένους καὶ
 διαφθείραντας ἑαυτούς τε καὶ τὴν πόλιν ἑκατέρους
 ἑκατέραν, δεισας περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἅμα καὶ γέ-
 νους, φάρμακον ἐνήνεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν 30
 καὶ τὸν τῶν ἐφόρων δεσμόν, τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς

σωτήριον· ὥστε γενεὰς τσαύτας ἤδη μετ' εὐκλείας
σώζεσθαι, νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο [καὶ] βασι-
λεὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι
νόμων.

5 24 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (82) Δαρείου
δημηγορίας.

Ὀστάνης μὲν ἐκέλευεν ἐς μέσον Πέρσησι κατα-
θεῖναι τὰ πρήγματα. ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος
ἐς τὸ πλήθος ἔχοντα δοκέει ὀρθῶς λέξει· τὰ δὲ ἐς
10 ὀλιγαρχίην οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων καὶ
πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἐόντων, δήμου τε ἀρί-
στου καὶ ὀλιγαρχίης καὶ μονάρχου, πολλῶ τοῦτο
προέχειν λέγω· ἀνδρὸς γὰρ ἐνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν
ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμη γὰρ τοιαύτη χρώμενος
15 ἐπιτροπεύοι· ἐν ἀμωμότητι τοῦ πλήθους, σιγῶτό τε
ἂν βουλευόμενα ἐπὶ δυσμενείας ἀνδρας οὕτω μάλιστα·
ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσιν ἀρετὴν ἐπασκέουσιν ἐς
τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι·
αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώ-
20 μῆσί τε νικᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισιν ἀπικνέον-
ται, ἐξ ὧν στάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στάσεων
φόνος, ἐκ δὲ τοῦ φόνου ἀπέβη εἰς μοναρχίην· καὶ
ἐν τούτῳ διέδεξεν, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. δήμου
τε αὖ ἄρχοντος ἀδύνατον μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνε-
25 σθαι· κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ,
ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγίνεσθαι τοῖσι κακοῖσι, φιλία δὲ
ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκύψαντες
ποιέουσι· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται ἐς ὃ ἂν προστίας
τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ· ἐκ δὲ αὐτῶν
30 θαυμάζεται. οὗτος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου θαυμαζόμενος
ἐφάνη ἐὼν μούναρχος· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος,

ὡς ἡ μοναρχία κράτιστον. ἐνὶ δ' ἔπει πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κόθεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερία ἐγένετο καὶ τεῦ δόντος; κότερα παρὰ δήμου ἢ ὀλιγαρχίης ἢ μοναρχου; ἔχω τοίνυν γνώμην ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν· [χωρίς ὅτε τούτου πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ· οὐ γὰρ ἄμεινον.]

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (276 b).

Ἐπιμέλεια δέ γε ἀνθρωπίνης ξυμπάσης κοινω-
νίας οὐδεμία ἂν ἐθειλήσειεν ἕτερα μᾶλλον καὶ πρό- 10
τερα τῆς βασιλικῆς φάναι, καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώ-
πων ἀρχῆς εἶναι τέχνη. Λέγεις ὀρθῶς. Μετὰ ταῦτα
δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρα ἐννοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῷ
δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὐτὸ διημαρτάνετο; Τὸ ποῖον;
Τόδε· ὡς ἄρα εἰ καὶ διενοήθημεν ὅτι μάλιστα τῆς 15
δίποδος ἀγέλης εἶναι τινα θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέν
τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς καὶ πο-
λιτικὴν ὡς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν. Τί μὴν;
Πρωτὸν μὲν ὃ λέγομεν τοῦνομα μετασκευωρήσασθαι
πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαγόντας, ἢ τὴν 20
τροφὴν· ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς ἂν
ἔχοι τμήσεις ἔτι. Ποίας; Ἦτε τὸν θεῖον ἂν πού
διελοίμεθα νομέα χωρὶς, καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπι-
μελητήν. Ὄρθῶς. Αὐτίς δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν
ἐπιμελητικὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν. Τί νι; Τῷ 25
βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ. Τί δὴ; Καὶ ταύτη πού τὸ
πρότερον ἀμαρτάνοντες, εὐηθέστερα τοῦ δέοντος εἰς
ταυτὸν βασιλέα καὶ τύραννον ξυνέθεμεν, ἀνομοιο-
τάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου
τρόπον. Ἀληθῆ.

ΤΠΟΘΗΚΑΙ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. ΜΗ.

1 Εὐριπίδου Πλεισθένεια.

Δήμῳ δὲ μήτε πᾶν ἀναρτήσης κράτος,
μήτ' αὐ κακώσης πλοῦτον ἐντιμον τιθεῖς,
5 μηδ' ἄνδρα δήμῳ πιστὸν ἐκβάλης ποτέ,
μηδ' αὖξε καιροῦ μεῖζον, οὐ γὰρ ἀσφαλές,
μή σοι τύραννος λαμπρὸς ἐξ ἀστοῦ φανῆ.
κόλουε δ' ἄνδρα παρὰ δίκην τιμώμενον·
πόλει γὰρ εὐτυχοῦντες οἱ κακοὶ νόσος.

102 Εὐριπίδου.

Ἄλλ' οὐ πρόπει τύραννον, ὡς ἐγὼ φρονῶ,
οὐδ' ἄνδρα χρηστὸν νεῖκος αἰρεσθαι κακοῖς·
τιμὴ γὰρ αὕτη τοῖσιν ἀσθενεστέροις.

3 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

15 Ὁ δ' ἦσυχος φίλοισι τ' ἀσφαλῆς φίλος
πόλει τ' ἄριστος· μή τὰ κινδυνεύματα
αἰνεῖτ'· ἐγὼ γὰρ οὔτε ναυτίλον φιλῶ
τολμῶντα λίαν οὔτε προστάτην χθονός.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

20 Δεῖ τοῖσι πολλοῖς τὸν τύραννον ἀνδάνειν.

5 Εὐριπίδου.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία.

6 Σοφοκλῆς Οἰδιπόδι (Τυτ. 54).

Ὡς εἶπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
25 σὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν.
ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἐρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων πόλιν.

7 *Μενάνδρου.*

*Καλόν γε βασιλεὺς τῇ μὲν ἀνδρίᾳ κρατῶν,
τὰ δὲ τοῦ βίου δίκαια διατηρῶν κρίσει.*

8 *Ὀμήρου (Il. β' 24).*

*Οὐ χρὴ παννύχιον εὖδειν βουλευφόρον ἄνδρα, 5
ῥ' λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε.*

9 *Ὀμήρου (Il. β' 53. Od. β' 234. δ' 690).*

*Βουλήν μὲν προῶτον μεγαθύμων ἴξε γερόντων.
Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατήρ δ' ὧς ἦπιος ἦεν. 10
Οὔτε τινα ῥέξας κακὸν ἔξετον οὔτε τι εἰπὼν
ἐν δήμῳ, ἦτ' ἔστι δίκη θείων βασιλῆων.*

10 *Ἡσιόδου (Theog. 88).*

*Τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὔνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετὰτροπα ἔργα τελεῦσι,
ῥηιδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσι. 15*

11 *Θεοκρίτου (XIV, 60).*

*Τὰ δ' ἄλλα δ' ἀνήρ τις ἐλευθέρῳ οἶος ἄριστος,
εὐγνώμων, φιλόμουσος, ἐρωτικός, εἰς ἄκρον ἀδύς,
εἰδῶς τὸν φιλέοντα, τὸν οὐ φιλέοντ' ἔτι μᾶλλον,
πολλοῖς πολλὰ διδούς, αἰτεύμενος οὐκ ἀνανεύων 20
οἶον χρὴ βασιλῆ' αἰτεῖν δὲ χρὴ οὐκ ἐπὶ παντί.*

12 *Ἡσιόδου Θεογονίας (79).*

*Καλλιόπη τ' εἶδει προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασέων·
ἣ μὲν γὰρ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
ὄντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο, 25
γινόμενόν τε ἰδῶσι διοτρεφέων βασιλῆων,
τῶ μὲν ἐπὶ γλώσση γλυκερὴν προχέουσιν αἰοιδήν,
τοῦ δ' ἐπη ἐκ στόματος ῥεῖ μέλιχα· οἱ δὲ νυ λαοὶ
πάντες ἐς αὐτὸν ὀρῶσι διακρίνοντα θεμίστας*

ἰθείησι δίκησιν· ὃ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων
αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.

13 Δημοκρίτου.

Φόβος κολακῆτην μὲν ἐργάζεται, εὐνοίαν δὲ οὐκ
5 ἔχει.

14 Μουσωνίου.

Οὐ πολὺν διάγουσι χρόνον οἱ πρὸς τοὺς ὑπη-
κόους ὑπὲρ ὧν ἂν πράττωσι μὴ τὸ "καθήκει μοι" λέ-
γειν μεμελετηκότες, ἀλλὰ τὸ "ἔξεστί μοι."

10 15 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ θέλε ἐπιτάσσειν τὰ καθήκοντα τοῖς συγγι-
γνώσκουσί σοι τὰ μὴ καθήκοντα πράττοντι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Πειρατέον κατακληκτικὸν μᾶλλον τοῖς ὑπηκόοις
15 ἢ φοβερόν θεωρεῖσθαι· τῷ μὲν γὰρ σεμνότης τῷ δὲ
ἀπήνεια παρακολουθεῖ.

17 Ἀναξιλάου.

Ἀναξίλαος ὁ τύραννος ἐρωτηθεὶς τί τῆς τυραν-
νίδος μακαριώτατον ἔφη "τὸ μηδέποτε εὐεργετοῦντα
20 νικηθῆναι."

18 Ξενοφῶντος.

Ξενοφῶν ὁ Σωκρατικὸς φιλόσοφος ἔφη τῷ βασι-
λεῖ κάλλιον εἶναι τὸ τῶν χαρίτων ἀπολιπεῖν ἢ τρο-
παίων πλῆθος.

25 19 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (127).

"Ἐνθα γὰρ σοφίης δέει βίης ἔργον οὐδέν.

20 Πυθαγόρου.

Θέλε μᾶλλον τοὺς συνόντας σοι αἰδεῖσθαι σε ἢ
φοβεῖσθαι· αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ
30 μῖσος.

21 Φιλίππου.

Φίλιππος ὁ βασιλεὺς ἔλεγε δεῖν τὸν βασιλέα μνημονεύειν ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἐξουσίαν εἴληφεν ἰσόθεον, ἵνα προαιρηῖται καλὰ μὲν καὶ θεία, φωνῇ δὲ ἀνθρωπίνῃ χρῆται.

5

22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (305 c).

Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι ξυναπάσας τὰς εἰρημένας ἐπιστήμας, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐδεμίαν ἀνεφάνη· τὴν γὰρ ὄντως [οὐσαν] βασιλικὴν οὐκ αὐτὴν δεῖ πράττειν, ἀλλὰ ἄρχειν τῶν δυναμένων πράττειν, γιγνώσκουσιν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὁρμὴν τῶν μεγίστων ἐν ταῖς πόλεσιν, εὐκαιρίας τε πέρι καὶ ἀκαιρίας· τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δρᾶν. Ὅρθως.

10

23 Θεοβούλου.

15

Φεῦγε μὲν τὸν φθόνον τῶν πολλῶν, φυλάσσου δὲ τὰς ἐπιβουλάς τῶν μισούντων.

24 Χείλωνος.

Μετὰ τῆς ἰσχύος τὴν πραότητα σῶζε, ἵνα μὴ φοβερός ἀλλ' αἰδοῦς ἄξιός φαίνη τοῖς ἐντυγχάνουσιν.

25 Ἰσαίου.

Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφοδρῶς, πρατέρως δὲ κολάζειν ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσι.

26 Σωκράτης.

25

Σωκράτης ἔλεγεν ἀμείνονα βασιλέα εἶναι τὸν ἑαυτοῦ δυνάμενον ἄρχειν τῶν παθῶν.

27 Δημητρίου.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεὶ παρῆναι τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία 30

κτᾶσθαι καὶ ἀναγιγνώσκειν· ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θαρροῦσι παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται. Plut. Mor. p. 189 d.

28 Ἴσοκράτους (ad Nicocl. 27 sqq.).

5 Φίλους κτῶ μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἥδιστα συνδιατρίψεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σοῦ γιγνομένοις, ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων ὧν ἂν ἐκεῖνοι πράξωσι.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν ποιῆς ἢ λέγῃς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίδου παρησίαν τοῖς εὐφρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῆς ἔχῃς τοὺς ἐπιδοκιμάζοντας.

20 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Διόρα καὶ τοὺς τέχνη κολακεύοντας καὶ τοὺς μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλείον οἱ πονηροὶ τῶν χρηστῶν ἔχωσιν.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρωθῆναι γνωρίζειν ἅμα τοὺς τε λέγοντας ὅποιοί τινές εἰσι καὶ περὶ ὧν ἂν λέγωσι.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

30 Ταῖς αὐταῖς κόλαζε ζημίαις τοὺς ψευδῶς διαβάλλοντας αἷς περὶ τοὺς ἔξαμαρτάνοντας.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἦττον ἢ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ τοῦτο ἡγοῦ βασιλικώτατον, ἐάν περ μηδεμιᾶ δουλεύης τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῆς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.

5

36 Τοῦ αὐτοῦ.

Νόμιξε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες μᾶλλον σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαναμάξωσι.

10

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ζῆν, τοὺς δὲ βασιλέας ἀτάκτως· ἀλλὰ τὴν σεαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι.

15

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλουτοῦν μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητὸς ἢ δ' ἀθάνατος· καὶ δόξης μὲν χρήματα κτητὰ δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή· καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φάυλοις παρα-20 γίγνεται, τὴν δὲ οὐχ οἷόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν· ἐπειδὴ δὲ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰροῦ 25 μᾶλλον ἢ πλεονάζειν· αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδελαῖς ἢ ταῖς ὑπεροχαῖς ἰσχύουσιν.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅτι ἂν ἀκριβῶσαι βουλευθῆς, ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλέας, ἐμπειρία μέτιθι καὶ φιλο-30

σοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδοὺς σοι δείξει, τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι ἄμεινόν σε χρῆσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Θεώρει τὰ γιγνόμενα καὶ τὰ συμπύκτοντα καὶ τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς τυράννοις· ἐὰν γὰρ τὰ παρεληλυθότα μνημονεύης, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μελλόντων βουλευέσῃ.

42 Πλουτάρχου ἐκ τῆς περὶ φιλίας.

10 Ἡμερότητι τοίνυν καὶ εὐεργεσίᾳ μᾶλλον ἢ φόβῳ πρὸς εὖνοιαν ὑπακτέον.

43 Ἐν ταυτιῶ.

Ἡπίους οὖν εἶναι δεῖ μετὰ τοῦ ἔμφρονος εἰς τὸ κοινῇ λυσιτελεῖς.

15 44 Ἀγριππίνου.

Ὁ Ἀγριππίνος ἡγεμονεύων ἐπειρᾶτο τοὺς καταδικαζομένους ὑπ' αὐτοῦ πείθειν, ὅτι προσήκει αὐτοῖς καταδικασθῆναι. οὐ γὰρ ὡς πολέμιος αὐτοῖς, ἔφη, οὐδ' ὡς ληστής καταφέρω τὴν ψῆφον αὐτῶν, 20 ἀλλ' ὡς ἐπιμελητῆς καὶ κηδεμών, ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρός τὸν τεμνόμενον παραμυθίζεται καὶ πείθει παρέχειν ἑαυτόν.

45 Κότυς.

Κότυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς πικρὸς ἦν τῶν 25 ὑπηκόων κολαστής. τῶν οὖν φίλων τις πρὸς αὐτὸν εἶπε “μανία τοῦτό ἐστι, καὶ οὐ βασιλεία”· ὃ δὲ “ἀλλ' ἢ ἐμῆ” ἔφη “αὕτη μανία τοὺς ἀρχομένους σώφρονας ποιεῖ.”

46 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν δευτέρου
30 (p. 25, 23).

Πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.

47 Ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν (Plut. Mor. p. 152 a).

Ἔμοι μὲν, ἔφη ὁ Σόλων, δοκεῖ μάλιστα ἂν ἐνδοξος γενέσθαι καὶ βασιλεὺς καὶ τύραννος, εἰ δημοκρατίαν ἐκ μοναρχίας κατασκευάσειε τοῖς πολίταις. δευτέρως δὲ Βίας εἶπεν, εἰ ἀτρόποις χρῆτο τοῖς νόμοις τῆς πατρίδος. ἐπὶ τούτῳ δὲ Θαλῆς ἔφησεν εὐδαιμονίαν ἄρχοντος νομίζειν, εἰ τελευτήσειε γηράσας κατὰ φύσιν. τέταρτος Ἀνάχαρσις, εἰ μὴ μόνος εἴη φρόνιμος. πέμπτος δὲ Κλεόβουλος, εἰ μηδενί, ἔφη, πιστεύοι τῶν συνόντων. ἕκτος δ' ὁ Πιττακός, εἰ τοὺς ὑπηκόους ὁ ἄρχων παρασκευάσειε φοβείσθαι μὴ αὐτόν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ. ὕστατος δ' ὁ Χεῖλων εἶπε κάλλιστον εἶναι βασιλέα τὸν μὴ μόνου τοῦ φοβερόν εἶναι φροντίζοντα.

48 Ἴσοκράτους Εὐαγόρου (c. 19).

Ἄλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διαίκει τὴν πόλιν ὥστε τοὺς ἀφικνουμένους μὴ μᾶλλον Εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἀρχομένους τῆς ἐκείνου βασιλείας. ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσεν οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν· καὶ σφόδρα μὲν ἀπάντων ἄρχων, νομίμως δὲ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας κολάζων.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως δὲ τοῖς φίλοις συμβουλευόμενος.

50 Πολλὰ μὲν [τῶν ὁμιλούντων ἐταίρων] χρωμένων ἠττώμενος, ἀπάντων δὲ τῶν ἐχθρῶν περιγιγνόμενος.

51 Τοῦ αὐτοῦ.

Σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς, 31

ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἕν ἀτάκτως οὐδὲ ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς διαφυλάττων.

5 52 Τοῦ αὐτοῦ.

Τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐτὸν ποιούμενος, τοὺς δὲ ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλούμενος.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Φοβερὸς ὢν οὐ τῷ πολὺ χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερβάλλειν.

54 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡγούμενος τῶν ἡδονῶν, οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥαστώνας κτώμενος, ἀλλ' οὐ διὰ μακρᾶς ῥαθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολειπό-
20 μενος.

57 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅπως δὲ οὐδὲν παραλείπων ὢν προσεῖναι τοῖς βασιλεῦσι πρέπει, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης πολιτείας ἐκλεγόμενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ
25 πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν.

58 Ἴσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicoel. 7).

Ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀργῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις,

ὅταν σοι καιρὸς ἦ. καὶ δεινὸς μὲν φαίνου τῷ μηδέεν
σε λανθάνειν τῶν γιγνομένων, πρῶτος δὲ τῷ τὰς τι-
μορίας ἐλάττους ποιείσθαι τῶν ἀμαρτανομένων.

59 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Δίωνα οὐ-
κείλους ἐπιστολῆς (354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν
ἐκατέρω πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὐσα πανάγαθον·
μετρία δὲ ἢ θεῶ δουλεία, ἄμετρος δὲ ἢ τοῖς ἀνθρώ-
ποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σώφροσι νόμος, ἄφροσι δὲ
ἡδονή.

60 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀγδόῳ (2, 14) τῆς Κύ-
ρου παιδείας.

Καὶ λόγος δὲ αὐτοῦ ἀπομνημονεύεται, ὡς λέγοι
παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως
ἀγαθοῦ. τὸν τε γὰρ νομέα χρῆναι ἄρα ἔφη εὐδαι-
μονα ποιοῦντα τὰ κτήνη χρῆσθαι αὐτοῖς, ἢ δὴ προβά-
των εὐδαιμονία· τὸν τε βασιλέα ὡσαύτως εὐδαιμο-
νας πόλεις καὶ ἀνθρώπους ποιοῦντα χρῆσθαι αὐτοῖς.

61 Διωτογένεος Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ βασιλείας.

Βασιλεὺς κ' εἴη ὁ δικαιοτάτος, δικαιοτάτος δὲ ὁ
νομιμώτατος. ἄνευ μὲν γὰρ δικαιοσύνας οὐδεὶς ἂν
εἴη βασιλεὺς, ἄνευ δὲ νόμῳ δικαιοσύνα. τὸ μὲν γὰρ
δίκαιον ἐν τῷ νόμῳ ἐντί, ὁ δὲ γε νόμος αἴτιος τῷ δι-
καίῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἦτοι νόμος ἐμψυχὸς ἐντί ἢ νόμι-
μος ἄρχων· διὰ ταῦτ' ὦν ὁ δικαιοτάτος καὶ νομιμώ-
τατος. ἔργα δὲ βασιλέως τρία, τό τε στραταγὲν καὶ
δικασπολὲν καὶ θεραπεύειν θεῶς· στραταγὲν μὲν ὦν
καλῶς δυνασεῖται πολεμὲν καλῶς ἐπισταθεὶς, δικασ-
πολὲν δὲ καὶ διακούειν πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν φύσιν
δικαίῳ καὶ νόμῳ καλῶς ἐκμαθῶν, θεραπεύειν δὲ τῶς

θεῶς εὐσεβέως καὶ ὀσίως φύσιν θεῶ καὶ ἀρετὰν ἐκλογισάμενος. ὥστε ἀνάγκα τὸν τέλειον βασιλέα στραταγόν τε ἀγαθὸν ἤμεν καὶ δικαστὰν καὶ ἱερέα· ταῦτα γὰρ καὶ ἀκόλουθα καὶ πρέποντά ἐντι βασιλέως ὑπερ-
 5 οχᾶ τε καὶ ἀρετᾶ. κυβερνάτα μὲν γὰρ ἔργον ἐντι τὰν ναῦν σώξεν, ἀνιόχω δὲ τὸ ἄρμα, ἱατρῶ δὲ τῶς νοσίουσας, βασιλέως δὲ καὶ στραταγῶ τῶς ἐν πολέμῳ κινδυνεύοντας. ὃ γὰρ ἕκαστος ἀγεμῶν ἐντι συστάματος, τούτω καὶ ἐπιστάτας καὶ θαμουργός. καὶ μὰν
 10 τό τε δικασπολὲν καὶ διανέμεν τὸ δίκαιον, ξυνᾶ μὲν καθόλω ἰδίᾳ δὲ καθ' ἕκαστον, οἰκῆον βασιλέως ὥσπερ θεῶ ἐν τῷ κόσμῳ ὃ ἀγεμῶν τε καὶ προστάτας ἐντί, ξυνᾶ μὲν τῷ ποτὶ μίαν ἀρχάν τε καὶ ἀγεμονίαν τὸ ὄλον ξυναρμόσθαι, καθ' ἕκαστον δὲ τῷ καὶ τὰ κατὰ
 15 μέρος ποττὰν αὐτὰν ἀρμονίαν τε καὶ ἀγεμονίαν συναρμόξασθαι. ἐτι δ' ἐν τῷ ποιὲν εὖ καὶ εὐεργετὲν τῶς ὑποτεταγμένως ὁ βασιλεὺς ἐντι· ταῦτα δ' οὐκ ἄνευ δικαιοσύνας καὶ νόμου. τό γε μὰν τρίτον, λέγω δὲ τὸ θεραπεύειν τῶς θεῶς, βασιλέως ἀντάξιον. δεῖ γὰρ τὸ
 20 ἄριστον ὑπὸ τῷ ἀρίστῳ τιμαῖσθαι, καὶ τὸ ἀγεμονίου ὑπὸ τοῦ ἀγεμονίου. τῶν μὲν ὧν φύσει τιμιωτάτων ἄριστον ὁ θεός, τῶν δὲ περὶ γᾶν καὶ τῶς ἀνθρώπων ὁ βασιλεὺς. ἔχει δὲ καὶ ὡς θεὸς ποτὶ κόσμον βασιλεὺς ποτὶ πόλιν, καὶ ὡς πόλις ποτὶ κόσμον βα-
 25 σιλεὺς ποτὶ θεόν. ἅ μὲν γὰρ πόλις ἐκ πολλῶν καὶ διαφερόντων συναρμοσθεῖσα κόσμῳ σύνταξιν καὶ ἀρμονίαν μεμίματα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀρχὰν ἔχων ἀνυπεύθυνον, καὶ αὐτὸς ὧν νόμος ἐμψυχος, θεὸς ἐν ἀνθρώποις παρεσχαμάτισται.

30 62 Ἐν ταυτῷ.

Ὅθεν δεῖ τὸν βασιλέα μὴ νενικῆσθαι ὑφ' ἀδονᾶς

ἀλλ' αὐτὸν νικῆν ταύταν, μηδ' ὅμοιον ἡμεν τοῖς πολ-
 λοις ἀλλὰ ἐπὶ πολλὸν διαφέροντα τούτων, μηδ' ἔργον
 ἀγείσθαι τὰν ἀδονὰν ἀλλὰ μᾶλλον τὰν ἀνδραγαθίαν·
 ἅμα δὲ καὶ πρέπον τὸν ἐτέρων ἄρχεν χρῆζοντα τῶν
 αὐταύτω παθέων πρᾶτον δύνασθαι ἄρχεν. περὶ γε 5
 μᾶν τᾶς πλεονεκτίας ὅδε λόγος· δεῖ γὰρ ἐς τοῦτο πε-
 πᾶσθαι τὰ χρήματα ὥστε φίλως εὐεργετῆν καὶ δεο-
 μένως ὑπολαμβάνειν καὶ ἐχθρῶς δὲ μετὰ δίκας ἀμύ-
 νεσθαι· ἀδίστα γὰρ ἅ μετ' ἀρετᾶς ἀπόλαυσις τᾶς
 εὐτυχίας. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τᾶς ὑπεροχᾶς· 10
 δεῖ γὰρ καθυπερέχειν τῶς ἄλλως ἀρετᾶ καὶ κατταύ-
 ταν ἄξιον κρῖνεσθαι τῷ ἄρχεν, ἀλλὰ μὴ καττὸν πλου-
 τῶν ἢ τὰν δύναμιν ἢ τὰν ῥώμαν τὰν τῶν ὀπλων· ὁ
 μὲν γὰρ τι κοινὸν ἐντι καὶ τῶν τυχόντων, ὁ δὲ κοι-
 νὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζῴων, ὁ δὲ κοινὸν καὶ τῶν τυ- 15
 ράννων, ὁ δὲ μόνον ἰδίου τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.
 ὥστε ὅστις βασιλεὺς σῶφρων μὲν ἐντι περὶ τὰς ἀδο-
 νᾶς, κοινωνατικὸς δὲ περὶ τὰ χρήματα, φρόνιμος δὲ
 καὶ δεινὸς περὶ τὰν ἀρετᾶν, οὗτός κ' εἴη καττὰν
 ἀλάθην βασιλεὺς. ἔχει δὲ καὶ ὁ δᾶμος τῶν μερέων 20
 τᾶς τῷ ἀνθρώπῳ ψυχᾶς τὰν ἀναλογίαν ταύταν τῶν
 ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν· ἅ μὲν γὰρ πλεονεκτία γίνε-
 ται περὶ τὸ ἀγεόμενον μέρος τᾶς ψυχᾶς, λογικὰ γὰρ
 ἅ ἐπιθυμία· ἅ δὲ φιλοτιμία καὶ θηριότης περὶ τὸ
 θυμοειδές, τοῦτο γὰρ τὸ ζέον καὶ δυναμικὸν μέρος 25
 τᾶς ψυχᾶς· ἅ δὲ φιλαδονία περὶ τὸ ἐπιθυματικόν,
 τοῦτο γὰρ τὸ θῆλυ καὶ ὑγρὸν μέρος τᾶς ψυχᾶς· ἅ
 δὲ γε ἀδικία τελειοτάτα κακία καὶ σύνθετος ἕασα
 περὶ ὅταν γίνεται τὰν ψυχάν. ὅθεν ὡς λύραν καὶ
 πόλιν εὐνομουμένην δεῖ συναρμύσασθαι βασιλέα 30
 ὄρον δικαιοτάτου καὶ νόμῳ τάξιν ἐν αὐτῷ πρᾶτον
 καταστασάμενον, εἰδὸτα διότι τῷ πλάθεος, ὃ δέδω-

κεν ὁ θεὸς αὐτῷ τὰν ἀγεμονίαν, ἃ συναρμογὰ ποτ'
 αὐτὸν ὀφείλει συναρμοσθῆμεν. ποτὶ δὲ τοῖς ἀγορευ-
 μένοις δεῖ καὶ θεΐσας καὶ ἔξιας ἐπιπρεπείας ἐπιταδεύειν
 τὸν ἀγαθὸν βασιλέα, πολιτικῶς αὐτὸν πλάσσοντα καὶ
 5 πραγματωδέως, ὅπως μήτε τραχὺς φαίνεται τοῖς
 πλάθεσι μήτ' εὐκαταφρόνατος, ἀλλὰ καὶ ἀδύς καὶ
 ἀμφοιστραφής. τεύξεται δὲ τούτων, αἴκα πρώτον μὲν
 σεμνὸς ἦ καὶ ἐκ τῷ ἰδὲν καὶ ἐκ τῷ ἀκοῦσαι καὶ ἐκ τῷ
 10 αἴξιος ἐπιφαίνεσθαι τῆς ἀρχᾶς, δεύτερον δὲ χρηστὸς
 καὶ ἐκ τῆς ἐντεύξιος καὶ ἐκ τῆς ποτιβλέψιος καὶ ἐκ
 τῆς εὐεργεσίας, τρίτον δὲ δεινὸς καὶ ἐκ τῆς μισοπο-
 ναρίας καὶ ἐκ τῆς ἀκολασίας καὶ ἐκ τῆς ἐπιταδεύσιος
 καὶ ὅλως ἐκ τῆς ἐμπειρίας καὶ τριβᾶς τῆς περὶ τὸ βα-
 σιλεύειν. ἃ μὲν γὰρ σεμνότηας θεόμιμον ὑπάρχοισα
 15 πρᾶγμα δύναται θαυμαζόμενον καὶ τιμώμενον αὐτὸν
 παρέχεσθαι τοῖς πλάθεσιν, ἃ δὲ χρηστότας φιλεύμε-
 νον καὶ ἀγαπαζόμενον, ἃ δὲ δεινότηας φοβερὸν μὲν
 καὶ ἀνίκατον ποτὶ πολεμίως, μεγαλόψυχον δὲ καὶ
 θαρσαλέον ποτὶ φίλως. δεῖ δὲ τὰν σεμνότατα καθε-
 20 στάσθαι περὶ αὐτὸν μηδὲν ταπεινὸν ἐπιταδεύοντα
 μηδὲ τῶν πολλῶν ἀντάξιον, ἀλλὰ τῶν θαυμαينوμέ-
 νων καὶ τῶν ἀγεμονία καὶ σκαπτουχία ποτιφυέων,
 ἀμιλλώμενον αἰεὶ μὴ τοῖς μῆνεσι μηδὲ τοῖς ἴσοις,
 ἀλλὰ τοῖς μεζόνεσι, καὶ καττὸ μέγεθος τῆς ἀγεμονίας
 25 ἀδονὰς ὑπολαμβάνοντα μεγίστας ἡμεῖν τὰς ἐπὶ τοῖς
 καλοῖς ἔργοις καὶ μεγάλοις, ἀλλὰ μὴ τὰς ἐπὶ τοῖς ἀπο-
 λαύστοις, χωρίζοντα μὲν ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν ἀνθρωπί-
 νων παθῆων συνεγγίζοντα δὲ τοῖς θεοῖς, οὐδὲ δι'
 ὑπεραφανίαν ἀλλὰ διὰ μεγαλοφροσύναν καὶ μέγεθος
 30 ἀρετᾶς ἀνυπέρβλατον τοιαύταν αὐτῷ ἐπιπρέπηαν καὶ
 προστασίαν ἀμφιβαλλόμενον καὶ καττὰν ὄψιν καὶ
 καττῶς λογισμῶς καὶ καττὰ ἐνθυμάματα καὶ καττὸ

ἦθος τᾶς ψυχᾶς καὶ κατὰς πράξιαι καὶ κατὰν κίνα-
 σιν καὶ κατὰν θέσει τῷ σώματος, ὥστε τὼς ποταυ-
 γασμένως αὐτὸν κατακοσμηθῆμεν καταπεπλαγμένως
 αἰδοὶ καὶ σωφροσύνη τε καὶ διαθέσει τε περὶ τὰν ἐπι-
 κρέτηαν· οὐ γὰρ μῆον αὐλῶ καὶ ἁρμονίας ἀ τῷ ἀγαθῷ
 βασιλέως ποταύγασις ὄφειλει τρέπεν τὰς ψυχὰς τῶν
 ποταυγασμένων. καὶ περὶ μὲν σεμνότητος ἄλλις εἰρή-
 σθω· περὶ δὲ χρηστότητας νῦν ὑποθέσθαι πειρασού-
 μαι. χραστὸς γὰρ ἐσσεῖται πᾶς βασιλεὺς τὸ μὲν καθόλου
 δίκαιός τε ὦν καὶ ἐπιεικῆς καὶ εὐγνώμων. ἐντι γὰρ ἀ
 δικαιοτάς κοινωνίας συνακτικὰ καὶ συνεκτικὰ, καὶ
 μόνα γε ὦν πρὸς τὼς πλατῖον ἀ τοιαῦτα διάθεσις ἁρ-
 μοσταί τᾶς ψυχᾶς. ὃν λόγον γὰρ ἔχει φῦθμός ποτι κί-
 νησιν καὶ ἁρμονία ποτι φωνάν, τοῦτον ἔχει τὸν λόγον
 δικαιοτάς ποτι κοινωνίαν· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἐντι καὶ
 ἀφρόντων καὶ ἀρχομένων, εἶγε δὴ συναρμοστικὰ ἐντι
 κοινωνίας πολιτικᾶς. ἀ δὲ ἐπιείκη καὶ εὐγνώμοσύνα
 πάρεδροί τινές ἐντι τᾶς δικαιοσύνας, ἀ μὲν τὸ ἀπό-
 τομον τᾶς βλάβας μαλθαίνουσα, ἀ δὲ τοῖς ἐπὶ ποσὸν
 ἀμπλακίσκουσι συγγνώμας ἀπομερίζουσα. δεῖ δὲ τὸν
 ἀγαθὸν βασιλέα βοηθατικὸν τε ἡμεν τῶν δεομένων
 καὶ εὐχάριστον δέ, βοήθηαν δὲ μὴ καθ' ἓνα ποιή-
 σασθαι τρόπον, ἀλλ' ὅπως ἂν δυνατὸν ἦ· εὐχάρι-
 στον δ' ἡμεν δεῖ μὴ ποττὸ μέγεθος ἀποβλέποντα τᾶς
 τιμᾶς, ἀλλὰ ποττὸν τρόπον καὶ τὰν προαίρεσιν τῷ
 τιμέοντος· ἀβαρέα δὲ δεῖ ἡμεν ποτι πάντας ἀνθρώ-
 πως, μάλιστα δὲ ποττῶς μήονας καὶ καταδεεστέρως
 ταῖς τύχαις· οὔτοι γὰρ ὥσπερ τοῖ νοσῖοντες τοῖς σώ-
 μασι οὐδὲν ὑπομένεν δύνανται τῶν βαρέων. ἔχοντι
 γὰρ τὰς διαθέσιαις τοιαύτας καὶ οἱ θεοὶ καὶ μάλιστα
 ὁ κρατέων πάντων Ζεὺς· καὶ γὰρ οὔτος σεμνὸς μὲν
 ἐντι καὶ τίμιος διὰ τε τὰν ὑπεροχάν καὶ τὸ μέγεθος

τῆς ἀρετᾶς, χραστὸς δὲ διὰ τὸ εὐεργετικός τε ἤμεν
 καὶ ἀγαθοδότας, ὅπως δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῷ Ἰωνικῷ
 ποιητᾷ ὧς κ' εἶη "πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε" θει-
 ρὸς δὲ διὰ τὸ κολάζειν τῶς ἀδικέοντας καὶ πατὴν καὶ
 5 κυριεύειν πάντων· ἔχει δὲ καὶ τὸν κεραυνὸν μετὰ
 χεῖρα, σύμβολον τῆς θεινότητος. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις
 μναμονεύειν δεῖ ὅτι θεόμιμὸν ἐντι πρᾶγμα βασιλῆα.

63 Σθενίδα Λοκροῦ Πυθαγορείου περὶ
 βασιλείας.

10 Χρῆ τὸν βασιλέα σοφὸν ἦσθαι· οὕτω γὰρ ἐσείται
 ἀντίμιμος καὶ ζαλωτὰς τῷ πρᾶτῳ θεῷ. οὗτος γὰρ καὶ
 φύσει ἐντὶ καὶ πρᾶτος βασιλεύς τε καὶ δυνάστας, ὃ
 δὲ γενέσσει καὶ μιμάσει, καὶ ὃ μὲν ἐν τῷ παντὶ καὶ
 ὄλῳ, ὃ δὲ ἐπὶ γᾶς, καὶ ὃ μὲν αἰεὶ τὰ πάντα διοικεῖ τε
 15 καὶ ζῶει αὐτὸς ἐν αὐτῷ κεκταμένος τὴν σοφίαν, ὃ δ'
 ἐν χρόνῳ ἐπιστάμαν. ἄριστα δὲ κα μιμείοιτο τοῦτον,
 εἰ μεγαλόφρονά τε καὶ ἀδρόν καὶ ὀλιγοδεδέα παρα-
 σκευάξοι αὐτόν, πατρικὰν διαθέσειν ἐνδεικνύμενος
 τοῖς ὑφ' αὐτῷ· διὰ τοῦτο γὰρ που μάλιστα καὶ νε-
 20 νομίχθαι τὸν πρᾶτον θεὸν πατέρα μὲν θεῶν πατέρα
 δὲ ἀνθρώπων ἤμεν, ὅτι ἤπιος πρὸς πάντα τὰ ὑπ'
 αὐτῷ γενόμενα ἐντὶ, καὶ ἀμελούμενος τῆς προστασίας
 οὐδέποκα παύεται, οὐδὲ ἤρκεται τῷ ποιητᾶς μόνον
 πάντων γεγονέναι, ἀλλὰ καὶ τροφεὺς διδάσκαλός τε
 25 τῶν καλῶν πάντων καὶ νομοθέτας πέφυκε πᾶσιν ἐπί-
 στας. τοιοῦτον θέμις ἤμεν καὶ τὸν ἐπὶ γᾶς καὶ παρ'
 ἀνθρώποις ἀγεμονὲν μέλλοντα βασιλέα· οὐδὲν δὲ
 ἀβασίλευτον καλὸν οὐδὲ ἄναρχον· ἄνευ δὲ σοφίας
 καὶ ἐπιστάμας οὔτε μὲν βασιλέα οὔτε ἄρχοντα οἶον
 30 τε ἤμεν. μιματὰς ἄρα καὶ ὑπαρέτας ἐσσεῖται νόμιμος
 τῷ θεῷ ὁ σοφός τε καὶ βασιλεύς.

64 Ἐκφάντου τοῦ Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ βασιλείας.

Ὅτι μὲν ἅπαντος ζῶν φύσις ποτὶ τε τὸν κόσμον
ἄρμονται καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πολλοῖς μοι δοκεῖ τε-
κμαρίοις φανερὸν ἦμεν. συμπνεύουσα γὰρ οὕτω καὶ 5
συνδεδεμένα τὰν ἀρίστην τε ἅμα καὶ ἀναγκαίαν ἀκο-
λουθίαν ὀπαδεῖ φύμα τῷ παντὸς περιαγεομένα ποτὶ
τε τὰν κοινὰν εὐκοσμίαν καὶ ποττὰν ἰδίον ἐκάστω
διαμονάν· παρὸ καὶ τόδε κόσμος ποταγορεύεται καὶ
ἐντι τῶν ὄντων ζῶων τεληότατον. ἐν δὲ τοῖς μέρεσιν 10
αὐτῷ πολλοῖς τε ὄντεσι καὶ διαφοροῖς τὰν φύσιν
ἐξάρχει τι ζῶον καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν καὶ διὰ τὸ
μετέχεν πλήθον τῷ θεῷ. καὶ ἐν μὲν τῷ τῷ θεῷ ὄντος
ἀεὶ φύσει τὰ τὰν πρῶταν καὶ μεγίστην ἀκολουθίαν
ἔχοντα ἀσπάζεταιται... καὶ τοὶ πλάνατες ἀστέρες· ἐν δὲ 15
τῷ χώρῳ τῷ σελάνας ἐνεργθεν τὰ δι' εὐθείας λόντα
σώματα ἃ τῷ θαίμονος φύσις ἔχει τὰν διεξαγωγάν·
ἐν δὲ τῷ γᾶ καὶ παρ' ἅμιν ἀριστοφύεστατον μὲν ὦν-
θρωπος, θειότατον δ' ὁ βασιλεὺς, ἐν τε κοινᾷ φύσει 20
πλεονεκτέων τῷ κρέσσονος, τὸ μὲν σκᾶνος τοῖς λοι-
ποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονὼς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλης, ὑπὸ
τεχνίτα δ' εἰργασμέγνος λῶστω, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν
ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ· κατασκευάσμα δὴ ὦν ὁ
βασιλεὺς ἐν καὶ μόνον ἐντὶ οἷα τύπος τῷ ἀνωτέρω
βασιλέως, τῷ μὲν πεποιηκότι γνώριμον ἀεὶ, τοῖς δ' 25
ἀρχομένοις ὡς ἐν φωτὶ τῷ βασιλῆα βλέπομενον. τῷδε
γὰρ κρίνεται τε καὶ δοκιμάζεται, ὡς τὸ κράτιστον ἐν
πτανοῖς ζῶον ἀετὸς ἀντωπὸν ἄλιῳ γενόμενον· χῶπι
τᾶς βασιλῆας δὲ λόγος αὐτός, θείας τε ἐάσας καὶ δι'
ὑπερβολὰν λαμπρότατος δυσοράτω, αἰ μὴ τοῖς γνα- 30
σίοις· μαρμαρυγαί τε γὰρ πολλαὶ καὶ σκοτοδιναίσις
ὡς ἐφ' ὕψος ὀδυνηὸν ἐπιβάντας τῶς νόθως ἀπήλεγ-

ξαν· τοῖς δὲ προσηκόντως κατ' οἰκηότατα πρὸς αὐ-
 τὰν ἐπὶ τοῦτο ἀφιγμένοις οἰκήσιμος, κεχρησθαι δυ-
 ναμένοις αὐτᾶ. ἅ μὲν ὦν βασιλῆα χρῆμα εἰλικρινές τε
 καὶ ἀδιάφθορόν ἐντι καὶ δι' ὑπερβολὰν θειότατος
 5 δυσέφικτον ἀνθρώπῳ. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἐς αὐτὰν κατα-
 σιάντα καθαρώτατόν τε ἦμεν καὶ διαυγέστατον τὰν
 φύσιν, ὡς μὴ τὸ λαμπρότατον ἀφανίξῃ ἐν σπίλοις
 τοῖς ὑφ' αὐτῷ· καθὸ καὶ τῶς ἀγιωτάτως τόπως ἐκα-
 λίδωσάν τινες καὶ τῶν ἀντιασάντων ἐνιοι μισροὶ τῶς
 10 ἀντιᾶξαντας αὐτοῖς. βασιλῆα δὲ τὸν ὁμιλήσοντα φύ-
 σιός τε ἀχράντῳ δεῖ μετέχεν ἐπιστάμεν τε αὐτὸν
 ὄσῳ τῶν ἄλλων ἐντὶ θειότερος ὄσῳ τε ἄτεροι αὐτῷ,
 οἷς δὴ κατὰ λόγον ἀπεικάζων ἑαυτὸν ἄριστ' ἂν ἑαυτῷ
 τε χρῶτο καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
 15 λοῖς ἀνθρώποις, αἴκα ἀμαρτάνωντι, ὀσιωτάτα κάθαρ-
 σις ἐξομοιωθῆμεν τοῖς ἀρχόντεσσιν, αἴτε νόμος αἴτε
 βασιλεὺς διέποι τὰ κατ' αὐτῶς· οἱ δ' εἴ τι τῷ κρέσ-
 σονος δέοντος διὰ τὰν φύσιν ἀμπλακόντες οὐ μακρὰν
 οὐδ' ἀπρωκισμένως οἱ χρῆ θεῷ μὲν ὡς εὐθὺ τᾶς ὠφε-
 20 λείας τυγχάνεν. οὔτε γὰρ τὸν κόσμον δίξοιτο ἂν τις
 ἐν αὐτῷ τε ὦν καὶ μέρος ἐκείνω, οὔτ' ἂν ἀνόητος εἴη
 τῷ διέποντος αὐτὸν ὁ ἀτέρων αὐτὸς ἄρχων. ἅ δ' εὐ-
 κοσμία πολλὰ καὶ τὸ μηδὲν ἄναρχον εὐρὲν δύνα-
 σθαι καὶ τῷ τρόπῳ τᾶς ἀρχᾶς διδάσκαλον. ἐκλάμπει
 25 γὰρ αὐτᾶς εὐθὺ τὸ καλόν, ἂν ὁ μιμασόμενος δι' ἀρε-
 τὰν αὐτῷ τε φίλος, ὃν μεμίμαται, καὶ πολὺ πλεόν
 τοῖς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένοις. οὐ γὰρ ἂν τις θεοφιλῆς
 ὦν μισέοιτο ὑπ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ἄστρα οὐδ'
 ὁ σύμπας κόσμος ἐχθαίρει τὸν θεόν· αἱ δὲ κα ἐμίσει
 30 τὸν ἀγεμονεύοντα, οὗ κα εἶπετο πειθόμενος αὐτῷ·
 τὸ δ' ἐκείνον ἄρχεν εὐ αἰτιον τῷ καὶ τῶσδε ἄρχεσθαι
 καλῶς. ἐγὼ μὲν ὦν ὑπολαμβάνω καὶ τὸν ἐπὶ τᾶς γᾶς

βασιλέα δύνασθαι μηδεμιᾶ τῶν ἀρετῶν ἐλαττοῦσθαι
 τῷ κατ' ὄρανόν βασιλέως· ἀλλ' ὡσπερ αὐτὸς ἀπό-
 δαμόν τι ἐντὶ χρῆμα καὶ ξένον ἐκεῖθεν ἀφιγμένον πρὸς
 ἀνθρώπως, καὶ τὰς ἀρετὰς ἂν τις αὐτῷ ἔργα ὑπολά-
 βοι τῷ θεῷ καὶ δι' ἐκεῖνον αὐτῷ. σκοπέοντι δ' ἄρ- 5
 χᾶθεν ἀλάθῃα λόγος· κοινωνία τε γὰρ πρᾶτα τε πάν-
 των καὶ ἀναγκαιοτάτα τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ἃς
 μετέχει μὲν ὁ παρ' ἁμῖν βασιλεύς, μετέχει δὲ καὶ ὁ
 ἐν τῷ παντὶ πάντα διέπων· συνεστάναι γὰρ χωρὶς
 φιλίας καὶ κοινωνίας ἀμάχανον· σκοποίη δ' ἂν τις 10
 ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν συμπολιτευομένων, ἐξελὼν τῷ
 λόγῳ τὰν κατὰ συνάθῃαν κοινωνίαν· ἐλάττων γὰρ
 αὐτὰ τὰς τε θείας φύσιος καὶ τὰς βασιλικᾶς· οὐ γὰρ
 δέονται τὰν τοιαύταν δέησιν ἀλλήλων, καθ' ἃν συν-
 εκπορεῦντες τῶν ὑστεροῦντι, ἀναπλαροῦντι κοινὰν 15
 τὰν βοήθῃαν· τέλειοι γὰρ κατ' ἀρετάν· ἃ δ' ἐν τῇ
 πόλει φιλία κοινῷ τινος τέλεος ἐχομένα τὰν τῷ παν-
 τὸς ὁμόνοιαν μεμίματα· ἄνευ δὲ τὰς περὶ τὰς ἀρχὰς
 διατάξιος οὐδεμίᾳ ἂν πόλις οἰκοῖτο· ἐς δὲ ταύταν νό-
 μων τε δεῖται καὶ τινὸς προστασίας πολιτικᾶς τό τε 20
 ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον, εἴπερ σῶζοιτο δι' αὐτό. ἐκ
 τούτων κοινὸν ἀγαθὸν εὐαρμοστία τις καὶ τῶν πολλῶν
 ὁμοφωνία μετὰ πειθοῦς συναδοίσας. ὁ κατ' ἀρετὴν
 ἐξάρχων καλέσεται τε βασιλεύς καὶ ἐντι, ταύταν ἔχων
 φιλίαν τε καὶ κοινωνίαν ποτὶ τὸς ὑπ' αὐταυτον, ἄνευ 25
 ὁ θεὸς ἔχει ποτὶ τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὅταν
 δὲ τὰν εὐνοίαν χρῆ παρασκευάζεσθαι πρᾶτον μὲν
 παρὰ τῷ βασιλέως ἐς τὸς βασιλευμένους, δεύτερον
 δὲ παρὰ τῶνδε ἐς τὸν βασιλέα, ὅποια γεννάτορος
 ποτὶ υἱέα καὶ ποτὶ ποιῖμναν νομέως καὶ νόμῳ ποτὶ 30
 χρωμένως αὐτῷ.

65 Ἐν ταυτῷ.

Μία γὰρ ἀρετὰ πρὸς τὸ ἄρχεν ἀνθρώπων καὶ πρὸς τὸν αὐτῷ βίον. χρήσεται δ' οὐδενὸς δι' ἐνδειαν ποτιλαμβάνων εἰς ὑπηρεσίαν τὰν αὐτὸς αὐτῷ, ἀλλ' ὡς κατὰ φύσιν ἐνεργῶν· κοινωνίας γὰρ ἐάσας οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος ἀντάρκως βιώσει καθ' αὐτόν. δοκεῖ μὲν γὰρ ὁ ἀντάρκης μηδενὸς [ἂν] ἄλλω πρὸς γε τὰν αὐτῷ διεξαγωγὰν ποτιδεήσεσθαι· αἱ δ' ἄρα δεῖ βίον ἐνεργεῖα ζῶεν, δᾶλον ὡς καὶ ἄτρεα ἂν προσλάβοι, οὐδὲν τι ἔλαττον αὐτὸν ἀντάρκεα ποιήσῃ· φίλως τε γὰρ ἔξει διὰ τὰν αὐτῷ ἀρετάν, καὶ τοῖσδε χρώμενος οὐ κατ' ἄλλαν ἀρετὰν χρήσεται ἢ ἅπερ καὶ ποτὸν αὐτῷ βίον. ἀνάγκη δὲ ἀκολουθῆν καὶ τὰ τοιάδε, οὐχ ἀτέρως τινὸς ἐξαιρέτω ποτταῦτα παρεσκευασμέ-
 15 νως. χῶ μὲν θεὸς οὔτε διακόνως ἔχων οὔτε ὑπηρετίας οὔτ' αὐ προστάξει τινὶ χρώμενος οὐδὲ στεφανῶν ἢ ἀναγορεύων τῶς πειθομένως ἢ ἀτιμάζων τῶς ἀπειθέοντας, οὗτος αὐτὸς ἄρχει ποτὶ τοσόνδε μέγεθος ἀρχᾶς, ἀλλ' οἶμαι παρέχων ἀξιομίματον ἑωυτὸν ζᾶλον
 20 ἐντίθητι πᾶσι τᾶς αὐτῷ φύσιος. ἐντι δὲ αὐτὸς μὲν ἀγαθός, καὶ τότε μόνον τε καὶ ῥᾶδιον ἔργον αὐτῷ· οἱ δὲ μιμεύμενοι τῶν ἄλλων κρέσσον τῶδε πάντα ἐργάζονται· ἅ δὲ ὁμοίωσις καὶ ἐκάστω τῶδε αὐταρκές ἐντι· οὐ γὰρ ἄλλα μὲν ἀρετὰ ποιεῖ τὰ ἀρεστὰ τῷ
 25 θεῷ, μιμείται δ' αὐτὸν ἑτέρα· ὁ δ' ἐπὶ γῆς ἀμὲν βασιλεὺς πῶς οὐχ ὁμοίως ἀντάρκης; ἀπεικάζων τε γὰρ αὐτὸν ἐνὶ ἂν ἀπεικάσειε τῷ κρατίστῳ, καὶ πᾶς ἑωυτῷ πειρώμενος ὁμοιοῦν αἰθ' ὅς ἔσεται· τὰ δ' ὅσα βίας καὶ ἀνάγκης τὰς τῶν ὑποτεταγμένων, ἐνίοτε
 30 ἐκάστω τὰν περὶ τὰν μίμασιν προθυμίαν ἀφαιρέσεται· χωρὶς εὐνοίας γὰρ ἀμάχανον ἐξομοιωθῆναι, ἃ μάλιστα πάντων ἀφανίζει τὸ φοβερόν. ὡς εἶθε ἦν τᾶς ἀνθρω-

πίνας φύσιος δυνατὸν ἀφελὲν τὸ καὶ πειθοῦς τινος
 δέεσθαι. τόδε γὰρ τᾶς ἐπιγῆω φαυλότατος τὸ λεί-
 ψανον, καθ' ἃν ἐπίκαρον ὄν τὸ ζῶον ταύτας οὐκ
 ἀμοιρεῖ· ἐπειδήπερ πειθῶ ἔργον τι ἐντὶ παροικέον
 ἀνάγκη· πρῶτα γὰρ ἀφ' αὐτᾶς αὐτὰ κατεργάζεται 5
 τάπερ ἐκείναν διέφυγεν. ὅσα δ' αὐτοφυῶς τῷ καλῷ
 χρῆται, τούτοις οὐδεμία πειθοῦς αἰδώς· ἐπειδήπερ
 οὐδὲ φόβος ἀνάγκης. ἐνεργάσαιτο δ' ἂν μόνος ὁ βα-
 σιλεὺς ἀνθρώπῳ φύσει καὶ τόδε τὸ ἀγαθόν, ὡς διὰ
 μίμασιν αὐτῷ τῷ κρέσσονος ποτὶ τὸ δέον ἔπεσθαι. 10
 τῶς δὲ ὡσπερ ὑπὸ μέθης διεφθαρμένως καὶ διὰ κακὰν
 τροφὰν ἐς λάθραν ἐμπεσόντας αὐτῷ, παραλαφθεὶς ὁ
 λόγος ἐπέρωσέν τε καὶ κάμνοντας ἴασατο, καὶ τὰν ἐκ
 τᾶς κακίας ἐνοικεῦσαν αὐτοῖς λάθραν ἐκβαλὼν τὰν
 μνάμαν ἐσφίκισεν, ἐξ ἧς ἀπετέχθη ἅ καλεομένα πειθῶ· 15
 καὶ τὰν ἀρχὰν ἐκ φαύλων σπερμάτων λαβοῖσα αὐτὰ
 τι σπουδαῖον ἐκφύει τὰν ἐπίγῃον οἰκεῦσα χώραν, ἐν ἧ
 δι' ἀσθένειαν τᾶς ἀμῶν φύσιος ὁ λόγος ἀνθρώποις
 ὀμιλέων ἀναπλαροῖ τὰ τῶν διὰ κακίαν ὑστερούντων.

66 Ἐν ταυτῷ.

20

Ἄπερ ἱερὰν καὶ θεῖαν ἔχων ἐννοίαν τῷ ὄντι βα-
 σιλεὺς εἴη· τᾷδε γὰρ πεπεισμένος ἀγαθῶν μὲν πάν-
 των αἴτιος ἔσεται, κακῶν δὲ οὐδενός. οὐ μὲν ἄλλ'
 ὅτι γὰρ δίκαιος ἔσεται κοινωνικὸς ὢν παντὶ τῷ δᾶλον·
 ἰσότατι γὰρ ἅ κοινωνία, καὶ ἐν τῇ ταύτας ἀποδιανο- 25
 μᾷ ἐξάρχει μὲν ἡ δικαιοσύνη, μετέχει δ' ἡ κοινωνία·
 οὐ γὰρ δυνατὸν ἄδικον μὲν ἡμεν, μεταδιδόμεν δὲ
 ἰσότατος, ἢ μεταδιδόμεν μὲν ἰσότατος, μὴ κοινωνικὸν
 δὲ ἡμεν. ἐγκρατεῖα δὲ πῶς οὐκ ἂν ὑπολάβοι τις τὸν
 αὐτάρκη; ἅ γὰρ πολυτέλῃα μάτηρ τᾶς ἀκρασίας, αὐτὰ 30
 δὲ τᾶς ὑβριος, ἐξ ἧς τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν τὰ

πολλά. ἃ δ' αὐτάρκηα οὐδ' ἂν τέκοι πολυτέλῃαν,
 οὔτε τὰ ἀπ' αὐτᾶς· ἀλλ' αὐτὰ τις οὔσα ἀρχὰ πάντα
 μὲν ἄγοι, ἄγοιτο δ' ἂν ὑπ' οὐδενός. ὅπερ ἔντι μὲν
 τῷ θεῷ, ἔντι καὶ τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ μὲν ἄρχεν (ἀφ'
 5 ὅπερ καὶ ὁ αὐτάρκης καλέσται) ἄρχεσθαι δ' ὑπ' οὐ-
 δενός· ταῦτα δ' ὅτι μὲν φρονάσιος χωρὶς οὐκ ἂν
 γένοιτο δᾶλον, ὅτι δ' ἃ τῷ κόσμῳ φρόνασις ὁ θεός
 ἔντι φανερόν· συνέχεται γὰρ εὐκοσμία τε καὶ τάξει
 τᾶ θεούσα· νόω δὲ χωρὶς οὐκ ἂν αὐτὰ γενοίατο. οὐδ'
 10 ὁ βασιλεὺς δὴ χωρὶς φρονάσιος ταύτας ἂν ἔχοι τὰς
 ἀρετάς, δικαιοσύναν φαμι καὶ ἐγκράτηαν καὶ κοινω-
 νίαν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά.

67 Μουσανίου ἐκ τοῦ ὅτι φιλοσοφητέον
 καὶ τοῖς βασιλεῦσιν.

15 Εἰσελθόντος δὲ ποτε ὡς αὐτὸν τῶν βασιλέων τι-
 νὸς τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας (ἦσαν γὰρ ἔτι τότε ἐν Συρίᾳ
 βασιλεῖς Ῥωμαίων ὑπήκοοι), ἄλλα τε πολλὰ εἶπε
 πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ δὴ καὶ ταῦτα. Μὴ οἶου, ἔφη,
 ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον προσήκειν φιλοσοφεῖν ἢ σοί, μηδ'
 20 ἄλλου του χάριν μᾶλλον ἢ ὅτι βασιλεὺς τυγχάνεις
 ὢν. δεῖ μὲν γὰρ δήπου δύνασθαι τὸν βασιλέα σώ-
 ζειν ἀνθρώπους καὶ εὐεργετεῖν· τὸν δὲ γε σώσοντα
 καὶ εὐεργετήσοντα χρὴ ἐπίστασθαι, τί μὲν ἀγαθὸν
 ἀνθρώπῳ τί δὲ κακόν, καὶ τί μὲν ὠφέλιμον τί δὲ
 25 βλαβερόν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον· εἴ γε
 ἀπόλλυνται μὲν οἱ περιπίπτοντες τοῖς κακοῖς, σώ-
 ζονται δὲ οἱ τυγχάνοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ εὐεργε-
 τοῦνται μὲν οἱ ἀξιούμενοι τῶν ὠφελίμων καὶ συμφε-
 ρόντων, κακοποιοῦνται δὲ οἱ ἐμβαλλόμενοι τοῖς ἀσυμ-
 30 φόροις καὶ βλαβεροῖς. ἀγαθὸν μέντοι ἢ κακόν, ἢ
 συμφέρον ἢ ἀσύμφορον, ἢ ὠφέλιμον ἢ βλαβερόν,

οὐκ ἄλλου του διαγινώσκειν ἢ τοῦ φιλοσόφου ἐστίν, ὃς αὐτὸ τοῦτο διατελεῖ πραγματευόμενος, ὅπως μηδὲ ἐν τούτων ἀγνοήσει, καὶ τέχνην πεποιήται ταύτην εἰδέναι τί φέρει πρὸς ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν ἢ κακοδαιμονίαν. διὸ φαίνεται δεῖν τὸν βασιλέα φιλοσοφῆν. καὶ μὴν προσήκει μὲν τῷ βασιλεῖ, μᾶλλον δ' ἀνάγκη ἐστίν αὐτῷ, τὰ δίκαια βραβεύειν τοῖς ὑπηκόοις, ὡς μήτε πλέον ἔχειν μήτε ἐλαττοῦσθαι μηδένα παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ τιμῆς καὶ τιμωρίας τυγχάνειν τοὺς ἀξιούς. ταῦτα δὲ πῶς ποτε δυνηθεῖν ἂν τις δίκαιος οὐκ ᾔν; δίκαιος δὲ πῶς ἂν εἴη τις μὴ ἐπιστάμενος δικαιοσύνην ὅποῖόν τι ἐστὶ; πάλιν οὖν καὶ ταύτη φιλοσοφητέον τῷ βασιλεῖ, ὅτι δικαιοσύνην καὶ τὸ δίκαιον οὐκ ἂν ἄλλως φαίνοιτο γνούς, εἰ μὴ φιλοσοφήσειεν. οὐ γὰρ οὐθ' ὡς οὐχὶ ὁ μαθὼν μᾶλλον εἰδήσει τὰ δίκαια τοῦ μὴ μαθόντος ἐστὶν εἰπεῖν, οὐθ' ὡς οὐκ ἀμαθεῖς εἰσι τῶν τοιούτων πάντες οἱ μὴ φιλοσοφήσαντες. στασιάζουσι γοῦν καὶ πολεμοῦσι περὶ τῶν δικαίων πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν ταῦτα φάσκοντες οἱ δ' ἐκεῖνα δικαιοτέρα εἶναι. καίτοι περὶ γε ᾧν ἐπίστανται ἄνθρωποι, περὶ τούτων οὐ διαφέρονται, οὔτε περὶ λευκῶν ἢ μελάνων, ἢ θερμῶν ἢ ψυχρῶν, οὔτε περὶ μαλακῶν ἢ σκληρῶν· ἀλλὰ κατὰ τὰ αὐτὰ περὶ τούτων ἅπαντες φρονουσί τε καὶ λέγουσιν· ὥστε καὶ περὶ τῶν δικαίων ὁμονόουν ἂν πλησίως, εἴπερ ἦδεσαν ἅ τινα ἐστίν· ἐν ᾧ δ' οὐχ ὁμονοοῦσιν, ἀγνοοῦντες φαίνονται. καὶ οὐδὲ σὺ ταύτης ἐκτὸς εἰ τῆς ἀγνοίας, ὡς ἐγὼ δοκῶ· ὅθεν ἐπιμελητέον σοι τῆς γνώσεως μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ὄτρωον, καὶ τοσοῦτῳ γε μᾶλλον ὄσῳ περ αἰσχιον ἀνδρὶ βασι-
λει ἢ ἰδιώτῃ εἶναι ἐν ἀγνοίᾳ δικαιοσύνης.

ἔτι τοίνυν δεῖ τὸν βασιλέα μὲν σωφρονεῖν αὐτόν,

δεῖ δὲ τοὺς ὑπηκόους σωφρονίζειν, ἵν' ὃ μὲν ἄρχη
 σωφρόνως, οἱ δ' ἄρχονται κοσμίως, μηδέτεροι δὲ
 τρυφῶσι· λυμαντικὸν γὰρ ἄρχοντός τε καὶ ἰδιώτου
 παντὸς ἢ τρυφή. πῶς δ' ἂν ἡ αὐτὸς σωφρονήσειε
 5 τις μὴ μελετήσας κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, ἢ ἀκόλα-
 στος ἂν ἄλλους ποιήσειε σώφρονας; τίς μέντοι ἐπι-
 στήμη πρὸς σωφροσύνην ἄγει πλὴν φιλοσοφίας, οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν· αὕτη γὰρ διδάσκει μὲν ἐπάνω ἡδονῆς
 εἶναι, διδάσκει δ' ἐπάνω πλεονεξίας, διδάσκει δὲ
 10 ἀγαπᾶν εὐτέλειαν, διδάσκει δὲ φεύγειν πολυτέλειαν,
 ἐθίζει δ' αἰδῶ ἔχειν, ἐθίζει δὲ γλώττης κρατεῖν,
 τάξιν τε καὶ κόσμον καὶ εὐσχημοσύνην περιποιεῖ καὶ
 ὅλως τὸ ἐν κινήσει καὶ σχέσει πρέπον. ταῦτα δὲ ἀν-
 θρώπῳ προσόντα παρέχεται σεμνὸν καὶ σώφρονα
 15 αὐτόν. καὶ δὴ καὶ βασιλεύς, ὅτῳ ὑπάρχει ταῦτα,
 μάλιστα ἂν εἴη θεοπρεπῆς τε καὶ αἰδοῦς ἄξιος. τό-
 γε μὴν ἄφοβον καὶ ἀνέκπληκτον καὶ θαρραλέον ἔστι
 μὲν ἀνδρίας ἔργον, πῶς δ' ἂν ἄλλως μᾶλλον ἀν-
 θρώπῳ ὑπάρξειεν ἢ εἰ τις περὶ θανάτου καὶ πόνου
 20 λάβοι πίστιν ἰσχυρὰν ὡς οὐ κακοῖν ὄντοιν αὐτοῖν;
 ταῦτα γὰρ δὴ τὰ ἐξιστάντα καὶ φοβοῦντα τοὺς ἀν-
 θρώπους ἔστιν, ὃ τε θάνατος καὶ ὁ πόνος, ὅταν ὡς
 περὶ κακῶν πεπεισμένοι ᾧσιν αὐτῶν, μὴ κακὰ δέον
 εἰδέναι ταῦτα... φιλοσοφία διδάσκει μόνη. ὥστ' εἶπερ
 25 ἀνδρίαν γε κτητέον τοῖς βασιλεῦσι, κτητέον δὲ παν-
 τὸς ὄτουοῦν ἐτέρου, μᾶλλον ἐπιμελητέον τοῦ φιλοσο-
 φεῖν αὐτοῖς, ὡς οὐκ ἂν ἐτέρως ἀνδρείοις γενομένοις.
 καὶ δὴ βασιλικὸν μὲν, εἴ τι ἄλλο, καὶ τὸ ἀήττητον
 ἐν λόγῳ εἶναι καὶ δύνασθαι κρατεῖν ὥσπερ ὄπλοις
 30 τῶν μαχομένων, οὕτω λόγοις τῶν διαλεγομένων· ὡς
 ἂν γε ταύτῃ ἀσθενήσωσιν οἱ βασιλεῖς, ἀνάγκη πολ-
 λάκις περιάγεσθαι αὐτοὺς καὶ βιάζεσθαι τὰ ψευδῆ

ὡς ἀληθῆ προσίεσθαι, ὅπερ ἀφροσύνης ἔργον καὶ ἀμαθίας τῆς ἐσχάτης. φιλοσοφία δ' οὐκ οἶδα εἰ τι ἄλλο μᾶλλον ἢ τοῦτο παρέχειν τοῖς μειουῦσιν αὐτὴν πέφυκεν, ὥστε περιεῖναι λόγῳ τῶν πλησίον καὶ τὰ ψευδῆ διακρίνειν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν καὶ τὰ μὲν ἐλέγ- 5 χεῖν τὰ δὲ βεβαιοῦν. οἱ γοῦν ῥήτορες ὁπόταν ἔλθωσιν εἰς ταυτὸ τοῖς φιλοσόφοις καὶ διδῶσι καὶ λαμβάνωσι λόγον, ἔστιν ὁρᾶν αὐτοὺς συγκρουομένους ἀπορομένους, ἐναντία λέγειν αὐτοῖς ἀναγκυζομένους· καίτοι ὁπόταν οἱ ῥήτορες, οἱ τοῦτο πεποιθη- 10 μένοι ἔργον λόγους μελετᾶν, ἀσθενέστεροι περὶ λόγους ἀλλίσκωνται τῶν φιλοσόφων ὄντες, τί χρὴ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὑπολαμβάνειν; ὅθεν εἰ τιτι ὄντι βασιλεῖ ἔστιν ἐπιθυμία τοῦ ἐν λόγοις κράτους, φιλοσοφητέον αὐτῷ, ἵνα μὴ δεδίη μηδὲ ταύτῃ μηδένα ὡς 15 περιγεννησόμενον αὐτοῦ, δέον ἀπανταχοῦ ἀδεῆ εἶναι τὸν βασιλέα καὶ θαρραλέον καὶ ἀήττητον.

καθόλου δὲ τὸν μὲν βασιλέα τὸν ἀγαθὸν ἀνάγκη πᾶσα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εἶναι ἀναμάρτητον καὶ τέλειον, εἰ περ δεῖ αὐτόν, ὥσπερ ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς, 20 νόμον ἔμψυχον εἶναι, εὐνομίαν μὲν καὶ ὁμόνοϊαν μηχανώμενον, ἀνομίαν δὲ καὶ στάσιν ἀπείργοντα, ζηλωτὴν δὲ τοῦ Διὸς ὄντα καὶ πατέρα τῶν ἀρχομένων ὥσπερ ἐκείνον. τοιοῦτος δὲ πῶς ἂν εἴη τις μὴ φύσει τε διαφερούση κεκρημένος παιδείαν τε τὴν 25 ἀρίστην πεκαυδευμένος ἀρετᾶς τε ἀπάσας ἔχων ὅσαι περ ἀνθρώπῳ προσήκουσιν; εἰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ποδηγοῦσα πρὸς ἀρετὴν ἀνθρώπου φύσιν καὶ ἀσκεῖν καὶ μετιέναι τὰ καλὰ διδάσκουσα, παραβλητέον ἂν εἴη καὶ συγκριτέον, εἴτε ἐκείνη εἴτε 30 φιλοσοφία κρείττων καὶ ἀποχρῶσα μᾶλλον ἀγαθὸν ἀποδειξαι βασιλέα· καὶ τῇ φανείσῃ κρείττονι χρῶν'

ἂν εἰκότως ὁ βασιλεὺς βουλόμενός γε δὴ εἶναι ἀγα-
 θός. εἰ δ' ἄλλη μὲν οὖν οὐδ' ὑπισχνεῖται τέχνη οὐ-
 δεμία παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν ἀρετῆς, ἀλλ' αἶ
 μὲν περὶ τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὰ τούτῳ χρή-
 5 σιμα πραγματεύονται μόνον, ὅσαι δὲ τῆς ψυχῆς ἐφά-
 πτονται, πάντα σκοποῦνται μᾶλλον ἢ ὄθεν αὐτῇ
 σωφρονήσει, μόνη δὲ φιλοσοφία τοῦτο σκοπεῖ καὶ
 τοῦτο μηχανᾶται, πῶς ἂν ὁ ἀνθρώπος κακίαν μὲν
 ἐκφύγοι, κτήσαιοτο δὲ ἀρετὴν· εἰ ταῦτα ταύτῃ ἔχει, τί
 10 ἂν ἄλλο εἴη βασιλεῖ τῷ γε ἀγαθῷ εἶναι βουλομένῳ
 προουργιάτερον τοῦ φιλοσοφεῖν; μᾶλλον δὲ πῶς καὶ
 τίνα τρόπον δύναιτο ἂν τις βασιλεῦσαι ἢ βιῶναι
 καλῶς, εἰ μὴ φιλοσοφήσειεν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν βα-
 σιλέα τὸν ἀγαθὸν εὐθύς καὶ φιλόσοφον ἐξ ἀνάγκης
 15 εἶναι καὶ τὸν γε φιλόσοφον εὐθύς καὶ βασιλικὸν
 εἶναι.

πρῶτον δὲ τὸ πρότερον θεασώμεθα. ἄρ' ἔσθ'
 ὅπως βασιλεὺς ἀγαθός εἴη τις ἂν μὴ ἀνθρώπος ἀγα-
 θός ᾧ; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀγαθὸς δὲ τις ἀνὴρ ᾧ
 20 οὐ καὶ φιλόσοφος εἴη ἂν; νῆ Δία, εἰ γε τὸ φιλοσο-
 φεῖν καλοκαγαθίας ἐπιτήδευσις ἔστιν. ὥσθ' ὁ βασι-
 λεὺς ὁ ἀγαθὸς ἐξ ἀνάγκης εὐθύς καὶ φιλόσοφος εὐρί-
 σκεται ᾧ. καὶ μὴν ὁ γε φιλόσοφος ὅτι πάντως καὶ
 βασιλικός, οὕτως ἂν μάθοις. τοῦ γὰρ βασιλικοῦ δή-
 25 που ἔστι τὸ δύνασθαι καλῶς ἐπιτροπεύειν ἔθνη καὶ
 πόλεις καὶ εἶναι ἄξιον ἀνθρώπων ἄρχειν. τίς δ' ἂν
 ἢ ἰκανώτερος εἴη πόλεως προστάτης ἢ ἀξιώτερος ἀν-
 θρώπων ἄρχειν τοῦ φιλοσόφου; ᾧ γε προσήκει, ἂν
 περ ἢ ἀληθῶς φιλόσοφος, εἶναι φρονίμῳ σῶφρονι
 30 μεγαλόφρονι, τῶν δικαίων κριτικῷ καὶ τῶν πρε-
 πόντων, καταπρακτικῷ τῶν νοηθέντων, καρτερικῷ
 τῶν ἐπιπόνῳ· πρὸς δὲ τούτοις θαρραλέος ἀδεής

πάντα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιστα εὐχομένους ὁμοίως ἐφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν ἀτυχεῖν, ὡσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τοὺς παρὰνομα δεομένους.

69 Ἐν ταυτῷ (ib. 8).

5

Καὶ τοῦτό σου λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἄρχειν, καὶ νῦν, ἐφη, ταῦτά μοι δοκεῖ, ὅταν πρὸς αὐτὸ τὸ ἄρχειν σκοπῶν λογίζωμαι· ὅταν μέντοι πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους ἰδὼν κατανοήσω, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φί- 10 λων τούτων, ἡγουμένους δεῖν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν τῷ πολυτελέστερον δειπνεῖν καὶ πλεῖον ἔχειν ἔνδον χρυσίον καὶ πλείονα χρόνον καθεύδειν καὶ πάντα ἀπονώτερον τῶν ἀρχομένων διάγειν. Ἐγὼ δ' ἔομαι, ἐφη, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ἴσ- 15 διουργεῖν χοῖναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν καὶ φιλοπονεῖν.

70 Ἐν ταυτῷ (ib. 10).

Ἐρωτᾶς, ἐφη, τοῦτο, ὧ καὶ, εἴ τις ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο. ἀπὸ τίνος δὲ μᾶλλον εἰκὸς πόρον 20 γενέσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ δύνάμιν ἔχοντος;

71 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τόδε δὲ πάντων μάλιστα μοι μέμνησο· μηδέποτε ἀναμένειν [τὸ] παρῖζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἐς τ' ἂν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ· ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορήῃς, τότε 25 πρὸ τῆς ἀπορίας μᾶλλον μηχανῶ. καὶ γὰρ τεύξει μᾶλλον παρ' ὧν ἂν δέῃ μὴ ἀπορεῖν δοκῶν, καὶ [ἔτι] ἀναίτιος ἔση παρὰ τοῖς σαυτοῦ στρατιώταις· ἐκ τούτου δὲ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ, καὶ ἂν τινα βούλῃ τῇ δυνάμει ἢ εὖ ποιῆσαι ἢ κακῶς, 30

μᾶλλον ὑπηρετήσουσιν οἱ στρατιῶται ἔχοντες τὰ δέοντα· καὶ πιστικωτάτους δὲ λόγους σάφ' ἴσθι τότε δυνήση λέγειν, ὅταν περ καὶ ἐνδείκνυσθαι μάλιστα δύνη ποιεῖν ἱκανὸς ᾖν καὶ εὖ καὶ κακῶς.

572 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τὸ τέλος δὴ με ἐπήρου, τί ποτε διδάσκων στρατηγίαν φαίη με διδάσκειν. κἀγὼ δὴ ἐνταῦθα ἀπεκρινάμην, ὅτι τὰ τακτικά. καὶ σὺ γελάσας διηγήθης μοι, παρατιθεὶς ἕκαστον, τί εἴη ὄφελος στρατηγία τακτικῶν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων; τί δὲ ἄνευ τοῦ ὑγιαίνειν; τί δὲ ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τὰς εὐρημένας εἰς πόλεμον τέχνας; τί δὲ ἄνευ τοῦ πείθεσθαι; ὡς δὲ καταφανὲς ἐποίησας ὅτι μικρὸν τι μέρος εἴη στρατηγίας τὰ τακτικά, ἐπήρῳμην εἰ τι τούτων σὺ με διδάξαι ἱκανὸς εἴης· [ἀπιόντα με ἐκέλευσας τοῖς στρατηγικοῖς ἀνδράσι νομιζομένοις διαλέγεσθαι.]

73 Ἐν ταυτῷ (ib. 17).

Δεῖ γὰρ δήπου στρατιάν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μήποτε παύεσθαι ἢ τοῖς πολεμίοις κακὰ πορῶσύνουσαν ἢ αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι, ὧ παῖ, χαλεπώτερον οἶκον ὄλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιάν ἀργὴν τρέφειν. πλειστά τε γὰρ ἐσθίει στρατιὰ καὶ ἀπ' ἐλαχίστων ὀρμώμενα, καὶ οἷς ἂν λάβῃ δαψιλέστατα χρωμένη· ὥστε οὐδέποτε προσήκει στρατιάν ἀργεῖν. Λέγεις σὺ, ἔφη, πάτερ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὥσπερ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι. Τὸν δὲ γε ἐργάτην στρατηγὸν [ἐγὼ,] ἔφη, ἀναδέχομαι, ἣν μὴ τις θεὸς βλάβῃ, ἅμα καὶ τὰ ἐπιτήδεια μάλιστ' ἔχοντας τοὺς στρατιώτας ἀποδείξειν καὶ τὰ σώματα ἄριστα ἔχον-

τας παρασκευάσειν. Ἄλλὰ μέντοι τό γε, ἔφη, μελε-
 τᾶσθαι ἕκαστα τῶν πολεμίων ἔργων, ἀγῶνας ἂν τις
 μοι δοκεῖ, ὦ πάτερ, προειπὼν ἑκάστοις καὶ ἄθλα
 προτιθεῖς, μάλιστα ποιεῖν [εὖ] ἀσκεῖσθαι ἕκαστα,
 ὥστε ὁπότε δέοιτο ἔχειν ἂν παρεσκευασμένοις χορῆ- 5
 σθαι. Κάλλιστα λέγεις, ὦ παῖ, ἔφη· τοῦτο γὰρ ποιή-
 σας, σαφ' ἴσθι, ὥσπερ χορούς τὰς τάξεις ἀεὶ τὰ προσ-
 ἦκοντα μελετώσας θεάσῃ. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κῦρος,
 τό γ' εὐθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις οὐδέν μοι
 δοκεῖ ἱκανώτερον εἶναι ἢ τὸ δύνασθαι ἐλπίδας ἀγα- 10
 θὰς ἐμποιεῖν ἀνθρώποις. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, ὦ παῖ,
 τοῦτό γε τοιοῦτόν ἐστιν, οἷόν περ εἰ τις κύννας ἐν
 θήρᾳ ἀνακαλοῖτο ἀεὶ τῇ κλήσει, οἷάπερ ὅταν τὸ θη-
 ρίον ὄρᾳ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον προθύμως οἶδ' ὅτι ἔχει
 ὑπακουούσας, ἂν δὲ πολλάκις ψεύδηται αὐτάς, τε- 15
 λευτῶσαι, οὐδ' ὁπότεν ἀληθῶς ὄρων καλῆ, πείθον-
 ται αὐτῷ. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει· ἢν
 πολλάκις προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβάλλων ψεύδηται
 τις, τελευτῶν, οὐδ' ὁπότεν ἀληθεῖς ἐλπίδας λέγῃ,
 ὁ τοιοῦτος πείθειν δύναται. ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέ- 20
 γειν, ἐὰν μὴ σαφῶς εἰδῆ, φείδεσθαι δεῖ, ὦ παῖ·
 [ἄλλοι δὲ ἐνίοτε λέγοντες ταυτὸ διαπραττοῖεν ἂν·]
 τὴν δὲ αὐτοῦ παρόρμησιν εἰς τοὺς μεγίστους κινδύ-
 νους δεῖ ὡς μάλιστα ἐν πίστει διασώζειν.

74 Ἐν ταυτῷ (ib.).

25

Νόμοι δὲ δοκοῦσί μοι οἱ πολλοὶ δύο ταῦτα μάλι-
 στα διδάσκειν, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. καὶ τοίνυν
 κατανοῶν περὶ τούτων ἐν πᾶσιν ὄρᾳν μοι δοκῶ τὸ
 προτερεῖον πείθεσθαι μάλιστα ὄν, τῷ τὸν μὲν πει-
 θόμενον ἐπαινεῖν τε καὶ τιμᾶν, τὸν δὲ ἀπειθοῦντα 30
 ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν. καὶ ἐπὶ μὲν γε τὸ ἀνάγκη

πείδεσθαι, ἔφη, αὕτη ἡ ὁδός, ᾧ καί, ἐστίν· ἐπὶ δὲ
 τὸ πολὺ κρείσσον τούτου, τὸ ἐκόντα πείδεσθαι, ἄλλη
 ἐστὶ συντομωτέρα [ὁδός]. ὃν γὰρ ἂν ἠγήσωνται περὶ
 τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς φρονιμώτερον εἶναι ἑαυτῶν,
 5 τούτῳ οἱ ἄνθρωποι ὑπερηδέως πείδονται. γνοίης δ'
 ἂν ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ
 καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν, ὡς προθύμως τοὺς ἐπιτάξον-
 τας ὅ τι χρῆ ποιεῖν καλοῦσι· καὶ ἐν θαλάσῃ ὡς προ-
 θύμως τοῖς κυβερνήταις οἱ συμπλέοντες πείδονται.

1075 Ἐν ταυτῷ (ib.).

Φρόνιμος δὲ περὶ τοῦ συνοίσειν μέλλοντος πῶς
 ἂν τις τῷ ὄντι γένοιτο; δῆλον ὅτι, ἔφη, ᾧ καί, ὅσα
 μὲν ἐστὶ μαθόντα εἰδέναι, μαθῶν ἂν ὥσπερ τὰ τα-
 κτικά ἔμαθες· ὅσα δὲ ἀνθρώποις οὔτε μαθητὰ οὔτε
 15 προσορατὰ ἀνθρωπίνῃ προνοίᾳ, διὰ μαντικῆς ἂν παρὰ
 θεῶν πυνθανόμενος φρονιμώτερος ἄλλων ἂν εἴης·
 ὅ τι δὲ γνοίης βέλτιον ἂνπραχθῆναι, ἐπιμελόμενος
 ἂν τούτου, ὡςπραχθείη. καὶ γὰρ τὸ ἐπιμελεισθαι
 20 τούτου, οὗ ἂν δέη, φρονιμωτέρου ἀνδρὸς ἢ τὸ ἀμε-
 λεῖν. ἀλλὰ μέντοι ἐπὶ γε τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχο-
 μένων, ὅπερ ἔμοι ἐν τοῖς μεγίστοις δοκεῖ εἶναι, δῆ-
 λον ὅτι ἡ αὐτὴ ὁδὸς ἢπερ εἰ τις ὑπὸ τῶν φίλων στέρ-
 γεσθαι ἐπιθυμοίη. εὖ γάρ, οἶμαι, δεῖ ποιοῦντα φα-
 νερόν εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ᾧ καί, χαλεπόν,
 25 τὸ αἰεὶ δύνασθαι εὖ ποιεῖν οὓς ἂν τις θέλῃ· τὸ δὲ
 συνηθόμενόν τε φαίνεσθαι, ἦν τι ἀγαθὸν αὐτοῖς συμ-
 βαίνη, καὶ συναχθόμενον, ἦν τι κακόν, καὶ συνεπι-
 κουρεῖν πρόθυμον ταῖς ἀπορίαις αὐτῶν, καὶ προφο-
 βούμενον μὴ τι σφαλῶσι, καὶ προνοεῖν πειρώμενον,
 30 ὡς μὴ σφάλλωνται, [ἐπὶ] ταῦτα πῶς δεῖ παρομαρτεῖν.
 καὶ τὸ τῶν πράξεων γε, ἦν μὲν ἐν θέρει ᾧσι, τὸν ἄρ-

χοντα δει τοῦ ἡλίου πλεονεκτοῦντα [φανερὸν] εἶναι·
 ἦν δὲ χειμῶν, τοῦ ψύχους· ἦν δὲ δέη μοχθεῖν, τῶν
 πόνων· πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν
 ἀρχομένων συλλαμβάνει. Λέγεις εὖ, ἔφη, ὦ πάτερ,
 ὡς καὶ καρτερόν δει πρὸς πάντα τὸν ἀρχοντα τῶν ἀρ-
 χομένων μᾶλλον εἶναι. Ἐγὼ γὰρ οὖν, ἔφη. θάρρει
 μέντοι, ἔφη, ὦ πατῆρ· εὖ γὰρ ἴσθι τοῦτο, ὅτι τῶν
 ὁμοίων σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἀπτονται,
 ἀρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ ἰδιώτου· ἀλλὰ ἐπικουφίζει
 τι ἢ τιμὴ τοὺς πόνους τῶ ἀρχοντι, καὶ τὸ αὐτὸν εἰδέ- 11
 ναι, ὅτι οὐ λανθάνει ὅ τι ἂν ποτε ποιῇ. Ὅποτε δέ,
 ὦ πάτερ, ἦδη ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται,
 ὑγιαίνουσι δέ, πονεῖν δὲ δύναιντο, τὰς δὲ πολεμικὰς
 τέχνας ἡσκηκότες εἶεν, φιλοτίμως δὲ ἔχοιεν πρὸς τὸ
 ἀγαθὸν φαίνεσθαι, τὸ δὲ πείθεσθαι αὐτοῖς ἦδιον εἴη 15
 τοῦ ἀπειθεῖν, οὐκ ἂν ἦδη τηνικαῦτα σωφρονεῖν ἂν
 τις σοὶ δοκοίη διαγωνίζεσθαι βουλόμενος πρὸς τοὺς
 πολεμίους ὡς τάχιστα; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, εἰ μέλλει γε
 πλεον εἶξιν· εἰ δὲ μή, ἔγωγ' ἂν ὄσφ οἰοίμην καὶ αὐ-
 τὸς βελτίων εἶναι καὶ τοὺς ἐπομένους βελτίονας ἔχειν, 20
 τοσῶδ' ἂν μᾶλλον φυλαττοίμην, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα,
 [ἂ] ἂν οἰώμεθα πλείστου ἄξια ἡμῖν εἶναι, ταῦτα πει-
 ρώμεθα ὡς ἐν ἐχυρωτάτῳ ποιεῖσθαι. Πλέον δ' ἔχειν,
 ὦ πάτερ, πολεμίων, πῶς ἂν τις δύναιτο [μάλιστα;
 Οὐ μὰ Δία, ἔφη,] οὐκέτι τοῦτο, ὦ πατῆρ, φαῦλον οὐδὲ 25
 ἀπλοῦν ἔργον ἐρωτᾶς· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι δει τὸν μέλ-
 λοντα τοῦτο ποιήσῃ καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κρυψί-
 νουον [καὶ δολερὸν] καὶ ἀπατεῶνα καὶ κλέπτην καὶ
 ἄρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων. Καὶ
 ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας εἶπεν· ὦ Ἡράκλεις, οἶον αὐ λέ- 30
 γεις, ὦ πάτερ, δεῖν ἄνδρα με γενέσθαι; Οἶος ἂν,
 ἔφη, ὦ πατῆρ, δικαιοτάτος τε καὶ ἐννομώτατος ἀνὴρ

εἶη. Πῶς μὲν, ἔφη, καίθας ὄντας ἡμᾶς [καὶ ἐφήβους] ἐναντία τούτων ἐδιδάσκετε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ νῦν γε πρὸς τοὺς φίλους τε καὶ τοὺς πολίτας.

76 Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 10) ἀπομνημονευμάτων.

Βασιλεῖς δὲ καὶ ἄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας ἔφη εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων αἰρεθέντας οὐδὲ τοὺς κλήρω λαχόντας, οὐδὲ τοὺς βιασαμένους οὐδὲ τοὺς ἑξαπατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς
 10 ἐπισταμένους ἄρχειν. ὁπότε γὰρ τις ὁμολογήσειε τοῦ μὲν ἄρχοντος εἶναι τὸ προστάττειν ὅ τι χρῆ ποιεῖν, τοῦ δὲ ἀρχομένου τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυεν ἐν τῇ νηὶ τὸν μὲν ἐπιστάμενον ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας πειθομένους τῷ
 15 ἐπισταμένῳ· καὶ ἐν γεωργίᾳ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς, καὶ ἐν νόσῳ τοὺς νοσοῦντας, καὶ ἐν σωμασκίᾳ τοὺς σωμασκοῦντας, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας οἷς ὑπάρχει τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἂν μὲν αὐτοὶ ἠγῶνται ἐπίστασθαι, ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἐπισταμένοις
 20 οὐ μόνον παροῦσι πειθομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας μεταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειθόμενοι τὰ δέοντα πράττωσιν· ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς γυναῖκας ἐπεδείκνυεν ἀρχούσας τῶν ἀνδρῶν διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι ὅπως χρῆ ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι.
 25 εἰ δὲ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ τυράννῳ ἔξεστι μὴ πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, καὶ πῶς ἂν, ἔφη, ἔξει μὴ πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, εἴαν τις τῷ εὖ λέγοντι μὴ πλῆθται; ἐν ᾧ γὰρ ἂν τις πράγματι μὴ πλῆθται τῷ εὖ λέγοντι ἀμαρτήσεται δήπου, ἀμαρ-
 30 τάνων δὲ ζημιωθήσεται. εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἔξείναι καὶ ἀποκτεῖναι τὸν εὖ φρονοῦντα, τὸν δὲ

ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς κρατίστους τῶν συμμάχων οἶει ἀξίμιον γίνεσθαι ἢ ὡς ἔτυχε ζημιουῖσθαι; πό-
τερα γὰρ ἂν μᾶλλον οἶει σώζεσθαι τὸν τοῦτο ποιῶντα
ἢ οὕτως καὶ τάχιστ' ἂν ἀπολείσθαι;

ΨΟΓΟΣ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ. ΜΘ.

1 Εὐριπίδου Ἰκετίσιν (429).

Οὐδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει,
ὅπου τὸ μὲν πρῶτιστον οὐκ εἰσὶν νόμοι
κοινοί, κρατεῖ δ' εἰς τὸν νόμον κεκτημένους.

2 Εὐριπίδου Ἴωνι (621).

Τυραννίδος δὲ τῆς πάλαι θρυλουμένης
τὸ μὲν πρόσωπον ἠδύ, τὰν δόμοισι δὲ
λυπηρά. τίς γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχής,
ὅστις δεδοικῶς καὶ περιβλέπων βίου
αἰῶνα τείνει; δημότης ἂν εὐτυχῆς
ζῆν ἂν θέλοιμι μᾶλλον ἢ τύραννος ὦν,
οἷς τοὺς πονηροὺς ἠδονὴ φίλους ἔχειν,
ἔσθλους δὲ μισεῖν, κατθανεῖν φοβουμένους.

3 Εὐριπίδου Ἀὔγη.

Κακῶς δ' ὄλοιντο πάντες, οἳ τυραννίδι
χαίρουσιν ὀλίγη τ' ἐν πόλει μοναρχία.
τοῦλεύθερον γὰρ ὄνομα παντὸς ἄξιον,
καὶν μίκρ' ἔχη τις, μεγάλ' ἔχειν νομίζεται.

4 Εὐριπίδου Ἠλέκτρα (?).

Ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται
δεινοῖς ἔρωσιν, ἧς φυλακτέον πέρι.

5 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

Οὐτ' εἰκὸς ἄρχειν οὐτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
 τύραννον εἶναι, μωρία δὲ καὶ θέλειν
 ὅς τῶν ὁμοίων βούλεται κρατεῖν μόνος.

6 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

5 Φεῦ φεῦ, τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

7 Εὐριπίδου Πεελιάδων.

Τὸ δ' ἔσχατον δὴ τοῦτο θαυμαστὸν βροτοῖς
 τυραννίς, οὐχ εὔροις ἂν ἀθλιώτερον.
 φίλους τε πορθεῖν καὶ κατακτανεῖν χρεῶν,
 10 πλείστος φόβος πρόσεστι μὴ δράσωσί τι.

8 Μενάνδρου Ἀσπίδος.

ὦ τρισάθλιοι,

οἱ πλέον ἔχειν τῶν ἄλλων ζητοῦσι· βίον
 ὡς οἰκτρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια

15 τηροῦντες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
 εἰ πάντας ὑπονοοῦσιν οὕτω φραδίως
 ἐγχειρίδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι,
 οἷαν δίκην διδόασιν;

9 Διονυσίου τυράννου.

20 Ἡ γὰρ τυραννίς ἀδικίας μήτηρ ἔφυ.

10 Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Τ. 380).

ὦ πλοῦτε καὶ τυραννί, καὶ τέχνη τέχνης
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται.

25 11 Ἐν ταυτῷ (873).

Ἔθρις φυτεύει τύραννον,
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν.

12 Σοφοκλέους Αἴαντι (1350).

Τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ φάδιον.

13 Τοῦ αὐτοῦ Πολυξένη.

Οὐ γάρ τις ἂν δύναίτο προφρατῆς στρατοῦ
τοῖς πᾶσι δεῖξαι καὶ προσαρκέσαι χάριν,
ἐπεὶ οὐδ' ὁ κρείσσων Ζεὺς ἐμοῦ τυραννίδι
οὔτ' ἐξεπομβρῶν οὔτ' ἐπαυχησῆσας φίλος,
βροτοῖς δ' ἂν ἐλθῶν ἐς λόγον δίκην ὄφλοι.
πῶς δῆτ' ἐγὼ θνητός γ' ἂν ἐκ θνητῆς τε φύς
Διὸς γενολίμην εὖ φρονεῖν σοφώτερος;

14 Φαβρίνου.

Ὡσπερ γὰρ τὰ θηρία τὴν σαγήνην ὑποχωροῦντ' 10
ἀεὶ εἰς ἐλάττω τόπον συνάγεται, οὔτω δὲ καὶ τοὺς τυ-
ράννους ἔστιν ἰδεῖν ἐπαναχωροῦντας ἐκ μὲν τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς τὴν πόλιν, ἐκ δὲ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀκρό-
πολιν, εἴτ' εἰς τὴν οἰκίαν, εἴτ' εἰς τὸ δωμάτιον. εἶτα
δύναται ἀποφυγεῖν ἄνθρωπος θεὸν φεύγων; ὅποι 15
γὰρ ἂν καταφύγη, ἢ δίκη αὐτὸν εὐρήσει.

15 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλιππικῶν α'
(p. 10, 20).

Καὶ ὅπως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἢ τυ-
ραννίς.

16 Ἐκ τῆς Φαλάριδος πρὸς Δημοτέλη ἐπι-
στολῆς (81).

Συγγνώμην ἔχω σοι τῶν παραινέσεων· τύραννος
γὰρ οὐ γεγονώς τυράννω συμβουλευεῖς καταθέσθαι
τὴν τυραννίδα, οὐκ εἰδὼς ὅτι τοῦ κτήσασθαι τὴν ἀρ- 25
χὴν ἐπισφαλέστερόν ἐστι τὸ καταθέσθαι.

17 Ἀναξιμένους.

Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς ῥήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ
τοῦ βασιλέως Φαίδρου τί ἀκοινώνητόν ἐστιν, εἶπε
"τυραννίς."

5

10

15

20

25

30

18 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος τοσοῦτον ἔφη διαφέρειν βασιλείαν τυραννίδος, ὅσον νόμος ἀνομίας καὶ ἐλευθερία δουλείας.

5 19 Φιλιππίδου.

Λυσίμαχος ὁ τύραννος πρὸς Φιλιππίδην τὸν κωμωδιοποιὸν φίλον ὄντα καὶ συνήθη "τίνος σοί" εἶπε "μεταδῶ;" ἀκείνος "οὐ βούλει πλὴν τῶν ἀπορρήτων."

20 Ἀντιγόνου.

10 Ἀντίγονος πρὸς τινα μακαρίζουσαν αὐτὸν γραῦν "εἰ ἦθεις" ἔφη "ὦ μῆτερ, ὅσων κακῶν μεστόν ἐστι τοῦτ' ἐγὼ δάκω" δειξάς τὸ διάδημα "οὐκ ἂν ἐπὶ κοπρίας αὐτὸ κείμενον ἐβάστασας."

21 Πτολεμαίου.

15 Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς φιλάδελφος ἔλεγε τὴν τυραννίδα ἄλλα τε πολλὰ δύσκολα ἔχειν καὶ τὸ μέγιστον τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς μηθὲν ἀδικοῦντας κτείνειν τοῦ συμφέροντος εἵνεκα.

22 Ἀριστίππου.

20 Τοῦ Διονυσίου λέγοντος πρὸς Ἀρίστιππον "οὐδὲν ὠφέλημα ὑπὸ σοῦ," "ἀληθῆ λέγεις" εἶπεν. "εἰ γὰρ ὠφέλησο, πέπανσο ἂν τῆς τυραννίδος ὥσπερ ἱερᾶς νόσου."

23 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (p. 72, 2).

25 Βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸν ἐλευθερία καὶ νόμοις ἐναντίον.

24 Αἰλιανοῦ (VH. 10, 5).

Φρύγιος οὗτος ὁ λόγος· ἔστι γὰρ Αἰσώπου τοῦ Φρυγός. ὁ δὲ λόγος φησὶ τὴν ἕν, ἐὰν αὐτῆς τις ἄψηται, βοᾷν· καὶ μάλα γε εἰκότως· οὔτε γὰρ ἴδια ἔχει

ὅς οὔτε γάλα οὔτε ἄλλο τι πλὴν τῶν κρεῶν. παρα-
 χρήμα οὖν ὄνειροπολεῖν τὸν θάνατον εἰδυῖαν εἰς ὃ τι
 τοῖς χρησομένοις αὐτῇ πέφυκε λυσιτελεῖς εἶναι. εἰ-
 κασι δὲ τῇ ὑπὲρ τῆ Αἰσώπου οἱ τύραννοι ὑποπτεύοντες
 καὶ δεδοικότες πάντα· ἴσασι γὰρ ὅτι ὡσπερ οὖν αἱ ὅ-
 ὅς, ὀφείλουσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ψυχὴν πᾶσι.

25 Ἴσοκράτης Νικοκλει (ad Nicoel. 1).

Τοὺς μὲν ἰδιώτας ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα· καὶ
 μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ
 τοῦ βίου καθ' ἑκάστην βουλευέσθαι τὴν ἡμέραν· 10
 ἔπειθ' οἱ νόμοι καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγ-
 χάνουσιν· ἔτι δὲ ἡ παρρησία, καὶ τὸ μὴ φανερώς
 ἐξεῖναι τοῖς φίλοις ἐπιπληῆξαι, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπι-
 θέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ
 τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας 15
 ὡς χρήξην καταλελοίπασιν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων
 εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις
 οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον· ἀλλ' οὓς μᾶλλον ἔδει τῶν
 ἄλλων παιδεύεσθαι, ἔπειδ' αὖν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστα-
 θῶσιν, ἀνουδέτητοι διατελοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλει- 20
 στοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ
 συνόντες πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν.

26 Φαλάριδος ἐκ τῆς πρὸς Παυρόλαν τὸν
 υἱὸν ἐπιστολῆς.

Ὁ γὰρ ἀμφοτέρων πεπειραμένος τυραννηθῆναι 25
 μᾶλλον εὐχαιμην ἂν ἢ τυραννησάι. ὁ μὲν γὰρ ἕνα
 φοβεῖται τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος τὸν τύ-
 ραννον· ὁ τύραννος δὲ τοὺς ἔξωθεν ἐπιβουλεύοντας
 καὶ δι' οὓς σώζεται.

27 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν (Dio 30
 Chrys. p. 95).

Δοκεῖ δὲ τοῖς μὲν εὖ πράττουσι τῶν ἀνθρώπων ὁ μὲν βίος ἀμείνων, ὁ δὲ θάνατος διὰ τοῦτο λυπηρότερος· οἱ δ' αὖ κακῶς ζῶντες τὸν μὲν βίον δυσχερέστερον φέρουσι, τὸν δὲ θάνατον ἡδίον προσδέχονται. τοῖς δὲ τυράννοις ἀμφοτέρωτα ταῦτα χαλεπώτερα ἢ τοῖς ἄλλοις· ζῶσι μὲν γὰρ πολὺ ἀηδέστερον τῶν πάνυ ἐπιθυμούντων τεθνάναι, τὸν δὲ θάνατον οὕτω δεδοίκασι, ὡς ἡδιστα διάγοντες ἐν τῷ βίῳ.

28 [Ἡροδότου.

10 Τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταὶ εἰσιν.]

29 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (80) δημογορίας Ὀτάνου.

15 Πῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρημένον μοναρχίῃ, τῇ ἔξεστιν ἀνευθύνῳ ποιεῖν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάντων σιάντα ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νοημάτων στήσειεν. ἐγγίνεταί μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρόντων ἀγαθῶν· φθόνος δὲ ἀρχῆθεν ἐμφύεται ἀνθρώπῳ. δύο 20 δ' ἔχων ταῦτα ἔχει πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρι κεκορημένος ἔρδει πολλὰ καὶ ἀτάσθαλα, τὰ δὲ φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα γε τύραννον ἄφθονον ἔδει εἶναι ἔχοντά γε πάντα τὰ ἀγαθὰ· τὸ δὲ ὑπεναντίον τούτου ἐς τοὺς πολιήτας πέφυκε. φθονεῖ γὰρ τοῖσιν ἀρί- 25 στοισι περιεοῦσί τε καὶ ζῶουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοισι τῶν ἀστῶν· διαβολὰς δὲ ἄριστον ἐνδέχασθαι, ἀναρμοστώτατον πάντων· ἦν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως θαυμάζης, ἄχθεται ὅτι οὐ κάρτα θεραπεύεται· ἦν τε θεραπεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται ἅτε θωπὶ. τὰ δὲ δὴ μέ- 30 γιστα ἐρχομαὶ ἐρέων, νόμαιά τε κινεῖ πάτρια καὶ βιάται γυναικας κτείνει τε ἀκρίτους. πλῆθος δὲ ἄρ-

χον πρώτα μὲν ὄνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην· δεύτερα δὲ τούτων τῶν ὁ μούναρχος ποιέει οὐδέν· πάλῳ μὲν [γὰρ] ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευμάτα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθεμαι οὖν γνώμην μεθέντας ἡμέας μούναρχήν τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα.

30 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (in.).

Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἀφίκετό ποτε πρὸς Ἰέρωνα τὸν τύραννον, σχολῆς δὲ γενομένης ἀμφοῖν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἄρ' ἄν μοι ἐθελήσῃς, ὦ Ἰέρων, διηγῆσασθαι ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἐμοῦ; Καὶ ποῖα ταῦτ' ἐστίν, ἔφη ὁ Ἰέρων, ὅποι' ἄν ἐγὼ βέλτιον εἰδείην σου οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀνδρός; Οἶδά σε, ἔφη, ἐγὼ καὶ ἰδιώτην γεγεννημένον καὶ νῦν τύραννον ὄντα· εἰκὸς οὖν ἀμφοτέρων πεπειραμένον καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐμοῦ, πῆ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ἰδιωτικός βίος εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώπων. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οὐχὶ [καὶ] σύ, ἐπεὶ νῦν ἐτι ἰδιώτης εἶ, ὑπομνήσειάς με τὰ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ; οὕτω γὰρ ἄν σοι οἶμαι μάλιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἑκατέρῳ. Οὕτω δὴ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Τοὺς μὲν δὴ ἰδιώτας ἐγωγε, ὦ Ἰέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι, διὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὀράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους, 25 διὰ δὲ τῶν ὠτῶν ἀκούσμασι, διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ὀσμαῖς, διὰ δὲ τοῦ στόματος σίτοις καὶ ποτοῖς, τὰ δὲ ἀφροδίσια δι' ὧν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ δὲ ψύχη καὶ θάληπυ καὶ σκληρὰ καὶ στρυφνὰ καὶ μαλθακὰ καὶ βαρέα καὶ κοῦφα, ὅλῳ τῷ σώματί μοι δοκοῦμεν, ἔφη, 30 κρῖνοντες καὶ ἡδυσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς ἀγα-

θοῖς τε καὶ κακοῖς. ἔστι μὲν ὅτε δι' αὐτῆς τῆς ψυχῆς
 μοι δοκοῦμεν ἠδυσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι, ἔστι δὲ ὅτε
 κοινῇ διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. τῷ δὲ ὕπνῳ ὅτι
 μὲν ἠδόμεθα δοκῶ αἰσθάνεσθαι, ὅπως δὲ καὶ ᾤτινι
 5 καὶ ὁπότε, ταῦτα μᾶλλον πῶς, ἔφη, δοκῶ μοι ἀγνοεῖν.
 καὶ οὐδὲν δὴ ἴσως τοῦτο θαυμαστόν, εἰ τὰ ἐν τῷ ἐργη-
 γορέναι σαφεστέρας ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις παρέχεται ἢ
 τὰ ἐν τῷ ὕπνῳ. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων ἀπεκρίνατο·
 Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ἔξω τούτων ὧν
 10 εἰρηκας σύ, οὐδ' ὅπως ἂν αἰσθοιτό τις [ἄλλου] ὁ
 τύραννος ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν· ὥστε μέχρι γε τούτων οὐκ
 οἶδα ὅ τι διαφέρει ὁ τυραννικὸς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.
 Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἀλλὰ ἐν μὲν τοῖσδε διαφέρει
 ἂν, εἰ πολλαπλάσια μὲν δι' ἐκάστου τούτων εὐ-
 15 φραίνεται, πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. Καὶ ὁ Ἰέρων
 εἶπεν, Οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα· ἀλλ' εὐ ἴσθι ὅτι πολὺ
 μείω εὐφραίνονται οἱ τύραννοι τῶν μετρίως διαγόν-
 των ὑπηρετῶν, πολὺ δὲ πλείω καὶ μείζω λυποῦνται.
 Ἄπιστα, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμωνίδης. εἰ γὰρ οὕτω
 20 ταῦτα εἶχε, πῶς ἂν πολλοὶ μὲν ἐπεθύμουν τυραν-
 νεῖν καὶ ταῦτα τῶν δοκούντων ἱκανωτάτων ἀνδρῶν
 εἶναι; πῶς δὲ πάντες ἐξήλουν ἂν τοὺς τυράννους;
 Ὅτι ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰέρων, ἄπειροι ὄντες ἀμφο-
 τέρων τῶν ἔργων σκοποῦνται περὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
 25 πειράσομαι σε διδάσκειν, ὡς ἀληθῆ λέγω.

31 Πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τῆς ὄψεως θεάμα-
 σιν εὐρίσκω λογιζόμενος μειονεκτοῦντας τοὺς τυράν-
 νους. ἄλλα μὲν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν ἀξιοθέατα· ἐπὶ
 δὲ τούτων ἕκαστα οἱ μὲν ἰδιῶται ἔρχονται καὶ εἰς πό-
 30 λεις ἅς ἂν βούλωνται, θεαμάτων ἕνεκα, καὶ ἐς τὰς
 κοινὰς πανηγύρεις. οἱ δὲ τύραννοι οὐ μάλα ἀμφὶ
 θεωρίας ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἴεναι αὐτοῖς ἀσφαλές.

32 Ἄλλ' ἄρα ἐρχεται αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ οἶκος μένουσιν. [Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σιμωνίδη,] ὀλίγα γε τῶν πολλῶν· καὶ ταῦτα τοιαῦτα ὄντα, οὕτω τίμια πωλεῖται τοῖς τυράννοις. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἄλλὰ εἰ ἐν τοῖς θεάμασι μειονεκτεῖτε, ἐν ταῖς ἀκοαῖς πλεονε- 5 κταίτε· ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροάματος, ἐπαίνου, οὐ ποτε σπανίζετε· πάντες γὰρ οἱ παρόντες πάντα καὶ ὅσα ἂν λέγητε καὶ ὅσα ἂν ποιῆτε ἐπαινοῦσι· τοῦ δ' αὖ χαλεπωτάτου ἀκροάματος, λοιδορίας, ἀνήκοοι ἐστέ· οὐδεὶς γὰρ ἐθέλει τυράννου κατ' 10 ὀφθαλμοὺς κατηγορεῖν. Καὶ ὁ Ἰέρων εἶπε· Καὶ τί οἶει, ἔφη, τοὺς μὴ λέγοντας κακῶς εὐφραίνειν; ὅταν εἰδῆ τις σαφῶς, ὅτι οἱ σιωπῶντες οὗτοι πάντα κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ. ἢ τοὺς ἐπαινοῦντάς τι δοκεῖς εὐφραίνειν, ὅταν ὑποπτοὶ ὧσιν ἔνεκα τοῦ κολακεύειν 15 τοὺς ἐπαίνους ποιούμενοι; Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Συγχωρῶ τοὺς ἐπαίνους παρὰ τῶν ἐλευθεριωτάτων ἡδίστους εἶναι. ἀλλ' ὄρας; ἐκεῖνο οὐκ ἂν ἔτι πείσαις οὐδένα ἀνθρώπων, ὡς οὐχὶ δι' ὧν τρεφόμεθα οἱ ἄνθρωποι, πολὺ πλείω ὑμεῖς ἐν αὐτοῖς εὐφραί- 20 νοισθε. Καὶ οἰδά γε, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ὅτι τοῦτο κρίνουσιν οἱ πλείστοι ἡδιον ἡμᾶς καὶ ἐσθίειν καὶ πίνειν τῶν ἰδιωτῶν.

33 Τὸ γὰρ εἰωθότα ὑπερβάλλον, τοῦτο παρέχει τὰς ἡδονάς. διὸ καὶ πάντες ἄνθρωποι τὰς ἐορτὰς ἡδέως 25 προσδέχονται, πλὴν οἱ τυράννοι· ἐκπλεῶ γὰρ αὐτοῖς ἀεὶ παρεσκευασμένοι, οὐδεμίαν ἐν ταῖς ἐορταῖς ἔχουσιν αἱ τράπεζαι αὐτῶν ἐπίδοσιν· ὥστε ταύτῃ πρῶτον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπίδος μειονεκτοῦσιν. ἔπειτα δέ, ἔφη, ἐκείνου εὖ οἶδ' ὅτι καὶ σὺ ἔμπειρος εἶ, ὅτι 30 ὄσφ ἂν πλείω παραθῆτε τὰ περισσὰ τῶν ἰκανῶν,

τοσούτῳ καὶ θᾶσσον κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς· ὥστε
 καὶ τῷ χρόνῳ τῆς ἐδωδῆς μειονεκτεῖ ὁ πολλὰ παρατι-
 θέμενος τῶν μετρίως διαιτωμένων. Ἄλλὰ ναὶ μὰ
 Δί', ἔφη ὁ Σιμωνίδης, ὅσον ἂν χρόνον ἢ ψυχὴ προσ-
 5 ἴηται, τοῦτον πολὺ μᾶλλον ἡθονται οἱ ταῖς πολυτε-
 λεστέραις παρασκευαῖς τρεφόμενοι. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ
 Ἰέρων, [ὦ Σιμωνίδη, τὸν ἐκάστῳ ἡδόμενον, μάλιστα
 τοῦτον οἶει καὶ ἐρωτικώτατα ἔχειν τοῦ ἔργου τούτου;
 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ οὖν] ὄρας τι [καὶ] τοὺς τυ-
 ράννους ἡδιον ἐπὶ τὴν αὐτῶν παρασκευὴν λόντας ἢ
 10 τοὺς ἰδιώτας; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δῆ.

34 Ἄλλὰ τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οἶει ταῦτα ζητήματα
 εἶναι, ἢ ἅμα κακῆς καὶ ἀσθενοῦς τῆς ψυχῆς [τροφῆς]
 ἐπιθυμήματα; ἐπεὶ εὖ οἶδ' ἐγώ γε, ὅτι οἱ ἡδέως
 ἐσθίοντες, καὶ σύ που οἶσθα, ὅτι οὐδὲν προσδέονται
 15 τούτων τῶν σοφισμάτων. Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σιμων-
 ιδῆς, τῶν γε πολυτελῶν τούτων ὁσμῶν αἷς χρίεσθε
 τοὺς πλησιάζοντας μᾶλλον οἶμαι ἀπολαύειν ἢ αὐτοὺς
 ὑμᾶς· ὥσπερ γε καὶ τῶν ἀχαρίστων ὁσμῶν οὐκ αὐ-
 τὸς ὁ βεβρωκὸς αἰσθάνεται, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ πλησιάζ-
 20 ζοντες. Οὕτω μὲν τοι, ἔφη ὁ Ἰέρων, καὶ τῶν σίτων
 ὁ μὲν ἔχων παντοδαπὰ ἀεὶ, οὐδὲν μετὰ πόθου αὐ-
 τῶν λαμβάνει· ὁ δὲ σπανίστασ τινός, οὗτός ἐστιν ὁ
 καὶ χαρμονῆς ἐμπιπλάμενος, ὅταν αὐτῷ προσεπιφανῆ
 τι. Κινδυνεύουσιν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, αἱ τῶν ἀφρο-
 25 δισίων μόνον ὑμῖν ἀπολαύσεις τοῦ τυραννεῖν τὰς
 ἐπιθυμίας παρέχειν· ἐν γὰρ τούτῳ ἔξεστιν ὑμῖν, ὅ
 τι ἂν κάλλιστον ἴδητε, τούτῳ συνεῖναι. Νῦν γε, ἔφη
 ὁ Ἰέρων, εἰρηκας ἐν ᾧ δὴ πλείστον μειονεκτοῦμεν.

35 Ὅτι μὲν γὰρ τὰ μετ' ἐρωτος ἀφροδίσια πολὺ
 30 διαφερόντως εὐφραίνει, πάντες δῆπου ἐπιστάμεθα·

ὁ δὲ ἔρως πολὺ ἤκιστα ἐθέλει τυράννῳ ἐμφύεσθαι. οὐ γὰρ τῶν ἐτοίμων ἦδεται ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄπειρος ὦν δίψης τοῦ πιεῖν ἀπολαύει, οὕτω καὶ ὁ ἄπειρος ὦν ἔρωτος, ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων ἀφροδισίων. 5

36 Ἄλλ' ἐν ἐκείνοις γε, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, πολὺ διαφέρετε τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι μεγάλα μὲν ἐπινοεῖτε, ταχὺ δὲ ταῦτα κατεργάζεσθε, πλείστα δὲ περισσὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ διαφέροντας ἀρετῇ ἵππους, διαφέροντα ὄπλα κάλλει, ὑπερέχοντα κόσμον γυναιξί, 10 μεγαλοπρεπεστέρας οἰκίας· ἔτι δὲ πλήθει τε καὶ ἐπιστήμῃ θεράποντας ἀρίστους· ἱκανώτατοι δὲ ἐστε ὄνῃσαι φίλους, κακῶσαι δὲ ἐχθρούς. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων εἶπεν·

37 Ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα πολλοῦ ἄξια κτήματα εἶναι ἀνεπτυγμένα θεάσασθαι φανερῶς πᾶσι παρέχεται· τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων [κέκτηται] ἀποκεκρυμμένα, ἐν αἴσπερ καὶ τὸ εὐδαιμον καὶ τὸ κακόδαιμον τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται. 15

38 Αὐτίκα γὰρ εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον μέρος μέτεστι τοῖς τυράννοις· ὁ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλείστον μετέχομεν οἱ τύραννοι. 20

39 Ἐπειτα δὲ τοῖς μὲν ἰδιώταις καὶ διὰ σπονδῶν καὶ δι' εἰρήνης γίνεται πολέμου ἀνάπαυσις· τοῖς δὲ 25 τυράννοις οὐδὲ εἰρήνη ποτὲ πρὸς τοὺς τυραννευμένους γίνεται, οὔτε σπονδαῖς ἂν ποτε πιστεύσας ὁ τύραννος θαρρήσειε.

40 Τοσοῦτον δὲ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖσθαι εἶναι, ὡς νομίζω τῶ ὄντι ὡς αὐτόματα τάγαθὰ 30

τῷ φιλουμένῳ γίνεσθαι καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων.

41 Βεβαιόταται μὲν δῆπου δοκοῦσι φιλῆαι γονεῦσι πρὸς παῖδας, καὶ παισὶν πρὸς γονέας, καὶ ἀδελφοῖς
5 πρὸς ἀδελφούς, καὶ γυναιξὶ πρὸς ἄνδρας, καὶ ἐταίροις πρὸς ἐταίρους. εἰ τοίνυν ἐθέλεις κατανοεῖν, εὐρήσεις τοὺς μὲν ἰδιώτας ὑπὸ τούτων πάντων μάλιστα φιλουμένους, τοὺς δὲ τυράννους πολλοὺς μὲν
10 αὐτοὺς ἀπολωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραννίσιν ἀλληλοφόνους γιγνομένους, πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ γυναικῶν τῶν ἑαυτῶν τυράννους διεφθαρμένους, καὶ ὑπὸ ἐταίρων γε μάλιστα δοκούντων φίλων εἶναι. οἳ τινες οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μάλιστα φιλεῖσθαι [καὶ νόμῳ συνηναγκασμένων] οὕτω
15 μισοῦνται, πῶς ὑπό γε ἄλλου τινος οἶεσθαι χρῆν αὐτοὺς φιλεῖσθαι; ἀλλὰ μὴν καὶ πίστεως ὅστις ἐλάχιστον μετέχει, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειονεκτεῖ;

42 Καὶ τούτου τοίνυν, τοῦ πιστῶς πρὸς τινὰς ἔχειν,
20 ἐλάχιστον μέρος τυράννῳ μέτεστιν· ὁπότε γε οὐδὲ σίτοις οὐδὲ ποτοῖς πιστεύων διάγει· ἀλλὰ καὶ τούτων [πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς], τοὺς διακόνους πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύεσθαι.

43 [Οἱ δὲ πολῖται δορυφοροῦσιν ἀλλήλους ὑπὲρ]
25 τοῦ δὲ μηδένα τῶν πολιτῶν βιάῳ θανάτῳ ἀποθνήσκειν, οὕτω [δὲ] πόρρω προεληλύθασι φυλακῆς, ὥστε πεποιήνται πολλοὶ νόμοι τῷ μαιφόνῳ μηδὲ τὸν συνόντα καθαρῆσαι· ὅθεν διὰ τὰς πατρίδας ἀσφαλῶς ἕκαστος βιοτεύει τῶν πολιτῶν. τοῖς δὲ τυράννοις καὶ
30 τοῦτο ἔμπαλιν ἀνέστραπται. ἀντὶ γὰρ τοῦ τιμωρεῖν αἱ πόλεις αὐτοῖς μεγάλως τιμῶσι τὸν κατακτείναντα

τὸν τύραννον· καὶ ἀντί γε τοῦ εἰργεῖν ἐκ τῶν ἱερῶν, [ὥσπερ τοὺς τῶν ἰδιωτῶν φονέας,] ἀντὶ τούτου καὶ εἰκόνας ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱσταῖσιν αἱ πόλεις [τῶν τοιοῦτο ποιησάντων.]

44 Οὐδέ γε θασσόν τι γίνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ 5
 ἰδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ
 ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ· ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεως
 ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν,
 ἃ πολὺ ἐστὶ χαλεπώτερα καὶ ἐπικινδυνότερα κατεργά-
 ζεσθαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιθυμημάτων. ἀλλὰ μὴν καὶ 10
 πένητας ὄψει ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν, πολλοὺς δὲ τῶν
 τυράννων. οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνε-
 ται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ
 μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλὰ ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν
 ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολ- 15
 λαπλάσια ἤττον ἱκανά ἐστὶν ἢ τὰ αναγκαῖα δαπανή-
 ματα τῷ ἰδιώτῃ. καὶ γὰρ τοῖς μὲν ἰδιώταις ἕξεστι τὰς
 δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν, [ὅπη βού-
 λονται·] τοῖς δὲ τυράννοις μέγιστα μὲν εἰσι δαπάναι
 εἰς τὰς τῆς ψυχῆς φυλακὰς· τὸ δὲ τούτων τι συντέ- 20
 μνειν ὄλεθρος δοκεῖ εἶναι. ἔπειτα δὲ ὅσοι μὲν δύ-
 νανται ἀπὸ τοῦ δικαίου ἔχειν ὧν δέονται, τί ἂν τοῦ-
 τούς οἰκτείροις ὡς πένητας; ὅσοι δὲ ἀναγκάζονται δι'
 ἔνδειαν κακόν τι καὶ αἰσχρὸν μηχανώμενοι ζῆν, πῶς
 οὐ τούτους ἀθλίους ἂν τις δικαίως καὶ πένητας νο- 25
 μίξοι; οἱ τύραννοι τοίνυν πάντα ἀναγκάζονται συλᾶν
 ἀδίκως, διὰ τὸ εἰς τὰς ἀναγκαῖας δαπάνας ἀεὶ προσ-
 δεῖσθαι χρημάτων.

45 Γινώσκουσι δὲ οὐδὲν ἤττον τῶν ἰδιωτῶν καὶ
 τοὺς ἀλκίμους καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς δικαίους· 30
 τούτους δὲ ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται· τοὺς μὲν

ἀνδρείους, μή [τι] τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκα·
 τοὺς δὲ σοφοὺς, μή τι μηχανήσονται· τοὺς δὲ δι-
 καίους, μή ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προ-
 στατεῖσθαι.

5 46 Τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲν ὄχλον, φοβεῖσθαι δὲ ἐρη-
 μίαν, φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν, φοβεῖσθαι δὲ καὶ
 αὐτοὺς τοὺς φύλακας, καὶ μήτε ἀόπλους ἔχειν ἐθέ-
 λειν [περὶ αὐτὸν] μήτε ὀπλισμένους ἠδέως θεᾶσθαι,
 10 πῶς οὐ χαλεπὸν ἐστὶ πρᾶγμα; ἔτι δὲ ξένοις μᾶλλον ἢ
 πολίταις πιστεύειν, βαρβάροις [τε] μᾶλλον ἢ Ἑλλη-
 σιν, ἐπιθυμῆναι δὲ τοὺς μὲν ἐλευθέρους δούλους ἔχειν,
 τοὺς δὲ δούλους ἐλευθέρους ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν,
 οὐ πάντα ταῦτά σοι δοκεῖ ψυχῆς ὑπὸ φόβων παραπε-
 πληγμένης τεκμήρια εἶναι; ὁ δὲ τοι φόβος οὐ μόνον
 15 αὐτὸς ἐνῶν ταῖς ψυχαῖς λυπηρὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ
 πάντων τῶν ἠδέων συμπαρομαρτῶν λυμαντήρ ἐστίν.

47 Ἀντισθενους.

Ἀντισθένης ὁ φιλόσοφος τοὺς δημίους εὐσεβε-
 στέρους ἔλεγεν εἶναι τῶν τυράννων· πνυθόμενου δὲ
 20 τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη ὅτι ὑπὸ μὲν τῶν δημίων οἱ
 ἀδικοῦντες ἀναιροῦνται, ὑπὸ δὲ τῶν τυράννων οἱ
 μηδὲν ἀμαρτάνοντες.

48 Φαβωρίνου.

Ἄλλ' ἐγὼ βούλομαι ἠδονὴν τινα τῷ τυράννῳ μη-
 25 νῦσαι, εἰ μὲν ἀνθρωπίνην θέλεις, ὡς Διονύσιε, πεί-
 νησον ἵνα φάγης, δίψησον ἵνα πίης· εἰ δὲ δεξιάν
 τινα καὶ ὑπέροσπουδον καὶ τηλικαύτην ἠλικίην οὐδεὶς
 πρὸ σοῦ, ἀπόθου τὴν τυραννίδα. τὸν γὰρ μυρίων
 καὶ πεντακισχιλίων χλαμύδων δεόμενον οὐκ ἐστὶ μὴ
 30 πλειόνων δεῖσθαι· οἷς γὰρ ἔχω προσδεόμενος, ἀφε-
 λὼν ὧν ἔχω, ἀρκοῦμαι οἷς ἔχω.

49 Δωροθέου ἐν ἀ' Σικελικῶν.

Φάλαρις Ἀκραγαντίνων τύραννος, ἀπότομος καὶ ἀπαθῆς ὑπάρχων, ξέναις καὶ παρευρημέναις βασιάνοις ἔτρυχε καὶ ἐστρέβλου τοὺς ὁμοφύλους. Πέριλλος δὲ τῇ τέχνῃ χαλκουργὸς κατασκευάσας δάμαλιν 5 ἔδωκε τῷ βασιλεῖ δῶρον, ἵνα τοὺς ξένους εἰς αὐτὴν βάλλων κατακαίῃ ζῶντας· μνηθημὸν δ' ἡ δάμαλις ἀνεδίδου τῷ φυσικῷ παρόμοιον. Φάλαρις δὲ τότε μόνον γενόμενος δίκαιος αὐτὸν τὸν τεχνίτην πρῶτον ἐνέβαλεν. 10

50 Πλάτωνος πολιτείας θ' (579 b).

Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ δεσμοτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὦν οἷον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός; λίχνῳ δὲ ὄντι. αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε 15 ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμῶσε οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταὶ εἰσι· καταδεδυκῶς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὥσπερ γυνὴ ξῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐάν τις ἔξω ἀποδημῆ καὶ τι ἀγαθὸν ὄρᾳ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ 20 οὖν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνὴρ, ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας τὸν τυραννικόν, μὴ ὡς ἰδιώτης καταβιῷ, ἀλλ' ἀναγκασθῆ ὑπὸ τινος τύχης τυραννεῦσαι καὶ ἑαυτοῦ ὦν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ 25 ἄρχειν, ὥσπερ εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ, μὴ ἰδιωτεύων, ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον; Παντάπασιν, ἔφη, ὁμοιώτατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε 30 Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἀθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ

σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι ζῆ ὁ
 τυραννῶν; Κομιδῆ γε, ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῆ ἀληθεία,
 καὶν εἰ μὴ τῷ δοκῆ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦ-
 λος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας, καὶ κόλαξ
 5 τῶν πονηροτάτων, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὅπωςτιοῦν
 ἀποσιμπλάς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης
 τῆ ἀληθεία φαίνεται, ἐὰν δέ τις ὄλην ψυχὴν ἐπίστη-
 ται θεάσασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ
 βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῆ
 10 τῆς πόλεως διαθέσει, ἧς ἄρχει, ἔοικεν· ἔοικε δέ, ἢ
 γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι
 ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρότερον εἴπομεν, ὅτι
 ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ, ἢ
 πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν, φθονερῶ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ,
 15 ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ, καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ
 τροφεῖ, καὶ ἐξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ
 δυστυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ
 τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδεὶς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν
 ἔχόντων ἀντερεῖ.

20 ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ. Ν.

1 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Φιλεῖ τοι πόλεμος οὐ πάντ' εὐτυχεῖν,
 ἔσθλῶν δὲ χαίρει πτώμασιν νεανιῶν,
 κακοῦς δὲ μισεῖ. τῆ πόλει μὲν οὖν νόσος
 25 τόδ' ἐστί, τοῖς δὲ κατθανοῦσιν εὐκλεές.

2 Ἀράτου φαινομένων (130).

Χαλκείη γενεῆ, προτέρων ὀλωότεροι ἄνδρες,
 οἱ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
 εἰνοδίην· πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.

3 Πινδάρου ὑπορχημάτων.

Γλυκὺ δὲ πόλεμος ἀπείροισιν· ἐμπείρων δὲ τις
ταρβεί προσιόντα νιν καρδίᾳ περισσῶς.

4 Ὅμηρος Ἰλιάδος ι' (63).

Ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιος ἔστιν ἐκεῖνος, 5
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρύνεντος.

5 Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δὲ τε πῦρ ἀμαθύνει,
τέκνα δὲ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναικας.

(Ib. 583.)

6 Εὐριπίδου Αἰόλου.

Τὰ πόλλ' ἀνάγκη διαφέρει τολμήματα. 10

7 Τυρταίου.

Ἄλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικῆτου γένος ἔστέ·

θαρσεῖτ', οὐπω Ζεὺς αὐχένα λοξὸν ἔχει.

μηδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε μηδὲ φοβείσθε, 15

ἰθύς δ' εἰς προμάχους ἀσπίδ' ἀνῆρ ἔχέτω,

ἐχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος, θανάτου δὲ μελαίνας

κῆρας... αὐγαῖς ἠελίοιο φίλας,

ἴστε γὰρ Ἄρηος πολυδακρύου ἔργ' αἰδήλα,

εὖ δ' ὄργην ἐδάητ' ἀργαλέου πολέμου. 20

καὶ παρὰ φευγόντων τε διωκόντων τε γέγευσθε

ὦ νέοι, ἀμφοτέρων δ' εἰς κόρον ἠλάσατε.

οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες

ἔς τ' αὐτοσχεδίην καὶ προμάχους ἰέναι,

παυρότεροι θνήσκουσι, σαούσι δὲ λαὸν ὀπίσσω· 25

τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή.

οὐδεὶς ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἕκαστα,

ὅσ' ἦν αἰσχρὰ πάθη γίνεται ἀνδρὶ κακά.

ἀργαλέον γὰρ ὀπισθε μετάφρενον ἔστι δαίξειν

ἀνδρὸς φεύγοντος δηΐφ' ἐν πολέμῳ,

αἰσχρὸς δ' ἔστι νέκυς κατακείμενος ἐν κούρησι 30

νῶτον ὄπισθ' αἰχμῇ δουρὸς ἐληλαμένος.
 ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν,
 μηρούς τε κνήμας τε κάτω καὶ στέρνα καὶ ὦμους
 5 ἀσπίδος εὐρείης γαστρὶ καλυψάμενος·
 δεξιτερῇ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον ἐγγχος,
 κινεῖτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς·
 ἔρδων δ' ὄβριμα ἔργα διδασκέσθω πολεμίζειν,
 μηδ' ἐκτὸς βελέων ἐστάτω ἀσπίδ' ἔχων,
 10 ἀλλὰ τις ἐγγύς ἰὼν αὐτοσχεδὸν ἐγχει μακροῦ
 ἢ ξίφει οὐτάζων δήιον ἄνδρ' ἐλέτω·
 καὶ πόδα παρ ποδὶ θεῖς καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ'
 ἐρείσας,
 ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ καὶ κυνέην κυνέῃ
 15 καὶ στέρονον στέρονῳ πεπλημένος ἄνδρὶ μαχέσθω,
 ἢ ξίφεος κώπην ἢ δόρυ μακρὸν ἐλών.
 ὑμεῖς δ', ὦ γυμνήτες, ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλος
 πτώσσοντες μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις,
 δούρασί τε ξεστοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτούς,
 20 τοῖσι πανόπλοισι πλησίον ἰστάμενοι.

8 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (78) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Τοῦ πολέμου τὸ παράλογον ὅσον ἐστὶ πρὶν ἐν
 αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε· μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ
 25 εἰς τύχας τὰ πολλὰ περιστασθαι.

9 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (122) δημηγορίας Κορινθίων.

Ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προῖδοι· ἤκιστα γὰρ
 πόλεμος ἐπὶ φητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δ' ἀπ' αὐτοῦ τὰ
 30 πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν

εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὄργισθεις περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.

10 Δημοσθένους.

Πόλεμος ἐνδοξος εἰρήνης αἰσχροῦς αἰρετώτερος.

11 Ἀντισθένης.

Ἀντισθένης ὁ Σωκρατικός, εἰπόντος τινὸς ὅτι ὁ πόλεμος ἀπολεῖ τοὺς πένητας, "πολλοὺς μὲν οὖν ποιήσει" ἔφη.

12 Ἀρχιδάμου (Plut. mor. 191 d).

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου [καταπελτικὸν] ἰδὼν 10 βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν ἀνεβόησεν "ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά."

13 Θουκυδίδου δημηγορίας Κορινθίων (I, 120).

Ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἐστίν, εἰ μὴ ἀδι- 15 κοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δέ, ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσυχῶ τῆς εἰρήνης ἠδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἠδουὴν ὀκνῶν τάχιστ' ἂν 20 ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνόν, δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι· ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατώρθωκε, καὶ ἔτι πλέω τὰ κα- 25 λῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοῦναντίον αἰσχροῦς περιέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὅμοια τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δ' ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

14 Πλάτωνος νόμων α' (626 a).

Ἦν γὰρ καλοῦσι τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείστοι εἰ-
 ρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δὲ ἔργῳ πάσαις
 πρὸς πάσας ἀεὶ τὰς πόλεις πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ
 φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις οὕτω σκοπῶν
 5 τὸν Κρητῶν νομοθέτην, ὡς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα
 δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῖν ἀποβλέπων ξυνε-
 τάξατο, καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω φυλάττειν παρέδωκε
 τοὺς νόμους, ὡς τῶν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν ὄφελος
 ὄν, οὔτε κτημάτων οὔτε ἐπιτηδευμάτων, ἂν μὴ τῷ
 10 πολέμῳ ἄρα κρατῆ τις, πάντα δὲ τὰ τῶν νικωμένων
 ἀγαθὰ τῶν νικῶντων γίνεσθαι.

15 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1, 42) τῆς Κύρου ἀνα-
 βάσεως.

Ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πλῆθὸς ἐστὶν οὔτε
 15 ἰσχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιῶσα· ἀλλ' ὁπό-
 τεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι
 ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπιπολὺ οἱ
 ἐναντίοι οὐ δέχονται.

16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
 20 ταφίου (234 c).

Καὶ μὲν, ὃ Μενέξενε, πολλαχῆ κινδυνεύει κα-
 λὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ τα-
 φῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει καὶ ἐὰν
 πένης τις ᾧν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὐ' ἔτυχε καὶ
 25 ἐὰν φαῦλος ἢ ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῆ
 ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρε-
 σκευασμένων.

ΠΕΡΙ ΤΟΛΜΗΣ. ΝΑ.

1 Τυρταίου.

30 Οὗτ' ἂν μνησαίμην οὗτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείην,

οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε καλαισμοσύνης·
 οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
 νικῶν δὲ θεῶν Θρηίκιον βορέην·
 οὐδ' εἰ Τιθωνοιο φυὴν χαριέστερος εἴη,
 πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον·
 οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
 γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρον ἔχοι,
 οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς.
 οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
 εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὄρῳν φόνον αἱματόεντα,
 καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
 ἢ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
 κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέφ.

2 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Οὐκ ἔστι κρεῖττον ἄλλο πλὴν κρατεῖν δορὶ.

3 Εὐριπίδου Τημένω.

Τολμᾶν δὲ χρεών. ὁ γὰρ ἐν καιρῷ
 μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν
 τίκει θνητοῖσι τελευτῶν.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν αἰεὶ.
 οὐδεὶς γὰρ ὦν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
 ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

5 Τυρταίου.

Ξυνὸν δ' ἔσθλόν τοῦτο πόληί τε παντί τε δήμῳ
 ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένη
 νωλεμέως, αἰσχροῦς δὲ φυχῆς
 ψυχὴν καὶ θυμὸν τι-
 θαρσύνη δ' ἔσται
 οὔτ'

αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτραψε φάλαγγας
 τρηχείας, σκουδῆ δ' ἔσχεθε κῦμα μάχης.
 αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυμὸν
 ἄστν τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείδας,
 5 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
 καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
 ἀργαλέω δὲ πόθῳ πᾶσα κέκηθε πόλις.
 καὶ τύμβος, καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι,
 10 καὶ παῖδων παῖδες καὶ γένος ἔξοπίσω.
 οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομα αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἑὼν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
 γῆς πέρι καὶ παῖδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
 15 εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα ταυηλεγέος θανάτοιο,
 νικῆσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὐχος ἔλη,
 πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
 πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς αἶδην,
 γηράσκων δ' ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
 20 βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
 εἰκούς' ἐκ χάρης οἳ τε παλαιότεροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἐκέσθαι
 πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιεὶς πόλεμον.

25 6 Εὐριπίδου.

Σὺν τοῖσι δεινοῖς αὔξεται κλέος βροτοῖς.

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάφ.

Ἐμὲ δ' ἄρ' οὐ

μοχθεῖν δίκαιον; τίς δ' ἄμοχθος εὐκλείης;

30 τίς τῶν μεγίστων δειλὸς ὧν ὠρέξατο;

- 8 *Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου.*
Τόλμης δεῖ, κἄν τι τρηχὺ νέμωσι θεοί.
- 9 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάφ.*
Ὀλίγοι γὰρ ἐσθλοὶ κρείσσονες πολλῶν κακῶν.
- 10 *Εὐριπίδου Ἴππολύτου.* 5
*Οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν αἱ θνητῶν τύχαι,
 τολμήμασιν δὲ καὶ χειρῶν ὑπερβολαῖς
 ἀλίσκεται τε πάντα καὶ θηρεύεται.*
- 11 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰξίονι.*
*Τά τοι μέγιστα πάντ' ἀπειργασται βροτοῖς 10
 τόλμ' ὥστε νικᾶν. οὔτε γὰρ τυραννίδες
 χωρὶς πόνου γένοιντ' ἂν οὔτ' οἶκος μέγας.*
- 12 *Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.*
Ὀλίγους ἐπαινῶ μᾶλλον ἢ πολλοὺς κακοὺς.
- 13 *Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχης (765).* 15
*Πολλῶν νέων γὰρ κἄν γέρων εὐψυχος ἢ
 κρείσσων· τί γὰρ δεῖ δειλὸν ὄντ' εὐσωματεῖν;
 13a *Κρείσσόν τ' ἀμύνειν. κατθανεῖν γὰρ εὐκλεῶς
 ἢ ζῆν θέλοιμ' ἂν δυσκλεῶς γε κατθανών.**
- 14 *Εὐριπίδου.* 20
*Νεανίας γὰρ ὅστις ὦν Ἄρη στυγεῖ,
 κόμη μόνον καὶ σάρκες, ἔργα δ' οὐδαμοῦ.
 ὄρᾳς τὸν εὐτράπεζον ὡς ἡδὺς βίος,
 ὃ τ' ὄλβος ὡς ἐξωθεν ἐστὶ πραγμάτων·
 ἀλλ' οὐκ ἔνεστι στέφανος οὐδ' εὐανδρία, 25
 εἰ μὴ τι καὶ τολμῶσι κινδύνου μετὰ·
 οἱ γὰρ πόνου τίκτουσι τὴν εὐδόξϊαν,
 ἢ δ' εὐλάβεια σκότον ἔχει καθ' Ἑλλάδα,
 τὸ διαβιῶναι μόνον ἀεὶ θηρωμένη.*
- 15 *Ὀμήρου (Π. ν' 279).* 30

Τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρῶς ἄλλυδις ἄλλη,
 οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἦσθαι ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός,
 [ἀλλὰ μετοκλάζει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἕξει.]
 ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει,
 5 κῆρας ὀιομένῳ, κάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων.
 τοῦ δ' ἀγαθοῦ οὔτ' ἄρ' τρέπεται χρῶς οὔτε τι λίην
 ταρβεῖ.

16 Δημοκρίτου.

Τόλμα κρήξιος ἀρχή, τύχη δὲ τέλος κυρή.

10 17 Εὐήνου.

Πρὸς σοφία μὲν ἔχειν τόλμαν μάλα σύμφορόν ἐστι·
 χωρὶς δὲ βλαβερὴ καὶ κακότητα φέρει.

18 Ἀντιφάνους.

Ἐπεὶ γὰρ ἀποθνήσκειν ἀνάγκη γίνεταί,
 15 τὸ προκ' ἀποθανεῖν ἐστι φανερὰ ζημία.

19 Καλλίνου.

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
 ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτιούδας,
 ὦδε λίην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
 20 ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

* * * * *

καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.
 τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
 γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίης τ' ἀλόχου
 25 δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότε ἔσσειται, ὅπποτε κεν δῆ
 μοῖραι ἐπικλώσσω· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω
 ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
 ἔλσας τὸ πρῶτον μιννυμένου πολέμου.
 οὐ γὰρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
 30 ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.

- πολλάκι δημοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.
 ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός·
 τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ.
 λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς 5
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
 ὥσπερ γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρῳσιν,
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῦθος ἑών.
- 20 *Μενάνδρου.*
 Οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου. 10
- 21 *Μοσχίωνος ἐκ Θεμιστοκλέους.*
 Καὶ γὰρ ἐν νάπαις βραχεῖ
 πολὺς σιδήρῳ κείρεται πεύκης κλάδος·
 καὶ βαιὸς ὄχλος μυρίας λόγχης κρατεῖ.
- 22 *Πινδάρου Ὀλυμπιονικῶν (I, 129).* 15
 Ὁ μέγας δὲ κίνδυνος ἀναλκιν οὐ φῶτα λαμβάνει.
- 23 *Σωσιθέου ἐξ Ἀεθλίου.*
 Εἰς μυρίους ὄρνιθας ἀετὸς σοβεῖ,
 λαῶν τε δειλῶν πληθὸς εὖ τραφεὶς ἀνήρ.
- 24 *Σοφοκλῆς Σκυρίοις.* 20
 Φιλεῖ γὰρ ἄνδρας πόλεμος ἀγρεύειν νέους.
- 25 *Μενάνδρου.*
 Οὐκ ἔστι τόλμης ἐπιφανεστέρα θεός.
- 26 *Αἰσχύλου Καρῶν.*
 Ἄλλ' Ἄρης φιλεῖ 25
 αἰεὶ τὰ λῶστα πάντ' ἀπανθίζειν στρατοῦ.
- 27 *Μενάνδρου Ἐπαγγελλόμενος.*
 Τὰ γὰρ τολμηρὰ τῶν ὄχλων ἔχει
 ἐν τοῖς λόγοις μὲν τὰς ἐπιδείξεις δυσκόλους·

ἐν τῷ δὲ κράττειν, ἂν λάβῃς τὸν καιρὸν εὖ,
ἀπροσδόκητον τὴν τύχην ἐξηύρατο.

28 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (p. 10 Bens.).

Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἶ-
5 ναι τοῖς μὲν φαύλοις φοβεράν τὴν τοῦ βίου τελευτήν,
τοῖς δὲ σπουδαίοις τὴν ἐν τῷ βίῳ ἀδοξίαν. [μάλιστα
μὲν πειρῶ ζῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν·] ἂν δέ ποτέ σοι
συμβῆ κινδυνεύειν, ζῆτει τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτη-
ρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχροῦς φήμης.
10 τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι πάντων ἢ πεπρωμένη κατέ-
κρινεν, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἴδιον τοῖς σπουδαίοις
ἢ φύσις ἀπένειμεν.

29 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (in.).

Εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύ-
15 χους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαι-
νεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνή-
σκεν εὐκλεῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς
δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιούν-
τας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην κατα-
20 λείψωσιν.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
ταφίου (246 c).

Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἶπεν, ἃ οἱ πα-
τέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς ἀεὶ λειπο-
25 μένοις εἴ τι πάσχοιεν, ἥνίκα κινδυνεύσειν ἐμελλον.
[φράσω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ οἷα
νῦν ἠδέως ἂν εἶποιεν ἡμῖν λαβόντες δύναμιν, τε-
κμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον·] ἀλλὰ νομίζειν χρῆ
αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων, ἢ ἂν ἀπαγγέλλω· ἔλεγον
30 δὲ τάδε· Ὡ παῖδες, ὅτι μὲν ἐστὶ πατέρων ἀγαθῶν,
αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρὸν ἡμῖν· ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς

καλῶς αἰρούμεθα μάλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε
καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὄνειδῆ καταστῆσαι, καὶ πρὶν τοὺς
ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰ-
σχῦναι· ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύνοντι ἀβίω-
τον εἶναι καὶ τῷ τοιοῦτῳ οὔτε τινὰ ἀνθρώπων οὔτε 5
θεῶν φίλον εἶναι, οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευ-
τήσαντι. χρῆ οὖν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων,
ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκήτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας
ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα, καὶ κτήματα καὶ ἐπι-
τηδεύματα, αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος 10
κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετὰ ἀνανδρίας· ἄλλῳ
γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ· οὔτε κάλλος
σώματος καὶ ἰσχὺς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρό-
ποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ καὶ ἐπιφανέστερον
ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά τε 15
ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρε-
τῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται. ὧν ἕνεκα καὶ
πρῶτον καὶ ὕστερον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως
προθυμίαν πειραῶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερ-
βάλησθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία· εἰ δὲ 20
μὴ, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἐὰν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῆ, ἡ
νίκη αἰσχύνῃν φέρει, ἡ δὲ ἦττα, ἐὰν ἠττώμεθα, εὐ-
δαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῶμεθα καὶ ὑμεῖς νι-
κῶτε, εἰ παρασκευάσεσθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ
μὴ καταχρησάμενοι μηδ' ἀναλώσαντες αὐτήν, γνόν- 25
τες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἰσχίον [τι
ἦ] παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ
διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων
ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπῆς· χρῆ-
σθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ 30
τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἀνανδρον,
ἀπορίᾳ ἰδίῳν αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ

ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς
ἀφίξεσθε, ὅταν δὴ ὑμᾶς ἢ προσήκουσα μοῖρα κο-
μίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδεὶς
σύμενῶς δέξεται.

5 ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ. ΝΒ.

1 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (184).

Κακόν γε θνητοῖς τὸ νέον, ἐν δὲ τῷ νέῳ
τὸ μὴ δίκαιον ὅστις ἀνθρώπων ἔχει.

2 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

10 Νεότης μ' ἐπήρε καὶ σθένος τοῦ νοῦ πλέον.

3 Εὐριπίδου Μελαλίππη.

Παπαί, νέος καὶ σκαιὸς οἶος ἔστ' ἀνήρ.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Νεανίας τε καὶ πένης σοφός θ' ἄμα,

15 ταῦτ' εἰς ἐν ἐλθόντ' ἄξι' ἐνθυμήσεως.

5 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυι.

Νέος, πόνοις δέ γ' οὐκ ἀγύμναστος φρένας.

6 Ἀγάθωνος.

Νέων γὰρ ἀνδρῶν πολλὰ κάμπτονται φρένες.

20 7 Μητροδώρου.

Νέος φιλοδοξῶν πρῶιμος πονηρία.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ νέον ἅπαν ὑψηλὸν ἔστι καὶ θρασύ.

9 Μεγάλανδρου.

25 Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω,

ἀλλ' εἰ φρονοῦντος τοὺς λόγους ἀνδρὸς φέρω.

10 Μεγάλανδρου.

Ὅχι αἱ τρίχες ποιούσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν,
ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἐστὶ τῇ φύσει γέρον.

11 Κρατινος ἐν Εὐνείδαις.

Ἦβης ἐκείνης, νοῦ δὲ τοῦδε καὶ φρενῶν [κατά-
ληλος].

5

12 Θεόγνιδος (629).

Ἦβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός·
πολλῶν δ' ἔξαιρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.

13 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου (146 b).

Τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει.

10

14 Πλάτωνος νόμων β' (672 b).

Τὸ δὲ τοσόνδε οἶδα, ὅτι πᾶν ζῷον ὅσον αὐτῷ
προσῆκει νοῦν ἔχειν τελεωθέντι, τοῦτον καὶ τοσοῦ-
τον οὐδὲν ἔχον ποτὲ φύεται· ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ
ἐν ᾧ μὴ πω κέκτηται τὴν οἰκείαν φρόνησιν, πᾶν
μαίνεται τε καὶ βοᾷ ἀτάκτως· καὶ ὅταν ἀκταινώσῃ
ἑαυτὸ τάχιστα, ἀτάκτως αὖ πηδᾷ.

15

15 Θεοφράστου.

Χαλεπὸν καταμαντεύεσθαι περὶ τῶν νέων· ἀστό-
χαστος γὰρ ἡλικία καὶ πολλὰς ἔχουσα μεταβολὰς ἄλ-
λοτ' ἐπ' ἄλλο φερομένη.

20

16 Πλάτωνος νόμων ια' (929 c).

Τὰ γὰρ τῶν νέων ἦδη πολλὰς μεταβολὰς ἐν τῷ
βίῳ μεταβάλλειν ἐκάστοτε πέφυκε.

17 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (181 d).

25

Χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παιδῶν, ἵνα
μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο. τὸ γὰρ τῶν
παιδῶν τέλος ἄδηλον οἷ τελευτᾷ κακίας ἢ ἀρετῆς,
ψυχῆς τε περὶ καὶ σώματος.

- 18 Ὅμηρον (II. γ' 108).
Αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται.

ΨΟΓΟΣ ΤΟΛΜΗΣ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ
 ΙΣΧΥΟΣ. ΝΓ.

- 5 1 *Μενάνδρου.*
Οἰκοὶ μένειν χρῆ καὶ μένειν ἐλεύθερον.
- 2 *Μενάνδρου Παρακαταθήκη.*
Στρατεία δ' οὐ φέρει περιουσίαν
οὐδεμί', ἐφήμερον δὲ καὶ προπετῆ βίον,
 10 *οὐ̄ πείραυν ἔχομεν ὄντος οὐ̄ σωτηρίου.*
- 3 *Μενάνδρου Σικυωνίῳ.*
Εὐλοιδόρητον, ὡς ἔοικε, φαίνεται
τὸ τοῦ στρατιώτου σχῆμα καὶ τὸ τοῦ ξένου.
- 4 *Ἀπολλοδώρου ἐξ Ἀφανιζομένου.*
 15 *Στρατιώτην ἔργον ἄχρι γήρωσ λαβεῖν*
ἔστιν διευτυχηκότ', ἂν μὴ δειλὸς ᾖ.
- 5 *Μενάνδρου Ἀσπίδος.*
Στρατιώτην, Σμικρῖνη, σωτηρίας
ἔστ' ἔργον εὐρεῖν πρόφασιν, ὀλέθρου δ' εὐπορον.
- 20 6 *Μενάνδρου.*
Κομφὸς στρατιώτης οὐδ' ἐὰν κλάττη θεὸς
οὐδεις γένοιτ' ἄν.
- 7 *Ἀπολλοδώρου Παιδίου.*
Ταχύ γε στρατιώτης γέγονας ἀντ' ἐλευθέρου.
- 25 8 *Φιλήμονος.*
Στρατιῶτα, κούκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε
ὥσπερ ἱερεῖον, ἵν' ὅταν ᾗ καιρὸς τυθῆς.

9 Ἀντιφάνους.

Τίς δ' οὐχὶ θανάτου μισθοφόρων, ᾧ φιλιότη, ὅς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἐρχετ' ἀποθανούμενος;

10 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (c. 2).

Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ἀφέλησεν, ἄνευ 5 δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας βλάψε· καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν.

11 [Πλουτάρχου] ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ φιλίας.

Ἔτι δὲ κολάσεως ἀπαράιτητος φόβος αἰτιὸς ἐστὶν ἀπονοίας· ὁ γὰρ ὄλεθρον αὐτοῦ προλαβὼν ὁμόσε χωρεῖ κινδύνους. 10

12 Ἀρχίδαμου.

Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς θεα- 15 σάμενος τὸν ἴδιον παῖδα ἄγαν προπετιῶς μαχόμενον τοῖς Ἀθηναίοις εἶπεν "ἢ τῇ δυνάμει πρόσθε, ἢ τοῦ θράσους ἄφελε."

13 Κλειτάρχου.

Κλειτάρχος ὁ ἱστοριογράφος εἶπε "πᾶσα τόλμη... 20 καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ὑπερβαίνει μέτρα."

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατ' ἰσχύος.

Τί δέ σοι τοιοῦτον ἀγαθὸν εὐτυχεῖται μᾶλλον, ὡς ἔνεκα τούτου μητριαν μὲν τῶν ἀνθρώπων, μη- 25 τέρα δὲ τῶν ἀλόγων ζώων γεγενῆσθαι τὴν φύσιν, μεγέθους καὶ ὀξύτητος καὶ ὀξυωπίας χάριν; ἢ δὲ ἀνθρώπων ἴδιος ἰσχύς ὁ ψυχῆς ἐστὶ λογισμὸς, ᾧ καὶ ἵππους ἐγαλλίωσε καὶ βόας ἀρότροις ὑπέξευξε καὶ "ἐλέφαντας ὑπὸ δρυμὸν εἶλε ποδάγραις" καὶ τὰ ἐν ἀέρι κατέσπασε καλάμοις καὶ τὰ βύθια δεδυνότα δι- 30

κτύοις ἀνήγαγε· τοῦτ' ἐστὶν ἰσχύς. ἢ δ' ἐτι μείζων, ὅταν γῆς περιόδους καὶ οὐρανοῦ μεγέθη καὶ ἀστέρων κύκλους διώκουσα μὴ κάμη· ταῦτ' ἦν Ἡρακλέους ἀξία. τίς γὰρ οὐκ ἂν βούλοιο μᾶλλον Ὀδυσσεὺς
5 εἶναι ἢ Κύνκλωψ;

15 Ἄρατου.

Ἄρατος ὁ Σικυώνιος, ἐπαινοῦντός τινος ἄνθρωπον ἀπονενοημένον καὶ θρασὺν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐκπρεπῆ, "διαφέρειν" ἔφη "τὸ πολλοῦ
10 τινὰ τὴν ἀρετὴν ἀξίαν εἶναι νομίζειν καὶ τὸ ζῆν τοῦ μηδενοῦς."

16 Εὐσεβίου.

Ἄνθρωποι ἰσχὺν καὶ δῶμην καὶ τάχος μούνα ἀσκέοντες, καὶ ὅκως ταῦτα ἔχοντες ἀπὸ μούνων τού-
15 των εὐδοκιμέωσιν ἐσπουδακότες, τοῦ [δὲ] τῆς ψυχῆς ἐπιμέλεσθαι [οὐ] ἔκητι γιγνόμενοι ἀγνοεῦσι, [καὶ] τούτων μὲν ὀκόσα κοινὰ πρὸς θηρία ἔχουσι καὶ τῶν πολλῶν ἀσθενέστερον, τούτων μὲν ἐπιμελόμενοι, τοῦ δὲ ἐν ἑωυτοῖσι θειοτάτου καὶ κατ' ὅτι αὐτοῖσι ἐστὶν
20 εἰ οἷόν τε τοῖσι θεοῖσι ἔξομοιόεσθαι, ἀμελέοντες.

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Θάρσος τὸ πρὸς τὰ φοβερὰ σὺν λόγῳ αἰνεε· ἀνδρηίη γάρ· τὴν δὲ μετὰ ἀλογίης ἐπ' αὐτὰ ὄρμην θράσος νόμιζε καὶ ἀποστύγε.

25 ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΝ ΧΡΕΙΩΝ ΤΥΠΟΘΗΚΑΙ. ΝΔ.

1 Γνωῖμαι γὰρ ἔργων τῶν ἐν ἀνθρώποις τροφοί.

2 Βουλαὶ τὰδ' ἐξέπραξαν, οὐ χερῶν σθένος.

3 Σοφοκλέους.

Γνωμαι πλέον κρατουῖσιν ἢ σθένος χειρῶν.

4 Ἀγάθωνος.

Γνώμη δὲ κρείσσον ἐστὶν ἢ ρώμη χειρῶν.

5 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Γνώμη γὰρ ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις ,
εὖ δ' οἶκος, ἔς τ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα.
σοφὸν γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
νικᾷ· σὺν ὄχλῳ δ' ἀμαθία πλέον κακόν.

5

6 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Βραχύ τοι σθένος ἀνδρός,
ἀλλὰ ποικιλίαι πραπίδων.

10

7 Τοῦ αὐτοῦ Βελλεροφόντη.

Ἄει γὰρ ἄνδρα σκαιὸν ἰσχυρὸν φύσει
ἦσσον δέδοικα τὰσθενουῖς τε καὶ σοφοῦ.

8 Εὐριπίδου Παλαμήδει.

Στρατηλάται τᾶν μυρῖοι γενοίμεθα,
σοφὸς δ' ἂν εἷς τις ἢ δὴ' ἐν μακροῦ χρόνῳ.

15

9 Εὐριπίδου Ῥήσῳ (105).

Εἶθ' ἦσθ' ἀνὴρ εὐβουλος ὡς δρᾶσαι χερί.
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
πέφυκεν· ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλευεῖν καλῶς.

20

10 Εὐριπίδης Ἀρχελάῳ.

Ὀλίγον ἄλκιμον δόρου
κρείσσον στρατηγῶ μυρῖου στρατεύματος.

25

11 Ἐν ταυτῷ.

Ἔχει δὲ καὶ τοῦτ' οὐχὶ μικρὸν εὐγενὴς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

12 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Ὡς σὺν θεοῖσι τοὺς σοφοὺς κινεῖν δόρου
στρατηλάτας χρῆ, τῶν θεῶν δὲ μὴ βία.

13 Ἐν ταυτῷ.

Οὐδεὶς στρατεύσας ἄδικα σῶς ἦλθεν πάλιν.

5 14 Εὐριπίδου.

Μισῶ δ' ὅταν τις καὶ χθονὸς στρατηλάτης
μὴ πᾶσι πάντων προσφέρῃ μελλήματα.

τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεῶν·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὐντυγχάνων,

10 τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἦν τιθῆ, πράσσει καλῶς. (Eurip.
Beller.)

15 Εὐριπίδου Τημένω.

Τὸ δὲ στρατηγεῖν τοῦτ' ἐγὼ κρίνω καλῶς,
γινῶναι τὸν ἐχθρὸν ἢ μάλισθ' ἀλώσιμος.

15 16 Ἐν ταυτῷ.

Ἄρξεις γὰρ οὕτω· χρῆ δὲ τὸν στρατηλάτην
ὁμῶς δίκαιον ὄντα ποιμαίνειν στρατόν.

17 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Ῥώμη δέ γ' ἀμαθῆς πολλάκις τίκει βλάβην.

20 18 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (602).

Ἀσφαλῆς γὰρ ἔστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

19 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

Νείκη γὰρ ἀνδρῶν φόνια καὶ μάχας χρεῶν
δόλοισι κλέπτειν· τῆς δ' ἀληθείας ὁδὸς

25 φαύλη τίς ἐστι· ψεύδεσιν δ' Ἄρης φίλος.

20 Εὐριπίδου Ἐλένης (817).

Εἴσει· τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

21 Σοφοκλέους Ἀλεαδῶν.

Δοκῶ μὲν οὐδεὶς· ἀλλ' ὄρα μὴ κρεῖσσον ἢ

καὶ δυσσεβοῦντα τῶν ἐναντίων κρατεῖν
ἢ δοῦλον αὐτὸν ὄντα τῶν πέλας κλύειν.

22 Εὐριπίδου Ἴωνι (1045).

Τὴν δ' εὐσέβειαν εὐτυχοῦσι μὲν καλὸν
τιμᾶν· ὅπου δὲ πολεμίους δρᾶσαι κακῶς
θέλει τις, οὐδεὶς ἐμποδὼν κεῖται νόμος.

5

23 Μενάνδρου.

Ὅστις στρατηγεῖ μὴ στρατιώτης γενόμενος,
οὗτος ἐκατόμβην ἐξάγει τοῖς πολεμίοις.

24 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (124) δημηγο- 10
ρίας Κορινθίων.

Ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται·
ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον.

25 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (10) δημηγο- 15
ρίας Δημοσθένους.

Ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφίκται ὥσπερ τότε, λογι-
σμὸν ἦκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσ-
δεῖται.

26 Ξενοφῶντος ἐν β' (6, 10) τῆς Κύρου 20
ἀναβάσεως.

Καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὡς δεῖο τὸν στρατιώ-
την φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους,
εἰ μέλλοι ἢ φύλακας φυλάξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ
ἀπροφασίστως ἰέναι εἰς τοὺς πολεμίους.

27 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1) ἀπομνημονευ- 25
μάτων.

Ἀκούσας δὲ ποτε Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν
ἦκειν ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν, ἔλεγε πρὸς
τινα τῶν συνόντων, ὃν ἦσθάνετο βουλόμενον τῆς τι-
μῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυχεῖν, ἵνα κἂν ἡμῶν τις ἢ 30

ταξιαρχῆ ἢ λοχαγῆσιν, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμι-
 κῶν ὦμεν, λέξον ἡμῖν πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν τὴν
 στρατηγίαν. καὶ ὅς, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ
 καὶ ἐτελεύτα· τὰ γὰρ τακτικὰ ἐμέ γε καὶ ἄλλ' οὐ-
 5 δὲν ἐδίδαξεν. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτό
 γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας· καὶ γὰρ παρα-
 σκευαστικὸν τῶν εἰς πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι
 χρὴ καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις
 καὶ μηχανικόν, καὶ ἐργαστικόν καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρ-
 10 τερικόν καὶ ἀγγίλουν, καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὠμόν,
 καὶ ἀπλοῦν καὶ ἐπίβουλον, καὶ φυλακτικόν τε καὶ
 κλέπτῃν, καὶ προετικόν καὶ ἄρπαγα, καὶ φιλόδωρον
 καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἐπιθετικόν, καὶ ἄλλα
 πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ στρατηγῆ-
 15 σοντα ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικόν εἶναι· πολὺ
 γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου· ὥσπερ
 λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως
 μὲν ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν, ἐπειδὴν δὲ
 ταχθῆ κατὰ μὲν καὶ ἐπιπολῆς τὰ μήτε σηπόμενα
 20 μήτε τηκόμενα, οἳ τε λίθοι καὶ ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ
 δὲ αἷ τε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὥσπερ ἐν οἰκοδομίᾳ
 συντίθεται, τότε γίννεται πολλοῦ ἄξιον κτῆμα οἰ-
 κία. Ἄλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὦ Σώκρατες,
 ὅμοιον εἰρηκας· καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς τε πρῶ-
 25 τοὺς ἀρίστους δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν
 μέσῳ δὲ τοὺς χείρους, ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ
 δὲ τῶν ὠθῶνται. Εἰ μὲν τοίνυν, ἔφη, καὶ διαγιγνώ-
 σκειν σε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν· εἰ
 δὲ μή, τί σοι ὄφελος ὦν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ εἰ σε ἐρ-
 30 γύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλ-
 λιστον τάττειν, μέσον δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδάξας
 διαγιγνώσκειν τὸ τε καλὸν καὶ τὸ κίβδηλον, οὐδὲν

ἂν σοι ὄφελος ἦν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν,
 ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς θεοὶ τοὺς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς
 κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη, πῶς ἂν
 αὐτῶν μὴ διαμάρτοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος.
 Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον θεοὶ ἀρπάζειν, τοὺς 5
 φιλαργυρωτάτους πρῶτους καθιστάντες ὀρθῶς ἂν
 τάττοιμεν; Ἔμοιγε δοκεῖ. Τί δαὲ τοὺς κινδυνεύειν
 μέλλοντας, ἄρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτακτέον;
 Οὗτοι γοῦν εἰσὶν, ἔφη, οἱ ἔνεκα ἐπαίνου κινδυνεύειν
 ἐθέλοντες· οὐ τοίνυν οὗτοί γε ἄθηλοι, ἀλλ' ἐπιφανεῖς 10
 πανταχοῦ ὄντες εὐαίρετοι ἂν εἴεν. Αὐτὰρ, ἔφη, πό-
 τερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι, καὶ ὅπως
 χρηστέον ἐκάστῳ τῶν ταγμάτων; Οὐ πάνυ, ἔφη. Καὶ
 μὴν πολλὰ γ' ἐστὶ, πρὸς ἃ οὔτε ἄγειν οὔτε τάττειν
 ὁσαύτως προσήκει. Μὰ Δί', ἔφη, οὐ διεσαφήνιζεν. 15

28 Ἐν ταυτῷ (III, 2).

Ἐντυχῶν δέ ποτε στρατηγεῖν ἠρημένῳ τῷ, Τοῦ
 ἔνεκα, ἔφη, Ὅμηρον οἶει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγο-
 ρεῦσαι ποιμένα λαῶν; ἄρα γε ὅτι ὥσπερ τὸν ποιμένα
 δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως σῶαί τε ἔσονται, αἱ οἰες καὶ 20
 τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὐ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο
 ἔσται· οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ
 ὅπως σῶαί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια
 ἔξουσι, καὶ οὐ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται;
 στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων εὐ- 25
 δαιμονέστεροι ᾧσιν· ἢ τί δή ποτε οὕτως ἐπήνεσε τὸν
 Ἀγαμέμνονα εἰπῶν,

ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰ-
 χμητής;

ἄρα γε ὅτι αἰχμητής τε [καὶ] κρατερός ἂν εἴη, οὐκ εἰ 30
 μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ'

εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προεσθήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ ὧν βασιλεύει, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται
 5 οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῆται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμενοι διὰ τοῦτον εὐκράττωσιν· καὶ στρατεύονται δὲ πάντες ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ᾗ, καὶ στρατηγούς αἰροῦνται τούτου ἕνεκα, ἵνα πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾦσιν. δεῖ οὖν τὸν στρατηγούντα τοῦτο
 10 παρασκευάζειν τοῖς ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ οὔτε κάλλιον τούτου ἄλλο ῥάδιον εὔρειν, οὔτε αἰσχίον τοῦ ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν τίς εἴη ἀγαθοῦ ἡγεμόνος ἀρετή, τὰ μὲν ἄλλα περιῆρει, κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαιμόνας ποιεῖν ὧν ἂν ἡγήται.

15 29 Ἐν ταυτῷ (III, 3).

Καὶ ἱππαρχεῖν δέ τινα ἡρημένῳ οἶδά ποτε αὐτὸν τοιάδε διαλεχθέντα. Ἡ ἀρχή που, ἔφη, ἐφ' ἧς ἡρησαι, ἱππων τε καὶ ἄμβρατῶν ἐστίν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφη. Ἴδι δὴ λέξον ἡμῖν τοῦτο πρῶτον, ὅπως διανοῆ
 20 τοὺς ἱππους βελτίους ποιῆσαι; Καὶ ὅς, Ἄλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, οὐκ ἐμὸν εἶναι τὸ ἔργον οἶμαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ ἱππου ἐπιμελεῖσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, παρέχωνται σοὶ τοὺς ἱππους οἳ μὲν οὕτω κακόποδας ἢ κακοσκελεῖς ἢ ἀσθενεῖς, οἳ
 25 δὲ οὕτως ἀτρόφους ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἳ δὲ οὕτως ἀναγώγους ὥστε μὴ μένειν ὅπου ἂν σὺ τάξῃς, οἳ δὲ οὕτω λακτιστὰς ὥστε μηδὲ τάξει δυνατὸν εἶναι, τί σοὶ τοῦ ἱππικοῦ ὄφελος ἐσται; ἢ πῶς δυνηθήσῃ τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν; [Καὶ ὅς,] Ἄλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ πειράσομαι τῶν ἱππων εἰς τὸ δυνατὸν ἐπιμελεῖσθαι. Τί

δέ, τοὺς ἱππέας οὐκ ἐπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας
 ποιῆσαι; Ἐγὼ γ', ἔφη. Οὐκ οὖν πρῶτον μὲν ἀναβατι-
 κωτέρους ἐπὶ τοὺς ἵππους ποιήσεις; Δεῖ γοῦν, ἔφη,
 καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἂν οὕτω σώ-
 ζοιτο. Τί γάρ; εἴαν που κινδυνεύειν δέῃ, πότερον 5
 ἐπάγειν τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὴν ἄμμον κελεύσεις,
 ἐνθα περ εἰώθατε ἱππεύειν, ἢ πειράσῃ τὰς μελέτας
 ἐν τοιούτοις ποιεῖσθαι χωρίοις, ἐν οἷοις περ οἱ πόλεμοι
 γίνονται; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τί δέ; τοῦ
 βάλλειν ὡς πλείστους ἀπὸ τῶν ἵππων ἐπιμέλειάν τινα 11
 ποιήσει; Ἐφη καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν
 ἱππέων καὶ ἐξοργίζειν πρὸς τοὺς πολεμίους, ἅπερ
 ἀλκιμωτέρους ποιεῖ, διανενόησαι; [Εἰ δὲ μή,] ἀλλὰ
 νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. Ὅπως δέ σοι πείθονται οἱ
 ἱππεῖς, πεφρόντικάς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου οὔτε 15
 ἵππων οὔτε ἱππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκίμων οὐδὲν ὄφε-
 λος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ πῶς ἂν τις μάλιστα,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς προτρέψαιτο;
 Ἐκεῖνο μὲν δήπου οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄν-
 θρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν 20
 ἡγῶνται βελτίστους εἶναι· καὶ γὰρ ἐν νόσφ, ὃν ἂν
 ἡγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθον-
 ται· καὶ ἐν πλοίῳ οἱ πλείοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτα-
 τον· καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. Καὶ μάλα,
 ἔφη. Οὐκ οὖν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν ἱππικῇ ὃς ἂν μάλιστα 25
 εἰδῶς φαίνηται ἃ δεῖ ποιεῖν, τούτῳ μάλιστα ἐθέλειν
 τοὺς ἄλλους πείθεσθαι; Ἐὰν οὖν, ἔφη, ἐγώ, ὦ Σώ-
 κρατες, βέλτιστος ὦν αὐτῶν δῆλος ὦ, ἀρκέσει μοι
 τοῦτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; Ἐὰν γε πρὸς
 τοῦτο, ἔφη, διδάξῃς αὐτούς, ὡς τὸ πείθεσθαι σοι 30
 κάλλιον τε καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. Πῶς οὖν,
 ἔφη, τοῦτο διδάξω; Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, ῥᾶον, ἢ εἰ σε

δύο διδάσκειν, ὡς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ
 λυσιτελέστερά ἐστι. Λέγεις, ἔφη, σὺ τὸν ἱππαρχον
 πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ δύνασθαι
 λέγειν; Σὺ δ' ᾤου, ἔφη, χρῆναι σιωπῇ ἱππαρχεῖν;
 5 ἢ οὐκ ἐντεθύμησαι, ὅτι ὅσα τε νόμῳ μεμαθήκαμεν
 κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν γε ζῆν ἐπιστάμεθα, ταῦτα
 πάντα διὰ λόγου ἐμάθομεν; καὶ εἰ τι ἄλλο κάλουν
 μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου μανθάνει· καὶ οἱ
 ἄριστα διδάσκοιτες μάλιστα λόγῳ χρῶνται· καὶ οἱ
 10 τὰ σπουδαιότατα μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα δια-
 λέγονται.

30. Ἐν ταυτῷ (III, 4, 7).

Καὶ ὁ Νικομαχίδης, Μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 οὐκ ἂν ποτε ᾤμην ἐγὼ σοῦ ἀκούσαι, ὡς οἱ ἀγαθοὶ οἰ-
 15 κονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἶεν. Ἴδι δὲ, ἔφη,
 ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρου αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν,
 πότερον τὰ αὐτὰ ἐστίν, ἢ διαφέρει τι. Πάνυ γε, ἔφη.
 Οὐκ οὖν, ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόους τε
 καὶ εὐπειθεῖς ἑαυτοῖς κατασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν
 20 ἔργον; Καὶ μάλα ἔφη. Τί δέ; τὸ προστάττειν ἕκαστα
 τοῖς ἐπιτηδεύουσιν πράττειν; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Καὶ μὴν
 [τὸ] τοὺς κακοὺς κολάζειν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν,
 ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Τὸ δὲ τοὺς ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιεῖσθαι, πῶς οὐκ
 25 ἀμφοτέροις; Καὶ τοῦτ', ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοη-
 θοὺς προσάγεσθαι δοκεῖ [σοι] συμφέρειν ἀμφοτέροις,
 ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ φυλακτικούς τῶν
 ὄντων οὐκ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὐτῶν
 ἔργα; Ταῦτα μὲν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων
 30 ἐστίν· ἀλλὰ τὸ μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Ἀλλὰ
 ἐχθροὶ γέ τοι ἀμφοτέροις γίνονται. Καὶ μάλα, ἔφη,

τοῦτό γε. Οὐκ οὖν [τὸ] περιγενέσθαι τούτων ἀμφο-
 τέροις συμφέρει; Πάννυ [γε,] ἔφη. Ἄλλ' ἐκεῖνο παρι-
 εῖς, ἂν δέη μάχεσθαι, τί ὠφελήσει ἢ οἰκονομική; Ἐν-
 ταῦθα δῆπου καὶ πλείστον, ἔφη. Ὁ γὰρ ἀγαθὸς οἰ-
 κονόμος εἰδὼς ὅτι οὐδὲν οὕτω λυσιτελές τε καὶ κερ- 5
 δαλέον ἐστὶν ὡς τὸ μαχόμενον τοὺς πολεμίους νικᾶν,
 οὐδὲ οὕτως ἀλυσιτελές τε καὶ ζημιῶδες ὡς τὸ ἡττᾶ-
 σθαι, προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὸ νικᾶν·συμφέροντα
 ζητήσῃ καὶ παρασκευάζεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ
 ἡττᾶσθαι φέροντα σκέψεται καὶ διασκευάζεται, ἐνερ- 10
 γῶς δ', ἂν τὴν παρασκευὴν ὀρᾷ νικητικὴν οὖσαν,
 μαχεῖται· οὐχ ἡκιστα δὲ τούτων, ἐὰν ἀπαρασκευος
 ᾗ, φυλάσσεται συνάπτειν μάχην. Μὴ καταφρόνει εὖ,
 ἔφη, ὦ Νικομαχίδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν· ἢ
 γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς 15
 τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει.

31 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (VII, 49).

Ὁ δὲ Ἀρτιάβανος ἀμείβετο λέγων· Ὁ βασιλεῦ,
 οὔτε στρατὸν τοῦτον, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, μέμφοιτ'
 ἂν, οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος. ἦν τε πλεῦνας συλ- 20
 λέξεως, τὰ δύο τοι ταῦτα λέγω πολλῶ ἔτι πολεμιώτερα
 γίνονται· τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα·
 οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος [οὐδα-
 μόθι, ὡς ἐγὼ εἰκάξω,] ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος
 δεξάμενος σεῦ τοῦτο τὸ ναυτικόν, φερέγγυος ἔσται 25
 διασῶσαι τὰς νέας· καίτοι οὐκ ἓνα αὐτὸν δεῖ εἶναι
 τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡπειρον παρ' ἣν
 δὴ κομῖλαι· οὐκ ᾧν δὴ ἐόντων τῶν λιμένων ὑποδε-
 ξίων, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι
 καὶ οὐκ ἄνθρωποι τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο 30
 τοι τοῦ ἑτέρου εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἐρχομαι ἐρέων·

γῆ δὲ πολεμίῃ τῆδέ τοι καθίσταται, εἰ θέλει τοι μη-
 δὲν ἀντίξουν καταστῆναι, τοσοῦτ' τοι γίνεται πολε-
 μιωτέρῃ, ὅσῳ ἂν προβαίνης ἐκατέρω τὸ πρόσω αἰεὶ
 κλεπτόμενος· εὐπρηξίης δὲ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις
 5 οὐδὲ μίῃ πληθώρῃ· καὶ δὴ τοι ὡς οὐδενὸς ἐναντιευ-
 μένου, λέγω τὴν χώραν πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ γι-
 γνομένην λιμὸν τέξεσθαι· ἀνὴρ δὲ οὕτως ἂν εἴῃ
 ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀρρωδέοι πᾶν ἐπιλεγό-
 μενος πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴῃ.

10 32 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (61) δημηγο-
 ρίας Ἐρμοκράτους.

Πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν
 μὲν τοῦ εἰκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν.

15 33 Δημοσθένους περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευ-
 θερίας (193, 8).

Οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν
 πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν
 ἂν ἐλαττωῖνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν,
 ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἐφρίνται
 20 μὲν, εἴαν τις ἐᾷ, εἴαν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέ-
 ναι τοὺς ἐναντιωθέντας ἑαυτοὺς ἠγοῦνται.

34 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (92) δημηγο-
 ρίας Παγώνδου.

Εἰώθασι τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας,
 25 ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἠσυχάζοντα
 καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον ἀδεέστερον ἐπι-
 στρατεύειν, τὸν δὲ καὶ ἔξω ὄρων προαπαντῶντα καὶ
 ἦν καιρὸς ἢ πολέμου ἄρχοντα, ἦσσαν ἐτοιμῶς κατέχειν.

30 35 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγο-
 ρίας Βρασίδου.

Και νομίζατε τρία εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν καὶ [τὸ] αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι.

36 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (103) δημηγορίας Ἀθηναίων. 5

Ἐλπίς δὲ κινδύνου παραμύθιον οὔσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἄν βλάβῃ, οὐ καθέλκε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει, ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὄτφ ἐτι φυλάζεται τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, 10 οὐκ ἔλλείπει.

37 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (102) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Ἄλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε καινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρειν 15 ἑκατέρων πλῆθος.

38 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγορίας Βρασίδου.

Τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου. 20

39 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἀνταριᾶται τοὺς ἀδυνάτους τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις οὐδέποτε ζῶντας ἀπολείπουσι.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Τριβαλλοὶ τέτταρας φάλαγγας ἐν ταῖς μάχαις 25 ποιοῦνται· τὴν πρώτην τῶν ἀσθενῶν, τὴν ἐχομένην τῶν κρατίστων, τὴν τρίτην τῶν ἱππέων, τελευταίαν τὴν τῶν γυναικῶν, αἱ αὐτοὺς εἰς φυγὴν τρεπομένους κωλύουσι βλασφημοῦσαι.

41 Ἀντισθένους (Plutarch. Mor. 336 a). 30

Ἐπισημειώθη ἔλεγε, ὅτι πάντα δεῖ τοῖς πολεμίοις εὐχεσθαι τὰ γαθὰ παρῆναι χωρὶς ἀνδρείας· γίνεται γὰρ οὕτως οὐ τῶν ἐχόντων, ἀλλὰ τῶν κρατούντων.

42 Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (51, 10).

5 Αἰσχρὸν ἐστὶ φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντα ἀναβαλλομένους ὅσα ἂν ἦ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐμπροσθεν εἶναι τῶν πραγ-
10 μάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιῶσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους ἡγεῖσθαι, ἢν' ἂν ἐκείνοις δοκῆ, ταῦτα πράττεται, καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζονται διώκειν.

15 43 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ εἰ πολιτευτέον πρεσβυτέρῳ (788 d).

Οἱ φήτορες Ἀθήνησιν Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ Χάρητα παρέφερον ἰσχυρὸν ὄντα καὶ τοιοῦτον ἡξιῶν εἶναι τὸν στρατηγόν. ὁ δὲ Τιμόθεος "Οὐ μὰ τοὺς
20 θεοὺς" εἶπεν "ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸν μέλλοντα τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν, τὸν δὲ στρατηγὸν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω ὄραν."

44 Ἀντιγόνου (Plutarch. Mor. 183 d).

Ἀντίγονος ὑποχωρῶν ποτε τοῖς πολεμίοις ἐπερχο-
25 μένοις οὐκ ἔφη φεύγειν, ἀλλὰ διώκειν τὸ συμφέρον ὀπίσω κείμενον.

45 Λαμάχου (Plutarch. l. l. 186 f).

Λάμαχος ἐπετίμα τινὲ τῶν λοχαγῶν ἀμαρτάνοντι· τοῦ δὲ φήσαντος μηκέτι τοῦτο ποιήσειν "Οὐκ ἔστιν"
30 εἶπεν "ἐν πολέμῳ δις ἀμαρτάνειν."

46 Ἀντίγονου.

Ἀντιγόνης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις ἐπιδοίτο τοῖς πολεμίοις, εἶπεν "ἢ δόλω ἢ βίῃ ἢ ἀμφαδὸν ἢ κρυφῆδόν."

47 Δημάδης (Pseudoplut. de nobil. 2).

5

Δημάδης ὁ φήτωρ ληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐν τῇ κατὰ Χαιρώνειαν μάχῃ ὑπὸ Φιλίππου καὶ συσταθεὶς αὐτῷ, ἐκείνου παρὰ πότον σεμνυνομένου "ποῦ ἢ εὐγένεια καὶ ἢ ὑπεροχὴ τῆς Ἀθηναίων πόλεως;" "ἔγνωσ ἂν" ἔφη "ὦ βασιλεῦ, τὴν τῆς πόλεως δύναμιν, εἰ 10 Ἀθηναίων μὲν Φίλιππος, Μακεδόνων δὲ Χάρης ἐστρατήγει."

48 Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος πῶς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τῆς οἰκουμένης ἐκυρίευσεν, εἶπε "βουλῇ καὶ 15 μύθοισι καὶ ἡπεροπηίδι τέχνῃ."

49 Ἀγησιλάου.

Ἀγησίλαος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τίνα δεῖ τὸν στρατηγὸν ἔχειν εἶπεν ὅτι πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς 20 ὑποτεταγμένους εὐνοίαν, πρὸς δὲ τοὺς καιροὺς λογισμόν.

50 Ἐπαμινώνδου.

Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος ἰδὼν στρατόπεδον μέγα καὶ καλὸν στρατηγὸν οὐκ ἔχον "ἠλίκον" ἔφη "θηρίον 25 καὶ κεφαλήν οὐκ ἔχει."

51 Ἴφικράτους (Plut. Mor. 87 a).

Ἴφικράτης ἐν συμμαχῶν χώρᾳ στρατοπεδεύων καὶ χάρακα βαλλόμενος καὶ τάφρον ὀρύττων, πρὸς

τὸν εἰπόντα "τί γὰρ φοβούμεθα;" χειρίστην ἔφη φωνὴν στρατηγοῦ εἶναι τὴν "οὐκ ἂν προσεδόκησα."

52 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 187 b).

Ῥήτορος δέ τινος ἐρωτῶντος αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ
5 "τίς ὧν μέγα φρονεῖς, πότερον ἰππεύς ἢ ὀπλίτης ἢ
τοξότης ἢ πελταστής;" "οὐδεὶς" ἔφη "τούτων, ἀλλὰ
τούτοις ἐπιτάττειν πᾶσιν ἐπιστάμενος."

53 Χαβρίου (Plut. l. l. 187 c).

Χαβρίας ἔλεγε κάλλιστα στρατηγεῖν τοὺς μάλιστα
10 γιγνώσκοντας τὰ τῶν πολεμίων.

54 Θουκυδίδου ἱστορίας γ' (III, 48) δημηγορίας Διοδότου.

"Ὅστις γὰρ εὖ βουλευέται πρὸς τοὺς ἀντιπάλους
κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας δ' (86) δημηγορίας Βρασίδου.

'Απάτη γὰρ εὐπρεπεῖ αἰσχρόν τι τοῖς γε ἐν ἀξιώ-
ματι πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἰσχύος
δικαιώσει ἢν ἡ τύχη ἔδωκεν ἐπέρχεται, τὸ δὲ γνώμης
20 ἀδίκου ἐπιβουλῆ.

56 Θουκυδίδου (VI, 91) δημηγορίας Ἀλκιβιάδου.

Βεβαιότατα δ' ἂν τις τοὺς πολεμίους οὕτω βλά-
πτοι, εἰ ἂ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα
25 σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς
ἀκριβέστατα ἐκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπι-
σταμένους φοβεῖσθαι.

57 Πύρρου.

Πύρρος ἐπιζητούντων τινῶν παρὰ πότον πότερος
30 κρείσσων ἀύλητῆς Ἀντιγενίδας ἢ Σάτυρος "ἔμοι

μὲν" εἶπε "στρατηγὸς Πολυσπέρχων," διδάσκων ὅτι ἀναγκαῖα δεῖ ζητεῖν καὶ μὴ ἄχρηστα.

58 Ἀννίβαλος.

Ἀννίβαλ ἀκούσας στωικοῦ τινος ἐπιχειροῦντος ὅτι ὁ σοφὸς μόνος στρατηγικός ἐστιν, ἐγέλασε, νομίζων ὅτι ἀδύνατον εἶναι ἐκτὸς τῆς δι' ἔργων ἐμπειρίας τὴν ἐν τούτοις ἐπιστήμην σχεῖν.

59 Λυκούργου.

Λυκούργος ἐκέλευσε Λακεδαιμονίοις μὴ πολλάκις τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν, ἵνα μὴ ἄκοντας πολεμεῖν 10 διδάξωσιν.

60 Πύρρου.

Πύρρος πρὸς τὸν ὑπισχνούμενον τὰ τακτικά διδάξειν ἐν δὲ παρατάξει οὐδέποτε γεγονότα οὐκ ἔφη δεῖσθαι ἀπερισαλίγκτου στρατηγοῦ. 15

61 Φιλίππου.

Φίλιππος ἔλεγε κρεῖττον εἶναι στρατόπεδον ἐλάφων λέοντος στρατηγοῦντος ἢ λεόντων ἐλάφου.

62 Ἰφικράτους.

Ἰφικράτης τὸ στράτευμα οὕτως ἔφασκε δεῖν συντετάχθαι ὡς ἐν σῶμα, θώρακα μὲν ἔχον τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλοὺς, πόδας δὲ τοὺς ἰππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν.

63 Φιλίππου.

Φίλιππος ἐρωτώμενος οὓς τινὰς μάλιστα φιλεῖ 25 καὶ οὓς τινὰς μάλιστα μισεῖ "τοὺς μέλλοντας" ἔφη "προδιδόναι μάλιστα φιλῶ, τοὺς δ' ἤδη προδεδωκότας μάλιστα μισῶ."

64 Τιμοθέου.

Τιμόθεος πρὸς τὸν ἐρόμενον ᾧ διαφέρει στρατη-
γικῆ ῥητορικῆς "ᾧ πόλεμος" ἔφη "εἰρήνης."

65 Εὐδαιμονίδου (Plut. Mor. p. 192 b).

Εὐδαιμονίδας ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος
5 ὅτι μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφός ἐστιν "ὁ μὲν
λόγος" ἔφη "θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων οὐ περισεσάλ-
πιγκται."

66 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ε' (3, 9) τῆς Κύρου
παιδείας.

10 Οὔτε γὰρ ἂν φίλους τις ποιήσειεν ἄλλως πῶς
πλείονα ἀγαθὰ ἐν πολέμῳ ἢ πολέμιος δοκῶν εἶναι,
οὔτ' ἂν ἐχθροὺς πλείους τις βλάψειεν ἄλλως πῶς ἢ
φίλος δοκῶν εἶναι.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ. ΝΕ.

15 1 Εὐριπίδου Κρεσφόντου. Χορός.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ
καλλίστα μακάρων θεῶν,
ζῆλός μοι σέθεν, ὡς χρονίζεις.
δέδοικα δὲ μὴ πρὶν πόνοις

20 ὑπερβάλλῃ με γῆρας,
πρὶν περ χαρίεσσαν προσιδεῖν ὄραν
καὶ καλλιχόρους ἀοιδὰς
φιλοστεφάνους τε κώμους.

ἴθι μοι πότνα πόλιν,
25 τὰν δ' ἐχθρὰν στάσιν εἶργ' ἀπ' οἰ-
κων τὰν μαινομένην τ' ἔριν,
θηκτῷ τεροπομένην σιδάρω.

2 Ἀριστοφάνους Γεωργῶν.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ξευγάριον βοεικόν·

εἰ γὰρ ἐμοὶ πανσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κάποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύνσαι
τῆς τρυγός, ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι.

3 Βακχυλίδου παιάνων.

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰράνα μεγάλη,
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσω ἀοιδᾶν ἄνθεα,
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἰθεσθαι βοῶν
ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρέχων τε μήλων,
γυμνασίῳν τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.
ἐν δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνᾶν
ἴστοι πέλονται, ἔγχεά τε λογχωτὰ
ξίφεά τ' ἀμφάκε' [εὐρώς] δάμναται· χαλκῆων δ'
οὐκέτι σαλπίγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων
ὑπνος ἀπὸ βλεφάρων, ἄμὸν ὃς θάλλει κέαρ.
συμποσίῳν δ' ἐρατῶν βρῖθοντ' ἀγυιαί,
παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

4 Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.

Κεῖσθω δόρυ μοι μίτον ἀμφιπλέκειν ἀράχνα,
μετὰ δ' ἄσυχίας πολιῶ γῆραι συνοικίην,
αἰεῖδοιμι δὲ στεφάνοισι κᾶρα πολιὸν στεφανώσας,
Θρηάκιον πέλταν πρὸς Ἀθᾶνας
περικίλοισιν ἀγκρεμάσας θαλάμοις,
δέλτων τ' ἀναπτύσσοιμι γῆρυν,
ἂν σοφοὶ κλέονται.

5 Φιλήμονος ἐκ Πύρρου.

Οἱ φιλόσοφοι ζητοῦσιν, ὡς ἀκήκοα,
περὶ τοῦτό τ' αὐτοῖς πολὺς ἀναλοῦται χρόνος,
τί ἐστι τάγαθόν· οὐ δὲ εἰς εὐρηκέ πω
τί ἐστιν· ἀρετὴν καὶ φρόνησίν φασι, καὶ
λέγουσι πάντα μᾶλλον ἢ τί τάγαθόν.
ἐν ἀργῷ διατρέβων τήν τε γῆν σκάπτων ἐγὼ

νῦν εὐρον· εἰρήνη' στίλν· ὦ Ζεῦ φίλτατε,
 τῆς ἐπαφροδίτου καὶ φιλανθρωποῦ θεοῦ.
 γάμους ἑορτὰς συγγενεῖς παῖδας φίλους
 πλοῦτον ὑγίειαν σίτον οἶνον ἠδονήν
 5 αὕτη δίδωσι. ταῦτα πάντ' ἂν ἐκλίπη,
 τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

6 Εὐριπίδου (Suppl. 481).

ἽΟταν γὰρ ἔλθῃ πόλεμος εἰς ψῆφον λεῶ,
 οὐδεὶς ἔθ' αὐτοῦ θάνατον ἐκλογίξεται,
 10 τὸ δυστυχὲς δὲ τοῦτ' ἐς ἄλλον ἐκτρέπει.
 εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψῆφου φορᾷ,
 οὐκ ἂν ποθ' Ἑλλὰς δορυμανῆς ἀπάλλυτο.
 καίτοι δυοῖν γὰρ πάντες ἄνθρωποι λόγοιν
 τὸν κρεῖττον' ἴσμεν, καὶ τὰ χρηστὰ καὶ κακά,
 15 ὄσῳ τε πολέμου κρεῖττον εἰρήνη βροτοῖς·
 ἢ πρῶτα μὲν μούσαισι προσφιλεστάτη,
 γόοισι δ' ἐχθρά, τέρπεται δ' εὐπαιδία,
 χαίρει δὲ πλούτῳ. ταῦτ' ἀφέντες οἱ κακοὶ
 πολέμους ἀναιρούμεσθα, καὶ τὸν ἦττονα
 20 δουλούμεθ' ἄνδρες ἄνδρα καὶ πόλις πόλιν.

7 Ἀριστοφάνους Νήσων.

ἽΩ μῶρε μῶρε, ταῦτα πάντ' ἐν τῆδ' ἐνι·
 οἴκειν μὲν ἐν ἀγρῷ πρῶτον ἐν τῷ γηδίῳ
 ἀπαλλαγέντα τῶν κατ' ἀγορὰν πραγμάτων,
 25 κεκτημένον ζευγάριον οἴκειον βοοῖν,
 ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων,
 τρυγός τε φωνὴν εἰς λεκάνην ὠδομένης,
 ὄσῳ δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις,
 καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθυΐδια
 30 τριταλα, πολυτίμητα, βεβασανισμένα
 ἐπ' ἰχθυοπάλου χειρὶ παρανομοωτάτη.

8 Τοῦ αὐτοῦ Εἰρήνης (519).

ἽΩ πότνια βοτρυνόδωρε, τί προσεῖπω σ' ἔπος;
πόθεν λάβοιμ' ἄν ῥῆμα μυριάμορον;

9 Μενάνδρου.

Εἰρήνη γεωργὸν κὰν πέτραις 5
τρέφει καλῶς, πόλεμος δὲ κὰν πεδίῳ κακῶς [ἔφυ].

10 Ἡροδότου ἱστορίας α' (87).

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀνόητός ἐστιν, ὅστις πόλεμον
πρὸ εἰρήνης αἰρέεται.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΟΤΙ ΑΓΑΘΟΝ. Ν5. 10

1 Ἀριστοφάνους Εἰρήνης.

Τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισιν εἰρήνης φίλης
πιστὴ τροφός, ταμίαι συνεργὸς ἐπίτροπος
θυγάτηρ ἀδελφή· πάντα ταῦτ' ἐχρῆτό μοι.
β'. σοὶ δ' ὄνομα δὴ τί ἐστιν; α'. ὅ τι; Γεωργία. 15

2 ἽΩ ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσεῖπειν βούλομαι τὰς ἀμπέλους.

3 Μενάνδρου Ἀδελφῶν.

Χαίρ', ὦ φίλη γῆ, διὰ χρόνου πολλοῦ σ' ἰδὼν
ἀσπάζομαι· τουτὶ γὰρ οὐ πᾶσαν ποιῶ 20
τὴν γῆν, ὅταν δὲ τοῦμὸν ἐσίδω χωρίον.
τὸ γὰρ τρέφον με, τοῦτ' ἐγὼ κρῖνω θεόν.

4 Ἀμφιδος Ἐρίθων.

Εἰτ' οὐχὶ χρυσοῦν ἐστὶ πρᾶγμ' ἐρημία;
ὁ πατήρ γε τοῦ ζῆν ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός, 25
πενίαν τε συγκρούπτειν ἐπίσταται μόνος·
ἄστνυ δὲ θεατρὸν [ἐστὶν] ἀτυχίας σαφῶς γέμον.

- 5 Μενάνδρου Πλοκίφ.
 Ἄρ' ἐστὶν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
 ἔλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός.
- 6 Φωκυλίδου.
- 5 Χρηίζων πλούτου μελέτην ἔχε πόνος ἀγροῦ,
 ἀγρὸν γάρ τε λέγουσιν Ἀμαλθείης κέρας εἶναι.
- 7 Μενάνδρου Ἀνεψιοί.
 Τὰ κακῶς τρέφοντα χωρὶ' ἀνδρείους ποιεῖ.
- 8 Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέων (32).
- 10 Ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρῶν,
 στρυγῶν μὲν ἄστνυ, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,
 ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν, ἄνθρακας πρίω,
 οὐκ ὄξος, οὐκ ἔλαιον, οὐδ' ἦδη πρίω,
 ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χῶ πρίων ἀπῆν.
- 15 9 Μενάνδρου.
 Ἄγροϊκος εἶναι προσποιεῖ πονηρὸς ὢν.
- 10 Ἀράτου φαινομένων (108).
 Οὐπω λευγαλέου ποτὲ νείκεος ἠπίσταντο,
 οὐδὲ διακρίσιος περιμεμφέος οὐδὲ κυδοιμοῦ,
 20 αὐτῶς δ' ἔξων, χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
 καὶ βίον οὐπω νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον·
 ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα, καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν
 μυρία πάντα παρεῖχε δίκη δῶτειρα δικαίων.
- 11 Μενάνδρου Ὑδρία.
- 25 Ὡς ἠδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φαύλους [τρόπους]
 ἐρημία.
- 12 Ἀριστοφάνους Νεφελῶν (43).
 Ἐμοὶ γὰρ ἦν ἀγροϊκος ἠδιστος βίος,
 εὐρωτιῶν ἀκόρητος εἰκῆ κείμενος,
 30 βρύων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.

13 *Εὐριπίδου Ἀντιόπης.*

Τοιαῦτ' ἄειδε, καὶ δόξεις φρονεῖν,
σκάπτων, ἄρῶν γῆν, ποιμνίων ἐπιστατῶν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἄφεις σοφίσματα.

14 *Εὐριπίδου * Βουτημένῳ.*

Ἄλλη πρὸς ἄλλο γαῖα χρησιμωτέρα.

5

15 *Φιλήμονος.*

Δικαιοτάτον κτῆμ' ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός·
ὧν ἡ φύσις δεῖται γὰρ ἐπιμελῶς φέρει,
πυρούς ἐλαιον οἶνον ἰσχάδας μέλι.
τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστὶν ἢ τε πορφύρα
ἐς τοὺς τραγφδοὺς εὖθετ', οὐκ ἐς τὸν βίον.

10

16 *Σωκράτους.*

Ὁ Σωκράτης τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας ἐξηγούμενος
τοιαύτης τινὸς ἀναφορᾶς ἠξίωσεν· εἶναι γὰρ σύμ- 15
βολον, ἂν μὴ τις ἢ μάλθων ἀλλὰ ἐργάτης, πάντα
ἔξειν τὰγαθὰ· κατὰ μὲν τὴν ἀμάλθειαν τοῦ μάλ-
θωνος ταπτομένου, κατὰ δὲ τὸ κέρας τοῦ βοῦς ἐργα-
τικωτάτου ὄντος τὸν ἐργάτην ἐνσημαίνεσθαι· βότρυς
δὲ ἐν τῷ κέρατι εἶναι καὶ τὰ ὅμοια, ὅτι ἐν τῇ γεωρ- 20
γίᾳ πάντα ἐνεσθιν ὧν χρεῖαν ἔχομεν. διὸ καὶ ἔχου-
τες αὐτὸ εἰσάγονται ὅ τε ἀγαθὸς δαίμων καὶ ἡ ἀγαθὴ
τύχη.

17 *Ξενοφῶντος (Symp. II, 24).*

Οἶνος τὰς μὲν λύπας ὥσπερ μανδραγόρας ἄνδρα 25
κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἐλαιον
φλόγα ἐγείρει.

18 *Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίς ὁ φιλοσόφῳ
προσῆκων πόρος.*

Ἔστι καὶ ἕτερος πόρος οὐδὲν τούτου κακίων, τάχα 30

δὲ καὶ ἀμείνων νομισθεὶς ἄν οὐκ ἀλόγως ἀνδρὶ γ'
 εὐρώστῳ τὸ σῶμα, ὃ ἀπὸ γῆς, ἄν τ' οὖν ἰδίαν ἔχη τις
 ἄν τε καὶ μῆ. πολλοὶ γὰρ δὴ καὶ ἀλλοτριάν γῆν
 γεωργοῦντες, ἢ δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν, δύνανται
 5 τρέφειν οὐ μόνον αὐτούς, καὶ τέκνα δὲ καὶ γυναί-
 κας· ἐνιοὶ γε δὴ καὶ εἰς ἄγαν ἀπὸ τούτου εὐποροῦ-
 σιν αὐτουργικοὶ καὶ φιλόπονοι ὄντες. ἀμείβεται γὰρ
 ἢ γῆ κάλλιστα καὶ δικαιοτάτα τοὺς ἐπιμελομένους
 αὐτῆς, πολλαπλάσια ὧν λαμβάνει διδοῦσα καὶ ἀφθο-
 10 νίαν παρέχουσα πάντων τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸν
 βίον τῷ βουλομένῳ ποιεῖν, καὶ ταῦτα μὲν σὺν τῷ
 πρέποντι, σὺν αἰσχύνῃ δ' οὐδὲν αὐτῶν. οὐ γὰρ
 ἐστὶν ἀνθρώπων οὐδεὶς, μὴ θρυπτικός γε μηδὲ μα-
 λακὸς ὧν, ὃς ἄν φαίη τῶν γεωργικῶν ἔργων ὅτιοῦν
 15 αἰσχρὸν ἢ ἀνάρμοστον ἀνδρὶ ἀγαθῷ εἶναι. πῶς μὲν
 γὰρ οὐ καλὸν τὸ φυτεύειν; πῶς δὲ τὸ ἀροῦν; πῶς
 δὲ τὸ ἀμπελοφυγεῖν; τὸ δὲ σπείρειν, τὸ δὲ θερίζειν,
 τὸ δὲ ἀλοᾶν, οὐ πάντ' ἐλευθέρια ταῦτα καὶ ἀνδρά-
 σιν ἀγαθοῖς πρέποντα; καὶ μὴν τὸ ποιμαίνειν ὥσπερ
 20 Ἡσίοδον οὐ κατήσχυνεν οὐδὲ ἐκώλυεν εἶναι θεοφιλεῖ
 τε καὶ μουσικόν, οὕτως οὐδ' ἄν ἄλλον οὐδένα κωλύ-
 σειεν. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ἄριστον τοῦτο πάντων τῶν
 ἐν γεωργίαις ἔργων, ὅτι τῇ ψυχῇ παρέχει σχολὴν
 πλείονα διανοεῖσθαι τι καὶ ζητεῖν παιδείας ἐχόμενον.
 25 Ὅσα μὲν γὰρ ἔργα πάνυ ἐντείνει τὸ σῶμα καὶ κάμ-
 πτει, ταῦτα καὶ τὴν ψυχὴν ἀναγκάζει πρὸς αὐτοῖς
 εἶναι μόνοις ἢ μάλιστα συνεντευινομένην τῷ σώματι·
 ὅσα δὲ τῶν ἔργων ἐφήσει μὴ ἄγαν ἐντετάσθαι τὸ
 σῶμα, ταῦτ' οὐκ ἀπέργει τὴν ψυχὴν ἐκλογίξασθαι
 30 τι τῶν κρείττωνων καὶ τῶν τοιούτων λογισμῶν αὐ-
 τῆς γίνεσθαι σοφωτέραν, οὗ δὴ καὶ μάλιστα
 πᾶς φιλόσοφος ἐφίεται. διὰ ταῦτ' ἐγὼ τὴν ποιμενι-

κὴν ἀσπάξομαι μάλιστα· εἰ γε μὴν ἅμα φιλοσοφεῖ
 τις καὶ γεωργεῖ, οὐκ ἄλλον ἂν παραβάλοιμι τούτῳ
 βίον οὐδὲ πορισμὸν ἕτερον προτιμήσαιμι ἄν. πῶς
 μὲν γὰρ οὐ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἀπὸ γῆς, ἢ τροφός
 τε καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡμῶν, ἢ ἀπ' ἄλλου του τρέφε- 5
 σθαι; πῶς δ' οὐκ ἀνδρικώτερον τοῦ καθῆσθαι ἐν
 πόλει [ὥσπερ οἱ σοφισταὶ] τὸ ζῆν ἐν χωρίῳ; πῶς δ'
 οὐχ ὑγιεινότερον τοῦ σκιατροφείσθαι τὸ ἔξω διαιτᾶ-
 σθαι; τί δέ; ἔλευθεριώτερον αὐτὸν αὐτῷ μηχανᾶσθαι
 τὰ ἀναγκαῖα ἢ παρ' ἐτέρων λαμβάνειν; ἀλλὰ φαίνε- 10
 ται τὸ μὴ δεῖσθαι ἄλλου πρὸς τὰς χρεῖας τὰς αὐτοῦ
 πολὺν σεμνότερον ἢ τὸ δεῖσθαι. οὕτως ἄρα καλὸν καὶ
 εὐδαιμονικὸν καὶ θεοφιλὲς τὸ ζῆν ἀπὸ γεωργίας ἐστὶ,
 σὺν γε τῷ καλοκαγαθίας μὴ ὀλιγορεῖν, ὥστε Μύ-
 σωνα τὸν Χηναῖον ὁ θεὸς ἀνεῖπε σοφόν, καὶ τὸν Ψω- 15
 φίδιον Ἀγλαὸν εὐδαίμονα προσηγόρευσε, χωριτικῶς
 ἑκάτερον αὐτῶν βιοῦντα καὶ αὐτουργία χρώμενον
 καὶ τῆς ἐν ἅστει διατριβῆς ἀπεχόμενον. ἄρ' οὖν οὐκ
 ἄξιον ζηλοῦν τε καὶ μιμεῖσθαι τούτους, καὶ περιέχε-
 σθαι σπουδῆς τῆς τοῦ γεωργεῖν;

20

τί δέ; οὐ δεινόν, φαίη τις ἂν ἴσως, ἄνδρα παι-
 δευτικὸν καὶ δυνάμενον προβιβάξειν νέους εἰς φιλο-
 σοφίαν ἐργάζεσθαι γῆν καὶ τῷ σώματι πονεῖν τοῖς
 χωρίταις παραπλησίως; ναί· δεινὸν γὰρ ἂν τοῦτο
 τῷ ὄντι ἦν, εἴπερ ἐκώλυεν ἢ ἐργασία τῆς γῆς φιλο- 25
 σοφεῖν ἢ ἄλλους πρὸς φιλοσοφίαν ὠφελεῖν. νῦν δὲ
 καὶ μᾶλλον ἂν μοι δοκοῦσιν ὠφελείσθαι οἱ νέοι οὐκ
 ἐν πόλει τῷ διδασκάλῳ συνόντες οὐδ' ἐν τῇ διατριβῇ
 ἀκούοντες αὐτοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἐργαζόμενον ἐπὶ τῆς
 ἀγροικίας ὄρωντες καὶ ἔργῳ ἐνδεικνύμενον ἅπερ 30
 ὑφηγεῖται ὁ λόγος, ὅτι χρὴ πονεῖν καὶ κακοπαθεῖν
 τῷ σώματι μᾶλλον ἢ ἐτέρου δεῖσθαι τοῦ τρέφοντος.

τί δὲ τὸ κωλύον ἐστὶ καὶ ἐργαζόμενον μετὰ τοῦ διδα-
 σκάλου τὸν μαθητὴν ἀκούειν τι ἅμα περὶ σωφροσύ-
 νης ἢ δικαιοσύνης ἢ καρτερίας λέγοντος; πολλῶν μὲν
 γὰρ λόγων οὐ δεῖ τοῖς φιλοσοφήσουσι καλῶς, οὐδὲ
 5 τὸν ὄχλον τούτων τῶν θεωρημάτων ἀναληπτέον πάν-
 τως τοῖς νέοις, ἐφ' ᾧ φουσωμένους τοὺς σοφιστὰς
 ὀρωμεν· ταῦτα γὰρ δὴ τῷ ὄντι ἱκανὰ κατατρίψαι βίον
 ἀνθρώπου ἐστὶ· τὰ δ' ἀναγκαιότατα καὶ χρησιμώ-
 τατα μαθεῖν οὐκ ἀδύνατον καὶ πρὸς ἐργασία γεωρ-
 10 γικῇ ὄντας, ἄλλως τε καὶ οὐ διὰ παντὸς ἐργασομένους
 ἀλλ' ἀναπαύλαις χρησομένους. ὀλίγοι μὲν οὖν τὸν
 τρόπον τοῦτον ἐθελήσουσι μανθάνειν, οἷδ' ἀκριβῶς
 ἐγώ· ἔστι δὲ ἄμεινον μηδὲ προσιέναι τῷ φιλοσόφῳ
 τοὺς πλείονας τῶν φιλοσοφεῖν λεγόντων νέων, ὅσοι
 15 σαθροί τε καὶ μαλακοί, δι' οὓς προσιόντας ἀναπίμ-
 πλαται κηλίδων φιλοσοφία. τῶν μὲν γὰρ ἀληθινῶν
 ἐραστῶν φιλοσοφίας οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὃς οὐκ ἂν ἐθε-
 λήσειε μετ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ διάγειν ἐν χωρίῳ, καὶ εἰ
 χαλεπώτατον τύχοι ὄν τὸ χωρίον, μέλλων γε ἀπο-
 20 λαύειν μεγάλα ταύτης τῆς διατριβῆς τῷ συνειναι τῷ
 διδασκάλῳ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέρας, τῷ ἀπειναι τῶν
 ἀστικῶν κακῶν ἅπερ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν, τῷ
 μὴ δύνασθαι λανθάνειν εὖ ἢ κακῶς τι ποιῶν, ὃ δὴ
 μέγιστον τοῖς παιδευομένοις ὄφελος· καὶ ἐσθίειν δὲ
 25 καὶ πίνειν καὶ καθεύδειν ἐφορώμενον ὑπ' ἀνδρὸς
 ἀγαθοῦ μέγα ὄφελος. ἃ δὲ γένοιτ' ἂν ἐξ ἀνάγκης, ἐν
 τῇ συνουσίᾳ τῇ κατ' ἀγρόν, ταῦτα ἐπαινεῖ καὶ Θέογνις
 ἐν οἷς φησὶ

καὶ μετὰ τῶν σύ γε πίνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
 30 ἔξε, καὶ ἄνθανε τοῖς ὦν μεγάλῃ δύναμις.

ὅτι γε μὴν οὐκ ἄλλους τινας ἢ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
 λέγει μεγάλην ἔχειν δύναμιν πρὸς ἀνθρώπων ὠφέ-

λειαν, εἰ συνεσθίοι καὶ συμπίνοι τις αὐτοῖς καὶ συγκαθέξοιτο, δεδήλωκεν συμμίσγης.

ἔσθλων μὲν γὰρ ἀπ' ἔσθλα μαθήσεται· ἦν δὲ κακοῖσι

συμμίσγης, ἀπολείς καὶ τὸν ἔοντα νόον. 5

μηδὲ λεγέτω τις ὅτι τῷ μανθάνειν ἢ τῷ διδάσκειν ἢ χρῆ τὸ γεωργεῖν ἐμπόδιον· οὐ γὰρ ἔοικεν οὕτως ἔχειν, εἰ δὴ μάλιστα γ' οὕτω καὶ ἐπὶ πλεῖστον ὁ μὲν μανθάνων συνείη τῷ διδάσκοντι ὁ δὲ διδάσκων διὰ χειρὸς ἔχοι τὸν μανθάνοντα. τούτου δὲ τοιούτου 10 ὄντος, ὁ πόρος ἐκ γεωργίας φαίνεται ὢν τῷ φιλοσόφῳ χρησιμώτατός τε καὶ κρηπιδέστατος.

19 Ξενοφῶντος ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων (Oecon. 5).

Ταῦτα δέ, ὦ Κριτόβουλε, ἐγὼ διηγοῦμαι, ἔφη 15 ὁ Σωκράτης, ὅτι περ τῆς γεωργίας οὐδὲ οἱ πάνυ μακάριοι δύνανται ἀπέχεσθαι. ἔοικε γὰρ αὐτῆς ἢ ἐπιμέλεια εἶναι ἅμα τε ἠδυπάθειά τις καὶ οἴκου ἀύξεισις καὶ σωμαίων ἀσκησις εἰς τὸ δύνασθαι ὅσα ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ προσήκει. πρῶτον μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ξῶ- 20 σιν ἄνθρωποι, ταῦτα ἢ γῆ φέρει ἐργαζομένοις, καὶ ἀφ' ὧν τοίνυν ἠδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἔπειτα δὲ καὶ θεοὺς κοσμοῦσι καὶ βωμοὺς καὶ ἀγάλματα, καὶ οἷοις αὐτοὶ κοσμοῦνται, καὶ ταῦτα μετὰ ἠδίστων ὀσμῶν καὶ θεαμάτων παρέχει· ἔπειτα δὲ ὅσα τὰ μὲν πολλὰ 25 φύει τὰ δὲ τρέφει. καὶ γὰρ ἢ προβατικὴ τέχνη συνῆπται τῇ γεωργίᾳ, ὥστ' ἔχειν καὶ θεοῖς ἐξαρέσκεσθαι θύοντας καὶ αὐτοὺς χρῆσθαι. παρέχουσα δὲ ἀφθονώτατα [ἀγαθὰ] οὐκ ἔᾶ ταῦτα μετὰ μαλακίας λαμβάνειν, ἀλλὰ ψύχη τε χειμῶνος καὶ θάλαππ θέρους ἐδί- 30 ζει καρτερεῖν. καὶ τοὺς μὲν αὐτουργοῦς γυμνάζουσα

διὰ τῶν χειρῶν ἰσχὺν αὐτοῖς προστίθῃσι, τοὺς δὲ τῇ
 ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντας ἀνδρίζει, πρῶτ' τε ἐγείρουσα
 καὶ πορεύεσθαι σφοδρῶς ἀναγκάζουσα· καὶ γὰρ ἐν
 τῷ χωρίῳ καὶ ἐν τῷ ἄστει ἐν ὄρα αἱ ἐπικαιρόταται
 5 πράξεις εἰσὶν. ἔπειτα δὲ ἦν τε σὺν ἵππῳ ἀρήγειν τῇ
 χώρᾳ βουληθῆ τις, τὸν ἵππον ἱκανωτάτῃ ἢ γεωργία
 τρέφειν· ἦν τε πεζῇ, σφοδρὸν παρέχει τὸ σῶμα ἐν
 ταῖς θήραις φιλοπονείσθαι, συνεπαίρει τε ἢ γῆ, καὶ
 κυσὶν εὐπέτειαν τροφῆς παρέχουσα καὶ θηρία συμ-
 10 παρατρέφουσα. ὠφελούμενοι δὲ ἀπὸ τῆς γεωργίας
 καὶ οἱ κύνες καὶ οἱ ἵπποι ἀντωφελοῦσι τὸν χώρον·
 ὁ μὲν ἵππος πρῶτ' τε κομίζων τὸν κηδόμενον εἰς τὴν
 ἐπιμέλειαν, καὶ ἐξουσίαν παρέχων τοῦ δείλης ἀπιέν-
 ναι· αἱ δὲ κύνες τὰ τε θηρία συνεξαίρουσαι κωλύουσιν
 15 ἀπὸ λύμης καρπῶν καὶ προβάτων, καὶ τῇ ἐρημίᾳ τὴν
 ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι. συμπαρορμᾶ δέ τι καὶ
 εἰς τὸ ἀρήγειν σὺν ὄπλοις τῇ χώρᾳ ἢ γεωργία, [καὶ
 ἢ γῆ τοὺς γεωργοὺς] ἐν τῷ μέσῳ τοὺς καρποὺς τρέ-
 φουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν. καὶ δραμεῖν τε καὶ
 20 βαλεῖν καὶ πηδηῖσαι τίς ἱκανωτέρους τέχνη γεωργίας
 παρέχεται; τίς δὲ τοῖς ἐργαζομένοις τέχνη πλείω
 ἀντιχαρίζεται; τίς δ' ἥδιον τὸν ἐπιμελούμενον δέ-
 χεται, προτείνουσα προσιόντι λαβεῖν ὅ τι χρήξει; τίς
 δὲ ξένους ἥδιον ἢ ἀφθονώτερον δέχεται; χεῖμάσαι
 25 δὲ πυρὶ ἀφθόνῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων
 εὐχέρεια ἢ ἐν χωρίῳ; ποῦ δὲ ἥδιον θερίσαι ὕδασι τε
 καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ' ἀγρόν; τίς δὲ ἄλλη
 θεοῖς ἀπαρχὰς πρεπωδεστέρας παρέχει ἢ ἑορτὰς πλη-
 ρεστέρας ἀποδεικνύει; τίς δὲ οἰκέταις προσφιλεστέρα
 30 ἢ γυναικὶ ἡδίων ἢ τέκνοις ποθεινοτέρα ἢ φίλοις
 εὐχαριστοτέρα; ἐμοὶ μὲν θαυμαστὸν δοκεῖ εἶναι,
 εἰ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτημᾶ τι τούτου

ἡδιον κτᾶται ἢ ἐπιμέλειάν τινα ταύτης εὔρηκεν ἡδίσω
ἢ ὠφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον. ἔτι δὲ ἡ γῆ θεὸς οὔσα
τοὺς δυναμένους καταμανθάνειν καὶ δικαιοσύνην
διδάσκει· τοὺς γὰρ ἄριστα θεραπεύοντας αὐτὴν πλει-
στα ἀγαθὰ ἀντιποιεῖ. ἦν δ' ἄρα ὑπὸ πλήθους ποτε 5
στρατευμάτων τῶν ἔργων στερηθῆ ἡ γῆ, οἱ ἐν τῇ
γεωργίᾳ ἀναστρεφόμενοι καὶ σφοδρῶς καὶ ἀνδρικῶς
παιδευόμενοι, οὔτοι εὖ παρεσκευασμένοι τὰ σώματα
καὶ τὰς ψυχὰς, ἐὰν μὴ θεὸς κωλύῃ, δύνανται λόντες
εἰς τὰ τῶν κωλύόντων λαμβάνειν ἀφ' ὧν θρέψονται· 10
πολλάκις δ' ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἀσφαλέστερόν ἐστι σὺν
τοῖς ὅπλοις τὴν τροφήν μαστεύειν ἢ σὺν τοῖς γεωρ-
γικοῖς ὄργανοις. συμπαιδεύει δὲ καὶ εἰς τὸ ἄρχειν ἡ
γεωργία· ἐπὶ τε γὰρ τοὺς πολεμίους μετ' ἀνθρώπων
δεῖ λέναι, τῆς τε γῆς σὺν ἀνθρώποις ἐστὶν ἡ ἐργασία. 15
τὸν οὖν μέλλοντα γεωργήσειν εὖ δεῖ τοὺς ἐργαστῆ-
ρας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι
ἐθέλοντας· τὸν τε ἐπὶ πολεμίους ἄγοντα ταῦτα δεῖ
μηχανᾶσθαι, δωρούμενόν τε οἷς δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ
κολάζοντα τοὺς ἀτακτοῦντας. καὶ παρακελεύεσθαι δὲ 20
πολλάκις οὐδὲν ἦττον δεῖ τοῖς ἐργάταις τὸν γεωρ-
γὸν ἢ τὸν στρατηγὸν τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐλπίδων
δὲ ἀγαθῶν οὐδὲν ἦττον τῶν ἐλευθέρων οἱ δοῦλοι
δέονται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὅπως μένειν ἐθέλωσι.
καλῶς δὲ κάκεινος εἶπεν, ὃς ἔφη τὴν γεωργίαν τῶν 25
ἄλλων τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι· εὖ μὲν
γὰρ φερομένης τῆς γεωργίας ἔρρονται καὶ ἄλλαι
τέχναι ἅπασαι, ὅπου δὲ ἀναγκασθῆ ἡ γῆ χερσεύειν,
ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδὸν τι καὶ
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΕΙΣ ΤΟ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ. ΝΖ.

1 Μενάνδρου.

Ὁ τῶν γεωργῶν ἡδονὴν ἔχει βίος,
5 ταῖς ἐλπίσιν ἀλγεινὰ παραμυθούμενος.

2 Διφίλου.

Ἐν ὀνάριον καταβαίνει μούξ ἀγροῦ
καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀγαπητῶς ὥσπερ εἰ
κανοῦν ὁμοῦ τι πάντ' ἐνεσκευασμένον,
10 σπονδὴν ὁλὰς ἔλαιον ἰσχάδας μέλι.

3 Μενάνδρου.

Ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπερέχειν τὸν ἄνδρα δεῖ·
τὸ γὰρ γεωργεῖν ἔργον ἐστὶν οἰκέτου.

4 Ἀναξιλάου ἐκ Λυροποιοῦ.

15 Πῶς ἔχεις; ὡς ἰσχνὸς εἶ.
Ἀπόλλυμαι· τρέφω γὰρ ἐν ἀγρῷ χωρίον.

5 Μενάνδρου Γεωργοῦ.

Ἄγρὸν εὐσεβέστερον γεωργεῖν οὐδένα
οἶμαι· φέρει γὰρ ὅσα θεοῖς ἄνθη καλά,
20 κιττόν, δάφνην· κριθὰς δ' ἐὰν σπείρω, πάννυ
δίκαιος ὢν ἀπέδωχ' ὅσας ἂν καταβάλω.

6 Φιλήμονος.

Ἐγὼ τὸν ἀγρὸν ἱατρὸν ἐλελήθειν ἔχων·
τρέφει γὰρ οὗτος ὥσπερ ἀρρωστοῦντά με,
25 σιτάρια μικρὰ προσφέρων, οἴνου θ' ὅσον
ὄσμην. λαχάνων ἄγει τι, καὶ νῆ τὸν Δία
τὰ πετραῖα ταῦτ' ὀψάρια, κάππαριν θύμον
ἀσπάραγον, αὐτὰ ταῦτα· καὶ δέδοικα μὴ
λίαν ἀπισχναίνων με ποιήσῃ νεκρόν.

7 *Κωμικοῦ ποιητοῦ.*

Ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρόν, οὐχ ὅπως τρέφῃ
αὐτός με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφήν προσλαμβάνῃ.
σκάπτω γὰρ αὐτὸς ἐπιμελῶς σπείρω τ' αἰέ,
καὶ πάντα ποιῶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν. 5
ὃ δὲ λαμβάνει μὲν, ἀποδίδωσι δ' οὐδὲ ἔν.

7a *Ἀποστερητὴν ἔλαθον ἀγοράσας ἀγρόν.*

ἔσπειρα μὲν κριθῶν μεδίμνους εἴκοσι,
τούτων ἀπέδωκεν οὐδ' ὅλους τρισκαίδεκα,
οἱ δ' ἔπι' ἐπὶ Θήβαις ἐστράτευσάν μοι δοκῶ. 10
τὸ τῶν γυναικῶν ῥῆμα διατηρεῖ μόνον
"ὄνησιφόρα γένοιτο." τοῦτο γίγνεται
ὃ γὰρ φέρει νῦν οὗτος, εἰς ὄνος φέρει.

8 *Φιλήμων ἐν Ἐποβολιμαίῳ.*

Ἄει γεωργὸς εἰς νέετα πλούσιος. 15

9 *Μενάνδρου.*

Ἔχει τι τὸ πικρὸν τῆς γεωργίας γλυκύ.

10 *Φαβωρίνου.*

Φασὶ δὲ καὶ ἑταιρικόν τινα ἀναγκαζόμενον ὑπὸ
τοῦ πατρὸς γεωργεῖν ἀπάγξασθαι, γράψαντα ἐν 20
γραμματείδῳ ὅτι ἀπέραντόν τι καὶ ἀκατάστροφον ἢ
γεωργία ἦν· σπείρειν, ὅπως θερίσωμεν, εἶτα θε-
ρίξαι, ὅπως σπείρωμεν· ἄτοπόν τι τὸ χρῆμα τῆς
περιόδου.

11 *Ξενοφώντος ἐκ τοῦ τῆς παιδείας 25*
(VIII, 3, 38).

Σκάπτω καὶ σπείρω καὶ μάλα μικρὸν γῆδιον, οὐ
μέντοι πονηρόν γε, ἀλλὰ πάντων δικαιοτάτον· ὃ
τι γὰρ [ἄν] λάβοι σπέρμα, καλῶς καὶ δικαίως ἀπε-
δίδου αὐτό τε καὶ τόκον οὐδὲν τι πολύν, ἤδη δὲ
ποτ' . . . ἔδωκεν ὧν ἔλαβε. 30

12 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χειρῶν.

Ζήνων ὁ στωικὸς φιλόσοφος ὄρων τινα τῶν γνωρίμων ὑπὸ τοῦ ἀγροῦ περισπώμενον εἶπεν "ἐὰν μὴ σὺ τοῦτον ἀπολέσης, οὗτος σὲ ἀπολέσει."

5 13 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος λέγοντός τινος αὐτῷ "διὰ σὲ ἀπόλωλεν ὁ ἀγρός" "οὐκ οὖν" ἔφη "κάλλιον δι' ἐμὲ τὸν ἀγρὸν ἢ διὰ τὸν ἀγρὸν ἐμέ;"

ΠΕΡΙ ΗΣΤΥΧΙΑΣ. ΝΗ.

10 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

"Ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρὸν, μῶρος, παρὸν ζῆν ἠδέως ἀπράγμονα.

2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 16).

Ζηλῶ σε γέρον,

15 ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώως ἀκλεής· τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ἐπαινω.

3 Εὐριπίδου Βακχῶν (388) χορός.

Ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας

20 βίσιος, καὶ τὸ φρονεῖν ἀσάλευτόν τε μένει καὶ ξυνέχει δῶματα· πόρσω γὰρ ὄμως αἰθέρα ναίοντες ὄρωσι τὰ βροτῶν οὐρανίδαί.

25 4 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (110).

Καλὸν δέ γ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα εὐβουλίας τυχόντα τῆς ἀμείνουσος.

5 Εὐριπίδου Οἰνόμαος.

Ὁ πλειστα πράσσων πλεισθ' ἀμαρτάνει βροτῶν.

6 *Αἰσχύλου Προμηθέως δεσμώτου (44).*
Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.

7 *Ἐπιχάρμου ἐξ Ἀὐτομόλου.*
Ἄδ' ἀσυχία χαρίεσσα, γυνά,
καὶ σωφροσύνας πλατίον οἶκει.

5

8 *Μενάνδρου Ἵδρίας.*
Ὡς ἦδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φαύλους τρόπους
ἐρημία, καὶ τῷ μελετῶντι μηδὲ ἐν
πονηρὸν ἱκανὸν κτῆμ' ἀγρὸς τρέφων καλῶς.
ἐκ τῶν ὄχλων δὲ ξήλος, ἧ τε κατὰ πόλιν
αὕτη τρυφή λάμπει μὲν, ἐς δ' ὀλίγον χρόνον.

10

9 *Πινδάρου ὑπορχημάτων.*
Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία καταθεῖς
ἐρευνησάτω μεγαλάνορος ἀσυχίας
ἱερὸν φάος, στάσιν ἀπὸ πραπίδος
ἐπίκοτον ἀνελῶν, πενίας δότειραν,
ἐχθρὰν κουροτρόφον.

15

10 *Κερκίδα μελιάμβων.*
Ὁ τᾶς δίκνᾶς χελώνας ἀμναμονεῖ.
οἶκος γὰρ ἄριστος ἀλαθέως καὶ φίλος.

20

11 *Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.*

*Οὐκ ἔστ' οὐδ' ἐπέοικεν ἄ μὴ μάθομεν πονέεσθαι...
 εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μῶνα
 κῦδος ἐμοὶ θήσονται, τά μοι πάρος ὄπασε μοῖσα.
 εἰ δ' οὐχ ἄδέα ταῦτα, τί μοι γλυκὺ πλείονα μοχθεῖν; ...* 25
*εἰ μὲν γὰρ βιότῳ διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν
 ἢ Κρουίδας ἢ μοῖρα πολύτροπος, ὥστ' ἀνύεσθαι
 τὸν μὲν ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ,
 ἦν τάχα μοχθήσαντι μεθύστερον ἐσθλὰ δέχεσθαι.
 εἰ δὲ θεοὶ κατένησαν ἓνα χρόνον ἐς βίον ἔλθειν* 30

30

ἀνθρώποις, καὶ τόνδε βραχὺν καὶ μῆονα πάντων,
 εἰς πόσον οἱ δειλοὶ καματώδεις ἔργα πονεῦμες;
 ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος ποτὶ κέρδεα καὶ ποτὶ τέχνας
 βάλλομες, ἰμείροντες αἰεὶ πολὺ πλήρονος ὄλβω;
 5 λαθόμεθ' ἢ ἄρα πάντες ὅτι θνατοὶ γενόμεσθα,
 χῶς βραχὺν ἐκ μόρας λάχομεν χρόνον.

12 Ἀπολλώνιος Διονυσίφ.

Καλὸν πρὶν παθεῖν διδαχθῆναι πηλίκον ἐστὶν
 ἡσυχία.

10 13 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
 γίας (31 ε).

Οὐ γὰρ ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε
 ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὔδενι γνησίως ἐναντιούμε-
 νος, καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ
 15 πόλει γίγνεσθαι· ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι
 μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον
 χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημο-
 σιεύειν.

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἡσυχίας.

20 Σοφὸν ἔοικε χρῆμα τὸ τῆς ἡσυχίας πρὸς τ' ἄλλα
 καὶ εἰς ἐπιστήμην καὶ φρονήσεως μελέτην. λέγω δὲ
 οὐ τὴν καπηλικὴν καὶ ἀγοραῖαν, ἀλλὰ τὴν μεγάλην ἣ
 τις ἕξομοιοῖ θεῷ τὸν αὐτὴν ἀναλαβόντα. αἱ μὲν γὰρ
 ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὄχλοις γιγνό-
 25 μенаι μελέται γυμνάξουσι τὴν λεγομένην δριμύτητα
 πανουργίαν οὔσαν· ὥστε τοὺς ἐν αὐταῖς ἄκρους οἶον
 ὑπὸ μαγείρων τῶν ἐν ταῖς πόλεσι χρεῖων διακεποι-
 κιλμένους πόσα δ' οὐχὶ καὶ διακονήματα δεινὰ
 ἐργάζεσθαι· ἢ δ' ἐφημῖα σοφίας οὔσα γυμνάσιον,
 30 ἡθοποιὸς ἀγαθή, καὶ πλάττει καὶ μετευθύνει τῶν ἀν-
 δρῶν τὰς ψυχὰς. οὐδὲν γὰρ αὐταῖς ἐμπόδιόν ἐστι τῆς

6 *Αίσχύλου Προμηθέως δεσμώτου (44).*
Τὰ μηδὲν ὠφελούντα μὴ πόνει μάτην.

7 *Ἐπιχάρμου ἐξ Ἀὐτομόλου.*
Ἄδ' ἄσυχία χαρίεσσα, γυνά,
καὶ σωφροσύνας πλατίον οἰκεί.

5

8 *Μενάνδρου Ἰθρίας.*
Ὡς ἡδὺ τῶ μισοῦντι τοὺς φαύλους τρόπους
ἐρημία, καὶ τῶ μελετῶντι μηδὲ ἐν
πονηρὸν ἱκανὸν κτῆμ' ἀγρὸς τρέφων καλῶς.
ἐκ τῶν ὄχλων δὲ ξῆλος, ἧ τε κατὰ πόλιν
αὕτη τρυφή λάμπει μὲν, ἐς δ' ὀλίγον χρόνον.

10

9 *Πινδάρου ὑπορχημάτων.*
Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία καταθεις
ἐρευνησάτω μεγαλάνορος ἄσυχίας
ἱερὸν φάος, στάσιν ἀπὸ πρᾶπίδος
ἐπίκοτον ἀνελών, πενίας δότειραν,
ἐχθρὰν κουροτρόφον.

15

10 *Κερκίδα μελιάμβων.*
Ὁ τᾶς ρικνᾶς χελώνας ἀμναμονεῖ.
οἶκος γὰρ ἄριστος ἀλαθέως καὶ φίλος.

20

11 *Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.*
*Οὐκ ἔστ' οὐδ' ἐπέοικεν ἄ μὴ μάθομεν πονέεσθαι...
 εἰ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μῶνα
 κῦδος ἐμοὶ θήσονται, τά μοι πάρος ὄπασε μοῖσα.
 εἰ δ' οὐχ ἄδεα ταῦτα, τί μοι γλυκὺ πλείονα μοχθεῖν; ... 25
 εἰ μὲν γὰρ βιότῳ διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν
 ἢ Κρονίδας ἢ μοῖρα πολύτροπος, ὥστ' ἀνύεσθαι
 τὸν μὲν ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ,
 ἧν τάχα μοχθήσαντι μεθύστερον ἐσθλὰ δέχεσθαι
 εἰ δὲ θεοὶ κατένησαν ἓνα χρόνον ἐς βίον ἐλθεῖν*

30

ἄνθρωποις, καὶ τόνδε βραχὺν καὶ μῆονα πάντων,
 ἔς πόσον οἱ δειλοὶ καματώδεις ἔργα πονεῦμεν;
 ψυχὰν δ' ἄχρι τίνος ποτὶ κέρδεα καὶ ποτὶ τέχνας
 βάλλομεν, λμείροντες ἀεὶ πολὺν πλήθονος ὄλβω;
 5 λαθόμεθ' ἢ ἄρα πάντες ὅτι θνατοὶ γενόμεσθα,
 ἥως βραχὺν ἐκ μοίρας λάχομεν χρόνον.

12 Ἀπολλώνιος Διονυσίῳ.

Καλὸν πρὶν παθεῖν διδαχθῆναι πηλίκον ἐστὶν
 ἡσυχία.

10 13 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
 γίας (31 ε).

Οὐ γὰρ ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε
 ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὔδενὶ γνησίως ἐναντιούμε-
 νος, καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ
 15 πόλει γίνεσθαι· ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι
 μαχομένον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον
 χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημο-
 σιεύειν.

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἡσυχίας.

20 Σοφὸν ἔοικε χρῆμα τὸ τῆς ἡσυχίας πρὸς τ' ἄλλα
 καὶ εἰς ἐπιστήμην καὶ φρονήσεως μελέτην. λέγω δὲ
 οὐ τὴν καπηλικὴν καὶ ἀγοραίαν, ἀλλὰ τὴν μεγάλην ἣ
 τις ἑξομοιοῖ θεῷ τὸν αὐτὴν ἀναλαβόντα. αἱ μὲν γὰρ
 ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὄχλοις γιγνώ-
 25 μенаι μελέται γυμνάξουσι τὴν λεγομένην δριμύτητα
 πανουργίαν οὔσαν· ὥστε τοὺς ἐν αὐταῖς ἄκρους οἶον
 ὑπὸ μαγείρων τῶν ἐν ταῖς πόλεσι χρεῖων διαπεποι-
 κιμένους πόσα δ' οὐχὶ καὶ διακονήματα δεινὰ
 ἐργάζεσθαι· ἢ δ' ἐρημία σοφίας οὔσα γυμνάσιον,
 30 ἡθοποιὸς ἀγαθή, καὶ πλάττει καὶ μετενθύνει τῶν ἀν-
 δρῶν τὰς ψυχὰς. οὔδεν γὰρ αὐταῖς ἐμπόδιόν ἐστι τῆς

αὐξήσεως, οὐδὲ πρὸς πολλὰ καὶ μικρὰ νόμιμα προσ-
 πταίονσαι κάμπτονται εὐθύ, καθάπερ αἱ ταῖς πόλε-
 σιν ἐναπειλημμένοι ψυχαί· ἀλλ' ἐν ἀέρι καθαρῷ καὶ
 τὰ πολλὰ ἔξω διαιτωμένων τῶν ἀνθρώπων ἀνίστασιν
 ὄρθαι καὶ πτεροφνουῦσιν, ἀρδόμεναι τῷ διαυγεστάτῳ 5
 τε καὶ λειοτάτῳ φέύματι τῆς ἡσυχίας, ἐν ᾧ τὰ τε μα-
 θήματα τοῦ νοῦ θεωδέστερα καὶ καθαρώτερον τὸ
 δρᾶν. διὰ τοῦτό τοι καὶ τῶν θεῶν τὰ ἱερά, ὅσα ἐκ τοῦ
 πάνυ ἀρχαίου νενόμισται, τοῖς ἐρημοτάτοις χωρίοις οἱ
 πρῶτοι [ἐνίδρυσαν], μάλιστα δὲ Μουσῶν τε καὶ Πα- 10
 νός καὶ Νυμφῶν καὶ Ἀπόλλωνος καὶ ὅσοι μουσικῆς
 ἡγεμόνες θεοί, διακρίναντες ὡς οἶμαι τὰ παιδείας
 καλὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δεινῶν τε καὶ μιαιροτήτων.

ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΑΓΙΟΥ. ΝΘ.

1 Ὅμηρου Ὀδυσσεύς θ' (138). 15

Οὐ μὲν γάρ τί που ἐστὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης
 ἄνδρα τε συγγεῦναι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.

2 Ἀλέξιδος ἐκ Συναποθνησκόντων.

Ὅστις διαπλεῖ θάλασσαν ἢ μελαγχολᾷ
 ἢ πτωχὸς ἐστὶν ἢ θανατᾶ. τούτων τριῶν 20
 ἑνὸς γ' ἀποτυχεῖν τοῦλάχιστον οὐκ ἐνι.

3 Σοφοκλέους Σκυρίων.

Ἡ ποντοναῦται τῶν τάλαιπῶρων βροτῶν,
 οἷς οὔτε θαλίμων οὔτε τις βροτῶν γέμων
 πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν. 25
 λεπταῖς ἐπὶ ῥιπίσιν ἐμπολὰς μακρὰς
 ἀεὶ παραρρίπτοντες οἱ πολύφθοροι
 ἢ ἴσσαν ἢ κέρθαναν ἢ διώλεσαν.

4 Ἐκ τοῦ Ἀράτου Φαινομένων (292).

Τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὀπότ' αἰγοκερῆι
 ἐμφέρετ' ἥελιος· τότε δὲ κρύος ἐκ Διός ἐστι
 ναύτη μαλκίοντι κακώτατον· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
 5 ἤδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρωσι θάλασσα
 πορφύρει· ἰκελοι δὲ κολυμβάσιν αἰθυλίησι
 πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
 ἴμεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι· οἱ δ' ἔτι πόρσω
 κλύζονται, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον αἰδ' ἐρύκει.

10 5 Φιλητᾶ ἐπιγραμμάτων.

Γαλαν μὲν φανέουσι θεοὶ ποτε· νῦν δὲ πάρεστιν
 λαιψηρῶν ἀνέμων μοῦνον ὄραῖν τέμενος.

6 Ἀντιφάνους Ἐφεσίας.

Δύστηνος ὅστις ζῆ θαλάττιον βίον.

15 τῶν γὰρ πλεόντων ζῆν τιν'

Ἐκατὸν στάδι' ἐλθεῖν κρείττον ἢ πλεῦσαι πλέθρον.
 Πλεῖς τὴν θάλατταν σχοινίων πωλουμένων;

7 Ἀρχίππου.

Ὡς ἠδὺ τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὄραῖν

20 ᾧ μῆτερ ἐστί, μὴ πλέοντα μηδαμοῦ.

8 Ὁμήρου (Il. ο' 628).

Τυτθὸν γὰρ ὑπ' ἐκ θανάτοιο φέρονται.

9 Μενάνδρου ἐκ Θρασυλέοντος.

Ὁ δεύτερος πλοῦς ἐστὶ δῆπου λεγόμενος,

25 ἂν ἀποτύχη τις οὐρίου κώπαισι πλεῖν.

10 Καλλιμάχου.

Ἐνθ' ἀνέμων μεγάλων κῦμα διωλύγιον.

11 Τοῦ αὐτοῦ.

Τρισμάκαρ ἢ παύρων ὀλβιὸς ἐσσι μετὰ,

ναυτιλλῆς εἰ νῆν ἔχεις βίον· ἀλλ' ἐμὸς αἰὼν
κύμασιν αἰθυίης μᾶλλον ἐσφκίσατο.

12 Σοφοκλέους Τυμπανιστῶν.

Τί τούτου χάσμα μεῖζον ἂν λάβοις
τοῦ γῆς ἐπιψαύσαντα καὶ ὑπὸ στέγη
πυκνῆς ἀκουῶσαι ψακάδος εὐδούση φρενί;

5

13 Εὐριπίδου Ἐρεχθίδος.

Ναῦς ἡ μεγίστη κρείσσον ἢ σμικρὸν σκάφος.

14 Μεγάλου.

Τὰ μεγάλα κέρδη θαδίως ἢ πλουσίους
τοὺς παραβόλως πλέοντας ἢ νεκροὺς ποιεῖ.

10

15 Ἀντιφάνους.

Ἐν γῆ πένεσθαι κρείττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν.

16 Εὐφορίωνος Φιλοκτήτου.

Τὸν δ' ἐκάλυψε θάλασσα λιλαιόμενον βιότοιο,
καὶ οἱ πήχες ἄκρον ὑπερφαινόντο ταθέντες
ἄχρε' ἀσπαίροντος ἄλις Δολοπιονίδαο
δυστήνου, ζωὴν δὲ μεθ' ὕδατος ἐκβαλε παῖσαν,
χειρας ὑπερπλάζων, ἄλμη δ' ἐκάλυψε θανόντα.

15

17 Ἀντιφάνους Μελίττης.

Ἐπὶ χρήμασιν δ' ὢν ἔμπορος φρονεῖς μέγα,
ὢν ἐστὶ πάντων ἐνλοτ' ἄνεμος κύριος.

20

18 Εὐριπίδου Φιλοκτήτης.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἶκοι μένει·
ἐν γῆ δ' ὁ φόρτος, καὶ πάλιν ναυτίλλεται.

25

19 Ἐκ τῶν Μόσχου βουκολικῶν.

Τὰν ἄλα τὰν γλαυκὰν ὅταν ὦνεμος ἀτρέμα βάλλη,
τὰν φρένα τὰν δειλὰν ἐρεθίζομαι, οὐδ' ἔτι μοι γὰ
ἐντὶ φίλα, ποθέει δὲ πολὺ πλέονα μέγαν ἄλα.

ἀλλ' ὅταν ἀχῆση πολιὸς βυθός, ἃ δὲ θάλασσα
 κυρτὸν ἐπαφρῖξῃ, τὰ δὲ κύματα μακρὰ μεμήνη,
 ἐς χθόνα παπταίνω καὶ δένδρεα, τὰν δ' ἄλα φεύγω·
 γὰρ δέ μοι ἀσπαστὰ χά δάσκιος εὐαδεν ὕλα,
 5 ἔνθα καὶ ἦν πνεύσῃ πολὺς ὄνεμος, ἃ πίτυς ἄδει.
 ἦ κακὸν ὁ γριπεὺς ζῶει βίον, ᾧ δόμος ἃ ναῦς
 καὶ πόνος ἐντὶ θάλασσα καὶ ἰχθύες ἃ πλάνος ἄγρα.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γλυκὺς ὕπνος ὑπὸ πλατάνω βαθυφύλλω,
 καὶ παγᾶς φιλέοιμι τὸν ἐγγύθεν ἦχον ἀκούειν,
 10 ἃ τέρεπει ψοφείισα τὸν ἀγρικόν, οὐχὶ ταράσσει.

20 Δημοσθένους Ὀλυμπιακῶν (p. 128, 21).

Ἔως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἂν τε μείζον ἂν τ'
 ἔλαττον ἦ, τότε χρῆ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην
 καὶ πάντ' ἄνδρα ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως
 15 μῆθ' ἐκὼν μῆτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦτο σκο-
 πεῖσθαι· ἐπειδὴν δ' ἢ θάλαττα ὑπέροσχῃ, μάταιος
 ἢ σπουδῆ.

21 Γλαύκωνος.

Γλαύκων ὁ κωμωδὸς ἠδῖον ἔλεγε παρὰ τὴν ἄλα
 20 πεξεύειν ἢ παρὰ τὴν γῆν πλεῖν.

ΤΠΕΡ ΤΕΧΝΩΝ. Ε.

1 Ἀμφιδος ἐξ Ἀμπελουργοῦ.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀτυχίας ἀνθρωπίνης
 παραμύθιον γλυκύτερον ἐν βίῳ τέχνης.
 25 ἐπὶ τοῦ μαθήματος γὰρ ἑστηκῶς ὁ νοῦς
 αὐτὸν λέληθε παραπλέων τὰς συμφοράς.

2 Ἰππάρχου ἐκ Ζωγράφου.

Πολύ γ' ἔστι πάντων κτῆμα τιμιώτατον

ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἰς τὸ ζῆν τέχνη.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὴ
τύχης ἀνῆλωσεν, τέχνη δὲ σώζεται.

3 Ἐρμολότου.

Οὐχ ὁ λόγος αὔξει τὴν τέχνην περισσὸς ὢν, 5
ἀλλ' αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

4 Σιμύλου.

Οὔτε φύσις ἱκανὴ γίνυται τέχνης ἄτερ
πρὸς οὐδὲν ἐπιτήδευμα παράπαν οὐδενί,
οὔτε πάλι τέχνη μὴ φύσιν κεκτημένη. 10
τούτων ὁμοίως τοῖν δυοῖν συνηγμένων
εἰς ταυτὸν, ἔτι δεῖ προσλαβεῖν χορηγίαν,
ἔρωτα μελέτην καιρὸν εὐφυῆ χρόνον
κριτὴν τὸ φηθὲν δυνάμενον συναρπάσαι.
ἐν ᾧ γὰρ ἂν τούτων τις ἀπολειφθεὶς τύχη, 15
οὐκ ἔρχετ' ἐπὶ τὸ τέρμα τοῦ προκειμένου.
φύσις θέλησις ἐπιμέλει' εὐταξία
σοφοὺς τίθησι κάγαθούς· ἐτῶν δέ τοι
ἀριθμὸς οὐδὲν ἄλλο πλὴν γῆρας ποιεῖ.

5 Μενάνδρου Ἀὐλητρίδος. 20

Τὰ πατρῶα μὲν ποιεῖ καιρὸς ποτε
ἀλλότρια, σώζει δ' αὐτὰ που τὰ σώματα·
βίου δ' ἔνεστι μί' ἀσφάλει' ἐν ταῖς τέχναις.

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ (219 a).

Ἄλλὰ μὴν γε τῶν τεχνῶν σχεδὸν πασῶν εἶδη 25
δύο. Πῶς; Γεωργία μὲν καὶ ὄση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν
σῶμα θεραπεία, τό τ' αὖ περὶ τὸ σύνθετον καὶ πλα-
στόν, ὃ δὴ σκεῦος ὠνομάκαμεν, ἢ τε μιμητικὴ, ξύμ-
παντα ταῦτα δικαιοτάτα ἐνὶ προσαγορευούτο ἂν ὀνό-
ματι. Πῶς καὶ τίνοι; Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν [τις 30

ὄν, ὕστερον] εἰς οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν,
 τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαι που φαμέν. Ὁρθῶς. Τὰ δέ
 γε νῦν [ἅ δῃ] διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν
 αὐτῶν δύναμιν. Εἶχε γὰρ οὖν. Ποιητικὴν τοίνυν
 5 αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσεῖπωμεν. Ἔστω. Τὸ
 δὴ μαθητικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς
 γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ
 θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων,
 τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα, τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ
 10 πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μά-
 λιστ' ἂν που διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις
 κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν πρέψειεν. Ναί· πρέποι γὰρ ἂν.
 Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν οὐσῶν τῶν τεχ-
 νῶν, ἐν ποτέρα τὴν ἀσπαλιευτικὴν, ᾧ Θεαίτητε, τιθῶ-
 15 μεν; Ἐν κτητικῇ δήπου δῆλον. Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο
 εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς ἐκόντας μεταβλητικὸν ὄν,
 διὰ τε δωρεῶν [καὶ ἀγοράσεων] καὶ μισθώσεων· τὸ
 δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον
 ξύμπαν, χειρωτικὸν ἂν εἴη; Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν
 20 εἰρημένων. Τί δὲ τὴν χειρωτικὴν; ἄρ' οὐ διχῆ τιμη-
 τέον; Πῆ; Τὸ μὲν ἀμφαδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν τιθέν-
 τας, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν; Ναί.
 Τὴν γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν
 διχῆ. Λέγε ὄπη. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους
 25 τὸ δὲ ἐμψύχου. Τί μὴν; εἶπερ ἐστόν γε ἄμφω. Πῶς
 δ' οὐκ ἐστόν; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων
 ἀνώνυμον, πλὴν κατ' ἓνια τῆς κολυμβητικῆς ἄττα
 μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν ἑᾶσαι· τὸ δὲ
 τῶν ἐμψύχων, ζῴων οὐσαν θήραν, προσεῖπειν ζο-
 30 θηρικὴν. Ἔστω. Ζωοθηρικῆς δὲ ἄρα οὐ διπλοῦν εἶ-
 δος ἂν λέγοιτο ἐν δίκῃ; τὸ μὲν πεξοῦ γένους πολλοῖς
 εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρημένον πεξοθηρικόν· [τὸ δ'

ξεθρον] νευστικῶ ζῆου πᾶν ἐνυγροθηρικόν; Πάνυ
 γε. Νευστικῶ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φῦλον ὀρωμεν, τὸ
 δὲ ἐνυδρον. Πῶς δ' οὖν; Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὲν γένους
 πᾶσα ἡμῖν ἢ θήρα ἡμῖν ἢ θήρα λέγεται που ὀρνιθευ-
 τικῆ. Λέγεται [γὰρ οὖν]. Τοῦ δ' ἐνύδρου σχεδὸν 5
 ἀλειυτικῆ τὸ σύνολον. [Ναί.] Τί δέ; ταύτην αὐτὴν
 θήραν ἄρα οὐκ ἂν κατὰ τὰ μέγιστα μέρη δύο διέλοι-
 μεν; Κατὰ ποῖα; Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθι
 ποιεῖται τὴν θήραν τὸ δὲ πληγῆ; Πῶς λέγεις; καὶ πῆ
 διαιρούμενος ἐκάτερον; Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν 10
 ἔνεκα κωλύσεως εἰργῆ τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνο-
 μάξιν. Πάνυ μὲν οὖν. Κύρτους δὴ καὶ δίκτυα καὶ
 πόρκους καὶ βρόχους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι
 πλὴν ἔρκη χρῆ προσαγορεύειν; Οὐδὲν [ἄλλο]. Τοῦτο
 μὲν ἄρα ἐρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος φήσομεν ἢ 15
 τι τοιοῦτον. Ναί. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι
 πληγῆ γιγνόμενον, ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δέ
 τινα θήραν ἡμᾶς προσεῖπειν ἐν τῷ νῦν χρεῶν, ἢ τί
 τις ἂν, ὧ Θεαλίτητε, εἰποι κάλλιον; Ἀμελώμεν τοῦ
 ὀνόματος, ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο. Τῆς μὲν τοίνυν πλη- 20
 κτικῆς, τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι πρὸς πυρὸς φῶς γι-
 γνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτι-
 κὴν φηθῆναι [συμβέβηκε]. Πάνυ γε. Τὸ δέ γε μεθη-
 μερινὸν ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἄγκιστρα καὶ τῶν τριο-
 δόντων πᾶν ἀγκιστρευτικόν; Λέγεται γὰρ οὖν. Τοῦ 25
 τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληγῆς τὸ μὲν ἄνωθεν
 εἰς τὸ κάτω γινόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν οὕτω μά-
 λιστα χρῆσθαι, τριόδοντικά τις, οἶμαι, κέκληται. Φασί
 γοῦν τινες. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἔτι μόνον ὡς
 εἰπεῖν εἶδος. Ποῖον; Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτης πληγῆς 30
 ἀγκίστρον τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων, οὐχ ἢ τις
 ἂν τύχη τοῦ σώματος ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν, ἀλλὰ

περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος
 ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω, ῥάβδοις
 καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον, οὐ τί φήσομεν, ὡς Θεαί-
 5 τητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι; Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι
 προυθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτο αὐτὸ νῦν ἀποτετε-
 λέσθαι. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς, περὶ οὗ σύ τε
 κἀγὼ συνωμολογήκαμεν, οὐ μόνον τοῦνομα ἀλλὰ καὶ
 τὸν λόγον, περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς.
 10 ξυμπάσης τοιγαροῦν τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτη-
 τικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ
 θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζφοθηρικόν, ζφο-
 θηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ
 κάτωθεν τμημα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς δὲ
 15 πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου
 δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπωμένην
 ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθὲν τοῦνομα ἢ νῦν
 ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπίκλην γέγυσε. Πάντως
 μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται.

7 Ἐν ταυτῷ (235).

20 Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέ-
 σεως ἐγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη
 τῆς μιμητικῆς. τὴν δὲ ζητουμένην ἰδέαν ἐν ὁποτέρῳ
 ποθ' ἡμῖν οὐσα τυγχάνει καταμαθεῖν οὐδέ πω μοι
 δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι. σὺ δ' ἄλλ' εἶπέ πρῶτον καὶ
 25 δίελε ἡμῖν τίνας τὰ δύο λέγεις. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστι-
 κὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ· ἐστὶ δ' αὕτη μάλιστα,
 ὁπότεν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας τις ἐν
 μήκει καὶ βάρει καὶ πλάτει καὶ πρὸς τούτοις ἐτι χρώ-
 30 ματα ἀποδιδούσας τὰ προσήκοντα ἐκάστοις τὴν τοῦ μι-
 μήματος γένεσιν ἀπεργάζεται. Τί δ', οὐ πάντες οἱ
 μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν; Οὐκ οὖν ὅσοι

γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδίδοιεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἶσθ' ὅτι μικρότερα μὲν τοῦ δέοντος τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοιτ' ἄν, διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὀραῖσθαι. Πάνυ 5 μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐ χάλρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν, οὐ τὰς οὔσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐδὲ δίκαιον, εἰκός γε ὄν, εἰκόνα καλεῖν; [Παντάπασι γε. Ἄρ' οὖν 10 τὸ μὲν ἕτερον δίκαιον εἰκαστικὸν καλεῖν;] Ναί. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον ὅπερ εἴπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν; Κλητέον. Τί δαί, τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν τοῦ καλοῦ θέαν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἰ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα 15 ἱκανῶς ὀραῖν, μηδὲ εἰκότος ἢ ᾧ φησὶν εἰκέναι, τί καλοῦμεν; Ἄρ' οὐκ, ἐπεὶ περ φαίνεται μὲν, εἰκει δὲ οὐ, φάντασμα; Τί μὴν; Οὐκ οὖν ἀμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ξύμπασαν μιμητικὴν; Πῶς δ' οὐ; Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ' 20 οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἄν προσαγορεύοιμεν; Πολύ γε. Τούτῳ τοίνυν τῶ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιητικῆς εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν. Ὅρθῶς.

8 Τοῦ αὐτοῦ (Leg. IV p. 709).

25

Θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τάνθρωπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα· ἡμερώτερον μὴν τρίτον συγχωρῆσαι τούτοις ἔπεσθαι δεῖν, τέχνην.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (281 d).

Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὔσας περὶ πάντα 30 τὰ δρῶμενα θεασώμεθα. Τίνας; Τὴν μὲν τῆς γενέ-

σεως οὐσαν συναίτιον τὴν δὲ αὐτὴν αἰτίαν. Πῶς;
 "Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, τὰς δὲ
 δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ
 παραγενομένων οὐκ ἂν ποτ' ἐργασθείη τὸ προστεταγ-
 5 μένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν οὖν ξυναι-
 τίους, τὰς δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἀπεργαζομένας, αἰτίας.
 Ἔχει γὰρ οὖν λόγον.

10 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ μαντικῆς.

Τῶν τεχνῶν ὡς ἔοικε τὰς μὲν ἢ χρεῖα συνέστησεν
 10 ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι νῦν διαφυλάσσει. "χρεῖα πάντ'
 ἐδίδαξε· τί δ' οὐ χρεῖα κεν ἀνεύροι" τῶν ἀναγκαίων;
 ὑφαντικὴν οἰκοδομικὴν ἰατρικὴν γεωργίαν καὶ ὅσαι
 περὶ γεωργίαν ἀναστρέφονται· τὰς δ' ἠδονήτις προσ-
 ηγάγετο καὶ κατέσχε, τὴν τῶν μυρσέων καὶ τῶν ὄψο-
 15 ποιῶν καὶ κομμωτικὴν πᾶσαν καὶ ἀνθοβαφίαν. ἔστι
 δ' ὧν τὴν πιθανότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸ καθά-
 ρειον ἀγαπῶντες ἐκμανθάνουσι καὶ περιέπουσιν, ὡς
 ἀριθμητικὴν καὶ γεωμετρικὴν καὶ κανονικὴν πᾶσαν
 καὶ ἀστρολογίαν, ἃς φησὶν ὁ Πλάτων καίπερ ἀμελου-
 20 μένας βία ὑπὸ χάριτος αὔξεσθαι.

11 Ξενοφῶντος ἐν γ' (10) ἀπομνημονευ-
 μάτων.

Εἰσελθὼν ποτε πρὸς τὸν Παρράσιον τὸν ζωγρά-
 φον, Ἄρα, ἔφη, ὦ Παρράσιε, ἡ γραφικὴ ἔστιν εἰκα-
 25 σία τῶν ὄρωμένων; τὰ γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ
 τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μα-
 λακὰ καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ λεῖα καὶ τὰ νέα καὶ τὰ πα-
 λαιὰ σώματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμι-
 μείσθε. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ μὴν τά γε καλὰ
 30 εἶδη ἀφομοιοῦντες, ἐπειδὴ οὐ ῥᾶδιον ἐνὶ ἀνθρώπῳ
 περιτυχεῖν ἄμεμπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συν-

ἄγοντες τὰ ἕξ ἐκάστου κάλλιστα οὕτως ὅλα τὰ σώματα
 καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι. Ποιοῦμεν γάρ, ἔφη, οὕτω.
 Τί γάρ, ἔφη, τὸ πιθανώτατον καὶ ἡδιστον καὶ φιλι-
 κώτατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἀπομι-
 μεῖσθε τῆς ψυχῆς ἡθος ἢ οὐδὲ μιμητὸν τοῦτο; Πῶς 5
 γὰρ ἂν, ἔφη, μιμητὸν εἴη, ὡς Σώκρατες, ὃ μήτε συμ-
 μετρίαν μήτε χρῶμα μήτε ὧν σὺ εἶπας ἄρτι μηδὲν
 ἔχει μηδὲ ὅλως ὁρατὸν ἐστίν; Ἄρ' οὖν, ἔφη, γίννεται
 ἐν ἀνθρώπῳ τό τε φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέ-
 πειν πρὸς τινάς; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκ οὖν τό γε 10
 μιμητὸν ἐν τοῖς ὄμμασι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς
 τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δο-
 κοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἷ τε φροντίζοντες καὶ οἷ
 μή; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγα-
 θοῖς παιδοί, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίνονται. 15
 Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ταῦτα δυνατὸν ἀπεικάξειν; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ τὸ
 ἔλευθέριον, [καὶ τὸ ταπεινὸν τε καὶ ἀνελεύθερον,]
 καὶ τὸ σωφρονικὸν τε καὶ φρόνιμον, καὶ τὸ ὑβρι-
 στικὸν τε καὶ τὸ ἀπειρόκαλον, καὶ διὰ τοῦ προσ- 20
 ῶπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἐστῶτων καὶ
 κινουμένων ἀνθρώπων διαφαίνει. Ἀληθῆ λέγεις,
 ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα μιμητά; Καὶ μάλα, ἔφη.
 Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἡδιον ὁρᾶν τοὺς ἀνθρώ-
 πους δι' ὧν τὰ καλὰ τε καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ 25
 ἦθη φαίνεται, ἢ δι' ὧν τὰ αἰσχροτά τε καὶ πονηρὰ καὶ
 μισητά; Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, διαφέρει, ὡς Σώκρατες.

Πρὸς δὲ Κλίτωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθῶν
 ποτε καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὡς Κλί-
 των, ἄλλοίους ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστάς καὶ 30
 πύκτας καὶ παγκρατιαστάς ὁρῶ γε καὶ οἶδα· ὃ δὲ
 μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τοὺς ἀνθρώπους

τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τοῦτο ἐνεργάζῃ τοῖς ἀνδριάσιν; Ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ Κλίτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνατο, Ἄρα, ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἰδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτικώτερον ποιεῖς φαίνεσθαι τοὺς ἀνδριάν-
 5-τας; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων καταρτῶμενα καὶ τὰ ἀνασπῶμενα ἐν τοῖς σώμασι καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διελκόμενα καὶ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνειμένα ἀπεικάζων, ὁμοιότερά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι;
 10 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ τὰ ἦθη τῶν ποιούντων τι σωμάτων ἀπομιμῆσθαι οὐ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς θεωμένοις; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικὰ τὰ ὄμματα εἰκαστέον, τῶν δὲ νευικηκότων εὐφραϊνομένων ἢ ὄψις μιμητέα;
 15 Σφόδρα γ', ἔφη. Δεῖ ἄρα, ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσεικάξειν.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ. ΕΑ.

1 Μενάνδρου Ἀλιέως.
 Ὁ πρῶτος εὐρῶν διατροφὴν πτωχῷ τέχνην
 20 πολλοὺς ἐποίησεν ἀθλίους· ἀπλοῦν γὰρ ἦν τὸν μὴ δυνάμενον ζῆν ἀλύπως ἀποθανεῖν.
 2 Ἀντιφάνους ἐκ Κναφέως.
 Ὅστις τέχνην πρῶτος κατέδειξε τῶν θεῶν,
 οὗτος μέγιστον εὐρεν ἀνθρώποις κακόν.
 25 ὅταν γὰρ ἀπορῆται τις, ἂν μὲν ἀργὸς ἦ, ἐλθὼν ἀπεκινδύνευσεν ἡμέραν μίαν, ὥστ' ἢ γεγονέναι λαμπρὸν ἢ τεθνηκέναι. ἡμεῖς δ' ἔχοντες ἀρραβῶνα τὴν τέχνην τοῦ ζῆν ἀεὶ πεινῶμεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν,

ἔξόν τε μικρὸν διαπορηθῆναι χρόνον,
τὸν βίον ἅπαντα τοῦτο δρᾶν αἰρούμεθα.

3 Μενάνδρου Ἵμνίδος.

Οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν αἱ τέχνηαι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσι προστάτην φιλάργυρον.

5

4 Εὐριπίδου Πολυίδου.

Οἱ τὰς τέχνας δ' ἔχοντες ἀθλιώτεροι
τῆς φανλότητος· καὶ γὰρ ἐν κοινῷ ψέγειν
ἅπασιν κείσθαι δυστυχεῖς κούκ εὐτυχεῖς.

5 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 2). 10

Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὦ Κριτόβουλε. καὶ γὰρ αἱ
βαναυσικαὶ καλούμεναι καὶ ἐπίρρητοί εἰσι καὶ εἰκό-
τως μὲν δὴ πάνυ ἀδοξοῦνται ὑπὸ τῶν πόλεων· κατα-
λυμαίνονται γὰρ τὰ σώματα τῶν τε ἐργαζομένων καὶ
ἐπιμελουμένων καὶ τὰς ψυχὰς ἀναγκάζουσι καθῆ- 15
σθαι καὶ σκιατραφεῖσθαι, ἐνιαὶ δὲ καὶ πρὸς πῦρ ἡμε-
ρεύειν. τῶν δὲ σωμάτων θηλυνομένων καὶ αἱ ψυχαὶ
ἐπιπολὺ ἀρρωστότεραι γίνονται. καὶ ἀσχολίας δὲ
μάλιστα ἔχουσι καὶ φίλων καὶ πόλεων συνεπιμελεῖ- 20
σθαι βαναυσικαὶ καλούμεναι. ὥστε εἰκότως σοὶ δο-
κοῦσι κακοὶ ἂν καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ ταῖς πατρίσιν
ἀλεξητῆρες εἶναι. καὶ ἐν ἐνίαις μὲν τῶν πόλεων,
μάλιστα δὲ ἐν ταῖς εὐπολέμοις δοκούσαις εἶναι, οὐδ'
ἔξεστι τῶν πολιτῶν οὐδενὶ βαναυσικὰς τέχνας ἐργά-
ζεσθαι.

25

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (258 d).

Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἕτεραι
ταύτη συγγενεῖς τέχνηαι ψιλαὶ τῶν πράξεων εἰσι, τὸ
δὲ γνῶναι παρέσχοντο μόνον; Ἔστιν οὕτως. Αἱ δέ
γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ ξύμπασαν χειρουργίαν, 30

ὡσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνουῖσαν ξύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γιγνόμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα; Τί μὴν; Ταύτη τοίνυν ξυμπάσας ἐπιστήμας διαίρει· τὴν μὲν 5 πρακτικὴν προσειπών, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν. ἔστω σοι ταῦθ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἶδη δύο.

7 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Φιλήβου (55 d).

Ἐν δὴ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτον, εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον, τὸ δὲ 10 ἦττον ἐνι. καὶ δεῖ τὰ μὲν ὡς καθαρῶτατα νομίζειν, τὰ δὲ ὡς ἀκαθαρότερα. Οὐκ οὖν χρή. Τὰς τοίνυν ἡγεμονικὰς διαληπτέον ἐκάστων αὐτῶν χωρὶς. Ποίας καὶ πῶς; Οἷον πασῶν που τεχνῶν ἂν τις ἀριθμητικὴν χωρὶς καὶ μετροητικὴν καὶ στατικὴν, ὡς ἔπος 15 εἰπεῖν, φαῦλον τὸ καταλειπόμενον ἐκάστης ἂν γίγνοιτο. Φαῦλον μὲν δὴ. Τό γ' οὖν μετὰ ταῦτα εἰκάξειν λείποιτ' ἂν, καὶ τὰς αἰσθησεις καταμελετᾶν ἐμπειρία καὶ τινη τριβῇ, ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσ-
20 χρωμένους δυνάμεσιν; ἃς οἱ πολλοὶ τέχνας ἐπονομά-
ζουσι, μελέτη καὶ πόνω τὴν δῶμην ἀπειργασμένας.
'Αναγκαιότατα λέγεις.

ΠΕΡΙ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΟΥΛΩΝ. ΞΒ.

1. 2. Εὐριπίδου Ἑλένη (732).

Κακὸς γὰρ ὅστις μὴ σέβει τὰ δεσποτῶν 25 καὶ ξυγγέγηθε καὶ ξυνωδίνει κακοῖς.
ἐγὼ μὲν εἶην, κεί πέφυχ' ὅμως λάτρις,
ἐν τοῖσι γενναίοισιν ἡριθμημένος
δούλοισι, τοῦνομ' οὐκ ἔχων ἐλεύθερον,
τὸν νοῦν δέ. κρεῖσσον γὰρ τόδ' ἢ δυοῖν κακοῖν

ἐν' ὄντα χρῆσθαι τὰς φρένας τ' ἔχειν κακάς, .
ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας.

3 *Εὐριπίδου Μελεάγρου.*

Ὡς ἡδὺ δούλοις δεσπότας χρηστοὺς λαβεῖν,
καὶ δεσπότηταισι δοῦλον εὐμενῆ δόμοις. 5

4 *Εὐριπίδου Ἀντιόπη.*

Οὐ χρὴ ποτ' ἄνδρα δοῦλον ὄντ' ἐλευθέρως
γνώμας διώκειν οὐδ' ἐς ἀργίαν βλέπειν.

5 *Μενάνδρου.*

Λυπεῖ με δοῦλος μείζον οἰκέτου φρονῶν. 10

6 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὅταν τύχη τις εὐνοοῦντος οἰκέτου,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτήμα κάλλιον βίῳ.

7 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὡς κρεῖττόν ἐστι δεσπότητου χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον. 15

8 *Φιλήμονος Θεβαίων.*

Ἐμοῦ γὰρ ἐστὶ κύριος μὲν εἷς ἀνὴρ,
τούτου δὲ καὶ σοῦ μυρίων τ' ἄλλων νόμος,
ἐτέρων τύραννος, τῶν τυραννούντων φόβος·
δοῦλοι βασιλέων εἰσὶν, ὁ βασιλεὺς θεῶν,
ὁ θεὸς ἀνάγκης. πάντα δ' ἂν σκοπῆς ὄλως
ἐτέρων πέφυκεν ἦττον', ὧν δὲ μείζονα·
οὕτως ἀνάγκη πάντα δουλεύειν αἰεί. 20

9 *Ἀντιφάνους.*

Δούλω γὰρ οἶμαι πατρίδος ἐστερημένῳ
χρηστὸς γενόμενός ἐστι δεσπότης πατρίς. 25

10 *Μενάνδρου.*

Τί διακενῆς εἶ χρηστός; [εἰ γὰρ] ὁ δεσπότης

αὐτὸς ἀπολάπτει πάντα, σὺ δὲ μὴ λαμβάνεις,
σαντὸν ἐπιτρίβεις, οὐκ ἐκείνον ὠφελεῖς.

11 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Κρείσσω γὰρ οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον
5 τρέφειν ἐν οἴκοις ἀσφαλὲς τοῖς σῶφροσι.

12 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Τὸ δοῦλον οὐχ ὄρας ὄσον κακόν;

13 Εὐριπίδου Ἀρχελάου χορός.

Ἔσωσα δούλην οὔσαν. οἱ γὰρ ἤσσουνες
10 τοῖς κρείσσοσιν φιλοῦσι δουλεύειν βροτῶν.

14. 15. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Σοφὸς μὲν οὖν εἰ, Πρίαμ', ὅμως δέ σοι λέγω,
δούλου φρονουῦντος μᾶλλον ἢ φρονεῖν χρεῶν
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον, οὐδὲ δῶμασι

15 κτῆσις κακίων οὐδ' ἀνωφελεστέρα.

Ἦλεγχον· οὔτω γὰρ κακὸν δοῦλον γένος.
γαστήρ ἅπαντα, τοῦπίσω δ' οὐδὲν σκοπεῖ.

16 Εὐριπίδου ἐν ταυτῷ.

Δούλων ὅσοι φιλοῦσι δεσποτῶν γένος,
20 πρὸς τῶν ὁμοίων πόλεμον αἴρονται μέγαν.

17 Μενάνδρου Προεγκαλῶν.

Τὸ δ' εὖ

κελευόμενον μὲν ἔστιν ἀσφαλέστατον
δούλῳ ποιεῖν, ὡς φασίν.

25 18 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὡ παγκάκιστοι καὶ τὸ δοῦλον οὐ λόγῳ
ἔχοντες, ἀλλὰ τῇ τύχῃ κεκτημένοι.

19 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

*Δούλους γὰρ οὐ
καλὸν πεπᾶσθαι κρείσσονας τῶν δεσποτῶν.*

20 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Μέτεστι τοῖς δούλοισι δεσποτῶν νόσου.*

21 *Εὐριπίδου Βουσίριδος. 5
Δούλω γὰρ οὐχ οἷόν τε τάληθῆ λέγειν,
εἰ δεσπόταισι μὴ πρόποντα τυγχάνοι.*

22 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Ὅστις δὲ δούλω φωτὶ πιστεύει βροτῶν,
πολλὴν παρ' ἡμῖν μωρίαν ὀφλισκάνει. 10*

23 *Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.
Πιστὸν μὲν οὖν εἶναι χρὴ τὸν διάκονον
τοιούτου εἶναι καὶ στέγειν τὰ δεσποτῶν.*

24 *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης. 15
Ἄει δ' ἀρέσκειν τοῖς κρατοῦσι, ταῦτα γὰρ
δούλοις ἄριστα, κάφ' ὅτῳ τεταγμένος
εἴη τις ἀνδάνοντα δεσπόταις ποιεῖν.*

25 *Εὐριπίδου Ἐκάβης (332).
Αἶαι τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πέφυκ' αἰεὶ,
τολμᾷ θ' ἄ μὴ χρὴ τῆ βία κρατούμενον. 20*

26 *Εὐριπίδου Ἴωνος (872).
Ἐν γὰρ τι τοῖς δούλοισιν αἰσχύνῃν φέρει
τοῦνομα· τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν ἐλευθέρων
οὐδεὶς κακίων δοῦλος, ὅστις ἐσθλὸς ἦ.*

27 *Μενάνδρου Παιδίου. 25
Ἄν πάντα δουλεύειν ὁ δοῦλος μανθάνῃ,
πονηρὸς ἔσται. μεταδίδου παρρησίας,
βελτίον' αὐτὸν τοῦτο ποιήσει πολὺ.*

28 Φιλήμονος Ἐξοικισμένου.

Κἄν δούλος ἦ τις, οὐδὲν ἦττον, δέσποτα,
ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν, ἄν ἄνθρωπος ἦ.

29 Φιλήμονος Παιδων.

5 Κακόν ἐστι δούλω δεσπότης πράσσων κακῶς·
μετέχειν ἀνάγκη τῶν κακῶν γὰρ γίνεται.

30 Σοφοκλέους Ἀκρισίφ.

Δῆλον γάρ, ἐν δεσμοῖσι δραπέτης ἀνὴρ
κῶλον ποδισθεὶς πᾶν πρὸς ἡδονὴν λέγει.

10 31 Μενάνδρου Θεττάλη.

Εὐθυμία βίε τὸν δούλον τρέφει.

32 Εὐβούλου.

Πολλοὶ φυγόντες δεσπότης, ἐλεύθεροι
ὄντες, πάλιν ζητοῦσι τὴν αὐτὴν φάττην.

15 33 Σοφοκλέους.

Εἰ σῶμα δούλον, ἀλλ' ὁ νοῦς ἐλεύθερος.

34 Μενάνδρου.

Ἔμοι πόλις ἐστὶ καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος
καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτῆς
20 ὁ δεσπότης· πρὸς τοῦτον ἓνα δεῖ ζῆν ἐμέ.

35 Φιλίππου.

Ὡς κρεῖττόν ἐστι δεσπότης χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

36 Θεόγνιδος (535).

25 Οὔ ποτε δουλείη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
ἀλλ' ἀεὶ σκολιή, καὶ χένα λοξὸν ἔχει.

37 Εὐριπίδου Μηδείας (54).

Χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν
κακῶς πίτνοντα καὶ φρενῶν ἀνθάπτειται.

38 *Εὐριπίδου Μελανίπης.*

Δούλον γὰρ ἐσθλὸν τοῦνομ' οὐ διαφθερεῖ·
πολλοὶ δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.

39 *Εὐριπίδου Φριξός.*

Πολλοῖσι δούλοις τοῦνομ' αἰσχρόν, ἣ δὲ φροῆν 5
τῶν οὐχὶ δούλων ἔστ' ἐλευθερωτέρα.

40 *Ἀλέξιδος.*

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ πλῆθος ἐμφερεῖς τοὺς οἰκέτας
ἔχοντας ὄψει τοὺς τρόπους τοῖς δεσπόταις.
τοῖς ἤθεσιν γὰρ οἷς ὑπηρετοῦσ' αἰὲ 10
προσέχουσα τούτοις ἡ φύσις κεράννυται.

41 *Εὐριπίδου Ἀντιόπης.*

Φεῦ φεῦ· τὸ δοῦλον ὡς ἀπανταχῆ γένος
πρὸς τὴν ἐλάσσω μοῖραν ὤρισεν θεός.

42 *Δίωνος ἐν τῷ περὶ δουλείας.* 15

Φησὶν ὁ Δίων "οἱ ἀγαθοὶ οἰκέται ἐλεύθεροι, οἱ
πονηροὶ ἐλεύθεροι δούλοι πολλῶν ἐπιθυμιῶν."

43 *Φαβρίνου.*

Ζάμολξις οἰκέτης ἦν Πυθαγόρου, καὶ προσεκύ-
νησαν αὐτὸν οἱ Γέται. 20

44 *Μητροδώρου.*

Δούλος ἀναγκαῖον μὲν κτήμα, οὐχ ἡδὺ δέ.

45 *Δημοκρίτου.*

Οἰκέτησι ὡς μέρεσι τοῦ σκήνεος χρῶ ἄλλῃ πρὸς
ἄλλο. 25

46 *Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.*

Χρὴ οὖν δεσπόξειν ἐπιεικῶς καὶ ἀνεθῆναι ποτε
βουλομένοις ἐπιτρέπειν. αἱ γὰρ ἀνέσεις παρασκευ-
αστικάι πόνων εἰσὶ· καὶ τόξον καὶ λύρα καὶ ἄνθρω-
πος ἀκμάζει δι' ἀναπαύσεως. 30

47 Διογένους.

Διογένης ἀποδράντος τοῦ οἰκέτου οὐκ ἐφρόντιζε, δεινὸν εἶναι λέγων, εἰ Διογένης μὲν χωρὶς αὐτοῦ ζῆν οὐ δύναται, αὐτοῦ δ' ἐκείνος χωρὶς δύναται.

5 48 Ἐκ τῶν Σεργήνου ἀπομνημονευμάτων.

Πόλλις ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐπιξενωθεὶς ἀνδρὶ σκληρῷ καὶ ἀπὸ παντὸς πορίζοντι, ὃς οὐδὲ καθεῦδειν τοῖς οἰκέταις ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ἄλλος ἄλλο τι τὴν νύκτα εἰργάζετο, ὑποδεξάμενος καὶ αὐτὸς τοῦτον
10 εἰς Ἀκράγαντα ἀφικόμενον μετὰ δειπνον συνεκάλει τὰ παιδία τῶν οἰκετῶν (τὰ δὲ ἦν πάμπολλα) καὶ τοῖς μὲν ἐδίδου κάρυα τοῖς δὲ σῦκα ξηρά. ἐρομένου δ' ἐκείνου πόθεν παιδία τσαῦτα; "ταῦτα" ἔφη "οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἐν νυξί ποιοῦσι."

15 49 Πλάτωνος (Epist. 8 p. 354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν ἑκατέρω πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὔσα πανάγαθον. μετρία δὲ ἡ θεῶν δουλεία· ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σάφροσι νόμος.

20 50 Ὁ μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαίνου. (Plato Leg. VI 762 e.)

51 Ἡροδότου ἱστορίας ἡ' (68).

Πρὸς δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τότε ἐς θυμὸν βάλεο, ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ δοῦλοι
25 φιλέουσι γίγνεσθαι, τοῖσι δὲ κακοῖσι χρηστοί.

52 Πλάτωνος νόμων ζ' (777).

Ἐπειδὴ δύσκολόν ἐστι τὸ θρέμμα ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν, τὸ δοῦλόν τε ἐργῶ διορίζεσθαι καὶ ἐλεύθερον καὶ δεσπότην, οὐδαμῶς
30 εὔχρηστον ἐθέλειν εἶναι τε καὶ γίγνεσθαι φαίνεται,

χαλεπὸν δὴ τὸ κτῆμα· ἔργῳ γὰρ πολλάκις ἐπιδέδει-
κται περὶ τὰς Μεσσηνίων συχνὰς εἰσθυσίας ἀποστά-
σεις γίνεσθαι, [καὶ περὶ γε τὰς τῶν ἐκ μιᾶς φωνῆς
πολλοὺς οἰκέτας κτωμένων πόλεις, ὅσα κακὰ ξυμ-
βαίνει,] καὶ ἔτι τὰ τῶν λεγομένων περιδείνων, τῶν 5
περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπῶν καὶ κλο-
πῶν ἔργα τε καὶ παθήματα· πρὸς ἃ τις ἂν πάντα βλέ-
ψας διαπορήσαι τί χρῆ δρᾶν περὶ πάντων τῶν τοιού-
των. δύο δὴ λείπεσθον μόνῳ μηχανά, μήτε πατριώ-
τας ἀλλήλων εἶναι τοὺς μέλλοντας ῥᾶον δουλεύσειν, 10
ἀσυμφώνους τε εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα, τρέφειν δὲ
αὐτοὺς ὀρθῶς, μὴ μόνον ἐκείνων οὕνεκα, πλέον δὲ
αὐτῶν προτιμῶντας. ἡ δὲ τροφή τῶν τοιούτων
μήτε τινὰ ὕβριν ὑβρίζειν εἰς τοὺς οἰκέτας, ἤττον δὲ
εἰ δυνατὸν ἀδικεῖν ἢ τοὺς ἐξ Ἰσού· διάδηλος γὰρ ὁ 15
φύσει καὶ μὴ πλαστῶς σέβων τὴν δίκην, μισῶν δὲ
ὄντως τὸ ἄδικον ἐν τούτοις τῶν ἀνθρώπων, ἐν οἷς
αὐτῷ ῥᾶδιον ἀδικεῖν. [ὁ] περὶ τὰ τῶν δούλων οὖν
ἦθη καὶ πράξεις γιγνόμενός τις ἀμίαντος, τοῦ τε
ἀνοσίου πέρι καὶ ἀδίκου, σπείρειν εἰς ἀρετῆς ἔκφυ- 20
σιν ἰκανώτατος ἂν εἴη· ταυτὸν δ' ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο
ὀρθῶς ἅμα λέγοντα ἐπὶ τε δεσπότη καὶ τυράννῳ καὶ
πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι πρὸς ἀσθενέστερον
ἑαυτοῦ. κολάζειν γε μὴν ἐν δίκῃ δούλους δεῖ καὶ μὴ
νουθετοῦντας ὡς ἐλευθέρους θρύπτεσθαι ποιεῖν· 25
τὴν δὲ οἰκέτου πρόσρησιν χρῆ σχεδὸν ἐπίταξιν πᾶ-
σαν γίνεσθαι, μὴ προσπαίζοντας μηδαμῆ μηδαμῶς
οἰκέταις, μήτ' οὖν θηλείαις μήτ' ἄρρεσιν· ἃ δὴ
πρὸς δούλους φιλοῦσι πολλοὶ σφόδρα ἀνοήτως θρύ-
πτοντες χαλεπώτερον ἀπεργάζεσθαι τὸν βίον ἐκείνοις 30
τε ἄρχεσθαι καὶ ἑαυτοῖς ἄρχειν.

ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΟΥ ΠΑΡΕΧΟΤΗΣ ΤΗΝ ΑΙΤΙΑΝ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΩΜΑ ΗΛΙΘΩΝ. ΞΓ.

5 1 Εὐριπίδου Αιόλω.

Τῇ δ' ἀφροδίτῃ πόλλ' ἔνεστι ποικίλα·
τέρπει τε γὰρ μάλιστα καὶ λυπεῖ βροτούς.
τύχοιμι δ' αὐτῆς, ἥνικ' ἐστὶν εὐμενής.

2 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

10 Κόρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων
λέκτροις ἐπ' αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους,
δαιτὸς δὲ πληρωθεῖς τις ἄσμενος πάλιν
φαύλῃ διαίτῃ προσβαλὼν ἤσθη στόμα.

3 Εὐριπίδου Ἴππολύτῳ.

15 Οἱ γὰρ κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Ἄνδρὸς δ' ὀρῶντος εἰς κύπριν νεανίου
ἀφύλακος ἢ τήρησις· ὡς κἄν φαῦλος ἢ
20 τᾶλλ', εἰς ἔρωτας πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος·
ἦν δ' ἂν προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.

5 Εὐριπίδου Ἴππολύτῳ (443).

Κύπρις γὰρ οὐ φορητὸν ἦν πολλῇ φῦῃ·
ἢ τὸν μὲν εἰκονθ' ἤσυχῇ μετέρχεται,
25 ὃν δ' ἂν περισσὰ καὶ φρονουῖνθ' εὔρη μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα πῶς δοκεῖς καθύβρισεν.

6 Σοφοκλέους.

ὦ παῖδες, ἢ τοι Κύπρις οὐ Κύπρις μόνον,
ἀλλ' ἐστὶ πάντων ὀνομάτων ἐπώνυμος.

ἔστιν μὲν ἄδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βίος,
 ἔστιν δὲ λύσσα μανιάς, ἔστι δ' ἕμερος
 ἄκραντος, ἔστ' οἰμωγμός· ἐν κελυῖ τὸ πᾶν,
 σπουδαίου, ἡσυχαιου, εἰς βίαν ἄγον.
 ἐντήκεται γὰρ πλευμόνων ὅσοις ἐνι 5
 ψυχῇ. τίς οὐχὶ τῆσδε τῆς θεοῦ βορά;
 εἰσέρχεται μὲν ἰχθύων πλωτῶ γένει·
 ἔνεστι δ' ἐν χέρσου τετρασκελεῖ γονῆ·
 νωμᾶ δ' ἐν οἰωνοῖσι τοῦκείνης πτερόν,
 ἐν θηροσίην, ἐν βροτοῖσιν, ἐν θεοῖς ἄνω. 10
 τίς οὐ παλαίους' ἐς τρεῖς ἐκβάλλει θεῶν;
 εἰ μοι θέμις, θέμις δὲ τάληθῆ λέγειν,
 Διὸς τυραννεῖ πλευμόνων· ἄνευ δορός,
 ἄνευ σιδήρου πάντα τοι συντέμνεται
 Κύπρις τὰ θνητῶν καὶ θεῶν βουλευματα. 15

7 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

Ταῖ Μοῖσαι τὸν Ἑρωτα τὸν ἄγριον οὐ φοβέονται,
 ἐκ θυμῶ δὲ φιλεῦντι καὶ ἐκ ποδὸς αὐτῶ ἐπονται.
 κῆν μὲν ἄρα ψυχάν τις ἔχων ἀνέραστον αἰίδη,
 τῆνον ὑπεκφεύγοντι καὶ οὐκ ἐθέλοντι διδάσκειν· 20
 ἦν δὲ νόον τις ἔρωτι δονεύμενος ἀδὺ μελίσδη,
 ἐς τῆνον μάλα πᾶσαι ἐπειγόμεναι προρέοντι.
 μάρτυς ἐγών, ὅτι μῦθος ὅδ' ἐπλετο πάμπαν ἀληθής.
 ἦν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθανάτων τινα μέλπω,
 βαμβαίνει μευ γλῶσσα καὶ ὡς πάρος οὐκ ἔτ' αἰίδει· 25
 ἦν δ' αὐτ' ἐς τὸν Ἑρωτα καὶ ἐς Λυκίδαυ τι μελίσδω,
 καὶ τόκα μοι χαίροισα διὰ στόματος ῥέει ῥῶδά.

8 Ζωπύρου.

Μηδεὶς ἄπειρος τῶν ἐμῶν εἰη φίλων
 ἔρωτος· ἐντυχῶν δὲ τὸν θεὸν λάβοι. 30

9 Ἀριστάρχου.

Ἔρωτος ὅστις μὴ πεπείραται βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ἀνάγκης θεσμόν, ᾧ πεισθεὶς ἐγὼ
πόθῳ κρατηθεὶς τάσδ' ἀπεστάλην ὁδοῦς.

5 οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀσθενῆ σθένειν
τίθησι καὶ τὸν ἄπορον εὐρίσκειν πόρον.

10 Ἀναξανδρίδου

Ἔρωτος σοφιστοῦ γίγνεται διδάσκαλος
Κεῖνου πολὺν κρείττων πρὸς τὸν ἀνθρώπων βίον.

10 11 Εὐριπίδου Αὔγη.

Ἔρωτα δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν
καὶ τῶν ἀπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον,
ἧ σκαιὸς ἐστὶν ἢ καλῶν ἄπειρος ὢν
οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.

15 12 Ἀντιφάνους.

Εἴ τις φησὶ τοὺς ἐρωῶντας οὐχὶ νοῦν ἔχειν,
ἧ πού τις ἐστὶ τοὺς τρόπους ἀβέλτερος.
εἰ γὰρ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονάς,
καταλείπει' οὐδὲν ἕτερον ἢ τεθνηκέναι.

20 13 Ἀλέξιδος.

Οὐκ ἐστὶ παιδαγωγὸς ἀνθρώποις ἄρα
ἔρωτος οὐδεὶς ἄλλος ἐπιμελέστερος.

14 Μένανδρος Θεσαυρῷ.

Εἴτ' οὐ μέγιστός ἐστὶ τῶν θεῶν ἔρωτος
25 καὶ τιμιώτατός γε τῶν πάντων πολὺ;
οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐστὶ φειδωλὸς σφόδρα
ἄνθρωπος οὐδ' οὕτως ἀκριβῆς τοὺς τρόπους,
ὃς οὐχὶ τούτῳ μερίδα τῷ θεῷ νέμει
τῆς οὐσίας· ὅσοις μὲν οὖν πράως ἔχει,
30 νέε'ς ἔτ' οὕσι τοῦτο προστάττει ποιεῖν,

οἱ δ' εἰς τὸ γῆρας ἀναβολὰς ποιούμενοι,
οὗτοι προσαποτίνουσι τοῦ χρόνου τόκους.

15 Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Ἔρωσ δὲ τῶν θεῶν

ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτου δείκνυται·
διὰ τοῦτον ἐπιорκοῦσι τοὺς ἄλλους θεούς.

5

16 Μιμνέρμου.

Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσέης Ἀφροδίτης;
τεθναίνην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι,

κρυπταδίη φιλότης καὶ μείλιχα δῶρα καὶ εὐνή·

10

ἡλικίης ἄνθεα γίννεται ἀρπαλέα

ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξίν· ἐπεὶ δ' ὀδυνηρὸν ἐπέλθῃ
γῆρας, ὅτ' αἰσχροὺς ὅμως καὶ καλὸν ἄνδρα τιθεῖ,

αἰεὶ μὲν φρένας ἀμφὶ κακὰ τέρουσι μέριμναι,
οὐδ' αὐγὰς προσορῶν τέρπεται ἡέλλου·

15

ἀλλ' ἐχθρὸς μὲν παισίν, ἀτίμαστος δὲ γυναιξίν.
οὕτως ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός.

17 Μενάνδρου Ναυκλήρω.

Καὶ φύσει πῶς εὐάγωγόν ἐστι πᾶς ἀνὴρ ἐρῶν.

18 Μενάνδρου Θεσαυρῶ.

20

Πολλοῖς ὑπέκκαυμ' ἐστ' ἔρωτος μουσική.

19 Θεοκρίτου (III, 20. XXVII, 4).

Ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλήμασιν ἀδέα τέρψις.

20 Μενάνδρου.

Ὅργῃ φιλοῦντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον.

25

21 Μενάνδρου Ἡρωί.

Δέσποιν', ἔρωτος οὐδὲν ἰσχύει πλέον·

οὐδ' αὐτὸς ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν

Ζεὺς, ἀλλ' ἐκείνῳ πάντ' ἀναγκασθεῖς ποιεῖ.

22 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ἵσθλων ὅταν τύχῳσι τῶν ἐρωμένων,
οὐκ ἔσθ' ὁποίας λείπεται τόδ' ἡδονῆς.

5 23 Εὐριπίδου Ἴππολύτῳ.

Ἔχω δὲ τόλμης καὶ θράσους διδάσκαλον
ἐν τοῖς ἀμηχάνοισιν εὐπορώτατον,
ἐρωτα, πάντων δυσμαχώτατον θεόν.

24 Σοφοκλέους Τραχινίαις (441).

10 Ἐρωτι μὲν γοῦν ὅστις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χειρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν ὅπως θέλει.

25 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Ἐρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνους ἐπέρχεται,
15 οὐδ' αὖ γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
ψυχὰς χαράσσει κάπλι πόντον ἐρχεται.
καὶ τόνδ' ἀπείργειν οὐδ' ὁ παγκρατῆς σθένει
Ζεὺς, ἀλλ' ὑπείκει καὶ θέλων ἐγκλίνεται.

26 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

20 Ἀ μεγάλα μοι Κύπρις ἔθ' ὑπνώοντι παρέστα,
νηπίαχον τὸν Ἐρωτα καλᾶς ἐκ χειρὸς ἄγρῳσα
ἐς χθόνα νευστάζοντα, τόσον δέ μοι ἔφρασε μῦθον
"μέλπειν μοι φίλε βοῦτα λαβὼν τὸν Ἐρωτα δίδασκε."
ὡς λέγε· χαῖ μὲν ἀπῆλθεν· ἐγὼ δ' ὅσα βουκολίασδον,
25 νήπιος, ὡς ἐθέλοντα μαθεῖν τὸν Ἐρωτα δίδασκον·
ὡς εὔρεν πλαγίαυλον ὁ Πάν, ὡς αὐλὸν Ἀθάνα,
ὡς χέλυν Ἐρμάων, κιθάραν ὡς ἄνυσ' Ἀπόλλων.
ταῦτά νιν ἐξεδίδασκον· ὃ δ' οὐκ ἐμπάζετο μῦθων,
ἀλλὰ μοι αὐτὸς ἄειδεν ἐρωτύλα, καὶ μ' ἐδίδασκε
30 θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους καὶ ματέρος ἔργα.

κῆγῶν ἐκλαθόμεαν μὲν ὄσων τὸν Ἔρωτα δίδασκον,
ὄσσα δ' Ἔρωσ με δίδαξεν ἐρωτύλα πάντ' ἐδιδάχθην.

27 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔσπερε, τᾶς ἐρατᾶς χρύσειον φάος Ἀφρογενήας,
Ἔσπερε κυανέας λερόν φίλε νυκτὸς ἄγαλμα, 5
τόσσον ἀφαυρότερος μήνας, ὅσον ἔξοχος ἄστρον,
χαῖρε φίλος, καί μοι ποτὶ ποιμένα κῶμον ἄγοντι
ἀντὶ σελαναίας τὴν δίδου φάος, ὦνεκα τήνα
σάμερον ἀρχομένα τάχιον δύνειν. οὐκ ἐπὶ φωρὰν
ἔρχομαι, οὐδ' ἵνα νυκτὸς ὁδοιπορέοντα λοχάσω· 10
ἀλλ' ἐράω· καλὸν δέ τ' ἐρασσαμένῳ συνέρασθαι.

28 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.
ὄλβιος ἦν Θησεὺς τῷ Πειριθόῳ παρεόντος,
ὦ καὶ ἄμ' ἀλλίστοιο κατήλυθεν εἰς Αἶδα. 15
ὄλβιος ἦν χαλεποῖσι ἐνὶ ξείνοισιν Ὀρέστας,
οὐνεκά οἱ ξυνὰς Πυλάδας αἴρητο κελεύθους.
ἦν μάκαρ Αἰακίδας ἐτάρω ζώνοντος Ἀχιλλεύς,
ὄλβιος ἦν θνάσκων ὃ οἱ οὐ μόνον αἰνὸν ἄμυνεν.

29 Ἐκ τῶν Μόσχου τοῦ Σικελιώτου βου- 20
κολικῶν.

Ἦρατο Πᾶν Ἀχῶς τᾶς γείτονος, ἦρατο δ' Ἀχῶ
σκιρτητᾶ Σατύρω, Σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδα.
ὡς Ἀχῶ τὸν Πᾶνα, τόσον Σάτυρος φλέγεν Ἀχῶ,
καὶ Λύδα Σατυρίσκον· ἔρωσ δ' ἐσμύχετ' ἀμοιβᾶ. 25
ὄσσον γὰρ. τήνων τις ἐμίσειε τὸν φιλέοντα,
τόσσον ὁμῶς φιλέων ἠχθαίρετο, πάσχε δ' ἂ ποιεῖ.
ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα τοῖς ἀνεράστοις·
στεργετε τοὺς φιλέοντας, ἵν' ἦν φιλέητε φιλησθε.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (183 b). 30

Ὁ δὲ δεινότατον, ὡς γε λέγουσι οἱ πολλοί, ὅτι
καὶ ὀμνύντι μόνῃ ξυγγνώμῃ παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν
ὄρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὄρκον οὐ φασιν εἶναι. οὕτω
καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιή-
5 κασι τῷ ἐρῶντι, ὡς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε.

31 Χρυσίππου.

Ἐλπόντος τινός "οὐκ ἐρασθήσεται ὁ σοφός· μαρ-
τυρεῖ γοῦν Μενέδημος Ἐπίκουρος Ἀλεξίνος," "τῇ
αὐτῇ" ἔφη "χρήσομαι ἀποδείξει· εἰ γὰρ Ἀλεξίνος ὁ
10 ἀνάγωγος καὶ Ἐπίκουρος ὁ ἀναίσθητος καὶ Μενέδη-
μος [ὁ λῆρος] οὐ φασιν, ἐρασθήσεται ἄρα."

32 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς
εἰ ὁ ἔρως ἔνεκα τῆς συνουσίας γίγνεται, "οὐτ'" ἔφη
15 "διὰ τοῦτο οὐτ' ἄνευ τούτου."

33 Δημοκρίτου.

Ἐρωτικὴν μέμψιν ἢ ἀγαπωμένη λύει.

34 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ ἔρωτος.

Τῶν Μενάνδρου δραμάτων οὐκ ἴσως ἀπάντων ἐν
20 συνεκτικόν ἐστίν ὁ ἔρως οἷον πνεῦμα κοινὸν διακε-
χυκώς; ὃν οὖν μάλιστα διασώτην τοῦ θεοῦ καὶ ὀρ-
γιαστὴν [ἴσμεν] τὸν ἄνδρα συνεπιλαμβάνωμεν εἰς τὴν
ζήτησιν, ἐπεὶ καὶ λελάληκε περὶ τοῦ πάθους φιλοσο-
φώτερον. ἄξιον γὰρ εἶναι θαύματος φήσας τὸ περὶ
25 τοὺς ἐρῶντας, ὥσπερ ἐστὶν ἅμα λαλεῖ· εἶτα ἀπορεῖ
καὶ ζητεῖ πρὸς ἑαυτὸν

τίνοι δεδούλωνται ποτε;

ὄφει; φλύαρος· τῆς γὰρ αὐτῆς πάντες ἂν
ἦρων· κρίσιν γὰρ τὸ βλέπειν ἴσην ἔχει.

30 ἄλλ' ἠδονὴ τις τοὺς ἐρῶντας ἐπάγεται

συνουσίας; πῶς οὐκ ἕτερος ταύτην ἔχων
 οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἀπῆλθε καταγελαῶν,
 ἕτερος δ' ἀπόλωλε; καιρός ἐστιν ἡ νόσος
 ψυχῆς· ὁ πληγείς δ' ἐνδοθεν τιτρώσκεται.

ταῦτα τίν' ἐστὶ σκεψώμεθα· καὶ γὰρ ἔχει τι κρουστικόν 5
 καὶ κινητικὸν αἰτιον, [εἰ μήτε τὴν ὄψιν] μήτε τὴν
 συνουσίαν αἰτίαν εἶναι πιθανόν ἐστιν· ἀρχαὶ γὰρ αὐ-
 ταί τινες ἰσως, ἡ δ' ἰσχὺς καὶ ῥίξωσις τοῦ πάθους ἐν
 ἑτέροις. ἡ δ' ἀπόδειξις ἐλαφρὰ καὶ οὐδ' ἀληθής· οὐ
 γὰρ ἔχει κρίσιν [ἴσῃν] τὸ βλέπειν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ 10
 γεύεσθαι. καὶ γὰρ ὄψις ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἀκοῆ φύσει
 τε μᾶλλον διήρθηται καὶ τέχνη συγγεγύμνασται
 πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ διάγνωσιν, ἐν μὲν ἀρμονίαις
 καὶ μέλεσιν αἱ τῶν μουσικῶν, ἐν δὲ μορφαῖς καὶ
 ἰδέαις αἱ τῶν ζωγράφων· ὥσπερ εἶπειν ποτε Νι- 15
 κόμαχον λέγουσι πρὸς ἄνθρωπον ἰδιώτην φήσαντα
 μὴ καλὴν αὐτῷ φανῆναι τὴν Ζεύξιδος Ἑλένην·
 "λάβε" γὰρ ἔφη "τοὺς ἐμοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεός
 σοι φανήσεται." πολὺ δὲ καὶ μυρεψοὶ περὶ τὰ
 ὀσφραντὰ καὶ νῆ Δία ὀσποιοὶ περὶ τὰ γευστὰ δια- 20
 τριβῆ καὶ συνηθεία διαφέρουσιν ἡμῶν κρίσιν ἔχουσι.
 πάλιν δὲ τὸ συνουσία τὸν ἐρωῶντα μὴ κρατεῖσθαι, διὰ
 τὸ τῇ αὐτῇ συγγενόμενον ἄλλον ἀπαλλαγῆναι καὶ
 καταφρονῆσαι . . . , τοιοῦτόν ἐστιν οἶον εἰ λέγοι τις
 μηδὲ χυμῶν ἡδονῇ δεδουλωσθαι Φιλόξενον τὸν ὄψο- 25
 φάγον, ὅτι τῶν αὐτῶν Ἀντισθένης γευσάμενος οὐδὲν
 ἔπαθε τοιοῦτον, μηδὲ ὑπ' οἴνου μεθύειν Ἀλκιβιά-
 δην, ὅτι Σωκράτης πίνων τὸν ἴσον οἶνον ἐνηφεν.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰσώμεν, τὰ δ' ἐφεξῆς ἐν οἷς ἡδῆ
 τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀποφαίνεται σκοπῶμεν. "καιρός 30
 ἐστιν ἡ νόσος ψυχῆς." εὖ καὶ ὀρθῶς. δεῖ γὰρ ἅμα
 τοῦ πάσχοντος εἰς ταυτὸ καὶ τοῦ ποιούντος ἀπάντησιν

γενέσθαι πρὸς ἄλληλά πως ἔχόντων· ὡς ἄκυρον εἰς τὴν τοῦ τέλους ἀπεργασίαν ἢ δραστικὴ δύναμις, ἂν μὴ παθητικὴ διάθεσις ἦ. τοῦτο δ' εὐστοχίας ἐστὶ καιροῦ τῷ παθεῖν ἐτοιμῷ συνάπτοντος ἐν ἀκμῇ τὸ
5 ποιεῖν πεφυκός.

35 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (189).

Ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ αὕτη ἦν ἢ περ νῦν, ἀλλὰ ἄλλοια. πρῶτον μὲν γὰρ τρία ἦν γένη τὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὡσπερ νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ,
10 ἀλλὰ τρίτον προσῆν κοινὸν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ ἠφάνισται. ἀνδρόγυνον γὰρ τότε μὲν ἦν, καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ θήλεος· νῦν δὲ οὐκ ἐστὶν ἀλλ' ἢ ἐν ὄνειδει ὄνομα κείμενον. ἔπειτα ὅλον ἦν
15 ἐκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον νῶτόν τε καὶ πλευρὰς κύκλω ἔχον, χεῖρας δὲ τέσσαρας εἶχε καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δύο ἐπὶ αὐχένι κυκλοτερεῖ ὅμοια πάντη· κεφαλὴν δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς προσώποις ἐναντίοις [κείμενοις] μίαν
20 καὶ ὦτα τέτταρα καὶ αἰδοῖα δύο καὶ τᾶλλα πάντα ὅσα ἀπὸ τούτων ἂν τις εἰκάσειεν· ἐπορεύετο δὲ καὶ ὀρθὸν ὡσπερ νῦν ὀποτέρως βουληθείη καὶ ὀπότε ταχὺ ὀρμήσειε θεῖν, ὡσπερ οἱ κυβιστῶντες καὶ εἰς ὀρθὰ ὄντα σκέλη περιφερόμενοι κυβιστῶσι κύκλω,
25 τότε ὀκτώ οὔσι τοῖς μέλεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ ἐφέροντο κύκλω. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχὴν ἔκγονον, τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς· τὸ δὲ ἀμφοτέρων μετέχον τῆς σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων
30 μετείχεν. περιφερῆ δὲ δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν

ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν φώμην καὶ τὰ φρονήματα μεγάλα
 εἶχον. ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ ὃ λέγει Ὅμη-
 ρος περὶ Ἐφιάλτου τε καὶ Ὠτου περὶ ἐκείνων λέγεται,
 τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὡς
 ἐπιθησομένων τοῖς θεοῖς. ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι 5
 θεοὶ ἐβουλεύοντο ὅ τι χρὴ αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἠπό-
 ρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείναιεν εἶχον καὶ ὥσπερ
 τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανίσαιεν·
 αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερά τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώ-
 πων ἠφανίζετο, οὔτε ὅπως ἐφῶεν ἀσελγαίνειν. μόλις 10
 δὲ ὁ Ζεὺς ἐννόησας λέγει ὅτι Διοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν
 μηχανὴν ὡς ἂν εἶέν τε ἀνθρώποι καὶ παύσαιντο τῆς
 ἀκολασίας ἀσθενέστεροι γενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ
 αὐτούς, ἔφη, διατεμῶ δίχα ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν
 ἀσθενέστεροι ἔσονται ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ 15
 τὸ πλείους τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι, καὶ βαδιοῦνται
 ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν· ἐὰν δὲ ἔτι δοκῶσιν ἀσελ-
 γαίνειν καὶ μὴ θέλωσιν ἠσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ,
 ἔφη, τεμῶ δίχα, ὥστε ἐφ' ἐνὸς πορεύσονται σκέλους
 ἀσκολίζοντες. ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε τοὺς ἀνθρώπους 20
 δίχα, ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταρι-
 χεύειν ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ ταῖς θριξίν· ὄντινα δὲ τέ-
 μοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τό τε πρόσωπον μεταστρέ-
 φειν καὶ τὸ τοῦ ἀυχένος ἡμισυ πρὸς τὴν τομὴν, ἵνα
 θεώμενος τὴν αὐτοῦ τμησίν κοσμιώτερος εἴη ὁ ἄν- 25
 θρωπος, καὶ τᾶλλα ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσω-
 πον μετέστρεψε, καὶ ξυνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα
 ἐπὶ τὴν γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα
 βαλάντια, ἐν στόμα ποιῶν, ἀπέδει κατὰ μέσσην τὴν γα-
 στέρα, ὃ δὴ τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας 30
 ῥυτίδας πολλὰς ἐξελέαινε καὶ τὰ στηθῆ διήρθρου,
 ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον οἶον οἱ σκυτοτόμοι περὶ

τὸν καλάποδα λεαίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν φυνίδας·
 ὀλίγας δὲ κατέλιπε τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ
 τὸν ὄμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους.
 ἐπεὶ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστον τὸ
 5 ἡμισυ τὸ αὐτοῦ ξυνῆει, καὶ περιβάλλοντες τὰς χεῖρας
 καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυμοῦντες ξυμφῦ-
 ναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης ἀρ-
 γίας, διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν.
 καὶ ὅποτε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειψθεῖη,
 10 τὸ λειψθὲν ἄλλο ἐξήτει καὶ ξυνεπέπλεκτο, εἴτε γυ-
 ναικὸς τῆς ὄλης ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναῖκα
 καλοῦμεν, εἴτε ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπώλλυτο. ἐλεήσας
 δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν προῖξεται καὶ μετατίθησιν
 αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθεν· τέως γὰρ καὶ ταῦτα
 15 ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ ἔτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους
 ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. μετέθηκέ τε οὖν οὐ-
 τως αὐτῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν γέ-
 νεσιν νέαν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄρρενος ἐν τῷ
 θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν εἰ
 20 ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύχοι, γεννῶεν, καὶ γίγνοιτο τὸ γένος·
 ἅμα δ' εἰ καὶ ἄρρεν ἄρρενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο
 τῆς συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα
 τρέποιντο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. ἔστι δὲ
 οὖν ἐκ τούτου ὁ ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώ-
 25 ποῖς καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγὸς καὶ ἐπιχει-
 ρῶν ποιῆσαι ἐν ἐκ δυοῖν καὶ λάσασθαι τὴν φύσιν τὴν
 ἀνθρωπίνην. ἕκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου
 σύμβολον, ἅτε τετμημένος, ὥσπερ αἱ ψῆτται ἐξ ἑνὸς
 δύο. ζητεῖ δὴ αἰετὸν τὸ αὐτοῦ ἕκαστον σύμβολον. ὅσοι
 30 μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμήματός εἰσιν, ὃ
 δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικός τε εἰσι,
 καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γε-

γόνασι· και ὅσαι αὐτὰς γυναῖκες φίλανδροί τε και μοι-
 χεύτριαι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσαι δὲ
 τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμημά εἰσιν, οὐ πάνυ αὐται
 τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον
 πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμέναι εἰσὶ, και ἑταιρί- 5
 στριαι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσοι δ' ἄρ-
 ρενος τμημά εἰσιν, τὰ ἄρρενα διώκουσι· και τέως μὲν
 ἂν παῖδες ὦσιν, ἄτε [τεμάχια] ὄντα τοῦ ἄρρενος, φι-
 λουσι τοὺς ἄνδρας και χαίρουσι ξυγκατακείμενοι
 και ξυμπλεκόμενοι τοῖς ἀνδράσι· και εἰσὶν οὗτοι 10
 βέλτιστοι τῶν παίδων και μειρακίων, ἄτε ἀνδρειό-
 τατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δὴ τινες αὐτοὺς ἀναι-
 σχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὔτε γὰρ ὑπ' ἀναι-
 σχυντίας δρῶσι τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ θάρρους και ἀν-
 δρείας και ἀρρενωπίας τὸ ὅμοιον αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. 15
 μέγα δὲ τεκμήριον· και γὰρ τελεωθέντες μόνοι ἀπο-
 βαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι· ἐπει-
 δὲν δὲ ἀνδρωθῶσι, παιδεραστοῦσι και πρὸς γάμους
 και παιδοποιίας οὐ προσέχουσι τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ'
 ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς 20
 μετ' ἀλλήλων καταζῆν ἀγάμοις οὔσι. πάντως μὲν
 οὖν ὁ τοιοῦτος παιδεραστής τε και φιλεραστής γίννε-
 ται, ἀεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν
 αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχη τῷ αὐτοῦ ἡμίσει και ὁ παιδερα-
 στής και ἄλλος πᾶς, τότε και θαυμαστὰ ἐκπλήττον- 25
 ται, φιλία τε και οἰκειότητι και ἔρωτι οὐκ ἐθέλον-
 τες ὡς ἔπος εἶπειν χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ ἐπι-
 σμικρὸν χρόνον· και οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων
 διὰ βίου, οὗτοι εἰσιν οἱ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἶπειν ὅ τι
 βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίννεσθαι· οὐδενὶ 30
 γὰρ ἂν δόξειε τοῦτ' εἶναι ἢ τῶν ἀφροδισίων ξυνου-
 σία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἐκατέρῳ χαίρει

συνῶν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι βουλομένη ἢ ψυχὴ ἑκατέρου δῆλη ἐστὶν ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται, καὶ αἰνίττεται.

36 Ἐν ταυτῷ (195).

- 5 Φημὶ οὖν ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων Ἔρωτα, εἰ θέμις καὶ ἀνεμέσητον εἰπεῖν, εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλλιστον ὄντα καὶ ἄριστον. ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοιόσδε. πρῶτον μὲν νεώτατος θεῶν, ὧ Φαίδρε· μέγα δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ αὐτὸς
- 10 παρέχεται, φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας ταχὺ ὄν δῆλον ὅτι, θάττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται· ὃ δὲ πέφυκεν Ἔρωσ μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλησιάζειν. μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν· ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὡς ὅμοιον ὁμοίῳ δεῖ
- 15 λάξειν. ἐγὼ δὲ Φαίδρῳ πολλὰ ἄλλα ὁμολογῶν τοῦτο οὐχ ὁμολογῶ, ὡς Ἔρωσ Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν· ἀλλὰ φημὶ νεώτατόν τε αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ ἀεὶ νέον· τὰ δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ θεοῦς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσιν, ἀνάγκη
- 20 καὶ οὐκ Ἔρωτι γεγονέναι, [εἰ ἐκεῖνοι] ἀληθῆ λέγουσι. οὐ γὰρ ἂν ἐκτομαὶ οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγένοντο καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἔρωσ ἐν αὐτοῖς ἦν, ἀλλὰ φιλία καὶ εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἔρωσ τῶν θεῶν βασιλεύει. νέος μὲν οὖν ἐστὶ, πρὸς δὲ τῷ
- 25 νέῳ ἀπαλός. ποιητοῦ δὲ ἐστὶν ἐνδεής, οἷός περ ἦν ὁ Ὅμηρος, πρὸς τὸ ἐπιδειξάι θεοῦ ἀπαλότητα. Ὅμηρος γὰρ Ἄτην θεόν τε φησὶν εἶναι καὶ ἀπαλήν· τοὺς γοῦν πόδας αὐτῆς ἀπαλούς φησὶν εἶναι λέγων·
- τῆς μὲν θ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὐδεὸς
- 30 πλίννεται, ἀλλ' ἄρα ἦγε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαλίνει·
καλῷ οὖν μοι δοκεῖ τεκμηρίῳ τὴν ἀπαλότητα ἀπο-

φαίνειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει ἀλλ' ἐπὶ μαλακοῦ. τῷ αὐτῷ δὴ καὶ ἡμεῖς χρῆσόμεθα τεκμηρίῳ περὶ Ἔρωτος ὅτι ἀπαλός· οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων ἃ ἔστιν οὐ πᾶν μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ 5 ἦθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἰκησιν ἴδρυνται· καὶ οὐκ αὐτὸ ἐν πάσαις ἐξῆς ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ ἦτινι ἂν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχη ἀπέρχεται, ἢ δ' ἂν μαλακὸν οἰκίζεται. ἀπτόμενον οὖν αἰεὶ καὶ ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων 10 [ἀπαλωτάτων] ἀνάγκη εἶναι. νεώτατος μὲν δὴ ἔστι καὶ ἀπαλωτάτος· πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ γὰρ ἂν οἶός τε ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ πάσης τῆς ψυχῆς καὶ εἰσιῶν τὸ πρῶτον λανθάνειν καὶ ἐξιῶν, εἰ σκληρὸς ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς 15 οὐσίας μέγα τεκμηρίον ἢ εὐσχημοσύνη, ὃ δὴ [καὶ] διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἔρωτος ἔχει· ἀσχημοσύνη γὰρ καὶ Ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους αἰεὶ πόλεμος. χροᾶς δὲ κάλλος ἢ κατ' ἀνθη δίαίτα τοῦ θεοῦ σημαίνει· ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνηθηκότη καὶ σώματι καὶ ψυχῇ 20 καὶ ἄλλῳ ὁτρωῦν οὐκ ἐνίξει Ἔρωτος, οὐ δ' ἂν εὐώδης τε καὶ εὐανθῆς τόπος ἦ, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἴξει καὶ μένει.

περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα ἱκανὰ καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται· περὶ δὲ ἀρετῆς ἔρωτος μετὰ ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι Ἔρωτος οὔτε 25 ἀδικεῖ οὔτε ἀδικεῖται οὔτε ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεῶν οὔτε ὑπ' ἀνθρώπου οὔτε ἀνθρώπων· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς βία πάσχει εἴ τι πάσχει, βία γὰρ Ἔρωτος οὐχ ἄπτεται, οὔτε [βία] ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἐκῶν Ἔρωτι πάνθ' ὑπηρετεῖ· ἃ δ' ἂν [τις] ἐκῶν ἐκοντὶ ὁμολογήσῃ, φα- 30 σίην οἱ τῶν πόλεων βασιλεῖς νόμοι δίκαια εἶναι. πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει· εἶναι

γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν· ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι. εἰ δὲ ἦττους κρατοῦντ' ἂν ὑπὸ [τοῦ] Ἐρωτος, ὃ δὲ κρατεῖ, κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὅ
 5 Ἐρως διαφερόντως ἂν σωφρονοίῃ. καὶ μὴν εἰς γε ἀνδρίαν Ἐρωτι οὐδὲ Ἄρης ἀντίσταται· οὐ γὰρ ἔχει Ἐρωτα Ἄρης, ἀλλὰ Ἐρως Ἄρην Ἀφροδίτης, ὡς λόγος· κρείττων δὲ ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου· τοῦ δὲ ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀν-
 10 δρειότατος εἴη.

περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας τοῦ θεοῦ εἴρηται· περὶ δὲ σοφίας λείπεται. ὅσον οὖν δυνατὸν πειρατέον μὴ ἔλλείπειν· καὶ πρῶτον μὲν, ἴν' αὐτὸν καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω
 15 ὡσπερ Ἐρμυξίμαχος τὴν αὐτοῦ, ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι. πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται "κἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρῖν," οὐ ἂν Ἐρως ἄψηται. ὃ δὲ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσασθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ Ἐρως ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ
 20 μουσικῆν. ἂ γάρ τις ἦ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὗτ' ἂν ἐτέρῳ δοίῃ οὔτε ἂν ἄλλον διδάξει. καὶ μὴν τὴν γε τῶν ζώων ποίησιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἐρωτος εἶναι σοφίαν, ἢ γίγνεται καὶ φύεται πάντα ζῷα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν,
 25 ὅτι οὐ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὐ δ' ἂν Ἐρως μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος· ὥστε καὶ οὗτος Ἐρωτος ἂν εἴη μάθη-
 30 τῆς καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηναῖα ἰστοργίας καὶ Ζεὺς κυβερναῖν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων· ὅθεν δὲ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ

πράγματα, Ἐρωτος ἐγγιγνομένου δῆλον ὅτι κάλλους· αἰσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν Ἐρως. πρὸ τοῦ δέ, ὡσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίνετο, ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφν ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν, πάντ' 5 ἀγαθὰ γέγονε καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαίδρε, Ἐρως πρῶτον αὐτὸς ὢν κάλλιστος καὶ ἄριστος, μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοι τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν 10

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην, νηνεμίαν τ' ἀνέμων, κολίτην θ' ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει. οὗτος γὰρ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοί, οἰκειότητος δὲ πληροί· τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας τιθεὶς ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς ἐν χοροῖς ἐν εὐθυμίαις γι- 15 γνόμενος ἡγεμών, πραότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δὲ ἐξορίζων, φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας· ἵλεως ἀγαθοῖς, θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς, ζηλωτὸς ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις· τρυφῆς ἀβρότητας γλιδῆς χαρίτων ἡμέρου πόθου πατήρ· ἐπιμελὴς ἀγαθῶν 20 ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ ἐν φόβῳ ἐν πόθῳ ἐν λόγῳ κυβερνήτης ἐπιβάτης παραστάτης τε καὶ σωτῆρ ἄριστος· ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ὃ χρη ἔπεσθαι πάντ' ἀνδρα ἐφνυμουῖντα [καλῶς] καλῆς ῥόδῆς μετέχοντα, ἦν 25 ἄδει θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα.

ΦΟΓΟΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ· ΚΑΙ ΟΤΙ ΦΑΥΛΟΝ
Ο ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΣΩΝ ΕΙΗ ΚΑΚΩΝ
ΓΕΓΟΝΩΣ ΑΙΤΙΟΣ. ΕΔ.

1 Διογένους.

Ἵταν δ' ἔρωτος ἐνδεδῶμεν ἄρκυσι,

θαῖσσον θυραίοις τὴν χάριν ποιούμεθα
ἢ τοῖσιν ἄγχιστ' ἐν γένει πεφνυόσι.

2 Μενάνδρου Ἀφροδισίων.
Ἄλλ' ὅταν ἐρώντα νοῦν ἔχειν τις ἄξιοι,
5 παρὰ τίνι τάνόητον οὔτος ὄψεται;

3 Μενάνδρου.
Μόνος ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.
Ἦρων· τὸ μαίνεσθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς.

10 5 Εὐριπίδου Δανάη.
Ἦρως γὰρ ἀργὸν κάπλι τοῖς ἀργοῖς ἔφν.
φιλεῖ κάτοπτρα καὶ κόμης ξανθίσματα,
φεύγει δὲ μόχθους· ἐν δέ μοι τεκμήριον,
οὔδεις προσαιτῶν βίωτον ἠράσθη βροτῶν,
15 ἐν τοῖς δ' ἔχουσιν ἠβητῆς πέφνχ' ὄδε.

6 Εὐριπίδου.
Σὺ δ', ὦ κάκιστε θεῶν τε κἀνθρώπων ἔρως,
ἦ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ φαίνεσθαι καλά,
ἦ τοῖς ἐρώσιν εὐμενῆς παρίστασο.

20 7 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.
Ἦρωτα δεινὸν ἔχομεν· ἐκ δὲ τῶν λόγων
ἔλοῦ τὰ βέλτισθ', ὥστ' ἄπιστον ἔστ' ἔρως,
κάν τῷ κακίστῳ τῶν φρενῶν ἄρχειν φιλεῖ.

8 Εὐριπίδου Δίκτυ.

25 Κύπρις γὰρ οὔτε νουθετουμένη χαλᾶ,
ἄν τ' αὐ' βιάξῃ, μᾶλλον ἐντείνειν φιλεῖ,
κᾶπειτα τίκτει πόλεμον· εἰς δ' ἀνάστασιν
δόμων περαίνει πολλάκις τὰ τοιάδε.

9 Θεοκρίτου (I, 100).

Τὰν δ' ἄρα χῶ Δάφνις ποταμείβετο "Κύπρι βαρεία,
Κύπρι νεμεσσατά, Κύπρι θνατοῖσιν ἀπεχθής."

10 Εὐριπίδου ἐκ Μελεάγρου.

Ἦ γὰρ Κύπρις πέφυκε τῷ σκότῳ φίλη· 5
τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προστίθησι σωφρονεῖν.

11 Ἀρχιλόχου.

Τοῖος γὰρ φιλόττος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἔλυσθεις
πολλὴν κατ' ἀλλὴν ὀμμάτων ἔχευε,
κλέψας ἐκ στηθέων ἀπαλὰς φρένας. 10

12 Ἀρχιλόχου.

Δύστηνος ἔγκειμαι πόθῳ
ἄψυχος, χαλεπῆσι θεῶν ὀδύνησιν ἔκητι
πεπαρμένος δι' ὀστέων.

13 Σοφοκλέους ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς. 15

Τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφίμερον κακόν·
ἔχουσιν δ' ἂν αὐτὸ μὴ κακῶς ἀπεικάσαι,
ὅταν πάγου φανέντος αἰθροῖου χεροῖν
κρύσταλλον ἀρπάσῃσι παῖδες ἄσταγῆ,
τὰ πρῶτ' ἔχουσιν ἠδονὰς ποταινίους, 20
τέλος δ' ὁ χυμὸς οὐδ' ὅπως ἀφῆ θέλει,
οὔτ' ἐν χεροῖν τὸ κτῆμα σύμφορον μένειν·
οὔτω δὲ τοὺς ἐρῶντας αὐτὸς ἴμερος
δρᾶν καὶ τι μὴ δρᾶν πολλάκις προσίεται.

14 Φανοκλέους. 25

Ἦ ὡς Οἰάγροιο πάις Θρηίκιος Ὀρφεὺς
ἐκ θυμοῦ Κάλαιν στέρξε Βορηιάδην,
πολλάκι δὲ σκιεροῖσιν ἐν ἄλσεσιν ἔξετ' αἰείδων
ὄν πόθον, οὐδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ,
ἀλλ' αἰεὶ μιν ἄγρυπνοι ὑπὸ ψυχῇ μελεδῶναι 30

ἔτρυχον, θαλερὸν δερκομένου Κάλαιν.
 τὸν μὲν Βιστονίδες κακομήχανοι ἀμφιχυθεῖσαι
 ἔκτανον, εὐήκη φάσγανα θηξάμεναι,
 οὔνεκα πρῶτος δειξεν ἐνὶ Θρήκεσσιν ἔρωτας
 5 ἄρρενας, οὐδὲ πόθους ἤνεσε θηλυτέρων.
 τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κεφαλὴν χαλκῷ τάμον, αὐτίκα δ' αὐτήν
 εἰς ἄλα Θρηκίην ῥῖψαν ὁμοῦ χέλυν
 ἦλφ καρτύνασαι, ἵν' ἐμπορέοιντο θαλάσση
 ἄμφω ἄμα, γλαυκοῖς τεγγόμεναι ῥοθίοις.
 10 τὰς δ' ἱερῇ Λέσβῳ πολιῇ ἐπέκελσε θάλασσα·
 ἠγή δ' ὡς λιγυρῆς πόντον ἐπέσχε λύρης,
 νήσους τ' αἰγιαλοὺς θ' ἄλιμυρέας, ἐνθα λίγειαν
 ἀνέρες Ὀρφείην ἐκτέρισαν κεφαλὴν.
 ἐν δὲ χέλυν τύμβῳ λιγυρὴν θέσαν, ἣ καὶ ἀναύδους
 15 πέτρας καὶ Φόρκου στυγνὸν ἐπειθεν ὕδωρ.
 ἐκ κείνου μολπαί τε καὶ ἱμερτὴ κιθαριστὺς
 νῆσον ἔχει, πασέων δ' ἐστὶν ἀοιδότατη.
 Θρηῆκες δ' ὡς ἐδάησαν ἀρήιοι ἔργα γυναικῶν
 ἄγρια, καὶ πάντας δεινὸν ἐσηλθεν ἄχος,
 20 ἄς ἀλόχους ἔστιζον, ἵν' ἐν χροῖ σήματ' ἔχουσαι
 κνάνεα στυγεροῦ μὴ λελάθοιντο φόνου.
 ποιναὺς δ' Ὀρφῆι κταμένῳ στίζουσι γυναῖκας
 εἰς ἔτι νῦν κείνης εἵνεκεν ἀμπλακίης.

15 Μενάνδρου Ἀνδρία.

25 Τὸ δ' ἐρᾶν ἐπισκοτεῖ
 ἅπασιν, ὡς ἔοικε, καὶ τοῖς εὖ λόγων
 καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσιν.

16 Κλεινίου.

Μῆ τις ἀτιμάτω θνητῶν πολύδακρυν ἔρωτα,
 30 μηδὲ πόθον παίδων μηδ' ἱμερτὴν φιλότητα,
 τῶν λότῃτι Μύρων κατέβη πολύκλαυτον ἐς ἄδην.

17 Μενάνδρου Ἀνεψιοί.

Φύσει γὰρ ἔστ' ἔρωσ

τοῦ νουθετοῦντος κωφόν, ἅμα δ' οὐ ῥάδιον
νεότητα νικᾶν ἐστὶ καὶ θεὸν λόγῳ.

18 Τοῦ αὐτοῦ Θησαυρῶ.

5

Ὅταν δ' ἐρωῶντος τόλμαν ἀφέλης, οἴχεται,
εἰς τοὺς λαλέμους τε τοῦτον ἐγγραφε.

19 Ἐκ τῶν Μόσχου Σικελιώτου βουκο-
λικῶν.

Ἄλφειὸς μετὰ Πῖσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὁδεύη,
ἔρχεται εἰς Ἀρέθουσαν ἄγων κοτινηφόρον ὕδωρ,
ἔδνα φέρων καλὰ φύλλα καὶ ἄνθη καὶ κόνιν ἱράν
καὶ βαθὺς ἐμβαίνει τοῖς κύμασι, τὰν δὲ θάλασσαν
νέρθεν ὑποτροχάει, κού μίγνυται ὕδασιν ὕδωρ.

10

Ἄ δ' οὐκ οἶδε θάλασσα διερχομένῳ ποταμοῖο.

15

κῶρος δεινοθέτας, κακομάχανος, αἰνὰ διδάσκων,
καὶ ποταμὸν διὰ φίλτρον Ἔρωσ ἐδίδαξε κολυμβῆν.

20 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρῶτα μὲν οὐ λευκός, πυρὶ δ' εἵκελος ὄμματα
δ' αὐτῶ

20

δρομύλα καὶ φλογόεντα, κακαὶ φρένες, ἀδὺ λάλημα·
οὐ γὰρ ἴσον νοεῖ καὶ φθέγγεται· ὡς μέλι φωνά,
ἐν δὲ χολά· ὄλος ἐστὶν ἀνάμερος, ἠπεροπεντάς.
καὶ πετρόεις ὡς ὄρνις ἐπίπταται ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλως
ἀνέρας ἠδὲ γυναικας, ἐπὶ σπλάγχχοις δὲ κάθηται.

25

21 Ἐκ τῶν Βίωνος Σμυρναίου βουκο-
λικῶν.

Ἰξευτῆς ἔτι κῶρος ἐν ἄλσει δενδράεντι
ὄρνεα θηρεῦων τὸν ὑπόπτερον εἶδεν Ἔρωτα
ἐσδόμενον πύξιοιο ποτὶ κλάδον· ὡς δ' ἐνόησεν,

30

χαίρων, ὄνεκα δὴ μέγα φαίνεται τῶρνεον αὐτῶ,
 τὼς καλάμωσ ἅμα πάντας ἐπ' ἀλλάλοισι συνάπτων
 τᾶ καὶ τᾶ τὸν Ἔρωτα μετάλμενον ἀμπεδόκευεν.

ἡὼ παῖσ ἀσχαλάων, ὅκα οἱ τέλος οὐδὲν ἀπάντη,
 5 τὼς καλάμωσ φήσας ποτ' ἀροτρεία πρέσβυν ἴκανεν,
 ὅσ νιν τάνδε τέχναν ἐδιδάξατο, καὶ λέγειν αὐτῶ,
 καὶ οἱ δεῖξεν Ἔρωτα καθήμενον· αὐτὰρ ὁ πρέσβυς
 μειδιάων κίνησε κάρη καὶ ἀμείβετο παῖδα·

“φείδεο τᾶσ θήρας, μηδ' ἐς τόδε τῶρνεον ἔρχευ.

10 φεῦγε μακράν· κακὸν ἐντι τὸ θηρίον· ὄλβιος ἐσση,
 εἰσόκα μὴ νιν ἔλῃσ· ἦν δ' ἀνέρος ἐς μέτρον ἔλθῃσ,
 οὔτος ὁ νῦν φεύγων καὶ ἀπάλμενος αὐτὸς ἀφ' αὐτῶ
 ἔλθων ἔξαπίνας κεφαλὰν ἐπὶ σείο καθιξεί.”

22 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Ἄμερε Κυπρογένεια, Διὸς τέκος οὐδὲ θαλάσσας,
 τίπτε τόσον θνατοῖσι καὶ ἀθανάτοισι χαλέπτεις;
 τυτθὸν ἔφαν, τί νυ τόσσον ἀπήχθεο καὶ τεῖν αὐτᾶ,
 ταλίκον ὡς πάντεσσι κακὸν τὸν Ἔρωτα τεκέσθαι,
 ἄγριον, ἄστοργον, μορφᾶ νόον οὐδὲν ὅμοιον;
 20 προὶ δ' ἔτι νιν πτανὸν καὶ ἑκαβόλον ὦπασας ἤμεν,
 ὡς μὴ πικρὸν ἔοντα δυναίμεθα τῆνον ἀλύξαι.

23 Θεοκρίτου (Id. III, 16).

Νῦν ἔγνω τὸν Ἔρωτα· βαρὺς θεός· ἦ ῥα λεαίνης
 μαστὸν ἐθήλαξεν, δρυμῶ τέ νιν ἔτραφε μάτηρ,
 25 ὅσ με κατασμιύχων καὶ ἐς ὀστέον ἄχρῃσ ἰάπτει.

23a Εὐριπίδου Μηδείας (330).

Φεῦ φεῦ· βροτοῖσ ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα.

24 Εὐριπίδου Ῥαδάμανθυσ.

30 Ἔρωτες ἡμῖν εἰσι παντοῖοι βίου.
 ὃ μὲν γὰρ εὐγένειαν ἱμείρει λαβεῖν·

τῷ δ' οὐχὶ τούτου φροντίς, ἀλλὰ χρημάτων
πολλῶν κεκλήσθαι βούλεται πάτωρ δόμοις·
ἄλλω δ' ἀρέσκει μηδὲν ὑγιᾶς ἐκ φρενῶν
λέγοντι πείθειν τοὺς πέλας τόλμη κακῇ·
οἱ δ' αἰσχροῦ κέρδη πρόσθε τοῦ καλοῦ βροτῶν 5
ζητοῦσιν. οὕτω βίωτος ἀνθρώπων πλάνη.

25 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α (3, 11) ἀπομνη-
μονευμάτων.

Ὡ τλήμων, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τί ἂν οἶει πα-
θεῖν καλὸν φιλήσας; ἄρα οὐκ ἂν ἀντίκα μάλα δοῦλος 10
μὲν εἶναι ἀντ' ἐλευθέρου; πολλὰ δὲ δαπανᾶν εἰς βλα-
βεράς ἡδονάς; πολλὴν δ' ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμε-
ληθῆναί τινος καλοῦ κἀγαθοῦ; σπουδάζειν δ' ἀναγ-
κασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδ' ἂν μαινόμενος σπουδάσειεν;
Ἡράκλεις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ὡς δεινὴν τινα λέγεις 15
δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι. Καὶ τοῦτο, ἔφη ὁ Σω-
κράτης, θαυμάζεις; οὐκ οἶσθα ὅτι τὰ φαλάγγια οὐδ'
ἡμιβολιαῖα τὸ μέγεθος ὄντα προσαψάμενα μόνον τῷ
στόματι ταῖς ὀδύναις ἐπιτρίβει τοὺς ἀνθρώπους καὶ
τοῦ φρονεῖν ἐξίστησι; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ξενοφῶν· 20
ἐνίησι γάρ τι τὰ φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Ὡ μωρέ,
ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἶει φιλοῦντας
ἐνιέναι τι ὃ σὺ οὐχ ὀρᾶς; οὐκ οἶσθα ὅτι τοῦτο τὸ θη-
ρίον ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὠραῖον τοσοῦτω δεινότερόν
ἔστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἀψάμενα, τοῦτο 25
δὲ οὐδ' ἀπτόμενον, ἐὰν δέ τις αὐτὸ θεᾶται, ἐνίησί τι
καὶ πάνυ πρόσωθεν τοιοῦτον ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν·
ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται,
ὅτι καὶ πόρρωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ ξυμ-
βουλεύω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπότεν ἴδῃς τινὰ καλόν, 30

φρεύγειν προτροπάδην· σοι δ', ὦ Κριτόβουλε, συμβουλεύω ἀπενιαντίσαι· μόγις γὰρ ἂν ἴσως ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ τὸ δῆγμα ὑγιὲς γένοιτο.

26 Φαβρίνου.

5 Πάθος τί μοι προσέπεσε τῇ ψυχῇ, καὶ ὅ τι μὲν ἔστιν οὐκ οἶδα· ἔρωτα δ' αὐτὸ λέγουσιν εἶναι οἱ μνημένοι. βάσκανε δαίμον καὶ ἀλόγιστε, ἀσθενεὶ προσελήλυθας σώματι, φέρειν σε μὴ δυναμένῳ· ἐξίσταμαί σοι, δαίμον, παραχωρῶ σοι τῆς μάχης· οὐκ
10 εἰμί σοι στρατιώτης.

27 Θεοφράστου.

Ἔρωτα δ' ἔστιν ἀλογίστου τινὸς ἐπιθυμίας ὑπερβολή, ταχεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν πρόσοδον, βραδεῖαν δὲ τὴν ἀπόλυσιν.

15 28 Προδίκου.

Ἐπιθυμίαν μὲν διπλασιασθεῖσαν ἔρωτα εἶναι, ἔρωτα δὲ διπλασιασθέντα μανίαν γίνεσθαι.

29 Θεοφράστου.

20 Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς τί ἔστιν ἔρωτα "πάθος" ἔφη "ψυχῆς σχολαζούσης."

30 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου ὅτι οὐ κρίσις ὁ ἔρωτα.

Οἱ μὲν γὰρ νοῦν τὸν ἔρωτα, οἱ δ' ἐπιθυμίαν, οἱ δὲ μανίαν, οἱ δὲ θεῖόν τι κίνημα τῆς ψυχῆς καὶ δαιμόνιον, οἱ δὲ ἄντικρυς θεὸν ἀναγορεύουσιν. ὅθεν ὀρθῶς ἐνίοις ἔδοξε τὸ μὲν ἀρχόμενον ἐπιθυμίαν εἶναι, τὸ δ' ὑπερβάλλον μανίαν, τὸ δὲ ἀντίστροφον φιλίαν, τὸ δὲ ταπεινότερον ἀρρωστίαν, τὸ δ' εὐήμεροῦν ἐνθουσιασμόν· διὸ καὶ πυρφόρον αὐτὸν οἱ τε ποιητὰ
30 λέγουσιν οἱ τε πλάσται καὶ γραφεῖς δημιουργοῦσιν,

ὅτι καὶ τοῦ πυρός τὸ μὲν λαμπρὸν ἡδιστόν ἐστι, τὸ δὲ καυστικὸν ἀλγεινότατον.

31 Ἐν ταυτῷ.

Ὡσπερ γὰρ τοὺς φίλους ὑγιαίνοντας μὲν, ἂν πλημμελῶσιν, ἐξελέγχειν καὶ νουθετεῖν κράτιστόν 5 ἐστίν, ἐν δὲ ταῖς παρακοπαῖς καὶ τοῖς φρενетиμοῖς εἰώθαμεν μὴ διαμάχεσθαι μηδὲ ἀντιτείνειν, ἀλλὰ συμπεριφέρεσθαι καὶ συνεπινεύειν· οὕτω τοὺς μὲν δι' ὀργὴν ἢ πλεονεξίαν ἀμαρτάνοντας ἀνακόπτειν τῇ παρηρησία δεῖ καὶ κωλύειν, τοῖς δ' ἐρῶσιν ὡσπερ νο- 10 σοῦσι συγγνώμην ἔχειν. διὸ κράτιστον μὲν ἐξ ἀρχῆς τοιούτου πάθους σπέρμα μὴ παραδέχεσθαι μηδ' ἀρχὴν, ἂν δ' ἐγγένηται, ἴθι ἐπὶ ἀποτροπαίων βωμοὺς θεῶν κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἴθι ἐπὶ τὰς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν συνουσίας, ἐξέλασον σαυτοῦ τὸ θηρίον πρὶν 15 ὄνυχας φῦσαι καὶ ὀδόντας· εἰ δὲ μή, μαχέσῃ τελείῳ κακῷ τὸ παιδίον τοῦτο νήπιον ἐναγκαλιζόμενος. τίνες δ' εἰσὶν οἱ τοῦ ἔρωτος ὄνυχες καὶ ὀδόντες; ὑποψία, ζηλοτυπία. ἀλλ' ἔχει τι πιθανὸν καὶ ἀνθηρόν· ἀμέλει καὶ ἡ σφιγξ εἶχεν ἐπαγωγὸν τὸ ποίκιλμα τοῦ 20 πτεροῦ καὶ

εἰ μὲν πρὸς αὐγὰς ἡλίου, χρυσωπὸν ἦν
νώτισμα θηρός, εἰ δὲ πρὸς νέφη βάλοι,
κυανωπὸν ὡς τις ἶρις ἀντηγύει σέλας.

οὕτω δὲ καὶ ὁ ἔρωτος ἔχει τι χάριεν καὶ οὐκ ἄμουσον, 25 ἀλλ' αἰμύλον καὶ ἐπιτερπές· ἀρπάζει δὲ καὶ βίους καὶ οἴκους καὶ γάμους καὶ ἡγεμονίας, οὐκ αἰνίγματα προβάλλων, ἀλλ' αὐτὸς αἰνίγμα δυσεύρετον ὦν καὶ δύσλυτον, εἰ βούλοιτό τις προτείνειν τί μισεῖ καὶ φιλεῖ, τί φεύγει καὶ διώκει, τί ἀπειλεῖ καὶ ἰκετεύει, τί 30 ὀργίζεται καὶ ἔλεει, τί βούλεται παύσασθαι καὶ οὐ

βούλεται, τί χαίρει τῷ αὐτῷ μάλιστα καὶ ἀνιᾶται,
 τοῦτο λῦσαι καὶ θεραπεῦσαι. τῆς μὲν γὰρ σφιγγὸς τὸ
 αἰνιγμα τὰ πλείστα καὶ πεπλασμένα ἔχει· οὔτε γὰρ
 5 τρίπους ὁ γέρων ἀληθῶς, εἴ τι προσείληφε τοῖς ποσὶ
 βοηθεῖν· οὔτε τετράπους ὁ νήπιος, ἐπεὶ ταῖς χερ-
 σὶν ὑπερείδει τὴν τῶν βάσεων ὑγρότητα καὶ ἀσθέ-
 νειαν. τὰ δὲ τῶν ἐρώντων πάθη ἀληθῆ· στέργουσιν
 ἐχθραίνουσι τὸν αὐτόν, ποθοῦσιν ἀπόντα τρέμουσι
 παρόντος, κολακεύουσι λοιδοροῦσι, προαποθνήσκουσι
 10 φονεύουσιν, εὔχονται μὴ φιλεῖν καὶ παύσασθαι φι-
 λουῦντες οὐ θέλουσι, σωφρονίζουσι καὶ πειρῶσι, παι-
 δεύουσι καὶ διαφθεῖρουσιν, ἄρχειν θέλουσι καὶ δου-
 λεύειν ὑπομένουσι. τοῦτο αἴτιον γέγονε μάλιστα τοῦ
 μανίαν ὑποληφθῆναι τὸ πάθος. "ἤρων· τὸ μαίνε-
 15 σθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς," ἐρωτικὸς ἀνῆρ Εὐρι-
 πίδης φησίν.

32 Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἔρωτος.

Ὁ ἔρως οὔτε τὴν γένεσιν ἐξαίφνης λαμβάνει καὶ
 ἀθρόαν ὡς ὁ θυμός, οὔτε παρέρχεται ταχέως καίπερ
 20 εἶναι πτηνὸς λεγόμενος, ἀλλ' ἐξάπτεται μαλακῶς καὶ
 σχεδὸν οἶον ἐντήκων ἑαυτόν, ἀψάμενός τε τῆς ψυχῆς
 παραμένει πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐν γηρῶσιν ἐνίοις
 ἀναπαυόμενος, ἀλλ' ἐν πολιαῖς ἀκμάζων ἔτι πρόσφα-
 τος καὶ νεαρός. ἂν δὲ καὶ λήξῃ καὶ διαλυθῆ χρόνῳ
 25 μαρανθεὶς ἢ λόγῳ τινὶ κατασβεσθεὶς, οὔπω παντά-
 πασιν ἐξαπήλλακται τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐναπολείπει
 πυρίκαντον ὕλην καὶ σημεῖα θερμὰ καθάπερ οἱ κε-
 ραυνοὶ τυφόμενοι. λύπης μὲν γὰρ οὐδὲν ἀπαλλαγεί-
 σης ἴχνος ἐν τῇ ψυχῇ παραμένει συνοικοῦν, οὐδ' ὄρ-
 30 γῆς τραχείας πεσοῦσης, στέλλεται δὲ καὶ φλεγμονή,
 ἐπιθυμίας παρεχούσης τραχὺ κίνημα· τὰ δ' ἐρωτικὰ

δήγματα, κἄν ἀποστῆ τὸ θηρίον, οὐκ ἔξανήσι τὸν ἰόν· ἀλλ' ἐνοιδεῖ τὰ ἐντὸς σπαράγματα, καὶ ἄγνοεῖται τί ἦν, πῶς συνέστη, πόθεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐπέπεσαν.

33 Σωστράτου ἐν β' κυνηγετικῶν (Plut. 5 Mor. p. 310 e).

Κυάνιππος τῷ γένει Θεσσαλὸς γήμας Λευκώνην τὰ πολλὰ διὰ φιλοκύνηγον ἐνέργειαν ἐν ὕλαις διέτριβεν. ἡ δὲ νεόνυμφος ὑπολαμβάνουσα συνήθειαν αὐτὸν ἔχειν μεθ' ἑτέρας γυναικὸς κατ' ἔχνος ἠκολούθησε 10 τῷ προειρημένῳ, καὶ ἐν τινι κατακρυβείσα συνδένδρῳ τὸ μέλλον ἀπεκαρᾶδοκει. τῶν δὲ πέριξ κλάδων αἰφνιδίως σεισθέντων, οἱ στιβευταὶ κύνες [θηρίον] δόξαντες καὶ αὐτὴν ἀλόγου ζῴου δίκην διεσπάραξαν. τῆς δὲ πράξεως αὐτόπτης γενόμενος Κυάνιππος ἐαυ- 15 τὸν ἐπικατέσφαξεν.

34 Ἐκ τῶν Θεοδώρου μεταμορφώσεων (Plut. 1. 1. 310 f).

Σμύρνα Κινύρου θυγάτηρ εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ γεννήσαντος τῇ τροφῷ τὴν ἀνάγκην ἐδή- 20 λωσεν· ἡ δὲ δόλῳ τὸν δεσπότην ἐνήδρευσεν, εἶπε γὰρ ἐρᾶν τινὰ αὐτοῦ γείτονα παρθένον. ἀσεβῶς οὖν κατ' ἄγνοιαν ἀναστρεφόμενος καὶ γνοὺς ὕστερον ξιφῆρης τὴν ἀσελγестаτὴν ἐπεδίωκεν· ἡ δὲ περικατά- 25 ληπτος γενομένη κατὰ πρόνοιαν Ἀφροδίτης εἰς ὁμώνυμον δένδρον μετεμορφώθη.

35 Σωστράτου ἐν δευτέρῳ Τυρρηνικῶν (Plut. 1. 1. 312 c).

Αἰολὸς τῶν κατὰ Τύρρηλιαν βασιλεὺς τόπων ἔσχεν ἐξ Ἀμφιδέας θυγατέρας ἐξ καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθ- 30 μὸν ἀρρένων παίδων, ὧν ὁ πρεσβύτατος Μακαρεὺς

Κανάκης τῆς ἀδελφῆς ἐρασθεὶς ἐβιάσατο τὴν προει-
ρημένην. Αἰολὸς δὲ περὶ τούτων μαθὼν τῇ θυγατρὶ
ξίφος ἐπεμψεν· ἢ δὲ ὡς νόμον δεξαμένη τὸν σίδηρον
αὐτὴν ἀνεῖλε. Μακαρεὺς δὲ τὸν γεννήσαντα προ-
5 ἐξιλεωσάμενος ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον· εὐρῶν δὲ
τὴν ἀγαπωμένην αἰμορραγοῦσαν τῷ αὐτῷ ξίφει τὸν
βίον περιέγραψε.

36 Κλείταρχος ἐν ε' περὶ Ἀλεξάνδρου.

Θε..βυβλι.. οὐπερ κάλλει τὴν ἀνθρωπίνην διε-
10 νεγκόντος φύσιν τὴν ἰδίαν ἐρασθῆναι θυγατέρα
Μύρραν ὀνόματι

37 Ἀριστοκλέους ἐν β' παραδόξων (Plut.
l. l. 312 e).

[Ἀριστάννυμος] Ἐφέσιος τῷ γένει νεανίας τῶν
15 ἐπισήμων, υἱὸς Δημοστράτου, ταῖς δ' ἀληθείαις
Ἄρεως· οὗτος τὸ θῆλυ μισῶν γένος νυκτὸς βαθείας
εἰς τὰς πατρώας ἔτρεχεν ἀγέλας καὶ ὄνῳ συνεγένετο
θηλεία. ἢ δὲ ἐγκυος γενομένη ἔτεκε κόρην εὐειδε-
στατήν Ὀνοσκελίδα τοῦνομα, τὴν προσηγορίαν λα-
20 βοῦσαν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος.

38 Ζωπύρου ἐν γ' Θεσηίδος (Plut. l. l. 314 b).

Θησεὺς Αἰγέως καὶ Αἰθρας πατρὸς, ταῖς δ' ἀλη-
θείαις Ποσειδῶνος, ἔχων υἱὸν ἐξ Ἰππολύτης Ἀμάξο-
νος Ἰππόλυτον, ἐπέγημεν αὐτῷ μητροιὰν Φαίδραν
25 τὴν Μίνως θυγατέρα καὶ Πασιφάης. αὕτη τοῦ προ-
γόνου εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τὴν τροφὸν αὐτῷ
περὶ συνόδων ἀπέστειλεν· ὃ δ' ὡς κατέλιπε τὰς
Ἀθήνας κυνηγίαις προσευκαίρει· τῆς δὲ προαιρέσεως
ἢ ἀσελγῆς ἀποτυχοῦσα ψευδεὶς κατὰ τοῦ σώφρονος
30 ἐπιστολὰς ἐχάραξε, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐρώ-
των βρόχῳ τὸν βίον περιέγραψε. Θησεὺς δὲ ἐκ Θε-

βῶν ὑποστρέψας καὶ τὰς διαβολὰς ἀναγνοὺς ἐκ τῶν
 τριῶν εὐχῶν ἃς εἶχε παρὰ Ποσειδῶνος μίαν εἰς τὸν
 υἱὸν ἐδαπάνησεν· ἐαριζομένου δὲ τοῦ Ἰππολύτου
 παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ταῦρος ἐπιφανεῖς
 ἐποίησε τοὺς ἵππους, οἳ τινες ἀνατρέψαντες τὸ ἄρμα 5
 καὶ σύροντες τὸν δεσπότην ἀπέκτειναν.

39 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (233).

Καὶ μὲν δὴ βελτιοῦσί σοι προσήκει γίνεσθαι ἐμοὶ
 πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ
 βέλτιστον τὰ τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαι- 10
 νοῦσι, τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ
 αὐτοὶ χεῖρον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν γιννώσκοντες. τοι-
 αῦτα γὰρ ὁ ἔρωσ ἐπιδίδκνυται· δυστυχοῦντας μὲν ἂ
 μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει ἀνιαρὰ ποιεῖ νομίζειν,
 εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων 15
 ἐπαίνων ἀναγκάζει τυγχάνειν. ὥστε πολὺ μᾶλλον
 ἐλεεῖν τοὺς ἐρωμένους ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προσήκει.

40 Ἐν ταυτῷ (237 sqq.).

Ἄγετε δὴ, ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ᾧδῆς εἶδος λίγειαί
 εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ λιγὺ ὄν ταύτην ἔσχετ' 20
 ἐπωνυμίαν, ξύμμοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὃν με ἀναγ-
 κάζει ὁ βέλτιστος οὐτοσί λέγειν.

41 Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὁ ἔρωσ ἅπαντι δῆ-
 λον· ὅτι δ' αὐτὴ καὶ μὴ ἐρωῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν κα-
 λῶν ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν ἐρωῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; 25
 δεῖ αὐτὴν νοῆσαι ὅτι ἡμῶν ἐν ἐκάστῳ δύο τινὲ ἐστὸν ἰδέα
 ἄρχοντε καὶ ἄγοντε, οἷν ἐπόμεθα ἢ ἂν ἄγητον· ἢ μὲν
 ἔμφυτος οὕσα ἐπιθυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτητος
 δόξα ἐφιεμένη τοῦ ἀρίστου. τούτω δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ
 μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζετον, καὶ ποτὲ 30
 μὲν ἢ ἐτέρα, ἄλλοτε δὲ ἢ ἐτέρα κρατεῖ. δόξης μὲν

οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ ἀγούσης καὶ κρατούσης, τῷ
 κράτει σωφροσύνη ὄνομα· ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἐλ-
 κούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρξάσης ἐν ἡμῖν, τῇ ἀρχῇ
 ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πωλυώνυμον, πολυ-
 5 μελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ιδέων
 ἐκπρεπῆς ἢ ἂν τύχῃ γενομένη τὴν αὐτῆς ἐπωνυμίαν
 ἐπονομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται οὔτε τινὰ κα-
 λὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκληῖσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν
 κρατοῦσα τοῦ λόγου τε τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων
 10 ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία, γαστριμαργία τε καὶ τὸν ἔχοντα
 ταυτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέξεται· περὶ δὲ αὐτῆς μέ-
 θας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα,
 δῆλον οὐ τεύξεται προσρήματος· καὶ τἄλλα δὴ τὰ
 τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς
 15 ἀελ δυναστενούσης, ὃ προσήκει καλεῖσθαι, πρόδηλον.
 ἥς δ' ἔνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἰρηται σχεδὸν μὲν
 ἦδη φανερόν· λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πάντως σαφέ-
 στερον. ἢ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὀρω-
 σης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλ-
 20 λους, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν
 ἐπὶ σωμαίων κάλλος ἐρωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα
 ἀγωγή, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα
 ἔρως ἐκλήθη.

42 Εἶεν, ὧ φέριστε. ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὄν περὶ οὗ
 25 βουλευτέον, εἰρηται τε καὶ ὦρισται. βλέποντες δὲ δὴ
 πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη
 ἀπὸ τε ἐρώωντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμ-
 βήσεται. τῷ μὲν δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δου-
 λεύοντί τε ἡδονῇ ἀνάγκη ποῦ τὸν ἐρώμενον ὡς ἦδι-
 30 στον ἑαυτῷ παρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ
 [τὸ] μὴ ἀντιτεῖνον· κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν.

οὔτε δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἐκὼν ἐραστῆς παι-
 δικά ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον ἀεὶ ἀπερ-
 γάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθῆς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου,
 ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδύς ἀγχίνου. τοσού-
 των κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐρα- 5
 στὴν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνό-
 των, τῶν μὲν ἡδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν ἢ στé-
 ρεσθαι τοῦ παραντίκα ἡδέος. φθονερόν δὲ ἀνάγκη
 εἶναι καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπειργοντα
 καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστ' ἀνὴρ γίγνοιτο, με- 10
 γάλῃς αἰτίων εἶναι βλάβης, μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν
 φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἢ θεία φιλοσοφία τυγ-
 χάνει ὄν, ἧς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἴρ-
 γειν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι, τὰ τε
 ἄλλα μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ἢ πάντα ἀγνοῶν καὶ 15
 πάντα ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστὴν, οἷος ὢν τῷ μὲν
 ἡδιστος ἑαυτῷ δὲ βλαβερώτατος εἴη. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνὸς οὐδαμῆ λυσιτε-
 λῆς ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα. τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξιν τε
 καὶ θεραπείαν οἶαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει, οὗ ἂν γέ- 20
 νηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἠνάγκασται διώ-
 κειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακόν
 τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ
 τεθραμμένον, ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεί σκιᾷ, πόνων μὲν
 ἀνδρείων καὶ ἰδρώτων ξηρῶν ἄπειρον, ἔμπειρον δὲ 25
 ἀπαλῆς καὶ ἀνάνδρου διαίτης, ἀλλοτριόις [τε] χρώ-
 μασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε
 καὶ ἄλλα τούτοις ἔπεται πάντα ἐπιτηδεύοντα. ἃ δὴλα,
 καὶ οὐκ ἄξιον περραιτέρῳ προβαίνειν, ἀλλ' ἐν κεφά-
 λαιον ὀρισσαμένους ἐπ' ἄλλο ἰέναι· τὸ γὰρ τοιοῦτον 30
 σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις χρεῖαις ὅσαι μεγάλαι
 οἱ μὲν ἐχθροὶ θαρροῦσιν οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρα-

σταί φοβοῦνται. τοῦτο μὲν οὖν, ὡς δῆλον, ἐατέον·
 τὸ δ' ἐφεξῆς φητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα βλάβην
 περὶ τὴν κτῆσιν ἢ τοῦ ἐρῶντος ὀμιλία τε καὶ ἐπι-
 τροπία παρέξεται. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μὲν, μά-
 5 λιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλτάτων καὶ εὐνουστά-
 των καὶ θειοτάτων κτημάτων ὄρφανὸν πρὸ παντὸς
 εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατρός γάρ καὶ μη-
 τρός καὶ συγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν
 δέξαιτο διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς
 10 ἡδίστης πρὸς αὐτὸν ὀμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ'
 ἔχοντα χρυσοῦ ἢ τινος ἄλλης κτήσεως, οὔτε εὐάλω-
 τον ὁμοίως οὔτε ἀλόντα εὐμεταχειρίστον ἡγήσεται.
 ἐξ ὧν πᾶσα ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν
 οὐσίαν κεκτημένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἔτι
 15 τοίνυν ἄγαμον ἄπαιδα ἄοικον ὅτι πλεῖστον χρόνον
 παιδικὰ ἐραστῆς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὐτοῦ
 γλυκὺ ὡς πλεῖστον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.
 ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακὰ, ἀλλὰ τις δαίμων ἐμίξε
 τοῖς πλείστοις τῷ παραυτίκα ἡδονήν· οἶον κόλακι
 20 δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβη μεγάλη ὅμως ἐπέμιξεν ἢ φύ-
 σις ἡδονήν τινα οὐκ ἄμουσον· καὶ τις ἑταῖραν ὡς
 βλαβερὸν ψέξειεν ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιοντο-
 τρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων, οἷς τό γε
 καθ' ἡμέραν ἡδίστοις εἶναι ὑπάρχει· παιδικοῖς δὲ
 25 ἐραστῆς πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ εἰς τὸ συνημερεύειν
 πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ δὴ καὶ ὁ παλαιὸς λό-
 γος τέρπειν τὸν ἥλικα. ἢ γὰρ οἶμαι χρόνον ἰσότης
 ἐπὶ ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλίαν παρέ-
 χεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἢ τούτων συνουσία
 30 ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὐτὸ βαρὺ παντὶ περὶ
 πᾶν λέγεται.

43 Οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μὴ, ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι αὐτὸν ἀπίστῳ δυσκόλῳ φθονερῷ ἀηδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, 5 πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παιδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται. ταῦτά τε οὖν χρή, ᾧ παῖ, ξυννοεῖν καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίννεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον χάριν 10 πλησμονῆς.

ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΟΥΣ. ΞΕ.

1 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ἴδοιμι δ' αὐτῶν ἔκγον' ἄρσεν' ἀρσένων,
πρῶτον μὲν εἶδος ἀξιούς τυραννίδος· 15
πλείστη γὰρ ἀρετὴ τοῦθ' ὑπάρχον ἐν βίῳ,
τὴν ἀξίωσιν τῶν καλῶν τὸ σῶμ' ἔχειν.

2 Μενάνδρου.

Ὅταν φύσει τὸ κάλλος ἐπικοσμῆ τρόπον
χρηστόν, διπλασίως ὁ προσιῶν ἀλίσκεται. 20

3 Ὀμήρου (II. β' 671).

Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας εἰσας·
Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαροποτο τ' ἀνακτος,
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

4 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν. 25

Μορφὰ θηλυτέρῃσι πέλει καλόν, ἀνέρι δ' ἀλκά.

5 Φιλήμονος Πυρφόρου.

Οὐκ ἔστιν οὔτε ζῳγράφος μὰ τοὺς θεοὺς

οὐτ' ἀνδριαντοποιός, ὅστις ἂν πλάσαι

κάλλος τοιοῦτον οἶον ἀλήθει' ἔχει.

οὐτ' ἀνδριάντος γὰρ καλῶς πεπλασμένου . . .

ἂν μὴ τὸν αἰσθησόμενον ἢ τέχνη λάβῃ.

5 6 Ὅμηρον (Od. ρ' 36).

Ἦεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια

Ἄρτεμιδι ἱκέλη ἠδὲ χρυσῆ Ἀφροδίτῃ.

7 Μηνοφίλου Δαμασκηνοῦ Πλοκαμίδων.

Εὐρώπην Διβύην τε καὶ Ἀσίδα πᾶσαν ἀμείψας

10 θαύμασα μυρία καλὰ πολυπλανίης ὑπὸ λυγρῆς,

ἄλλ' οὐπω τοιοῦτον ἶδον σέλας, οὐδ' ἐν Ὀλύμπῳ

αὐτοὺς ἀθανάτους περ ὀλομαι ἴσον ἰδέσθαι,

οἶον ἄελπτον ἄπιστον ἐμὸν νόον ἤρπασε φάσμα,

καρτερόν, οὐ τι φατειόν· ὑπ' ἀμφασίῃ δ' ἀλεγεινῆ

15 θυμὸς ἄδην πεπότῃτο, λύθην δέ μοι ἄψα πάντα

ἐκ κεφαλῆς εἰς ἴχνος, ἀπώλετο δ' Ἑλλὰς ἅπασα

ἐκ στηθέων, καὶ πάντα χαμαὶ πέσεν, ὅσσα περ ἔτλην

ὑγρῆ τε τραφερῆ τε κυλινδόμενος περὶ νόστον.

τόσσον γὰρ περὶ θυμὸν ἀπείριτον ἵκετο θάμβος . .

20 μέλψαι δὲ μνήσειας ἀειθαλέας πλοκαμίδας,

οἷαις κυδιόωσαν ἀπ' ὀλβίστων σε λοετρῶν

φαιδρῆν εἶδον ἅπασαν ἐειδομένην Χαρίτεσσιν

ἐρχομέναις πρὸς Ὀλυμπον Ἀκιδάλῃς ἀπὸ πηγῆς.

8 Φαβωρίνου.

25 Ἴκανὸν μὲν οὖν ἴσως καὶ τὸ τῆς ὄψεως, ἂν γε ὁ

καλὸς καὶ αἰμύλος ἢ καὶ λεκτικός. λέγε ὦ νεανίσκε·

λέγε Ἀντίλοχε· γλυκερώτερον Νέστορος ἐρεῖς· λέγε

Τηλέμαχε· σφοδρότερον Ὀδυσσέως ἐρεῖς· λέγε Ἀλ-

κιβιάδη· κἂν μεθύης, ἀκουσόμεθα τοῦ μεθύοντος

30 ἠδέως. τοιοῦτόν ἐστι τὸ καλὸν εἶναι· εὐφραίνει μὲν

βλεπόμενος, εὐφραίνει δ' ἀκουόμενος. εἰ δέ τῳ κατὰ

Πλάτωνα τὸ θάρρος ἦν, εἶπον ἂν ὅτι καὶ πάσας τὰς αἰσθησεις ὁ καλὸς εὐφραίνει, καὶ οὐκ ἂν ἔδεισα τὴν εὐωχίαν τὴν τῶν καλῶν. τί γὰρ ἄλλο ποιοῦσιν οἱ τῷ στόματι ψάλλοντες; συνάπτουσι τὰς ψυχάς· εἰ γὰρ θέμις ἦν τὸ σῶμα ὑπερβῆναι! νῦν δὲ ἐόικασιν περὶ 5 τὸ στόμα λιπαρεῖν ὡς περὶ θύρας.

9 Ἐκ τοῦ Μελαγκόμα (Dio Chrys. XXIX p. 293).

Ἐγὼ οὖν πρῶτον αὐτὸν εὐδαιμονίζω τοῦ κάλλους, ὃ δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐστὶν ἀγαθῶν ἀριθμητότατον μὲν καὶ ἥδιστον θεοῖς, ἥδιστον δὲ ἀνθρώποις, 10 ἀλυπότατον δὲ τῷ ἔχοντι, καὶ ἐπιγνωσθῆναι ῥᾶστον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀγαθὰ καὶ λάθοι προσόντα, καὶ ἀνδρία καὶ φρόνησις, εἰ μὴ τύχοι ἔργου τινὸς ἀποδεικνύοντος· τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λαθεῖν, ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται· εἶποι δ' ἂν τις ὅτι καὶ πρότερον, οὐ- 15 τως ὀξείαν αἰσθησιν ἑαυτοῦ παρέχει. ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς οἱ πλείστοι φθονοῦσι καὶ δυσμενεῖς γίνονται· τὸ δὲ κάλλος τοὺς αἰσθανομένους ἑαυτοῦ φίλους ποιεῖται καὶ οὐδένα ἐχθρὸν ἐᾷ γίνεσθαι.

10 Ἀγησιλάου.

20

Ἀγησίλαος πυθόμενον τινὸς διὰ τί κομῶσιν [οἱ Λάκωνες], εἶπεν ὅτι τῶν κόσμων ἀδαπανώτατός ἐστι.

11 Ἀριστοτέλους (Polyb. Exc. Maii 438).

Ἀριστοτέλης ἔφη τὸ κάλλος πάσης ἐπιστολῆς συ- 25 στατικώτερον εἶναι.

12 Πλουτάρχου ὑπὲρ κάλλους.

Τί γάρ; οὐ σύνθετος φύσις ἀνθρώπων ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς; ἢ θάτερον ἀρκοῦν ἡμῖν; καὶ πῶς οἷόν τε; τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴη μὴ χρώμενον ψυχῇ, 30

ψυχῇ δ' οὐκ ἂν εἴη μὴ ἔχουσα τὸ συνερείδον. τί οὖν; ὡσπερ ἐξ ἴσου κοσμεῖται ἑκάτερα τοῖς συγγενέσιν, ἢ μὲν δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρονήσει, τὸ δὲ ἰσχύι καὶ κάλλει καὶ ὑγείᾳ· καὶ πῶς
5 οὐ θαυμαστὸν λέγειν τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ τὰ τοῦ σώματος ὑπερορῶντα;

13 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ γοῦν τοῦ σώματος εὐμορφία ψυχῆς ἐστὶν ἔργον σώματι χαριζομένης δόξαν εὐμορφίας· πεσέτω
10 γοῦν θανάτῳ τὸ σῶμα, καὶ τῆς ψυχῆς μεταφικισμένης οὐ στάσις, οὐ χρωμα, οὐκ ὀφθαλμὸς, οὐ φωνή, οὐδὲν ἔτι καταλείπεται τῶν ἐρασμίων, προδεδομένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων· ὥστε καὶ τὴν ψυχὴν συνυβρίζεις λανθάνων, ἣς ἐστὶν ἀνθρώπου κάλλος.

15 14 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς διὰ τί τῶν καλῶν ὁ ἔρωσις; "τυφλοῦ" εἶπεν "ἢ ἐρώτησις."

15 Διογένους.

Διογένης τὰς εὐμόρφους τῶν ἑταιρῶν ἐκάλει
20 βασιλίσσας, πολλοὺς γὰρ πράττειν ἅ ἂν προστάττωσι.

16 Δίου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ κάλλου ἦς.

Τίς ἀγωγὰ βιοτᾶς [ὄντως] ναμερτῆς εὐδαίμων
25 ζωά; καὶ τίνας ποκὰ χρῆ κρινεν εὐδαίμονας; ἢ νῆ Δία τῶς σκάνεος καλλονὰν ἔχοντας, δῶρημα φύσιος; τούτως γὰρ ὡς ἐνι μασσότερον οἱ πλεῦνες ὡς θεῶς ἢ θεῶν ἰδρῦματα ὑποτρέχοντι καὶ θεραπεύοντι θρησκεύοντες οὐ καλὰν θρησκείαν. καὶ ὄντως ἔμοιγε
30 κατοπτίλλεται ἔχεν τι σεμνὸν καὶ θαυμασμῷ ἄξιον

τὸς μὲν γὰρ ἀτέρως τῶν ἀνθρώπων χάριν ἀπαιτεῦντι οἱ εὖ ἐφξαντες· τοῖς δ' εὐμόρφοις τὸναντίον οἱ εὖ ἐφξαντες χάριν ἔχοντι, ὅτι καὶ ὑπέμειναν εὖ παθὲν παρ' αὐτῶν. τούτως ὦν εὐδαίμονες οἶδα ὅτι ἔμμεν δοκεῦντι τοῖς τὰν ὄραν αὐτῶν βολλομένοις 5 ὀπωρῖξασθαι· ποθ' ὡς ὑπὸ νομοθέτα τοιόσδε ἀπαντασεῖται λόγος οὐκ ἀσυφάτως μυθεύμενος τάδε· “ἐγὼν, ὦ κράτιστοι ἀνδρῶν, ποτιβλέπων ἅπαντα τὰ νέα φυλακῆς τε καὶ ταμελείας δεόμενα, καθάπερ τὰ ζῶντα περὶ τὸν πρᾶτον καιρὸν τῆς αὐξήσιος, τῷ 10 ἀκροσφαλέως ἔχεν ποτὶ σωτηρίαν, ὑπέλαβον μὴ παρέργωγς δεῖν αὐτῶν με φυλάσσειν τὰν ἀσθένειαν· ὑμεῖς δέ γ' οἱ ὀρίγνεσθε σωματικῆς ἀδονῆς, τέλος ποιεύμενοι καθάπερ κνώδαλα τὸν κόρον τῷ πλατιασμῷ, οὐχ ὅτι χάριτος ἢ τιμῆς ἀλλὰ καὶ μέψιος ποτὶ κο- 15 λάσει δικαίως ἐστὲ ἄξιοι τυγχάνειν, διὰ τὰς αὐταντῶν ἀκολασίας ἐμβαλλόμενοι θύπον ἐν ζῶαν ἐλευθέρων παιδῶν.”

17 Ἐν ταυτῷ.

Ἄ δέ γα εὐμορφία τοῖς ποτοκέλλουσιν ἀδονῆς 20 παρέχει ποθερπύζουσα, καθάπερ ἄγαλμα ἢ γραφὰ ἢ ἄτερον χειρόκματον ἐπιτάδευμα. διὸ κἂν θέλοιμι ἐγωγα ἄτερον ἔχεν τὸ κάλλος ἢ αὐτὸς εἶμεν εὐμορφος· ὥσπερ καὶ οἶνον πῖεν ἀδὺν καὶ πολύωρον ἢ αὐτὸς εἶμεν βουνός, καὶ χιλὸν ποτιφέρεσθαι ἀδὺν 25 καὶ ἀμπέχεσθαι ἀμπεχόναν καλὰν ἢ εἶμεν [αὐτὸς] χιλὸς ἢ ἀμπεχόνα. ἀλλ' ὑποδραμῶν τις σχεδὸν φάσει “ἀλλ' ἐγὼ χαίρω ἐπὶ ταμαντῷ εὐμορφία τῷ καὶ ἀτρικῶς ἀγάλλεσθαι.” ποθ' ὃν ὑποβλήδαν φατίξω πάλιν “ἀγάλλεν μειράκιον· εὐδαίμονα μὲν γὰρ οὐκ ἔχω 30 ὅπως τυ φατίξω ναμαρτέως μυθαρευόμενος.”

18 Πλάτωνος πολιτείας γ' (402).

Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ
 ψυχῇ καλὰ ἦθη ἐνόητα, καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα
 ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύ-
 5 που, τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ
 θεᾶσθαι; Πάνυ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρα-
 σμιώτατον. Πῶς δ' οὖ; Τῶν δὴ ὅτι μάλιστα τοιού-
 των ἀνθρώπων ὃ γε μουσικὸς ἐρώη ἄν· εἰ δὲ ἀξύμ-
 φωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρώη. Οὐκ ἂν εἶγε τι, ἔφη, κατὰ τὴν
 10 ψυχὴν ἐλλίποι. εἰ μέντοι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἂν
 ὥστε θέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 ἔστι σοι ἢ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ·
 ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονῇ ὑπερβα-
 λούση ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς; ἔφη· εἶγε ἐκφρονα
 15 ποιεῖ οὐχ ἦττον ἢ λύπη. Ἄλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; Οὐ-
 δαμῶς. Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλ-
 ιστα. Μελίξω δὲ τινὰ καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἶπεν ἡδο-
 νὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς, οὐδέ
 γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ ὀρθῶς ἔρωσ πέφυκε κοσμίον
 20 τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν. Καὶ
 μάλα, ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν
 οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῶς ἔρωτι. Οὐ προσ-
 οιστέον.

ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΟΥΣ. Β.

25 1 Εὐριπίδου Οἰδίποδος.

Νοῦν χρὴ θεᾶσθαι, νοῦν· τί τῆς εὐμορφίας
 ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας καλὰς ἔχη;

2 Εὐριπίδου Χρυσίππῳ.

Γνώμη σοφός μοι καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχει.

30 δύσμορφος εἶην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.

3 Φαβωρίνου.

Ἔτι καὶ νῦν Σωκράτης καλός· Ἀλκιβιάδην δὲ καὶ ζῶντα ἐπιλελοίπει τὸ κάλλος, καὶ πολλοὶ κατόπιν τῆς ὄρας ἀφιγμένοι, ἔνιοι δὲ καὶ τῶν τεθεαμένων αὐτὸν [καὶ νῦν ὀρώντων] ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην. 5

4 Πλουτάρχου.

Ἄλλὰ μὴν ὥσπερ ἔφην οὐδενὸς τῶν ἄλλων κινδύνων γένεσις ἐστίν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σώματος. τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς κάλλη καὶ σωτηρίας ἐλπίδες εἰσὶ, φρόνησις εὐσέβεια δικαιοπραγία· καὶ τὸ παιδείας 10 εὐπρόσωπον κάλλος οἴκου καὶ πόλεως καὶ ἔθνων ἀθόρυβος εἰρήνη διατελεῖ γενομένη· ἡ δὲ γυναικῶν εὐμορφία ἀφορμὴ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

5 Βίωνος.

15

Βίων πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τυραννίδα ἔχει τὸ κάλλος, “φεῦ” ἔλεγε “τυραννίδος τριχὶ καταλυομένης.”

6 Φαβωρίνου.

Ἡ φύσις ἢ ἐστῶσα σώζεται ἢ φερομένη, ἐστῶσα 20 μὲν ἐξ ἀθανασίας, φερομένη δὲ ἐξ ἐπιγονῆς. πρὸς ταῦτα γελοῖος ἂν φανείη ὁ Ἀνακρέων καὶ μικρολόγος τῷ παιδὶ μεμφόμενος ὅτι τῆς κόμης ἀπεκείρατο, λέγων ταῦτα “ἀπέκειρας δ’ ἀπαλῆς κόμης ἄμωμον ἄνθος.” ἀλλ’, ὦ Ἀνάκρεον, μικρὸν ἐπίμεινον καὶ 25 ὄψει πάντα ἀποκεκαρμένα· ἀποκεκαρμένην μὲν τὴν τῶν ὀμμάτων αὐγὴν, ἀποκεκαρμένην δὲ τὴν τοῦ μετώπου χάριν, ἀτεχνῶς κατὰ τὸν Ὅμηρον

Κάρφε μὲν οἱ χροῶα καλὸν ἐπὶ γναπτοῖσι μέλεσσι,
ξανθὰς δ’ ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας· ἀμφὶ δὲ δέρμα 30
πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος.

ταῦτα δ' Ἀθηναῖ μὲν διέθηκε τὸν Ὀδυσσεά, ὁ δὲ
 χρόνος πάντας τοὺς καλοὺς. εἶτα Ὀδυσσεὺς μὲν ἀνα-
 λήφεται καὶ σάρκας καὶ κόμην καὶ χρῶμα· σὺ δέ, ὦ
 καλὲ παίδων, ἐπειδὴν ἄπαξ ταῦτα ἀποβάλης, οὐκ
 5 ἔστι σοι πάλιν ἀνηβῆσαι.

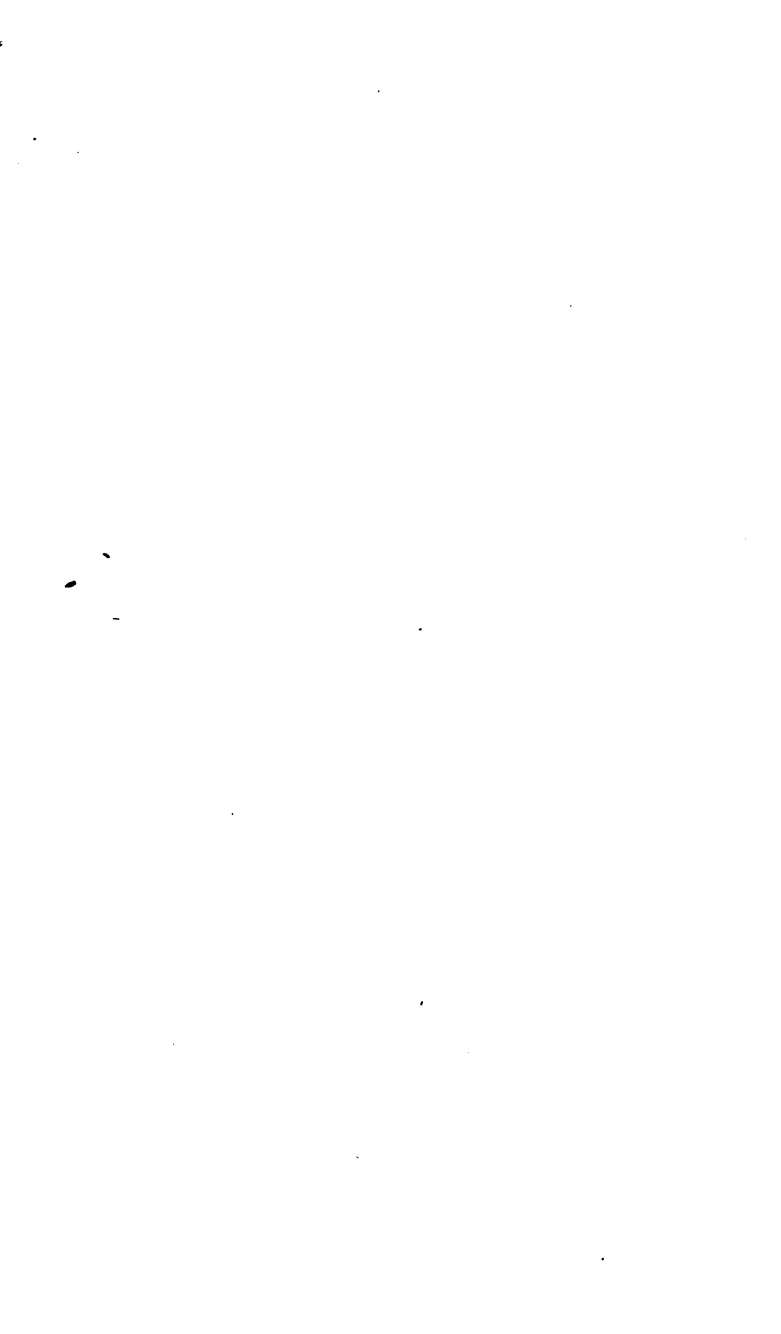
7 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἔρωτος.

Τοὺς καλοὺς ὁρᾶν μὲν ἐπιτερεπέστατον, ἄψα-
 σθαι δὲ καὶ λαβεῖν οὐκ ἀκίνδυνον. μᾶλλον δέ,
 ὡς φησὶν ὁ Ξενοφῶν, τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἀψαμένους
 10 καίει μόνον, οἱ δὲ καλοὶ τοὺς μακρὰν ἐστῶτας ὑφά-
 πτουσιν· ἢ γὰρ ὄψις λαβὴ τοῦ πάθους ἐστί.

8 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Ἀγλαϊτάδα
 ἐπιστολῆς.

Τὸ χαννοῦσθαι ἐπὶ τῆς ὥρας τῷ κάλλει οὐ μόνον
 15 Φυλλίδα τοῦ υἱέως σου φαίμεν ἂν εἶναι ἀμάρτημα,
 ἀλλὰ καὶ σόν. δοκεῖς γάρ μοι οὔτε λακωνικὸν πα-
 θεῖν οὔθ', ὅπερ χρὴ ἐννοεῖν τὸν σώφρονα, ἀληθεῖ
 καὶ δικαίῳ ἐπαίνῳ τὸν νοῦν προσέχειν. τίς γὰρ σαρ-
 κὸς οὐ πρὸς ἰσχὺν ἐρωμένης, ἡδονῆς δὲ ὑπομνήσει
 20 ἐπαινουμένης, ἐν δικαίῳ γένοιτ' ἂν λόγος; σώματος
 γὰρ ἄνθρωποι ἠγάσθησαν διὰ τὸ ἐπὶ ψυχῇ εἶναι·
 τῶν δὲ μικρὸν ὕστερον τὸν ἔπαινον ἀποδρασομένων
 δι' ὥρας ἀπάνθησιν ἥκιστα χρὴ φροντίζειν τὸν τῷ
 ὄντι Λάκωνα. ποιητῶν τε ὅσοι ἀρετὴν ἐπήνεσαν
 25 σώματος ἢ οὐδὲν ἢ ὀλίγιστον ἐπαίνου πέρι ὕμνησαν,
 ἔργα δὲ ψυχῆς μεγάλα τε καὶ σοφίας ἐγγὺς δι' ὥδῆς
 αἰῶνι ἔδοσαν. σκόπει δέ, ὦ Ἀγλαϊτάδα, καὶ ἔπου
 θεῖω λόγῳ, ὃς πιστοῦται ὅτι ψυχὴν μετὰ θεοὺς χρὴ
 τιμᾶν, τρίτον δὲ ὀλυμπίων τὸ σῶμα. ψυχῆς δὲ τιμὴ
 30 μάθησις καὶ νοῦς συντεταγμένος ἐπὶ φρόνησιν· ὡς
 οὐκ ἔστιν ὡς ἐπιπολὺ ἀνθρώποις ἄλλο συγγενὲς πρὸς

θεοὺς παιδεύμα. καὶ τοίνυν τῶν μὲν ἀφρόνων τὸ
 σῶμα οὐδ' ἂν εὖ ἡρμοσμένον ἰδῆς φήσεις καλὸν
 εἶναι· ἀνδρία γὰρ κάλλους ἔλαχεν ἔπαινον ἐπὶ φρο-
 νήσει τέχνης. τῷ γὰρ ὄντι ἂν φαίην τὰ στερόμενα
 νοῦ ἔμφρονος αἰσχρὰ πάντα καὶ ἄδικα ἐν ἀνθρώποις 5
 ἔσεσθαι. γεγενῆσθαι οὖν ἐν Λάκωσι τότε σοι ἔσται,
 ἐπειδὴν νόμων λακωνικῶν ὑπηρέτην τὸν παῖδα ἀπο-
 δείξεις. ἀῆρ δὲ οὔτε τις λάκων οὔτε ἀττικὸς ἐγέ-
 νετο, φεῦμα δὲ ὑπὸ θεῶν ἐπὶ ζώων γενέσει τῶν
 τε ἄλλων ὅσα ἢ γῆ ἀνίησι μετηγμένον.

~~APR 30 1983~~

JAN 6

3 2044 038 410 981

~~57~~

Handwritten scribble

1	2	3	4	5	6	7	8	9
STOBÆUS, Joannes							Call Number	
AUTHOR Florilegium							Y 40TE	
TITLE							V.2	

